PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA
CURSO 2022-2023

ESO

COLEXIO LA INMACULADA MARÍN

ED.SECUNDARIA

LINGUA CASTELÁ E LITERATURA ESO

CURSOS: 2º e 4º DE ESO

PROFESORAS: BEGOÑA DIZ MAGARIÑOS
ANA ISABEL GONZÁLEZ ENTENZA
MONTSERRAT GARCÍA BLANCO
Mª DEL CARMEN FERNÁNDEZ VILLAR

ÍNDICE

1.- Introdución e contextualización 2

2.- Contribución ao desenvolvemento das competencias clave..... 4

Perfil competencial 8

3.- Concreción dos obxectivos para cada curso..... 14

4.- Concreción dos estándares de aprendizaxe 15

5.- Concrecións metodolóxicas..... 32

6.- Materiais e recursos didácticos..... 34

7.- Criterios sobre a avaliación, a cualificación e promoción..... 35

8.- Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente 37

9.- Plans de seguemento das materias pendentes..... 38

10.- Procedementos para realizar a avaliación inicial..... 38

11.- Medidas de atención á diversidade..... 39

12.- Concreción dos elementos transversais 40

13.- Actividades complementarias e extraescolares 41

14.- Mecanismos de revisión da programación en relación cos resultados académicos 41

15.- Relación de unidades didácticas ……. 43

16.- Anexos rúbricas ……...80

1.- CONTEXTUALIZACIÓN

	ALUMNOS								Necesidades especiais e reforzo educativo										Condicións persoais																														
	Total	Homes	Mulleres	Alumnos novos no centro	Lingua predominante	Alumnos que non promocionaron	Alumnos que promocionan por imperativo legal	Alumnos que non acadaron os obxectivos (pendentes)	TDAH- déficit de atención e hiperactividade	TDA- déficit de atención	TEA - trastorno do espectro autista	Dificultades de aprendizaxe				Dislexia	Altas capacidades	Dificultades nas linguas (alumnos do estranxeiro*)	Plan Alerta Escolar	Situación familiar desfavorecida	Trastorno de ansiedade	Problemas socioemocionais	Protocolo de Identidade de Xénero	Exentos de Francés	Exentos de galego	Adaptacións curriculares (ACI)	MATEMÁTICAS		OPTATIVAS 4º ESO					OPTATIVAS 3º ESO			DEPARTAMENTO DE CIENCIAS					DEPARTAMENTO ARTÍSTICA			DEPARTAMENTO DE LINGUAS							DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN
												Lagoas de coñecemento	Lateralidade cruzada	Razoamento lóxico-matemático	Comprensión e razoamento												ACADÉMICAS	APLICADAS	FÍSICA &QUÍMICA & BIOLOXÍA	INICIATIVA E ESPÍRITU EMP. & TECNOLOXÍA	TIC	FRANCÉS	ED .PLÁSTICA E VISUAL	FRANCÉS	EDUCACIÓN DIXITAL	C. CLÁSIC	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1º A	20	10	10	3	C	1		1		3	1			1	1	1						1		5														x	x		x		x	x	x	x	x	x			x
1º B	20	12	8		C			2	1		1				1		2	2						5													x		x		x		x	x	x	x	x	x			x
2º A	24	17	7		C	1	3	3	2			1		2	2			1*						6														x	x	x		x	x	x	x		x	x			x
2º B	24	11	13		C	2	1	5	1		3							2/1*						4													x		x			x	x	x		x	x	x			x
3º A	18	10	8	1	C	1		7	2						2					1														4	11	3		x			x	x	x	x	x		x	x		x	x	x
3º B	18	9	9		C	1	1	3		1	2	1			2							1												3	11	4	x	x			x	x	x	x	x		x	x		x	x	x
4º A	18	7	11		C	1	2	5		1		1						2									12	6	12	6	17	10	9				x		x		x	x		x	x		x	x		x	x	x
4º B	17	6	11	1	C		1	7	1	1		1						2			1						10	7	10	7	17	7	10				x		x		x	x		x	x		x	x		x	x	x

C- Lingua predominate castelán
G- Lingua predominate galego

PROFESORADO QUE IMPARTE CLASE NA ESO

DEPARTAMENTO DE CIENCIAS

1. Lucía Guede Freire
2. Mª Mar López
3. José M. Rivadulla Pereira
4. José Blanco Barros.
5. Narciso Valle

DEPARTAMENTO DE ARTÍSTICA

6. Ana Mª Acuña
7. Mar Castro-Rial,
8. Elena F. Sobral
9. Javier Medrano.

DEPARTAMENTO LINGUAS

10. Begoña Diz Margariños
11. Ana I. González Entenza
12. Mª Reyes Rosales Aldao.
13. Mª del Carmen Fernández
14. Montserrat García Blanco
15. Mercedes Vivero

DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

16. Roberto Briz Cid

2.- CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS.

Comunicación lingüística (CCL)	
Definición	Habilidade no uso da linguaxe para a comunicación, a representación, comprensión e interpretación da realidade, a construción do coñecemento e a organización do pensamento, as emocións e a conduta.
Coñecementos	-Compoñente lingüístico. -Compoñente pragmático-discursivo. -Compoñente sociocultural. -Compoñente estratéxico. -Compoñente persoal.
Destrezas	-Ler e escribir. -Escoitar e responder. -Dialogar, debater e conversar. -Expoñer, interpretar e resumir. -Realizar creacións propias.
Actitudes	-Respecto ás normas de convivencia. -Desenvolvemento dun espírito crítico. -Respecto aos dereitos humanos e o pluralismo. -Concepción do diálogo como ferramenta primordial para a convivencia, a resolución de conflitos e o desenvolvemento das capacidades afectivas. -Actitude de curiosidade, interese e creatividade. -Recoñecemento das destrezas inherentes a esta competencia como fontes de pracer.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT)	
Definición	A competencia matemática implica a capacidade de aplicar o razoamento matemático e as súas ferramentas para describir, interpretar e predicir distintos fenómenos no seu contexto. As competencias básicas en ciencia e tecnoloxía proporcionan un acercamento ao mundo físico e á interacción responsable con el desde accións, tanto individuais como colectivas, orientadas á conservación e mellora do medio natural, decisivas para a protección e mantemento da calidade de vida e o progreso dos pobos.
Coñecementos	-Números, medidas e estruturas. -Operacións e as representacións matemáticas. -Comprensión dos termos e conceptos matemáticos. -Os saberes ou coñecementos científicos relativos á física, a química, a bioloxía, a xeoloxía, as matemáticas e a tecnoloxía, os cales se derivan de conceptos, procesos e situacións interconectadas.
Destrezas	-Aplicación dos principios e procesos matemáticos en distintos contextos, para emitir xuízos fundados e seguir cadeas argumentais na realización de cálculos, análise de gráficos e representacións matemáticas e manipulación de expresións alxébricas, incorporando os medios dixitais cando sexa oportuno. -Creación de descricións e explicacións matemáticas que levan implícitas a interpretación de resultados matemáticos e a reflexión sobre a súa adecuación ao contexto, igual que a determinación de se as solucións son adecuadas e teñen sentido na situación en que se presentan. -Utilizar os conceptos, procedementos e ferramentas na resolución dos problemas que poidan xurdir nunha situación determinada ao longo da vida. -Utilizar e manipular ferramentas e máquinas tecnolóxicas. -Utilizar datos e procesos científicos para alcanzar un obxectivo. -Identificar preguntas. -Resolver problemas.

	-Chegar a unha conclusión. -Tomar decisións baseadas en probas e argumentos.
Actitudes	-Rigor, respecto aos datos e veracidade. -Asunción de criterios éticos asociados á ciencia e á tecnoloxía. -Interese pola ciencia, o apoio á investigación científica e a valoración do coñecemento científico. -Sentido da responsabilidade en relación á conservación dos recursos naturais e ás cuestións medioambientais, e á adopción dunha actitude adecuada para lograr unha vida física e mental saudable nun contorno natural e social.
Competencia dixital (CD)	
Definición	Habilidade para buscar e procesar información mediante un uso creativo, crítico e seguro das TIC.
Coñecementos	-Técnicas e estratexias de acceso á información. -Ferramentas tecnolóxicas. -Manexo de distintos soportes: oral, escrito, audiovisual, multimedia, dixital.
Destrezas	-Acceder, buscar e seleccionar criticamente a información. -Interpretar e comunicar información. -Eficacia técnica.
Actitudes	-Autonomía. -Responsabilidade crítica. -Actitude reflexiva.

Aprender a aprender (CAA)	
Definición	Habilidade para iniciar, organizar e persistir na aprendizaxe.
Coñecementos	-Coñecemento das capacidades persoais. -Estratexias para desenvolver as capacidades persoais. -Atención, concentración e memoria. -Motivación. -Comprensión e expresión lingüísticas.
Destrezas	-Estudar e observar. -Resolver problemas. -Planificar proxectos. -Recoller, seleccionar e tratar distintas fontes de información. -Ser capaz de autoavaliarse.
Actitudes	-Confianza nun mesmo. -Recoñecemento axustado da competencia persoal. -Actitude positiva ante a toma de decisións. -Perseveranza na aprendizaxe. -Valoración do esforzo e a motivación.
Competencias sociais e cívicas (CSC)	
Definición	Habilidade para utilizar os coñecementos e actitudes sobre a sociedade, entendida desde as diferentes perspectivas, na súa concepción dinámica, cambiante e complexa, para interpretar fenómenos e problemas sociais en contextos cada vez máis diversificados; para elaborar respostas, tomar decisións e resolver conflitos, así como para interactuar con outras persoas e grupos conforme a normas baseadas no respecto mutuo e nas convicción democráticas.
Coñecementos	-Coñecemento crítico dos conceptos de democracia, xustiza, igualdade, cidadanía e dereitos humanos e civís. -Coñecemento dos acontecementos máis destacados e as principais tendencias nas historias nacional, europea e mundial. -Comprensión dos procesos sociais e culturais de carácter migratorio que implican a existencia de sociedades multiculturais no mundo globalizado. -Coñecementos que permitan comprender e analizar de maneira crítica os

	códigos de conduta e os usos xeralmente aceptados nas distintas sociedades e contornos, así como as súas tensións e procesos de cambio. -Conceptos básicos relativos ao individuo, ao grupo, á organización do traballo, a igualdade e a non discriminación entre homes e mulleres e entre diferentes grupos étnicos ou culturais, a sociedade e a cultura. -Comprender as dimensións intercultural e socioeconómica das sociedades europeas, e percibir as identidades culturais e nacionais como un proceso sociocultural dinámico e cambiante en interacción coa europea, nun contexto de crecente globalización.
Destrezas	-Capacidade de comunicarse dunha maneira construtiva en distintos contornos sociais e culturais. -Mostrar tolerancia, expresar e comprender puntos de vista diferentes. -Negociar sabendo inspirar confianza e sentir empatía. -Habilidade para interactuar eficazmente no ámbito público e manifestar solidariedade e interese por resolver os problemas que afecten á comunidade. -Reflexión crítica e creativa. -Participación construtiva nas actividades da comunidade. -Toma de decisións, en particular mediante o exercicio do voto e da actividade social e cívica.
Actitudes	-Seguridade nun mesmo, integridade e honestidade. -Interese polo desenvolvemento socioeconómico e a súa contribución a un maior benestar social. -Comunicación intercultural, diversidade de valores e respecto ás diferenzas, comprometéndose á superación de prexuízos. -Pleno respecto dos dereitos humanos. -Vontade de participar na toma de decisións democráticas. -Sentido da responsabilidade. -Comprensión e respecto dos valores baseados nos principios democráticos. -Participación construtiva en actividades cívicas. -Apoio á diversidade e a cohesión sociais e ao desenvolvemento sustentable. -Vontade de respectar os valores e a intimidade dos demais, e a recepción reflexiva e crítica da información procedente dos medios de comunicación.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (SIEE)	
Definición	Capacidade para adquirir e aplicar unha serie de valores e actitudes, e de elixir con criterio propio, transformando as ideas en accións.
Coñecementos	-Autocoñecemento. -Establecemento de obxectivos. -Planificación e desenvolvemento dun proxecto. -Habilidades sociais e de liderado.
Destrezas	-Responsabilidade e autoestima. -Perseveranza e resiliencia. -Creatividade. -Capacidade para calcular e asumir retos responsablemente.
Actitudes	-Control emocional. -Actitude positiva ante o cambio. -Flexibilidade.
Conciencia e expresións culturais (CEC)	
Definición	Habilidade para comprender, apreciar e valorar, con espírito crítico e actitude aberta e respectuosa, diferentes manifestacións culturais, e interesarse na súa conservación como patrimonio cultural.

Coñecementos	-Linguaxes e manifestacións artísticas. -Técnicas e recursos específicos.
Destrezas	-Comprender, apreciar e valorar criticamente. -Realizar creacións propias.
Actitudes	-Curiosidade, interese e creatividade. -Recoñecemento das manifestacións culturais e artísticas como fontes de pracer e gozo persoal. -Valoración responsable e actitude de protección do patrimonio.

2. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

2º ESO

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA COMUNICACIÓN LINGUÍSTICA (CCL)			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
2º ESO	LCeL	LCLB1.1.1.	Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante.
2º ESO	LCeL	LCLB1.1.2.	Retén información relevante e extrae informacións concretas.
2º ESO	LCeL	LCLB1.1.3.	Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada.
2º ESO	LCeL	LCLB1.2.1.	Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral.
2º ESO	LCeL	LCLB1.2.2.	Retén información relevante e extrae informacións concretas.
2º ESO	LCeL	LCLB1.2.4.	Resume textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos de forma clara, recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen loxicamente e semanticamente.
2º ESO	LCeL	LCLB1.3.1.	Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que se utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas.
2º ESO	LCeL	LCLB1.5.1.	Realiza presentacións orais.
2º ESO	LCeL	LCLB1.5.3.	Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais.
2º ESO	LCeL	LCLB1.5.4.	Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral.
2º ESO	LCeL	LCLB1.6.2.	Respecta as normas de cortesía que deben dirixir as conversas orais axustándose á quenda de palabra, respectando o espazo, xesticulando adecuadamente, escoitando activamente as demais persoas e usando fórmulas de saúdo e despedida.
2º ESO	LCeL	LCLB2.1.1.	Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto.
2º ESO	LCeL	LCLB2.1.2.	Comprende o significado das palabras propias de nivel formal da lingua e incorpóraas ao seu repertorio léxico.
2º ESO	LCeL	LCLB2.1.4.	Deduce a idea principal dun texto e recoñece as ideas secundarias, comprendendo as relacións que se establecen entre elas.
2º ESO	LCeL	LCLB2.2.1.	Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas.
2º ESO	LCeL	LCLB2.4.2.	Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas.
2º ESO	LCeL	LCLB2.5.1.	Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos modelo.
2º ESO	LCeL	LCLB3.1.1.	Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos, e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos.
2º ESO	LCeL	LCLB3.1.2.	Recoñece e corrixe erros ortográficos e gramaticais en textos propios e alleos, aplicando os coñecementos adquiridos para mellorar a produción de textos nas súas producións orais, escritas e audiovisuais.
2º ESO	LCeL	LCLB3.1.3.	Coñece e utiliza adecuadamente as formas verbais nas súas producións orais e escritas.
2º ESO	LCeL	LCLB3.2.1.	Diferencia os compoñentes denotativos e connotativos no significado das palabras dentro dunha frase ou un texto oral ou escrito.
2º ESO	LCeL	LCLB3.3.1.	Recoñece e usa sinónimos e antónimos dunha palabra, e explica o seu uso concreto nunha frase ou nun texto oral ou escrito.
2º ESO	LCeL	LCLB3.5.1.	Recoñece, usa e explica os conectores textuais (de adición, contraste e explicación) e os principais mecanismos de referencia interna, gramaticais (substitucións pronominais) e léxicos (elipse e substitucións mediante sinónimos e hiperónimos), e valora a súa función na organización do contido do texto.
2º ESO	LCeL	LCLB3.6.1.	Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais.
2º ESO	LCeL	LCLB3.7.1.	Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.
2º ESO	LCeL	LCLB4.1.1.	Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses
2º ESO	LCeL	LCLB4.3.1.	Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.
2º ESO	LCeL	LCLB4.3.2.	Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal.
2º ESO	LCeL	LCLB4.4.1.	Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA MATEMÁTICA (CMCCT)			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
2º ESO	LCeL	LCLB2.1.5.	Fai inferencias e hipóteses sobre o sentido dunha frase ou dun texto que conteña diferentes matices semánticos e que favorezan a construción do significado global e a avaliación crítica.
2º ESO	LCeL	LCLB2.2.2.	Interpreta, explica e deduce a información dada en diagramas, gráficas, fotografías, mapas conceptuais, esquemas, etc.
2º ESO	LCeL	LCLB2.5.3.	Realiza esquemas e mapas, e explica por escrito o significado dos elementos visuais que poden aparecer nos textos.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA APRENDER A APRENDER (CAA)			
NIVEL	ÁREA	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	
2º ESO	LCeL	LCLB1.2.3.	Utiliza progresivamente os instrumentos adecuados para localizar o significado de palabras ou enunciados descoñecidos (demanda axuda, procura en dicionarios, lembra o contexto en que aparece, etc.).
2º ESO	LCeL	LCLB1.2.4.	Resume textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos de forma clara, recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen loxicamente e semanticamente.
2º ESO	LCeL	LCLB1.4.3.	Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas.
2º ESO	LCeL	LCLB3.9.1.	Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a produción dos textos traballados en calquera das outras.
2º ESO	LCeL	LCLB4.2.2.	Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo de diversos períodos histórico-literarios ata a actualidade
2º ESO	LCeL	LCLB4.4.2.	Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIAS CÍVICAS E SOCIAS (CSC)			
NIVEL	ÁREA	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	
2º ESO	LCeL	LCLB1.3.1.	Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que se utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas.
2º ESO	LCeL	LCLB1.5.2.	Realiza intervencións non planificadas dentro da aula, analizando e comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e espontáneos.
2º ESO	LCeL	LCLB1.6.1.	Cínguese ao tema, non divaga e atende as instrucións do/da moderador/a en debates e coloquios.
2º ESO	LCeL	LCLB1.6.2.	Respecta as normas de cortesía que deben dirixir as conversas orais axustándose á quenda de palabra, respectando o espazo, xesticulando adecuadamente, escoitando activamente as demais persoas e usando fórmulas de saúdo e despedida.
2º ESO	LCeL	LCLB3.8.1.	Coñece e valora a diversidade lingüística de Galicia.
2º ESO	LCeL	LCLB4.3.1.	Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA DIXITAL (CD)			
NIVEL	ÁREA	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	
2º ESO	LCeL	LCLB1.4.2.	Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso.
2º ESO	LCeL	LCLB2.3.1.	Utiliza de xeito autónomo diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos.
2º ESO	LCeL	LCLB2.3.2.	Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc.
2º ESO	LCeL	LCLB2.5.3.	Realiza esquemas e mapas, e explica por escrito o significado dos elementos visuais que poden aparecer nos textos.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE SENTIDO DE INICIATIVA ESPÍRITO EMPRENDEDOR (CSIEE)			
NIVEL	ÁREA	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	
2º ESO	LCeL	LCLB1.4.1.	Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos.
2º ESO	LCeL	LCLB2.4.1.	Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos (esquemas, árbores, mapas conceptuais etc.) e redacta borradores de escritura.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAIS (CCEC)			
NIVEL	ÁREA	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	
2º ESO	LCeL	LCLB2.1.3.	Relaciona a información explícita e implícita dun texto, e pona en relación co contexto.
2º ESO	LCeL	LCLB2.5.2.	Escribe textos narrativos, descritivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo.
2º ESO	LCeL	LCLB3.4.1.	Recoñece e explica o uso metafórico e metonímico das palabras nunha frase ou nun texto oral ou escrito.
2º ESO	LCeL	LCLB3.4.2.	Recoñece e explica os fenómenos contextuais que afectan o significado global das palabras: tabú e eufemismo
2º ESO	LCeL	LCLB4.2.1.	Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación entre diversas manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etc.).
2º ESO	LCeL	LCLB4.4.1.	Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.

4º ESO

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA COMUNICACIÓN LINGUÍSTICA (CCL)			
NIVEL	ÁREA	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	
4º ESO	LCeL	LCLB1.1.1.	Comprende o sentido global de textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo e laboral, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante.
4º ESO	LCeL	LCLB1.1.2.	Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto, analizando fontes de procedencia non verbal.
4º ESO	LCeL	LCLB1.1.3.	Retén información relevante e extrae informacións concretas.
4º ESO	LCeL	LCLB1.1.4.	Distingue as partes en que se estruturan as mensaxes orais e a relación entre discurso e contexto.
4º ESO	LCeL	LCLB1.1.6.	Segue e interpreta instrucións orais.
4º ESO	LCeL	LCLB1.2.1.	Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a estrutura e a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA COMUNICACIÓN LINGUÍSTICA (CCL)			
NIVEL	ÁREA	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	
			intención comunicativa do/da falante.
4º ESO	LCeL	LCLB1.2.2.	Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto, analizando fontes de procedencia non verbal.
4º ESO	LCeL	LCLB1.2.4.	Interpreta e valora aspectos concretos do contido de textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos, emitindo xuízos razoados e relacionándoos con conceptos persoais, para xustificar un punto de vista particular.
4º ESO	LCeL	LCLB1.3.2.	Recoñece e explica as características da linguaxe conversacional (cooperación, espontaneidade, economía e subxectividade) nas conversas espontáneas.
4º ESO	LCeL	LCLB1.3.3.	Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate, coloquio ou conversa espontánea tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas.
4º ESO	LCeL	LCLB1.3.4.	Identifica o propósito, a tese e os argumentos das persoas participantes en debates, faladoiros e entrevistas procedentes dos medios de comunicación audiovisual, valorando de forma crítica aspectos concretos da súa forma e o seu contido.
4º ESO	LCeL	LCLB1.4.1.	Coñece o proceso de produción de discursos orais e valora a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos.
4º ESO	LCeL	LCLB1.4.2.	Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre, volume, etc.) a ollada, a colocación, a linguaxe corporal, a xestión de tempos e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso.
4º ESO	LCeL	LCLB1.5.1.	Utiliza e valora a lingua como un medio para adquirir, procesar e transmitir novos coñecementos, para expresar ideas e sentimentos, e para regular a conduta
4º ESO	LCeL	LCLB1.6.2.	Realiza intervencións non planificadas, dentro da aula, analizando e comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e espontáneos.
4º ESO	LCeL	LCLB1.6.3.	Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais.
4º ESO	LCeL	LCLB1.6.4.	Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral.
4º ESO	LCeL	LCLB1.6.6.	Aplica os coñecementos gramaticais á avaliación e á mellora da expresión oral, recoñecendo en exposicións orais propias ou alleas as dificultades expresivas (incoherencias, repeticións, ambigüidades, impropiedades léxicas, pobreza e repetición de conectores etc.).
4º ESO	LCeL	LCLB1.7.1.	Coñece, valora e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral.
4º ESO	LCeL	LCLB1.7.2.	Analiza criticamente debates e faladoiros procedentes dos medios de comunicación, recoñecendo neles a validez dos argumentos e valorando criticamente a súa forma e o seu contido.
4º ESO	LCeL	LCLB2.1.1.	Comprende textos de diversa índole pondo en práctica diferentes estratexias de lectura e autoavaliación da súa propia comprensión en función do obxectivo e o tipo de texto, actualizando coñecementos previos, traballando os erros de comprensión e construíndo o significado global do texto.
4º ESO	LCeL	LCLB2.1.2.	Localiza, relaciona e secuencia as informacións explícitas dos textos.
4º ESO	LCeL	LCLB2.1.4.	Constrúe o significado global dun texto ou de frases do texto demostrando unha comprensión plena e detallada deste.
4º ESO	LCeL	LCLB2.1.6.	Comprende o significado de palabras propias do nivel culto da lingua que incorpora ao seu repertorio léxico, e recoñecendo a importancia de enriquecer o seu vocabulario para expresarse con exactitude e precisión
4º ESO	LCeL	LCLB2.2.1.	Recoñece e expresa o tema, as ideas principais, a estrutura e a intención comunicativa de textos escritos propios dos ámbitos persoal, educativo, social e laboral, e de relacións con organizacións, identificando a tipoloxía textual seleccionada (narración, exposición, etc.), a organización do contido e o formato utilizado.
4º ESO	LCeL	LCLB2.2.3.	Comprende e explica os elementos verbais e os non verbais, e a intención comunicativa dun texto publicitario procedente dos medios de comunicación.
4º ESO	LCeL	LCLB2.2.4.	Localiza informacións explícitas nun texto e relaciónaas entre si e co contexto, secuénciaas e deduce informacións ou valoracións implícitas.
4º ESO	LCeL	LCLB2.2.5.	Interpreta o sentido de palabras, expresións, frases ou pequenos fragmentos extraídos dun texto en función do seu sentido global.
4º ESO	LCeL	LCLB2.3.1.	Identifica e expresa as posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.
4º ESO	LCeL	LCLB2.3.2.	Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.
4º ESO	LCeL	LCLB2.4.1.	Utiliza de forma autónoma diversas fontes de información, integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos.
4º ESO	LCeL	LCLB2.4.2.	Coñece e manexa habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital, dicionarios de dúbida e irregularidades da lingua, etc.
4º ESO	LCeL	LCLB2.4.3.	Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc.
4º ESO	LCeL	LCLB2.5.1.	Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos (esquemas, árbores, mapas conceptuais etc.).
4º ESO	LCeL	LCLB2.5.2.	Redacta borradores de escritura.
4º ESO	LCeL	LCLB2.5.3.	Escribe textos en diferentes soportes usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas, e respectando as normas gramaticais e ortográficas.
4º ESO	LCeL	LCLB2.5.4.	Revisa o texto en varias fases para aclarar problemas co contido (ideas, estrutura, etc.) ou coa forma (puntuación, ortografía, gramática e presentación).
4º ESO	LCeL	LCLB2.5.6.	Reescribe textos propios e alleos aplicando as propostas de mellora que se deducen da avaliación da produción escrita.
4º ESO	LCeL	LCLB2.6.1.	Redacta con claridade e corrección textos propios dos ámbitos persoal, educativo, social e laboral.
4º ESO	LCeL	LCLB2.6.2.	Redacta con claridade e corrección textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos, adecuándose aos trazos propios da tipoloxía seleccionada.
4º ESO	LCeL	LCLB2.6.3.	Utiliza variados organizadores textuais nos seus escritos.
4º ESO	LCeL	LCLB2.6.6.	Explica por escrito o significado dos elementos visuais que poidan aparecer nos textos (gráficas, imaxes, etc.).

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA COMUNICACIÓN LINGUÍSTICA (CCL)			
NIVEL	ÁREA	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	
4º ESO	LCeL	LCLB2.7.1.	Produce textos diversos recoñecendo na escritura o instrumento que é capaz de organizar o seu pensamento.
4º ESO	LCeL	LCLB2.7.2.	Utiliza nos seus escritos palabras propias do nivel formal da lingua que incorpora ao seu repertorio léxico, e recoñece a importancia de enriquecer o seu vocabulario para expresarse oralmente e por escrito con exactitude e precisión.
4º ESO	LCeL	LCLB3.1.1.	Explica os valores expresivos que adquiren algúns adxectivos, determinantes e pronomes en relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen.
4º ESO	LCeL	LCLB3.2.1.	Recoñece e explica os valores expresivos que adquiren as formas verbais en relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen.
4º ESO	LCeL	LCLB3.3.1.	Recoñece os procedementos para a formación de palabras novas e explica o valor significativo dos prefixos e dos sufixos.
4º ESO	LCeL	LCLB3.3.2.	Forma substantivos, adxectivos, verbos e adverbios a partir doutras categorías gramaticais, utilizando diversos procedementos lingüísticos.
4º ESO	LCeL	LCLB3.4.1.	Explica todos os valores expresivos das palabras que gardan relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen.
4º ESO	LCeL	LCLB3.4.2.	Explica con precisión o significado de palabras, e usa a acepción adecuada en relación ao contexto en que aparecen.
4º ESO	LCeL	LCLB3.6.1.	Transforma e amplía oracións simples en oracións compostas, usando conectores e outros procedementos de substitución para evitar repeticións.
4º ESO	LCeL	LCLB3.6.3.	Recoñece a equivalencia semántica e funcional entre o adxectivo, o substantivo e algúns adverbios con oracións de relativo, substantivas e adverbiais respectivamente, transformando e ampliando adxectivos, substantivos e adverbios en oracións subordinadas e inseríndoas como constituíntes doutra oración.
4º ESO	LCeL	LCLB3.6.4.	Utiliza de forma autónoma textos da vida cotiá para a observación, reflexión e explicación sintáctica.
4º ESO	LCeL	LCLB3.7.1.	Revisa os seus discursos orais e escritos aplicando correctamente as normas ortográficas e gramaticais, recoñecendo o seu valor social para obter unha comunicación eficiente.
4º ESO	LCeL	LCLB3.8.1.	Identifica e explica as estruturas dos xéneros textuais, con especial atención ás expositivas e argumentativas, e utilízaas nas propias producións orais e escritas.
4º ESO	LCeL	LCLB3.8.2.	Coñece os elementos da situación comunicativa que determinan os usos lingüísticos (tema, propósito, destinatario, xénero textual, etc.).
4º ESO	LCeL	LCLB3.8.3.	Describe os trazos lingüísticos máis sobresalientes de textos expositivos e argumentativos, relacionándoos coa intención comunicativa e o contexto en que se producen.
4º ESO	LCeL	LCLB3.8.4.	▪ Recoñece nun texto os procedementos lingüísticos para a expresión da subxectividade, e utilízaos nas producións propias
4º ESO	LCeL	LCLB3.9.1.	Recoñece e utiliza a substitución léxica como un procedemento de cohesión textual.
4º ESO	LCeL	LCLB3.9.2.	Identifica, explica e usa distintos tipos de conectores de causa, consecuencia, condición e hipótese, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que proporcionan cohesión a un texto.
4º ESO	LCeL	LCLB3.10.1.	Recoñece os rexistros lingüísticos en textos orais ou escritos en función da intención comunicativa e do seu uso social.
4º ESO	LCeL	LCLB3.11.1.	Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.
4º ESO	LCeL	LCLB4.1.1.	Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos e ás súas afeccións.
4º ESO	LCeL	LCLB4.2.1.	Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación existente entre manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etc.).
4º ESO	LCeL	LCLB4.3.1.	Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.
4º ESO	LCeL	LCLB4.3.3.	Le en voz alta, modulando e adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal.
4º ESO	LCeL	LCLB4.4.1.	Le e comprende unha selección de textos literarios representativos da literatura desde o século XVlll aos nosos días, identificando o tema, resumindo o seu contido e interpretando a linguaxe literaria.
4º ESO	LCeL	LCLB4.5.1.	Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados, seguindo as convencións do xénero e con intención lúdica e creativa.
4º ESO	LCeL	LCLB4.6.1.	Consulta e cita adecuadamente varias fontes de información para desenvolver por escrito, con rigor, claridade e coherencia, un tema relacionado co currículo de Literatura.
4º ESO	LCeL	LCLB4.6.2.	Achega nos seus traballos escritos ou orais conclusións e puntos de vista persoais e críticos sobre as obras literarias, expresándose con rigor, claridade e coherencia.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA MATEMÁTICA (CMCCT)			
NIVEL	ÁREA	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	
4º ESO	LCeL	LCLB2.1.3.	Infire a información relevante dos textos, identificando a idea principal e as secundarias, e establecendo relacións entre elas.
4º ESO	LCeL	LCLB2.2.6.	Interpreta, explica e deduce a información dada en esquemas, mapas conceptuais, diagramas, gráficas, fotografías, etc.
4º ESO	LCeL	LCLB3.6.2.	Recoñece a palabra nuclear que organiza sintacticamente e semanticamente un enunciado, así como os elementos que se agrupan arredor dela.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA APRENDER A APRENDER (CAA)			
NIVEL	ÁREA	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	
4º ESO	LCeL	LCLB1.2.3.	Retén información relevante e extrae informacións concretas.
4º ESO	LCeL	LCLB1.2.4.	Interpreta e valora aspectos concretos do contido de textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos, emitindo xuízos razoados e relacionándoos con conceptos persoais, para xustificar un punto de vista particular.
4º ESO	LCeL	LCLB1.2.6.	Resume textos narrativos, descritivos, expositivos e argumentativos de forma clara, recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen loxicamente e semanticamente.
4º ESO	LCeL	LCLB1.4.3.	Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas.
4º ESO	LCeL	LCLB1.6.5.	Resume oralmente exposicións, argumentacións, intervencións públicas, etc., recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen loxicamente e semanticamente.
4º ESO	LCeL	LCLB2.1.5.	Fai conexións entre un texto e o seu contexto, integrándoo e avaliándoo criticamente, e realizando hipóteses sobre el.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA APRENDER A APRENDER (CAA)			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º ESO	LCeL	LCLB2.2.6.	Interpreta, explica e deduce a información dada en esquemas, mapas conceptuais, diagramas, gráficas, fotografías, etc.
4º ESO	LCeL	LCLB2.3.2.	Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.
4º ESO	LCeL	LCLB2.4.3.	Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc.
4º ESO	LCeL	LCLB2.5.2.	Redacta borradores de escritura.
4º ESO	LCeL	LCLB2.5.4.	Revisa o texto en varias fases para aclarar problemas co contido (ideas, estrutura, etc.) ou coa forma (puntuación, ortografía, gramática e presentación).
4º ESO	LCeL	LCLB2.5.5.	Avalía, utilizando guías, a súa propia produción escrita e a dos/das seus/súas compañeiros/as.
4º ESO	LCeL	LCLB2.6.4.	Resume o contido de calquera tipo de texto, recollendo as ideas principais con coherencia e cohesión e expresándoas cun estilo propio, evitando reproducir literalmente as palabras do texto.
4º ESO	LCeL	LCLB2.6.5.	Realiza esquemas e mapas conceptuais que estruturen o contido dos textos traballados.
4º ESO	LCeL	LCLB3.3.3.	Coñece o significado dos principais prefixos e sufixos de orixe grecolatina e utilízaos para deducir o significado de palabras descoñecidas.
4º ESO	LCeL	LCLB3.11.1.	Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.
4º ESO	LCeL	LCLB3.12.1.	Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a produción dos textos traballados en calquera das outras.
4º ESO	LCeL	LCLB4.4.2.	Expresa a relación entre o contido da obra, a intención do/da autor/a e o contexto, e o mantemento de temas e formas, emitindo xuízos persoais razoados.
4º ESO	LCeL	LCLB4.5.2.	Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIAS CÍVICAS E SOCIAS (CSC)			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º ESO	LCeL	LCLB1.1.5.	Distingue entre información e opinión en mensaxes procedentes dos medios de comunicación, e entre información e persuasión en mensaxes publicitarias orais, identificando as estratexias de enfatización e expansión.
4º ESO	LCeL	LCLB1.3.1.	Escoita, observa e interpreta o sentido global de debates, coloquios e conversas espontáneas identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa e a postura de cada participante, así como as diferenzas formais e de contido que regulan os intercambios comunicativos formais e os espontáneos.
4º ESO	LCeL	LCLB1.3.5.	Recoñece e asume as regras de interacción, intervención e cortesía que regulan os debates e calquera intercambio comunicativo oral.
4º ESO	LCeL	LCLB1.7.3.	Participa activamente nos debates escolares, respectando as regras de intervención, interacción e cortesía que os regulan, utilizando unha linguaxe non discriminatoria.
4º ESO	LCeL	LCLB1.7.3.	Identifica os trazos diferenciais dos xéneros xornalísticos informativos e de opinión (noticias, reportaxes, editoriais, artigos e columnas, cartas á dirección, comentarios e crítica).
4º ESO	LCeL	LCLB2.3.3.	Respecta as opinións das demais persoas
4º ESO	LCeL	LCLB3.8.2.	Coñece os elementos da situación comunicativa que determinan os usos lingüísticos (tema, propósito, destinatario, xénero textual, etc.).
4º ESO	LCeL	LCLB3.10.2.	Valora a importancia de utilizar o rexistro adecuado a cada situación comunicativa, e aplícao nos seus discursos orais e escritos.
4º ESO	LCeL	LCLB4.2.3.	Compara textos literarios e pezas dos medios de comunicación que respondan a un mesmo tópico, observando, analizando e explicando os puntos de vista segundo o medio, a época ou a cultura, e valorando e criticando o que le ou ve.
4º ESO	LCeL	LCLB4.3.2.	Traballa en equipo determinados aspectos das lecturas propostas ou seleccionadas polos alumnos, investigando e experimentando de forma progresivamente autónoma.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA DIXITAL (CD)			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º ESO	LCeL	LCLB1.2.5.	Utiliza progresivamente os instrumentos adecuados para localizar o significado de palabras ou enunciados descoñecidos (demanda axuda, busca en dicionarios, lembra o contexto en que aparece, etc.).
4º ESO	LCeL	LCLB1.6.1.	Realiza presentacións orais de forma individual ou en grupo, planificando o proceso de oralidade, organizando o contido, consultando fontes de información diversas, xestionando o tempo e transmitindo a información de xeito coherente, aproveitando vídeos, gravacións ou outros soportes dixitais.
4º ESO	LCeL	LCLB2.4.2.	Coñece e manexa habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital, dicionarios de dúbida e irregularidades da lingua, etc.
4º ESO	LCeL	LCLB2.7.4.	Coñece e utiliza ferramentas das tecnoloxías da información e da comunicación, participando, intercambiando opinións, comentando e valorando escritos alleos, ou escribindo e dando a coñecer os seus propios.
4º ESO	LCeL	LCLB3.5.1.	Utiliza os dicionarios e outras fontes de consulta en papel e formato dixital, resolve eficazmente as súas dúbidas sobre o uso correcto da lingua e progresa na aprendizaxe autónoma.
4º ESO	LCeL	LCLB4.6.1.	Consulta e cita adecuadamente varias fontes de información para desenvolver por escrito, con rigor, claridade e coherencia, un tema relacionado co currículo de Literatura.
4º ESO	LCeL	LCLB4.6.3.	Utiliza recursos variados das tecnoloxías da información e da comunicación para a realización dos seus traballos educativos.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE SENTIDO DE INICIATIVA ESPÍRITO EMPRENDEDOR (CSIEE)			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º ESO	LCeL	LCLB4.1.3.	Desenvolve progresivamente o seu propio criterio estético perseguindo como única finalidade o pracer pola lectura.
4º ESO	LCeL	LCLB4.3.2.	Traballa en equipo determinados aspectos das lecturas propostas ou seleccionadas polos alumnos, investigando e experimentando de forma progresivamente autónoma.
4º ESO	LCeL	LCLB4.6.2.	Achega nos seus traballos escritos ou orais conclusións e puntos de vista persoais e críticos sobre as obras literarias, expresándose con rigor, claridade e coherencia.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAIS (CCEC)			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º ESO	LCeL	LCLB1.8.1.	Dramatiza e improvisa situacións reais ou imaxinarias de comunicación.
4º ESO	LCeL	LCLB2.7.3.	Valora e incorpora progresivamente unha actitude creativa ante a lectura e a escritura.
4º ESO	LCeL	LCLB4.1.2.	Valora algunha das obras de lectura libre, resumindo o contido, explicando os aspectos que máis chamaron a súa atención e o que a lectura lle achegou como experiencia persoal.
4º ESO	LCeL	LCLB4.2.2.	Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo dos diversos períodos histórico-literarios, ata a actualidade.
4º ESO	LCeL	LCLB4.3.4.	Dramatiza fragmentos literarios breves desenvolvendo progresivamente a expresión corporal como manifestación de sentimentos e emocións, respectando as producións das demais persoas.

3. Concreción dos obxectivos para cada curso

OBXECTIVOS ESPECÍFICOS DE 2º ESO

- Comprender os textos orais, interpretalos e valorar a súa expresión en ámbitos diversos.
- Comunicarse de forma oral en contornas diversas e valorar a importancia da conversación.
- Emitir mensaxes orais claros, adecuados ao contexto, coherentes e cohesionados, e utilizando a linguaxe oral e os aspectos prosódicos e non verbais da linguaxe.
- Ler de forma comprensiva e con capacidade crítica textos diversos.
- Extraer información de diversas fontes de comunicación escrita, impresa ou dixital, utilizándoa para aprender de forma activa.
- Producir textos escritos coherentes e cohesionados, valorando a importancia da escritura.
- Profundar nos aspectos gramaticais e estruturais das palabras, comprendendo o seu
- significado, diferenciando os seus usos subxectivos e obxectivos, e recoñecendo a importancia das súas relacións de igualdade e contrariedade.
- Manexar o dicionario para a resolución de dúbidas e para enriquecer o propio vocabulario.
- Utilizar os grupos ou sintagmas nominais, adxectivais, verbais, preposicionales e adverbiais dentro do marco da oración simple.
- Analizar os elementos constitutivos da oración simple.
- Identificar a intención comunicativa do discurso, coa interpretación e a análise dos elementos lingüísticos que o compoñen.
- Recoñecer a riqueza cultural que supón a variedade lingüística de España.
- Ler obras da literatura española e universal como fonte de pracer e enriquecemento persoal e adquirir un hábito lector.
- Reflexionar sobre a conexión entre a literatura e o resto das artes.
- Comprender textos literarios de distintos xéneros e épocas.
- Escribir textos propios con intención literaria.

OBXECTIVOS ESPECÍFICOS DE 4º ESO

- Comprender textos orais, interpretándoos e valorando a súa expresión dentro de ámbitos diversos.
- Comunicarse oralmente en contornas diversas valorando a importancia da conversación.
- Comunicarse de forma clara, adecuando o discurso ao contexto, con coherencia e cohesión
- utilizando a linguaxe oral e os aspectos prosódicos e non verbais da linguaxe.
- Ler comprensivamente e con capacidade de crítica diversos textos.
- Extraer información de diferentes fontes de comunicación escrita, en papel ou dixital, e utilizala para aprender de forma activa.
- Producir textos con cohesión e coherencia, valorando a importancia da escritura.
- Utilizar as distintas categorías gramaticais e formas verbais con intención comunicativa e expresiva en distintos contextos lingüísticos.
- Coñecer a creación de palabras novas engadindo sufijos e prefixos provenientes doutras
- Linguas.
- Distinguir o significado das palabras dependendo do contexto onde se utilizan.
- Recoñecer e analizar a estrutura das oracións compostas.
- Utilizar os recursos lingüísticos dispoñibles para afrontar problemas de comprensión e expresión oral e escrita.
- Analizar a estrutura dos distintos tipos de textos, interiorizarla e empregala nas
- producións propias.
- Utilizar a lingua con intención comunicativa, interpretando o discurso e analizando os
- elementos lingüísticos que o compoñen.
- Ler obras da literatura española e universal, manifestando gusto pola lectura e

desenvolvendo o hábito lector.

- Reflexionar sobre as relacións entre a literatura e o resto das artes.
- Comprender textos literarios representativos da literatura do século XVIII aos nosos días.
- Escribir textos persoais de intención literaria.
- Usar a creatividade na redacción de textos de carácter literario.

4. Concreción dos estándares de aprendizaxe. Temporalización. Grao mínimo de consecución para superar a materia. Procedementos e instrumentos de avaliación

CURSO	2º						
NIVEL	SECUNDARIA OBLIGATORIA			**ÁREA:** Lengua Castellana y literatura (LCL)			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	**TEMPORALIZACIÓN**			**GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA**	**AVALIACIÓN**	
	T 1	**T 2**	**T 3**		**PROCEDEMENTOS**	**INSTRUMENTOS**
2º-LCLB1.1.1 - Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante.	X	X	X	Comprende o sentido global de textos orais	Observación	Escala de estimación
2º-LCLB1.1.2 - Retén información relevante e extrae informacións concretas.	X	X	X	Retén información básica	Observación	Escala de estimación
2º-LCLB1.1.3 - Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada.	X	X	X	Segue e interpreta instrucións básicas orais	Observación	Escala de estimación
2º-LCLB1.2.1 - Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral.	X	X	X	Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa	Observación	Escala de estimación
2º-LCLB1.2.2 - Retén información relevante e extrae informacións concretas.	X	X	X	Retén información básica	Observación	Escala de estimación
2º-LCLB1.2.3 - Utiliza progresivament e os instrumentos adecuados para localizar o significado de palabras ou enunciados descoñecidos (demanda axuda, procura en dicionarios, lembra o contexto en que aparece, etc.).		X	X	Utiliza progresivamente os instrumentos adecuados para localizar o significado de palabras ou enunciados descoñecidos	Observación	Escala de estimación
2º-LCLB1.2.4 - Resume textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos de forma clara, recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen loxicamente e semanticament e.	X	X	X	Resume os elementos esenciais dos textos	Observación	Escala de estimación
2º-LCLB1.3.1 - Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que se utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas.		X	X	Observa e analiza as intervencións esenciais e particulares de cada participante	Observación	Escala de estimación
2º-LCLB1.4.1 - Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos.	X	X	X	Recoñece o proceso de produción de discursos orais	Exposición oral	Rúbrica

2º-LCLB1.4.2 - Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso.	X	X	X	Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos	Exposición oral	Rúbrica
2º-LCLB1.4.3 - Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas.	X	X	X	Recoñece os erros básicos da produción oral	Observación	Escala de estimación
2º-LCLB1.5.1 - Realiza presentacións orais.	X	X	X	Realiza presentacións orais	Exposición oral	Rúbrica
2º-LCLB1.5.2 - Realiza intervencións non planificadas dentro da aula, analizando e comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e espontáneos.	*X*	X	X	Realiza intervencións non planificadas dentro da aula	Observación	Escala de estimación
2º-LCLB1.5.3 - Incorpora progresivament e palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais.	X	X	X	Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais	Observación	Escala de estimación
2º-LCLB1.5.4 - Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral.	X	X	X	Pronuncia con mínima corrección e claridade	Exposición oral	Rúbrica
2º-LCLB1.6.1 - Cínguese ao tema, non divaga e atende as instrucións do/da moderador/a en debates e coloquios.	X	X	X	Achégase ao tema e atende as instrucións	Observación	Escala de estimación
2º-LCLB1.6.2 - Respecta as normas de cortesía que deben dirixir as conversas orais axustándose á quenda de palabra, respectando o espazo, xesticulando adecuadamente, escoitando activamente as demais persoas e usando fórmulas de saúdo e despedida.	X	X	X	Respecta as normas de cortesía que deben dirixir as conversas orais	Exposición oral Observación	Rúbrica Escala de estimación
2º-LCLB2.1.1 - Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto.	X	X	X	Pon en práctica diferentes estratexias de lectura	Observación	Escala de estimación
2º-LCLB2.1.2 - Comprende o significado das palabras propias de nivel formal da lingua e incorpóraas ao seu repertorio léxico.	X	X	X	Comprende o significado das palabras propias de nivel formal da lingua	Proba Observación	Proba obxectiva Escala de estimación
2º-LCLB2.1.3 - Relaciona a información explícita e implícita dun texto, e pona en relación co contexto.	X	X	X	Relcoñece a información explícita e implícita dun texto	Proba	Proba obxectiva
2º-LCLB2.1.4 - Deduce a idea principal dun texto e recoñece as ideas secundarias, comprendendo as relacións que se establecen entre elas.	X	X	X	Deduce a idea principal dun texto e recoñece as ideas secundarias	Proba	Proba obxectiva

2º-LCLB2.1.5 - Fai inferencias e hipóteses sobre o sentido dunha frase ou dun texto que conteña diferentes matices semánticos e que favorezan a construción do significado global e a avaliación crítica.	X	X	X	Fai inferencias e hipóteses sobre o sentido dunha frase ou dun texto	Proba	Proba obxectiva
2º-LCLB2.2.1 - Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas.	X	X	X	Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto	Proba Análise de produción	Proba obxectiva Escala de estimación
2º-LCLB2.2.2 - Interpreta, explica e deduce a información dada en diagramas, gráficas, fotografías, mapas conceptuais, esquemas, etc.	X	X	X	Interpreta, explica e deduce a información dada en diagramas, gráficas	Análise de produción	Escala de estimación
2º-LCLB2.3.1 - Utiliza de xeito autónomo diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos.	X	X	X	Utiliza de xeito autónomo diversas fontes de información	Exposición oral Análise de produción	Rúbrica Rúbrica
2º-LCLB2.3.2 - Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc.	X	X	X	Coñece o funcionamento de bibliotecas	Observación	Escala de estimación
2º-LCLB2.4.1 - Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos (esquemas, árbores, mapas conceptuais etc.) e redacta borradores de escritura.	X	X	X	Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos	Análise de produción	Rúbrica
2º-LCLB2.4.2 - Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas.	X	X	X	Escribe textos usando o rexistro adecuado	Análise de produción	Rúbrica
2º-LCLB2.5.1 - Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos modelo.		X	X	Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar	Análise de produción	Rúbrica
2º-LCLB2.5.2 - Escribe textos narrativos, descritivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo.	X	X	X	Escribe textos narrativos, descritivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo.	Análise de produción	Rúbrica
2º-LCLB2.5.3 - Realiza esquemas e mapas, e explica por escrito o significado dos elementos visuais que poden aparecer nos textos.	X	X	X	Realiza esquemas e mapas	Análise de produción	Escala de estimación
2º-LCLB3.1.1 - Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos, e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos.	X	X	X	Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais	Proba	Proba obxectiva

2º-LCLB3.1.2 - Recoñece e corrixe erros ortográficos e gramaticais en textos propios e alleos, aplicando os coñecementos adquiridos para mellorar a produción de textos nas súas producións orais, escritas e audiovisuais.	X	X	X	Recoñece e corrixe erros ortográficos e gramaticais	Observación	Escala de estimación
2º-LCLB3.1.3 - Coñece e utiliza adecuadamente as formas verbais nas súas producións orais e escritas	X	X	X	Coñece e utiliza adecuadamente as formas verbais	Observación Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
2º-LCLB3.2.1 - Diferencia os compoñentes denotativos e connotativos no significado das palabras dentro dunha frase ou un texto oral ou escrito.	X	X	X		Observación Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
2º-LCLB3.3.1 - Recoñece e usa sinónimos e antónimos dunha palabra, e explica o seu uso concreto nunha frase ou nun texto oral ou escrito.	X	X	X	Recoñece e usa sinónimos e antónimos dunha palabra	Observación Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
2º-LCLB3.4.1 - Recoñece e explica o uso metafórico e metonímico das palabras nunha frase ou nun texto oral ou escrito.	X	X	X	Recoñece e explica o uso metafórico e metonímico das palabras	Observación Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
2º-LCLB3.4.2 - Recoñece e explica os fenómenos contextuais que afectan o significado global das palabras: tabú e eufemismo.		X	X	Recoñece e explica os fenómenos contextuais que afectan o significado global das palabras	Proba	Proba obxectiva
2º-LCLB3.5.1 - Recoñece, usa e explica os conectores textuais (de adición, contraste e explicación) e os principais mecanismos de referencia interna, gramaticais (substitucións pronominais) e léxicos (elipse e substitucións mediante sinónimos e hiperónimos), e valora a súa función na organización do contido do texto.	X	X	X	Recoñece, usa e explica os conectores textuais	Análise de produción Proba	Rúbrica Proba obxectiva
2º-LCLB3.6.1 - Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais.		X	X	Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos	Proba	Proba obxectiva
2º-LCLB3.7.1 - Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	X	X	X	Participa en proxectos	Observación	Escala de estimación
2º-LCLB3.8.1 - Coñece e valora a diversidade lingüística de Galicia.		X		Coñece e valora a diversidade lingüística de Galicia	Proba	Proba obxectiva
2º-LCLB3.9.1 - Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a produción dos textos traballados en calquera das outras.	X	X	X	Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra	Proba	Proba obxectiva

2º-LCLB4.1.1 - Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses.	X	X	X	Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias	Proba Análise de produción	Proba obxectiva Rúbrica
2º-LCLB4.2.1 - Desenvolve progresivament e a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación entre diversas manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etc.).	X	X	X	Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión	Proba Observación sistemática	Proba obxectiva Escala de estimación
2º-LCLB4.2.2 - Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes- tipo, temas e formas ao longo de diversos períodos histórico- literarios ata a actualidade.		X	X	Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas	Proba Análise de produción	Proba obxectiva Rúbrica
2º-LCLB4.3.1 - Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as		X	X	Fala na clase dos libros	Observación sistemática	Escala de estimación
2º-LCLB4.3.2 - Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal.	X	X	X	Le en voz alta modulando, adecuando a voz	Observación	Escala de estimación
2º-LCLB4.4.1 - Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.	X	X	X	Redacta textos persoais de intención literaria	Análise de produción	Rúbrica
2º-LCLB4.4.2 - Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.	X	X	X	Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación	Análise de produción	Rúbrica

CURSO	4º					
NIVEL	SECUNDARIA OBLIGATORIA			**ÁREA:** Lengua Castellana y literatura (LCL)		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	**TEMPORALIZACIÓN**			**GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA**	**AVALIACIÓN**	
	T 1	**T 2**	**T 3**		**PROCEDEMENTOS**	**INSTRUMENTOS**
4º-LCLB1.1.1 - Comprende o sentido global de textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo e laboral, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante.	X	X	X	Comprende o sentido global de textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo e laboral	Observación sistemática	Escala de estimación
4º-LCLB1.1.2 - Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto, analizando fontes de procedencia non verbal.	X	X	X	Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto	Observación sistemática	Escala de estimación
4º-LCLB1.1.3 - Retén información relevante e extrae informacións concretas.	X	X	X	Retén información relevante e extrae informacións concretas	Observación sistemática	Escala de estimación
4º-LCLB1.1.4 - Distingue as partes en que se estruturan as mensaxes orais e a relación entre discurso e contexto.	X	X	X	Distingue as partes en que se estruturan as mensaxes orais	Observación sistemática	Escala de estimación
4º-LCLB1.1.5 - Distingue entre información e opinión en mensaxes procedentes dos medios de comunicación, e entre información e persuasión en mensaxes publicitarias orais, identificando as estratexias de enfatización e expansión.	X	X	X	Distingue entre información e opinión en mensaxes procedentes dos medios de comunicación	Observación sistemática	Escala de estimación
4º-LCLB1.1.6 - Segue e interpreta instrucións orais.	X	X	X	Segue e interpreta instrucións orais	Observación sistemática	Escala de estimación
4º-LCLB1.2.1 - Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a estrutura e a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante.	X	X	X	Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa	Observación sistemática	Escala de estimación
4º-LCLB1.2.2 - Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto, analizando fontes de procedencia non verbal.		X	X	Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto	Observación sistemática	Escala de estimación

4º-LCLB1.2.3 - Retén información relevante e extrae informacións concretas.	X	X	X	Retén información relevante e extrae informacións concretas.	Exposición oral	Rúbrica
4º-LCLB1.2.4 - Interpreta e valora aspectos concretos do contido de textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos, emitindo xuízos razoados e relacionándoos con conceptos persoais, para xustificar un punto de vista particular.	X	X	X	Interpreta e valora aspectos concretos do contido de textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos	Análise de produción	Escala de estimación
4º-LCLB1.2.5 - Utiliza progresivament e os instrumentos adecuados para localizar o significado de palabras ou enunciados descoñecidos (demanda axuda, busca en dicionarios, lembra o contexto en que aparece, etc.).		X	X	Utiliza progresivamente os instrumentos adecuados para localizar o significado de palabras ou enunciados	Análise de produción	Escala de estimación
4º-LCLB1.2.6 - Resume textos narrativos, descritivos, expositivos e argumentativos de forma clara, recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen loxicamente e semanticamente.	X	X	X	Resume textos narrativos, descritivos, expositivos e argumentativos de forma clara	Análise de produción	Escala de estimación
4º-LCLB1.3.1 - Escoita, observa e interpreta o sentido global de debates, coloquios e conversas espontáneas identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa e a postura de cada participante, así como as diferenzas formais e de contido que regulan os intercambios comunicativos formais e os espontáneos.		X	X	Escoita, observa e interpreta o sentido global de debates, coloquios e conversas espontáneas identificando a información relevante e determinando o tema	Observación sistemática	Escala de estimación
4º-LCLB1.3.2 - Recoñece e explica as características da linguaxe conversacional (cooperación, espontaneidade, economía e subxectividade) nas conversas espontáneas.		X	X	Recoñece e explica as características da linguaxe conversacional	Observación sistemática	Escala de estimación
4º-LCLB1.3.3 - Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate, coloquio ou conversa espontánea tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas.		X	X	Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate, coloquio ou conversa espontánea	Observación sistemática	Escala de estimación
4º-LCLB1.3.4 - Identifica o propósito, a tese e os argumentos das persoas participantes en debates, faladoiros e entrevistas procedentes dos medios de comunicación audiovisual, valorando de forma crítica aspectos concretos da súa forma e o seu contido.		X	X	Identifica o propósito, a tese e os argumentos das persoas participantes en debates, faladoiros e entrevistas procedentes dos medios de comunicación	Observación sistemática	Escala de estimación
4º-LCLB1.3.5 - Recoñece e asume as regras de interacción, intervención e cortesía que regulan os debates e calquera intercambio comunicativo oral.		X	X	Recoñece e asume as regras de interacción, intervención e cortesía	Observación sistemática	Escala de estimación

4º-LCLB1.4.1 - Coñece o proceso de produción de discursos orais e valora a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos.	X	X	X	Coñece o proceso de produción de discursos orais e valora a claridade expositiva	Observación sistemática	Escala de estimación
4º-LCLB1.4.2 - Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre, volume, etc.) a ollada, a colocación, a linguaxe corporal, a xestión de tempos e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso.	X	X	X	Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos	Observación Sistemática Exposición oral	Escala de estimación Rúbrica
4º-LCLB1.4.3 - Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas.	X	X	X	Recoñece os erros da produción oral	Observación sistemática	Escala de estimación
4º-LCLB1.5.1 - Utiliza e valora a lingua como un medio para adquirir, procesar e transmitir novos coñecementos, para expresar ideas e sentimentos, e para regular a conduta.	X	X	X	Utiliza e valora a lingua como un medio para adquirir, procesar e transmitir novos coñecementos	Observación sistemática	Escala de estimación
4º-LCLB1.6.1 - Realiza presentacións orais de forma individual ou en grupo, planificando o proceso de oralidade, organizando o contido, consultando fontes de información diversas, xestionando o tempo e transmitindo a información de xeito coherente, aproveitando vídeos, gravacións ou outros soportes dixitais.	X	X	X	Realiza presentacións orais de forma individual ou en grupo	Observación Sistemática Exposición oral	Escala de estimación Rúbrica
4º-LCLB1.6.2 – Realiza intervencións non planificadas, dentro da aula, analizando e comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e espontáneos.	X	X	X	Realiza intervencións non planificadas, dentro da aula	Observación sistemática	Escala de estimación
4º-LCLB1.6.3 - Incorpora progresivament e palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais.	X	X	X	Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais	Observación sistemática	Escala de estimación
4º-LCLB1.6.4 - Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral.	X	X	X	Pronuncia con corrección e claridade	Observación sistemática	Escala de estimación
4º-LCLB1.6.5 - Resume oralmente exposicións, argumentacións, intervencións públicas, etc., recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen loxicamente e semanticamente.	X	X	X	Resume oralmente exposicións, argumentacións, intervencións públicas, etc	Análise produción Exposición oral	Escala de estimación Rúbrica
4º-LCLB1.6.6 - Aplica os coñecementos gramaticais á avaliación e á mellora da expresión oral, recoñecendo en exposicións orais propias ou alleas as dificultades expresivas (incoherencias, repeticións, ambigüidades, impropiedades léxicas, pobreza e repetición de conectores etc.).	X	X	X	Aplica os coñecementos gramaticais á avaliación e á mellora da expresión oral	Observación Sistemática Exposición oral	Escala de estimación Rúbrica

4º-LCLB1.7.1 - Coñece, valora e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral.	X	X	X	Coñece, valora e aplica as normas que rexen a cortesía	Observación Sistemática Exposición oral	Escala de estimación Rúbrica
4º-LCLB1.7.2 - Analiza criticamente debates e faladoiros procedentes dos medios de comunicación, recoñecendo neles a validez dos argumentos e valorando criticamente a súa forma e o seu contido.	X	X	X	Analiza criticamente debates e faladoiros procedentes dos medios de comunicación	Observación sistemática	Escala de estimación
4º-LCLB1.7.3 - Participa activamente nos debates escolares, respectando as regras de intervención, interacción e cortesía que os regulan, utilizando unha linguaxe non discriminatoria.	X	X	X	Participa activamente nos debates escolares	Observación sistemática	Escala de estimación
4º-LCLB1.8.1 - Dramatiza e improvisa situacións reais ou imaxinarias de comunicación.	X	X	X	Dramatiza e improvisa situacións reais ou imaxinarias	Análise produción	Escala de estimación
4º-LCLB2.1.1 - Comprende textos de diversa índole pondo en práctica diferentes estratexias de lectura e autoavaliación da súa propia comprensión en función do obxectivo e o tipo de texto, actualizando coñecementos previos, traballando os erros de comprensión e construíndo o significado global do texto.	X	X	X	Comprende textos de diversa índole	Proba	Proba obxectiva
4º-LCLB2.1.2 - Localiza, relaciona e secuencia as informacións explícitas dos textos.	X	X	X	Localiza, relaciona e secuencia as informacións explícitas dos textos	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
4º-LCLB2.1.3 - Infire a información relevante dos textos, identificando a idea principal e as secundarias, e establecendo relacións entre elas.	X	X	X	Infire a información relevante dos textos, identificando a idea principal e as secundarias	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
4º-LCLB2.1.4 - Constrúe o significado global dun texto ou de frases do texto demostrando unha comprensión plena e detallada deste.	X	X	X	Constrúe o significado global dun texto	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
4º-LCLB2.1.5 - Fai conexións entre un texto e o seu contexto, integrándoo e avaliándoo criticamente, e realizando hipóteses sobre el.	X	X	X	Fai conexións entre un texto e o seu contexto	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
4º-LCLB2.1.6 - Comprende o significado de palabras propias do nivel culto da lingua que incorpora ao seu repertorio léxico, e recoñecendo a importancia de enriquecer o seu vocabulario para expresarse con exactitude e precisión.	X	X	X	Comprende o significado de palabras propias do nivel culto da lingua	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
4º-LCLB2.2.1 - Recoñece e expresa o tema, as ideas principais, a estrutura e a intención comunicativa de textos escritos propios dos ámbitos persoal, educativo, social e laboral, e de relacións con organizacións, identificando a tipoloxía textual	X	X	X	Recoñece e expresa o tema, as ideas principais, a estrutura e a intención comunicativa de textos escritos	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva

seleccionada (narración, exposición, etc.), a organización do contido e o formato utilizado.						
4º-LCLB2.2.2 - Identifica os trazos diferenciais dos xéneros xornalísticos informativos e de opinión (noticias, reportaxes, editoriais, artigos e columnas, cartas á dirección, comentarios e crítica).	X	X	X	Identifica os trazos diferenciais dos xéneros xornalísticos informativos e de opinión	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
4º-LCLB2.2.3 - Comprende e explica os elementos verbais e os non verbais, e a intención comunicativa dun texto publicitario procedente dos medios de comunicación.	X	X	X	Comprende e explica os elementos verbais e os non verbais	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
4º-LCLB2.2.4 - Localiza informacións explícitas nun texto e relaciónaas entre si e co contexto, secuénciaas e deduce informacións ou valoracións implícitas.	X	X	X	Localiza informacións explícitas nun texto e relaciónaas entre si e co contexto	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
4º-LCLB2.2.5 - Interpreta o sentido de palabras, expresións, frases ou pequenos fragmentos extraídos dun texto en función do seu sentido global.	X	X	X	Interpreta o sentido de palabras, expresións, frases ou pequenos fragmentos	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
4º-LCLB2.2.6 - Interpreta, explica e deduce a información dada en esquemas, mapas conceptuais, diagramas, gráficas, fotografías, etc.		X	X	Interpreta a información dada en esquemas, mapas conceptuais	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
4º-LCLB2.3.1 - Identifica e expresa as posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.		X	X	Identifica e expresa as posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
4º-LCLB2.3.2 - Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	X	X	X	Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
4º-LCLB2.3.3 - Respecta as opinións das demais persoas.	X	X	X	Respecta as opinións das demais persoas	Observación sistemática	Escala de estimación
4º-LCLB2.4.1 - Utiliza de forma autónoma diversas fontes de información, integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos.		X	X	Utiliza de forma autónoma diversas fontes de información	Análise produción Análise produción	Escala de estimación Rúbrica
4º-LCLB2.4.2 - Coñece e manexa habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital, dicionarios de dúbida e irregularidades da lingua, etc.	X	X	X	Coñece e manexa habitualmente dicionarios	Observación sistemática	Escala de estimación

4º-LCLB2.4.3 - Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc.		X	X	Coñece o funcionamento de bibliotecas	Observación sistemática	Escala de estimación
4º-LCLB2.5.1 - Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos (esquemas, árbores, mapas conceptuais etc.).		X	X	Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos	Análise produción Análise produción	Escala de estimación Rúbrica
4º-LCLB2.5.2 - Redacta borradores de escritura.	X	X	X	Redacta borradores de escritura.	Análise produción	Escala de estimación
4º-LCLB2.5.3 - Escribe textos en diferentes soportes usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas, e respectando as normas gramaticais e ortográficas.	X	X	X	Escribe textos en diferentes soportes usando o rexistro adecuado	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
4º-LCLB2.5.4 - Revisa o texto en varias fases para aclarar problemas co contido (ideas, estrutura, etc.) ou coa forma (puntuación, ortografía, gramática e presentación).	X	X	X	Revisa o texto en varias fases para aclarar problemas co contido	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
4º-LCLB2.5.5 - Avalía, utilizando guías, a súa propia produción escrita e a dos/das seus/súas compañeiros/as	X	X	X	Avalía, utilizando guías, a súa propia produción escrita	Análise produción	Escala de estimación
4º-LCLB2.5.6 - Reescribe textos propios e alleos aplicando as propostas de mellora que se deducen da avaliación da produción escrita.	X	X	X	Reescribe textos propios e alleos	Análise produción	Escala de estimación
4º-LCLB2.6.1 - Redacta con claridade e corrección textos propios dos ámbitos persoal, educativo, social e laboral.	X	X	X	Redacta con claridade e corrección textos propios dos ámbitos persoal	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
4º-LCLB2.6.2 - Redacta con claridade e corrección textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos, adecuándose aos trazos propios da tipoloxía seleccionada.	X	X	X	Redacta con claridade e corrección textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
4º-LCLB2.6.3 - Utiliza variados organizadores textuais nos seus escritos.	X	X	X	Utiliza variados organizadores textuais nos seus escritos	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
4º-LCLB2.6.4 - Resume o contido de calquera tipo de texto, recollendo as ideas principais con coherencia e cohesión e expresándoas cun estilo propio, evitando reproducir literalmente as palabras do texto.	X	X	X	Resume o contido de calquera tipo de texto	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva

4º-LCLB2.6.5 - Realiza esquemas e mapas conceptuais que estruturen o contido dos textos traballados.	X	X	X	Realiza esquemas e mapas conceptuais	Análise produción	Rúbrica
4º-LCLB2.6.6 - Explica por escrito o significado dos elementos visuais que poidan aparecer nos textos (gráficas, imaxes, etc.).	X	X	X	Explica por escrito o significado dos elementos visuais que poidan aparecer nos textos	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
4º-LCLB2.7.1 - Produce textos diversos recoñecendo na escritura o instrumento que é capaz de organizar o seu pensamento.	X	X	X	Produce textos diversos	Proba	Proba obxectiva
4º-LCLB2.7.2 - Utiliza nos seus escritos palabras propias do nivel formal da lingua que incorpora ao seu repertorio léxico, e recoñece a importancia de enriquecer o seu vocabulario para expresarse oralmente e por escrito con exactitude e precisión.	X	X	X	Utiliza nos seus escritos palabras propias do nivel formal da lingua	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
4º-LCLB2.7.3 - Valora e incorpora progresivament e unha actitude creativa ante a lectura e a escritura.	X	X	X	Ten unha actitude creativa ante a lectura e a escritura	Observación sistemática	Escala de estimación
4º-LCLB2.7.4 - Coñece e utiliza ferramentas das tecnoloxías da información e da comunicación, participando, intercambiando opinións, comentando e valorando escritos alleos, ou escribindo e dando a coñecer os seus propios.	X	X	X	Coñece e utiliza ferramentas das tecnoloxías da información e da comunicación	Análise produción	Rúbrica
4º-LCLB3.1.1 - Explica os valores expresivos que adquiren algúns adxectivos, determinantes e pronomes en relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen.	X	X	X	Coñece os valores expresivos que adquiren algúns adxectivos, determinantes e pronomes	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
4º-LCLB3.2.1 - Recoñece e explica os valores expresivos que adquiren as formas verbais en relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen.	X	X	X	Recoñece e explica os valores expresivos que adquiren as formas verbais	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
4º-LCLB3.3.1 - Recoñece os procedementos para a formación de palabras novas e explica o valor significativo dos prefixos e dos sufixos.	X	X	X	Recoñece os procedementos para a formación de palabras novas	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
4º-LCLB3.3.2 - Forma substantivos, adxectivos, verbos e adverbios a partir doutras categorías gramaticais, utilizando diversos procedementos lingüísticos.	X	X	X	Forma substantivos, adxectivos, verbos e adverbios a partir doutras categorías gramaticais	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva

4º-LCLB3.3.3 – Coñece o significado dos principais prefixos e sufixos de orixe grecolatina e utilízaos para deducir o significado de palabras descoñecidas.	X	X	X	Coñece o significado dos principais prefixos e sufixos de orixe grecolatina	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
4º-LCLB3.4.1 - Explica todos os valores expresivos das palabras que gardan relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen.		X	X	Explica todos os valores expresivos das palabras que gardan relación coa intención comunicativa do texto	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
4º-LCLB3.4.2 - Explica con precisión o significado de palabras, e usa a acepción adecuada en relación ao contexto en que aparecen.		X	X	Explica con precisión o significado de palabras	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
4º-LCLB3.5.1 - Utiliza os dicionarios e outras fontes de consulta en papel e formato dixital, resolve eficazmente as súas dúbidas sobre o uso correcto da lingua e progresa na aprendizaxe autónoma.	X	X	X	Utiliza os dicionarios e outras fontes de consulta en papel e formato dixital	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
4º-LCLB3.6.1 - Transforma e amplía oracións simples en oracións compostas, usando conectores e outros procedementos de substitución para evitar repeticións.	X	X	X	Transforma e amplía oracións simples en oracións compostas	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
4º-LCLB3.6.2 - Recoñece a palabra nuclear que organiza sintacticamente e semanticament e un enunciado, así como os elementos que se agrupan arredor dela.	X	X	X	Recoñece a palabra nuclear que organiza sintacticamente e semanticamente un enunciado	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
4º-LCLB3.6.3 - Recoñece a equivalencia semántica e funcional entre o adxectivo, o substantivo e algúns adverbios con oracións de relativo, substantivas e adverbiais respectivament e, transformando e ampliando adxectivos, substantivos e adverbios en oracións subordinadas e inseríndoas como constituíntes doutra oración.	X	X	X	Recoñece a equivalencia semántica e funcional entre o adxectivo, o substantivo e algúns adverbios con oracións de relativo, substantivas e adverbiais respectivamente	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
4º-LCLB3.6.4 - Utiliza de forma autónoma textos da vida cotiá para a observación, reflexión e explicación sintáctica.	X	X	X	Utiliza de forma autónoma textos da vida cotiá	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
4º-LCLB3.7.1 - Revisa os seus discursos orais e escritos aplicando correctamente as normas ortográficas e gramaticais, recoñecendo o seu valor social para obter unha comunicación eficiente.	X	X	X	Revisa os seus discursos orais e escritos aplicando correctamente as normas ortográficas e gramaticais	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
4º-LCLB3.8.1 - Identifica e explica as estruturas dos xéneros textuais, con especial atención ás expositivas e argumentativas, e utilízaas nas propias producións orais e escritas.	X	X	X	Identifica e explica as estruturas dos xéneros textuais	Análise produción	Rúbrica

4º-LCLB3.8.2 - Coñece os elementos da situación comunicativa que determinan os usos lingüísticos (tema, propósito, destinatario, xénero textual, etc.).	X	X	X	Coñece os elementos da situación comunicativa que determinan os usos lingüísticos	Análise produción	Rúbrica
4º-LCLB3.8.3 - Describe os trazos lingüísticos máis sobresalientes de textos expositivos e argumentativos, relacionándoos coa intención comunicativa e o contexto en que se producen.	X	X	X	Describe os trazos lingüísticos máis sobresalientes de textos expositivos e argumentativos	Análise produción	Rúbrica
4º-LCLB3.8.4 - Recoñece nun texto os procedementos lingüísticos para a expresión da subxectividade, e utilízaos nas producións propias.	X	X	X	Recoñece nun texto os procedementos lingüísticos para a expresión da subxectividade	Análise produción	Rúbrica
4º-LCLB3.9.1 - Recoñece e utiliza a substitución léxica como un procedemento de cohesión textual.	X	X	X	Recoñece e utiliza a substitución léxica como un procedemento de cohesión textual	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
4º-LCLB3.9.2 - Identifica, explica e usa distintos tipos de conectores de causa, consecuencia, condición e hipótese, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que proporcionan cohesión a un texto.	X	X	X	Identifica, explica e usa distintos tipos de conectores de causa, consecuencia, condición e hipótese	Análise produción	Rúbrica
4º-LCLB3.10.1 - Recoñece os rexistros lingüísticos en textos orais ou escritos en función da intención comunicativa e do seu uso social.		X	X	Recoñece os rexistros lingüísticos en textos orais ou escritos en función da intención comunicativa	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
4º-LCLB3.10.2 - Valora a importancia de utilizar o rexistro adecuado a cada situación comunicativa, e aplícao nos seus discursos orais e escritos.	X	X	X	Valora a importancia de utilizar o rexistro adecuado a cada situación comunicativa	Observación sistemática	Escala de estimación
4º-LCLB3.11.1 - Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.		X	X	Participa en proxectos	Observación sistemática	Escala de estimación
4º-LCLB3.12.1 - Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a produción dos textos traballados en calquera das outras.	X	X	X	Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra	Análise produción Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
4º-LCLB4.1.1 - Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos e ás súas afeccións.	X	X	X	Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos e ás súas afeccións	Observación Sistemática Proba	Escala de estimación Proba obxectiva

4º-LCLB4.1.2 - Valora algunha das obras de lectura libre, resumindo o contido, explicando os aspectos que máis chamaron a súa atención e o que a lectura lle achegou como experiencia persoal.	X	X	X	Valora algunha das obras de lectura libre	Proba Análise de produción	Proba obxectiva Rúbrica
4º-LCLB4.1.3 - Desenvolve progresivament e o seu propio criterio estético perseguindo como única finalidade o pracer pola lectura.	X	X	X	Desenvolve progresivamente o seu propio criterio estético	Análise produción	Rúbrica
4º-LCLB4.2.1 - Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación existente entre manifestacións artísticas de todas as épocas	X	X	X	Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión	Análise produción Proba	Rúbrica Proba obxectiva
4º-LCLB4.2.2 - Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes- tipo, temas e formas ao longo dos diversos períodos histórico- literarios, ata a actualidade.	X	X	X	Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo dos diversos períodos histórico- literarios, ata a actualidade	Proba Análise de produción	Proba obxectiva Rúbrica
4º-LCLB4.2.3 - Compara textos literarios e pezas dos medios de comunicación que respondan a un mesmo tópico, observando, analizando e explicando os puntos de vista segundo o medio, a época ou a cultura, e valorando e criticando o que le ou ve.	X	X	X	Compara textos literarios e pezas dos medios de comunicación que respondan a un mesmo tópico	Proba	Proba obxectiva
4º-LCLB4.3.1 - Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as	X	X	X	Fala na clase dos libros	Observación sistemática	Escala de estimación
4º-LCLB4.3.2 - Traballa en equipo determinados aspectos das lecturas propostas ou seleccionadas polos alumnos, investigando e experimentando de forma progresivament e autónoma.	X	X	X	Traballa en equipo determinados aspectos das lecturas propostas ou seleccionadas polos alumnos	Análise produción	Rúbrica
4º-LCLB4.3.3 - Le en voz alta, modulando e adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal.	X	X	X	Le en voz alta, modulando e adecuando a voz	Observación sistemática	Escala de estimación
4º-LCLB4.3.4 - Dramatiza fragmentos literarios breves desenvolvendo progresivament e a expresión corporal como manifestación de sentimentos e emocións, respectando as producións das demais persoas.	X	X	X	Dramatiza fragmentos literarios breves	Observación sistemática	Escala de estimación
4º-LCLB4.4.1 - Le e comprende unha selección de textos literarios representativos da literatura desde o século XVlll aos nosos días, identificando o tema, resumindo o seu contido e interpretando a linguaxe literaria.	X	X	X	Le e comprende unha selección de textos literarios representativos da literatura	Proba	Proba obxectiva

4º-LCLB4.4.2 - Expresa a relación entre o contido da obra, a intención do/da autor/a e o contexto, e o mantemento de temas e formas, emitindo xuízos persoais razoados.	X	X	X	Expresa a relación entre o contido da obra, a intención do/da autor/a e o contexto	Proba	Proba obxectiva
4º-LCLB4.5.1 - Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados, seguindo as convencións do xénero e con intención lúdica e creativa.	X	X	X	Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados	Análise produción	Rúbrica
4º-LCLB4.5.2 - Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.	X	X	X	Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación	Análise produción	Rúbrica
4º-LCLB4.6.1 - Consulta e cita adecuadamente varias fontes de información para desenvolver por escrito, con rigor, claridade e coherencia, un tema relacionado co currículo de Literatura.		X	X	Consulta e cita adecuadamente varias fontes de información	Análise produción	Escala de estimación
4º-LCLB4.6.2 - Achega nos seus traballos escritos ou orais conclusións e puntos de vista persoais e críticos sobre as obras literarias, expresándose con rigor, claridade e coherencia.	X	X	X	Achega nos seus traballos escritos ou orais conclusións e puntos de vista persoais e críticos sobre as obras literarias	Observación Sistemática Proba	Escala de estimación Proba obxectiva
4º-LCLB4.6.3 - Utiliza recursos variados das tecnoloxías da información e da comunicación para a realización dos seus traballos educativos.		X	X	Utiliza recursos variados das tecnoloxías da información e da comunicación	Observación Sistemática Exposición oral	Escala de estimación Rúbrica

Os obxectivos de Lingua Castelá e Literatura en 4º ESO marcan unha continuidade e unha progresión con respecto aos establecidos para os cursos anteriores, dos que haberá que partir; esta progresión supón repetir e ampliar no alumnado os coñecementos e a reflexión sobre os procesos de comprensión e expresión oral por unha banda, e de comprensión e expresión escrita por outro. Só na parte literaria partiremos de novos estándares de aprendizaxe non traballados con anteriorida

5. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS

A metodoloxía está orientada a que os alumnos /as acaden os obxectivos. Caracterízase por ser activa, participativa, motivadora e por estar relacionada coa experiencia. O libro de texto (dixital EDIXGAL en 2º ESO) consta de doce unidades. O coñecemento da lingua integra contidos relacionados coa reflexión sobre a lingua, coa adquisición de uns conceptos e unha terminoloxía gramatical. Propóñense actividades de gramática, ortografía e léxico para conseguir un maior dominio da lingua, así como de literatura para adquirir coñecementos relacionados coa nosa tradición literaria.

Tamén é importante a procura de información en bibliotecas ou Internet orientada a traballos de clase, así como otraballo con xornais (soporte de papel ou dixitais).
No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

Aspectos xerais

- Partir da competencia inicial do alumnado.
- Repaso dos contidos xa estudados no curso anterior.
- Ter en conta a diversidade: respectar os ritmos e estilos de aprendizaxe.
- Potenciar as metodoloxías activas e participativas:
  - Combinar traballo individual e cooperativo.
  - Aprendizaxe por proxectos.
- Enfoque orientado á realización de tarefas e á resolución de problemas.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, realizar traballos ou presentacións, ampliar ou complementar a información do libro, etc.
- Fomento da aprendizaxe activa e do traballo colaborativo.
- Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe.
- Traballo dos distintos contidos da unidade a partirde textos próximos á realidade e aos intereses do alumnado
- Desenvolvemento do pensamento crítico necesario para interpretar a información que achegan os medios de comunicación
- Fomento do interese pola poesía e a súa relación coa música, mediante a escoita de versións musicadas de poemas.
- Creación de textos e lectura posterior en voz alta para que os demais valoren a creatividade de cada alumno/-a e así favorecer o xuízo crítico e o traballo cooperativo.
- Analizar e redactar textos de acordo cunhas pautas; asegurar a correcta asimilación de conceptos a través dunha práctica continuada; utilizar a Rede para obter información; manexar o dicionario como fonte de consulta habitual; dispoñer dunha gramática como material de apoio; realizar esquemas, táboas, resumos… para asimilar e lembrar mellor os conceptos, etc.
- Papel facilitador do profesor/a.

Estratexias metodolóxicas

- Lectura individual e compartida dos contidos da unidade.
- Investigación sobre documentos, textos, prensa, relacionados co tema.
- Elaboración de sínteses.
- Análise de documentos.
- Comentarios de textos
- Estudo de casos (proxectos).

- Memorización comprensiva.
- Traballo reflexivo persoal no desenvolvemento das actividades individuais.
- Traballo en grupo cooperativo (sempre que o protocolo covid o permita): facer grupos de 3 ou 4 alumnos e alumnas e utilizar as estruturas da aprendizaxe cooperativa suxeridas na guía do profesorado para traballar os principios de definición de obxectivo grupal, interdependencia positiva e interacción cara a cara. Aplicar estructuras de traballo cooperativo.
- Posta en común en gran grupo, despois do traballo individual ou grupal.

Secuenciación de traballo na aula

- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Formulación de cuestións que favorezan o conflito cognitivo.
- Presentación da actividade con textos, fotos
- Rutinas de pensamento: vexo, penso, pregúntome; parella de detectives; choiva de ideas…..
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, da lectura inicial e da lenda do «Comentario de texto» co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: responder as actividades do libro; comprender a finalidade de cada apartado; utilizar a Rede para obter información utilizar o dicionario; facer clasificacións, cadros, pensamento visual, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada, etc.

Información do profesor/a:

- Información básica para todo o alumnado.
- Exposición da profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Explicación do lido e respostas aos interrogantes
- Preguntas aos alumnos para comporbar o comprendido.
- Información complementaria para reforzo e apoio.
- Información complementaria para afondamento e ampliación.

Traballo persoal:

Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual
Posta en común en gran grupo a través do diálogo e a lectura colectiva, tras o traballo individual ou colectivo
Lectura e comprensión de textos.
Práctica habitual na clase da análise guiada de textos literarios.
Realización de exercicios prácticos que mostren a comprensión dos contidos.
Pequenas investigacións, relacionadas coa unidade.
Resposta a preguntas.
Comentario de documentos, textos
Elaboración de síntese ou mapas conceptuais, mentais, pensamento visual
Memorizición comprensiva.
Exposicións orais

A actual situación de pandemia impide a conformación de grupos ou parellas, pero esta situación non impide que os docentes realicemos tarefas que poden ser realizadas de modo colaborativo ainda que os estudantes traballarán individualmente nos postos asignados na aula. Este traballo colaborativo persegue facilitar a aprendizaxe entre iguais fomentando principios como a igualdade e a convivencia.

En caso de confinamento, as clases continuarán vía telemática. Para as clases online, usaremos a aplicación de Microsoft Teams, pois está asociada á plataforma educativa que usamos habitualmente, Educamos.

6.- MATERIAIS E RECURSOS

Os seguintes materiais de apoio reforzan e amplían o estudo dos contidos da área de Lingua Castelá:

- Libro de texto do Alumno. SM SAVIA (4º ESO)
- Libro dixital e recursos.
- Libro dixital EDIXGAL en 2º ESO
- Blogs da materia www.inmaculadamarin-linguas.blogspot.com, http://inmaculadamarin-lengua4.blogspot.com
- Comentarios de texto.
- Películas e vídeos, documentais...
- Exposición en paneis de murais ou outros traballos.
- Diversos recursos lúdicos (crucigramas, sopas de letras...)
- Actividades musicais.
- Material Multiformato: vídeos, imaxes, infografías, mapas conceptuais, presentación (Power-Point, Prezi...) etc..
- Pizarra dixital interactiva.
- Recursos fotocopiables da proposta didáctica «Tratamento da diversidade», con actividades de reforzo, de ampliación e de avaliación.
- Recursos dixitais
- Plataforma dixital **Educamos** https://lainmaculada-hcsvp-marin.educamos.com coas aplicacións integradas de Office 365, especialmente a aplicación **TEAMS**
- Fotocopias de diferentes actividades para o desenvolvemento das unidades didácticas.
- Caderno de clase no que os alumnos e alumnas realizarán os seus traballos.
- Emprego das novas tecnoloxías da información e comunicación.
- Fichas de ampliación e reforzo.
- Material audiovisual: A visualización de vídeos que se van atopando en internet.
- Aplicacións informáticas: como Edpuzzle, Quizziz, Plickers, Kahoot, Padlet, Flipgrid, Jclic, etc.

7.- CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN

CRITERIOS CUALIFICACIÓN L. CASTELÁ 2º ESO

Peso das competencias por contextos de aplicación

Contextos de aplicación	CCL	CSC	CSIEE	CAA	CMCCT	CCEC	CD
Proba escrita	50			30		10	
Taller de creación	15	10	40	10		35	
Taller de investigación	15	40	40	30		35	60
Traballo de obras literarias	10					20	
Actividades de clase	10	50	20	30			40

Peso das competencias para a nota final trimestral

	CCL	CSC	CSIEE	CAA	CMCCT	CCEC	CD
Peso da cada competencia	55	5	5	15		10	10

CRITERIOS CUALIFICACIÓN L. CASTELÁ 4º ESO

Peso das competencias por contextos de aplicación

Contextos de aplicación	CCL	CSC	CSIEE	CAA	CMCCT	CCEC	CD
Proba escrita	50			30		10	
Taller de creación	15	10	40	10		35	
Taller de investigación	15	40	40	30		35	60
Traballo de obras literarias	10					20	
Actividades de clase	10	50	20	30			40

Peso das competencias para a nota final trimestral

	CCL	CSC	CSIEE	CAA	CMCCT	CCEC	CD
Peso da cada competencia	**55**	**5**	**5**	**15**		**10**	**10**

O curso académico consta de tres avaliacións parciais e unha final

AVALIACIÓN PARCIAL

O cálculo das notas trimestrais require a avaliación das competencias clave (CCL. CSC, CSIEE, CAA, CMCCT, CCEC e CD) con diferentes instrumentos. Obtidas as cualificacións destas calcúlase a súa media ponderada segundo os perfís competenciais da materia dos diferentes cursos da ESO.

AVALIACIÓN FINAL

- Cando as notas obtidas en cada unha das tresavaliacións trimestrais sexa superior ou igual a 5 farase a media aritmética para obter a cualificación final.
  En caso de que algún alumno ou alumna queira mellorar a cualificación parcial poderá realizar actividades ou probas referidas ao contexto de aplicacicón coa nota inferior en cada trimestre. Neste caso a cualificación final realizarase coa media aritmética da cada avaliación tendo en conta o novo resultado sempre que sexa superior ao obtido no curso.

- Os alumnos que non acaden un 5 nas avaliacións parciais deberán realizar actividades ou probas específicas que avalíen os contextos deaplicación non superados. Para acadar o aprobado, o alumno deberáobter unha nota mínima de 5 sobre 10. Unha vez rematadas estas recuperacións a cualificación final realizarase coa media aritmética de cada avaliación tendo en conta o novo resultado.

A promoción do alumnado será adoptada de xeito colexiado segundo o disposto no Artigo 8 da Orde do 25 de xaneiro de 2022 pola que se actualiza a normativa de avaliación.

Na seguinte táboa detállanse os contextos nos que son avaliadas as diferentes competencias:

CONTEXTOS DE APLICACIÓN	
Probas escritas	Probas obxectivas de desenvolvemento, resposta curta, resposta alternativa, correspondencia, selección múltiple, emparellamento, mapa mental... Probas escritas de ensaio longo ou curto Exercicios interpretativos
Taller de creación	Creación de textos de diversa tipoloxía, seguindo as pautas traballadas nas unidades ou textos de creación propia: redacción, comentario de texto, comentario crítico, composición de poemas...
Taller de investigación	Búsqueda de información, tratamento e exposición oral . Nestas actividades o alumnado pode contar con información en diferentes formatos, de maneira individual ou grupal.
Traballo de obras literarias	Lectura dunha obra literaria por trimestre e posterior proba obxectiva ou traballo relacionado coa obra seleccionada.
Actividades de aula	Traballo diario, participación, actividades rematadas, corrección de erros, exercicios, presentación...

8.- INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE

O artigo 21 do Decreto 86/2015 prescribe a avaliación dos procesos de ensino e da propia práctica docente, así o recolle tamén o artigo 25 das Instrucións do 30 de xullo 2020 da *Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa*. Esta avaliación é fundamental para valorar os resultados obtidos e coñecer cales son as circunstancias e elementos da nosa programación positivos e cales, pola contra, dificultan a consecución dalgunhas CC e obxectivos. A práctica docente é avaliada de modo continuo. Os instrumentos empregados son o anecdotario de aula, as escalas de valoración numérica con indicadores de logro para os procesos de ensino-aprendizaxe aplicadas ao finalizar cada trimestre, as actas das reunións do Dpto., celebradas cunha periodicidade mensual para realizar unha análise do progreso académico dos estudantes, o seguimento da programación e comentar as conclusións da Comisión de Coordinación Pedagóxica (CCP).

PROCESO DE ENSINO	1	2	3	4
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.				
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe.				
3. Conseguiuse motivar para lograr a actividade intelectual do alumnado.				
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.				
5. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.				
6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.				
7. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
8. Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
9. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.				
10. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.				
11. Dáse un peso real á observación do traballo na aula.				
12. Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.				
LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e				

exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.

PROCESO PRÁCTICA DOCENTE	1	2	3	4
1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.				
2. Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.				
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.				
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.				
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
6. Combínase o traballo individual e en equipo.				
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.				
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				
9. Incorpóranse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe.				
10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.				
11. Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos.				
12. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección das probas, traballos.				
13. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.				
14. Adecuación, logo da súa aplicación, das ACS propostas e aprobadas.				
15. As medidas de apoio, reforzo, etc. están claramente vinculadas aos estándares.				
LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.				

9.- PLANS DE SEGUIMENTO DAS MATERIAS PENDENTES.

Respecto a aqueles alumnos que teñan a materia do curso anterior non superada non establécense as seguintes medidas:

- Elaborarase un plan individualizado e personalizado de recuperación da materia pendente por trimestre. Os estudantes que cumplan os obxectivos marcados superarán a materia pendente.
- Os alumnos que non cumpran satisfactoriamente os obxectivos trimestrais marcados terán a posibilidade de facer unha proba escrita de mínimos no mes de maio nas datas propostas dende a Xefatura de Estudos.
- No caso de non aprobar poderán realizar a proba extraordinaria en setembro.
- As probas escritas de ambas convocatorias, maio e setembro, recollerán os contidos do curso anterior e serán similares ás do curso ordinario sendo cualificadas seguindo os mesmos criterios.

10.- PROCEDEMENTOS PARA A REALIZACIÓN DA AVALIACIÓN INICIAL

A avaliación inicial ten como obxectivo fundamental analizar, antes de iniciar un proceso de ensino-aprendizaxe, a situación de cada estudante. Na avaliación inicial pódense diagnosticar aspectos como as concepcións alternativas, as estratexias espontáneas de razoamento, as experiencias persoais e os hábitos e actitudes que determinan, en boa medida, o sentido da aprendizaxe.

Durante as dúas primeiras semanas do curso realizarase unha proba escrita, deseñada tendo en conta o currículo do curso anterior. Os resultados destas probas, xunto coa observación do traballo na aula,

a información aportada polo Departamento de Orientación e a Memoria Final do curso 2021/2022, permiten adoptar decisións sobre cales son os puntos de partida e poder adaptar así o proceso de ensino aprendizaxe e a propia programación didáctica ás necesidades detectadas

11.- MEDIDAS DE ATENCIÓN A DIVERSIDADE

En función das necesidades que formulan a resposta á diversidade dos alumnos e a heteroxeneidade das actividades de ensino- aprendizaxe, podrézanse articular as seguintes variantes de agrupamento dos alumnos:

Traballo individual: este agrupamento será adecuado para algunhas explicacións en clase, así como para a realización de actividades de asimilación de contidos.

Traballo por parellas: este agrupamento será que predomine nas clases, intentando unha axuda mutua entre compañeiros.

No caso de contar con algún alumno ou alumna que teña necesidades educativas especiais asociadas a discapacidade física, sensorial, sobredotación ou que necesite axudas técnicas e linguaxes alternativas, seguiranse as directrices que marque o Plan de Atención á Diversidade do Centro.

Todo o que se faga nesta materia será de acordo co diagnóstico psico-pedagóxico en estreita relación co Departamento de Orientación.

A diversidade derivada do interese dos alumnos atenderase a través dunha metodoloxía plural para que cada alumno aprenda dacordo coa súa situación persoal.

Na programación tense en conta unha serie de aspectos que permiten individualizar o máis posible o proceso de ensino-aprendizaxe.

Para iso adóptanse as seguintes medidas:

a. Distinguir entre contidos prioritarios, complementarios e de ampliación elexíndose en cada caso o máis apropiado.
b. Propoñer variedade de actividades para un mesmo contido: non todos os alumnos realizarán as mesmas actividades.
c. Utilizar metodoloxías diversas.
d. Empregar materiais didácticos variados e graduados en función da súa dificultade.
e. Favorecer agrupamentos en clase que posibiliten a interacción: agrupamentos flexibles e ritmos distintos. Os grupos de traballo non estarán sempre formados por os mesmos alumnos senón que estarán en función da tarefa a realizar.
f. Graduar as diversas aproximacións que poden darse a un mesmo criterio de avaliación.

Medidas organizativas:

- Reforzo educativo e/ou apoio de profesorado na aula.
- Adaptacións metodolóxicas para algún alumno / grupo, como traballo colaborativo en grupos heteroxéneos, titoría entre iguais, aprendizaxe por proxectos.
- Adaptación dos tempos e/ou os instrumentos de avaliación para algún alumno/a.
- Programas de reforzo para o alumnado que non promoción a materia.

12.- CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS

Na Educación Secundaria Obrigatoria elementos como **a comprensión lectora, a expresión oral, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e a comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional** trabállanse en todas as materias.

Da mesma maneira, foméntase o desenvolvemento de valores como a igualdade entre homes e mulleres e a non discriminación por condicións circunstanciais persoais ou sociais.

O ensino transversal tamén inclúe a educación na resolución pacífica de conflitos e valores que sustente a liberdade, a xustiza, o pluralismo político, a paz, a democracia e o respecto aos dereitos humanos.

- Respecto mutuo as normas de comunicación
- Fomentar os valores cristiáns cara a materia e as relación mutuas
- Cultiva a liberdade e xustiza
- A igualdade no trato cos demais.
- Comportamentos positivos en relación aos demais.
- Constancia no traballo intentando superar as dificultades
- Creatividade
- Previr a violencia en todos os ámbitos
- Fomentar a igualdade entre todos
- Potenciar a iniciativa persoal.
- Inclusión de persoas diferentes
- Cultivar a educación cívica.
- Mostrar actitudes motivadoras para o desarrollo do medio ambiente.
- Fomentar o traballo en equipo e a confianza en sí mesmo.
- Cultivar o sentido crítico, a autonomía
- Respeto as diferenzas das persoas en relación as crenzas e opinións
- Comprender mensaxes diferentes.
- Saber escoitar.
- Despertar o autocontrol.
- Mellorar a convivencia respetando as normas en tódolos ámbitos
- Potenciar o valor de compartir.
- Potenciar a colaboración
- Prevención na resolución pacífica de conflictos.
- Fomentar o espíritu emprendedor
- Cultivar o diálogo nas relacións cos demais.
- Respecto aos compañeiros no seu traballo
- Evitar o racismo ou xenofobia.
- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos diferentes valores.
- Apreciar a beleza das expresións artísticas.
- Interiza valores que humaniza as persoas.
- Asumir as responsabilidades encomendadas.
- Potenciar o comportamento en relación a ecoloxía.
- Fomentar o traballo en equipo
- Cultivar a reflexión persoal
- Comprender mensaxes diferentes, dende distintos puntos de vista.
- Inclusión de persoas diferentes
- Cultivar o diálogo e a empatía nas relacións cos demais.

- Evitar a violencia de xénero
- Evitar contidos sexistas que supoñan discriminación.

13.- ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Asistencia e preparación de obras teatrais, participación nos diferentes concursos propostos polo concello ou outras entidades e polo propio centro, onde traballamos todos os xéneros literarios.
Traballamos na aula os xornais .
Potenciamos o fomento da lectura cunha hora semanal no 1o curso e nos cursos posteriores seguimos o plan lector do centro

14.- MECANISMOS DE REVISIÓN DA PROGRAMACIÓN EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS.

Tal e como establece o artigo 25 das Instrucións do 30 de xullo 2020 da *Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa* é prescritivo avaliar a PD para realizar as modificacións que se estimen oportunas no curso seguinte co obxectivo de mellorala e adaptala ás necesidades do alumnado e do proceso de ensino.

A programación é revisada antes do comezo de curso para incorporar aquelas conclusións da Memoria Final do curso 2021/2022 que se consideren relevantes. Durante o curso, o estudo dos resultados académicos e a análise das súas causas permite establecer medidas correctoras. Nas reunións de Departamento trimestral realizarase un seguimento do nivel de cumprimento das programacións. As modificacións que se deriven desta análise serán acordadas polo Dpto. e quedarán reflectidas nunha acta sendo tamén incluídas na Memoria Final.

1.- Nas sesións de avaliación trimestral e tendo en conta os resultados académicos faremos constar en acta os seguintes aspectos:
- Análise estadístico dos resultados xerais do grupo e valoración dos mesmos.
- Casos particulares analizados e medidas a adoptar.
- Clima de traballo na aula.
- Valoración dos apoios e reforzos.
- Grao de desenvolvemento das competencias en xeral.
- Compromisos para a seguinte avaliación.

2.- Ao remate do curso e como parte da Memoria Final revisarase a programación tendo en conta:
- Unidades non impartidas e as causas que o impediron.
- As modificacións introducidas.
- As propostas de mellora a ter en conta no próximo curso.
- Os resultados académicos e as posibles causas que afectaron negativamente.
- A valoración dos recursos, medidas de atención á diversidade aplicadas e actividades complementarias.
- As conclusións obtidas na avaliación.

INDICADORES DE LOGRO	**1**	**2**	**3**	**4**
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas ou proxectos a partir dos elementos do currículo.				
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas / temas / proxectos.				
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.				
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades, temas ou				

proxectos.				
5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.				
6. Asignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.				
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.				
8. Asociación de cada estándar cos elementos transversais a desenvolver.				
9. Fixación dunha estratexia metodolóxica común para todo o departamento.				
10. Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
11. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
12. Adecuación do libro de texto .				
13. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.				
14. Adecuación da proba de avaliación inicial, elaborada a partir dos estándares.				
15. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos.				
16. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.				
17. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final.				
18. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria.				
19. Adecuación dos criterios establecidos para o seguimento de materias pendentes.				
20. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación desas materias pendentes.				
21. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				
22. Adecuación dos programas de apoio, recuperación, vinculados aos estándares.				
23. Adecuación das medidas específicas de atención ao alumnado con NEAE.				
24. Grao de desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas.				
25. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos.				
26. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre os criterios de promoción.				
27. Adecuación do seguimento e da revisión da programación ao longo do curso.				
28. Contribución desde a materia ao plan de lectura do centro.				
29. Grao de integración das TIC no desenvolvemento da materia.				
LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.				

15. RELACIÓN DE UNIDADES DIDÁCTICAS.

UNIDADES DIDÁCTICAS 2º ESO	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
UNIDADE 1: EMPEZAMOS UN NOVO CURSO	LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas. LCLB3.1.1. Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos, e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos. LCLB3.1.2. Recoñece e corrixe erros ortográficos e gramaticais en textos propios e alleos, aplicando os coñecementos adquiridos para mellorar a produción de textos nas súas producións orais, escritas e audiovisuais. LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. LCLB3.9.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a produción dos textos traballados en calquera das outras. LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses. LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal.
UNIDADE 2: NA ESCOLA	LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral. LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia

	do discurso e a cohesión dos contidos. LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas LCLB1.5.1. Realiza presentacións orais. LCLB1.5.2. Realiza intervencións non planificadas dentro da aula, analizando e comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e espontáneos. LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas. LCLB3.2.1. Diferencia os compoñentes denotativos e connotativos no significado das palabras dentro dunha frase ou un texto oral ou escrito. LCLB3.4.1. Recoñece e explica o uso metafórico e metonímico das palabras nunha frase ou nun texto oral ou escrito. LCLB3.4.2. Recoñece e explica os fenómenos contextuais que afectan o significado global das palabras: tabú e eufemismo. . LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses. LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal.
UNIDADE 3: LER É VIVIR DÚAS VECES	LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. LCLB1.1.3. Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada. LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral. LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso.

	LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas LCLB2.3.1. Utiliza de xeito autónomo diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos. LCLB2.3.2. Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc. LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas. LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses. LCLB4.2.1. Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación entre diversas manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etc.). LCLB4.2.2. Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo de diversos períodos histórico-literarios ata a actualidade. LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.. LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.
UNIDADE 4: A AMIZADE É UN TESOURO	LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. LCLB1.1.3. Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada. LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral.

	LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas. LCLB3.1.1. Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos, e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos. LCLB3.4.1. Recoñece e explica o uso metafórico e metonímico das palabras nunha frase ou nun texto oral ou escrito LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses. LCLB4.2.1. Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación entre diversas manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etc.). LCLB4.2.2. Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo de diversos períodos histórico-literarios ata a actualidade. LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.. LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa. LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.

UNIDADE 5: IMOS VIVIR EN PAZ	LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. LCLB1.1.3. Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada. LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral. LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas LCLB2.3.1. Utiliza de xeito autónomo diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos. LCLB2.3.2. Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc. LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas. LCLB3.1.1 Recoñece e aplica o uso das categorías gramaticais nos textos e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos. LCLB3.2.1. Diferencia os compoñentes denotativos e connotativos no significado das palabras dentro dunha frase ou un texto oral ou escrito. LCLB3.3.1. Recoñece e usa sinónimos e antónimos dunha palabra, e explica o seu uso concreto nunha frase ou nun texto oral ou escrito LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. LCLB3.8.1. Coñece e valora a diversidade lingüística de Galicia. LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses.

	LCLB4.2.1. Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación entre diversas manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etc.). LCLB4.2.2. Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo de diversos períodos histórico-literarios ata a actualidade. LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.. LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.
UNIDADE 6: SOMOS DE CORES	LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. LCLB1.1.3. Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada. LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral. LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. LCLB1.3.1. Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que se utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas. LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas LCLB1.5.1. Realiza presentacións orais. LCLB1.5.2. Realiza intervencións non planificadas dentro da aula, analizando e comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e espontáneos. LCLB1.5.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais. LCLB1.5.4. Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral.

	LCLB1.6.1. Cínguese ao tema, non divaga e atende as instrucións do/da moderador/a en debates e coloquios. LCLB1.6.2. Respecta as normas de cortesía que deben dirixir as conversas orais axustándose á quenda de palabra, respectando o espazo, xesticulando adecuadamente, escoitando activamente as demais persoas e usando fórmulas de saúdo e despedida. LCLB2.1.1. Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto. LCLB2.1.2. Comprende o significado das palabras propias de nivel formal da lingua e incorpóraas ao seu repertorio léxico. LCLB2.1.3. Relaciona a información explícita e implícita dun texto, e pona en relación co contexto. LCLB2.1.4. Deduce a idea principal dun texto e recoñece as ideas secundarias, comprendendo as relacións que se establecen entre elas. LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas LCLB2.3.1. Utiliza de xeito autónomo diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos. LCLB2.3.2. Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc. LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas. LCLB2.5.1. Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos modelo. LCLB2.5.2. Escribe textos narrativos, descritivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo. LCLB2.5.3. Realiza esquemas e mapas, e explica por escrito o significado dos elementos visuais que poden aparecer nos textos. LCB3.1.1 Recoñece e aplica o uso das categorías gramaticais nos textos e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos. LCB3.5.1 Recoñece, usa e explica os conectores textuais (de adición, contraste e explicación) e os principais mecanismos de referencia interna, gramaticais (substitucións pronominais) e léxicos (elipse e substitucións mediante sinónimos e hiperónimos) e valora a súa función na organización do contido do texto. LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses. LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.. LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando

	a expresividade verbal. LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.
UNIDADE 7: EU SON COMA TI	LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. LCLB1.1.3. Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada. LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral. LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. LCLB1.3.1. Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que se utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas. LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas LCLB1.5.1. Realiza presentacións orais. LCLB1.5.2. Realiza intervencións non planificadas dentro da aula, analizando e comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e espontáneos. LCLB1.5.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais. LCLB1.5.4. Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral. LCLB1.6.1. Cínguese ao tema, non divaga e atende as instrucións do/da moderador/a en debates e coloquios. LCLB1.6.2. Respecta as normas de cortesía que deben dirixir as conversas orais axustándose á quenda de palabra, respectando o espazo, xesticulando adecuadamente, escoitando activamente as demais persoas e usando fórmulas de saúdo e despedida. LCLB2.1.1. Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto. LCLB2.1.2. Comprende o significado das palabras propias de nivel formal da lingua e incorpóraas ao seu repertorio léxico.

	LCLB2.1.3. Relaciona a información explícita e implícita dun texto, e pona en relación co contexto. LCLB2.1.4. Deduce a idea principal dun texto e recoñece as ideas secundarias, comprendendo as relacións que se establecen entre elas. LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas. LCLB2.5.1. Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos modelo. LCLB2.5.2. Escribe textos narrativos, descritivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo. LCLB2.5.3. Realiza esquemas e mapas, e explica por escrito o significado dos elementos visuais que poden aparecer nos textos. LCLB3.1.1 Recoñece e aplica o uso das categorías gramaticais nos textos e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos. LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. LCLB3.7.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses. LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.. LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.
UNIDADE 8: A IMPORTANCIA DA ARTE	LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. LCLB1.1.3. Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada. LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e

	argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral. LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. LCLB1.3.1. Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que se utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas. LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas LCLB1.5.1. Realiza presentacións orais. LCLB1.5.2. Realiza intervencións non planificadas dentro da aula, analizando e comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e espontáneos. LCLB1.5.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais. LCLB1.5.4. Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral. LCLB1.6.1. Cínguese ao tema, non divaga e atende as instrucións do/da moderador/a en debates e coloquios. LCLB1.6.2. Respecta as normas de cortesía que deben dirixir as conversas orais axustándose á quenda de palabra, respectando o espazo, xesticulando adecuadamente, escoitando activamente as demais persoas e usando fórmulas de saúdo e despedida. LCLB2.1.1. Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto. LCLB2.1.2. Comprende o significado das palabras propias de nivel formal da lingua e incorpóraas ao seu repertorio léxico. LCLB2.1.3. Relaciona a información explícita e implícita dun texto, e pona en relación co contexto. LCLB2.1.4. Deduce a idea principal dun texto e recoñece as ideas secundarias, comprendendo as relacións que se establecen entre elas. LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas LCLB2.3.1. Utiliza de xeito autónomo diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos. LCLB2.3.2. Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc. LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en

	secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas. LCLB2.5.1. Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos modelo. LCLB2.5.2. Escribe textos narrativos, descritivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo. LCLB2.5.3. Realiza esquemas e mapas, e explica por escrito o significado dos elementos visuais que poden aparecer nos textos. B3.1.1 Recoñece e aplica o uso das categorías gramaticais nos textos e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos. LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses. LCLB4.2.1. Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación entre diversas manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etc.). LCLB4.2.2. Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo de diversos períodos histórico-literarios ata a actualidade LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.. LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.

UNIDADE 9: AS PERSOAS POR DENTRO	LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. LCLB1.1.3. Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada. LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral. LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. LCLB1.3.1. Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que se utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas. LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas LCLB2.1.1. Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto. LCLB2.1.2. Comprende o significado das palabras propias de nivel formal da lingua e incorpóraas ao seu repertorio léxico. LCLB2.1.3. Relaciona a información explícita e implícita dun texto, e pona en relación co contexto. LCLB2.1.4. Deduce a idea principal dun texto e recoñece as ideas secundarias, comprendendo as relacións que se establecen entre elas. LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas. LCLB2.5.1. Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos modelo. LCLB2.5.2. Escribe textos narrativos, descritivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo. LCLB2.5.3. Realiza esquemas e mapas, e explica por escrito o significado dos elementos visuais que poden aparecer nos textos. B3.1.1 Recoñece e aplica o uso das categorías gramaticais nos textos e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos.

	LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. LCLB3.7.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses. LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.. LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.
UNIDADE 10: AS NOSAS PALABRAS	LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. LCLB1.1.3. Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada. LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral. LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas LCLB2.1.1. Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto. LCLB2.1.2. Comprende o significado das palabras propias de nivel formal da lingua e incorpóraas ao seu repertorio léxico. LCLB2.1.3. Relaciona a información explícita e implícita dun texto, e pona en relación co contexto. LCLB2.1.4. Deduce a idea principal dun texto e recoñece as ideas secundarias, comprendendo as relacións que se establecen entre elas.

	LCLB2.1.5. Fai inferencias e hipóteses sobre o sentido dunha frase ou dun texto que conteña diferentes matices semánticos e que favorezan a construcción do significado global e a avaliación crítica. LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas LCLB2.3.1. Utiliza de xeito autónomo diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos. LCLB2.3.2. Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc. LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas. LCLB2.5.1. Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos modelo. LCLB2.5.2. Escribe textos narrativos, descritivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo. LCLB3.1.1 Recoñece e aplica o uso das categorías gramaticais nos textos e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos. LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses. LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.. LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.
UNIDADE 11: NAVEGAR CON SEGURIDADE	LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. LCLB1.1.3. Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada. LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral.

	LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas LCLB2.5.1. Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos modelo. LCLB2.5.2. Escribe textos narrativos, descritivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo. LCLB3.1.1 Recoñece e aplica o uso das categorías gramaticais nos textos e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos. LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses. LCLB4.2.1. Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación entre diversas manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etc.). LCLB4.2.2. Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo de diversos períodos histórico-literarios ata a actualidade. LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.. LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.

UNIDADE 12: DEFENDER O NOSO	LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. LCLB1.1.3. Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada. LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral. LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas. LCLB2.2.2. Interpreta, explica e deduce a información dada en diagramas, gráficas, fotografías, mapas conceptuais, esquemas, etc. LCLB2.4.1. Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos (esquemas, árbores, mapas conceptuais, etec) e redacta borradores de escritura LCLB2.5.3. Realiza esquemas e mapas, e explica por escrito o significado dos elementos visuais que poden aparecer nos textos. LCLB3.1.1 Recoñece e aplica o uso das categorías gramaticais nos textos e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos. LCLB3.2.1. Diferencia os compoñentes denotativos e connotativos no significado das palabras dentro dunha frase ou un texto oral ou escrito. LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. LCLB3.8.1. Coñece e valora a diversidade lingüística de Galicia. LCLB3.9.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a produción dos textos traballados en calquera das outras. LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses.

	LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.. LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.

4º ESO UNIDADES DIDÁCTICAS		**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**
U.D. 1 SOLIDARIOS EN TODOS LOS ÁMBITOS	**BLOQUE 1: COMUNICACIÓN ORAL (ESCUCHAR)**	1.1. Comprende el sentido global de textos orales propios del ámbito personal, académico y social, identificando la estructura, la información relevante y la intención comunicativa del hablante. 1.2. Anticipa ideas e infiere datos del emisor y del contenido del texto analizando fuentes de procedencia no verbal. 2.1. Utiliza progresivamente los instrumentos adecuados para localizar el significado de palabras o enunciados desconocidos (demanda ayuda, busca en diccionarios, recuerda el contexto en el que aparece…). 3.1. Utiliza y valora la lengua como un medio para adquirir, procesar y transmitir nuevos conocimientos; para expresar ideas y sentimientos y para regular la conducta. **(Competencias en comunicación lingüística, digital, aprender a aprender, sociales y cívicas, conciencia y expresiones culturales)**
	BLOQUE 1: COMUNICACIÓN ORAL (HABLAR)	4.1. Conoce el proceso de producción de discursos orales valorando la claridad expositiva, la adecuación, la coherencia del discurso, así como la cohesión de los contenidos. 4.2. Evalúa, por medio de guías, las producciones propias y ajenas mejorando progresivamente sus prácticas discursivas. 5.1. Realiza presentaciones orales de forma individual o en grupo, planificando el proceso de oralidad, organizando el contenido, consultando fuentes de información diversas, gestionando el tiempo y transmitiendo la información deforma coherente aprovechando vídeos, grabaciones u otros soportes digitales. **(Competencia en comunicación lingüística, Competencia digital, Aprender a aprender, Competencias sociales y cívicas, Sentido de iniciativa y espíritu emprendedor)** 4.1. Conoce el proceso de producción de discursos orales valorando la claridad expositiva, la adecuación, la coherencia del discurso, así como la cohesión de los contenidos. 4.2. Evalúa, por medio de guías, las producciones propias y ajenas mejorando progresivamente sus prácticas discursivas. 5.1. Realiza presentaciones orales de forma individual o en grupo, planificando el proceso de oralidad, organizando el contenido, consultando fuentes de información diversas, gestionando el tiempo y transmitiendo la información deforma coherente aprovechando

		vídeos, grabaciones u otros soportes digitales. **(Competencia en comunicación lingüística, Competencia digital, Aprender a aprender, Competencias sociales y cívicas, Sentido de iniciativa y espíritu emprendedor)**
	BLOQUE 2: COMUNICACIÓN ESCRITA (LEER)	6.1. Pone en práctica diferentes estrategias de lectura en función del objetivo y el tipo de texto. 7.1. Retiene información y reconoce la idea principal y las ideas secundarias comprendiendo las relaciones entre ellas. 7.2. Reconoce y expresa la estructura y la intención comunicativa de textos escritos propios del ámbito personal, académico, social y laboral, identificando la tipología textual (narración, exposición…) seleccionada, la organización del contenido y el formato utilizado. 7.3. Interpreta, explica y deduce la información dada en esquemas, mapas conceptuales, diagramas, gráficas, fotografías… 8.1. Elabora su propia interpretación sobre el significado de un texto. 9.1. Utiliza, de forma autónoma, diversas fuentes de información integrando los conocimientos adquiridos en sus discursos orales o escritos. 9.2. Conoce y maneja habitualmente diccionarios impresos o en versión digital, diccionarios de dudas e irregularidades de la lengua... **(Competencia en comunicación lingüística, Competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología, Competencia digital, Aprender a aprender, sociales y cívicas, Sentido de iniciativa y espíritu emprendedor, Conciencia y expresiones culturales)**
	BLOQUE 2: COMUNICACIÓN ESCRITA (ESCRIBIR)	10.1. Aplica técnicas diversas para planificar sus escritos. 10.2. Revisa el texto evaluando su propia producción escrita. 11.1. Escribe textos correspondientes a diferentes ámbitos de uso. 11.2. Resume el contenido de todo tipo de textos, recogiendo las ideas principales con coherencia y cohesióny expresándolas con un estilo propio, evitando reproducirliteralmente las palabras del texto. 11.3. Realiza esquemas y mapas y explica el significado de los elementos visuales que pueden aparecer en los textos. 11.4. Explica por escrito el significado de los elementos visuales que puedan aparecer en los textos: gráficas, imágenes... **(Competencia en comunicación lingüística, Competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología, Competencia digital, Aprender a aprender, Competencias sociales y cívicas, Sentido de iniciativa y espíritu emprendedor, Conciencia y expresiones culturales)**

	BLOQUE 3: CONOCIMIENTO DE LA LENGUA	12.1.Utiliza los diccionarios y otras fuentes de consulta en papel y formato digital resolviendo eficazmente sus dudas sobre el uso correcto de la lengua y progresando en el aprendizaje autónomo. 13.1.Reconoce y utiliza la sustitución léxica como un procedimiento de cohesión textual. 13.2.Identifica, explica y usa distintos tipos de conectores de causa, consecuencia, condición e hipótesis, así como los mecanismos gramaticales y léxicos de referencia interna que proporcionan cohesión a un texto. 14.1.Establece los registros lingüísticos en textos orales o escritos en función de la intención comunicativa y de su uso social. 15.1.Revisa sus discursos orales y escritos y aplica correctamente las normas ortográficas, reconociendo su valor social para obtener una comunicación eficiente. 16.1. Utiliza distintas estrategias de aprendizaje. **(Competencia en comunicación lingüística, Competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología, Competencia digital, Aprender a aprender, Competencias sociales y cívicas, Sentido de iniciativa y espíritu emprendedor, Conciencia y expresiones culturales)**
UD.2 **CARA A CARA Y POR ESCRITO**	**BLOQUE 1: COMUNICACIÓN ORAL (ESCUCHAR)**	1.1. Comprende el sentido global de textos orales propios del ámbito personal, académico y social, identificando la información relevante, determinando el tema y reconociendo la intención comunicativa del hablante. 1.2. Anticipa ideas e infiere datos del emisor y del contenido del texto analizando fuentes de procedencia no verbal. 2.1. Conoce el proceso de producción de discursos orales valorando la claridad expositiva, la adecuación, la coherencia del discurso, así como la cohesión de los contenidos. 2.2. Reconoce la importancia de los aspectos prosódicos (entonación, pausas, tono, timbre, volumen…) mirada, posicionamiento, lenguaje corporal..., gestión de tiempos y empleo de ayudas audiovisuales en cualquier tipo de discurso. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 1: COMUNICACIÓN ORAL (HABLAR)	3.1. Conoce el proceso de producción de discursos orales valorando la claridad expositiva, la adecuación, la coherencia del discurso, así como la cohesión de los contenidos. 3.2. Reconoce la importancia de los aspectos prosódicos (entonación, pausas, tono, timbre, volumen…) mirada, posicionamiento, lenguaje corporal..., gestión de tiempos y empleo de ayudas audiovisuales en cualquier tipo de discurso. 4.1. Realiza presentaciones orales de forma individual o en grupo, planificando el proceso de oralidad, organizando el contenido, consultando fuentes de información diversas, gestionando el tiempo y transmitiendo la información de forma coherente aprovechando vídeos, grabaciones u otros soportes digitales. 4.2. Realiza intervenciones no planificadas, dentro del aula, analizando y comparando las similitudes y diferencias entre discursos formales y discursos espontáneos. 4.3. Aplica los conocimientos gramaticales a la evaluación y mejora de la expresión oral. 5.1. Conoce, valora y aplica las normas que rigen la cortesía en la comunicación oral. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología, competencia**

		digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, sentido de iniciativa y espíritu emprendedor, conciencia y expresión cultural)
	BLOQUE 2: COMUNICACIÓN ESCRITA (LEER)	6.1. Comprende textos de diversa índole poniendo en práctica diferentes estrategias de lectura y autoevaluación de su propia comprensión en función del objetivo y el tipo de texto. 7.1. Reconoce y expresa el tema, las ideas principales, la estructura y la intención comunicativa de textos escritos propios de cualquier ámbito, identificando la tipología textual y la organización del contenido. 7.2. Interpreta, explica y deduce la información dada en esquemas, mapas conceptuales, diagramas, gráficas, fotografías… 8.1. Utiliza, de forma autónoma, diversas fuentes de información integrando los conocimientos adquiridos en sus discursos orales o escritos. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, sentido de iniciativa y espíritu emprendedor, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 2: COMUNICACIÓN ESCRITA (ESCRIBIR)	9.1. Aplica técnicas diversas para planificar sus escritos. 9.2. Evalúa, utilizando guías, su propia producción escrita. 10.1. Redacta, con claridad y corrección, textos correspondientes a diferentes ámbitos de uso. 10.2. Resume el contenido de todo tipo de textos, recogiendo las ideas principales con coherencia y cohesión y expresándolas con un estilo propio, evitando reproducir literalmente las palabras del texto. 10.3. Realiza esquemas y mapas conceptuales que estructuren el contenido de los textos trabajados. 10.4. Explica por escrito el significado de los elementos visuales que puedan aparecer en los textos: gráficas, imágenes... **(Competencia en comunicación lingüística, competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, sentido de iniciativa y espíritu emprendedor, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 3: CONOCIMIENTO DE LA LENGUA	11.1. Reconoce y explica el origen de algunos términos del léxico castellano. 12.1. Explica los usos y valores expresivos que adquieren algunos sustantivos, adjetivos, determinantes y pronombres en relación con la intención comunicativa del texto donde aparecen. 13.1. Utiliza los diccionarios y otras fuentes de consulta en papel y formato digital resolviendo eficazmente sus dudas sobre el uso correcto de la lengua y progresando en el aprendizaje autónomo. 14.1. Reconoce la palabra nuclear que organiza sintáctica y semánticamente un enunciado, así como los elementos que se agrupan en torno a ella. 14.2. Utiliza de forma autónoma textos de la vida cotidiana para la observación, reflexión y explicación sintáctica. 15.1. Revisa sus discursos orales y escritos y aplica correctamente las normas ortográficas, reconociendo su valor social para obtener una comunicación eficiente.

		16.1. Utiliza distintas estrategias de aprendizaje. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología, competencia digital, aprender a aprender, conciencia y expresión cultural)**
UD 3 ¿CÓMO TE SIENTES?	**BLOQUE 1: COMUNICACIÓN ORAL (ESCUCHAR)**	1.1. Comprende el sentido global de textos orales de diversa intención, identificando la estructura, la información relevante, determinando el tema y reconociendo la intención comunicativa del hablante. 1.2. Anticipa ideas e infiere datos del emisor y del contenido del texto analizando fuentes de procedencia no verbal. 1.3. Utiliza progresivamente los instrumentos adecuados para localizar el significado de palabras o enunciados desconocidos (demanda ayuda, busca en diccionarios, recuerda el contexto en el que aparece…). 2.1. Reconoce y asume las reglas de interacción, intervención y cortesía que regulan los debates y cualquier intercambio comunicativo oral. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 1: COMUNICACIÓN ORAL (HABLAR)	3.1. Conoce el proceso de producción de discursos orales valorando la claridad expositiva, la adecuación, la coherencia del discurso, así como la cohesión de los contenidos. 3.2. Reconoce la importancia de los aspectos prosódicos (entonación, pausas, tono, timbre, volumen…) mirada, posicionamiento, lenguaje corporal..., gestión de tiempos y empleo de ayudas audiovisuales en cualquier tipo de discurso. 3.3. Reconoce los errores de la producción oral propia a partir de la práctica habitual de la autoevaluación, proponiendo soluciones para mejorarlas. 4.1. Realiza presentaciones orales de forma individual o en grupo, planificando el proceso de oralidad, organizando el contenido, consultando fuentes de información diversas, gestionando el tiempo y transmitiendo la información de forma coherente. 5.1. Conoce, valora y aplica las normas que rigen la cortesía en la comunicación oral. 6.1. Dramatiza e improvisa situaciones reales o imaginarias de comunicación. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, sentido de iniciativa y espíritu emprendedor, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 2: COMUNICACIÓN ESCRITA (LEER)	7.1. Pone en práctica diferentes estrategias de lectura en función del objetivo y el tipo de texto. 8.1. Reconoce y expresa el tema, las ideas principales, la estructura y la intención comunicativa de textos escritos propios de diversos ámbitos, identificando la tipología textual (narración, descripción…) seleccionada y la organización del contenido. 8.2. Localiza informaciones explícitas en un texto relacionándolas entre sí y con el contexto, secuenciándolas y deduciendo informaciones o valoraciones implícitas. 8.3. Interpreta el sentido de palabras, expresiones, frases o pequeños fragmentos extraídos de un texto en función de su sentido global. 8.4. Interpreta y deduce la información dada en esquemas, mapas conceptuales, diagramas, gráficas, fotografías… 9.1. Elabora su propia interpretación sobre el significado de un texto.

		10.1.Utiliza, de forma autónoma, diversas fuentes de información integrando los conocimientos adquiridos en sus discursos orales o escritos. 10.2.Conoce y maneja habitualmente diccionarios impresos o en versión digital, diccionarios de dudas e irregularidades de la lengua... **(Competencia en comunicación lingüística, competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 2: COMUNICACIÓN ESCRITA (ESCRIBIR)	11.1.Pone en práctica diferentes técnicas para la planificación de sus escritos. 11.2.Evalúa, utilizando guías, su propia producción escrita. 12.1.Redacta, con claridad y corrección, textos correspondientes a diferentes ámbitos de uso y diversas tipologías. 12.2.Resume el contenido de todo tipo de textos, recogiendo las ideas principales con coherencia y cohesión, y expresándolas con un estilo propio, evitando reproducir literalmente las palabras del texto. 12.3.Realiza esquemas y mapas conceptuales que estructuren el contenido de los textos trabajados. 12.4.Explica por escrito el significado de los elementos visuales que puedan aparecer en los textos: gráficas, imágenes... **(Competencia en comunicación lingüística, competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, sentido de iniciativa y espíritu emprendedor, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 3: CONOCIMIENTO DE LA LENGUA	13.1.Utiliza los diccionarios y otras fuentes de consulta en papel y formato digital resolviendo eficazmente sus dudas sobre el uso correcto de la lengua y progresando en el aprendizaje autónomo. 14.1.Reconoce y explica los usos que adquieren las formas verbales en relación con la intención comunicativa del texto donde aparecen. 15.1.Explica los usos que adquieren algunos adverbios, interjecciones, preposiciones y conjunciones en relación con la intención comunicativa del texto donde aparecen. 16.1.Reconoce la palabra nuclear que organiza sintáctica y semánticamente un enunciado, así como los elementos que se agrupan en torno a ella. 16.2.Utiliza de forma autónoma textos de la vida cotidiana para la observación, reflexión y explicación sintáctica. 17.1.Revisa textos escritos, tanto propios como ajenos, y aplica correctamente las normas ortográficas sobre el empleo de *b*/*v*, *ll*/*y* y *h*, reconociendo su valor social para obtener una comunicación eficiente. 18.1.Utiliza distintas estrategias de aprendizaje. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, sentido de iniciativa y y espíritu emprendedor, conciencia y expresión cultural)**
UNIDAD 4 **VAMOS**	**BLOQUE 1: COMUNI**	1.1.Comprende el sentido global de textos orales de intención literaria, identificando la información relevante, determinando el tema y reconociendo la intención comunicativa del hablante. 2.1.Anticipa ideas e infiere datos del emisor y del contenido del texto analizando fuentes de procedencia no verbal.

PROGRESANDO		2.2. Escucha, observa e interpreta el sentido global de debates, coloquios y conversaciones espontáneas identificando la información relevante, determinando el tema y reconociendo la intención comunicativa y la postura de cada participante. 3.1. Utiliza y valora la lengua como un medio para adquirir, procesar y transmitir nuevos conocimientos; para expresar ideas y sentimientos y para regular la conducta. **(Competencia en comunicación lingüística, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 1: COMUNICACIÓN ORAL (HABLAR)	4.1. Realiza presentaciones orales de forma individual o en grupo, planificando el proceso de oralidad, organizando el contenido, consultando fuentes de información diversas, gestionando el tiempo y transmitiendo la información de forma coherente aprovechando vídeos, grabaciones u otros soportes digitales. 4.2. Realiza intervenciones orales no planificadas dentro del aula, analizando y comparando las similitudes y diferencias entre discursos formales y discursos espontáneos. 5.1. Conoce, valora y aplica las normas que rigen la cortesía en la comunicación oral. 5.2. Participa activamente en los debates escolares, respetando las reglas de intervención, interacción y cortesía que los regulan, utilizando un lenguaje no discriminatorio. 6.1. Dramatiza e improvisa situaciones reales o imaginarias de comunicación. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, sentido de iniciativa y espíritu emprendedor, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 2: COMUNICACIÓN ESCRITA (LEER)	7.1. Comprende textos de diversa índole poniendo en práctica diferentes estrategias de lectura y autoevaluación de su propia comprensión en función del objetivo y el tipo de texto. 8.1. Reconoce y expresa el tema, las ideas principales, la estructura y la intención comunicativa de textos escritos literarios neoclásicos, románticos y realistas, identificando sus características, el género literario y la organización del contenido. 8.2. Localiza informaciones explícitas en un texto relacionándolas entre sí y con el contexto, secuenciándolas y deduciendo informaciones o valoraciones implícitas. 8.3. Interpreta, explica y deduce la información dada en diagramas, gráficas, fotografías, mapas conceptuales, esquemas… 9.1. Elabora su propia interpretación sobre el significado de un texto. 9.2. Respeta las opiniones de los demás. 10.1. Utiliza, de forma autónoma, diversas fuentes de información. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 2: COMUNICACIÓN	11.1. Escribe textos en diferentes soportes usando el registro adecuado, organizando las ideas con claridad, enlazando enunciados en secuencias lineales cohesionadas y respetando las normas gramaticales y ortográficas. 12.1. Redacta con claridad y corrección textos correspondientes a diferentes tipologías adecuándose a los rasgos propios de la misma. 12.2. Resume el contenido de todo tipo de textos, recogiendo las ideas principales con coherencia y cohesión, y expresándolas con un

		estilo propio, evitando reproducir literalmente las palabras del texto. 13.1.Produce textos diversos reconociendo en la escritura el instrumento que es capaz de organizar su pensamiento. 13.2.Conoce y utiliza herramientas de las Tecnologías de la Información y la Comunicación, participando, intercambiando opiniones, comentando y valorando escritos ajenos, o escribiendo y dando a conocer los suyos propios. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, sentido de iniciativa y espíritu emprendedor, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 3: CONOCIMIENTO DE	14.1.Explica con precisión el significado de palabras usando la acepción adecuada en relación con el contexto en el que aparecen. 15.1.Utiliza los diccionarios y otras fuentes de consulta en papel y formato digital resolviendo eficazmente sus dudas sobre el uso correcto de la lengua y progresando en el aprendizaje autónomo. **(Competencia en comunicación lingüística, aprender a aprender, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 4: EDUCACIÓN LITERARIA	16.1.Lee y comprende una selección de textos literarios representativos de la literatura desde el siglo XVIII, el Romanticismo y el realismo, identificando el tema, resumiendo su contenido e interpretando el lenguaje literario. 16.2.Expresa la relación que existe entre el contenido de la obra, la intención del autor y el contexto, y la pervivencia de temas y formas emitiendo juicios personales razonados. 16.3.Reconoce y comenta la pervivencia o evolución de personajes tipo, temas y formas a lo largo de los diversos períodos histórico-literarios hasta la actualidad. 17.1.Desarrolla progresivamente la capacidad de reflexión, observando, analizando y explicando la relación existente entre diversas manifestaciones artísticas de todas las épocas (música, pintura, cine…). 18.1.Redacta textos personales con intención literaria a partir de modelos dados, siguiendo las convenciones del género con intención lúdica y creativa. 19.1.Consulta y cita adecuadamente varias fuentes de información. 19.2.Aporta, en sus trabajos escritos u orales, conclusiones y puntos de vista personales y críticos sobre las obras literarias, expresándose con rigor, claridad y coherencia. 20.1.Utiliza diferentes estrategias de aprendizaje. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, sentido de iniciativa y espíritu emprendedor, conciencia y expresión cultural)**

UNIDAD 5 **¿SIGUES LAS NORMAS?**	**BLOQUE 1: COMUNICACIÓN ORAL (ESCUCHAR)**	1.1. Comprende el sentido global de textos orales de diversa intención, identificando la estructura, la información relevante, determinando el tema y reconociendo la intención comunicativa del hablante. 1.2. Anticipa ideas e infiere datos del emisor y del contenido del texto analizando fuentes de procedencia no verbal. 1.3. Utiliza progresivamente los instrumentos adecuados para localizar el significado de palabras o enunciados desconocidos (demanda ayuda, busca en diccionarios, recuerda el contexto en el que aparece…). 2.1. Reconoce la importancia de los aspectos prosódicos (entonación, pausas, tono, timbre, volumen…), mirada, posicionamiento, lenguaje corporal..., gestión de tiempos y empleo de ayudas audiovisuales en cualquier tipo de discurso. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 1: COMUNICACIÓN ORAL (HABLAR)	3.1. Conoce el proceso de producción de discursos orales valorando la claridad expositiva, la adecuación, la coherencia del discurso, así como la cohesión de los contenidos. 3.2. Reconoce la importancia de los aspectos prosódicos, mirada, posicionamiento, lenguaje corporal..., gestión de tiempos y empleo de ayudas audiovisuales en cualquier tipo de discurso. 3.3. Reconoce los errores de la producción oral propia a partir de la práctica habitual de la autoevaluación, proponiendo soluciones para mejorarlas. 4.1. Realiza presentaciones orales de forma individual o en grupo, planificando el proceso de oralidad, organizando el contenido, consultando fuentes de información diversas, gestionando el tiempo y transmitiendo la información de forma coherente. 5.1. Conoce, valora y aplica las normas que rigen la cortesía en la comunicación oral. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, sentido de iniciativa y espíritu emprendedor, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 2: COMUNICACIÓN ESCRITA (LEER)	6.1. Comprende textos de diversa índole poniendo en práctica diferentes estrategias de lectura en función del objetivo y el tipo de texto. 7.1. Reconoce y expresa el tema, las ideas principales, la estructura y la intención comunicativa de textos escritos propios de diversos ámbitos, identificando la tipología textual y la organización del contenido. 7.2. Interpreta y deduce la información dada en esquemas, mapas conceptuales, diagramas, gráficas, fotografías… 8.1. Utiliza, de forma autónoma, diversas fuentes de información integrando los conocimientos adquiridos en sus discursos orales o escritos. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 2: COMUNICACIÓN	9.1. Aplica técnicas diversas para planificar sus escritos. 9.2. Evalúa, utilizando guías, su propia producción escrita. 10.1. Redacta textos propios de distintos ámbitos de uso y diversas tipologías con claridad y corrección. 10.2. Realiza esquemas y mapas conceptuales que estructuren el contenido de los textos trabajados.

		10.3.Explica por escrito el significado de los elementos visuales que puedan aparecer en los textos: gráficas, imágenes... **(Competencia en comunicación lingüística, competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, sentido de iniciativa y espíritu emprendedor, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 3: CONOCIMIENTO DE LA LENGUA	11.1.Reconoce los distintos procedimientos para la formación de palabras nuevas explicando el valor significativo de los prefijos y sufijos. 11.2.Forma sustantivos, adjetivos, verbos y adverbios a partir de otras categorías gramaticales, utilizando distintos procedimientos lingüísticos. 12.1.Reconoce la palabra nuclear que organiza sintáctica y semánticamente un enunciado, así como los elementos que se agrupan en torno a ella. 13.1.Revisa textos escritos, tanto propios como ajenos, y aplica correctamente las normas ortográficas sobre el empleo de las mayúsculas y minúsculas, reconociendo su valor social para obtener una comunicación eficiente. 14.1.Utiliza distintas estrategias de aprendizaje. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, sentido de iniciativa y espíritu emprendedor, conciencia y expresión cultural)**
UNIDAD 6 EXPLÍCAMELO	**BLOQUE 1: COMUNICACIÓN ORAL (ESCUCHAR)**	1.1.Comprende el sentido global de textos orales propios del ámbito personal, académico y laboral, identificando la información relevante, determinando el tema y reconociendo la intención comunicativa del hablante. 1.2.Utiliza progresivamente los instrumentos adecuados para localizar el significado de palabras o enunciados desconocidos (demanda ayuda, busca en diccionarios, recuerda el contexto en el que aparece…). 1.3.Escucha, observa e interpreta el sentido global de debates, coloquios y conversaciones espontáneas identificando la información relevante, determinando el tema y reconociendo la intención comunicativa y la postura de cada participante, así como las diferencias formales y de contenido que regulan los intercambios comunicativos formales y los intercambios comunicativos espontáneos. 2.1.Reconoce la importancia de los aspectos prosódicos (entonación, pausas, tono, timbre, volumen…), mirada, posicionamiento, lenguaje corporal..., gestión de tiempos y empleo de ayudas audiovisuales en cualquier tipo de discurso. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 1: **COMUNICACIÓN ORAL (HABLAR)**	3.1.Conoce el proceso de producción de discursos orales valorando la claridad expositiva, la adecuación, la coherencia del discurso, así como la cohesión de los contenidos. 3.2.Reconoce la importancia de los aspectos prosódicos, mirada, posicionamiento, lenguaje corporal..., gestión de tiempos y empleo de ayudas audiovisuales en cualquier tipo de discurso. 3.3.Reconoce los errores de la producción oral propia a partir de la práctica habitual de la autoevaluación, proponiendo soluciones para mejorarlas.

		4.1.Realiza presentaciones orales de forma individual o en grupo, planificando el proceso de oralidad, organizando el contenido, consultando fuentes de información diversas, gestionando el tiempo y transmitiendo la información de forma coherente. 5.1.Conoce, valora y aplica las normas que rigen la cortesía en la comunicación oral. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, sentido de iniciativa y espíritu emprendedor, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 2: COMUNICACIÓN ESCRITA (LEER)	6.1.Comprende textos de diversa índole poniendo en práctica diferentes estrategias de lectura en función del objetivo y el tipo de texto. 7.1.Reconoce y expresa el tema, las ideas principales, la estructura y la intención comunicativa de textos escritos propios de diversos ámbitos, identificando la tipología textual y la organización del contenido. 7.2.Interpreta el sentido de palabras, expresiones, frases o pequeños fragmentos extraídos de un texto en función de su sentido global. 7.3.Interpreta y deduce la información dada en esquemas, mapas conceptuales, diagramas, gráficas, fotografías… 8.1.Utiliza, de forma autónoma, diversas fuentes de información integrando los conocimientos adquiridos en sus discursos orales o escritos. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 2: COMUNICACIÓN ESCRITA (ESCRIBIR)	9.1.Aplica técnicas diversas para planificar sus escritos. 9.2.Evalúa, utilizando guías, su propia producción escrita. 10.1.Redacta textos propios de distintos ámbitos de uso y diversas tipologías con claridad y corrección. 10.2.Realiza esquemas y mapas conceptuales que estructuren el contenido de los textos trabajados. 10.3.Explica por escrito el significado de los elementos visuales que puedan aparecer en los textos: gráficas, imágenes... **(Competencia en comunicación lingüística, competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, sentido de iniciativa y espíritu emprendedor, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 3: CONOCIMIENTO DE LA LENGUA	11.1.Conoce el significado de los principales prefijos y sufijos de origen grecolatino utilizándolos para deducir el significado de palabras desconocidas. 12.1.Identifica y explica las estructuras de los diferentes géneros textuales, con especial atención a los expositivos, utilizándolas en las propias producciones orales y escritas. 12.2.Describe los rasgos lingüísticos más sobresalientes de los textos expositivos relacionándolos con la intención comunicativa y el contexto en el que se producen. 13.1.Distingue los tipos de oraciones en función de la intención comunicativa del hablante, de la naturaleza del núcleo verbal y de la participación del sujeto. 13.2.Reconoce la palabra nuclear que organiza sintáctica y semánticamente un enunciado, así como los elementos que se agrupan en torno a ella.

		14.1.Explica con precisión el significado de palabras usando la acepción adecuada en relación con el contexto en el que aparecen. 15.1.Utiliza distintas estrategias de aprendizaje. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, sentido de iniciativa y espíritu emprendedor, conciencia y expresión cultural)**
UNIDAD 7 **RAZONES PARA CONVENCER**	**BLOQUE 1: COMUNICACIÓN ORAL (ESCUCHAR)**	1.1.Comprende el sentido global de textos orales propios del ámbito personal, académico y laboral, identificando la información relevante, determinando el tema y reconociendo la intención comunicativa del hablante. 1.2.Utiliza progresivamente los instrumentos adecuados para localizar el significado de palabras o enunciados desconocidos (demanda ayuda, busca en diccionarios, recuerda el contexto en el que aparece…). 1.3.Escucha, observa e interpreta el sentido global de debates, coloquios y conversaciones espontáneas identificando la información relevante, determinando el tema y reconociendo la intención comunicativa y la postura de cada participante, así como las diferencias formales y de contenido que regulan los intercambios comunicativos formales y los intercambios comunicativos espontáneos. 2.1.Reconoce la importancia de los aspectos prosódicos (entonación, pausas, tono, timbre, volumen…), mirada, posicionamiento, lenguaje corporal..., gestión de tiempos y empleo de ayudas audiovisuales en cualquier tipo de discurso. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 1: COMUNICACIÓN ORAL (HABLAR)	3.1.Conoce el proceso de producción de discursos orales valorando la claridad expositiva, la adecuación, la coherencia del discurso, así como la cohesión de los contenidos. 3.2.Reconoce la importancia de los aspectos prosódicos, mirada, posicionamiento, lenguaje corporal..., gestión de tiempos y empleo de ayudas audiovisuales en cualquier tipo de discurso. 3.3.Reconoce los errores de la producción oral propia a partir de la práctica habitual de la autoevaluación, proponiendo soluciones para mejorarlas. 4.1.Realiza presentaciones orales de forma individual o en grupo, planificando el proceso de oralidad, organizando el contenido, consultando fuentes de información diversas, gestionando el tiempo y transmitiendo la información de forma coherente. 5.1.Conoce, valora y aplica las normas que rigen la cortesía en la comunicación oral. 5.2.Analiza críticamente debates y tertulias procedentes de los medios de comunicación reconociendo en ellos la validez de los argumentos y valorando críticamente su forma y su contenido. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, sentido de iniciativa y espíritu emprendedor, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 2: COMUNI	6.1.Comprende textos de diversa índole poniendo en práctica diferentes estrategias de lectura en función del objetivo y el tipo de texto. 7.1.Reconoce y expresa el tema, las ideas principales, la estructura y la intención comunicativa de textos escritos propios de diversos ámbitos, identificando la tipología textual y la organización del contenido.

		7.2.Interpreta el sentido de palabras, expresiones, frases o pequeños fragmentos extraídos de un texto en función de su sentido global. 7.3.Interpreta y deduce la información dada en esquemas, mapas conceptuales, diagramas, gráficas, fotografías… 8.1.Utiliza, de forma autónoma, diversas fuentes de información integrando los conocimientos adquiridos en sus discursos orales o escritos. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 2: COMUNICACIÓN ESCRITA (ESCRIBIR)	9.1.Aplica técnicas diversas para planificar sus escritos. 9.2.Evalúa, utilizando guías, su propia producción escrita. 10.1.Redacta, con claridad y corrección, textos propios de distintos ámbitos de uso y diversas tipologías. 10.2.Utiliza diferentes y variados organizadores textuales en sus escritos. 10.3.Resume el contenido de todo tipo de textos, recogiendo las ideas principales con coherencia y cohesión, y expresándolas con un estilo propio, evitando reproducir literalmente las palabras del texto. 10.4.Explica por escrito el significado de los elementos visuales que puedan aparecer en los textos: gráficas, imágenes... **(Competencia en comunicación lingüística, competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, sentido de iniciativa y espíritu emprendedor, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 3: CONOCIMIENTO DE LA LENGUA	11.1.Forma sustantivos, adjetivos, verbos y adverbios a partir de otras categorías gramaticales utilizando distintos procedimientos lingüísticos. 11.2.Conoce el significado de los principales prefijos y sufijos de origen grecolatino, utilizándolos para deducir el significado de palabras desconocidas. 12.1.Identifica y explica las estructuras de los diferentes géneros textuales, con especial atención a las argumentativas, utilizándolas en las propias producciones orales y escritas. 12.2.Describe los rasgos lingüísticos más sobresalientes de los textos argumentativos, relacionándolos con la intención comunicativa y el contexto en el que se producen. 13.1.Transforma y amplía oraciones simples en oraciones compuestas usando conectores y otros procedimientos de sustitución para evitar repeticiones. 13.2.Reconoce la palabra nuclear que organiza sintáctica y semánticamente un enunciado, así como los elementos que se agrupan en torno a ella. 14.1. Revisa sus discursos orales y escritos aplicando correctamente las normas gramaticales referidas a los usos de los posesivos, del gerundio y de los adverbios, reconociendo su valor social para obtener una comunicación eficiente. 15.1.Utiliza distintas estrategias de aprendizaje. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, sentido de iniciativa y espíritu emprendedor, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE	1.1.Comprende el sentido global de textos orales de intención literaria, identificando la información relevante, determinando el tema y

UNIDAD 8 **COMPROMETIDOS**		reconociendo la intención comunicativa del hablante. 1.2.Anticipa ideas e infiere datos del emisor y del contenido del texto analizando fuentes de procedencia no verbal. 2.1.Reconoce la importancia de los aspectos prosódicos (entonación, pausas, tono, timbre, volumen…), mirada, posicionamiento, lenguaje corporal..., en cualquier tipo de discurso. **(Competencia en comunicación lingüística, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 1: COMUNICACIÓN ORAL (HABLAR)	3.1.Conoce el proceso de producción de discursos orales valorando la claridad expositiva, la adecuación y la coherencia del discurso, así como la cohesión de los contenidos. 4.1.Realiza presentaciones orales de forma individual o en grupo, planificando el proceso de oralidad, organizando el contenido, consultando fuentes de información diversas, gestionando el tiempo y transmitiendo la información de forma coherente. 5.1.Conoce, valora y aplica las normas que rigen la cortesía en la comunicación oral. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, sentido de iniciativa y espíritu emprendedor, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 2: COMUNICACIÓN ESCRITA (LEER)	6.1.Comprende textos de diversa índole poniendo en práctica diferentes estrategias de lectura en función del objetivo y el tipo de texto. 7.1.Reconoce y expresa el tema, las ideas principales, la estructura y la intención comunicativa de textos escritos literarios, identificando sus características, el género y la organización del contenido. 7.2.Interpreta el sentido de palabras, expresiones, frases o pequeños fragmentos extraídos de un texto en función de su sentido global. 7.3.Interpreta y deduce la información dada en esquemas, mapas conceptuales, diagramas, gráficas, fotografías… 8.1.Elabora su propia interpretación sobre el significado de un texto. 9.1.Utiliza, de forma autónoma, diversas fuentes de información integrando los conocimientos adquiridos en sus discursos orales o escritos. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 2: COMUNICACIÓN ESCRITA (ESCRIBIR)	10.1.Escribe textos en diferentes soportes usando el registro adecuado, organizando las ideas con claridad, enlazando enunciados en secuencias lineales cohesionadas y respetando las normas gramaticales y ortográficas. 11.1.Resume el contenido de todo tipo de textos, recogiendo las ideas principales con coherencia y cohesión, y expresándolas con un estilo propio, evitando reproducir literalmente las palabras del texto. 11.2.Utiliza diferentes y variados organizadores textuales en sus escritos. 12.1.Produce textos diversos reconociendo en la escritura el instrumento que es capaz de organizar su pensamiento. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, sentido de iniciativa y espíritu emprendedor, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 3: CONOCI	13.1.Explica con precisión el significado de palabras usando la acepción adecuada en relación con el contexto en el que aparecen. 14.1.Utiliza los diccionarios y otras fuentes de consulta en papel y en formato digital, resolviendo eficazmente sus dudas sobre el uso

		correcto de la lengua y progresando en el aprendizaje autónomo. **(Competencia en comunicación lingüística, aprender a aprender, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 4: EDUCACIÓN LITERARIA	15.1.Lee y comprende una selección de textos literarios representativos de la literatura de finales del siglo XIX y primera mitad del XX, identificando el tema, resumiendo su contenido e interpretando el lenguaje literario. 15.2.Expresa la relación que existe entre el contenido de la obra, la intención del autor y el contexto, y la pervivencia de temas y formas, emitiendo juicios personales razonados. 15.3.Reconoce y comenta la pervivencia o evolución de personajes tipo, temas y formas a lo largo de los diversos períodos histórico-literarios hasta la actualidad. 16.1.Desarrolla progresivamente la capacidad de reflexión, observando, analizando y explicando la relación existente entre diversas manifestaciones artísticas de todas las épocas (música, pintura, cine…). 17.1.Redacta textos personales con intención literaria a partir de modelos dados, siguiendo las convenciones del género con intención lúdica y creativa. 18.1.Utiliza diferentes estrategias de aprendizaje. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, sentido de iniciativa y espíritu emprendedor, conciencia y expresión cultural)**
UNIDAD 9 **EL ARTE DE CONVENCER**	**BLOQUE 1: COMUNICACIÓN ORAL (ESCUCHAR)**	1.1.Comprende el sentido global de textos orales propios del ámbito personal, académico y laboral, identificando la información relevante, determinando el tema y reconociendo la intención comunicativa del hablante. 1.2.Distingue entre información y opinión en mensajes procedentes de los medios de comunicación, y entre información y persuasión en mensajes publicitarios orales, identificando las estrategias de enfatización y expansión. 1.3.Utiliza progresivamente los instrumentos adecuados para localizar el significado de palabras o enunciados desconocidos (demanda ayuda, busca en diccionarios, recuerda el contexto en el que aparece…). 1.4.Escucha, observa e interpreta el sentido global de debates, coloquios y conversaciones espontáneas, identificando la información relevante, determinando el tema y reconociendo la intención comunicativa y la postura de cada participante, así como las diferencias formales y de contenido que regulan los intercambios comunicativos formales y los intercambios comunicativos espontáneos. 2.1.Reconoce la importancia de los aspectos prosódicos (entonación, pausas, tono, timbre, volumen…), mirada, posicionamiento, lenguaje corporal..., gestión de tiempos y empleo de ayudas audiovisuales en cualquier tipo de discurso. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 1: COMUNICACIÓN	3.1.Conoce el proceso de producción de discursos orales valorando la claridad expositiva, la adecuación y la coherencia del discurso, así como la cohesión de los contenidos. 3.2.Reconoce los errores de la producción oral propia a partir de la práctica habitual de la autoevaluación, proponiendo soluciones para mejorarlas.

		4.1.Realiza presentaciones orales de forma individual o en grupo, planificando el proceso de oralidad, organizando el contenido, consultando fuentes de información diversas, gestionando el tiempo y transmitiendo la información de forma coherente. 5.1.Conoce, valora y aplica las normas que rigen la cortesía en la comunicación oral. 6.1.Dramatiza situaciones reales o imaginarias de comunicación. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, sentido de iniciativa y espíritu emprendedor, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 2: COMUNICACIÓN ESCRITA (LEER)	7.1.Comprende textos de diversa índole poniendo en práctica diferentes estrategias de lectura en función del objetivo y el tipo de texto. 8.1.Reconoce y expresa el tema, las ideas principales, la estructura y la intención comunicativa de textos escritos propios de diversos ámbitos, identificando la tipología textual y la organización del contenido. 8.2.Comprende y explica los elementos verbales y no verbales, y la intención comunicativa de un texto publicitario procedente de los medios de comunicación. 8.3.Interpreta el sentido de palabras, expresiones, frases o pequeños fragmentos extraídos de un texto en función de su sentido global. 8.4.Interpreta y deduce la información dada en esquemas, mapas conceptuales, diagramas, gráficas, fotografías… 9.1.Utiliza, de forma autónoma, diversas fuentes de información integrando los conocimientos adquiridos en sus discursos orales o escritos. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 2: COMUNICACIÓN ESCRITA (ESCRIBIR)	10.1.Aplica técnicas diversas para planificar sus escritos. 10.2.Evalúa, utilizando guías, su propia producción escrita. 11.1.Redacta, con claridad y corrección, textos propios de distintos ámbitos de uso y diversas tipologías. 11.2.Utiliza diferentes y variados organizadores textuales en sus escritos. 11.3.Explica por escrito el significado de los elementos visuales que puedan aparecer en los textos: gráficas, imágenes... **(Competencia en comunicación lingüística, competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, sentido de iniciativa y espíritu emprendedor, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 3: CONOCIMIENTO DE LA LENGUA	12.1.Explica con precisión el significado de palabras usando la acepción adecuada en relación con el contexto en el que aparecen. 13.1.Transforma y amplía oraciones simples en oraciones compuestas usando conectores y otros procedimientos de sustitución para evitar repeticiones. 13.2.Reconoce la palabra nuclear que organiza sintáctica y semánticamente un enunciado, así como los elementos que se agrupan en torno a ella. 13.3.Reconoce la equivalencia semántica y funcional entre el adjetivo y el sustantivo con oraciones de relativo y sustantivas respectivamente, transformando y ampliando adjetivos y sustantivos en oraciones subordinadas e insertándolas como constituyentes de otra oración.

		14.1.Revisa sus discursos orales y escritos aplicando correctamente las normas gramaticales que rigen la concordancia entre sujetos y verbos, y entre sustantivos y adjetivos, reconociendo su valor social para obtener una comunicación eficiente. 15.1.Utiliza distintas estrategias de aprendizaje. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, conciencia y expresión cultural)**
UNIDAD 10 **ALGO QUE CONTAR**	**BLOQUE 1: COMUNICACIÓN ORAL (ESCUCHAR)**	1.1.Comprende el sentido global de textos orales propios del ámbito personal, académico y laboral, identificando la información relevante, determinando el tema y reconociendo la intención comunicativa del hablante. 1.2.Distingue entre información y opinión en mensajes procedentes de los medios de comunicación. 1.3.Utiliza progresivamente los instrumentos adecuados para localizar el significado de palabras o enunciados desconocidos (demanda ayuda, busca en diccionarios, recuerda el contexto en el que aparece…). 1.4.Escucha, observa e interpreta el sentido global de debates, coloquios y conversaciones espontáneas identificando la información relevante, determinando el tema y reconociendo la intención comunicativa y la postura de cada participante, así como las diferencias formales y de contenido que regulan los intercambios comunicativos formales y los intercambios comunicativos espontáneos. 2.1.Reconoce la importancia de los aspectos prosódicos (entonación, pausas, tono, timbre, volumen…), mirada, posicionamiento, lenguaje corporal..., gestión de tiempos y empleo de ayudas audiovisuales en cualquier tipo de discurso. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 1: COMUNICACIÓN ORAL (HABLAR)	3.1.Conoce el proceso de producción de discursos orales valorando la claridad expositiva, la adecuación, la coherencia del discurso, así como la cohesión de los contenidos. 4.1.Realiza intervenciones no planificadas, dentro del aula, analizando y comparando las similitudes y diferencias entre discursos formales y discursos espontáneos. 5.1.Conoce, valora y aplica las normas que rigen la cortesía en la comunicación oral. **(Competencia en comunicación lingüística, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, sentido de iniciativa y espíritu emprendedor, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 2: COMUNICACIÓN ESCRITA (LEER)	6.1.Comprende textos de diversa índole, poniendo en práctica diferentes estrategias de lectura en función del objetivo y el tipo de texto. 7.1.Reconoce y expresa el tema, las ideas principales, la estructura y la intención comunicativa de textos escritos propios de diversos ámbitos, identificando la tipología textual y la organización del contenido. 7.2.Identifica los rasgos diferenciales de los distintos géneros periodísticos informativos: noticias, reportajes y entrevistas. 7.3.Interpreta el sentido de palabras, expresiones, frases o pequeños fragmentos extraídos de un texto en función de su sentido global. 7.4.Interpreta y deduce la información dada en esquemas, mapas conceptuales, diagramas, gráficas, fotografías… 8.1.Utiliza, de forma autónoma, diversas fuentes de información integrando los conocimientos adquiridos en sus discursos orales o escritos. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología, competencia**

		digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, conciencia y expresión cultural)
	BLOQUE 2: COMUNICACIÓN ESCRITA (ESCRIBIR)	9.1.Aplica técnicas diversas para planificar sus escritos. 10.1.Redacta, con claridad y corrección, textos propios de distintos ámbitos de uso y diversas tipologías. 10.2.Resume el contenido de todo tipo de textos, recogiendo las ideas principales con coherencia y cohesión, y expresándolas con un estilo propio, evitando reproducir literalmente las palabras del texto. 10.3.Utiliza diferentes y variados organizadores textuales en sus escritos. 10.4.Explica por escrito el significado de los elementos visuales que puedan aparecer en los textos: gráficas, imágenes... **(Competencia en comunicación lingüística, competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, sentido de iniciativa y espíritu emprendedor, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 3: CONOCIMIENTO DE LA LENGUA	11.1.Explica con precisión el significado de palabras usando la acepción adecuada en relación con el contexto en el que aparecen. 12.1.Transforma y amplía oraciones simples en oraciones compuestas usando conectores y otros procedimientos de sustitución para evitar repeticiones. 12.2.Reconoce la palabra nuclear que organiza sintáctica y semánticamente un enunciado, así como los elementos que se agrupan en torno a ella. 13.1.Revisa sus discursos orales y escritos aplicando correctamente las normas gramaticales que rigen la escritura de los signos alfabetizables y no alfabetizables, reconociendo su valor social para obtener una comunicación eficiente. 14.1.Utiliza distintas estrategias de aprendizaje. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, conciencia y expresión cultural)**
UNIDAD 11 **OPINIONES DE INTERÉS**	**BLOQUE 1: COMUNICACIÓN ORAL (ESCUCHAR)**	1.1.Comprende el sentido global de textos orales propios del ámbito personal, académico y laboral, identificando la información relevante, determinando el tema y reconociendo la intención comunicativa del hablante. 1.2.Distingue entre información y opinión en mensajes procedentes de los medios de comunicación. 1.3.Utiliza progresivamente los instrumentos adecuados para localizar el significado de palabras o enunciados desconocidos (demanda ayuda, busca en diccionarios, recuerda el contexto en el que aparece…). 1.4.Escucha, observa e interpreta el sentido global de debates, coloquios y conversaciones espontáneas identificando la información relevante, determinando el tema y reconociendo la intención comunicativa y la postura de cada participante, así como las diferencias formales y de contenido que regulan los intercambios comunicativos formales y los intercambios comunicativos espontáneos. 2.1.Reconoce la importancia de los aspectos prosódicos (entonación, pausas, tono, timbre, volumen…), mirada, posicionamiento, lenguaje corporal..., gestión de tiempos y empleo de ayudas audiovisuales en cualquier tipo de discurso. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, conciencia y expresión cultural)**

	BLOQUE 1: COMUNICACIÓN ORAL (HABLAR)	3.1.Conoce el proceso de producción de discursos orales valorando la claridad expositiva, la adecuación, la coherencia del discurso, así como la cohesión de los contenidos. 3.2.Reconoce los errores de la producción oral propia a partir de la práctica habitual de la autoevaluación, proponiendo soluciones para mejorarlas. 4.1.Realiza presentaciones orales de forma individual o en grupo, planificando el proceso de oralidad, organizando el contenido, consultando fuentes de información diversas, gestionando el tiempo y transmitiendo la información de forma coherente, aprovechando vídeos, grabaciones u otros soportes digitales. 4.2.Realiza intervenciones no planificadas, dentro del aula, analizando y comparando las similitudes y diferencias entre discursos formales y discursos espontáneos. 5.1.Conoce, valora y aplica las normas que rigen la cortesía en la comunicación oral. **(Competencia en comunicación lingüística, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, sentido de iniciativa y espíritu emprendedor, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 2: COMUNICACIÓN ESCRITA (LEER)	6.1.Comprende textos de diversa índole poniendo en práctica diferentes estrategias de lectura en función del objetivo y el tipo de texto. 7.1.Reconoce y expresa el tema, las ideas principales, la estructura y la intención comunicativa de textos escritos propios de diversos ámbitos, identificando la tipología textual y la organización del contenido. 7.2.Identifica los rasgos diferenciales de los distintos géneros periodísticos de opinión y mixtos: editoriales, cartas al director, artículos de opinión, columnas, crónicas y críticas. 7.3.Interpreta el sentido de palabras, expresiones, frases o pequeños fragmentos extraídos de un texto en función de su sentido global. 7.4.Interpreta y deduce la información dada en esquemas, mapas conceptuales, diagramas, gráficas, fotografías… 8.1.Utiliza, de forma autónoma, diversas fuentes de información integrando los conocimientos adquiridos en sus discursos orales o escritos. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 2: BLOQUE 2: COMUNICACIÓN ESCRITA (ESCRIBIR	9.1.Aplica técnicas diversas para planificar sus escritos. 10.1.Redacta, con claridad y corrección, textos propios de distintos ámbitos de uso y diversas tipologías. 10.2.Evalúa, utilizando guías, su propia producción escrita. 10.3.Utiliza diferentes y variados organizadores textuales en sus escritos. 10.4.Explica por escrito el significado de los elementos visuales que puedan aparecer en los textos: gráficas, imágenes... **(Competencia en comunicación lingüística, competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, sentido de iniciativa y espíritu emprendedor, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE	11.1.Localiza en un mapa las distintas lenguas de España y explica alguna de sus características diferenciales, comparando varios textos,

		reconociendo sus orígenes históricos y describiendo algunos de sus rasgos diferenciales. 11.2.Reconoce las variedades geográficas del castellano dentro y fuera de España. 12.1.Revisa sus discursos orales y escritos aplicando correctamente las normas gramaticales que rigen la escritura de los nexos *sino* y *conque*, la adición o supresión del nexo *que* en lugar de *cuyo* y los casos de queísmo y dequeísmo, reconociendo su valor social para obtener una comunicación eficiente. 13.1.Utiliza distintas estrategias de aprendizaje. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, conciencia y expresión cultural)**
UNIDAD 12 **NUEVOS CAMINOS**	**BLOQUE 1: COMUNICACIÓN ORAL**	1.1.Comprende el sentido global de textos orales de intención literaria, identificando la información relevante, determinando el tema y reconociendo la intención comunicativa del hablante. 1.2.Anticipa ideas e infiere datos del emisor y del contenido del texto analizando fuentes de procedencia no verbal. 2.1.Reconoce la importancia de los aspectos prosódicos (entonación, pausas, tono, timbre, volumen…), mirada, posicionamiento, lenguaje corporal..., en cualquier tipo de discurso. **(Competencia en comunicación lingüística, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 1: COMUNICACIÓN ORAL	3.1.Conoce el proceso de producción de discursos orales valorando la claridad expositiva, la adecuación y la coherencia del discurso, así como la cohesión de los contenidos. 4.1.Conoce, valora y aplica las normas que rigen la cortesía en la comunicación oral. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, sentido de iniciativa y espíritu emprendedor, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 2: COMUNICACIÓN ESCRITA (LEER)	5.1.Comprende textos de diversa índole poniendo en práctica diferentes estrategias de lectura en función del objetivo y el tipo de texto. 6.1.Reconoce y expresa el tema, las ideas principales, la estructura y la intención comunicativa de textos escritos literarios, identificando sus características, el género y la organización del contenido. 6.2.Interpreta el sentido de palabras, expresiones, frases o pequeños fragmentos extraídos de un texto en función de su sentido global. 6.3.Interpreta y deduce la información dada en esquemas, mapas conceptuales, diagramas, gráficas, fotografías… 7.1.Elabora su propia interpretación sobre el significado de un texto. 8.1.Utiliza, de forma autónoma, diversas fuentes de información integrando los conocimientos adquiridos en sus discursos orales o escritos. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 2: COMUNI	9.1.Escribe textos en diferentes soportes usando el registro adecuado, organizando las ideas con claridad, enlazando enunciados en secuencias lineales cohesionadas y respetando las normas gramaticales y ortográficas. 10.1.Utiliza diferentes y variados organizadores textuales en sus escritos.

		10.2.Explica por escrito el significado de los elementos visuales que puedan aparecer en los textos: gráficas, imágenes... 11.1.Produce textos diversos reconociendo en la escritura el instrumento que es capaz de organizar su pensamiento. 11.2.Conoce y utiliza herramientas de las Tecnologías de la Información y la Comunicación, participando, intercambiando opiniones, comentando y valorando escritos ajenos, o escribiendo y dando a conocer los suyos propios. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, sentido de iniciativa y espíritu emprendedor, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 3: CONOCIMIENTO DE	12.1.Explica con precisión el significado de palabras usando la acepción adecuada en relación con el contexto en el que aparecen. 13.1.Utiliza los diccionarios y otras fuentes de consulta en papel y formato digital resolviendo eficazmente sus dudas sobre el uso correcto de la lengua y progresando en el aprendizaje autónomo. **(Competencia en comunicación lingüística, aprender a aprender, conciencia y expresión cultural)**
	BLOQUE 4: EDUCACIÓN LITERARIA	14.1.Lee y comprende una selección de textos literarios representativos de la literatura desde la segunda mitad del siglo XX hasta la actualidad, identificando el tema, resumiendo su contenido e interpretando el lenguaje literario. 14.2.Expresa la relación que existe entre el contenido de la obra, la intención del autor y el contexto, así como la pervivencia de temas y formas, emitiendo juicios personales razonados. 15.1.Desarrolla progresivamente la capacidad de reflexión, observando, analizando y explicando la relación existente entre diversas manifestaciones artísticas de todas las épocas (música, pintura, cine…). 15.2. Compara textos literarios y piezas de los medios de comunicación que respondan a un mismo tópico, observando, analizando y explicando los diferentes puntos de vista según el medio, la época o la cultura, y valorando y criticando lo que lee o ve. 16.1. Redacta textos personales con intención literaria a partir de modelos dados, siguiendo las convenciones del género con intención lúdica y creativa. 17.1. Consulta y cita adecuadamente varias fuentes de información. 18.1. Utiliza diferentes estrategias de aprendizaje. **(Competencia en comunicación lingüística, competencia digital, aprender a aprender, competencias sociales y cívicas, sentido de iniciativa y espíritu emprendedor, conciencia y expresión cultural)**

16. ANEXO RÚBRICAS

CRITERIOS	RÚBRICA DA PRODUCCIÓN ESCRITA			
	MOI BEN	**BEN**	**REGULAR**	**NECESITA MELLORAR**
ADECUACIÓN: tipo de texto rexistro e nivel **40%**	O contido adecúase ao tipo de texto requirido, rexistros, niveis e léxico apropiado e variado.	O contido adecúase aceptablemente ao tipo de texto requirido pero o léxico non é o axeitado	O contido non se adecúa ao tipo de texto e rexistro esixido. Presenta unha sintaxe sinxela e un léxico pobre que contén expresións coloquiais.	O contido non se adecúa ao nivel esixido. Presenta incorreccións gramaticais e incorreccións léxicas).
COHERENCIA eCOHESIÓN **30%**	O texto resulta coherente e está moi ben cohesionado. A información progresa adecuadamente. As ideas aparecen diferenciadas en parágrafos. Utilízanse conectores	A información progresa, aínda que ás veces é repetitiva. O texto está dividido en parágrafos pero se utilizan poucos conectores do discurso.	A información non progresa, presenta repeticións innecesarias, ou o texto non está delimitado en parágrafos, quedando incompleto. Apenas emprega conectores do discurso.	O texto non resulta coherente. Non hai progresión na información e é moi escasa. O texto non está estruturado en parágrafos e non se utilizan conectores.
ORTOGRAFÍA e PUNTUACIÓN **20%**	É correcta en todo momento. Puntúa correctamente	Obsérvanse non máis de dous erros no uso de tiles e outras faltas ortográficas Advírtense erros no uso de signos distintos do punto e a coma.	Obsérvanse entre tres e cinco erros. No texto faltan signos de puntuación que resultan fundamentais	Obsérvanse más de seis erros ortográficos O texto puntúase incorrectamente.
PRESENTACIÓN e EXTENSIÓN **10%**	A presentación do texto é pulcra, respectando marxes, sangría, alineación de renglóns, etc. A extensión é adecuada.	A presentación do texto é bastante pulcra, respectando marxes, sangría, alineación de renglóns, etc. A extensión é inferior á esixida.	A presentación é ineficaz ao non respectar marxes, sangría, alineación de renglóns, etc.. A extensión é adecuada.	A presentación é ineficaz e a extensión é inferior á esixida.

CRITERIOS	RÚBRICA EXPOSICIÓN ORAL			
	MOI BEN	**BEN**	**REGULAR**	**NECESITA MELLORAR**
Linguaxe non verbal 10%	Amosa seguridade, ten boa postura e establece contacto visual cos presentes.	Amosa seguridade, ten boa postura na maior parte do tempo pero non establece contacto visual cos presentes.	En ocasións amósase inseguro e con mala postura e non establece contacto visual cos presentes.	Amosa gran inseguridade, con mala postura e sen contacto visual cos presentes
Oratoria 25%	Fala claramente durante toda a presentación. A pronuncia é correcta e o tono de voz axeitado.	Fala claramente durante a maior parte da presentación. En ocasións realiza pausas innecesarias e o seu tonno é axeitado.	Ás veces fala claramente, recurre con frecuencia a pausas innecesarias e o tono de voz non é axeitado.	Non fala claramente, a pronunciación é pobre, fai moitas pausas e o tono de voz non mantén o interese da audiencia.
Organización 20%	Toda a información está organizada de forma clara e lóxica. Explica cada parte con detalle.	A maior parte da información está organizada de forma clara e lóxica.	Non hai un plan claro para organizar a información. Necesita axuda para ordeala.	A información aparece totalmente dispersa e sen organizar. Non é capaz de reconducila de forma guiada.
Contido 25%	Amosa dominio do tema, utiliza vocabulario axeitado e a exposición é coherente.	Amosa un bo entendemento das partes do tema. A exposición é clara pero con vocabulario básico.	Falta vocabulario e ten algún problema para expresar correctamente as ideas, en ocasión dubida.	O contido é mínimo, non amosa coñecemento do tema e non logra transmitir con claridade as ideas.
Recursos 10%	Utiliza soportes en diversos formatos, atractivos e de calidade.	Os soportes visuais son axeitados.	Os soportes visuais non son atractivos.	Non hai soportes visuais.
Tempo 10%	O tempo axústase ao previsto cun final que recolle as ideas principais.	O tempo axústase ao previsto pero con final precipitado por falta de control do tempo.	O tempo no se axusta ao previsto e a exposición resulta curta.	O tempo no se axusta ao previsto, resulta excesivamente largo ou insuficiente para o desenvolvemento do tema.

TABLA DE ESTIMACIÓN PARA AS ACTIVIDADES DE CLASE					
INDICADORES	**Sempre**	**Case Sempre**	**Ás Veces**	**Case Nunca**	**Nunca**
Realiza las actividades según os criterios establecidos: estrutura e desenvolvemento.					
Realiza as actividades na data indicada.					
Corrixe os erros.					
Participa nas actividades de clase.					
A información está completa e ordenada.					

TÁBOA DE ESTIMACIÓN: ELABORACIÓN DUN MAPA MENTAL				
INDICADOR DE LOGRO	**Magnífico Traballo**	**Bo Traballo**	**Podemos mellorar**	**Non está listo**
A idea principal está no centro da folla e represéntase a través dunha imaxe significativa e representativa do tema.				
Os conceptos están organizados de forma xerárquica en sentido das agullas do reloxo e conectados entre si.				
O espazo está distribuído de forma equilibrada e harmónica.				
Destácanse as palabras máis importantes sobre as ramas principais e todas as ramas forman unha estrutura conectada				
Utilízase a cor para diferenciar bloques de contido.				
Utilízanse símbolos e elementos visuais que axudan a relacionar ideas e aclarar vos conceptos.				
O mapa mental presenta un aspecto limpo, ordenado e claro.				
Os conceptos están ben relacionados e a información organízase de forma adecuada.				
O mapa mental é creativo: o uso da cor, a imaxe e as achegas persoais fan que o conxunto sexa orixinal e atractivo.				
Inclúense todas as fórmulas relacionadas co concepto principal.				

LINGUA GALEGA E LITERATURA

CURSOS: 2º e 4º DE ESO

PROFESORAS: **BEGOÑA DIZ MAGARIÑOS**
ANA ISABEL GONZÁLEZ ENTENZA
MONTSERRAT GARCÍA BLANCO

ÍNDICE

1.- Introdución e contextualización 2

2.- Contribución ao desenvolvemento das competencias clave..... 4

Perfil Competencial 8

3.- Concreción dos obxectivos para cada curso..... 25

4.- Concreción dos estándares de aprendizaxe 28

5.- Concrecións metodolóxicas..... 39

6.- Materiais e recursos didácticos..... 41

7.- Criterios sobre a avaliación, a cualificación e promoción..... 42

8.- Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente 44

9.- Plans de seguemento das materias pendentes..... 45

10.- Procedementos para realizar a avaliación inicial..... 45

11.- Medidas de atención á diversidade..... 46

12.- Concreción dos elementos transversais 46

13.- Actividades complementarias e extraescolares 47

14.- Mecanismos de revisión da programación en relación cos resultados académicos 47

15.- Relación de unidades didácticas …… 49

16.- Anexos rúbricas …….... 63

1.- CONTEXTUALIZACIÓN

	ALUMNOS: Total	ALUMNOS: Homes	ALUMNOS: Mulleres	Alumnos novos no centro	Lingua predominante	Alumnos que non promocionaron	Alumnos que promocionan por imperativo legal	Alumnos que non acadaron os obxectivos (pendentes)	Necesidades especiais e reforzo educativo: TDAH- déficit de atención e hiperactividade	TDA- déficit de atención	TEA - trastorno do espectro autista	Dificultades de aprendizaxe: Lagoas de coñecemento	Dificultades de aprendizaxe: Lateralidade cruzada	Dificultades de aprendizaxe: Razoamento lóxico-matemático	Dificultades de aprendizaxe: Comprensión e razoamento	Dislexia	Altas capacidades	Dificultades nas linguas (alumnos do estranxeiro*)	Condicións persoais: Plan Alerta Escolar	Situación familiar desfavorecida	Trastorno de ansiedade	Problemas socioemocionais	Protocolo de Identidade de Xénero	Exentos de Francés	Exentos de galego	Adaptacións curriculares (ACI)
1º A	20	10	10	3	C	1		1		3	1			1	1	1						1		5		
1º B	20	12	8		C			2	1		1				1		2	2						5		
2º A	24	17	7		C	1	3	3	2			1		2	2			1*						6		
2º B	24	11	13		C	2	1	5	1		3							2/1*						4		
3º A	18	10	8	1	C	1		7	2						2					1						
3º B	18	9	9		C	1	1	3		1	2	1			2							1				
4º A	18	7	11		C	1	2	5		1		1						2								
4º B	17	6	11	1	C		1	7	1	1		1						2			1					

	MATEMÁTICAS: ACADÉMICAS	MATEMÁTICAS: APLICADAS	OPTATIVAS 4º ESO: FÍSICA &QUÍMICA & BIOLOXÍA	OPTATIVAS 4º ESO: INICIATIVA E ESPÍRITU EMP. & TECNOLOXÍA	OPTATIVAS 4º ESO: TIC	OPTATIVAS 4º ESO: FRANCÉS	OPTATIVAS 4º ESO: ED .PLÁSTICA E VISUAL	OPTATIVAS 3º ESO: FRANCÉS	OPTATIVAS 3º ESO: EDUCACIÓN DIXITAL	OPTATIVAS 3º ESO: C. CLÁSIC	DEPARTAMENTO DE CIENCIAS: 1	2	3	4	5	DEPARTAMENTO ARTÍSTICA: 6	7	8	DEPARTAMENTO DE LINGUAS: 9	10	11	12	13	14	15	DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN: 16
1º A													X	X		X		X	X	X	X	X	X			X
1º B												X		X		X		X	X	X	X	X	X			X
2º A													X	X	X		X	X	X	X		X	X			X
2º B												X		X			X	X	X		X	X	X			X
3º A								4	11	3		X			X	X	X	X	X		X	X		X	X	X
3º B								3	11	4	X	X			X	X	X	X	X		X	X		X	X	X
4º A	12	6	12	6	17	10	9				X		X		X	X		X	X		X	X		X	X	X
4º B	10	7	10	7	17	7	10				X		X		X	X		X	X		X	X		X	X	X

C- Lingua predominate castelán
G- Lingua predominate galego

PROFESORADO QUE IMPARTE CLASE NA ESO

DEPARTAMENTO DE CIENCIAS

1. Lucía Guede Freire
2. Mª Mar López
3. José M. Rivadulla Pereira
4. José Blanco Barros.
5. Narciso Valle

DEPARTAMENTO DE ARTÍSTICA

6. Ana Mª Acuña
7. Mar Castro-Rial,
8. Elena F. Sobral
9. Javier Medrano.

DEPARTAMENTO LINGUAS

10. Begoña Diz Margariños
11. Ana I. González Entenza
12. Mª Reyes Rosales Aldao.
13. Mª del Carmen Fernández
14. Montserrat García Blanco
15. Mercedes Vivero

DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

16. Roberto Briz Cid

2.- CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS.

Na área de Lingua Galega e Literatura incidiremos no adestramento de todas as competencias de maneira sistemática, facendo fincapé nos descritores máis afíns á área.

Comunicación lingüística (CCL)	
Definición	Habilidade no uso da linguaxe para a comunicación, a representación, comprensión e interpretación da realidade, a construción do coñecemento e a organización do pensamento, as emocións e a conduta.
Coñecementos	-Compoñente lingüístico. -Compoñente pragmático-discursivo. -Compoñente sociocultural. -Compoñente estratéxico. -Compoñente persoal.
Destrezas	-Ler e escribir. -Escoitar e responder. -Dialogar, debater e conversar. -Expoñer, interpretar e resumir. -Realizar creacións propias.
Actitudes	-Respecto ás normas de convivencia. -Desenvolvemento dun espírito crítico. -Respecto aos dereitos humanos e o pluralismo. -Concepción do diálogo como ferramenta primordial para a convivencia, a resolución de conflitos e o desenvolvemento das capacidades afectivas. -Actitude de curiosidade, interese e creatividade. -Recoñecemento das destrezas inherentes a esta competencia como fontes de pracer.
Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT)	
Definición	A competencia matemática implica a capacidade de aplicar o razoamento matemático e as súas ferramentas para describir, interpretar e predicir distintos fenómenos no seu contexto. As competencias básicas en ciencia e tecnoloxía proporcionan un acercamento ao mundo físico e á interacción responsable con el desde accións, tanto individuais como colectivas, orientadas á conservación e mellora do medio natural, decisivas para a protección e mantemento da calidade de vida e o progreso dos pobos.
Coñecementos	-Números, medidas e estruturas. -Operacións e as representacións matemáticas. -Comprensión dos termos e conceptos matemáticos. -Os saberes ou coñecementos científicos relativos á física, a química, a bioloxía, a xeoloxía, as matemáticas e a tecnoloxía, os cales se derivan de conceptos, procesos e situacións interconectadas.
Destrezas	-Aplicación dos principios e procesos matemáticos en distintos contextos, para emitir xuízos fundados e seguir cadeas argumentais na realización de cálculos, análise de gráficos e representacións matemáticas e manipulación de expresións alxébricas, incorporando os medios dixitais cando sexa oportuno. -Creación de descricións e explicacións matemáticas que levan implícitas a interpretación de resultados matemáticos e a reflexión sobre a súa adecuación ao contexto, igual que a determinación de se as solucións son adecuadas e teñen sentido na situación en que se presentan. -Utilizar os conceptos, procedementos e ferramentas na resolución dos problemas que poidan xurdir nunha situación determinada ao longo da vida.

	-Utilizar e manipular ferramentas e máquinas tecnolóxicas. -Utilizar datos e procesos científicos para alcanzar un obxectivo. -Identificar preguntas. -Resolver problemas. -Chegar a unha conclusión. -Tomar decisións baseadas en probas e argumentos.
Actitudes	-Rigor, respecto aos datos e veracidade. -Asunción de criterios éticos asociados á ciencia e á tecnoloxía. -Interese pola ciencia, o apoio á investigación científica e a valoración do coñecemento científico. -Sentido da responsabilidade en relación á conservación dos recursos naturais e ás cuestións medioambientais, e á adopción dunha actitude adecuada para lograr unha vida física e mental saudable nun contorno natural e social.
<u>Competencia dixital (CD)</u>	
Definición	Habilidade para buscar e procesar información mediante un uso creativo, crítico e seguro das TIC.
Coñecementos	-Técnicas e estratexias de acceso á información. -Ferramentas tecnolóxicas. -Manexo de distintos soportes: oral, escrito, audiovisual, multimedia, dixital.
Destrezas	-Acceder, buscar e seleccionar criticamente a información. -Interpretar e comunicar información. -Eficacia técnica.
Actitudes	-Autonomía. -Responsabilidade crítica. -Actitude reflexiva.

<u>Aprender a aprender (CAA)</u>	
Definición	Habilidade para iniciar, organizar e persistir na aprendizaxe.
Coñecementos	-Coñecemento das capacidades persoais. -Estratexias para desenvolver as capacidades persoais. -Atención, concentración e memoria. -Motivación. -Comprensión e expresión lingüísticas.
Destrezas	-Estudar e observar. -Resolver problemas. -Planificar proxectos. -Recoller, seleccionar e tratar distintas fontes de información. -Ser capaz de autoavaliarse.
Actitudes	-Confianza nun mesmo. -Recoñecemento axustado da competencia persoal. -Actitude positiva ante a toma de decisións. -Perseveranza na aprendizaxe. -Valoración do esforzo e a motivación.
<u>Competencias sociais e cívicas (CSC)</u>	
Definición	Habilidade para utilizar os coñecementos e actitudes sobre a sociedade, entendida desde as diferentes perspectivas, na súa concepción dinámica, cambiante e complexa, para interpretar fenómenos e problemas sociais en contextos cada vez máis diversificados; para elaborar respostas, tomar decisións e resolver conflitos, así como para interactuar con outras persoas e grupos conforme a normas baseadas no respecto mutuo e nas convicción democráticas.
Coñecementos	-Coñecemento crítico dos conceptos de democracia, xustiza, igualdade, cidadanía e dereitos humanos e civís. -Coñecemento dos acontecementos máis destacados e as principais

	tendencias nas historias nacional, europea e mundial. -Comprensión dos procesos sociais e culturais de carácter migratorio que implican a existencia de sociedades multiculturais no mundo globalizado. -Coñecementos que permitan comprender e analizar de maneira crítica os códigos de conduta e os usos xeralmente aceptados nas distintas sociedades e contornos, así como as súas tensións e procesos de cambio. -Conceptos básicos relativos ao individuo, ao grupo, á organización do traballo, a igualdade e a non discriminación entre homes e mulleres e entre diferentes grupos étnicos ou culturais, a sociedade e a cultura. -Comprender as dimensións intercultural e socioeconómica das sociedades europeas, e percibir as identidades culturais e nacionais como un proceso sociocultural dinámico e cambiante en interacción coa europea, nun contexto de crecente globalización.
Destrezas	-Capacidade de comunicarse dunha maneira construtiva en distintos contornos sociais e culturais. -Mostrar tolerancia, expresar e comprender puntos de vista diferentes. -Negociar sabendo inspirar confianza e sentir empatía. -Habilidade para interactuar eficazmente no ámbito público e manifestar solidariedade e interese por resolver os problemas que afecten á comunidade. -Reflexión crítica e creativa. -Participación construtiva nas actividades da comunidade. -Toma de decisións, en particular mediante o exercicio do voto e da actividade social e cívica.
Actitudes	-Seguridade nun mesmo, integridade e honestidade. -Interese polo desenvolvemento socioeconómico e a súa contribución a un maior benestar social. -Comunicación intercultural, diversidade de valores e respecto ás diferenzas, comprometéndose á superación de prexuízos. -Pleno respecto dos dereitos humanos. -Vontade de participar na toma de decisións democráticas. -Sentido da responsabilidade. -Comprensión e respecto dos valores baseados nos principios democráticos. -Participación construtiva en actividades cívicas. -Apoio á diversidade e a cohesión sociais e ao desenvolvemento sustentable. -Vontade de respectar os valores e a intimidade dos demais, e a recepción reflexiva e crítica da información procedente dos medios de comunicación.
<u>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (SIEE)</u>	
Definición	Capacidade para adquirir e aplicar unha serie de valores e actitudes, e de elixir con criterio propio, transformando as ideas en accións.
Coñecementos	-Autocoñecemento. -Establecemento de obxectivos. -Planificación e desenvolvemento dun proxecto. -Habilidades sociais e de liderado.
Destrezas	-Responsabilidade e autoestima. -Perseveranza e resiliencia. -Creatividade. -Capacidade para calcular e asumir retos responsablemente.
Actitudes	-Control emocional. -Actitude positiva ante o cambio. -Flexibilidade.
<u>Conciencia e expresións culturais (CEC)</u>	

Definición	Habilidade para comprender, apreciar e valorar, con espírito crítico e actitude aberta e respectuosa, diferentes manifestacións culturais, e interesarse na súa conservación como patrimonio cultural.
Coñecementos	-Linguaxes e manifestacións artísticas. -Técnicas e recursos específicos.
Destrezas	-Comprender, apreciar e valorar criticamente. -Realizar creacións propias.
Actitudes	-Curiosidade, interese e creatividade. -Recoñecemento das manifestacións culturais e artísticas como fontes de pracer e gozo persoal. -Valoración responsable e actitude de protección do patrimonio.

LINGUA GALEGA 2º ESO

PERFIL COMPETENCIAL DE ESTÁNDARES		
COMPETENCIA CLAVE: COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA(CCL)		
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDAR**
2º ESO	**LGeL**	LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).
2º ESO	**LGeL**	LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.3.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria).
2º ESO	**LGeL**	LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.4.1. Diferencia as ideas principais e as secundarias e identifica a intención comunicativa de programas de carácter informativo: noticias, reportaxes e crónicas.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.4.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízaa na súa práctica habitual.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo).
2º ESO	**LGeL**	LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).
2º ESO	**LGeL**	LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente
2º ESO	**LGeL**	LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo con respecto ás regras de interacción e ás opinións alleas.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.9.5. Recoñece a avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.10.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.10.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa.

2º ESO	**LGeL**	LGB1.10.4. Analiza similitudes e diferenzas entre discursos formais e espontáneos.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.2.1. Comprende e interpreta a información máis relevante de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes
2º ESO	**LGeL**	LGB2.2.2. Comprende instrucións escritas de certa complexidade que lle permiten desenvolverse en situacións da vida cotiá.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.2.3. Comprende e interpreta normas de convivencia, regras de xogos, correspondencia escolar.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias).
2º ESO	**LGeL**	LGB2.3.2. Localiza a información destacada de textos propios dos medios de comunicación: portadas e titulares
2º ESO	**LGeL**	LGB2.4.1. Comprende e interpreta textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias
2º ESO	**LGeL**	LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.5.3. Coñece o funcionamento das bibliotecas, así como as bibliotecas dixitais e é quen de solicitar libros e vídeos de xeito autónomo.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.6.1. Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.6.2. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.7.2. Usa recursos audiovisuais para rexistrar a voz
2º ESO	**LGeL**	LGB2.8.1. Elabora esquemas sinxelos para ordenar as ideas e estruturar o texto.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo
2º ESO	**LGeL**	LGB2.8.3. Utiliza elementos lingüísticos e discursivos de cohesión interna do texto (a deíxe, as referencias internas de tipo léxico e os conectores).
2º ESO	**LGeL**	LGB2.8.4. Usa os signos de puntuación do texto en relación coa organización oracional e coa forma do texto (os parágrafos e a distribución e ordenación das ideas expresadas)
2º ESO	**LGeL**	LGB2.8.5. Revisa e reescribe o texto con respecto polas regras ortográficas e morfolóxicas.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.8.6. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.9.1. Produce textos propios da vida cotiá e das relacións persoais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).
2º ESO	**LGeL**	LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descricións e explicacións sobre contidos das materias curriculares.

2º ESO	**LGeL**	LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descricións sen parafrasear o texto resumido.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.13.1. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos, e correctores para textualizar e revisar e mellorar os escritos.
2º ESO	**LGeL**	LGB.2.14.1. Describe os valores da escritura como instrumento de comunicación social fundamental para comunicar experiencias e para adquirir e transmitir coñecementos.
2º ESO	**LGeL**	LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.
2º ESO	**LGeL**	LGB3.2.1. Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega.
2º ESO	**LGeL**	LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.
2º ESO	**LGeL**	LGB3.4.1. Completa, transforma e valora textos orais ou escritos de maneira adecuada e correcta atendendo ás normas.
2º ESO	**LGeL**	LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.
2º ESO	**LGeL**	LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.
2º ESO	**LGeL**	LGB3.6.1. Analiza e usa correctamente a puntuación para a cohesión textual.
2º ESO	**LGeL**	LGB3.7.1. Coñece e utiliza adecuadamente substantivos e formas verbais na comprensión e produción de textos orais e escritos.
2º ESO	**LGeL**	LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade
2º ESO	**LGeL**	LGB3.8.1. Identifica e usa distintos tipos de conectores de espazo, oposición, contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que lle proporcionan cohesión a un texto.
2º ESO	**LGeL**	LG3.8.2. Utiliza os elementos lingüísticos para a cohesión interna.
2º ESO	**LGeL**	LG3.9.1. Completa, transforma e elabora enunciados de maneira axeitada e correcta atendendo aos compoñentes sintácticos.
2º ESO	**LGeL**	LG3.10.1. Recoñece os erros nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación, propondo solucións para a súa mellora.
2º ESO	**LGeL**	LGB3.11.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais**,** evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe
2º ESO	**LGeL**	LGB3.12.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.
2º ESO	**LGeL**	LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos.
2º ESO	**LGeL**	LGB4.1.2. Distingue entre linguas maioritarias, minoritarias e minorizadas e aplica estes conceptos ao caso galego.
2º ESO	**LGeL**	LGB4.1.3. Coñece as linguas que se falan en España e valora a súa existencia como un elemento de riqueza cultural.
2º ESO	**LGeL**	LGB4.1.4. Coñece as linguas que se falan na actualidade en Galicia por mor da emigración.
2º ESO	**LGeL**	LGB4.1.5. Valora a importancia da relación de Galicia coa comunidade lusófona e coñece os territorios que a integran.
2º ESO	**LGeL**	LGB4.1.6. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) e educativos en lingua galega adaptados á súa idade e compáraos con outros similares da lusofonía.
2º ESO	**LGeL**	LGB4.2.1. Describe a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo do seu contorno (concello e comarca), compáraa coa situación doutros contextos e analiza as diferenzas.
2º ESO	**LGeL**	LGB4.2.2. Coñece e valora os topónimos galegos.
2º ESO	**LGeL**	LGB4.3.1. Coñece as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo.
2º ESO	**LGeL**	LGB4.3.2. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.
2º ESO	**LGeL**	LGB4.4.1. Coñece a lexislación que regula a utilización do galego e a súa promoción no ámbito educativo e local
2º ESO	**LGeL**	LGB4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de prexuízos de carácter estético e socioeconómico cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno.

2º ESO	**LGeL**	LGB4.6.1. Identifica e clasifica as variantes diafásicas do galego.
2º ESO	**LGeL**	LGB4.6.2. Analiza a súa práctica lingüística e identifica nela os trazos propios da xerga estudantil.
2º ESO	**LGeL**	LGB4.6.3. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega e valóraa como variante unificadora
2º ESO	**LGeL**	LGB4.6.4. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona.
2º ESO	**LGeL**	LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.
2º ESO	**LGeL**	LGLB5.1.2. Describe o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe nos textos literarios.
2º ESO	**LGeL**	LGLB5.2.1. Le expresiva e comprensivamente e fai audicións de poemas recitados ou cantados, determina o tema principal, a estrutura xeral e pon de relevo os principais recursos estilísticos.
2º ESO	**LGeL**	LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.
2º ESO	**LGeL**	LGLB5.4.1. Le dramatizada e comprensivamente, visiona pezas teatrais e recoñece os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.
2º ESO	**LGeL**	LGLB5.5.1. Compara textos pertencentes aos diferentes xéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.
2º ESO	**LGeL**	LGLB5.5.2. Compara textos pertencentes ao mesmo xénero pero a diferentes subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.
2º ESO	**LGeL**	LGB.5.6.1. Analiza textos literarios, de maneira guiada, identifica os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.
2º ESO	**LGeL**	LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.
2º ESO	**LGeL**	LGLB5.8.1. Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica
2º ESO	**LGeL**	LGB5.8.2. Identifica e describe os principais trazos da linguaxe cinematográfica nunha ou varias secuencias fílmicas.
2º ESO	**LGeL**	LGLB5.9.1. Sérvese, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes

PERFIL COMPETENCIAL DE ESTÁNDARES		
COMPETENCIA CLAVE: APRENDER A APRENDER (CAA)		
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDAR**
2º ESO	**LGeL**	LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).
2º ESO	**LGeL**	LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.
2º ESO	**LGeL**	1
º	**LGeL**	LGB1.4.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas
2º ESO	**LGeL**	LGB1.4.3. Reflexiona sobre as mensaxes e rexeita usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos e discriminacións.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.8.3. Expresa e compara con compañeiras/os a súa opinión sobre unha obra de lectura.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.9.5. Recoñece a avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata,

		progresivamente, de evitalos.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.10.4. Analiza similitudes e diferenzas entre discursos formais e espontáneos.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.4.1. Comprende e interpreta textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias
2º ESO	**LGeL**	LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.5.3. Coñece o funcionamento das bibliotecas, así como as bibliotecas dixitais e é quen de solicitar libros e vídeos de xeito autónomo.
2º ESO	**LGeL**	LGB3.2.1. Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega.
2º ESO	**LGeL**	LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.
2º ESO	**LGeL**	LGB3.7.1. Coñece e utiliza adecuadamente substantivos e formas verbais na comprensión e produción de textos orais e escritos.
2º ESO	**LGeL**	LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade
2º ESO	**LGeL**	LGB3.8.1. Identifica e usa distintos tipos de conectores de espazo, oposición, contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que lle proporcionan cohesión a un texto.
2º ESO	**LGeL**	LG3.10.1. Recoñece os erros nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación, propondo solucións para a súa mellora.
2º ESO	**LGeL**	LGB3.11.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais**,** evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.

PERFIL COMPETENCIAL DE ESTÁNDARES		
COMPETENCIA CLAVE: DIXITAL(CD)		
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDAR**
2º ESO	**LGeL**	LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.4.1. Comprende e interpreta textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.5.3. Coñece o funcionamento das bibliotecas, así como as bibliotecas dixitais e é quen de solicitar libros e vídeos de xeito autónomo.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.7.2. Usa recursos audiovisuais para rexistrar a voz.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.8.6. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores
2º ESO	**LGeL**	LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.9.1. Produce textos propios da vida cotiá e das relacións persoais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).
2º ESO	**LGeL**	LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descricións e explicacións sobre contidos das materias curriculares.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.

2º ESO	**LGeL**	LGB2.13.1. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos, e correctores para textualizar e revisar e mellorar os escritos
2º ESO	**LGeL**	LGB3.4.1. Completa, transforma e valora textos orais ou escritos de maneira adecuada e correcta atendendo ás normas.
2º ESO	**LGeL**	LGB4.1.6. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) e educativos en lingua galega adaptados á súa idade e compáraos con outros similares da lusofonía.
2º ESO	**LGeL**	LGLB5.9.1. Sérvese, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.

PERFIL COMPETENCIAL DE ESTÁNDARES		
COMPETENCIA CLAVE: SOCIAL E CÍVICA (CSC)		
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDAR**
2º ESO	**LGeL**	LGB1.3.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria).
2º ESO	**LGeL**	LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.4.3. Reflexiona sobre as mensaxes e rexeita usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos e discriminacións.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo con respecto ás regras de interacción e ás opinións alleas.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.8.3. Expresa e compara con compañeiras/os a súa opinión sobre unha obra de lectura.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.10.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.10.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que implique solicitar unha información ou un servizo.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.10.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.2.1. Comprende e interpreta a información máis relevante de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes
2º ESO	**LGeL**	LGB2.2.2. Comprende instrucións escritas de certa complexidade que lle permiten desenvolverse en situacións da vida cotiá.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.2.3. Comprende e interpreta normas de convivencia, regras de xogos, correspondencia escolar.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias).
2º ESO	**LGeL**	LGB2.6.1. Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.6.2. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.9.1. Produce textos propios da vida cotiá e das relacións persoais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.
2º ESO	**LGeL**	LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).
2º ESO	**LGeL**	LGB.2.14.1. Describe os valores da escritura como instrumento de comunicación social fundamental para comunicar experiencias e para adquirir e transmitir coñecementos.

2º ESO	**LGeL**	LGB4.1.2. Distingue entre linguas maioritarias, minoritarias e minorizadas e aplica estes conceptos ao caso galego.
2º ESO	**LGeL**	LGB4.1.3. Coñece as linguas que se falan en España e valora a súa existencia como un elemento de riqueza cultural.
2º ESO	**LGeL**	LGB4.3.1. Coñece as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo.
2º ESO	**LGeL**	LGB4.3.2. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.
2º ESO	**LGeL**	LGB4.4.1. Coñece a lexislación que regula a utilización do galego e a súa promoción no ámbito educativo e local.
2º ESO	**LGeL**	LGB4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de prexuízos de carácter estético e socioeconómico cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno.
2º ESO	**LGeL**	LGB4.6.4. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona.

PERFIL COMPETENCIAL DE ESTÁNDARES		
COMPETENCIA CLAVE: **COMPETENCIA PARA O SENTIDO DE INICIATIVA E ESPÍRITU EMPRENDEDOR (CSIEE)**		
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDAR**
2º ESO	**LGeL**	LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.4.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.10.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.10.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que implique solicitar unha información ou un servizo.

PERFIL COMPETENCIAL DE ESTÁNDARES		
COMPETENCIA CLAVE: **Conciencia e expresións culturais(CCEC)**		
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDAR**
2º ESO	**LGeL**	LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízaa na súa práctica habitual.
2º ESO	**LGeL**	LGB1.10.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.
2º ESO	**LGeL**	LGB.2.14.1. Describe os valores da escritura como instrumento de comunicación social fundamental para comunicar experiencias e para adquirir e transmitir coñecementos.
2º ESO	**LGeL**	LGB4.1.5. Valora a importancia da relación de Galicia coa comunidade lusófona e coñece os territorios que a integran.
2º ESO	**LGeL**	LGB4.1.6. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) e educativos en lingua galega adaptados á súa idade e compáraos con outros similares da lusofonía.
2º ESO	**LGeL**	LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.
2º ESO	**LGeL**	LGLB5.8.1. Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica.
2º ESO	**LGeL**	LGB5.8.2. Identifica e describe os principais trazos da linguaxe cinematográfica nunha ou varias secuencias fílmicas.

LINGUA GALEGA 4º ESO

PERFIL COMPETENCIAL DE ESTÁNDARES COMPETENCIA CLAVE: COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA(CCL)		
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDAR**
4º ESO	**LGeL**	LGB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais dos medios de comunicación audiovisuais, identifica o propósito, a tese e os argumentos de noticias debates ou declaracións, determina o tema e recoñece a intención comunicativa do/da falante.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.1.2. Distingue as partes nas que se estruturan as mensaxes orais, o tema, así como a idea principal e as secundarias.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.1.3. Analiza criticamente tanto a forma como o contido de noticias, debates e procedentes dos medios de comunicación e recoñece a validez dos argumentos.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.2.1. Distingue entre opinión e persuasión en mensaxes publicitarias orais e identifica as estratexias de enfatización.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.2.2. Analiza os elementos verbais dos textos orais: no plano fónico (xogos fónicos), no plano morfosintáctico (condensación, concisión e economía) e no plano léxico-semántico (léxico connotativo, simbólico e atractivo para o receptor).
4º ESO	**LGeL**	LGB1.2.3. Analiza os elementos non verbais, en especial a imaxe (mensaxe icónica) e o son (diálogo, ruídos e música), en anuncios publicitarios ou outro tipo de comunicacións orais.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.3.1. Identifica a intención comunicativa, a tese e os argumentos dos debates, relatorios e mesas redondas do ámbito educativo e elabora un esquema ou resumo.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.3.2. Recoñece os procedementos lingüísticos para manifestarse a favor ou en contra dunha opinión ou postura.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa, a idea principal e as secundarias, de calquera texto oral, formal ou informal, producido na variante estándar ou en calquera das variedades dialectais.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.5.1. Identifica os recursos que proporcionan adecuación, coherencia e cohesión ao discurso.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.5.2. Coñece e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral e respecta as opinións alleas.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.5.3. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal adecuada (mirada e posición do corpo), así como o autocontrol das emocións ao falar en público.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.65.1. Recoñece a emisión dunha pronuncia galega correcta, identifica os erros na produción oral allea e produce discursos orais que respectan as regras prosódicas e fonéticas da lingua galega.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.6.3. Usa, se a posúe, a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto
4º ESO	**LGeL**	LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.7.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo).
4º ESO	**LGeL**	LGB1.7.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego: infinitivo conxugado e fraseoloxía adecuada.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.7.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.8.1. Reflexiona e ten unha postura crítica ante as mensaxes discriminatorias que proveñen dos medios de comunicación.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.8.2. Rexeita argumentadamente os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou discriminacións
4º ESO	**LGeL**	LGB1.9.1. Planifica a produción oral, estrutura o contido, revisa os borradores e esquemas.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.9.2. Presenta os contidos de forma clara e ordenada e con corrección gramatical.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.9.3. Utiliza o rexistro adecuado á situación comunicativa.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.9.4. Emprega axeitadamente os elementos prosódicos e (entoación e pronuncia axeitada, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal (mirada e posición do corpo) así como o autocontrol das emocións ao falar en público.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.9.5. Emprega as TIC para documentarse bibliograficamente, revisar gramaticalmente o texto e elaborar unha presentación atractiva e

		innovadora.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.10.1. Recoñece erros (incoherencias, repeticións, ambigüidades, pobreza léxica, erros fonética e entoación inadecuada) nos discursos propios e alleos para evitalos nas súas producións.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.11.1. Desenvolve argumentos de forma comprensible e convincente e comenta as contribucións das persoas interlocutoras.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.112 Aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral, respecta as quendas e as opinións alleas e emprega unha linguaxe non discriminatoria.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.12.1. Desenvólvese con eficacia en situacións que xorden na vida diaria así como noutras de estudo ou traballo e participa en conversas informais.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.13.1. Identifica e describe os valores da lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe, así como para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.1.1. Emprega pautas e estratexias que facilitan a análise do contido (resumos, cadros, esquemas e mapas conceptuais).
4º ESO	**LGeL**	LGB2.1.2. Aplica os coñecementos lingüísticos propios (gramaticais e léxicos) e recursos alleos (dicionarios e outras fontes de documentación) para solucionar problemas de comprensión.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.1.3. Elabora o esquema xerarquizado de ideas dun texto.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.1.4. Deduce información global do texto a partir de contidos explícitos e implícitos.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.1.5. Entende o significado de palabras propias do rexistro culto e incorpóraas ao seu discurso.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.2.1. Identifica a intención comunicativa, o tema e os subtemas de escritos propios da vida cotiá relacionados co ámbito laboral, administrativo e comercial.
4º ESO	**LGeL**	LGB2 2.2. Comprende, interpreta e valora textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral (currículo, carta de presentación, ficha de contratación en empresas e redes sociais de procura de emprego, contrato, nómina e vida laboral), administrativo (carta administrativa e solicitude ou instancia) e comercial (carta comercial, carta de reclamación e impreso administrativo de reclamación).
4º ESO	**LGeL**	LGB2 3.1. Comprende textos relacionados co ámbito educativo, tanto materiais de consulta (dicionarios, glosarios, enciclopedias, etc.), como libros de texto e recursos de temas especializados en internet.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.3.2. Interpreta a información de mapas, gráficas, diagramas.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.4.1. Identifica o tema e a intención comunicativa de textos argumentativos.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.4.4.2. Elabora a súa propia interpretación a partir dos argumentos expresados nun texto.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.5.1. Diferencia os trazos característicos dos textos xornalísticos de opinión: carta ao director, editorial, columna e artigo de opinión
4º ESO	**LGeL**	LGB2.5.2. Valora a intención comunicativa dun texto xornalístico e distingue entre información, opinión e persuasión.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.6.1. Comprende e interpreta as mensaxes explícitas e implícitas que transmiten os textos publicitarios dos medios de comunicación (anuncios).
4º ESO	**LGeL**	LGB2.6.2. Reflexiona e ten unha postura crítica ante as mensaxes persuasivas que proveñen dos medios de comunicación.
4º ESO	**LGeL**	LGB2 7.1. Reflexiona sobre os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou mensaxes discriminatorias.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.7.2. Detecta prexuízos e mensaxes discriminatorias implícitas nos textos de medios de comunicación con especial atención á publicidade.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.8.1. Selecciona contidos, analiza información e extrae conclusións a partir da consulta de materiais en distintos soportes.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.8.2. Sérvese dos recursos que ofrecen as bibliotecas ou as TIC para integrar os coñecementos adquiridos nos seus escritos.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.9.1. Utiliza distintas técnicas de planificación para organizar o seu discurso (diferentes tipos de esquemas e mapas conceptuais).
4º ESO	**LGeL**	LGB2.9.2. Utiliza o rexistro adecuado en función da tipoloxía textual e do acto comunicativo.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.9.3. Ordena as ideas e estrutura os contidos en unidades sintácticas consecutivas e encadeadas con conectores e outros elementos de cohesión.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.9.4. Coñece as regras ortográficas e as normas morfosintácticas e sérvese das ferramentas lingüísticas ao seus alcance (correctores, dicionarios e gramáticas) para aplicalas correctamente.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.9.5. Revisa o texto para comprobar que a organización dos contidos do texto é correcta e que non se cometen erros ortográficos,

		gramaticais, de formato ou de presentación.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.10.1. Usa as TIC para a corrección dos textos: corrector ortográfico do procesador de textos, dicionarios en liña e outras páxinas especializadas no estudo da lingua galega.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.10.2. Usa procesadores de textos para mellorar a presentación dos seus escritos, especialmente na presentación dos seus traballos educativos, atendendo a cada unha das funcionalidades de cada elemento: encabezamento e pé de páxina, numeración de páxinas, índice, esquemas etc.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.10.3. Usa as TIC como medio de divulgación de textos propios, de coñecemento doutros alleos e de intercambio de opinións.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.11.1. Produce, respectando as súas características formais e de contido, e en soporte tanto impreso como dixital, textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral (currículo, carta de presentación, ficha de contratación en empresas e redes sociais de procura de emprego), administrativo (carta administrativa e solicitude ou instancia) e comercial (carta comercial, carta de reclamación e impreso administrativo de reclamación).
4º ESO	**LGeL**	LGB2.12.1. Crea, en soporte impreso ou dixital, cartas á dirección e columnas de opinión.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.13.1. Elabora, en soporte impreso ou dixital, textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.13.2. Crea, en soporte impreso ou dixital, un texto argumentativo propio a partir dun tema dado sen documentación previa.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.13.3. Sintetiza a información e resume textos argumentativos sen repetir nin parafrasear o texto de partida.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.14.1. Identifica e describe os valores da escritura non só como una ferramenta para organizar os pensamentos senón tamén como un instrumento para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.1.1. Recoñece, explica e usa un léxico amplo e preciso de diferentes categorías gramaticais.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.1.2. Recoñece, explica e usa fraseoloxía diversa da lingua galega nas súas producións orais e escritas.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.2.1. Recoñece e usa correctamente as formas verbais e as perífrases verbais da lingua galega e distingue os diversos tipos.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.3.1. Recoñece e explica os procedementos de creación de palabras.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.3.2. Crea palabras novas utilizando os procedementos de creación léxica.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.3.3. Recoñece os valores de prefixos e sufixos e as súas posibilidades combinatorias para crear novas palabras.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.3.4. Identifica a procedencia grega ou latina de prefixos e sufixos habituais no uso da lingua galega.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.4.1. Recoñece e usa adecuadamente a fonética da lingua galega, con especial atención á entoación, ás vogais de grao medio e ao n velar.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.5.1. Usa eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso (semántico e sintáctico) e de normativa, para resolver dúbidas, e para progresar na aprendizaxe autónoma e para ampliar o seu vocabulario.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.6.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega nos discursos orais e escritos.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.6.2. Recoñece o valor funcional e social das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.7.1. Analiza e usa correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión sintáctica.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.8.1. Recoñece enunciados e identifica a palabra nuclear que o organiza sintáctica e semanticamente.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.8.2. Recoñece a estrutura interna das oracións, identificando o verbo e os seus complementos.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.8.3. Respecta a orde correcta dos elementos da estrutura sintáctica galega.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.8.4. Clasifica oracións segundo a natureza do predicado.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.8.5. Usa a terminoloxía sintáctica correcta.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.9.1. Recoñece, explica e usa os nexos textuais de causa, consecuencia, condición, hipótese e os conclusivos, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.10.1. Identifica a estrutura do texto, en construcións propias e alleas.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.10.2. Xustifica argumentadamente a división en parágrafos de textos propios e alleos.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.10.3. Identifica a progresión temática en textos propios e alleos.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.10.4. Elabora textos cunha estrutura apropiada, divididos en parágrafos e empregando os mecanismos de progresión temática.
4º ESO	**LGeL**	LG3.11.1. Identifica e describe a estrutura e os trazos lingüísticos dos diferentes xéneros textuais, especialmente nos argumentativos, e aplícaos

		nas producións propias.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.11.2. Recoñece nun texto, e emprega nas producións propias, os distintos procedementos lingüísticos para a expresión da subxectividade.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.12.1. Xustifica a adecuación das producións en función do contexto, do tema e do xénero textual.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.12.2. Elabora producións lingüísticas cunha adecuación apropiada ao contexto, ao tema e ao xénero textual.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.13.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.14.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras
4º ESO	**LGeL**	LGB4.1.1. Valora a lingua como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo e argumenta fundamentadamente e cun discurso propio a súa postura.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.1.2. Valora o plurilingüismo inclusivo, desde a lingua propia, como expresión da riqueza cultural da humanidade e argumenta cun discurso propio a súa postura.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.1.3. Coñece os territorios que forman parte da comunidade lusófona e sabe describir a súa importancia dentro das linguas do mundo no século XXI.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.1.4. Incorpora á súa práctica cotiá os principais recursos da rede en portugués (buscadores, enciclopedias e portais de noticias).
4º ESO	**LGeL**	LGB4.2.1. Coñece e describe a lexislación estatal e autonómica básica en materia lingüística.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.2.2. Describe acertadamente con criterios sociolingüísticos a situación galega actual.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.2.3. Analiza gráficas de distribución de linguas tirando conclusións nas que incorpora os seus coñecementos sociolingüísticos.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.2.4. Describe a situación sociolingüística de Galicia e emprega a terminoloxía apropiada.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.2.5. Analiza as tendencias de evolución da lingua galega a partir da situación sociolingüística actual.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.3.1. Identifica os procedementos de normalización e argumenta axeitadamente a necesidade de continuar con este proceso na lingua galega.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.3.2. Distingue normativización e normalización e explica axeitadamente cada fenómeno.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.3.3. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.
4º ESO	**LGeL**	LGB.4.3.4. Coñece os principais axentes normalizadores en Galicia e valora a súa importancia.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.4.1. Recoñece os principais elementos da evolución da lingua galega desde 1916 ata a actualidade.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.4.2. Recoñece os acontecementos relevantes da historia social da lingua galega desde 1916 e elabora textos expositivos sobre as diferentes etapas.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.4.3. Identifica as causas dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.4.4. Identifica as consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916.
4º ESO	**LGeL**	▪ LGB4.4.5. Interpreta gráficos, táboas, textos e información dos medios e das TIC, relacionados coa historia social da lingua galega desde 1916.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.5.1. Describe a situación sociolingüística e legal das linguas de España e analiza criticamente textos (literarios e xornalísticos), gráficos ou documentos audiovisuais que traten sobre a situación sociolingüística do Estado español.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.6.1. Sinala os prexuízos lingüísticos atribuíbles a calquera lingua e especialmente á galega e rebáteos cunha argumentación axeitada.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.6.2. Analiza a opinión propia sobre as linguas, detecta os prexuízos, en caso de os ter, e rebáteos argumentadamente.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.7.1. Recoñece os principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas da lingua galega.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.7.2. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.7.3. Valora a lingua estándar como variedade unificadora.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.7.4. Valora as variedades xeográficas da lingua galega como símbolo de riqueza lingüística e cultural e rexeita fundamentadamente calquera prexuízo sobre a variación diatópica.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.7.5. Recoñece as variedades diastráticas e diafásicas da lingua galega e describe o influxo da situación sociolingüística nelas.
4º ESO	**LGeL**	LGLB5.1.1. Identifica os distintos períodos e xeracións da literatura galega de 1916 ata a actualidade.

4º ESO	**LGeL**	LGLB5.1.2. Comprende e explica razoadamente os distintos períodos da literatura galega de 1916 ata a actualidade sinalando os seus principais trazos característicos.
4º ESO	**LGeL**	LGLB5.2.1. Selecciona, seguindo criterios razoados, obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade para a súa lectura.
4º ESO	**LGeL**	LGLB5.2.2. Le autonomamente obras ou textos representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade, resume o seu contido, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente.
4º ESO	**LGeL**	LGB5.2.3. Comenta, de forma guiada ou libre, textos de obras da Literatura galega desde 1916 ata a actualidade, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente
4º ESO	**LGeL**	LGLB5.2.4. Compara textos literarios dun mesmo período ou de diferentes períodos atendendo aos seus principais contidos, sinala os seus trazos característicos definitorios e pon todo en relación co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período ou períodos.
4º ESO	**LGeL**	LGLB5.3.1. Le expresiva, compresiva e/ou dramatizadamente textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.
4º ESO	**LGeL**	LGLB5.3.2. Participa con proveito de audicións de textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade e escribe/debate, argumentadamente, sobre os seus valores literarios.
4º ESO	**LGeL**	LGLB5.4.1. Elabora traballos individual e/ou colectivamente nos que se describen e analizan textos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.
4º ESO	**LGeL**	LGLB5.5.1. Consulta fontes de información variadas para a realización de traballos e cita axeitada destas.
4º ESO	**LGeL**	LGLB5.5.2. Emprego de diferentes recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destes.
4º ESO	**LGeL**	LGLB5.6.1. Crea ou recrea textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula.
4º ESO	**LGeL**	LGLB5.6.2. Desenvolve o gusto pola escrita como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os sentimentos e xuízos.

PERFIL COMPETENCIAL DE ESTÁNDARES		
COMPETENCIA CLAVE: **APRENDER A APRENDER (CAA)**		
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDAR**
4º ESO	**LGeL**	LGB1.1.3. Analiza criticamente tanto a forma como o contido de noticias, debates e procedentes dos medios de comunicación e recoñece a validez dos argumentos.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.2.1. Distingue entre opinión e persuasión en mensaxes publicitarias orais e identifica as estratexias de enfatización.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.3.1. Identifica a intención comunicativa, a tese e os argumentos dos debates, relatorios e mesas redondas do ámbito educativo e elabora un esquema ou resumo.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.65.1. Recoñece a emisión dunha pronuncia galega correcta, identifica os erros na produción oral allea e produce discursos orais que respectan as regras prosódicas e fonéticas da lingua galega.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.6.2. Recoñece e rexeita argumentadamente os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia propia da lingua galega.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.8.1. Reflexiona e ten unha postura crítica ante as mensaxes discriminatorias que proveñen dos medios de comunicación.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.9.1. Planifica a produción oral, estrutura o contido, revisa os borradores e esquemas.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.9.5. Emprega as TIC para documentarse bibliograficamente, revisar gramaticalmente o texto e elaborar unha presentación atractiva e innovadora.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.10.1. Recoñece erros (incoherencias, repeticións, ambigüidades, pobreza léxica, erros fonética e entoación inadecuada) nos discursos propios e alleos para evitalos nas súas producións.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.11.1. Desenvolve argumentos de forma comprensible e convincente e comenta as contribucións das persoas interlocutoras.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.13.1. Identifica e describe os valores da lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe, así como para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa.

4º ESO	**LGeL**	LGB2.1.1. Emprega pautas e estratexias que facilitan a análise do contido (resumos, cadros, esquemas e mapas conceptuais).
4º ESO	**LGeL**	LGB2.1.5. Entende o significado de palabras propias do rexistro culto e incorpóraas ao seu discurso.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.8.2. Sérvese dos recursos que ofrecen as bibliotecas ou as TIC para integrar os coñecementos adquiridos nos seus escritos.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.10.1. Usa as TIC para a corrección dos textos: corrector ortográfico do procesador de textos, dicionarios en liña e outras páxinas especializadas no estudo da lingua galega.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.1.1. Recoñece, explica e usa un léxico amplo e preciso de diferentes categorías gramaticais.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.1.2. Recoñece, explica e usa fraseoloxía diversa da lingua galega nas súas producións orais e escritas.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.2.1. Recoñece e usa correctamente as formas verbais e as perífrases verbais da lingua galega e distingue os diversos tipos.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.3.1. Recoñece e explica os procedementos de creación de palabras.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.3.2. Crea palabras novas utilizando os procedementos de creación léxica.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.4.1. Recoñece e usa adecuadamente a fonética da lingua galega, con especial atención á entoación, ás vogais de grao medio e ao n velar.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.6.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega nos discursos orais e escritos.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.8.1. Recoñece enunciados e identifica a palabra nuclear que o organiza sintáctica e semanticamente.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.9.1. Recoñece, explica e usa os nexos textuais de causa, consecuencia, condición, hipótese e os conclusivos, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.10.2. Xustifica argumentadamente a división en parágrafos de textos propios e alleos.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.12.1. Xustifica a adecuación das producións en función do contexto, do tema e do xénero textual.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.13.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.14.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.

PERFIL COMPETENCIAL DE ESTÁNDARES		
COMPETENCIA CLAVE: DIXITAL(CD)		
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDAR**
4º ESO	**LGeL**	LGB1.9.5. Emprega as TIC para documentarse bibliograficamente, revisar gramaticalmente o texto e elaborar unha presentación atractiva e innovadora.
4º ESO	**LGeL**	LGB2 3.1. Comprende textos relacionados co ámbito educativo, tanto materiais de consulta (dicionarios, glosarios, enciclopedias, etc.), como libros de texto e recursos de temas especializados en internet.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.8.1. Selecciona contidos, analiza información e extrae conclusións a partir da consulta de materiais en distintos soportes.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.8.2. Sérvese dos recursos que ofrecen as bibliotecas ou as TIC para integrar os coñecementos adquiridos nos seus escritos.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.9.4. Coñece as regras ortográficas e as normas morfosintácticas e sérvese das ferramentas lingüísticas ao seus alcance (correctores, dicionarios e gramáticas) para aplicalas correctamente.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.10.1. Usa as TIC para a corrección dos textos: corrector ortográfico do procesador de textos, dicionarios en liña e outras páxinas especializadas no estudo da lingua galega.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.10.2. Usa procesadores de textos para mellorar a presentación dos seus escritos, especialmente na presentación dos seus traballos educativos, atendendo a cada unha das funcionalidades de cada elemento: encabezamento e pé de páxina, numeración de páxinas, índice, esquemas etc.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.10.3. Usa as TIC como medio de divulgación de textos propios, de coñecemento doutros alleos e de intercambio de opinións.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.11.1. Produce, respectando as súas características formais e de contido, e en soporte tanto impreso como dixital, textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral (currículo, carta de presentación, ficha de contratación en empresas e redes sociais de procura de emprego),

		administrativo (carta administrativa e solicitude ou instancia) e comercial (carta comercial, carta de reclamación e impreso administrativo de reclamación).
4º ESO	**LGeL**	LGB2.12.1. Crea, en soporte impreso ou dixital, cartas á dirección e columnas de opinión.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.13.1. Elabora, en soporte impreso ou dixital, textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.13.2. Crea, en soporte impreso ou dixital, un texto argumentativo propio a partir dun tema dado sen documentación previa.
4º ESO	**LGeL**	LGB3.5.1. Usa eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso (semántico e sintáctico) e de normativa, para resolver dúbidas, e para progresar na aprendizaxe autónoma e para ampliar o seu vocabulario.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.1.4. Incorpora á súa práctica cotiá os principais recursos da rede en portugués (buscadores, enciclopedias e portais de noticias).
4º ESO	**LGeL**	LGB4.2.3. Analiza gráficas de distribución de linguas tirando conclusións nas que incorpora os seus coñecementos sociolingüísticos.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.4.5. Interpreta gráficos, táboas, textos e información dos medios e das TIC, relacionados coa historia social da lingua galega desde 1916.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.5.1. Describe a situación sociolingüística e legal das linguas de España e analiza criticamente textos (literarios e xornalísticos), gráficos ou documentos audiovisuais que traten sobre a situación sociolingüística do Estado español.
4º ESO	**LGeL**	LGLB5.5.2. Emprego de diferentes recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destes.

PERFIL COMPETENCIAL DE ESTÁNDARES		
COMPETENCIA CLAVE: SOCIAL E CÍVICA (CSC)		
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDAR**
4º ESO	**LGeL**	LGB1.3.2. Recoñece os procedementos lingüísticos para manifestarse a favor ou en contra dunha opinión ou postura.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.5.2. Coñece e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral e respecta as opinións alleas.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.5.3. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal adecuada (mirada e posición do corpo), así como o autocontrol das emocións ao falar en público.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.6.2. Recoñece e rexeita argumentadamente os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia propia da lingua galega.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.8.2. Rexeita argumentadamente os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou discriminacións.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.9.4. Emprega axeitadamente os elementos prosódicos e (entoación e pronuncia axeitada, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal (mirada e posición do corpo) así como o autocontrol das emocións ao falar en público.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.112 Aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral, respecta as quendas e as opinións alleas e emprega unha linguaxe non discriminatoria.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.12.1. Desenvólvese con eficacia en situacións que xorden na vida diaria así como noutras de estudo ou traballo e participa en conversas informais.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.13.1. Identifica e describe os valores da lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe, así como para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa.
4º ESO	**LGeL**	LGB2 2.2. Comprende, interpreta e valora textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral (currículo, carta de presentación, ficha de contratación en empresas e redes sociais de procura de emprego, contrato, nómina e vida laboral), administrativo (carta administrativa e solicitude ou instancia) e comercial (carta comercial, carta de reclamación e impreso administrativo de reclamación).
4º ESO	**LGeL**	LGB2.5.1. Diferencia os trazos característicos dos textos xornalísticos de opinión: carta ao director, editorial, columna e artigo de opinión.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.5.2. Valora a intención comunicativa dun texto xornalístico e distingue entre información, opinión e persuasión.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.6.1. Comprende e interpreta as mensaxes explícitas e implícitas que transmiten os textos publicitarios dos medios de comunicación (anuncios).
4º ESO	**LGeL**	LGB2.6.2. Reflexiona e ten unha postura crítica ante as mensaxes persuasivas que proveñen dos medios de comunicación.

4º ESO	**LGeL**	LGB2 7.1. Reflexiona sobre os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou mensaxes discriminatorias.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.7.2. Detecta prexuízos e mensaxes discriminatorias implícitas nos textos de medios de comunicación con especial atención á publicidade.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.8.1. Selecciona contidos, analiza información e extrae conclusións a partir da consulta de materiais en distintos soportes.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.8.2. Sérvese dos recursos que ofrecen as bibliotecas ou as TIC para integrar os coñecementos adquiridos nos seus escritos.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.10.3. Usa as TIC como medio de divulgación de textos propios, de coñecemento doutros alleos e de intercambio de opinións.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.11.1. Produce, respectando as súas características formais e de contido, e en soporte tanto impreso como dixital, textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral (currículo, carta de presentación, ficha de contratación en empresas e redes sociais de procura de emprego), administrativo (carta administrativa e solicitude ou instancia) e comercial (carta comercial, carta de reclamación e impreso administrativo de reclamación).
4º ESO	**LGeL**	LGB2.12.1. Crea, en soporte impreso ou dixital, cartas á dirección e columnas de opinión.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.13.1. Elabora, en soporte impreso ou dixital, textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.14.1. Identifica e describe os valores da escritura non só como una ferramenta para organizar os pensamentos senón tamén como un instrumento para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.1.3. Coñece os territorios que forman parte da comunidade lusófona e sabe describir a súa importancia dentro das linguas do mundo no século XXI.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.1.4. Incorpora á súa práctica cotiá os principais recursos da rede en portugués (buscadores, enciclopedias e portais de noticias).
4º ESO	**LGeL**	LGB4.2.1. Coñece e describe a lexislación estatal e autonómica básica en materia lingüística.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.2.2. Describe acertadamente con criterios sociolingüísticos a situación galega actual.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.2.3. Analiza gráficas de distribución de linguas tirando conclusións nas que incorpora os seus coñecementos sociolingüísticos.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.2.4. Describe a situación sociolingüística de Galicia e emprega a terminoloxía apropiada.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.2.5. Analiza as tendencias de evolución da lingua galega a partir da situación sociolingüística actual.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.3.1. Identifica os procedementos de normalización e argumenta axeitadamente a necesidade de continuar con este proceso na lingua galega.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.3.2. Distingue normativización e normalización e explica axeitadamente cada fenómeno.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.3.3. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.
4º ESO	**LGeL**	LGB.4.3.4. Coñece os principais axentes normalizadores en Galicia e valora a súa importancia.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.6.1. Sinala os prexuízos lingüísticos atribuíbles a calquera lingua e especialmente á galega e rebáteos cunha argumentación axeitada.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.6.2. Analiza a opinión propia sobre as linguas, detecta os prexuízos, en caso de os ter, e rebáteos argumentadamente.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.7.1. Recoñece os principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas da lingua galega.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.7.4. Valora as variedades xeográficas da lingua galega como símbolo de riqueza lingüística e cultural e rexeita fundamentadamente calquera prexuízo sobre a variación diatópica.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.7.5. Recoñece as variedades diastráticas e diafásicas da lingua galega e describe o influxo da situación sociolingüística nelas.

PERFIL COMPETENCIAL DE ESTÁNDARES		
COMPETENCIA CLAVE: **COMPETENCIA PARA O SENTIDO DE INICIATIVA E ESPÍRITU EMPRENDEDOR (CSIEE)**		
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDAR**
4º ESO	**LGeL**	LGB1.2.2. Analiza os elementos verbais dos textos orais: no plano fónico (xogos fónicos), no plano morfosintáctico (condensación, concisión e economía) e no plano léxico-semántico (léxico connotativo, simbólico e atractivo para o receptor).
4º ESO	**LGeL**	LGB1.5.3. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal adecuada (mirada e posición do corpo), así como o autocontrol das emocións ao falar en público.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.9.4. Emprega axeitadamente os elementos prosódicos e (entoación e pronuncia axeitada, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal (mirada e posición do corpo) así como o autocontrol das emocións ao falar en público.

4º ESO	**LGeL**	LGB1.12.1. Desenvólvese con eficacia en situacións que xorden na vida diaria así como noutras de estudo ou traballo e participa en conversas informais.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.13.1. Identifica e describe os valores da lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe, así como para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa.

PERFIL COMPETENCIAL DE ESTÁNDARES		
COMPETENCIA CLAVE: **Conciencia e expresións culturais(CCEC)**		
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDAR**
4º ESO	**LGeL**	LGB1.2.3. Analiza os elementos non verbais, en especial a imaxe (mensaxe icónica) e o son (diálogo, ruídos e música), en anuncios publicitarios ou outro tipo de comunicacións orais.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.6.3. Usa, se a posúe, a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto.
4º ESO	**LGeL**	LGB1.12.1. Desenvólvese con eficacia en situacións que xorden na vida diaria así como noutras de estudo ou traballo e participa en conversas informais.
4º ESO	**LGeL**	LGB2.14.1. Identifica e describe os valores da escritura non só como una ferramenta para organizar os pensamentos senón tamén como un instrumento para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.1.1. Valora a lingua como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo e argumenta fundamentadamente e cun discurso propio a súa postura.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.4.2. Recoñece os acontecementos relevantes da historia social da lingua galega desde 1916 e elabora textos expositivos sobre as diferentes etapas.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.4.3. Identifica as causas dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.4.4. Identifica as consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916.
4º ESO	**LGeL**	LGB4.4.5. Interpreta gráficos, táboas, textos e información dos medios e das TIC, relacionados coa historia social da lingua galega desde 1916.
4º ESO	**LGeL**	LGLB5.6.1. Crea ou recrea textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula.
4º ESO	**LGeL**	LGLB5.6.2. Desenvolve o gusto pola escrita como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os sentimentos e xuízos.

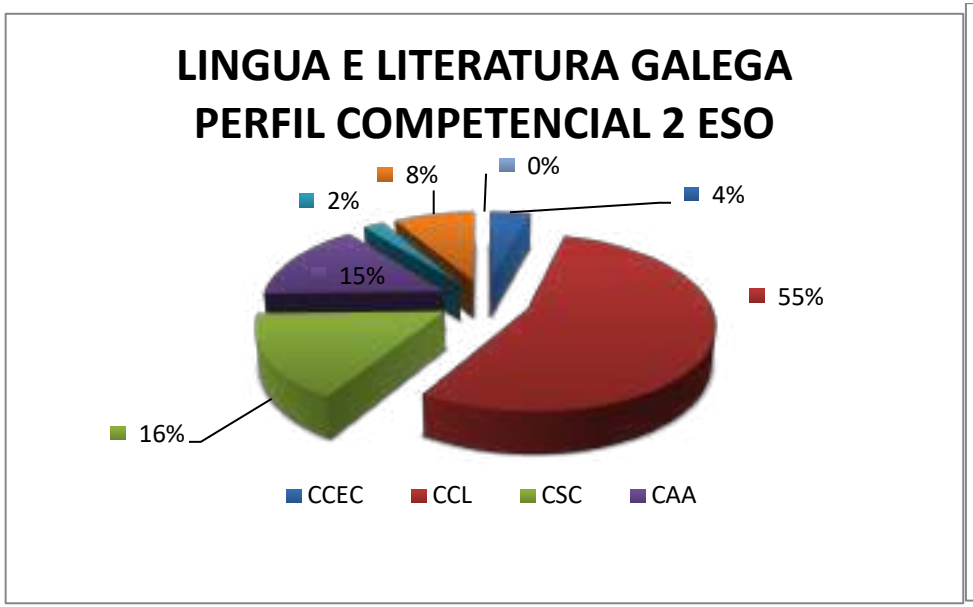
LINGUA E LITERATURA GALEGA PERFIL COMPETENCIAL 2 ESO
8%
0%
2%
4%
15%
55%
16%
CCEC
CCL
CSC
CAA

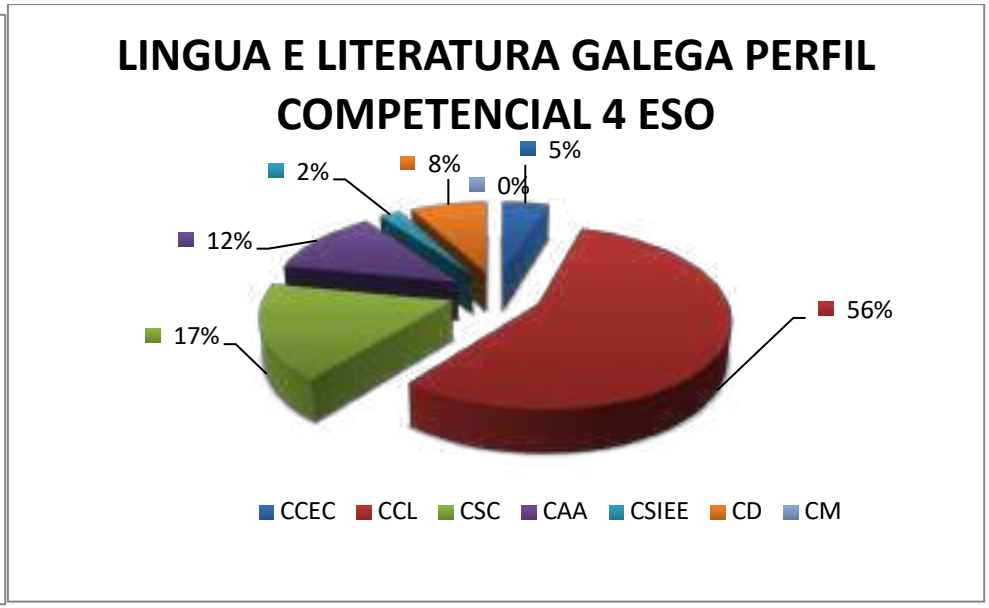
LINGUA E LITERATURA GALEGA PERFIL COMPETENCIAL 4 ESO
5%
2%
8%
0%
12%
56%
17%
CCEC
CCL
CSC
CAA
CSIEE
CD
CM

3. Concreción dos obxectivos para cada curso.

2º ESO

1. Coñecer as características da linguaxe dos distintos medios de comunicación.
2. Analizar textos orais e escritos de medios de comunicación en formato dixital e en papel, para identificar ideas principais, comprender o contido e procesar a información mediante distintas ferramentas.
3. Distinguir ámbitos diferentes en textos orais, coñecer as súas características e os trazos que os diferencian.
4. Sintetizar e procesar información desde textos orais de distintos ámbitos.
5. Elaborar criterios para analizar criticamente o propósito comunicativo en textos orais diversos.
6. Elabora argumentacións propias para expoñer o propósito comunicativo dos textos orais.
7. Recoñecer as connotacións en informacións implícitas nun texto oral.
8. Coñecer e aplicar as regras fonéticas e prosódicas que rexen a lingua galega.
9. Amosar coidado e interese por elaborar producións propias con corrección gramática, ortográfica e fonética.
10. Empregar o coñecemento da lingua e os contidos traballados para producir textos orais propios con coherencia, cohesión e corrección. Utilizar con corrección nexos textuais de espazo, oposición e contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.
11. Realizar exposicións orais sobre temas diversos seguindo unha estrutura ordenada e coherente, con soltura.
12. Coñecer e utilizar técnicas TIC que faciliten e axuden a mellorar as exposicións orais planificadas.
13. Elaborar opinións propias sobre temas diversos e expoñelas de maneira argumentada e ordenada en distintos contextos.
14. Participar de modo natural e por iniciativa propia en situacións de comunicación oral diversas: debates, corrección de exercicios, diálogos sobre temas, ... expoñendo e argumentando as ideas propias.
15. Coñecer e aplicar técnicas de comunicación oral nas exposicións ou en situacións diversas falando en público, coidando a postura, a modulación da voz, a estrutura do discurso, os medios empregados, etc.
16. Desenrolar estratexias para comprender mensaxes orais e escritas en situacións onde hai dificultades de comprensión.
17. Utilizar recursos dixitais e libros de texto para resolver dúbidas sobre vocabulario ou estruturas lingüísticas necesarias para producir con corrección na lingua galega.
18. Empregar os coñecementos da lingua para comprender e producir textos propios no contexto social no que nos desenvolvemos: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.
19. Coñecer os elementos fundamentais dos textos instrutivos e expositivos en contexto educativo: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias. Utilizar ese coñecemento para comprender a mensaxe e utilizar as fontes de información con rigor.
20. Identificar e analizar as distintas fortes de información que son base esencial no proceso de adquisición de coñecementos.

21. Realizar lectura comprensiva de textos diversos: identificar ideas principais e secundarias, sintetizar e representar a información, elaborar argumentacións propias sobre o contido, relacionar o texto con experiencias ou outros coñecementos previos.
22. Realizar unha lectura en voz alta co dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.
23. Empregar estratexias metacognitivas para identificar canto e como aprendemos.
24. Coñecer os elementos esenciais e os tipos de noticias que aparecen nos medios de comunicación.
25. Elaborar noticias a partir dun modelo con coñecementos adquiridos.
26. Producir en formato papel ou dixital textos de distinta tipoloxía: cuestionarios, resumos, descrición, narracións e explicacións.
27. Producir textos escritos con un compoñente de goce persoal para comunicar experiencias, ideas e pensamentos.
28. Enriquecer con cada temática o léxico, vocabulario e frases da linguaxe habitual en lingua galega.
29. Empregar con soltura e precisión dicionarios e fontes de consulta para comprender textos, enriquecer o vocabulario e contrastar a fiabilidade das fontes empregadas.
30. Coñecer, empregar as normas que regulan os textos orais e escritos de diversos tipos.
31. Comprender que o uso de normas ortográficas e morfoloxías é necesario para o desenvolvemento da lingua.
32. Coñecer as normas de uso dos signos de puntuación e utilizalos en textos escritos con corrección.
33. Comprender a estrutura de substantivos e verbos para mellorar as habilidades de comprensión e produción lingúísticas.
34. Coñecer os elementos dunha oración desde o punto de vista sintáctico. Empregar este coñecemento para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.
35. Realizar autoavaliacións sobre o traballo de maneira realista co obxectivo de mellorar a aprendizaxe.
36. Enriquecer a competencia lingüística co uso das distintas linguas en distintos contextos educativos.
37. Recoñecer a riqueza na diversidade cultural a través das linguas propias de cada pobo.
38. Reflexionar sobre a situación sociolingüística galega desde unha perspectiva social, histórica e xeográfica.
39. Coñecer a historia e as razóns das iniciativas normalizadoras da lingua galegas e describir a situación legal das linguas do Estado español.
40. Identificar e clasificar as variantes diafásicas do galego, recoñecer os trazos da variedade estándar da lingua galega e valorala como variante unificadora, así como apreciar a variante diatópica propia.
41. Ler expresiva e comprensivamente en público textos diversos.
42. Coñecer as características de textos pertencentes a diferentes xéneros e subxéneros, e comparalos sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.
43. Coñecer, identificar e interpretar recursos retóricos nos textos literarios.

44. Escribir de maneira autónoma textos de intención estética aplicando os coñecementos dos recursos literarios traballados.
45. Distinguir os trazos da linguaxe cinematográfica, identificalos e analizalos en diferentes obras de cine.

4º ESO

1. Comprender e interpretar textos propios da comunicación audiovisual, con especial atención aos de carácter argumentativo e publicitario.
2. Comprender e interpretar textos orais de distinta natureza, con especial atención aos de carácter expositivo e argumentativo do ámbito educativo.
3. Escoitar e producir textos orais cunha actitude crítica cara aos prexuízos e aplicando os coñecementos gramaticais para unha mellor expresión.
4. Producir textos orais adecuados á situación e á intención comunicativa, utilizando as estratexias necesarias para falar en público, así como as TIC.
5. Participar activamente en debates propostos sobre temas de interese e valorar a lingua oral como instrumento de relación social.
6. Utilizar técnicas e estratexias que facilitan a lectura comprensiva e crítica de textos.
7. Comprender e interpretar textos propios da vida cotiá, relacionados co ámbito laboral, administrativo, comercial e educativo.
8. Comprender, interpretar e redactar (en papel ou en formato dixital) textos argumentativos, xornalísticos e publicitarios.
9. Ler de maneira reflexiva e crítica para identificar usos lingüísticos discriminatorios.
10. Usar os recursos que ofrecen as bibliotecas e as TIC para obter información complementaria.
11. Utilizar técnicas e estratexias para producir textos escritos adecuados, coherentes e cohesionados, e valorar a escritura como fonte de enriquecemento persoal.
12. Utilizar as TIC para mellorar a presentación dos escritos, difundir textos propios, coñecer outros alleos e intercambiar opinións.
13. Producir textos propios, en soporte impreso ou dixital, tanto da vida cotiá como de carácter xornalístico (cartas ao director ou columnas de opinión).
14. Utilizar un léxico amplo e adecuado, e identificar as relacións semánticas entre as palabras.
15. Recoñecer e utilizar correctamente as formas verbais e as perífrases verbais.
16. Recoñecer e usar a fonética do galego.
17. Aplicar correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas do galego, e utilizar manuais de consulta de maneira eficaz.
18. Identificar a oración como un tipo de enunciado e analizar as relacións sintácticas entre os elementos que constitúen o predicado.
19. Recoñecer en textos propios e alleos a estrutura dun texto, así como a súa adecuación e os conectores que permiten cohesionar ideas e parágrafos.
20. Identificar os trazos que definen diferentes tipoloxías textuais, especialmente os textos argumentativos.

21. Desenvolver unha competencia lingüística integrada, utilizando os coñecementos dunha lingua para mellorar no uso doutras e participando en proxectos onde se usen distintas linguas.
22. Valorar as linguas como sinal de identidade dos pobos, apreciar o plurilingüismo e coñecer o ámbito da lusofonía.
23. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia, coñecer o proceso de normalización e evitar os prexuízos.
24. Coñecer os acontecementos relevantes da historia social da lingua galega desde 1916 ata a actualidade.
25. Describir a situación sociolingüística e legal das linguas do Estado español.
26. Recoñecer e valorar as variedades da lingua, e identificar a estándar como variante unificadora.
27. Identificar os distintos períodos e xeracións da literatura galega desde 1916 ata a actualidade.
28. Ler de maneira comprensiva, expresiva ou dramatizada textos de distintos xéneros da literatura galega desde 1916 ata a actualidade.
29. Elaborar traballos individuais ou en grupo, coa axuda das TIC, relacionados coa literatura galega desde 1916 ata a actualidade.
30. (Re)crear textos con intención literaria a partir dos modelos traballados na clase.

4. Concreción dos estándares de aprendizaxe. Temporalización. Grao mínimo de consecución para superar a materia. Procedementos e instrumentos de avaliación.

CURSO	2º
NIVEL	SECUNDARIA OBLIGATORIA

ÁREA: Lingua galega e Literatura

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN			GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
	T 1	T 2	T 3		
2º-LGB1.1.1 - Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).	X	X	X	Comprende e identifica con cierta suficiencia textos orais informativos dos medios de comunicación audiovisuais.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
2º-LGB1.1.2 - Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos.	X	X	X	A partir dun texto oral dos medios de comunicación, resume a súa idea principal e as secundarias.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
2º-LGB1.2.1 - Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	X	X	X	Identifica as informacións relevantes de textos orais do ámbito social e educativo.	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
2º-LGB1.2.2 - Comprende e segue as instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.	X	X	X	Segue, con certa autonomía,instrucións básicas para realizar as tarefas de aprendizaxe.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación ou rúbrica.
2º-LGB1.3.1 - Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria).	X	X	X	Intervén con respecto na aula.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
2º-LGB1.3.2 - Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verba	X	X	X	Comunícase de xeito verbal e non verbal con adecuación ao contexto.	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
2º-LGB1.4.1 - Diferencia as ideas principais e as secundarias e identifica a intención comunicativa de programas de carácter informativo: noticias, reportaxes e crónicas.	X	X	X	É capaz de detectar a intención comunicativa de programas informativos e a súa idea principal.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
2º-LGB1.4.2 - Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas.	X	X	X	É capaz de analizar de xeito crítico noticias de diferentes fontes.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
2º-LGB1.4.3 - Reflexiona sobre as mensaxes e rexeita usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos e discriminacións.	X	X	X	Detecta e rexeita usos lingüísticos discriminatorios.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
2º-LGB1.5.1 - Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	X	X	X	Mostra interese por mellorar a súa produción oral.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
2º-LGB1.5.2 - Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega.	X	X	X	Identifica e rexeita prexuízos sobre a pronuncia galega.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
2º-LGB1.5.3 - Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízaa na súa práctica habitual.	X	X	X	Utiliza a variante dialectal propia.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
2º-LGB1.6.1 - Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	X	X	X	Utiliza espontaneamente un galego correcto e adecuado á situación.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica
2º-LGB1.6.2 - Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo).	X	X	X	Participa espontaneamente nas conversas con fonética galega e con corrección morfosintáctica.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica
2º-LGB1.6.3 – Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	X	X	X	Utiliza espontáneamente fraseoloxía galega.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Exposición oral INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica
2º-LGB1.6.4 - Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	X	X	X	Emprega espontaneamente léxico variado.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Exposición oral INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica
2º-LGB1.7.1 - Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	X	X	X	Utiliza medios dixitais para incorporar información.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Exposición oral INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica
2º-LGB1.7.2 - Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.	X	**X**	**X**	Emprega as TIC para mellorar as súas presentacións.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Exposición oral INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica
2º-LGB1.8.1 - Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo con respecto ás regras de interacción e ás opinións alleas.	X	**X**	**X**	Intervén nos debate coloquios na aula con respecto aos demais.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
2º-LGB1.8.2 - Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios.	X	**X**	**X**	Atense aos parámetros dados nos debates e coloquios.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Exposición oral INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica
2º-LGB1.8.3 - Expresa e compara con compañeiras/os a súa opinión sobre unha obra de lectura.	X	X	X	Comparte cos demais a súa opinión sobre as obras de lectura.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB1.9.1 - Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.	X	X	X	Elabora guións para planificar as súas exposicións.	PROCEDEMENTOS: Exposición oral INSTRUMENTOS: Rúbrica

2º-LGB1.9.2 - Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.	X	X	X	Ao falar en público, domina as súas emocións e coida a linguaxe non verbal.	PROCEDEMENTOS: Exposición oral INSTRUMENTOS: Rúbrica
2º-LGB1.9.3 - Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.	X	X	X	Incorpora léxico formal nas súas intervencións orais.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB1.9.4 - Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.	X	X	X	Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbrica
2º-LGB1.9.5 - Recoñece a avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.	X	X	X	Recoñece erros nas intervencións orais da aula e trata de corrixilos.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB1.10.1 - Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	X	X	X	En conversas informais, é capaz de intercambiar información, opinións, instrucións e convites.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB1.10.2 - Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que implique solicitar unha información ou un servizo.	X	X	X	Sabe solicitar información ou servizos.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
2º-LGB1.10.3 - Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa.	X	X	X	Diríxese con cortesía e propiedade aos interlocutores.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB1.10.4 - Analiza similitudes e diferenzas entre discursos formais e espontáneos.		X	X	Distingue discursos formais e espontáneos.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB2.1.1 - Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas.	X	X	X	Realiza esquemas e resumos.	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Rúbrica
2º-LGB2.1.2 - Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	X	X	X	Busca ou deduce os significados descoñecidos e analiza as formas das palabras.	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Rúbrica
2º-LGB2.1.3 - Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas.	X	X	X	Identifica as ideas principais e as secundarias.	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB2.1.4 - Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	X	X	X	Interpreta correctamente un texto tendo en conta o contexto.	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB2.1.5 - Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	X	X	X	Completa a información con diferentes fontes.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB2.1.6 - Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	X	X	X	Utiliza e cuestiona os coñecementos previos.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB2.2.1 - Comprende e interpreta a información máis relevante de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.		X	X	Comprende textos propios da vida cotiá.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB2.2.2 - Comprende instrucións escritas de certa complexidade que lle permiten desenvolverse en situacións da vida cotiá.	X	X	X	Comprende instrucións para desenvolverse na vida cotiá.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB2.2.3 - Comprende e interpreta normas de convivencia, regras de xogos, correspondencia escolar.	X	X	X	Comprende e interpreta normas de convivencia, regras de xogos, correspondencia escolar.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB2.3.1 - Comprende e interpreta textos propios mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.		X	X	Comprende textos dos medios de comunicación.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB2.1.6 - Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	X	X	X	Utiliza e cuestiona os coñecementos previos.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB2.2.1 - Comprende e interpreta a información máis relevante de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.		X	X	Comprende textos propios da vida cotiá.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB2.2.2 - Comprende instrucións escritas de certa complexidade que lle permiten desenvolverse en situacións da vida cotiá.	X	X	X	Comprende instrucións para desenvolverse na vida cotiá.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB2.2.3 - Comprende e interpreta normas de convivencia, regras de xogos, correspondencia escolar.	X	X	X	Comprende e interpreta normas de convivencia, regras de xogos, correspondencia escolar.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB2.3.1 - Comprende e interpreta textos propios		X	X	Comprende textos dos medios de comunicación.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB2.3.2 - Localiza a información destacada de textos propios dos medios de comunicación: portadas e titulares.		X	X	Identifica información destacada de textos propios dos medios de comunicación: portadas e titulares.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB2.4.1 - Comprende e interpreta textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	X	X	X	Comprende suficientemente textos da vida educativa, como webs, dicionarios, enciclopedias, etc.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB2.4.2 - Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.			X	Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	PROCEDEMENTOS: Proba INSTRUMENTOS: Proba obxectiva
2º-LGB2.5.1 - Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	X	X	X	Utiliza distintas fontes de información e incorpora os coñecementos .	PROCEDEMENTOS: Exposición oral. INSTRUMENTOS: Rúbrica.
2º-LGB2.5.2 - Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital.	X	X	X	Sabe utilizar dicionarios impresos ou dixitais.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB2.5.3 - Coñece o funcionamento das bibliotecas, así como as bibliotecas dixitais e é quen de solicitar libros e vídeos de xeito autónomo.		X	X	Sabe solicitar libros e vídeos nas bibliotecas.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación

2º-LGB2.6.1 - Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios.	X	X	X	Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB2.6.2 - Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.	X	X	X	Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB2.6.3 - Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	X	X	X	Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB2.6.4 - Respecta as opinións dos demais.	X	X	X	Respecta as opinións dos demais.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB2.7.1 - Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	X	X	X	Le en voz alta con adecuación e corrección.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB2.7.2 – Usa recursos audiovisuais para rexistrar a voz.		X	X	Usa recursos audiovisuais para rexistrar a voz.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB2.8.1 - Elabora esquemas sinxelos para ordenar as ideas e estruturar o texto.	X	X	X	Elabora esquemas sinxelos para ordenar as ideas e estruturar o texto.	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB2.8.2 - Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo.	X	X	X	Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo.	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB2.8.3 - Utiliza elementos lingüísticos e discursivos de cohesión interna do texto (a deíxe, as referencias internas de tipo léxico e os conectores).	X	X	X	Utiliza elementos básicos de cohesión interna do texto.	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB2.8.4 - Usa os signos de puntuación do texto en relación coa organización oracional e coa forma do texto (os parágrafos e a distribución e ordenación das ideas expresadas)	X	X	X	Estrutura con claridade o texto: oracións, parágrafos, organización de ideas.	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Rúbrica
2º-LGB2.8.5 - Revisa e reescribe o texto con respecto polas regras ortográficas e morfolóxicas.	X	X	X	Autocorrixe os textos que produce.	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB2.8.6 - Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores.	X	X	X	Utiliza as TIC ao crear textos.	PROCEDEMENTOS: Exposición oral INSTRUMENTOS: Rúbrica
2º-LGB2.8.7 -Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.			X	Engade algunha ilustración ou gráfico nas súas presentacións.	PROCEDEMENTOS: Exposición oral INSTRUMENTOS: Rúbrica
2º-LGB2.9.1 - Produce textos propios da vida cotiá e das relacións persoais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.		X	X	Produce con corrección suficiente textos propios da vida cotiá.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB2.10.1 - Produce, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).		X	X	A partir de modelos básicos, elabora noticias.	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB2.11.1 - Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descricións e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	X	X	X	Produce con corrección textos de carácter informativo.	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB2.12.1 - Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	X	X	X	A partir de modelos, elabora textos narrativos e descritivos correctos.	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Rúbrica
2º-LGB2.12.2 - Sintetiza e resume narracións e descricións sen parafrasear o texto resumido.	X	X	X	Sintetiza e resume narracións e descricións sen parafrasear o texto.	PROCEDEMENTOS: Proba escrita INSTRUMENTOS: Proba obxectiva
2º-LGB2.13.1 – Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos, e correctores para textualizar e revisar e mellorar os escritos.	X	X	X	Utiliza as TIC para realizar os seus textos e melloralos.	PROCEDEMENTOS: Exposición oral INSTRUMENTOS: Rúbrica
2º-LGB2.14.1 - Describe os valores da escritura como instrumento de comunicación social fundamental para comunicar experiencias e para adquirir e transmitir coñecementos.	X	X	X	Valora a escritura como instrumento de comunicación e vehículo do coñecemento.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
2º-LGB3.1.1 - Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	X	X	X	Utiliza vocabulario adecuado á struación comunicativa.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
2º-LGB3.2.1 - Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega.	X	X	X	Pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega.	PROCEDEMENTOS: Proba oral INSTRUMENTOS: Proba obxectiva
2º-LGB3.3.1 - Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	X	X	X	Utiliza dicionarios e outras obras de consulta para recadar información, con certa autonomía.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
2º-LGB3.4.1 - Completa, transforma e valora textos orais ou escritos de maneira adecuada e correcta atendendo ás normas.	X	X	X	Completa, transforma e valora textos orais ou escritos de maneira adecuada e correcta atendendo ás normas.	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva
2º-LGB3.5.1 - Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	X	X	X	Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	PROCEDEMENTOS: Proba escrita INSTRUMENTOS: Proba obxectiva
2º-LGB3.5.2 - Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	X	X	X	Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	PROCEDEMENTOS: Proba escrita INSTRUMENTOS: Proba obxectiva
2º-LGB3.6.1 - Analiza e usa correctamente a puntuación para a cohesión textual.	X	X	X	Usa correctamente a puntuación para a cohesión textual.	PROCEDEMENTOS: Proba escrita INSTRUMENTOS: Proba obxectiva
2º-LGB3.7.1 - Coñece e utiliza adecuadamente substantivos e formas verbais na comprensión e produción de textos orais e escritos.	X	X	X	Utiliza con corrección verbos e substantivos nas súas producións orais e escritas.	PROCEDEMENTOS: Proba escrita. Análise das producións INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Rúbrica
2º-LGB3.7.2 - Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade	X	X	X	Exprésase con creatividade de xeito adecuado ao seu nivel.	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Rúbrica
2º-LGB3.8.1 - Identifica e usa distintos tipos de conectores de espazo, oposición, contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que lle proporcionan cohesión a un texto.				Utiliza conectores e mecanismos gramaticais e léxicos para facer textos minimamente coherentes.	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Escala de estimación

	X	X	X		
2º-LGB3.8.2 - Utiliza os elementos lingüísticos para a cohesión interna.	X	X	X	Utiliza os elementos lingüísticos para a cohesión interna.	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
2º-LGB3.9.1 - Completa, transforma e elabora enunciados de maneira axeitada e correcta atendendo aos compoñentes sintácticos.	X	X	X	Elabora enunciados de maneira axeitada e correcta atendendo aos compoñentes sintácticos.	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB3.10.1 - Recoñece os erros nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación, propondo solucións para a súa mellora.	X	X	X	Propón solucións para os errros nas producións propias e alleas.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
2º-LGB3.11.1 - Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.			X	Participa en proxectos nos que se utilicen outras linguas, evita estereotipos e valora o feito de ser plurilingüe.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
2º-LGB3.12.1 - Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	X	X	X	Utiliza os coñecementos adquiridos nunha das linguas para mellorar noutras.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
2º-LGB4.1.1 - Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos.	X	X	X	Valora a lingua como instrumento do saber, das relacións persois e da identidade dun pobo.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
2º-LGB4.1.2 - Distingue entre linguas maioritarias, minoritarias e minorizadas e aplica estes conceptos ao caso galego.		X	X	Distingue entre linguas maioritarias, minoritarias e minorizadas e aplica estes conceptos ao caso galego.	PROCEDEMENTOS: Proba escrita INSTRUMENTOS: Proba obxectiva
2º-LGB4.1.3 - Coñece as linguas que se falan en España e valora a súa existencia como un elemento de riqueza cultural.		X	X	Coñece as linguas que se falan en España e valora a súa existencia como un elemento de riqueza cultural.	PROCEDEMENTOS: Proba escrita INSTRUMENTOS: Proba obxectiva
2º-LGB4.1.4 - Coñece as linguas que se falan na actualidade en Galicia por mor da emigración.		X	X	Coñece as linguas que se falan na actualidade en Galicia por mor da emigración.	PROCEDEMENTOS: Proba escrita INSTRUMENTOS: Proba obxectiva
2º-LGB4.1.5 - Valora a importancia da relación de Galicia coa comunidade lusófona e coñece os territorios que a integran.		X	X	Valora a importancia da relación de Galicia coa comunidade lusófona e coñece os territorios que a integran.	PROCEDEMENTOS: Proba escrita INSTRUMENTOS: Proba obxectiva
2º-LGB4.1.6 - Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) e educativos en lingua galega adaptados á súa idade e compáraos con outros similares da lusofonía.		X	X	Coñece recursos en rede de lecer en lingua galega e no ámbito da lusofonía.	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
2º-LGB4.2.1 - Describe a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo do seu contorno (concello e comarca), compáraa coa situación doutros contextos e analiza as diferenzas.	X	X	X	Coñece e analiza a situación sociolingüística de Galicia, partindo doseu contorno.	PROCEDEMENTOS: Proba escrita INSTRUMENTOS: Proba obxectiva
2º-LGB4.2.2 - Coñece e valora os topónimos galegos.		X	X	Coñece e valora os topónimos galegos.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
2º-LGB4.3.1 - Coñece as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo.		X	X	Coñece as principais iniciativas normalizadoras no ámbito	PROCEDEMENTOS: Proba escrita
2º-LGB4.3.1 - Coñece as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo.	X	X	X	Coñece as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo.	PROCEDEMENTOS: Proba escrita INSTRUMENTOS: Proba obxectiva
2º-LGB4.3.2 - Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.	X	X	X	Valora positivamente contribuír á normalización da lingua galega.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
2º-LGB4.4.1 - Coñece a lexislación que regula a utilización do galego e a súa promoción no ámbito educativo e local.	X	X	X	Coñece a lexislación que regula a utilización do galego e a súa promoción no ámbito educativo e local.	PROCEDEMENTOS: Proba escrita INSTRUMENTOS: Proba obxectiva
2º-LGB4.5.1 - Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de prexuízos de carácter estético e socioeconómico cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno.	X	X	X	Detecta prexuízos cara ao galego.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
2º-LGB4.6.1 - Identifica e clasifica as variantes diafásicas do galego.	X	X	X	Identifica e clasifica as variantes diafásicas do galego.	PROCEDEMENTOS: Proba escrita INSTRUMENTOS: Proba obxectiva
2º-LGB4.6.2 - Analiza a súa práctica lingüística e identifica nela os trazos propios da xerga estudantil.	X	X	X	Identifica na súa práctica trazos da xerga estudantil.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
2º-LGB4.6.3 - Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega e valóraa como variante unificadora.	X	X	X	Valora a existencia da variedade estándar da lingua.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación..
2º-LGB4.6.4 - Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona.	X	X	X	Utiliza a variedade diatópica da súa zona e rexeita os prexuízos.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
2º-LGB5.1.1 - Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.	X	X	X	Le obras literarias e reflexiona sobre elas.	PROCEDEMENTOS: Proba escrita INSTRUMENTOS: Rúbrica
2º-LGB5.1.2 - Describe o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe nos textos literarios.	X	X	X	Comenta textos literarios describindo os elementos asociados a cada xénero.	PROCEDEMENTOS: Proba escrita INSTRUMENTOS: Proba obxectiva
2º-LGB5.2.1 - Le expresiva e comprensivamente e fai audicións de poemas recitados ou cantados, determina o tema principal, a estrutura xeral e pon de relevo os principais recursos estilísticos.	X	X	X	A partir de poemas lidos ou escoitados, sabe deducir o tema e os principais recursos estilísticos.	PROCEDEMENTOS: Proba escrita INSTRUMENTOS: Proba obxectiva
2º-LGB5.3.1 - Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	X	X	X	Le textos narrativos e describe os elementos salientables da narración: narrador, tempo, espazo e personaxes principais.	PROCEDEMENTOS: Proba escrita INSTRUMENTOS: Proba obxectiva
2º-LGB5.4.1 – Le dramatizada e comprensivamente, visiona pezas teatrais e recoñece os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.		X	X	Le textos teatrais dramatizándoos e recoñece os compoñentes dos subxéneros.	PROCEDEMENTOS: Proba escrita INSTRUMENTOS: Proba obxectiva
2º-LGB5.5.1 - Compara textos pertencentes aos diferentes xéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	X	X	X	Compara textos de diferentes xéneros e reflexiona sobre as súas diferenzas e semellanzas.	PROCEDEMENTOS: Proba escrita INSTRUMENTOS: Proba obxectiva
2º-LGB5.5.2 - Compara textos pertencentes ao mesmo xénero pero a diferentes subxéneros, sinalando as			X	Reflexiona sobre as características dos diferentes subxéneros.	PROCEDEMENTOS: Proba escrita

coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.					INSTRUMENTOS: Proba obxectiva
2º-LGB5.6.1 - Analiza textos literarios, de maneira guiada, identifica os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	X	X	X	Fai análises guiadas de textos literarios.	PROCEDEMENTOS: Proba escrita. Análise produción INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Rúbrica
2º-LGB5.7.1 - Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	X	X	X	Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	PROCEDEMENTOS: Proba escrita. Análise produción INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Rúbrica
2º-LGB5.8.1 - Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica.			X	Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica.	PROCEDEMENTOS: Proba escrita. Análise produción INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Rúbrica
2º-LGB5.8.2 - Identifica e describe os principais trazos da linguaxe cinematográfica nunha ou varias secuencias fílmicas.			X	Identifica e describe os principais trazos da linguaxe cinematográfica nunha ou varias secuencias fílmicas.	PROCEDEMENTOS: Proba escrita. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
2º-LGB5.9.1 - Sérvese, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.	X	X	X	Utiliza, seguindo indicacións, os recursos que ofrecen as bibliotecas.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.

CURSO	4º
NIVEL	SECUNDARIA OBLIGATORIA

ÁREA: Lingua galega e Literatura

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN			GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
	T 1	T 2	T 3		
4º-LGB1.1.1 - Comprende o sentido global de textos orais dos medios de comunicación audiovisuais, identifica o propósito, a tese e os argumentos de noticias debates ou declaracións, determina o tema e recoñece a intención comunicativa do/da falante.	X	X	X	Comprende textos orais de medios de comunicación, recoñece a intención comunicativa e o tema.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB1.1.2 - Distingue as partes nas que se estruturan as mensaxes orais, o tema, así como a idea principal e as secundarias.	X	X	X	Distingue a idea principal e as secundarias das mensaxes orais.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica
4º-LGB1.1.3 - Analiza criticamente tanto a forma como o contido de noticias, debates e procedentes dos medios de comunicación e recoñece a validez dos argumentos.		X	X	Cuestiona as noticias e debates procedentes dos medios de comunicación.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB1.2.1 - Distingue entre opinión e persuasión en mensaxes publicitarias orais e identifica as estratexias de enfatización.		X	X	Distingue entre opinión e persuasión nas mensaxes publicitarias orais.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB1.2.2 - Analiza os elementos verbais dos textos orais: no plano fónico (xogos fónicos), no plano morfosintáctico (condensación, concisión e economía) e no plano léxico-semántico (léxico connotativo, simbólico e atractivo para o receptor).	X	X	X	Analiza os elementos verbais de todo tipo (fónico, léxico semántico e morfosintáctico) dos textos orais	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB1.2.3 - Analiza os elementos non verbais, en especial a imaxe (mensaxe icónica) e o son (diálogo, ruídos e música), en anuncios publicitarios ou outro tipo de comunicacións orais.	X	X	X	Analiza elementos non verbais nas comunicacións orais.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB1.3.1 - Identifica a intención comunicativa, a tese e os argumentos dos debates, relatorios e mesas redondas do ámbito educativo e elabora un esquema ou resumo.	X	X	X	Identifica a tese e os argumentos de debates, mesas redondas, relatorios... e resúmeos	PROCEDEMENTOS: Análise de produción . INSTRUMENTOS: Rúbrica.
4º-LGB1.3.2 - Recoñece os procedementos lingüísticos para manifestarse a favor ou en contra dunha opinión ou postura.	X	X	X	Recoñece os procedementos lingüísticos para manifestarse a favor ou en contra dunha opinión ou postura.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB1.4.1 - Identifica a intención comunicativa, a idea principal e as secundarias, de calquera texto oral, formal ou informal, producido na variante estándar ou en calquera das variedades dialectais.	X	X	X	Identifica a intención comunicativa e a idea principal de calquera tipo de texto oral.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB1.5.1 - Identifica os recursos que proporcionan adecuación, coherencia e cohesión ao discurso.	X	X	X	Identifica os recursos que proporcionan adecuación, coherencia e cohesión ao discurso.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB1.5.2 - Coñece e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral e respecta as opinións alleas.	X	X	X	Nas comunicacións orais, intervén con respecto e cortesía.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB1.5.3 - Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal adecuada (mirada e posición do corpo), así como o autocontrol das emocións ao falar en público.	X	X	X	Intervén oralmente coidando os aspectos prosódicos, a liguaxe corporal e o autocontrol.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB1.6.1 - Recoñece a emisión dunha pronuncia galega correcta, identifica os erros na produción oral allea e produce discursos orais que respectan as regras prosódicas e fonéticas da lingua galega.	X	X	X	Nas súas intervencións orais, respecta as regras prosódicas e fonéticas, e identifica os erros alleos.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB1.6.2 - Recoñece e rexeita argumentadamente os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia propia da lingua galega.	X	X	X	Rexeita os prexuízos asociados á pronuncia galega.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB1.6.3 - Usa, se a posúe, a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto.		X	X	Usa, de tela, a variante dialectal propia.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB1.7.1 - Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	X	X	X	Produce textos orais espontáneos adecuados á situación, coherentes e correctos.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB1.7.2 - Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo).	X	X	X	Participa nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas e a fonética galega.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.

4º-LGB1.7.3 - Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego: infinitivo conxugado e fraseoloxía adecuada.	X	X	X	Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB1.7.4 - Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	X	X	X	Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB1.8.1 - Reflexiona e ten unha postura crítica ante as mensaxes discriminatorias que proveñen dos medios de comunicación.	X	X	X	Cuestiona as mensaxes dos medios de comunicación.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB1.8.2 - Rexeita argumentadamente os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou discriminacións.	X	X	X	Rexeita argumentadamente os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou discriminacións.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB1.9.1 - Planifica a produción oral, estrutura o contido, revisa os borradores e esquemas.	X	X	X	Planifica a produción oral e estrutura o contido.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB1.9.2 - Presenta os contidos de forma clara e ordenada e con corrección gramatical.	X	X	X	Presenta os contidos de forma suficientemente clara e ordenada e con corrección gramatical.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB1.9.3 - Utiliza o rexistro adecuado á situación comunicativa.	X	X	X	Utiliza o rexistro adecuado á situación comunicativa.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB1.9.4 - Emprega axeitadamente os elementos prosódicos e (entoación e pronuncia axeitada, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal (mirada e posición do corpo) así como o autocontrol das emocións ao falar en público.	X	X	X	Ao falar en público, coida os aspectos prosódicos, a linguaxe corporal e controla as emocións.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB1.9.5 - Emprega as TIC para documentarse bibliograficamente, revisar gramaticalmente o texto e elaborar unha presentación atractiva e innovadora.	X	X	X	Emprega as TIC para a documentación, a revisión e a presentación.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB1.10.1 - Recoñece erros (incoherencias, repeticións, ambigüidades, pobreza léxica, erros fonética e entoación inadecuada) nos discursos propios e alleos para evitalos nas súas producións.	X	X	X	Identifica e corrixe erros nos discursos propios e alleos.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB1.11.1 - Desenvolve argumentos de forma comprensible e convincente e comenta as contribucións das persoas interlocutoras.	X	X	X	Argumenta con corrección e comenta as intervencións alleas.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB1.11.2 - Aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral, respecta as quendas e as opinións alleas e emprega unha linguaxe non discriminatoria	X	X	X	Nas comunicacións orais, intervén con corrección e respecto	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB1.12.1 - Desenvólvese con eficacia en situacións que xorden na vida diaria así como noutras de estudo ou traballo e participa en conversas informais.	X	X	X	Participa en conversas informais con suficiente soltura e desenvólvese suficientemente en situacóns da vida diaria.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB1.13.1 - Identifica e describe os valores da lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe, así como para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa.	X	X	X	Valora a lingua oral como medio de aprendizaxe, de relación social e de enriquecemento persoal.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB2.1.1 - Emprega pautas e estratexias que facilitan a análise do contido (resumos, cadros, esquemas e mapas conceptuais).	X	X	X	Utiliza esquemas básicos, cadros e resumos.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB2.1.2 - Aplica os coñecementos lingüísticos propios (gramaticais e léxicos) e recursos alleos (dicionarios e outras fontes de documentación) para solucionar problemas de comprensión.	X	X	X	Utiliza recursos propios e alleos para mellorar a comprensión.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB2.1.3 - Elabora o esquema xerarquizado de ideas dun texto.	X	X	X	Elabora esquemas básicos xerarquizando as ideas dun texto.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise de produción. Proba INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica. Proba obxectiva
4º-LGB2.1.4 - Deduce información global do texto a partir de contidos explícitos e implícitos.	X	X	X	Deduce información global do texto a partir de contidos explícitos e implícitos.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise de produción. Proba INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica. Proba obxectiva
4º-LGB2.1.5 - Entende o significado de palabras propias do rexistro culto e incorpóraas ao seu discurso.	X	X	X	Entende o significado de palabras propias do rexistro culto.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise de produción. Proba INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica. Proba obxectiva
4º-LGB2.2.1 - Identifica a intención comunicativa, o tema e os subtemas de escritos propios da vida cotiá relacionados co ámbito laboral, administrativo e comercial.		X	X	Identifica a intención comunicativa e o temade textos cotiáns do ámbito laboral, administrativo e comercial.	PROCEDEMENTOS: Proba INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-LGB2.2.2 - Comprende, interpreta e valora textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral (currículo, carta de presentación, ficha de contratación en empresas e redes sociais de procura de emprego, contrato, nómina e vida laboral), administrativo (carta administrativa e solicitude ou instancia) e comercial (carta comercial, carta de reclamación e impreso administrativo de reclamación).	X	X	X	Comprende textos propios da vida cotiá do ámbito laboral, administrativo e comercial.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise de produción. Proba INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica. Proba obxectiva
4º-LGB2.3.1 - Comprende textos relacionados co ámbito educativo, tanto materiais de consulta (dicionarios, glosarios, enciclopedias, etc.), como libros de texto e recursos de temas especializados en internet.	X	X	X	Comprende textos propios do ámbito educativo.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise de produción. Proba INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica. Proba obxectiva
4º-LGB2.3.2 - Interpreta a información de mapas, gráficas, diagramas.	X	X	X	Interpreta a información de mapas, gráficas, diagramas.	PROCEDEMENTOS: Proba INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-LGB2.4.1 - Identifica o tema e a intención comunicativa de textos argumentativos.	X	X	X	Identifica o tema e a intención comunicativa de textos argumentativos.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise de produción. Proba INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica. Proba obxectiva
4º-LGB2.4.2 - Elabora a súa propia interpretación a partir dos argumentos expresados nun texto.		X	X	Elabora a súa propia interpretación a partir dos argumentos expresados nun texto.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise de produción. Proba INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica. Proba obxectiva
4º-LGB2.5.1 - Diferencia os trazos característicos dos textos xornalísticos de opinión: carta ao director, editorial, columna e artigo de opinión.					PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise de produción. Proba

		X	X	Distingue os distintos tipos de textos xornalísticos de opinión.	INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica. Proba obxectiva
4º-LGB2.5.2 - Valora a intención comunicativa dun texto xornalístico e distingue entre información, opinión e persuasión.		X	X	Valora a intención comunicativa dun texto xornalístico.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise de produción. Proba INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica. Proba obxectiva
4º-LGB2.6.1 - Comprende e interpreta as mensaxes explícitas e implícitas que transmiten os textos publicitarios dos medios de comunicación (anuncios).		X	X	Comprende as mensaxes implícitas dos textos publicitarios.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise de produción. Proba INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica. Proba obxectiva
4º-LGB2.6.2 - Reflexiona e ten unha postura crítica ante as mensaxes persuasivas que proveñen dos medios de comunicación.		X	X	Cuestiona as mensaxes dos medios de comunicación.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise de produción. Proba INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica. Proba obxectiva
4º-LGB2.7.1 – Reflexiona sobre os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou mensaxes discriminatorias.		X	X	Identifica os usos lingúísticos que levan implícitos prexuízos	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación..
4º-LGB2.7.2 - Detecta prexuízos e mensaxes discriminatorias implícitas nos textos de medios de comunicación con especial atención á publicidade.		X	X	Detecta prexuízos implícitos na publicidade e outros textos dos medios de comunicación.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB2.8.1 - Selecciona contidos, analiza información e extrae conclusións a partir da consulta de materiais en distintos soportes.	X	X	X	Selecciona contidos, analiza información e extrae conclusións a partir da consulta de materiais en distintos soportes.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB2.8.2 - Sérvese dos recursos que ofrecen as bibliotecas ou as TIC para integrar os coñecementos adquiridos nos seus escritos.	X	X	X	Sérvese dos recursos que ofrecen as bibliotecas ou as TIC para utilizar os coñecementos adquiridos nos seus escritos.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB2.9.1 - Utiliza distintas técnicas de planificación para organizar o seu discurso (diferentes tipos de esquemas e mapas conceptuais).	X	X	X	Utiliza algunha técnica para organizar o seu discurso.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB2.9.2 - Utiliza o rexistro adecuado en función da tipoloxía textual e do acto comunicativo.	X	X	X	Utiliza o rexistro adecuado a cada contexto.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB2.9.3 - Ordena as ideas e estrutura os contidos en unidades sintácticas consecutivas e encadeadas con conectores e outros elementos de cohesión.	X	X	X	Ordena as ideas e estrutura os contidos en unidades sintácticas consecutivas e encadeadas con conectores e outros elementos de cohesión.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB2.9.4 - Coñece as regras ortográficas e as normas morfosintácticas e sérvese das ferramentas lingüísticas ao seus alcance (correctores, dicionarios e gramáticas) para aplicalas correctamente.	X	X	X	Coñece as regras ortográficas e as normas morfosintácticas.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise de produción. Proba INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica. Proba obxectiva
4º-LGB2.9.5 - Revisa o texto para comprobar que a organización dos contidos do texto é correcta e que non se cometen erros ortográficos, gramaticais, de formato ou de presentación.	X	X	X	Revisa o texto para corrixir erros de todo tipo.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise de produción. Proba INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica. Proba obxectiva
4º-LGB2.10.1 - Usa as TIC para a corrección dos textos: corrector ortográfico do procesador de textos, dicionarios en liña e outras páxinas especializadas no estudo da lingua galega.	X	X	X	Usa as TIC para a corrección dos textos.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB2.10.2 – Usa procesadores de textos para mellorar a presentación dos seus escritos, especialmente na presentación dos seus traballos educativos, atendendo a cada unha das funcionalidades de cada elemento: encabezamento e pé de páxina, numeración de páxinas, índice, esquemas etc.	X	X	X	Usa procesadores de textos para mellorar a presentación dos seus escritos.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB2.10.3 - Usa as TIC como medio de divulgación de textos propios, de coñecemento doutros alleos e de intercambio de opinións.		X	X	Usa as TIC como medio de divulgación de textos propios, de coñecemento doutros alleos e de intercambio de opinións.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB2.11.1 - Produce, respectando as súas características formais e de contido, e en soporte tanto impreso como dixital, textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral (currículo, carta de presentación, ficha de contratación en empresas e redes sociais de procura de emprego), administrativo (carta administrativa e solicitude ou instancia) e comercial (carta comercial, carta de reclamación e impreso administrativo de reclamación).	X	X	X	Produce cn suficiente corrección textos propios da vida cotiá (laborais, administrativos e comerciais)	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise de produción. Proba INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica. Proba obxectiva
4º-LGB2.12.1 - Crea, en soporte impreso ou dixital, cartas á dirección e columnas de opinión.		X	X	Crea, en soporte impreso ou dixital, cartas á dirección e columnas de opinión.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise de produción. Proba INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica. Proba obxectiva
4º-LGB2.13.1 - Elabora, en soporte impreso ou dixital, textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.		X	X	Elabora, con suficiente corrección, textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise de produción. Proba INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica. Proba obxectiva
4º-LGB2.13.2 - Crea, en soporte impreso ou dixital, un texto argumentativo propio a partir dun tema dado sen documentación previa.	X	X	X	Crea, en soporte impreso ou dixital, un texto argumentativo propio a partir dun tema dado sen documentación previa.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise de produción. Proba INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica. Proba obxectiva
4º-LGB2.13.3 - Sintetiza a información e resume textos argumentativos sen repetir nin parafrasear o texto de partida.	X	X	X	Sintetiza a información e resume textos argumentativos sen repetir nin parafrasear o texto de partida.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise de produción. Proba INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica. Proba obxectiva
4º-LGB2.14.1 - Identifica e describe os valores da escritura non só como una ferramenta para organizar os pensamentos senón tamén como un instrumento para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa.	X	X	X	Identifica e describe os valores da escritura non só como una ferramenta para organizar os pensamentos senón tamén como un instrumento para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB3.1.1 - Recoñece, explica e usa un léxico amplo e preciso de diferentes categorías gramaticais.				Recoñece, explica e usa un léxico suficiente e preciso de	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise de

	X	X	X	diferentes categorías gramaticais.	produción. Proba INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica. Proba obxectiva
4º-LGB3.1.2 - Recoñece, explica e usa fraseoloxía diversa da lingua galega nas súas producións orais e escritas.	X	X	X	Recoñece, explica e usa algunha fraseoloxía da lingua galega nas súas producións orais e escritas.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise de produción. Proba INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica. Proba obxectiva
4º-LGB3.2.1 - Recoñece e usa correctamente as formas verbais e as perífrases verbais da lingua galega e distingue os diversos tipos.		X	X	Recoñece e usa correctamente as formas verbais e as perífrases verbais da lingua galega e distingue os diversos tipos.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise de produción. Proba INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica. Proba obxectiva
4º-LGB3.3.1 - Recoñece e explica os procedementos de creación de palabras.		X	X	Recoñece e explica os procedementos de creación de palabras.	PROCEDEMENTOS: Proba INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-LGB3.3.2 – Crea palabras novas utilizando os procedementos de creación léxica.	X	X	X	Crea palabras novas utilizando os procedementos de creación léxica.	PROCEDEMENTOS: Proba INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-LGB3.3.3 - Recoñece os valores de prefixos e sufixos e as súas posibilidades combinatorias para crear novas palabras.		X	X	Recoñece os valores de prefixos e sufixos e as súas posibilidades combinatorias para crear novas palabras.	PROCEDEMENTOS: Proba INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-LGB3.3.4 - Identifica a procedencia grega ou latina de prefixos e sufixos habituais no uso da lingua galega.		X	X	Identifica a procedencia grega ou latina de prefixos e sufixos habituais no uso da lingua galega.	PROCEDEMENTOS: Proba INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-LGB3.4.1 - Recoñece e usa adecuadamente a fonética da lingua galega, con especial atención á entoación, ás vogais de grao medio e ao n velar.	X	X	X	Recoñece e usa adecuadamente a fonética da lingua galega, con especial atención á entoación, ás vogais de grao medio e ao n velar.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica
4º-LGB3.5.1 – Usa eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso (semántico e sintáctico) e de normativa, para resolver dúbidas, e para progresar na aprendizaxe autónoma e para ampliar o seu vocabulario.	X	X	X	Usa os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico para resolver dúbidas e ampliar o seu vocabulario.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB3.6.1 - Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega nos discursos orais e escritos.	X	X	X	Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega nos discursos orais e escritos.	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Proba. INSTRUMENTOS: Rúbrica Producións orais. Proba obxectiva
4º-LGB3.6.2 - Recoñece o valor funcional e social das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	X	X	X	Recoñece o valor funcional e social das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica
4º-LGB3.7.1 - Analiza e usa correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión sintáctica.	X	X	X	Analiza e usa correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión sintáctica.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise de produción. Proba INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica. Proba obxectiva
4º-LGB3.8.1 - Recoñece enunciados e identifica a palabra nuclear que o organiza sintáctica e semanticamente.	X	X	X	Recoñece enunciados e identifica a palabra nuclear que o organiza sintáctica e semanticamente	PROCEDEMENTOS: Proba INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-LGB3.8.1 - Recoñece enunciados e identifica a palabra nuclear que o organiza sintáctica e semanticamente.	X	X	X	Recoñece enunciados e identifica a palabra nuclear que o organiza sintáctica e semanticamente	PROCEDEMENTOS: Proba INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-LGB3.8.2 - Recoñece a estrutura interna das oracións, identificando o verbo e os seus complementos.	X	X	X	Recoñece a estrutura interna das oracións, identificando o verbo e os seus complementos.	PROCEDEMENTOS: Proba INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-LGB3.8.3 - Respecta a orde correcta dos elementos da estrutura sintáctica galega.	X	X	X	Respecta a orde correcta dos elementos da estrutura sintáctica galega.	PROCEDEMENTOS: Proba INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-LGB3.8.4 - Clasifica oracións segundo a natureza do predicado.	X	X	X	Clasifica oracións segundo a natureza do predicado.	PROCEDEMENTOS: Proba INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-LGB3.8.5 - Usa a terminoloxía sintáctica correcta.	X	X	X	Usa a terminoloxía sintáctica correcta.	PROCEDEMENTOS: Proba INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-LGB3.9.1 - Recoñece, explica e usa os nexos textuais de causa, consecuencia, condición, hipótese e os conclusivos, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.	X	X	X	Recoñece e usa os nexos textuais de causa, consecuencia, condición, hipótese e os conclusivos, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.	PROCEDEMENTOS: Proba INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-LGB3.10.1 - Identifica a estrutura do texto, en construcións propias e alleas.	X	X	X	Identifica a estrutura do texto, en construcións propias e alleas.	PROCEDEMENTOS: Proba INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-LGB3.10.2 - Xustifica argumentadamente a división en parágrafos de textos propios e alleos.	X	X	X	Xustifica argumentadamente a división en parágrafos de textos propios e alleos.	PROCEDEMENTOS: Proba INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-LGB3.10.3 - Identifica a progresión temática en textos propios e alleos.	X	X	X	Identifica a progresión temática en textos propios e alleos.	PROCEDEMENTOS: Proba INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-LGB3.10.4 - Elabora textos cunha estrutura apropiada, divididos en parágrafos e empregando os mecanismos de progresión temática.	X	X	X	Elabora textos cunha estrutura apropiada, divididos en parágrafos e empregando os mecanismos de progresión temática.	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbrica Textos escritos. Escala de estimación.
4º-LGB3.11.1 - Identifica e describe a estrutura e os trazos lingüísticos dos diferentes xéneros textuais, especialmente nos argumentativos, e aplícaos nas producións propias.		X	X	Identifica os distintos xéneros textuais e as súas características.	PROCEDEMENTOS: Análise de produción. Proba INSTRUMENTOS:. Rúbrica. Proba obxectiva
4º-LGB3.11.2 - Recoñece nun texto, e emprega nas producións propias, os distintos procedementos lingüísticos para a expresión da subxectividade.		X	X	Recoñece e utiliza nun texto algún procedemento lingüístico para expresar a subxectividade.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise de produción. INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica.
4º-LGB3.12.1 - Xustifica a adecuación das producións en función do contexto, do tema e do xénero textual.	X	X	X	Xustifica a adecuación das producións en función do contexto, do tema e do xénero textual.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise de produción. INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica.
4º-LGB3.12.2 - Elabora producións lingüísticas cunha adecuación apropiada ao contexto, ao tema e ao xénero				Elabora producións lingüísticas cunha adecuación apropiada ao	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise de

textual.	X	X	X	contexto, ao tema e ao xénero textual.	produción. INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica.
4º-LGB3.13.1 - Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	X	X	X	Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise de produción. Proba INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica.
4º-LGB3.14.1 - Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras	X	X	X	Aplica os coñecementos adquiridos no estudo dunha das linguas para mellorar a produción noutra.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB4.1.1 - Valora a lingua como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo e argumenta fundamentadamente e cun discurso propio a súa postura.	X	X	X	Valora a lingua como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo e argumenta fundamentadamente e cun discurso propio a súa postura.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
4º-LGB4.1.2 - Valora o plurilingüismo inclusivo, desde a lingua propia, como expresión da riqueza cultural da humanidade e argumenta cun discurso propio a súa postura.	X	X	X	Valora o plurilingüismo inclusivo, desde a lingua propia, como expresión da riqueza cultural da humanidade e argumenta cun discurso propio a súa postura.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
4º-LGB4.1.3 - Coñece os territorios que forman parte da comunidade lusófona e sabe describir a súa importancia dentro das linguas do mundo no século XXI.		X	X	Coñece os territorios que forman parte da comunidade lusófona .	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Proba INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Proba obxectiva
4º-LGB4.1.4 - Incorpora á súa práctica cotiá os principais recursos da rede en portugués (buscadores, enciclopedias e portais de noticias).		X	X	Incorpora á súa práctica cotiá os principais recursos da rede en portugués (buscadores, enciclopedias e portais de noticias).	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
4º-LGB4.2.1 - Coñece e describe a lexislación estatal e autonómica básica en materia lingüística.	X	X	X	Coñece e describe a lexislación estatal e autonómica básica en materia lingüística.	PROCEDEMENTOS: Proba INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-LGB4.2.2 - Describe acertadamente con criterios sociolingüísticos a situación galega actual.	X	X	X	Describe acertadamente con criterios sociolingüísticos a situación galega actual.	PROCEDEMENTOS: Proba INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-LGB4.2.3 - Analiza gráficas de distribución de linguas tirando conclusións nas que incorpora os seus coñecementos sociolingüísticos.		X	X	Analiza gráficas de distribución de linguas tirando conclusións nas que incorpora os seus coñecementos sociolingüísticos.	PROCEDEMENTOS: Proba INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-LGB4.2.4 - Describe a situación sociolingüística de Galicia e emprega a terminoloxía apropiada.	X	X	X	Describe a situación sociolingüística de Galicia e emprega a terminoloxía apropiada.	PROCEDEMENTOS: Proba INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-LGB4.2.5 - Analiza as tendencias de evolución da lingua galega a partir da situación sociolingüística actual.	X	X	X	Analiza as tendencias de evolución da lingua galega a partir da situación sociolingüística actual.	PROCEDEMENTOS: Proba INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-LGB4.3.1 - Identifica os procedementos de normalización e argumenta axeitadamente a necesidade de continuar con este proceso na lingua galega.	X	X	X	Identifica os procedementos de normalización e argumenta axeitadamente a necesidade de continuar con este proceso na lingua galega.	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Rúbrica
4º-LGB4.3.2 - Distingue normativización e normalización e explica axeitadamente cada fenómeno.	X	X	X	Distingue normativización e normalización e explica axeitadamente cada fenómeno.	PROCEDEMENTOS: Proba INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-LGB4.3.3 - Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.	X	X	X	Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Escala Estimación
4º-LGB4.3.4 - Coñece os principais axentes normalizadores en Galicia e valora a súa importancia.	X	X	X	Coñece os principais axentes normalizadores en Galicia .	PROCEDEMENTOS: Proba INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-LGB4.4.1 - Recoñece os principais elementos da evolución da lingua galega desde 1916 ata a actualidade.	X	X	X	Recoñece os principais elementos da evolución da lingua galega desde 1916 ata a actualidade.	PROCEDEMENTOS: Proba INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-LGB4.4.2 – Recoñece os acontecementos relevantes da historia social da lingua galega desde 1916 e elabora textos expositivos sobre as diferentes etapas.	X	X	X	Recoñece os acontecementos relevantes da historia social da lingua galega desde 1916 e elabora textos expositivos sobre as diferentes etapas.	PROCEDEMENTOS: Proba INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-LGB4.4.3 - Identifica as causas dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916.	X	X	X	Identifica as causas dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916.	PROCEDEMENTOS: Proba INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-LGB4.4.4 - Identifica as consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916.	X	X	X	Identifica as consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916.	PROCEDEMENTOS: Proba INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-LGB4.4.5 - Interpreta gráficos, táboas, textos e información dos medios e das TIC, relacionados coa historia social da lingua galega desde 1916.	X	X	X	Interpreta gráficos, táboas, textos e información dos medios e das TIC, relacionados coa historia social da lingua galega desde 1916.	PROCEDEMENTOS: Proba INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-LGB4.5.1 - Describe a situación sociolingüística e legal das linguas de España e analiza criticamente textos (literarios e xornalísticos), gráficos ou documentos audiovisuais que traten sobre a situación sociolingüística do Estado español.	X	X	X	Describe a situación sociolingüística e legal das linguas de España e analiza criticamente textos (literarios e xornalísticos), gráficos ou documentos audiovisuais que traten sobre a situación sociolingüística do Estado español.	PROCEDEMENTOS: Proba INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-LGB4.6.1 - Sinala os prexuízos lingüísticos atribuíbles a calquera lingua e especialmente á galega e rebáteos cunha argumentación axeitada.	X	X	X	Sinala os prexuízos lingüísticos atribuíbles a calquera lingua e especialmente á galega	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
4º-LGB4.6.2 - Analiza a opinión propia sobre as linguas, detecta os prexuízos, en caso de os ter, e rebáteos argumentadamente.	X	X	X	Analiza a opinión propia sobre as linguas, detecta os prexuízos, en caso de os ter, e rebáteos argumentadamente.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación

4º-LGB4.7.1 - Recoñece os principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas da lingua galega.		X	X	Recoñece os principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas da lingua galega.	PROCEDEMENTOS: Proba INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-LGB4.7.2 - Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega.	X	X	X	Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega.	PROCEDEMENTOS: Proba INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-LGB4.7.3 - Valora a lingua estándar como variedade unificadora.	X	X	X	Valora a lingua estándar como variedade unificadora.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
4º-LGB4.7.4 - Valora as variedades xeográficas da lingua galega como símbolo de riqueza lingüística e cultural e rexeita fundamentadamente calquera prexuízo sobre a variación diatópica.		X	X	Valora as variedades xeográficas da lingua galega como símbolo de riqueza lingüística e cultural e rexeita fundamentadamente calquera prexuízo sobre a variación diatópica.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
4º-LGB4.7.5 - Recoñece as variedades diastráticas e diafásicas da lingua galega e describe o influxo da situación sociolingüística nelas.		X	X	Recoñece as variedades diastráticas e diafásicas da lingua galega e describe o influxo da situación sociolingüística nelas.	PROCEDEMENTOS: Proba INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-LGB5.1.1 - Identifica os distintos períodos e xeracións da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	X	X	X	Identifica os distintos períodos e xeracións da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	PROCEDEMENTOS: Proba INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-LGB5.1.2 - Comprende e explica razoadamente os distintos períodos da literatura galega de 1916 ata a actualidade sinalando os seus principais trazos característicos.	X	X	X	Comprende e explica razoadamente os distintos períodos da literatura galega de 1916 ata a actualidade sinalando os seus principais trazos característicos.	PROCEDEMENTOS: Proba INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-LGB5.2.1 - Selecciona, seguindo criterios razoados, obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade para a súa lectura.	X	X	X	Selecciona, seguindo criterios razoados, obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade para a súa lectura.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Proba INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Proba obxectiva
4º-LGB5.2.2 – Le autonomamente obras ou textos representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade, resume o seu contido, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente.	X	X	X	Le obras ou textos representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade, resume o seu contido, sinala os seus trazos característicos definitorios.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Proba INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Proba obxectiva
4º-LGB5.2.3 - Comenta, de forma guiada ou libre, textos de obras da Literatura galega desde 1916 ata a actualidade, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente	X	X	X	Comenta, de forma guiada, textos de obras da Literatura galega desde 1916 ata a actualidade, sinala os seus trazos característicos definitorios.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise de produción. Proba INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica. Proba obxectiva.
4º-LGB5.2.4 – Compara textos literarios dun mesmo período ou de diferentes períodos atendendo aos seus principais contidos, sinala os seus trazos característicos definitorios e pon todo en relación co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período ou períodos.	X	X	X	Compara textos literarios dun mesmo período ou de diferentes períodos atendendo aos seus principais contidos, sinala os seus trazos característicos definitorios.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise de produción. Proba INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica. Proba obxectiva.
4º-LGB5.3.1 – Le expresiva, compresiva e/ou dramatizadamente textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	X	X	X	Le expresiva, compresiva e/ou dramatizadamente textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
4º-LGB5.3.2 - Participa con proveito de audicións de textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade e escribe/debate, argumentadamente, sobre os seus valores literarios.	X	X	X	Participa con proveito de audicións de textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade e escribe/debate, argumentadamente, sobre os seus valores literarios.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación
4º-LGB5.4.1 – Elabora traballos individual e/ou colectivamente nos que se describen e analizan textos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	X	X	X	Elabora traballos individual e/ou colectivamente nos que se describen e analizan textos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	PROCEDEMENTOS: Análise de produción. INSTRUMENTOS:. Rúbrica.
4º-LGB5.5.1 - Consulta fontes de información variadas para a realización de traballos e cita axeitada destas.	X	X	X	Consulta fontes de información variadas para a realización de traballos e cítaas.	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbrica. Escala de estimación.
4º-LGB5.5.2 - Emprego de diferentes recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destes.	X	X	X	Emprego de diferentes recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destes.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.
4º-LGB5.6.1 - Crea ou recrea textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula.	X	X	X	Crea ou recrea textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Escala de estimación. Rúbrica
4º-LGB5.6.2 - Desenvolve o gusto pola escrita como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os sentimentos e xuízos.	X	X	X	Desenvolve o gusto pola escrita como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os sentimentos e xuízos.	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de estimación.

Os obxectivos de Lingua Castelá e Literatura en 4º ESO marcan unha continuidade e unha progresión con respecto aos establecidos para os cursos anteriores, dos que haberá que partir; esta progresión supón repetir e ampliar no alumnado os coñecementos e a reflexión sobre os procesos de comprensión e expresión oral por unha banda, e de comprensión e expresión escrita por outro. Só na parte literaria partiremos de novos estándares de aprendizaxe non traballados con anterioridade

5. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS

A metodoloxía está orientada a que os alumnos /as acaden os obxectivos. Caracterízase por ser activa, participativa, motivadora e por estar relacionada coa experiencia. O libro de texto (dixital EDIXGAL en 2º ESO) consta de doce unidades. O coñecemento da lingua integra contidos relacionados coa reflexión sobre a lingua, coa adquisición de uns conceptos e unha terminoloxía gramatical. Propóñense actividades de gramática, ortografía e léxico para conseguir un maior dominio da lingua, así como de literatura para adquirir coñecementos relacionados coa nosa tradición literaria.

Tamén é importante a procura de información en bibliotecas ou Internet orientada a traballos de clase, así como otraballo con xornais (soporte de papel ou dixitais).

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

Aspectos xerais

- Partir da competencia inicial do alumnado.
- Repaso dos contidos xa estudados no curso anterior.
- Ter en conta a diversidade: respectar os ritmos e estilos de aprendizaxe.
- Potenciar as metodoloxías activas e participativas:
  - Combinar traballo individual e cooperativo.
  - Aprendizaxe por proxectos.
- Enfoque orientado á realización de tarefas e á resolución de problemas.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, realizar traballos ou presentacións, ampliar ou complementar a información do libro, etc.
- Fomento da aprendizaxe activa e do traballo colaborativo.
- Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe.
- Traballo dos distintos contidos da unidade a partirde textos próximos á realidade e aos intereses do alumnado
- Desenvolvemento do pensamento crítico necesario para interpretar a información que achegan os medios de comunicación
- Fomento do interese pola poesía e a súa relación coa música, mediante a escoita de versións musicadas de poemas.
- Creación de textos e lectura posterior en voz alta para que os demais valoren a creatividade de cada alumno/-a e así favorecer o xuízo crítico e o traballo cooperativo.
- Analizar e redactar textos de acordo cunhas pautas; asegurar a correcta asimilación de conceptos a través dunha práctica continuada; utilizar a Rede para obter información; manexar o dicionario como fonte de consulta habitual; dispoñer dunha gramática como material de apoio; realizar esquemas, táboas, resumos… para asimilar e lembrar mellor os conceptos, etc.
- Papel facilitador do profesor/a.

Estratexias metodolóxicas

- Lectura individual e compartida dos contidos da unidade.
- Investigación sobre documentos, textos, prensa, relacionados co tema.
- Elaboración de síntese.
- Análise de documentos.
- Comentarios de textos
- Estudo de casos (proxectos).

- Memorización comprensiva.
- Traballo reflexivo persoal no desenvolvemento das actividades individuais.
- Traballo en grupo cooperativo (sempre que o protocolo covid o permita): facer grupos de 3 ou 4 alumnos e alumnas e utilizar as estruturas da aprendizaxe cooperativa suxeridas na guía do profesorado para traballar os principios de definición de obxectivo grupal, interdependencia positiva e interacción cara a cara. Aplicar estructuras de traballo cooperativo.
- Posta en común en gran grupo, despois do traballo individual ou grupal.

Secuenciación de traballo na aula

- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Formulación de cuestións que favorezan o conflito cognitivo.
- Presentación da actividade con textos, fotos
- Rutinas de pensamento: vexo, penso, pregúntome; parella de detectives; choiva de ideas…..
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, da lectura inicial e da lenda do «Comentario de texto» co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: responder as actividades do libro; comprender a finalidade de cada apartado; utilizar a Rede para obter información utilizar o dicionario; facer clasificacións, cadros, pensamento visual, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada, etc.

Información do profesor/a:

- Información básica para todo o alumnado.
- Exposición da profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Explicación do lido e respostas aos interrogantes
- Preguntas aos alumnos para comporbar o comprendido.
- Información complementaria para reforzo e apoio.
- Información complementaria para afondamento e ampliación.

Traballo persoal:

- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual
- Posta en común en gran grupo a través do diálogo e a lectura colectiva, tras o traballo individual ou colectivo
- Lectura e comprensión de textos.
- Práctica habitual na clase da análise guiada de textos literarios.
- Realización de exercicios prácticos que mostren a comprensión dos contidos.
- Pequenas investigacións, relacionadas coa unidade.
- Resposta a preguntas.
- Comentario de documentos, textos
- Elaboración de síntese ou mapas conceptuais, mentais, pensamento visual
- Memorizición comprensiva.
- Exposicións orais
-

- A actual situación de pandemia impide a conformación de grupos ou parellas, pero esta situación non impide que os docentes realicemos tarefas que poden ser realizadas de modo colaborativo ainda que os estudantes traballarán individualmente nos postos asignados na aula. Este traballo colaborativo persegue facilitar a aprendizaxe entre iguais fomentando principios como a igualdade e a convivencia.

- En caso de confinamento, as clases continuarán vía telemática. Para as clases online, usaremos a aplicación de Microsoft Teams, pois está asociada á plataforma educativa que usamos habitualmente, Educamos.

6.- MATERIAIS E RECURSOS

Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua Galega:

- Libro de texto do Alumno: Ed. ANAYA (4º ESO)
- Libro dixital e recursos
- Libro dixital EDIXGAL en 2º ESO.
- Blog da materia www.inmaculadamarin-lgalega4.blogspot.com , http://inmaculadamarin-lingua3.blogspot.com/
- Comentarios de texto.
- Películas e vídeos, documentais...
- Exposición en paneis de murais u otros traballos.
- Diversos recursos lúdicos (crucigramas, sopas de letras...)
- Actividades musicais.
- Material Multiformato: vídeos, imaxes, infografías, mapas conceptuais, presentación (Power-Point, Prezi...) etc..
- Pizarra dixital interactiva.
- Recursos fotocopiables da proposta didáctica «Tratamento da diversidade», con actividades de reforzo, de ampliación e de avaliación.
- Recursos dixitais
- Plataforma dixital **Educamos** https://lainmaculada-hcsvp-marin.educamos.com coas aplicacións integradas de Office 365, especialmente a aplicación **TEAMS**
- Fotocopias de diferentes actividades para o desenvolvemento das unidades didácticas.
- Caderno de clase no que os alumnos e alumnas realizarán os seus traballos.
- Emprego das novas tecnoloxías da información e comunicación.
- Fichas de ampliación e reforzo.
- Material audiovisual: A visualización de vídeos que se van atopando en internet.
- Aplicacións informáticas: como Edpuzzle, Quizziz, Plickers, Kahoot, Padlet, Flipgrid, Jclic, etc.

7.- CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN

CRITERIOS CUALIFICACIÓN L. GALEGA 2º ESO

Peso das competencias por contextos de aplicación

Contextos de aplicación	CCL	CSC	CSIEE	CAA	CMCCT	CCEC	CD
Proba escrita	50			30		10	
Taller de creación	15	10	40	10		35	
Taller de investigación	15	40	40	30		35	60
Traballo de obras literarias	10					20	
Actividades de clase	10	50	20	30			40

Peso das competencias para a nota final trimestral

	CCL	CSC	CSIEE	CAA	CMCCT	CCEC	CD
Peso da cada competencia	55	5	5	15		10	10

CRITERIOS CUALIFICACIÓN L. GALEGA 4º ESO

Peso das competencias por contextos de aplicación

Contextos de aplicación	CCL	CSC	CSIEE	CAA	CMCCT	CCEC	CD
Proba escrita	50			30		10	
Taller de creación	15	10	40	10		35	
Taller de investigación	15	40	40	30		35	60
Traballo de obras literarias	10					20	
Actividades de clase	10	50	20	30			40

Peso das competencias para a nota final trimestral

	CCL	CSC	CSIEE	CAA	CMCCT	CCEC	CD
Peso da cada competencia	55	5	5	15		10	10

O curso académico consta de tres avaliacións parciais e unha final

AVALIACIÓN PARCIAL

O cálculo das notas trimestrais require a avaliación das competencias clave (CCL. CSC, CSIEE, CAA, CMCCT, CCEC e CD) con diferentes instrumentos. Obtidas as cualificacións destas calcúlase a súa media ponderada segundo os perfís competenciais da materia dos diferentes cursos da ESO.

AVALIACIÓN FINAL

- Cando as notas obtidas en cada unha das tresavaliacións trimestrais sexa superior ou igual a 5 farase a media aritmética para obter a cualificación final.
  En caso de que algún alumno ou alumna queira mellorar a cualificación parcial poderá realizar actividades ou probas referidas ao contexto de aplicacicón coa nota inferior en cada trimestre. Neste caso a cualificación final realizarase coa media aritmética da cada avaliación tendo en conta o novo resultado sempre que sexa superior ao obtido no curso.

- Os alumnos que non acaden un 5 nas avaliacións parciais deberán realizar actividades ou probas específicas que avalíen os contextos deaplicación non superados. Para acadar o aprobado, o alumno deberáobter unha nota mínima de 5 sobre 10. Unha vez rematadas estas recuperacións a cualificación final realizarase coa media aritmética de cada avaliación tendo en conta o novo resultado.

A promoción do alumnado será adoptada de xeito colexiado segundo o disposto no Artigo 8 da Orde do 25 de xaneiro de 2022 pola que se actualiza a normativa de avaliación.

Nas seguintes táboas detállanse os contextos nos que son avaliadas as diferentes compentencias e os pesos das CC que serán tidos en conta para calcular a nota trimestral que figurará no boletín trimestal co que se informa ás familias do proceso de ensino-aprendizaxe dos estudantes.

CONTEXTOS DE APLICACIÓN	
Probas escritas	Probas obxectivas de desenvolvemento, resposta curta, resposta alternativa, correspondencia, selección múltiple, emparellamento, mapa mental... Probas escritas de ensaio longo ou curto Exercicios interpretativos
Taller de creación	Creación de textos de diversa tipoloxía, seguindo as pautas traballadas nas unidades ou textos de creación propia: redacción, comentario de texto, comentario crítico, composición de poemas...
Taller de investigación	Búsqueda de información, tratamento e exposición oral . Nestas actividades o alumnado pode contar con información en diferentes formatos, de maneira individual ou grupal.
Traballo de obras literarias	Lectura dunha obra literaria por trimestre e posterior proba obxectiva ou traballo relacionado coa obra seleccionada.
Actividades de aula	Traballo diario, participación, actividades rematadas, corrección de erros, exercicios, presentación...

8.- INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE

O artigo 21 do Decreto 86/2015 prescribe a avaliación dos procesos de ensino e da propia práctica docente, así o recolle tamén o artigo 25 das Instrucións do 30 de xullo 2020 da *Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa*. Esta avaliación é fundamental para valorar os resultados obtidos e coñecer cales son as circunstancias e elementos da nosa programación positivos e cales, pola contra, dificultan a consecución dalgunhas CC e obxectivos. A práctica docente é avaliada de modo continuo. Os instrumentos empregados son o anecdotario de aula, as escalas de valoración numérica con indicadores de logro para os procesos de ensino-aprendizaxe aplicadas ao finalizar cada trimestre, as actas das reunións do Dpto., celebradas cunha periodicidade mensual para realizar unha análise do progreso académico dos estudantes, o seguimento da programación e comentar as conclusións da Comisión de Coordinación Pedagóxica (CCP).

PROCESO DE ENSINO	1	2	3	4
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.				
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe.				
3. Conseguiuse motivar para lograr a actividade intelectual do alumnado.				
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.				
5. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.				
6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.				
7. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
8. Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
9. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.				
10. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.				
11. Dáse un peso real á observación do traballo na aula.				
12. Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.				
LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.				

PROCESO PRÁCTICA DOCENTE	1	2	3	4
1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.				
2. Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.				
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.				
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.				
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
6. Combínase o traballo individual e en equipo.				
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.				
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				
9. Incorpóranse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe.				
10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.				
11. Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos.				
12. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da				

corrección das probas, traballos.				
13. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.				
14. Adecuación, logo da súa aplicación, das ACS propostas e aprobadas.				
15. As medidas de apoio, reforzo, etc. están claramente vinculadas aos estándares.				

LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.

9.- PLANS DE SEGUIMENTO DAS MATERIAS PENDENTES.

Respecto a aqueles alumnos que teñan a materia do curso anterior non superada non establécense as seguintes medidas:

- Elaborarase un plan individualizado e personalizado de recuperación da materia pendente por trimestre. Os estudantes que cumplan os obxectivos marcados superarán a materia pendente.
- Os alumnos que non cumpran satisfactoriamente os obxectivos trimestrais marcados terán a posibilidade de facer unha proba escrita de mínimos no mes de maio nas datas propostas dende a Xefatura de Estudos.
- No caso de non aprobar poderán realizar a proba extraordinaria en setembro.
- As probas escritas de ambas convocatorias, maio e setembro, recollerán os contidos do curso anterior e serán similares ás do curso ordinario sendo cualificadas seguindo os mesmos criterios.

10.- PROCEDEMENTOS PARA A REALIZACIÓN DA AVALIACIÓN INICIAL

A avaliación inicial ten como obxectivo fundamental analizar, antes de iniciar un proceso de ensino-aprendizaxe, a situación de cada estudante. Na avaliación inicial pódense diagnosticar aspectos como as concepcións alternativas, as estratexias espontáneas de razoamento, as experiencias persoais e os hábitos e actitudes que determinan, en boa medida, o sentido da aprendizaxe.

Durante as dúas primeiras semanas do curso realizarase unha proba escrita, deseñada tendo en conta o currículo do curso anterior. Os resultados destas probas, xunto coa observación do traballo na aula, a información aportada polo Departamento de Orientación e a Memoria Final do curso 2021/2022, permiten adoptar decisións sobre cales son os puntos de partida e poder adaptar así o proceso de ensino aprendizaxe e a propia programación didáctica ás necesidades detectadas

11.- MEDIDAS DE ATENCIÓN A DIVERSIDADE

En función das necesidades que formulan a resposta á diversidade dos alumnos e a heteroxeneidade das actividades de ensino- aprendizaxe, podrézanse articular as seguintes variantes de agrupamento dos alumnos:

Traballo individual: este agrupamento será adecuado para algunhas explicacións en clase, así como para a realización de actividades de asimilación de contidos.

Traballo por parellas: este agrupamento será que predomine nas clases, intentando unha axuda mutua entre compañeiros.

No caso de contar con algún alumno ou alumna que teña necesidades educativas especiais asociadas a discapacidade física, sensorial, sobredotación ou que necesite axudas técnicas e linguaxes alternativas, seguiranse as directrices que marque o Plan de Atención á Diversidade do Centro.

Todo o que se faga nesta materia será de acordo co diagnóstico psico-pedagóxico en estreita relación co Departamento de Orientación.

A diversidade derivada do interese dos alumnos atenderase a través dunha metodoloxía plural para que cada alumno aprenda dacordo coa súa situación persoal.

Na programación tense en conta unha serie de aspectos que permiten individualizar o máis posible o proceso de ensino-aprendizaxe.

Para iso adóptanse as seguintes medidas:

a. Distinguir entre contidos prioritarios, complementarios e de ampliación elexíndose en cada caso o máis apropiado.
b. Propoñer variedade de actividades para un mesmo contido: non todos os alumnos realizarán as mesmas actividades.
c. Utilizar metodoloxías diversas.
d. Empregar materiais didácticos variados e graduados en función da súa dificultade.
e. Favorecer agrupamentos en clase que posibiliten a interacción: agrupamentos flexibles e ritmos distintos. Os grupos de traballo non estarán sempre formados por os mesmos alumnos senón que estarán en función da tarefa a realizar.
f. Graduar as diversas aproximacións que poden darse a un mesmo criterio de avaliación.

Medidas organizativas:

- Reforzo educativo e/ou apoio de profesorado na aula.
- Adaptacións metodolóxicas para algún alumno / grupo, como traballo colaborativo en grupos heteroxéneos, titoría entre iguais, aprendizaxe por proxectos.
- Adaptación dos tempos e/ou os instrumentos de avaliación para algún alumno/a.
- Programas de reforzo para o alumnado que non promoción a materia.

12.- CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS

Na Educación Secundaria Obrigatoria elementos como **a comprensión lectora, a expresión oral, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e a comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional** trabállanse en todas as materias.

Da mesma maneira, foméntase o desenvolvemento de valores como a igualdade entre homes e mulleres e a non discriminación por condicións circunstanciais persoais ou sociais.

O ensino transversal tamén inclúe a educación na resolución pacífica de conflitos e valores que sustente a liberdade, a xustiza, o pluralismo político, a paz, a democracia e o respecto aos dereitos humanos.

- Respecto mutuo as normas de comunicación
- Fomentar os valores cristiáns cara a materia e as relación mutuas
- Cultiva a liberdade e xustiza
- A igualdade no trato cos demais.
- Comportamentos positivos en relación aos demais.
- Constancia no traballo intentando superar as dificultades

- Creatividade
- Previr a violencia en todos os ámbitos
- Fomentar a igualdade entre todos
- Potenciar a iniciativa persoal.
- Inclusión de persoas diferentes
- Cultivar a educación cívica.
- Mostrar actitudes motivadoras para o desarrollo do medio ambiente.
- Fomentar o traballo en equipo e a confianza en sí mesmo.
- Cultivar o sentido crítico, a autonomía
- Respeto as diferenzas das persoas en relación as crenzas e opinións
- Comprender mensaxes diferentes.
- Saber escoitar.
- Despertar o autocontrol.
- Mellorar a convivencia respetando as normas en tódolos ámbitos
- Potenciar o valor de compartir.
- Potenciar a colaboración
- Prevención na resolución pacífica de conflictos.
- Fomentar o espíritu emprendedor
- Cultivar o diálogo nas relacións cos demais.
- Respecto aos compañeiros no seu traballo
- Evitar o racismo ou xenofobia.
- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos diferentes valores.
- Apreciar a beleza das expresións artísticas.
- Interiza valores que humaniza as persoas.
- Asumir as responsabilidades encomendadas.
- Potenciar o comportamento en relación a ecoloxía.
- Fomentar o traballo en equipo
- Cultivar a reflexión persoal
- Comprender mensaxes diferentes, dende distintos puntos de vista.
- Inclusión de persoas diferentes
- Cultivar o diálogo e a empatía nas relacións cos demais.
- Evitar a violencia de xénero
- Evitar contidos sexistas que supoñan discriminación.

13.- ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Asistencia e preparación de obras teatrais, participación nos diferentes concursos propostos polo concello ou outras entidades e polo propio centro, onde traballamos todos os xéneros literarios.
Traballamos na aula os xornais .
Potenciamos o fomento da lectura cunha hora semanal no 1o curso e nos cursos posteriores seguimos o plan lector do centro

14.- MECANISMOS DE REVISIÓN DA PROGRAMACIÓN EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS.

Tal e como establece o artigo 25 das Instrucións do 30 de xullo 2020 da *Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa* é prescritivo avaliar a PD para realizar as modificacións que se estimen oportunas no curso seguinte co obxectivo de mellorala e adaptala ás necesidades do alumnado e do proceso de ensino.

A programación é revisada antes do comezo de curso para incorporar aquelas conclusións da Memoria Final do curso 2021/2022 que se consideren relevantes. Durante o curso, o estudo dos resultados académicos e a análise das súas causas permite establecer medidas correctoras. Nas reunións de Departamento trimestral realizarase un seguimento do nivel de cumprimento das programacións. As modificacións que se deriven desta análise serán acordadas polo Dpto. e quedarán reflectidas nunha acta sendo tamén incluídas na Memoria Final.

1.- Nas sesións de avaliación trimestral e tendo en conta os resultados académicos faremos constar en acta os seguintes aspectos:

- Análise estadístico dos resultados xerais do grupo e valoración dos mesmos.
- Casos particulares analizados e medidas a adoptar.
- Clima de traballo na aula.
- Valoración dos apoios e reforzos.
- Grao de desenvolvemento das competencias en xeral.
- Compromisos para a seguinte avaliación.

2.- Ao remate do curso e como parte da Memoria Final revisarase a programación tendo en conta:

- Unidades non impartidas e as causas que o impediron.
- As modificacións introducidas.
- As propostas de mellora a ter en conta no próximo curso.
- Os resultados académicos e as posibles causas que afectaron negativamente.
- A valoración dos recursos, medidas de atención á diversidade aplicadas e actividades complementarias.
- As conclusións obtidas na avaliación.

INDICADORES DE LOGRO	**1**	**2**	**3**	**4**
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas ou proxectos a partir dos elementos do currículo.				
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas / temas / proxectos.				
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.				
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades, temas ou proxectos.				
5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.				
6. Asignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.				
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.				
8. Asociación de cada estándar cos elementos transversais a desenvolver.				
9. Fixación dunha estratexia metodolóxica común para todo o departamento.				
10. Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
11. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
12. Adecuación do libro de texto .				
13. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.				
14. Adecuación da proba de avaliación inicial, elaborada a partir dos estándares.				
15. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos.				
16. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.				
17. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final.				
18. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria.				
19. Adecuación dos criterios establecidos para o seguimento de materias pendentes.				

20. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación desas materias pendentes.				
21. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				
22. Adecuación dos programas de apoio, recuperación, vinculados aos estándares.				
23. Adecuación das medidas específicas de atención ao alumnado con NEAE.				
24. Grao de desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas.				
25. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos.				
26. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre os criterios de promoción.				
27. Adecuación do seguimento e da revisión da programación ao longo do curso.				
28. Contribución desde a materia ao plan de lectura do centro.				
29. Grao de integración das TIC no desenvolvemento da materia.				
LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.				

15. RELACIÓN DE UNIDADES DIDÁCTICAS

MATERIA: LINGUA E LITERATURA GALEGA	NIVEL: 2 ESO											
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	UNIDADES DIDÁCTICAS											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X
LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos.	X	X		X			X		X			X
LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
LGB1.2.2. Comprende e segue as instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.							X		X	X	X	X
LGB1.3.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria).	X									X		X
LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.	X	X	X				X				X	
LGB1.4.1. Diferencia as ideas principais e as secundarias e identifica a intención comunicativa de programas de carácter informativo: noticias, reportaxes e crónicas.											X	X
LGB1.4.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas.		X								X		
LGB1.4.3. Reflexiona sobre as mensaxes e rexeita usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos e discriminacións.									X			X
LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega.						X	X	X	X	X	X	X
LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízaa na súa práctica habitual.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo).	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	X					X	X	X	X	X	X	X
LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.	X					X	X	X	X	X	X	
LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo con respecto ás regras de interacción e ás opinións alleas.	X						X			X		X
LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios.	X						X			X		X
LGB1.8.3. Expresa e compara con compañeiras/os a súa opinión sobre unha obra de lectura.			X	X				X				
LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.		X	X			X	X	X				
LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.	X	X	X			X	X	X	X		X	

MATERIA: LINGUA E LITERATURA GALEGA	NIVEL: 2 ESO											
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	UNIDADES DIDÁCTICAS											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.		**X**	**X**			**X**	**X**	**X**	**X**		**X**	
LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.		**X**	**X**			**X**	**X**	**X**	**X**		**X**	
LGB1.9.5. Recoñece a avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.		**X**	**X**									
LGB1.10.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.			**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**
LGB1.10.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que implique solicitar unha información ou un servizo.											**X**	
LGB1.10.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa.	X					X	X		X			
LGB1.10.4. Analiza similitudes e diferenzas entre discursos formais e espontáneos.	X											
LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as-ideas.					X	X	X	X	X		**X**	X
LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	**X**
LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas.			X		X	X	X		**X**		**X**	
LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	X	X	X	X	X	X	X	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**
LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	X	X		X	X	X	X	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**
LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	**X**	**X**	**X**	X	X	X	X	X	X	X	X	X
LGB2.2.1. Comprende e interpreta a información máis relevante de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.					X							
LGB2.2.2. Comprende instrucións escritas de certa complexidade que lle permiten desenvolverse en situacións da vida cotiá.			**X**									
LGB2.2.3. Comprende e interpreta normas de convivencia, regras de xogos, correspondencia escolar.								X				
LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias).			X	X	X				X	X	X	X
LGB2.3.2. Localiza a información destacada de textos propios dos medios de comunicación: portadas e titulares.										X	X	X
LGB2.4.1. Comprende e interpreta textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.				X								
LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	**X**	**X**	**X**	X	X	X	X	X	X	X	X	X
LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	**X**	**X**			X	X	X	X	X	X	X	X
LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en	X			**X**			X	X	X	X		

MATERIA: LINGUA E LITERATURA GALEGA	NIVEL: 2 ESO											
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	UNIDADES DIDÁCTICAS											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
versión dixital.												
LGB2.5.3. Coñece o funcionamento das bibliotecas, así como as bibliotecas dixitais e é quen de solicitar libros e vídeos de xeito autónomo.											X	
LGB2.6.1. Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios.						X	X	X	X			X
LGB2.6.2. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.				X	**X**	X	X					
LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.				X	**X**	X	X	X	X	X	X	X
LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.				**X**	X	X	X		X	X	X	X
LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	X	X	X	X	X	**X**	**X**	X	X	X	X	X
LGB2.7.2. Usa recursos audiovisuais para rexistrar a voz.							X					
LGB2.8.1. Elabora esquemas sinxelos para ordenar as ideas e estruturar o texto.						**X**	**X**					
LGB2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo.						**X**	**X**	**X**		**X**	**X**	**X**
LGB2.8.3. Utiliza elementos lingüísticos e discursivos de cohesión interna do texto (a deíxe, as referencias internas de tipo léxico e os conectores).				**X**						**X**		
LGB2.8.4. Usa os signos de puntuación do texto en relación coa organización oracional e coa forma do texto (os parágrafos e a distribución e ordenación das ideas expresadas)					**X**	**X**				**X**		
LGB2.8.5. Revisa e reescribe o texto con respecto polas regras ortográficas e morfolóxicas.				**X**						**X**		
LGB2.8.6. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores.	**X**					**X**	**X**	**X**		**X**		
LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.	**X**					**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**
LGB2.9.1. Produce textos propios da vida cotiá e das relacións persoais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.					**X**							
LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).										**X**	**X**	**X**
LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descricións e explicacións sobre contidos das materias curriculares.				**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**
LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**			**X**			**X**
LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descricións sen parafrasear o texto resumido.	**X**	**X**	**X**		**X**	**X**	**X**	**X**	**X**		**X**	**X**
LGB2.13.1. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos, e correctores para textualizar e revisar e mellorar os escritos.			**X**				**X**	**X**			**X**	
LGB.2.14.1. Describe os valores da escritura como instrumento de comunicación social fundamental para comunicar experiencias e para adquirir e transmitir coñecementos.												
LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**
LGB3.2.1. Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega.	**X**											
LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.			**X**	**X**			**X**	**X**	**X**	**X**		**X**
LGB3.4.1. Completa, transforma e valora textos orais ou escritos de maneira adecuada e correcta atendendo ás normas.		**X**		**X**						**X**		

MATERIA: LINGUA E LITERATURA GALEGA	NIVEL: 2 ESO											
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	UNIDADES DIDÁCTICAS											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
LGB3.6.1. Analiza e usa correctamente a puntuación para a cohesión textual.				X	X	X				X		
LGB3.7.1. Coñece e utiliza adecuadamente substantivos e formas verbais na comprensión e produción de textos orais e escritos.			X			X	X					
LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.	X	X	X	X	X	X	X		X		X	
LGB3.8.1. Identifica e usa distintos tipos de conectores de espazo, oposición, contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que lle proporcionan cohesión a un texto.				X						X		
LG3.8.2. Utiliza os elementos lingüísticos para a cohesión interna.				X						X		
LG3.9.1. Completa, transforma e elabora enunciados de maneira axeitada e correcta atendendo aos compoñentes sintácticos.								X	X	X	X	X
LG3.10.1. Recoñece os erros nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación, propondo solucións para a súa mellora.		X								X		
LGB3.11.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais**,** evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.												
LGB3.12.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.				X				X				
LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos.					X	X	X	X		X	X	X
LGB4.1.2. Distingue entre linguas maioritarias, minoritarias e minorizadas e aplica estes conceptos ao caso galego.	X					X				X		
LGB4.1.3. Coñece as linguas que se falan en España e valora a súa existencia como un elemento de riqueza cultural.		X	X									
LGB4.1.4. Coñece as linguas que se falan na actualidade en Galicia por mor da emigración												
LGB4.1.5. Valora a importancia da relación de Galicia coa comunidade lusófona e coñece os territorios que a integran.				X								
LGB4.1.6. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) e educativos en lingua galega adaptados á súa idade e compáraos con outros similares da lusofonía.				X								
LGB4.2.1. Describe a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo do seu contorno (concello e comarca), compáraa coa situación doutros contextos e analiza as diferenzas.					X	X						
LGB4.2.2. Coñece e valora os topónimos galegos.							X					X
LGB4.3.1. Coñece as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo.							X					
LGB4.3.2. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.						X	X	X				
LGB4.4.1. Coñece a lexislación que regula a utilización do galego e a súa												

MATERIA: LINGUA E LITERATURA GALEGA	NIVEL: 2 ESO											
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	UNIDADES DIDÁCTICAS											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
promoción no ámbito educativo e local.			X									
LGB4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de prexuízos de carácter estético e socioeconómico cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno.			X			X						
LGB4.6.1. Identifica e clasifica as variantes diafásicas do galego.											X	
LGB4.6.2. Analiza a súa práctica lingüística e identifica nela os trazos propios da xerga estudantil.											X	
LGB4.6.3. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega e valóraa como variante unificadora.							X				X	
LGB4.6.4. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona.												
LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

MATERIA: LINGUA E LITERATURA GALEGA	NIVEL: 4 ESO											
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	**UNIDADES DIDÁCTICAS**											
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**
LGB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais dos medios de comunicación audiovisuais, identifica o propósito, a tese e os argumentos de noticias debates ou declaracións, determina o tema e recoñece a intención comunicativa do/da falante.					X	X	X	X				
LGB1.1.2. Distingue as partes nas que se estruturan as mensaxes orais, o tema, así como a idea principal e as secundarias.	X	X	X	X								
LGB1.1.3. Analiza criticamente tanto a forma como o contido de noticias, debates e procedentes dos medios de comunicación e recoñece a validez dos argumentos.							X	X				
LGB1.2.1. Distingue entre opinión e persuasión en mensaxes publicitarias orais e identifica as estratexias de enfatización.							X	X				
LGB1.2.2. Analiza os elementos verbais dos textos orais: no plano fónico (xogos fónicos), no plano morfosintáctico (condensación, concisión e economía) e no plano léxico-semántico (léxico connotativo, simbólico e atractivo para o receptor).	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
LGB1.2.3. Analiza os elementos non verbais, en especial a imaxe (mensaxe icónica) e o son (diálogo, ruídos e música), en anuncios publicitarios ou outro tipo de comunicacións orais.								X				
LGB1.3.1. Identifica a intención comunicativa, a tese e os argumentos dos debates, relatorios e mesas redondas do ámbito educativo e elabora un esquema ou resumo.							X					
LGB1.3.2. Recoñece os procedementos lingüísticos para manifestarse a favor ou en contra dunha opinión ou postura.							X	X				
LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa, a idea principal e as secundarias, de calquera texto oral, formal ou informal, producido na variante estándar ou en calquera das variedades dialectais.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
LGB1.5.1. Identifica os recursos que proporcionan adecuación, coherencia e cohesión ao discurso.								X	X	X	X	X
LGB1.5.2. Coñece e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral e respecta as opinións alleas.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
LGB1.5.3. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal adecuada (mirada e posición do corpo), así como o autocontrol das emocións ao falar en público.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
LGB1.65.1. Recoñece a emisión dunha pronuncia galega correcta, identifica os erros na produción oral allea e produce discursos orais que respectan as regras prosódicas e fonéticas da lingua galega.								X	X	X	X	X
LGB1.6.2. Recoñece e rexeita argumentadamente os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia propia da lingua galega.								X				
LGB1.6.3. Usa, se a posúe, a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto.								X	X	X	X	X
LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
LGB1.7.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

fricativo palatal xordo).												
LGB1.7.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego: infinitivo conxugado e fraseoloxía adecuada.									X			
LGB1.7.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
LGB1.8.1. Reflexiona e ten unha postura crítica ante as mensaxes discriminatorias que proveñen dos medios de comunicación.						X						
LGB1.8.2. Rexeita argumentadamente os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou discriminacións.								X				
LGB1.9.1. Planifica a produción oral, estrutura o contido, revisa os borradores e esquemas.					X							
LGB1.9.2. Presenta os contidos de forma clara e ordenada e con corrección gramatical.					X							
LGB1.9.3. Utiliza o rexistro adecuado á situación comunicativa.					X							
LGB1.9.4. Emprega axeitadamente os elementos prosódicos e (entoación e pronuncia axeitada, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal (mirada e posición do corpo) así como o autocontrol das emocións ao falar en público.					X				X			
LGB1.9.5. Emprega as TIC para documentarse bibliograficamente, revisar gramaticalmente o texto e elaborar unha presentación atractiva e innovadora.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
LGB1.10.1. Recoñece erros (incoherencias, repeticións, ambigüidades, pobreza léxica, erros fonética e entoación inadecuada) nos discursos propios e alleos para evitalos nas súas producións.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
LGB1.11.1. Desenvolve argumentos de forma comprensible e convincente e comenta as contribucións das persoas interlocutoras.						X	X	X	X	X	X	X
LGB1.112 Aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral, respecta as quendas e as opinións alleas e emprega unha linguaxe non discriminatoria.								X				
LGB1.12.1. Desenvólvese con eficacia en situacións que xorden na vida diaria así como noutras de estudo ou traballo e participa en conversas informais.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
LGB2.13.1. Identifica e describe os valores da lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe, así como para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa.						X	X	X				
LGB2.1.1. Emprega pautas e estratexias que facilitan a análise do contido (resumos, cadros, esquemas e mapas conceptuais).	X	X	X	X	X	X		X		X	X	X
LGB2.1.2. Aplica os coñecementos lingüísticos propios (gramaticais e léxicos) e recursos alleos (dicionarios e outras fontes de documentación) para solucionar problemas de comprensión.	X	X				X	X					
LGB2.1.3. Elabora o esquema xerarquizado de ideas dun texto.							X					X
LGB2.1.4. Deduce información global do texto a partir de contidos explícitos e implícitos.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
LGB2.1.5. Entende o significado de palabras propias do rexistro culto e incorpóraas ao seu discurso.			X	X	X		X	X		X	X	X
LGB2.2.1. Identifica a intención comunicativa, o tema e os subtemas de escritos propios da vida cotiá relacionados co ámbito laboral, administrativo e comercial.					X							
LGB2 2.2. Comprende, interpreta e valora textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral (currículo,					X							

carta de presentación, ficha de contratación en empresas e redes sociais de procura de emprego, contrato, nómina e vida laboral), administrativo (carta administrativa e solicitude ou instancia) e comercial (carta comercial, carta de reclamación e impreso administrativo de reclamación).												
LGB2 3.1. Comprende textos relacionados co ámbito educativo, tanto materiais de consulta (dicionarios, glosarios, enciclopedias, etc.), como libros de texto e recursos de temas especializados en internet.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
LGB2.3.2. Interpreta a información de mapas, gráficas, diagramas.		X					X					
LGB2.4.1. Identifica o tema e a intención comunicativa de textos argumentativos.							X					
LGB2.4.4.2. Elabora a súa propia interpretación a partir dos argumentos expresados nun texto.							X					
LGB2.5.1. Diferencia os trazos característicos dos textos xornalísticos de opinión: carta ao director, editorial, columna e artigo de opinión.						X						
LGB2.5.2. Valora a intención comunicativa dun texto xornalístico e distingue entre información, opinión e persuasión.							X		X			
LGB2.6.1. Comprende e interpreta as mensaxes explícitas e implícitas que transmiten os textos publicitarios dos medios de comunicación (anuncios).								X				
LGB2.6.2. Reflexiona e ten unha postura crítica ante as mensaxes persuasivas que proveñen dos medios de comunicación.								X				
LGB2 7.1. Reflexiona sobre os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou mensaxes discriminatorias.								X				
LGB2.7.2. Detecta prexuízos e mensaxes discriminatorias implícitas nos textos de medios de comunicación con especial atención á publicidade.								X				
LGB2.8.1. Selecciona contidos, analiza información e extrae conclusións a partir da consulta de materiais en distintos soportes.	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X
LGB2.8.2. Sérvese dos recursos que ofrecen as bibliotecas ou as TIC para integrar os coñecementos adquiridos nos seus escritos.	X		X		X	X	X					
LGB2.9.1. Utiliza distintas técnicas de planificación para organizar o seu discurso (diferentes tipos de esquemas e mapas conceptuais).	X											
LGB2.9.2. Utiliza o rexistro adecuado en función da tipoloxía textual e do acto comunicativo.										X		
LGB2.9.3. Ordena as ideas e estrutura os contidos en unidades sintácticas consecutivas e encadeadas con conectores e outros elementos de cohesión.				X						X		
LGB2.9.4. Coñece as regras ortográficas e as normas morfosintácticas e sérvese das ferramentas lingüísticas ao seus alcance (correctores, dicionarios e gramáticas) para aplicalas correctamente.												
LGB2.9.5. Revisa o texto para comprobar que a organización dos contidos do texto é correcta e que non se cometen erros ortográficos, gramaticais, de formato ou de presentación.	X	X		X								
LGB2.10.1. Usa as TIC para a corrección dos textos: corrector ortográfico do procesador de textos, dicionarios en liña e outras páxinas especializadas no estudo da lingua galega.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

LGB2.10.2. Usa procesadores de textos para mellorar a presentación dos seus escritos, especialmente na presentación dos seus traballos educativos, atendendo a cada unha das funcionalidades de cada elemento: encabezamento e pé de páxina, numeración de páxinas, índice, esquemas etc.	X		X	X	X		X	X	X			X
LGB2.10.3. Usa as TIC como medio de divulgación de textos propios, de coñecemento doutros alleos e de intercambio de opinións.					X	X		X		X	X	
LGB2.11.1. Produce, respectando as súas características formais e de contido, e en soporte tanto impreso como dixital, textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral (currículo, carta de presentación, ficha de contratación en empresas e redes sociais de procura de emprego), administrativo (carta administrativa e solicitude ou instancia) e comercial (carta comercial, carta de reclamación e impreso administrativo de reclamación).							X					
LGB2.12.1. Crea, en soporte impreso ou dixital, cartas á dirección e columnas de opinión.						X						
LGB2.13.1. Elabora, en soporte impreso ou dixital, textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.							X					
LGB2.13.2. Crea, en soporte impreso ou dixital, un texto argumentativo propio a partir dun tema dado sen documentación previa.		X				X	X		X	X	X	X
LGB2.13.3. Sintetiza a información e resume textos argumentativos sen repetir nin parafrasear o texto de partida.						X	X					
LGB2.14.1. Identifica e describe os valores da escritura non só como una ferramenta para organizar os pensamentos senón tamén como un instrumento para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa.					X							
LGB3.1.1. Recoñece, explica e usa un léxico amplo e preciso de diferentes categorías gramaticais.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
LGB3.1.2. Recoñece, explica e usa fraseoloxía diversa da lingua galega nas súas producións orais e escritas.			X	X	X							
LGB3.2.1. Recoñece e usa correctamente as formas verbais e as perífrases verbais da lingua galega e distingue os diversos tipos.							X		X	X		X
LGB3.3.1. Recoñece e explica os procedementos de creación de palabras.												
LGB3.3.2. Crea palabras novas utilizando os procedementos de creación léxica.								X		X		
LGB3.3.3. Recoñece os valores de prefixos e sufixos e as súas posibilidades combinatorias para crear novas palabras.										X		
LGB3.3.4. Identifica a procedencia grega ou latina de prefixos e sufixos habituais no uso da lingua galega.										X		
LGB3.4.1. Recoñece e usa adecuadamente a fonética da lingua galega, con especial atención á entoación, ás vogais de grao medio e ao n velar.	X	X			X							
LGB3.5.1. Usa eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso (semántico e sintáctico) e de normativa, para resolver dúbidas, e para progresar na aprendizaxe autónoma e para ampliar o seu vocabulario.	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X
LGB3.6.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega nos discursos orais e escritos.	X	X	X	X	X	X	X	X			X	X
LGB3.6.2. Recoñece o valor funcional e social das normas	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.												
LGB3.7.1. Analiza e usa correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión sintáctica.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
LGB3.8.1. Recoñece enunciados e identifica a palabra nuclear que o organiza sintáctica e semanticamente.			X				X	X	X	X		
LGB3.8.2. Recoñece a estrutura interna das oracións, identificando o verbo e os seus complementos.				X	X	X	X	X	X	X	X	
LGB3.8.3. Respecta a orde correcta dos elementos da estrutura sintáctica galega.					X					X		
LGB3.8.4. Clasifica oracións segundo a natureza do predicado.				X			X	X	X	X		
LGB3.8.5. Usa a terminoloxía sintáctica correcta.			X	X	X	X	X	X	X	X		
LGB3.9.1. Recoñece, explica e usa os nexos textuais de causa, consecuencia, condición, hipótese e os conclusivos, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.							X					
LGB3.10.1. Identifica a estrutura do texto, en construcións propias e alleas.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
LGB3.10.2. Xustifica argumentadamente a división en parágrafos de textos propios e alleos.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
LGB3.10.3. Identifica a progresión temática en textos propios e alleos.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
LGB3.10.4. Elabora textos cunha estrutura apropiada, divididos en parágrafos e empregando os mecanismos de progresión temática.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
LG3.11.1. Identifica e describe a estrutura e os trazos lingüísticos dos diferentes xéneros textuais, especialmente nos argumentativos, e aplícaos nas producións propias.							X					
LGB3.11.2. Recoñece nun texto, e emprega nas producións propias, os distintos procedementos lingüísticos para a expresión da subxectividade.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
LGB3.12.1. Xustifica a adecuación das producións en función do contexto, do tema e do xénero textual.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
LGB3.12.2. Elabora producións lingüísticas cunha adecuación apropiada ao contexto, ao tema e ao xénero textual.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
LGB3.13.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
LGB3.14.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.							X				X	X
LGB4.1.1. Valora a lingua como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo e argumenta fundamentadamente e cun discurso propio a súa postura.		X										
LGB4.1.2. Valora o plurilingüismo inclusivo, desde a lingua propia, como expresión da riqueza cultural da humanidade e argumenta cun discurso propio a súa postura.												
LGB4.1.3. Coñece os territorios que forman parte da comunidade lusófona e sabe describir a súa importancia dentro das linguas do mundo no século XXI.							X					
LGB4.1.4. Incorpora á súa práctica cotiá os principais recursos da rede en portugués (buscadores, enciclopedias e portais de noticias).							X					

LGB4.2.1. Coñece e describe a lexislación estatal e autonómica básica en materia lingüística.							X	X				
LGB4.2.2. Describe acertadamente con criterios sociolingüísticos a situación galega actual.									X			X
LGB4.2.3. Analiza gráficas de distribución de linguas tirando conclusións nas que incorpora os seus coñecementos sociolingüísticos.									X			X
LGB4.2.4. Describe a situación sociolingüística de Galicia e emprega a terminoloxía apropiada.									X			
LGB4.2.5. Analiza as tendencias de evolución da lingua galega a partir da situación sociolingüística actual.									X			
LGB4.3.1. Identifica os procedementos de normalización e argumenta axeitadamente a necesidade de continuar con este proceso na lingua galega.						X						
LGB4.3.2. Distingue normativización e normalización e explica axeitadamente cada fenómeno.						X						
LGB4.3.3. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
LGB.4.3.4. Coñece os principais axentes normalizadores en Galicia e valora a súa importancia.						X				X	X	
LGB4.4.1. Recoñece os principais elementos da evolución da lingua galega desde 1916 ata a actualidade.	X				X	X			X			
LGB4.4.2. Recoñece os acontecementos relevantes da historia social da lingua galega desde 1916 e elabora textos expositivos sobre as diferentes etapas.	X	X		X	X							
LGB4.4.3. Identifica as causas dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916.	X	X		X	X							
LGB4.4.4. Identifica as consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916.	X											X
LGB4.4.5. Interpreta gráficos, táboas, textos e información dos medios e das TIC, relacionados coa historia social da lingua galega desde 1916.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
LGB4.5.1. Describe a situación sociolingüística e legal das linguas de España e analiza criticamente textos (literarios e xornalísticos), gráficos ou documentos audiovisuais que traten sobre a situación sociolingüística do Estado español.								X	X			
LGB4.6.1. Sinala os prexuízos lingüísticos atribuíbles a calquera lingua e especialmente á galega e rebáteos cunha argumentación axeitada.								X				
LGB4.6.2. Analiza a opinión propia sobre as linguas, detecta os prexuízos, en caso de os ter, e rebáteos argumentadamente.								X				
LGB4.7.1. Recoñece os principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas da lingua galega.		X										
LGB4.7.2. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega.				X								
LGB4.7.3. Valora a lingua estándar como variedade unificadora.				X								
LGB4.7.4. Valora as variedades xeográficas da lingua galega como símbolo de riqueza lingüística e cultural e rexeita fundamentadamente calquera prexuízo sobre a variación diatópica.		X										
LGB4.7.5. Recoñece as variedades diastráticas e diafásicas da lingua galega e describe o influxo da situación sociolingüística nelas.			X	X								
LGLB5.1.1. Identifica os distintos períodos e xeracións da												

literatura galega de 1916 ata a actualidade.				X		X	X	X	X	X	X	
LGLB5.1.2. Comprende e explica razoadamente os distintos períodos da literatura galega de 1916 ata a actualidade sinalando os seus principais trazos característicos.	X	X	X	X	X							
LGLB5.2.1. Selecciona, seguindo criterios razoados, obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade para a súa lectura.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
LGLB5.2.2. Le autonomamente obras ou textos representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade, resume o seu contido, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
LGB5.2.3. Comenta, de forma guiada ou libre, textos de obras da Literatura galega desde 1916 ata a actualidade, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
LGLB5.2.4. Compara textos literarios dun mesmo período ou de diferentes períodos atendendo aos seus principais contidos, sinala os seus trazos característicos definitorios e pon todo en relación co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período ou períodos.				X			X		X			
LGLB5.3.1. Le expresiva, compresiva e/ou dramatizadamente textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	
LGLB5.3.2. Participa con proveito de audicións de textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade e escribe/debate, argumentadamente, sobre os seus valores literarios.	X		X	X	X	X	X	X	X		X	
LGLB5.4.1. Elabora traballos individual e/ou colectivamente nos que se describen e analizan textos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
LGLB5.5.1. Consulta fontes de información variadas para a realización de traballos e cita axeitada destas.	X											
LGLB5.5.2. Emprego de diferentes recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destes.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
LGLB5.6.1. Crea ou recrea textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula.	X	X	X	X					X		X	
LGLB5.6.2. Desenvolve o gusto pola escrita como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os sentimentos e xuízos.	X	X	X	X								

UD1	**O PINDO**
UD2	**O OURO DO SIL**
UD3	**AS TERMAS DE OURENSE**
UD4	**FESTIVAL DA LUZ**
UD5	**O PAÍS DOS RÍOS**
UD6	**XEOPARQUES**
UD7	**ENCAIXES DE CAMARIÑAS**
UD8	**PERCEBEIROS**
UD9	**FESTIVAL DE CANS**
UD10	**CULTURGAL**
UD11	**TECNÓPOLE**
UD12	**DEVESA DE ROGUEIRA**

16. ANEXO RÚBRICAS:

CRITERIOS	RÚBRICA DA PRODUCCIÓN ESCRITA			
	MOI BEN	**BEN**	**REGULAR**	**NECESITA MELLORAR**
ADECUACIÓN: tipo de texto rexistro e nivel **40%**	O contido adecúase ao tipo de texto requirido, rexistros, niveis e léxico apropiado e variado.	O contido adecúase aceptablemente ao tipo de texto requirido pero o léxico non é o axeitado	O contido non se adecúa ao tipo de texto e rexistro esixido. Presenta unha sintaxe sinxela e un léxico pobre que contén expresións coloquiais.	O contido non se adecúa ao nivel esixido. Presenta incorreccións gramaticais e incorreccións léxicas).
COHERENCIA e COHESIÓN **30%**	O texto resulta coherente e está moi ben cohesionado. A información progresa adecuadamente. As ideas aparecen diferenciadas en parágrafos. Utilízanse conectores	A información progresa, aínda que ás veces é repetitiva. O texto está dividido en parágrafos pero se utilizan poucos conectores do discurso.	A información non progresa, presenta repeticións innecesarias, ou o texto non está delimitado en parágrafos, quedando incompleto. Apenas emprega conectores do discurso.	O texto non resulta coherente. Non hai progresión na información e é moi escasa. O texto non está estruturado en parágrafos e non se utilizan conectores.
ORTOGRAFÍA e PUNTUACIÓN **20%**	É correcta en todo momento. Puntúa correctamente	Obsérvanse non máis de dous erros no uso de tiles e outras faltas ortográficas Advírtense erros no uso de signos distintos do punto e a coma.	Obsérvanse entre tres e cinco erros. No texto faltan signos de puntuación que resultan fundamentais	Obsérvanse más de seis erros ortográficos O texto puntúase incorrectamente.
PRESENTACIÓN e EXTENSIÓN **10%**	A presentación do texto é pulcra,respectando marxes, sangría, alineación de renglóns, etc. A extensión é adecuada.	A presentación do texto é bastante pulcra,respectando marxes, sangría, alineación de renglóns, etc. A extensión é inferior á esixida.	A presentación é ineficaz ao non respectar marxes, sangría, alineación de renglóns, etc.. A extensión é adecuada.	A presentación é ineficaz e a extensión é inferior á esixida.

CRITERIOS	RÚBRICA EXPOSICIÓN ORAL			
	MOI BEN	**BEN**	**REGULAR**	**NECESITA MELLORAR**
Linguaxe non verbal 10%	Amosa seguridade, ten boa postura e establece contacto visual cos presentes.	Amosa seguridade, ten boa postura na maior parte do tempo pero non establece contacto visual cos presentes.	En ocasións amósase inseguro e con mala postura e non establece contacto visual cos presentes.	Amosa gran inseguridade, con mala postura e sen contacto visual cos presentes
Oratoria 25%	Fala claramente durante toda a presentación. A pronuncia é correcta e o tono de voz axeitado.	Fala claramente durante a maior parte da presentación. En ocasións realiza pausas innecesarias e o seu tonno é axeitado.	Ás veces fala claramente, recurre con frecuencia a pausas innecesarias e o tono de voz non é axeitado.	Non fala claramente, a pronunciación é pobre, fai moitas pausas e o tono de voz non mantén o interese da audiencia.
Organización 20%	Toda a información está organizada de forma clara e lóxica. Explica cada parte con detalle.	A maior parte da información está organizada de forma clara e lóxica.	Non hai un plan claro para organizar a información. Necesita axuda para ordeala.	A información aparece totalmente dispersa e sen organizar. Non é capaz de reconducila de forma guiada.
Contido 25%	Amosa dominio do tema, utiliza vocabulario axeitado e a exposición é coherente.	Amosa un bo entendemento das partes do tema. A exposición é clara pero con vocabulario básico.	Falta vocabulario e ten algún problema para expresar correctamente as ideas, en ocasión dubida.	O contido é mínimo, non amosa coñecemento do tema e non logra transmitir con claridade as ideas.
Recursos 10%	Utiliza soportes en diversos formatos, atractivos e de calidade.	Os soportes visuais son axeitados.	Os soportes visuais non son atractivos.	Non hai soportes visuais.
Tempo 10%	O tempo axústase ao previsto cun final que recolle as ideas principais.	O tempo axústase ao previsto pero con final precipitado por falta de control do tempo.	O tempo no se axusta ao previsto e a exposición resulta curta.	O tempo no se axusta ao previsto, resulta excesivamente largo ou insuficiente para o desenvolvemento do tema.

TÁBOA DE ESTIMACIÓN PARA AS ACTIVIDADES DE CLASE					
INDICADORES	**Sempre**	**Case Sempre**	**Ás Veces**	**Case Nunca**	**Nunca**
Realiza as actividades segundo os criterios establecidos: estrutura e desenvolvemento.					
Realiza as actividades na data indicada.					
Corrixe os erros.					
Participa nas actividades de clase.					
A información está completa e ordenada.					

TÁBOA DE ESTIMACIÓN: ELABORACIÓN DUN MAPA MENTAL				
INDICADOR DE LOGRO	**Magnífico Traballo**	**Bo Traballo**	**Podemos mellorar**	**Non está listo**
A idea principal está no centro da folla e represéntase a través dunha imaxe significativa e representativa do tema.				
Os conceptos están organizados de forma xerárquica en sentido das agullas do reloxo e conectados entre si.				
O espazo está distribuído de forma equilibrada e harmónica.				
Destácanse as palabras máis importantes sobre as ramas principais e todas as ramas forman unha estrutura conectada				
Utilízase a cor para diferenciar bloques de contido.				
Utilízanse símbolos e elementos visuais que axudan a relacionar ideas e aclarar vos conceptos.				
O mapa mental presenta un aspecto limpo, ordenado e claro.				
Os conceptos están ben relacionados e a información organízase de forma adecuada.				
O mapa mental é creativo: o uso da cor, a imaxe e as achegas persoais fan que o conxunto sexa orixinal e atractivo.				
Inclúense todas as fórmulas relacionadas co concepto principal.				

1ª LINGUA ESTRANXEIRA: INGLÉS ESO

MESTRAS: **Mª REYES ROSALES ALDAO**
MERCEDES VIVERO ENJAMIO

ÍNDICE

1.- Introdución e contextualización 3

2.- Contribución ao desenvolvemento das competencias clave 5

3.- Concreción dos obxectivos para cada curso 10

4.- Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable..... 12

5.- Concrecións metodolóxicas que require a materia..... 29

6.- Materiais e recursos didácticos que se vaian a utilizar 30

7.- Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado 30

8.- Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente..... 33

9.- Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes 35

10.- Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados 35

11.- Medidas de atención á diversidade..... 36

12.- Concreción dos elementos transversais que se traballarán no curso que corresponda . 36

13.- Actividades complementarias e extraescolares programadas para cada curso 37

14.- Mecanismos de revisión, avaliación e modificación da programación didáctica en relación cos resultados académicos e procesos de mellora 38

15.- Relación de unidades didácticas 39

1.- INTRODUCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

2º ESO A

Atopámonos nunha aula de 24 alumnos, dos cales dezasete son mulleres e sete son homes.
A lingua predominante do alumnado é o castelán.
En canto á análise dos resultados do curso anterior hai tres rapazas e catro rapaces que non acadaron os obxectivos suficientemente, dos cales un alumno é repetidor, un rapaz e dúas rapazas promocionaron por imperativo legal, un alumno promocionou cunha suspensa e un alumno e unha alumna con dúas suspensas.

O profesorado que imparte docencia neste curso é:
Dpto. de ciencias: Narciso Valle Campos, José M. Rivadulla Pereira e José Blanco Barros.
Dpto. de linguas: Begoña Diz Magariños, Mª del Carmen Fernández Villar e Mª Reyes Rosales Aldao.
Dpto. artística: Mar Castro-Rial, Elena F. Sobral e Javier Medrano.
Dpto. relixión: Roberto Briz Cid.

Outros aspectos relevantes:
Deste alumnado seis precisan reforzo educativo no seu proceso de aprendizaxe por circunstancias diversas: dous rapaces con trastorno por déficit de atención e hiperactividade (TDAH predominio inatento), dúas rapazas con dificultades de aprendizaxe debido a problemas de razoamento lóxico-matemático e comprensión. Unha alumna con descoñecemento do idioma que se incorporou o curso 20-21 procedente de Ghana. Hai un rapaz con dificultades de aprendizaxe por lagoas de coñecemento.
Hai tres rapaces e tres rapazas exentos da segunda lingua estranxeira francés.

2º ESO B

Atopámonos nunha aula de 24 alumnos, dos cales trece son mulleres e once son homes.
A lingua predominante do alumnado é o castelán.
En canto á análise dos resultados do curso anterior hai catro rapazas e dous rapaces que non acadaron os obxectivos suficientemente, dos cales unha alumna e un alumno son repetidores, unha rapaza promocionou por imperativo legal con catro suspensas, un alumno promocionou cunha suspensa e o resto con dúas suspensas.

O profesorado que imparte docencia neste curso é:
Dpto. de ciencias: José M. Rivadulla Pereira, Mª Mar López e José Blanco Barros.
Dpto. de linguas: Mª del Carmen Fernández Villar, Begoña Diz Magariños, Ana I. González Entenza, e Mª Reyes Rosales Aldao
Dpto. artística: Mar Castro-Rial, Elena F. Sobral e Javier Medrano.
Dpto. relixión: Roberto Briz Cid.

Outros aspectos relevantes:
Deste alumnado seis precisan reforzo educativo no seu proceso de aprendizaxe por circunstancias diversas: unha rapaza con trastorno por déficit de atención e hiperactividade (TDAH predominio inatento), unha rapaza e un rapaz con dificultades de aprendizaxe nas linguas, unha alumna con descoñecemento do idioma que se incorporou o curso pasado procedente de Ghana. Hai tres rapaces con trastorno do espectro autista TEA, asperger.
Hai catro rapazas exentas da segunda lingua estranxeira francés.

4º ESO A
Atopámonos nunha aula de 18 alumnos, dos cales once son mulleres e sete son homes.
A lingua predominante do alumnado é o castelán.
En canto á análise dos resultados do curso anterior hai tres rapaces (un imperativo legal) e tres rapazas (unha imperativo legal) que non acadaron os obxectivos suficientemente.

O profesorado que imparte docencia neste curso é:
Dpto. de ciencias: Lucía Guede Freire, José M. Rivadulla Pereira e Narciso Valle Campos.
Dpto. de linguas: Monserrat García Blanco, Ana I. González Entenza, Mª Reyes Rosales Aldao e Mercedes Vivero Enjamio.
Dpto. artística: Elena F. Sobral, Ana Mª Acuña e Javier Medrano Iglesias.
Dpto. relixión: Roberto Briz Cid.

Outros aspectos relevantes:
Deste alumnado catro precisan reforzo educativo no seu proceso de aprendizaxe por circunstancias diversas: un rapaz con déficit de atención, un rapaz e unha rapaza con dificultades de aprendizaxe nas linguas e unha rapaza con dificultades de aprendizaxe por desmotivación e lagoas de coñecemento.
Catro rapazas e dous rapaces escolleron matemáticas aplicadas e cinco rapaces e sete rapazas escolleron matemáticas académicas.
Nove escolleron educación plástica, visual e audiovisual, cinco rapaces e catro rapazas.
Dez escolleron 2ª lingua estranxeira francés, tres rapaces e sete rapazas.
Dezasete escolleron tecnoloxías da información e comunicación, seis rapaces e once rapazas.
Doce escolleron bioloxía e xeoloxía, oito rapazas e catro rapaces.
Seis escolleron iniciación á actividade emprendedora e empresarial, dous rapaces e catro rapazas.
Seis escolleron tecnoloxía, catro rapazas e dous rapaces.
Doce escolleron física e química, sete rapazas e cinco rapaces.

4º ESO B
Atopámonos nunha aula de 17 alumnos, dos cales once son mulleres e seis son homes.
A lingua predominante do alumnado é o castelán.
En canto á análise dos resultados do curso anterior hai cinco rapaces (un imperativo legal) e tres rapazas que non acadaron os obxectivos suficientemente.

O profesorado que imparte docencia neste curso é:
Dpto. de ciencias: Lucía Guede Freire, José M. Rivadulla Pereira e Narciso Valle Campos.
Dpto. de linguas: Monserrat García Blanco, Ana I. González Entenza, Mª Reyes Rosales Aldao e Mercedes Vivero Enjamio.
Dpto. artística: Elena F. Sobral, Ana Mª Acuña e Javier Medrano Iglesias.
Dpto. relixión: Roberto Briz Cid.

Outros aspectos relevantes:
Deste alumnado tres precisan reforzo educativo no seu proceso de aprendizaxe por circunstancias diversas: un rapaz con déficit de atención e problemas de ansiedade, unha rapaza con TDAH, un rapaz e unha rapaza con dificultades de aprendizaxe nas linguas e un rapaz con dificultades de aprendizaxe por desmotivación e lagoas de coñecemento.
Catro rapazas e tres rapaces escolleron matemáticas aplicadas e tres rapaces e sete rapazas escolleron matemáticas académicas.

Dez escolleron educación plástica, visual e audiovisual, cinco rapaces e cinco rapazas.
Sete escolleron 2ª lingua estranxeira francés, un rapaz e seis rapazas.
Dezasete escolleron tecnoloxías da información e comunicación, seis rapaces e once rapazas.
Dez escolleron bioloxía e xeoloxía, sete rapazas e tres rapaces.
Sete escolleron iniciación á actividade emprendedora e empresarial, tres rapaces e catro rapazas.
Sete escolleron tecnoloxía, tres rapazas e catro rapaces.
Dez escolleron física e química, sete rapazas e tres rapaces.

Hai unha alumna que se incorpora por primeira vez ao centro procedente doutra comunidade.

2.- CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE.

Incluír as competencias no Currículo permítenos integrar as diferentes aprendizaxes, relacionar a aprendizaxe con distintos tipos de contidos e utilizalos de xeito efectivo cando resulten necesarios e orientar o ensino para tomar decisións relativas á propia aprendizaxe.
A aprendizaxe da área de lingua estranxeira contribúe ao desenvolvemento das competencias básicas da seguinte maneira:

- Contribúe ao desenvolvemento da **competencia en comunicación lingüística (CCL)** de xeito directo, completando, enriquecendo e enchendo de novos matices comprensivos e expresivos esta capacidade comunicativa xeral. A competencia en comunicación lingüística refírese á utilización da linguaxe como instrumento de comunicación oral e escrita, de representación, interpretación e comprensión da realidade, de construción e comunicación do coñecemento e de organización e autorregulación do pensamento, as emocións e a conduta.

  A achega dunha lingua estranxeira ao desenvolvemento da competencia en comunicación lingüística é primordial no discurso oral ao adquirir as habilidades de escoitar, falar e conversar, e mellorar a competencia comunicativa xeral ao desenvolver a habilidade para expresarse, oralmente e por escrito, utilizando as convencións e a linguaxe apropiada a cada situación, interpretando diferentes tipos de discurso en contextos e con funcións diversas.

  O recoñecemento e a aprendizaxe progresiva das regras de funcionamento do sistema interno da lingua estranxeira, a partir das linguas que se coñecen, mellorará a adquisición desta competencia.

  No caso das linguas estranxeiras cómpre realizar unha avaliación continua das 4 habilidades discursivas da lingua meta. Non é necesario amosar unha vez máis os estándares que se relacionan directamente con esta competencia pois son todos.

  Así para comprobar se o alumno acadou a **destreza en comunicación e comprensión oral** fixarémonos en que o alumno sexa quen de comprender a idea xeral e as informacións específicas máis relevantes de textos orais axeitados ao seu nivel utilizando estratexias que favorezan a comprensión de mensaxes emitidas cara a cara ou por medios audiovisuais sobre asuntos cotiás cando se lle fala amodo e con claridade .

  Por cursos os tipos de textos son os seguintes:

  - ✓ 2º de ESO: Exposicións breves e conversacións sobre temas familiares.

- ✓ 4º de ESO: textos sobre necesidades materiais e relacións sociais, sensacións físicas e sentimentos ou opinións.

A **destreza en comunicación e expresión oral** permitiranos saber se o alumno participa en conversacións orais de diferente grao de dificultade segundo o nivel no que se atope e se é quen de simular situacións de comunicación reais sobre temas coñecidos e xa traballados, empregando as estratexias axeitadas para facilitar a continuidade da comunicación e producindo un discurso comprensible e adecuado á intención comunicativa.

Por cursos os tipos de textos que o alumno terá que ser capaz de producir son:

- ✓ 2º de ESO: Conversas en situacións interactivas que supoñan integración da comprensión e expresión. Conversas de clase: pedir información e aclaración, pedir permiso, traballar en grupo e situacións creadas polo docente: xogos, simulacións, xogos de rol, comunicación a través das TICs.
- ✓ 4º de ESO: Conversas nas que se establezan relacións, facer exposicións, narrar, argumentar describir e dar instrucións.

RÚBRICA PARA A EXPRESIÓN ORAL				
CRITERIOS	**MOI BEN**	**BEN**	**REGULAR**	**NECESITA MELLORAR**
PRONUNCIACIÓN, ENTOACIÓN, FLUIDEZ E LINGUAXE NON VERBAL	O discurso é comprensible. Entoación xeralmente apropiada. O ritmo é axeitado. Fonemas son xeralmente claros e comprensibles.	O discurso é xeralmente comprensible. Entoación xeralmente apropiada. O ritmo é xeralmente axeitado. Certo control fonolóxico.	O discurso é xeralmente comprensible e mostra algún control fonolóxico tanto de frases como de palabras individuais.	O discurso é xeralmente comprensible a pesar dun control limitado fonolóxico.
CONTIDO	A exposición ou interacción mostra unha linguaxe estendida a pesar de algunha dúbida. O contido é	A exposición ou interacción mostra unha linguaxe mais rica que unhas frases curtas a pesar de algunha	A exposición ou interacción mostra unha linguaxe mais rica que unhas frases curtas a pesar de dúbidas.	A exposición ou interacción é caracterizada por frases curtas e frecuentes dúbidas.

	relevante a pesar de algunha repetición. Usa unha variedade de conectores.	dúbida. O contido é xeralmente relevante a pesar de algunha repetición. Usa unha variedade de conectores.	O contido é xeralmente relevante a pesar das repeticións. Usa conectores básicos.	Repite información ou sálese do tema.
GRAMÁTICA E VOCABULARIO	Mostra un bo control de formas gramaticais sinxelas e algunas formas gramaticais complexas. Utiliza unha variedade de vocabulario coa riqueza propia do nivel. Da opinions sobre temas familiares.	Mostra un bo control de formas gramaticais sinxelas. Utiliza unha variedade de vocabulario coa riqueza propia do nivel. Da opinions sobre temas familiares.	Mostra un bo control de formas gramaticais sinxelas. Utiliza unha variedade de vocabulario coa riqueza propia do nivel.	Mostra algún control de formas gramaticais sinxelas. Utiliza un vocabulario limitado pero apropiado para falar sobre temas familiares.
COHERENCIA COHESIÓN	Ofrece unha exposición ou interacción ben estructurada e cohesionada. Inicia e responde de forma apropiada, mantenedo e desenvolendo a interacción.	Ofrece unha exposición ou interacción xeralmente estructurada e cohesionada. Responde de forma apropiada, mantenedo e desenvolendo a interacción.	Ofrece unha exposición ou interacción sinxela xeralmente estructurada e cohesionada. Responde de forma apropiada, mantenedo a interacción.	Ofrece unha exposición ou interacción sinxela, a pesar de algunhas dificultades. Precisa axuda para continuar o discurso.

A **destreza en comunicación e comprensión de textos escritos** permitiranos saber se o alumno comprende a idea xeral e/ou específica, datos, opinión, argumentos, intención do autor (segundo o pida a tarefa) de textos escritos auténticos ou adaptados de extensión variada en diferentes soportes axeitados á súa idade e nivel de competencia comunicativa con apoio, se é o caso, de elementos non textuais.

Por cursos os tipos de textos que o alumno terá que ser capaz de comprender son:

- ✓ 2º de ESO: Correspondencia, anuncios, folletos diversos, narracións, artículos de revistas xuvenís, páxinas web, letras de cancións .
- ✓ 4º de ESO: Textos literarios de divulgación "auténticos" de temas relacionados coa cultura e a sociedade e tamén textos relacionados con outras materias do currículo.

A **destreza en comunicación e expresión de textos escritos** permitiranos saber se o alumno é quen de redactar textos breves de forma guiada en diferentes soportes usando léxico e función adecuadas así como elementos básicos de cohesión e coherencia para marcar a relación entre ideas a partir de modelos e respectando regras de ortografía, puntuación e de presentación.

Por cursos os tipos de textos que o alumno terá que ser capaz de producir son:

- ✓ 2º de ESO: Descricións sobre acontecementos e actividades cotiás e familiares, narracións sobre experiencias persoais, cartas, postais, formularios e correos electrónicos de forma guiada.
- ✓ 4º de ESO: Produción de textos libres en papel ou soporte dixital como avisos, correspondencia, instrucións, descricións, relatos de experiencias ou noticias, cunha estrutura adecuada froito dunha planificación coidada na que se faga un borrados, textualización, revisión e versión final.

RÚBRICA PARA A EXPRESIÓN ESCRITA				
CRITERIOS	**MOI BEN**	**BEN**	**REGULAR**	**NECESITA MELLORAR**
PLANIFICACIÓN, e CONTIDO	Todo o contido ten relación directa co tema. O lector entende a totalidade das ideas que se presentan.	Case todo o contido ten relación directo co tema. O lector xeralmente entende as ideas que se presentan.	Algunhas irrelevancias y/ou omisions poden estar presentes. Algunhas ideas repítense O lector xeralmente entende as ideas que se presentan.	Pode haber ideas irrelevantes ou de difícil interpretación. As ideas repítense O lector entende un mínimo das ideas que se presentan.

CORRECCIÓN (Léxico gramática, ortografía)	Utiliza unha variedade de léxico correctamente e acorde o nivel esixido. En ocasións usa léxico menos común de forma inapropiada. Utiliza unha variedade de formas gramaticais sinxelas e algunha complexa con bon control Os erros non impiden a comunicación.	Utiliza unha variedade de léxico correctamente e acorde o nivel esixido. Utiliza unha variedade de formas gramaticais sinxelas con bon control, e intenta usar algunha forma gramatical complexa con certo éxito. Hai erros evidentes, pero pódese determinar a mensaxe.	Utiliza léxico cotián de forma apropiada, a pesar de un sobre uso de certo léxico. Utiliza formas gramaticais sinxelas con bon control Hai erros evidentes, pero pódese determinar a mensaxe.	Utiliza léxico básico de forma bastante acertada. Utiliza formas gramaticais sinxelas con un control razonable. Os erros a veces poden impedir determinar a mensaxe.
PRESENTACIÓN e ORGANIZACIÓN do texto (cohesión e coherencia)	O texto está ben estructurado, cohesionado e é coherente. Utiliza unha variedade de conectores.	O texto está ben estructurado e é coherente. Está xeralmente ben cohesionado con conectores	O texto está cohesionado e é coherente. Utiliza conectores básicos	O texto está cohesionado con conectores básicos de uso frequente.
ADECUACIÓN, CREATIVIDADE E ORIXINALIDADE	O texto se adecua á tarefa seguindo as normas establecidas para manter a atención do lector. Expon ideas moi orixinais e desprende creatividade.	O texto se adecua á tarefa seguindo as normas establecidas para xeralmente manter a atención do lector. Expon ideas orixinais e mostra certa creatividade.	O texto se adecua á tarefa seguindo as normas establecidas de forma xeralmente apropiada. Expon algunha idea orixinal	O texto mostra ideas sinxelas expostas de forma sinxela.

- **Competencia dixital (CD):** O coñecemento dunha lingua estranxeira ofrece a posibilidade de comunicarse utilizando as novas tecnoloxías creando contextos reais e funcionais de comunicación. Esta competencia consiste en dispoñer de habilidades para buscar, obter, procesar e comunicar información e transformala en coñecemento.

- **Competencia para aprender a aprender (CAA):** A aprendizaxe dunha lingua estranxeira rendibilízase enormemente ó incluír contidos directamente relacionados coa reflexión sobre a propia aprendizaxe, para que cada neno e cada nena identifiquen como aprenden mellor e que estratexias os fan máis eficaces. Isto comporta a conciencia daquelas capacidades que entran en xogo na aprendizaxe como a atención, a concentración, a memoria, a comprensión, a expresión lingüística e a motivación do logro, entre outras.
- **Competencias sociais e cívicas (CSC):** As linguas non só serven ós falantes para comunicarse socialmente, senón que tamén son vehículo de comunicación e transmisión cultural. Aprender unha lingua estranxeira implica o coñecemento de trazos e feitos culturais vinculados ás diferentes comunidades de falantes desta. Este feito favorece a comprensión da realidade social na que se vive, o respecto, o recoñecemento e a aceptación de diferenzas culturais e de comportamento, promove a tolerancia e a integración, e axuda a comprender e apreciar tanto os trazos de identidade coma as diferenzas.
- **Competencia do sentido da iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE):** As decisións que provoca a reflexión sobre a propia aprendizaxe favorecen a autonomía. Na medida que a autonomía e iniciativa persoal involucran a miúdo outras persoas, esta competencia obriga a dispoñer de habilidades sociais para relacionarse, cooperar e traballar en equipo: poñerse no lugar do outro, valorar as ideas dos demais, dialogar e negociar, a asertividade para facer saber axeitadamente ós demais as propias decisións, e traballar de forma cooperativa e flexible. O sentido de iniciativa e espírito emprendedor supoñen a capacidade de imaxinar, emprender, desenvolver e avaliar accións ou proxectos individuais ou colectivos con creatividade, confianza, responsabilidade e sentido crítico. Require, polo tanto, poder reelaborar as formulacións previas ou elaborar novas ideas, buscar solucións e levalas á práctica.
- **Competencia da conciencia e expresións culturais (CCEC):** A aprendizaxe dunha lingua estranxeira colabora no desenvolvemento desta competencia se os modelos lingüísticos que se utilizan conteñen, aínda coas limitacións desta etapa, producións lingüísticas con compoñente cultural. Trátase, polo tanto, dunha competencia que facilita tanto expresarse e comunicarse como percibir, comprender e enriquecerse con diferentes realidades e producións do mundo da arte e da cultura. Esta competencia incorpora así mesmo o coñecemento básico das principais técnicas, recursos e convencións das diferentes linguaxes artísticas como a música, a literatura, as artes visuais e escénicas, ou das diferentes formas que adquiren as chamadas artes populares.

3.- CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS PARA CADA CURSO

2º ESO

1. Aplicar as estratexias básicas máis adecuadas para comprensión do sentido xeral, a información esencial, os puntos e as ideas principais, ou os detalles relevantes de mensaxes orais e escritas.
2. Identificar e comprender a información esencial, os puntos principais e os detalles máis salientables en textos orais e escritos breves nun rexistro estándar, sobre asuntos cotiáns en situacións habituais ou sobre temas xerais ou do propio campo de interese nos ámbitos persoal, público e educativo.
3. Recoñecer algunhas tipoloxías textuais, captando as liñas xerais en mensaxes e textos orais e escritos sinxelos.
4. Recoñecer e empregar as fórmulas máis habituais de contacto social e as normas de

cortesía máis comúns para a súa idade, e as utilizadas máis habitualmente para iniciar e terminar o discurso oral ou escrito.

5. Ler con certa autonomía textos adaptados de certa lonxitude adecuados á idade, aos intereses e ao nivel escolar.
6. Coñecer e saber aplicar as estratexias máis adecuadas para producir textos orais monolóxicos ou dialóxicos breves relativos a ámbitos e temas inmediatos cos que xa estea familiarizado.
7. Pronunciar e entoar de xeito claro e intelixible, aínda que se cometan erros de pronuncia polos que as persoas interlocutoras teñan que solicitar repeticións.
8. Manter intercambios e realizar exposicións breves e sinxelos, claramente estruturados, e nun rexistro neutro ou informal, sobre temas de importancia na vida cotiá e asuntos coñecidos ou de interese persoal ou educativo.
9. Cooperar na interacción e no traballo con outras persoas, colaborando con elas na interacción, verificando a comprensión propia e das demais persoas mediante estratexias de compensación lingüísticas e non verbais, e cooperando activamente na realización das tarefas de comunicación.
10. Aplicar estratexias adecuadas para elaborar textos escritos breves e de estrutura simple.
11. Producir, en calquera soporte, textos e mensaxes breves e sinxelos, nun rexistro neutro ou informal, con coherencia, cohesión, adecuación e corrección.
12. Levar a cabo as funcións demandadas polo propósito comunicativo, utilizando, con suficiente dominio para o seu nivel escolar, os expoñentes máis comúns e básicos desas funcións e os patróns discursivos igualmente básicos, de uso máis frecuente.
13. Aplicar á comprensión e produción de textos os coñecementos propios do seu nivel, tanto na propia lingua como na lingua estranxeira, sobre patróns sintácticos e discursivos de uso frecuente.
14. Comprender e utilizar un léxico propio do nivel en situación comunicativas sinxelas reais ou simuladas.
15. Coñecer e aplicar estratexias de coavalición e autoavalición, recoñecendo erros nas súas producións orais e escritas.
16. Presentar os textos escritos de maneira coidada en calquera soporte.
17. Coñecer e usar os aspectos socioculturais e sociolingüísticos básicos, evitando estereotipos lingüísticos e culturais e amosando curiosidade e respecto ante as diferenzas.
18. Valorar as linguas como medio para comunicarse e relacionarse, como recurso de acceso á información e como instrumento de enriquecemento persoal.
19. Participar activamente na aula e escoitar con interese e respecto as intervencións do resto do alumnado e profesorado.
20. Usar os recursos da biblioteca escolar, as TIC, dicionarios e outras fontes de consulta.

4º ESO

1. Aplicar as estratexias adecuadas para a comprensión do sentido xeral, a información esencial, as ideas principais e os detalles relevantes de mensaxes e textos orais e escritos.
2. Identificar a intención e función comunicativa de textos e mensaxes orais e escritos medianamente sinxelos para poder reaccionar de xeito adecuado.
3. Recoñecer tipoloxías textuais variadas e a estrutura dun texto, captando tanto as liñas xerais como os aspectos secundarios de relevancia en mensaxes e textos orais e escritos medianamente sinxelos.
4. Comprender o sentido xeral, a información esencial e os detalles máis relevantes en textos e mensaxes orais ou escritos, breves ou de lonxitude media, e claramente

estruturados, sobre asuntos cotiáns ou menos habituais (temas persoais, educativos, ocupacionais ou temas de interese xeral).

5. Coñecer aspectos culturais xerais que permitan comprender información presente nun texto ou mensaxe oral ou escrito.
6. Ler con autonomía e bastante fluidez textos de ficción e non-ficción adaptados á idade, aos intereses e ao nivel escolar.
7. Aplicar as estratexias máis adecuadas para producir textos orais monolóxicos ou dialóxicos breves ou de lonxitude media, e de estrutura simple, explotando os recursos dos que se dispón, por exemplo, recorrendo á definición simple de elementos para os que non se teñen as palabras precisas.
8. Pronunciar e entoar de maneira clara e comprensible, e manter a fluidez suficiente para facer comprensible a mensaxe, aínda que se poidan cometer erros que non interrompan a comunicación no caso de palabras e estruturas menos frecuentes.
9. Manter intercambios e realizar exposicións orais breves ou de lonxitude media, nun rexistro formal, neutro ou informal, sobre asuntos cotiáns, persoais, educativos, ocupacionais, ou temas de interese xeral.
10. Cooperar nos intercambios e no traballo con outras persoas, interactuando de maneira sinxela pero efectiva para comprender e facerse comprender.
11. Aplicar as estratexias máis adecuadas para elaborar textos escritos breves ou de media lonxitude.
12. Producir, en calquera soporte, textos e mensaxes breves ou de lonxitude media, coherentes e ben estruturados, con cohesión e corrección, e utilizando as estruturas e léxico propios do seu nivel.
13. Adecuar a produción oral ou escrita ao propósito comunicativo, seleccionando a información necesaria e pertinente, e axustando a expresión ao destinatario, ao tema tratado e ao soporte textual.
14. Aplicar á comprensión e produción de textos os coñecementos propios do seu nivel, tanto na propia lingua como na lingua estranxeira, sobre patróns sintácticos e discursivos de uso frecuente.
15. Comprender e utilizar un repertorio léxico de uso común relativo a asuntos cotiáns e a temas xerais ou relacionados cos propios intereses, os estudos e as ocupacións, así como un repertorio limitado de expresións e modismos de uso frecuente.
16. Coñecer e aplicar estratexias de coavaliación e autoavaliación, recoñecendo erros nas súas producións orais e escritas.
17. Presentar os textos escritos de xeito coidado en calquera soporte.
18. Coñecer e utilizar os aspectos socioculturais e sociolingüísticos comúns, evitando estereotipos lingüísticos e culturais e amosando curiosidade e respecto ante as diferenzas.
19. Valorar as linguas como medio para comunicarse e relacionarse, como recurso de acceso á información e como instrumento de enriquecemento persoal.
20. Participar activamente na aula e escoitar con interese e respecto as intervencións do resto do alumnado e profesorado.
21. Utilizar os recursos que ofrece a biblioteca escolar, as TIC e outras fontes de consulta, analizando a súa credibilidade e calidade, para obter, manexar e producir información.

4.- CONCRECIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE

Primeira Lingua Estranxeira. 2º de ESO

Contidos	Criterios de avaliación	Competencias Clave	Estándares de aprendizaxe	Temporalización			Grao mínimo de Consecución do estándar	Instrumentos de avaliación
				T1	T2	T3		
Bloque 1: Comprensión de textos orais **B1.2** **B1.2** **B1.3**	**B1.1** **B1.2** **B1.3** **B1.4** **B1.5** **B1.6**	▪ CCL ▪ CD ▪ CCEC ▪ CSC	▪ PLEB1.1. Comprende fórmulas básicas de relación social para iniciar e terminar o discurso e expresar benvidas, desculpas e agradecementos, e identifica a relación de formalidade entre as persoas interlocutoras e o propósito comunicativo.	X	X	X	Comprende fórmulas básicas de relación social para expresar: Opinións sobre gustos (Starter Unit) Sentimentos (Unit 1) Agradecementos (Unit 2) Problemas de saúde (Unit 3) Realizar pagos na tenda (Unit 4) Comparacións (Unit 5) Acordos e desacordos (Unit 6) Órdenes e consellos (Unit 7) Peticións e compromisos (Unit 8) Pedir e dar axuda (Unit 9)	▪ Observación na aula (10%) ▪ Actividades de comprensión oral (90%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. ▪ INSTRUMENTOS: Escala de observación. Lista de control/cotexo.
		▪ CCL ▪ CD ▪ CCEC ▪ CSC	▪ PLEB1.2. Comprende instrucións e textos breves e sinxelos producidos en contextos reais e simulados, articulados con claridade, ritmo pausado e acentuación estándar, que conteñan vocabulario relativo a lugares, persoas, obxectos, acontecementos e accións ligados a temas sinxelos e habituais na súa idade e no seu contexto escolar.	X	X	X	Capta na maioría das veces os puntos principais de instrucións e textos sobre: Descrición de persoas (Starter Unit) A vida escolar diaria (Unit 1) De que están feitos determinados obxectos (Unit 2) O medioambiente (Unit 3) Carreiras de obstáculos e Parkour (Unit 4) Un concurso de talentos (Unit 5) Experiencias nas vacacións (Unit 6) Estudantes doutros países (Unit 7) Programas de televisión(Unit 8) Electrodomésticos (Unit 9)	▪ Observación na aula (10%) ▪ Actividades de comprensión oral (90%) ▪ PROCEDEMENTOS: Probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta.
		▪ CCL ▪ CD ▪ CCEC ▪ CSC	▪ PLEB1.3. Comprende o esencial en situacións de comunicación, cara a cara ou gravadas, nas que se utilicen frases moi sinxelas sobre temas habituais para a súa idade e o seu nivel escolar, que se refiran aos ámbitos persoal público e educativo, sempre que se fale pausadamente e con claridade, e se poida escoitar máis dunha vez.	X	X	X	Comprende as ideas principais despois de escoitalas dúas veces en situacións de comunicación sobre: Descricións de persoas (Starter Unit) Sentimentos de persoas (Unit 1) Descubrimentos inusuais (Unit 2) O medio ambiente (Unit 3) Entrevista sobre carreiras de obstáculos (Unit 4) Enquisa a xóvenes sobre a felicidade (Unit 5) Experiencias de persoas nas súas vacacións (Unit 6) Desprazamentos extremos (Unit 7) Unha guía televisiva (Unit 8) Anuncio de electrodomésticos(Unit 9)	▪ Observación na aula (10%) ▪ Actividades de comprensión oral (90%) ▪ PROCEDEMENTOS: Probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta.
		▪ CCL ▪ CD ▪ CCEC ▪ CSC	▪ PLEB1.4. Distingue, co apoio da imaxe, as ideas principais e información relevante en presentacións sobre temas educativos que estea a aprender, profesionais moi sinxelos ou do seu interese inmediato (por exemplo, sobre un tema curricular ou unha profesión).	X	X	X	Distingue co apoio da imaxe algunha das ideas principais en presentacións sobre: Como se sintes as persoas en situación diversas (Unit 1) Unha oficina de obxectos perdidos (Unit 2) Problemas de saúde (Unit 3)	▪ Observación na aula (10%) ▪ Actividades de comprensión oral (90%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. ▪ INSTRUMENTOS: Escala de

							Carreiras de obstáculos (Unit 4) Persoas con habilidades impresionantes (Unit 5) Coleccións (Unit 6) Unha viaxe (Unit 7) Programas de televisión (Unit 8) Organización dunha festa (Unit 9)	observación. Lista de control/cotexo.
		▪ CCL ▪ CD ▪ CCEC ▪ CSC	▪ PLEB1.5. Identifica o sentido xeral e os puntos principais dunha conversa informal espontánea, relacionada coas actividades de aula, e de simulacións sobre temas cotiáns e de interese persoal con diversos fins comunicativos, se a produción é articulada con claridade e cunha velocidade media, pero con pausas.	X	X	X	Identifica algunha das ideas xerais de conversas con velocidade media	▪ Observación na aula (10%) ▪ Actividades de comprensión oral (90%) ▪ PROCEDEMENTOS: Probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta.
		▪ CCL ▪ CD ▪ CCEC ▪ CSC	▪ PLEB1.6. Comprende, nunha conversa informal na que participa, descricións, narracións, peticións de información e expresión dos gustos sobre asuntos prácticos da vida diaria e sobre temas do seu interese, cando se lle fala con claridade, amodo e directamente, e se a persoa interlocutora está disposta a repetir ou a reformular o dito.	X	X	X	Comprende nunha conversa na que participa algunha información sobre: Descubrimentos inusuais (Unit 1) Descrición de obxectos (Unit 2) Problemas de saúde (Unit 3) O pago con tarxeta e efectivo (Unit 4) A comparación entre actores (Unit 5) Unha entrevista de traballo (Unit 6) Dar e recibir órdenes e consellos (Unit 7) Unha enquisa sobre programas de televisión (Unit 8) Descrición de rúas (Unit 9)	▪ Observación na aula (10%) ▪ Actividades de comprensión oral (90%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. ▪ INSTRUMENTOS: Escala de observación. Lista de control/cotexo.
		▪ CCL ▪ CD ▪ CCEC ▪ CSC	▪ PLEB1.7. Identifica a información esencial de mensaxes sinxelas emitidas por medios audiovisuais sobre temas concretos e coñecidos (tempo atmosférico, noticias presentadas con imaxes moi redundantes, etc.) e sobre transaccións habituais de bens e servizos, pronunciadas con lentitude e claridade, aínda que deba escoitalas máis dunha vez.	X	X	X	Identifica a información esencial de mensaxes despois de escoitalas dúas veces sobre: Actividades suxeridas nunha conversa (Starter Unit) Recuperación de obxectos perdidos nunha oficina ((Unit 2) Problemas de saúde (Unit 3) Diálogos nunha tenda(Unit 4) Conversacións sobre gustos musicais (Unit 5) Traballos que xurden nun festival (Unit 6) Deportesao aire libre (Unit 7) Peticións de cortesía (Unit 8) Invitacións a unha festa (Unit 9)	▪ Observación na aula (10%) ▪ Actividades de comprensión oral (90%) ▪ PROCEDEMENTOS: Probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta.
Bloque 2. Produción de textos orais: expresión e interacción **B2.1** **B2.2** **B2.3**	**B2.1** **B2.2** **B2.3** **B2.4** **B2.5** **B2.6** **B2.7**	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC	▪ PLEB2.1. Interactúa nas actividades de aula a maioría das veces ou intervén na lingua estranxeira, cunha pronuncia comprensible, e persevera no seu uso aínda que cometa erros e teña que pedir axuda ou aclaracións.	X	X	X	Esfórzase por expresarse na lingua estranxeira	▪ Observación na aula (10%) ▪ Actividades de expresión oral (90%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. ▪ INSTRUMENTOS: Escala de observación. Lista de control/cotexo.
		▪ CCL ▪ CSC	▪ PLEB2.2. Amosa unha actitude positiva polo uso da lingua estranxeira en diferentes situacións comunicativas, e manifesta interese e respecto polas achegas dos seus compañeiros e das súas compañeiras.	X	X	X	Amosa respecto polas intervencións dos compañeiros.	▪ Observación na aula (100%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.

								▪ INSTRUMENTOS: Escala de observación. Lista de control/cotexo.
		▪ CCL ▪ CD ▪ CCEC ▪ CSC	▪ PLEB2.3. Fai presentacións breves e ensaiadas, ben estruturadas e con apoio visual (por exemplo, transparencias de PowerPoint), que lle permitan ilustralas con imaxes e seguir un guión sobre aspectos concretos e sinxelos de temas do seu interese ou relacionados cos seus estudos ou a súa ocupación, e responde a preguntas breves e sinxelas de oíntes sobre o contido destas.	X	X	X	Fai algunha presentación breve e ensaiada con apoio visual sobre: O que fai nun momento determinado do día (Starter Unit) O seu horario escolar (Unit 1) Un descubrimento importante (Unit 2) As enfermidades máis comúns (Unit 3) Parkour (Unit 4) As habilidades das persoas (Unit 5) Traballos que xurden no desenvolvemento dun festival (Unit 6) Unha viaxe perigosa (Unit 7) Obxectos cotidiás non necesarios para vivir (Unit 8) Un festival da súa comunidade (Unit 9)	▪ Observación na aula (10%) ▪ Actividades de expresión oral (90%) ▪ PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos/das alumnos/as. ▪ INSTRUMENTOS: Producións orais. Rúbrica expresión oral.
		▪ CCL ▪ CD ▪ CCEC ▪ CSC	▪ PLEB2.4. Desenvólvese correctamente en xestións e transaccións cotiás, como son as viaxes, o aloxamento, o transporte, as compras e o lecer, seguindo normas de cortesía básicas (saúdo e tratamento), sempre que a persoa interlocutora coopere, falando amodo e con claridade, e repetindo ou reformulando.	X	X	X	Ofrece e obtén información básica sobre: Os gustos (Starter Unit) A vida escolar: horarios e materias. (Unit 1) Obxectos perdidos. (Unit 2) Problemas de saúde (Unit 3) O pago nunha tenda (Unit 4) Opinións e comparacións. (Unit 5) Unha entrevista de traballo (Unit 6) Consellos e órdenes no campo do deporte. (Unit 7) O cumprimento de compromisos. (Unit 8) Como organizar unha festa. (Unit 9)	▪ Observación na aula (10%) ▪ Actividades de expresión oral (90%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise das producións dos/das alumnos/as. ▪ INSTRUMENTOS: Escala de observación. Lista de control/cotexo. Rúbrica expresión oral.
		▪ CCL ▪ CD ▪ CCEC ▪ CSC	▪ PLEB2.5. Participa en conversas informais cunha pronuncia comprensible cara a cara, por teléfono ou por outros medios técnicos, nas que establece contacto social, intercambia información e expresa opinións e puntos de vista, fai invitacións e ofrecementos, pide e ofrece cousas, pide e dá indicacións ou instrucións, ou discute os pasos que hai que seguir para realizar unha actividade conxunta.	X	X	X	Participa nalgunha conversa informal sobre: Opinións sobre gustos (Starter Unit) Expresión de entimentos (Unit 1) Recuperación de obxectos na oficina de obxectos perdidos. (Unit 2) A visita ao médico (Unit 3) Realizar pagos na tenda (Unit 4) Comparacións (Unit 5) Acordos e desacordos (Unit 6) Órdenes e consellos (Unit 7) Peticións e compromisos (Unit 8) Pedir e dar axuda (Unit 9)	▪ Observación na aula (10%) ▪ Actividades de expresión oral (90%) ▪ PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos/das alumnos/as. ▪ INSTRUMENTOS: Producións orais. Xogos de simulación e dramáticos. Rúbrica expresión oral.
		▪ CCL ▪ CD ▪ CCEC ▪ CSC	▪ PLEB2.6. Colabora coas demais persoas na interacción, verificando a comprensión propia e a das demais persoas mediante estratexias de compensación lingüísticas e non verbais, e cooperando activamente na realización das tarefas de comunicación, e manifesta interese e respecto polas achegas do seus compañeiros e das súas compañeiras.	X	X	X	Coopera activamente na realización das tarefas e manifesta interese e respecto polas achegas dos demais.	▪ Observación na aula (100%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. ▪ INSTRUMENTOS: Escala de observación. Lista de control/cotexo.
		▪ CCL ▪ CD ▪ CCEC	▪ PLEB2.7. Toma parte nunha conversa formal ou entrevista moi sinxela de carácter educativo ou ocupacional moi habitual e traballado previamente, intercambiando	X	X	X	Participa nalgunha conversa formal falando amodo e con claridade sobre: Suxerencias (Starter Unit) Horarios e preferencias no colexio (Unit 1)	▪ Observación na aula (10%) ▪ Actividades de expresión oral (90%)

		▪ CSC	información suficiente e básica de carácter persoal e sobre hábitos, gustos ou estudos, preguntando sobre problemas prácticos e reaccionando de forma sinxela ante comentarios, sempre que poida pedir que se lle repitan os puntos clave se o necesita, e se o interlocutor coopera, falando amodo e con claridade, repetindo ou reformulando.				Descubrimentos recentes (Unit 2) Predicción de futuro (Unit 3) Como pagar nunha tenda (Unit 4) Habilidades destacadas de persoas (Unit 5) Unha entrevista de traballo (Unit 6) Deportes de aventuras (Unit 7) Unha enquisa sobre televisión e internet (Unit 8) A organización dunha festa (Unit 9)	▪ PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos/das alumnos/as. ▪ INSTRUMENTOS: Producións orais. Xogos de simulación e dramáticos. Rúbrica expresión oral.
Bloque 3: Comprensión de textos escritos **B3.1** **B3.2**	**B3.1** **B3.2** **B3.3** **B3.4** **B3.5** **B3.6**	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	▪ PLB3.1. Segue, con axuda da imaxe, instrucións sinxelas de funcionamento e manexo de aparellos electrónicos ou de máquinas de uso común e coñecidos, así como instrucións básicas e predicibles para a realización de actividades e normas de seguridade (por exemplo, manexo dun móbil ou prevención de riscos nunha excursión).	X	X	X	Segue algunha instrución sinxela coa axuda de imáxenes.	▪ Observación na aula. (10%) ▪ Proba escrita (90%) ▪ PROCEDEMENTOS: Probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	▪ PLB3.2. Entende os puntos principais de anuncios e material publicitario de revistas propias da súa idade ou de internet, formulados de xeito simple e claro, e relacionados con asuntos do seu interese, nos ámbitos persoal e educativo e ocupacional moi básico.	X	X	X	Entende os puntos principais de anuncios e materiais publicitarios relacionados con: Eventos importantes nas rúas (Unit 1) Obxectos raros que se poden atopar na rúa (Unit 2) O coidado do medio ambiente (Unit 3) Carreiras de obstáculos (Unit 4) Concursos de talentos (Unit 5) Ofertas de traballo. (Unit 6) Normas dun centro de deportes. (Unit 7) Guía de programas televisivos. (Unit 8) Utensilios de cociña. (Unit 9)	▪ Observación na aula. (10%) ▪ Proba escrita (90%) ▪ PROCEDEMENTOS: Probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	▪ PLB3.3. Entende información específica esencial en páxinas web e outros materiais de referencia ou consulta claramente estruturados e nun rexistro estándar e con imaxes ilustrativas redundantes sobre temas relativos a materias educativas, ou do seu interese (por exemplo, sobre un tema curricular, un programa informático, unha cidade, un deporte ou o ambiente), sempre que poida reler as seccións difíciles.	X	X	X	Entende a maioría das veces información específica co apoio de imaxes ilustrativas sempre que poida reler as seccións difíciles, relativas a: Descrición dun país. (Starter Unit) Un forum posting sobre eventos (Unit 1) Un Podcast sobre descubrimentos inusuais. (Unit 2) Un Poscast sobre o medio ambiente. (Unit 3) Un blog post sobre as habilidades da xente. (Unit 4) Un xogo para móbiles. (Unit 5) Un e-postcard sobre actividades realizadas nas vacacións. (Unit 6) Deportes de risco. (Unit 7) Artigo sobre os nosos obxectos imprescindibles. (Unit 8) Artigo sobre as novas formas de decorar as casas. (Unit 9)	▪ Observación na aula. (100%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. ▪ INSTRUMENTOS: Escala de observación. Lista de control/cotexo.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	▪ PLB3.4. Comprende correspondencia persoal en calquera formato e en rexistro estándar na que, de xeito sinxelo e básico, se fale de si mesmo/a; se describan persoas, obxectos e lugares; se narren acontecementos pasados, presentes e futuros, reais ou imaxinarios; se expresen sentimentos, desexos e opinións sobre temas xerais, coñecidos ou do seu interese.	X	X	X	Comprende correspondencia persoal na que se fale de : O seu contorno cotiá. (Starter Unit) Un evento do pasado. (Unit 1) Agradecementos. (Unit 2) Como salvar o noso planeta. (Unit 3) Cartas formais de invitacións. (Unit 4) Persoas con habilidades especiais. (Unit 5) O lugar onde foron de vacacións. (Unit 6)	▪ Observación na aula. (10%) ▪ Proba escrita (90%) ▪ PROCEDEMENTOS: Probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta.

							Consellos sobre a visita a un país. (Unit 7) Reportaxes sobre vidas luxosas. (Unit 8) Os momentos máis destacados da vida duns estudantes. (Unit 9)	
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	▪ PLB3.5. Entende información básica de correspondencia formal na que se informa sobre asuntos do seu interese no contexto persoal, educativo ou ocupacional (por exemplo, sobre un curso de idiomas ou unha compra por internet).	X	X	X	Entende información básica sobre: Un evento divertido. (Unit 1) Descubrimentos do pasado. (Unit 2) Unha feria de ciencias no colexio. (Unit 3) Tipos de pago nas tendas. (Unit 4) Rapaces prodixio. (Unit 5) Traballos para xóvenes estudantes. (Unit 6) Manterse a salvo en situacións perigosas. (Unit 7) As cousas que se consideran máis necesarias para vivir. (Unit 8) Experiencias da nenez. (Unit 9)	▪ Observación na aula. (10%) ▪ Proba escrita (90%) ▪ PROCEDEMENTOS: Probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC	▪ PLB3.6. Comprende con fluidez textos de historias de ficción adaptados para o seu nivel.	X	X	X	Identifica algunha das ideas dun texto de historias de ficción	▪ Observación na aula. (10%) ▪ Proba escrita. (90%) ▪ PROCEDEMENTOS: Probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	▪ PLB4.1. Utiliza estratexias que faciliten o proceso de escritura: segue modelos de textos de características similares, planifica o texto, elabora un borrador, corrixe tanto a ortografía como a orde das ideas e das palabras, etc.	X	X	X	Escribe algún texto seguindo un modelo dado.	▪ Observación na aula. (100%) ▪ PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos/das alumnos/as. ▪ INSTRUMENTOS: Caderno de clase. Rúbrica expresión escrita.
Bloque 4. Produción de textos escritos: expresión e interacción **B4.1** **B4.2** **B4.1** **B4.2**	**B4.3** **B4.4** **B4.5** **B4.6** **B4.7**	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	▪ PLB4.2. Escribe textos moi breves en formato convencional con información sinxela e relevante sobre feitos moi coñecidos e habituais no ámbito educativo, describindo de xeito sinxelo situacións, persoas, obxectos e lugares.	X	X	X	Elabora algún texto moi breve no que: Describe o que fai habitualmente. (Starter Unit) Narra o que fixo nun tempo determinado do pasado. (Unit 1) Describe obxectos que levaría consigo nunha situación de emerxencia. (Unit 2) Describe un problema ambiental e as recomendacións para evitalo. (Unit 3) Conta o seus plans despois de gañar a lotería. (Unit 4) Describe un programa sobre talentos. (Unit 5) Describe todo o que fixo nas clases. (Unit 6) Expoña cousas que teña que facer na escola durante o trimestre. (Unit 7) Se faga unha enquisa sobre a televisión e o uso de internet. (Unit 8) Describa un aparello utilizado na casa. (Unit 9)	▪ Proba escrita (100%) ▪ PROCEDEMENTOS: Probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta. Rúbrica expresión escrita.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	▪ PLB4.3. Completa un cuestionario sinxelo con información persoal e relativa aos seus datos, aos seus intereses ou ás súas afeccións.	X	X	X	Escribe algunha información persoal.	▪ Observación na aula. (10%) ▪ Proba escrita (90%) ▪ PROCEDEMENTOS: Probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta. Rúbrica expresión escrita.

		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	▪ PLB4.4. Escribe notas, anuncios e mensaxes breves en soporte impreso e dixital, en situacións de comunicación reais ou simuladas, relacionados con actividades e situacións da vida cotiá e do seu interese persoal, ou sobre temas de actualidade de especial relevancia e facilmente comprensibles para a súa idade, respectando as convencións e as normas de cortesía, tamén cando se utilizan as redes sociais.	X	X	X	Escribe algunha nota, anuncio e mensaxe breve en situacións de comunicacións reais ou simuladas relacionadas con: Os colexios hai anos (Unit 1) Notas de agradecemento por un regalo recibido (Unit 2) Unha idea para “science fair”(Unit 3) Predicións acerca do fin de semana dun compañeiro de clase (Unit 4) Cousas que saben e cousas que non saben facer (Unit 5) E-mail sobre unhas vacacións en Gran Bretaña. (Unit 6) Consellos para unha vida saudable. (Unit 7) Os seus hábitos televisivos (Unit 8) Utensilios de cociña. (Unit 9)	▪ Observación na aula. (10%) ▪ Proba escrita (90%) ▪ PROCEDEMENTOS: Probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta. Rúbrica expresión escrita.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	▪ PLB4.5. Escribe correspondencia persoal na que se establece e mantén o contacto social, se intercambia información sobre si mesmo/a e a súa vila (por exemplo), se describen en termos sinxelos sucesos importantes e experiencias persoais (por exemplo, unhas vacacións), se dan instrucións sinxelas, se fan e aceptan ofrecementos e suxestións (por exemplo, cancelación, confirmación ou modificación dunha invitación ou duns plans) e se expresan opinións de xeito sinxelo.	X	X	X	Escribe correspondencia persoal na que se intercambia información sobre: O seu contorno cotiá. (Starter Unit) Un evento do pasado ao que se acudiu. (Unit 1) O que estaba a facer o día anterior a determinadas horas. (Unit 2) Un cuestionario sobre o futuro. (Unit 3) Unha carta de invitación a un evento. (Unit 4) Os seus gustos e habilidades comparandoas cos dos seus compañeiros. (Unit 5) Un e-postcard dun lugar que visitara en vacacións. (Unit 6) Consellos para alguén que visita o seu país ou comunidade. (Unit 7) O seu vecindario. (Unit 8) Os grandes feitos da súa vida. (Unit 9)	▪ Observación na aula. (10%) ▪ Proba escrita (90%) ▪ PROCEDEMENTOS: Probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta. Rúbrica expresión escrita.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	▪ PLB4.6. Fai unha presentación coidada dos textos escritos, en soporte impreso e dixital, utilizando correctamente as convencións ortográficas e os signos de puntuación.	X	X	X	Fai unha presentación breve respectando a ortografía e puntuación	▪ Presentación libretas e traballos (100%) ▪ PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos/das alumnos/as. ▪ INSTRUMENTOS: Caderno de clase. Escala de estimación.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	▪ PLEB5.1. Utiliza a lingua estranxeira na maioría das súas intervencións nas actividades de aula, e na participación en simulacións con diversos fins comunicativos, facéndose comprender, producindo con suficiencia discriminativa trazos fonéticos significativos que distinguen fonemas (nasalización, sonorización, etc.), e recoñecendo e producindo comprensiblemente patróns básicos de ritmo, entoación e acentuación de palabras e frases.	X	X	X	Recoñece e utiliza os patróns básicos de ritmo, entoación e acentuación de palabras e frases así como os trazos fonéticos significativos: Sons /eɪ/ e /æ/. Pronunciación do pasado dos verbos regulares: /d/, /t/ e /id/. (Unit 1) /ə/ . Sílabas débiles nas preguntas. (Unit 2) Sons /ŋ/ e /nk/. (Unit 3) A entoación, word stress. (Unit 4) Enlaces (Linking words). (Unit 5) Son /ʌ/. Sílabas débiles e fortes. (Unit 6) Entoación nas preguntas. (Unit 7) /ɑ:/ e /æ/. (Unit 8) Entoación nas “question tags”. (Unit 9)	▪ Observación na aula (10%) ▪ Actividades de comprensión oral (90%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise das producións dos/das alumnos/as. ▪ INSTRUMENTOS: Escala de observación. Lista de control/cotexo.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC	▪ PLEB5.2. Escribe cun dominio ortográfico suficiente para facer comprensible os textos, sen cometer erros moi básicos sobre as regularidades ortográficas máis relevantes.	X	X	X	Utiliza na maioría das veces nos textos as normas ortográficas máis importantes.	▪ Probas escritas (100%) ▪ PROCEDEMENTOS: Probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba

		▪ CD						obxectiva. Proba aberta.
Bloque 5. Coñecemento da lingua e consciencia plurilingüe e intercultural **B5.1** **B5.2** **B5.3** **B5.4** **B5.5** **B5.6** **B5.7**	**B5.1** **B5.2** **B5.3** **B5.4** **B5.5** **B5.6** **B5.7** **B5.8**	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	▪ PLEB5.3. Utiliza as convencións básicas propias da lingua estranxeira no desenvolvemento do proceso comunicativo (saúdos, rutinas para iniciar ou manter a quenda de palabra, fórmulas orais breves para manter a atención, etc.)	X	X	X	Utiliza de forma xeral as convencións básicas para: Suxerir e dar opinións. (Starter Unit) Pedir información sobre un horario escolar. (Unit 1) Dar as grazas por escrito. (Unit 2) Asistir a unha consulta médica. (Unit 3) Pagar algo nunha tenda. (Unit 4) Manifestar acordo ou desacordo. (Unit 5) Facer unha entrevista de traballo. (Unit 6) Dar consellos. (Unit 7) Facer promesas. (Unit 8) Pedir e ofrecer axuda. (Unit 9)	▪ Observación na aula (100%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. ▪ INSTRUMENTOS: Escala de observación. Lista de control/cotexo.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	▪ PLEB5.4. Na propia lingua, identifica aspectos socioculturais básicos e visibles dos países nos que se fala a lingua estranxeira, analizándoos comparativamente coas diversas culturas, de ser o caso, do resto do alumnado, e evitando estereotipos e valoracións etnocéntricas.	X	X	X	Identificar aspectos socioculturais básicos comparando diversas culturas relacionadas con: Colexios inusuais na India e Escocia. (Unit 1) O fundimento do Titanic. (Unit 2) Os científicos do Sur de África. (Unit 3) Antigas tradicións nas illas Salomón. (Unit 4) Concurso de talentos británico.(Unit 5) Traballos perigosos na India. (Unit 6) O símbolo nacional de Nova Zelanda. (Unit 7) Vecindarios en Canadá, Gales e Gana. (Unit 8) Festivais en Australia. (Unit 9)	▪ Observación na aula (100%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. ▪ INSTRUMENTOS: Escala de observación. Lista de control/cotexo.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	▪ PLB5.5. Nas actividades de aula utiliza, para a comprensión e a elaboración de textos, o coñecemento adquirido noutras linguas sobre elementos morfolóxicos, sintácticos e discursivos, así como os procesos de realización das actividades lingüísticas de comprensión e produción.	X	X	X	Aplica nalgunha ocasión o coñecemento doutras linguas nas actividades de aula.	▪ Observación na aula (100%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. ▪ INSTRUMENTOS: Escala de observación. Lista de control/cotexo.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	▪ PLB5.6. Comunica con eficacia, comprendendo e utilizando adecuadamente as estruturas morfosintácticas básicas para realizar as funcións comunicativas propias do seu nivel, e estratexias de comunicación e de redundancia do significado (imaxes e elementos paralingüísticos, cuasilingüísticos básicos e partextuais).	X	X	X	Utiliza axeitadamente as estruturas morfosintácticas básicas: Present simple, past simple e Likes. (Starter Unit) Past simple e Used to. (Unit 1) Past Continuous. Past simple e Past continuous. (Unit 2) Will / Won't e First conditional. (Unit 3) Be going to. Be going to e Will para predicións; Present continuos para plans futuros. (Unit 4) Verbos modais: can/can't, could/ couldn't; Comparative and superlative adverbs; Allow; less ... than, the least, as ... as. (Unit 5) Present Perfect; ever e never; There has/have been. (Unit 6) Verbos modais: Should e must; have to. (Unit 7)	▪ Traballo diario (10%) ▪ Actividades de expresión oral (40%) ▪ Proba escrita (50%) ▪ PROCEDEMENTOS: Probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta. Rúbricas de expresión oral e escrita.

							Pronomes indefinidos; Cuantificadores some, any, a lot of, much, many, enough. (Unit 8) Pronomes reflexivos e Question tags. (Unit 9)	
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	▪ PLEB5.7. Coñece e utiliza un vocabulario oral e escrito básico e suficiente para comprender e elaborar textos sinxelos propios do seu nivel educativo.	X	X	X	Coñece e utiliza un vocabulario oral e escrito básico e suficiente para comprender e elaborar textos sinxelos propios do seu nivel educativo. A roupa (Starter Unit) Verbos e adxectivos referidos a como se sinten as persoas (Unit 1) Materiais e recipientes (Unit 2) O corpo humano e o medio ambiente (Unit 3) O diñeiro; Verbos de movemento (Unit 4) Etapas da vida; verbos para estilos de vida. (Unit 5) Traballos e vacacións. (Unit 6) Verbos e adxectivos (Unit 7) Obxectos de todos os días; programas de televisión. (Unit 8) Obxectos urbanos; Utensilios de cociña. (Unit 9)	▪ Traballo diario (10%) ▪ Actividades de expresión oral (40%) ▪ Proba escrita (50%) ▪ PROCEDEMENTOS: Probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta. Rúbricas de expresión oral e escrita.
		▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD	▪ PLEB5.8. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.			X	Valora nalgunha ocasión o feito de ser plurilingüe	▪ Traballo diario (100%) ▪ PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos/das alumnos/as. ▪ INSTRUMENTOS: Caderno de clase. Traballo de aplicación e síntese.

Primeira Lingua Estranxeira. 4º de ESO

Contidos	Criterios de avaliación	Competencias Clave	Estándares de aprendizaxe	Temporalización			Grao mínimo de Consecución do estándar	Instrumentos de avaliación
				T1	T2	T3		
Bloque 1. Comprensión de textos orais	**B 1.1** **B 1.2** **B 1.3** **B 1.4** **B 1.5** **B 1.6** **B 1.7** **B 1.8**	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC	▪ PLEB1.1. Reflexiona sobre o seu proceso de comprensión, axustándoo ás necesidades da tarefa (de comprensión global, selectiva ou detallada), mellorándoo se é o caso (sacando conclusións sobre a actitude do falante e sobre o contido, baseándose na entoación e na velocidade da fala), deducindo intencións a partir do volume da voz do falante, facendo anticipacións do que segue (palabra, frase, resposta, etc.), e intuíndo o que non se comprende e o que non se coñece mediante os propios coñecementos e as propias experiencias.	X	X	X	Reflexiona sobre a comprensión global, selectiva ou detallada e fai anticipacións do que segue: Deportes (starter unit, canción Glitter in the air de Pink) Personalidade (unit 1, vídeo Beetle brawl) Compras (unit 2, canción Money, Money, Money de Abba) O medio ambiente (unit 3) Felicidade e saúde (unit 4, canción if I were a boy de Beyoncé) Os modales (unit 5) Programa de radio (unit6) Pronóstico (unit 7) Comunicación animal (unit 8)	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta. Cotexo.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC	▪ PLEB1.2. Distingue, con apoio visual ou escrito, as ideas principais e información relevante en presentacións ou charlas ben estruturadas e de exposición clara sobre temas coñecidos ou do seu interese relacionados co ámbito educativo ou ocupacional (por exemplo, sobre un tema educativo ou de divulgación científica, ou unha charla sobre a formación profesional noutros países).	X	X	X	Distingue, con apoio visual or escrito, algunha das ideas principais en presentacións ou charlas: Triunfos deportivos (starter unit) Ficha de datos (unit 1) Os anuncios (unit 2) O poder do cerebro (unit 3) Podcast (unit 4) Informe (unit 5) Presentación de un intercambio (unit 6) Entrevista sobre a comunicación animal (unit 8)	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta. Cotexo.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC	▪ PLEB1.3. Identifica a idea principal e aspectos significativos de noticias de televisión claramente articuladas cando hai apoio visual que complementa o discurso, así como o esencial de anuncios publicitarios, series e películas ben estruturados e articulados con claridade, nunha variedade estándar da lingua, e cando as imaxes facilitan a comprensión.	X	X	X	Identifica algunha das ideas principais cando hai apoio visual de anuncios publicitarios e vídeos cando as imaxes facilitan a comprensión: Beetle Brawl (vídeo – extracto de un documental da BBC) Edificios agora e no pasado (unit 2 vídeo) Diwali (unit 3 vídeo) Vancouver (vídeo unit 4) Charles Dickens (vídeo unit 5) Escenarios de películas (vídeo unit 6) Anunios de radio (unit 7) Stonehenge (vídeo unit 8) Employable Me (vídeo – extracto dun documental da BBC)	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Cotexo. Escala de estimación de actividades de aula.
		▪ CCL ▪ CSC	▪ PLEB1.4. Capta os puntos principais e os detalles salientables de mensaxes gravadas ou de viva voz, claramente articuladas, que conteñan instrucións, indicacións ou outra información, mesmo de tipo técnico (por exemplo, en contestadores automáticos, ou		X	X	Capta os puntos principais de mensaxes gravadas ou de viva voz, claramente articuladas, que conteñan instrucións, indicacións ou outra información, (todo o curso todas as instruccións de aula) Completar un folleto (unit 5)	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática e probas específicas INSTRUMENTOS: Cotexo. Escala de estimación de actividades de aula. Proba obxetiva e proba aberta.

			sobre como realizar un experimento na clase, ou como utilizar unha máquina ou un dispositivo no ámbito ocupacional).				Como ser un bo cómico (unit6)	
		▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC	▪ PLEB1.5. Identifica as ideas principais e detalles relevantes dunha conversa formal ou informal de certa duración entre dous ou máis interlocutores que ten lugar na súa presenza e na que se tratan temas coñecidos ou de carácter xeral ou cotián, cando o discurso está articulado con claridade e nunha variedade estándar da lingua.	X	X		Identifica algunha das ideas principais dunha conversa formal ou informal de certa duración entre dous ou máis interlocutores se o discurso está articulado con claridade e nunha variedade estándar da lingua: Xente que axuda ós demáis (unit 1) Unha entrevista de radio (unit 2) Unha conversa (unit 3) Lesións no deporte (unit 4) Reunión de grupo (unit 5) Ser extra nunha película (unit 6)	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática e probas específicas. INSTRUMENTOS: Cotexo. Escala de estimación de actividades de aula. Proba obxetiva e proba aberta.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC	▪ PLEB1.6. Entende o que se lle di en transaccións e xestións cotiás e estruturadas (por exemplo, en bancos, tendas, hoteis, restaurantes, transportes, centros docente e lugares de traballo) ou menos habituais (por exemplo, nunha farmacia, un hospital, nunha comisaría ou nun organismo público), se pode pedir confirmación dalgúns detalles.		X	X	Entende o que se lle di en transaccións e xestións cotiás e estruturadas (por exemplo, en bancos, tendas, hoteis, restaurantes, transportes, centros docente e lugares de traballo) No médico (unit 4) Como desprazarse en Malta para visitar monumentos (unit 6) Pedir comida nunh restaurante (unit 8)	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática e probas específicas. INSTRUMENTOS: Cotexo. Escala de estimación de actividades de aula. Proba obxetiva e proba aberta.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC	▪ PLEB1.7. Comprende, nunha conversa formal, ou entrevista na que participa (por exemplo, en centros de estudos ou de traballo), información relevante e detalles sobre asuntos prácticos relativos a actividades educativas ou ocupacionais de carácter habitual e predicible, sempre que poida pedir que se lle repita, ou que se reformule, aclare ou elabore, algo do que se lle dixo.			X	Comprende nalgunha entrevista na que participa (por exemplo, en centros de estudos ou de traballo), información relevante ás actividades educativas ou ocupacionais de carácter habitual e predicible, sempre que poida pedir que se lle repita, ou que se reformule, o que se lle dixo. Simular unha entrevista ao dono dunh restaurante (unit 8)	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática e probas específicas. INSTRUMENTOS: Cotexo. Escala de estimación de actividades de aula. Proba aberta.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC	▪ PLEB1.8. Comprende, nunha conversa informal na que participa, explicacións ou xustificacións de puntos de vista e opinións sobre diversos asuntos de interese persoal, cotiáns ou menos habituais, así como a formulación de hipóteses, a expresión de sentimentos e a descrición de aspectos abstractos de temas (por exemplo, a música, o cine, a literatura ou os temas de actualidade).	X	X		Comprende, nunha conversa informal na que participa, algunhas explicacións ou opinións sobre diversos asuntos de interese persoal. Descrición e opinión de dispositivos persoais (starter unit) Que é un bo amigo? (unit 1) O último que comprou (unit 2) Descripción para que serven obxetos da casa pouco coñecidos Que se pode facer para ser máis verde? (unit 3) Poñerse en forma (unit 4) Qué concerto ir (unit 5) A tua última excursión (unit 6)	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática e probas específicas. INSTRUMENTOS: Cotexo. Escala de estimación de actividades de aula. Proba aberta.
Bloque 2. Producción de textos orais:	**B 2.1 B 2.2 B 2.3 B 2.4**	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC	▪ PLEB2.1. Utiliza recursos lingüísticos para entender e facerse entender, como a utilización de expresións memorizadas ou fixas (para pedir que lle falen máis a modo, que lle repitan	X	X	X	Utiliza recursos lingüísticos para entender e facerse entender, como a utilización de expresións memorizadas ou fixas (para pedir que lle falen máis a modo, que lle repitan ou que lle aclaren)	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Cotexo. Escala de estimación de actividades de aula. Rúbrica para a

expresión e interacción	**B 2.5** **B 2.6**		ou que lle aclaren) e o uso de exemplos e definicións, ou de aspectos paralingüísticos como os acenos, a entoación, etc.				Can you repeat please?, Can you speak more slowly?, I don't understand, Could you tell me what ... means?, etc.	expresión oral.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC	▪ PLEB2.2. Nas actividades de aula, a maioría das veces interactúa ou intervén na lingua estranxeira de xeito claro e comprensible, e persevera no seu uso cunha actitude positiva, aínda que cometa erros e teña que pedir axuda ou aclaracións, manifestando interese e respecto polas achegas dos seus compañeiros e das súas compañeiras.	X	X	X	Nas actividades de aula, a veces interactúa ou intervén na lingua estranxeira, e persevera no seu uso cunha actitude positiva, ainda que cometa erros e teña que pedir axuda ou aclaracións, manifestando interese e respecto polas achegas dos seus compañeiros e das súas compañeiras.	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Cotexo. Escala de estimación de actividades de aula.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	▪ PLEB2.3. Fai presentacións breves, ben estruturadas, ensaiadas previamente e con apoio visual (por exemplo, PowerPoint), sobre aspectos concretos de temas educativos ou ocupacionais do seu interese, organizando a información básica de maneira coherente, explicando as ideas principais brevemente e con claridade, e respondendo a preguntas sinxelas de oíntes articuladas de maneira clara e a velocidade media.	X	X	X	TODO	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Rúbrica para a expresión oral.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC	▪ PLEB2.4. Desenvólvese adecuadamente en situacións cotiás e menos habituais que poden xurdir durante unha viaxe ou estadía noutros países por motivos persoais, educativos ou ocupacionais (transporte, aloxamento, comidas, compras, estudos, traballo, relacións coas autoridades, saúde e lecer), e sabe solicitar atención, información, axuda ou explicacións, e facer unha reclamación ou unha xestión formal de maneira sinxela pero correcta e adecuada ao contexto.	X		X	Desenvólvese de unha forma sinxela en situacións que poden xurdir durante unha viaxe ou estadía noutros países por motivos persoais, educativos ou ocupacionais (transporte, aloxamento, comidas, compras, saúde e lecer). Díalogo compras (starter unit) Alugar unha casa (unit 2) Solicitar información sobre o lecer en Milton (unit 7) Restaurantes (unit 8)	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática e probas específicas. INSTRUMENTOS: Cotexo. Escala de estimación de actividades de aula. Rúbrica para a expresión oral. Proba aberta.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC	▪ PLEB2.5. Participa adecuadamente en conversas informais cara a cara ou por teléfono, ou por outros medios técnicos, sobre asuntos cotiáns ou menos habituais, nas que intercambia información e se expresa e xustifica brevemente opinións e puntos de vista; narra e describe de forma coherente feitos ocorridos no pasado ou plans de futuro reais ou inventados; formula hipóteses; fai suxestións; pide e dá indicacións ou instrucións con certo detalle; expresa e xustifica sentimentos, e describe aspectos concretos e abstractos de temas como,	X	X		Participa adecuadamente en conversas informais sobre asunto cotiáns nas que intercambia información e expresa opinións breves; describe feitos ocorridos no pasado ou plans de futuro reais ou inventados de forma sinxela. Cando coñecin un amigo novo (unit1) Describir para que serven obxetos da casa pouco coñecidos Festa ou festival preferido (unit 3) Describir unhas vacacións de inverno (unit 4) Os blogs e as páxinas web (unit 5) Un libro ou película popular (unit 6)	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as e probas específicas. INSTRUMENTOS: Cotexo. Escala de estimación de actividades de aula. Rúbrica para a expresión oral. Proba aberta.

			por exemplo, a música, o cine, a literatura ou os temas de actualidade.					
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC	▪ PLEB2.6. Toma parte en conversas formais, entrevistas e reunións de carácter educativo ou ocupacional, sobre temas habituais nestes contextos, intercambiando información pertinente sobre feitos concretos, pedindo e dando instrucións ou solucións a problemas prácticos, expondo os seus puntos de vista de maneira sinxela e con claridade, e razoando e explicando brevemente e de maneira coherente as súas accións, as súas opinións e os seus plans.			X	Toma parte en conversas formais, entrevistas e reunións de carácter educativo ou ocupacional, sobre temas habituais nestes contextos, expondo os seus puntos de vista de maneira sinxela e con claridade. Pronóstico do tempo (unit 7) Entrevista a un deportista famoso (unit8)	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática e probas específicas. INSTRUMENTOS: Cotexo. Escala de estimación de actividades de aula. Rúbrica para a expresión oral. Proba aberta.
Bloque 3. Comprensión de textos escritos	**B 3.1** **B 3.2** **B 3.3** **B 3.4** **B 3.5** **B 3.6** **B 3.7** **B 3.8**	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	▪ PLEB3.1. Nas actividades de lectura da aula, explica como sabe inferir significados a partir do seu coñecemento do mundo, do coñecemento doutros idiomas, do contexto lingüístico, dos apoios visuais (imaxes, tipografía, deseño, etc.), así como das características do medio en que aparece impresa a información (carteis, folletos, revistas, xornais, páxinas web, etc.).	X	X	X	TODO	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Cotexo. Escala de estimación de actividades de aula.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	▪ PLEB3.2. Procura e entende información específica de carácter concreto en páxinas web e outros materiais de referencia ou consulta claramente estruturados (por exemplo, enciclopedias, dicionarios, monografías, presentacións) sobre temas relativos a materias educativas ou asuntos ocupacionais relacionados coa súa especialidade ou cos seus intereses, e analiza a información tendo en conta varios criterios (autoría, fiabilidade da páxina que o publica, datas, etc.) que axuden a avaliar a credibilidade do material.	X	X	X	Procura e entende información específica de carácter concreto en páxinas web e outros materiais de referencia ou consulta claramente estruturados consulta claramente estruturados (por exemplo, enciclopedias, dicionarios, monografías, presentacións) sobre temas relativos a materias educativas ou asuntos ocupacionais relacionados coa súa especialidade ou cos seus intereses Blog sobre parques naturais estadounidenses (unit 1) Solicitud de traballo (unit 2) Páxina web sobre o “Haka” Blog sobre cores (unit 4) Online enciclopedia (unit 5) Extraer información de posters (unit 6) Informe sobre deportes pouco comúns (unit 7) Distintos tipos de rocas (unit 8)	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Cotexo. Escala de estimación de actividades de aula. Proba obxectiva.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	▪ PLEB3.3. Entende o sentido xeral, os puntos principais e información relevante de anuncios e comunicacións de carácter público, institucional ou corporativo e claramente estruturados, relacionados con asuntos do seu interese persoal, educativo ou ocupacional (por exemplo, sobre lecer, cursos, bolsas e		X	X	Entende o sentido xeral e os puntos principais de anuncios e comunicacións de carácter público, claramente estruturados, relacionados con asuntos do seu interese persoal, educativo ou ocupacional (por exemplo, sobre lecer, cursos, bolsas e ofertas de traballo). Extraer información de un anuncio sobre un festival (unit 5) Extraer información de un anuncio de character	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Cotexo. Escala de estimación de actividades de aula. Proba obxectiva.

			ofertas de traballo).				público del “Climbing Club” (unit5) Anuncio de character público sobre un intercambio (unit 6) Titulares do xornal (unit 7) Guía de eventos (unit 8)	
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	▪ PLEB3.4. Localiza con facilidade información específica de carácter concreto en textos xornalísticos en calquera soporte, ben estruturados e de extensión media, tales como noticias glosadas; recoñece ideas significativas de artigos divulgativos sinxelos, e identifica as conclusións principais en textos de carácter claramente argumentativo, sempre que poida reler as seccións difíciles.	X	X		Localiza información específica de carácter concreto en textos xornalísticos, ben estruturados e de extensión media, tales como noticias glosadas. A realidade do futuro (starter unit) Non ós cyber bullies (unit 1) Comprar ou non comprar (unit 2) Enerxía cinética (unit 3) Extraer información de un artigo sobre Claire Lomas (unit 4) Extraer información de un artigo sobre comunidades (unit 5) Extraer información de 3 críticas de sitios turísticos (unit 6)	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Cotexo. Escala de estimación de actividades de aula. Proba obxectiva.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	▪ PLEB3.5. Comprende correspondencia persoal, en calquera soporte incluíndo foros en liña ou blogs, na que se describen con certo detalle feitos e experiencias, impresións e sentimentos, onde se narran feitos e experiencias, reais ou imaxinarios, e se intercambian información, ideas e opinións sobre aspectos tanto abstractos como concretos de temas xerais, coñecidos ou do seu interese.	X		X	Comprende correspondencia persoal, na que se describen con certo detalle feitos e experiencias, impresións e sentimentos. Email informal (unit 1) Carta de reclamación (unit 2) Foros sobre as enerxías renovables Email formal (unit 7)	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Cotexo. Escala de estimación de actividades de aula. Proba obxectiva.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	▪ PLEB3.6. Entende o suficiente de cartas, faxes ou correos electrónicos de carácter formal, oficial ou institucional, como para poder reaccionar en consecuencia (por exemplo, se se lle solicitan documentos para unha estadía de estudos no estranxeiro).	X	X	X	TODO	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Cotexo. Escala de estimación de actividades de aula. Proba obxectiva.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	▪ PLEB3.7. Identifica información relevante en instrucións detalladas sobre o uso de aparellos, dispositivos ou programas informáticos, e sobre a realización de actividades e normas de seguridade ou de convivencia (por exemplo, nun evento cultural, nunha residencia de estudantes ou nun contexto ocupacional).		X		Identifica algunha información en instrucións sobre o uso de aparellos, dispositivos ou programas informáticos, e sobre a realización de actividades e normas de seguridade ou de convivencia (por exemplo, nun evento cultural, nunha residencia de estudantes ou nun contexto ocupacional). Éxito nos exames (unit 4)	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Cotexo. Escala de estimación de actividades de aula. Proba obxectiva.

		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC	▪ PLEB3.8. Comprende os aspectos xerais e os detalles máis relevantes de textos de ficción e textos literarios contemporáneos breves, ben estruturados e nunha variante estándar da lingua, nos que o argumento é lineal e se pode seguir sen dificultade, e os personaxes e as súas relacións se describen de maneira clara e sinxela.		X		Comprende algúns aspectos xerais de textos de ficción e textos literarios contemporáneos breves, ben estruturados e nunha variante estándar da lingua, nos que o argumento é lineal e se pode seguir sen dificultade, e os personaxes e as súas relacións se describen de maneira clara e sinxela. The Garden Party (unit 5) The Curious Case of Benjamin Button (unit 5)	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Cotexo. Escala de estimación de actividades de aula. Proba obxectiva.
Bloque 4. Produción de textos escritos: expresión e interacción	**B 4.1** **B 4.2** **B 4.3** **B 4.4** **B 4.5** **B 4.6** **B 4.7** **B 4.8**	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC	▪ PLEB4.1. Escribe, nun formato convencional, informes breves e sinxelos nos que dá información esencial sobre un tema educativo ou ocupacional, ou menos habitual (por exemplo, un accidente), describindo brevemente situacións, persoas, obxectos e lugares; narrando acontecementos nunha clara secuencia lineal, e explicando de maneira sinxela os motivos de certas accións.	X	X	X	Escribe, nun formato convencional, informes breves e sinxelos nos que dá información esencial sobre un tema educativo ou ocupacional, describindo brevemente situacións, persoas, obxectos e lugares de maneira sinxela. Cal é a tua actividade de lecer preferida (starter unit) Describir o teu mellor amigo (unit 1) Describir a última vez que fuches de compras (unit 2) Escribir sobre unha costume tradicional (unit 3) Informe guiado sobre a música en directo (unit 6) Pronóstico (unit 7) Informe sobre un animal (unit8)	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Cotexo. Escala de estimación de actividades de aula. Proba obxectiva. Rúbrica para a expresión escrita.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	▪ PLEB4.2. Escribe correspondencia formal básica, dirixida a institucións públicas ou privadas ou entidades comerciais, fundamentalmente destinada a pedir ou dar información, solicitar un servizo ou realizar unha reclamación ou outra xestión sinxela, respectando as convencións formais e as normas de cortesía usuais neste tipo de textos.	X	X	X	TODO	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Cotexo. Escala de estimación de actividades de aula. Proba obxectiva. Rúbrica para a expresión escrita.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	▪ PLEB4.3. Escribe notas, anuncios, mensaxes e comentarios breves, en calquera soporte, nos que solicita e se transmite información e opinións sinxelas e nos que resalta os aspectos que lle resultan importantes (por exemplo, nunha páxina web ou unha revista xuvenís, ou dirixidos a un profesor ou a unha profesora), respectando as convencións e as normas de cortesía.		X		Escribe notas, mensaxes e comentarios breves, en calquera soporte, nos que solicita e se transmite información e opinións sinxelas (por exemplo, nunha páxina web ou unha revista xuvenís, ou dirixidos a un profesor ou a unha profesora). Comentario sobre un deportista que admiro (unit 4) Anuncio para un club (unit 5)	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Cotexo. Escala de estimación de actividades de aula. Proba obxectiva. Rúbrica para a expresión escrita.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	▪ PLEB4.4. Escribe correspondencia persoal e participa en foros, blogs e chats nos que describe experiencias, impresións e sentimentos; narra de forma lineal e coherente feitos relacionados co seu ámbito de interese, actividades e experiencias pasadas (por exemplo, sobre unha viaxe, as súas mellores vacacións, un acontecemento importante, un libro ou	X	X	X	Escribe correspondencia persoal e participa en foros, blogs e chats nos que describe experiencias, impresións e sentimentos sinxelos; narra de forma lineal e sinxela feitos relacionados co seu ámbito de interese, actividades e experiencias pasadas (por exemplo, sobre unha viaxe, as súas mellores vacacións, un acontecemento importante) Email a un amigo sobre un feito que foi importante na tua vida (unit 1)	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Cotexo. Escala de estimación de actividades de aula. Proba obxectiva. Rúbrica para a expresión escrita.

			unha película), ou feitos imaxinarios, e intercambia información e ideas sobre temas concretos, sinalando os aspectos que lle parecen importantes, e xustificando brevemente as súas opinións sobre eles.				Foro de como os anuncios inflúen no que compras (unit 2) Blog sobre o que podes facer para ter mais enerxía (unit 3) Blog sobre o lecer (unit 4) Crítica dunh restaurante (unit 8)	
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CD	▪ PLEB4.5. Completa un cuestionario detallado con información persoal, educativa ou laboral (por exemplo, para facerse membro dunha asociación ou para solicitar unha bolsa).		X	X	Completa un cuestionario con información persoal, educativa ou laboral (por exemplo, para facerse membro dunha asociación). Completar e engadir duas preguntas a un cuestionario sobre comportamento (unit 5) Cuestionario sobre hábitos musicais (unit 6)	PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto. Cotexo. Escala de estimación de actividades de aula.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	▪ PLEB4.6. Escribe o seu currículo en formato electrónico, seguindo, por exemplo, o modelo Europass.			X	TODO	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC	▪ PLEB4.7. Toma notas, mensaxes e apuntamentos con información sinxela e relevante sobre asuntos habituais e aspectos concretos nos ámbitos persoal, educativo e ocupacional, dentro da súa especialidade ou área de interese.	X	X	X	TODO	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Cotexo. Escala de estimación de actividades de aula.
		▪ CCL ▪ CAA	▪ PLEB4.8. Fai unha presentación coidada dos textos escritos, en soporte impreso e dixital, utilizando correctamente as convencións ortográficas e os signos de puntuación.	X	X	X	TODO	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Cotexo. Escala de estimación de actividades de aula. Rúbrica para a expresión escrita.
Bloque 5. Coñecemento da lingua e consciencia plurilingüe e intercultural	**B 5.1 B 5.2 B 5.3 B 5.4 B 5.5 B 5.6 B 5.7**	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC	▪ PLEB5.1. Exprésase cunha pronunciación clara, aceptable e comprensible, e utiliza adecuadamente os esquemas fonolóxicos básicos, aínda que teña que repetir algunha vez por solicitude das persoas interlocutoras.	X	X	X	TODO	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Cotexo. Escala de estimación de actividades de aula. Rúbrica para a expresión oral.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC	▪ PLEB5.2. Produce textos escritos en diferentes soportes, sen erros ortográficos e de puntuación que impidan a comprensión, e utiliza o corrector informático para detectar e corrixir erros tipográficos e ortográficos.	X	X	X	TODO	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Cotexo. Escala de estimación de actividades de aula. Rúbrica para a expresión escrita.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	▪ PLEB5.3. Desenvólvese adecuadamente en situacións cotiás e menos habituais que poden xurdir durante unha viaxe ou estadía noutros países por motivos persoais, educativos ou ocupacionais	X		X	Desenvólvese de unha forma sinxela en situacións que poden xurdir durante unha viaxe ou estadía noutros países por motivos persoais, educativos ou ocupacionais (transporte, aloxamento, comidas, compras, saúde e lecer).	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Proba específica. INSTRUMENTOS: Role plays. Proba aberta. Cotexo. Escala de

			(transporte, aloxamento, comidas, compras, estudos, traballo, relacións coas autoridades, saúde e lecer), e sabe solicitar atención, información, axuda ou explicacións, e facer unha reclamación ou unha xestión formal de xeito sinxelo, pero correcta e adecuada ao contexto.				Díalogo compras (starter unit) Alugar unha casa (unit 2) Solicitar información sobre o lecer en Milton (unit 7) Restaurantes (unit 8)	estimación de actividades da aula. Rúbrica para a expresión oral. Rúbrica para a expresión escrita.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC	▪ PLEB5.4. Recoñece os elementos culturais máis relevantes dos países onde se fala a lingua estranxeira, e establece relación entre aspectos da cultura propia e da cultura meta para cumprir, de ser o caso, o papel de intermediario lingüístico e cultural, abordando con eficacia a resolución de malentendidos interculturais, e valorando positivamente as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	X		X	Recoñece os elementos culturais máis relevantes dos países onde se fala a lingua estranxeira, e establece relación entre aspectos da cultura propia e da cultura meta. Parques naturais nos EEUU (unit 1) As vivendas no Reino Unido (unit 2) Bailes tradicionais en países africanos de fala inglesa (unit 3) Cricket (unit 7)	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Cotexo. Escala de estimación de actividades da aula.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC	▪ PLEB5.5. Comprende e utiliza con corrección suficiente e adecuación sociolingüística os recursos lingüísticos propios do seu nivel, e frases feitas e locucións idiomáticas sinxelas e habituais da comunidade lingüística correspondente á lingua meta.	X	X	X	Comprende frases feitas e locucións idiomáticas sinxelas e habituais da comunidade lingüística correspondente á lingua meta. Sporting moments (starter unit) Aprobación (unit 1) Decepción (unit 2) Interese (unit 3)) Estar de acordo ou non (unit 4) Suxerir (unit 5) Puntos de vista (unit 6) Contrastar (unit 7) Frases feitas con have e take (unit 8)	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta. Cotexo. Escala de estimación de actividades da aula. Rúbrica para a expresión oral. Rúbrica para a expresión escrita.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC	▪ PLEB5.6. Comprende e utiliza un léxico relativamente rico e variado, o que implica, entre outros, o emprego de sinónimos de uso máis frecuente e de palabras de significación próxima para evitar a repetición léxica.	X	X	X	Comprende e utiliza un léxico variado Axudar aos demais (unit 1) Os cartos (unit 2) A enerxía (unit 3 Dores (unit 4) Tecnoloxía e a cortesía (unit 5) Diversión (unit 6) Viaxar e o tempo (unit 7) Adxetivos (unit8)	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta. Cotexo. Escala de estimación de actividades da aula. Rúbrica para a expresión oral. Rúbrica para a expresión escrita.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	▪ PLEB5.7. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais; evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	X	X	X	TODO	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Cotexo. Escala de estimación de actividades da aula.

5.- CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS QUE REQUIRE A MATERIA

Cada unidade didáctica permitirá distribuír proporcionalmente os tempos da clase nas catro destrezas, ler, escribir, escoitar e falar. Por iso incluirán dous bloques de vocabulario relacionado co tema central. A presentación das estruturas serán nun contexto escrito ou gravado. As táboas e os exemplos vanlles permitir a reflexión e a análise e así desenvolver a aprendizaxe autónoma, metodoloxía indutiva. Os textos para a comprensión escrita e oral estarán coidadosamente graduados e reforzados con actividades. Os *listening comprehension* van permitir ademais mellorar a pronunciación. A partir deles faranse os intercambios orais.

- A utilización dos diversos espazos dentro e fóra da aula, realizarase en función da natureza das actividades que se acometan: dramatizacións, traballos en pequeno grupo, audicións, etc. Así pois na clase, disporase o espazo en forma diversa segundo a actividade e empregaranse as novas tecnoloxías xa que as aulas dispoñen de pizarras dixitais. Ademais, os grupos de primeiro se integrarán no programa E-Dixgal, de maneira que tódolos alumnos disporán dun ordenador que conterá os libros/material dixital de cada materia. Fóra da aula utilizaranse o salón de actos. Todo isto sempre e cando a situación sanitaria o permita.

En caso de confinamento, as clases continuarán vía telemática. Para as clases online, usaremos Google Classroom, Google Meet, e Microsoft Teams, pois está asociada á plataforma educativa que usamos habitualmente, Educamos.

Xa que hai alumnos que aprenden de distintas formas e a ritmos diferentes a materia está programada para ser utilizada con flexibilidade de modo que tódolos integrantes do grupo poidan participar e atopen actividades nas que poden aplicar coñecementos e aptitudes, facilitando o desenvolvemento da propia conciencia de logros, e do progreso que logran día a día. Existe sempre un apoio para aqueles nenos e nenas que o requiran, tendo sempre en conta aqueles casos nos que o progreso non responda ós obxectivos que se programaron.

Os sistemas de agrupamento que se levarán a cabo serán flexibles e axeitados ao tipo de actividade e destreza que se pretende desenvolver incluíndo o grupo, o traballo individual e o pequeno grupo. Na formación deles se seguirán os seguintes criterios:

- Facilitadores da aprendizaxe.
- Heteroxéneos.
- Favorecedores de principios tales como a igualdade e a convivencia.
- Favorecedores da aprendizaxe cooperativa.
- Fomento da negociación e o consenso.

O alumnado demanda exercer a súa capacidade de actuar. É necesario proporcionarlle unha ampla gama de actividades e recursos didácticos de diferente participación. O/A alumno/a é o centro do proceso de ensino-aprendizaxe pero a súa actividade constructivista depende da intervención da profesora. Esta intervención debe ser activa e reflexiva e axustada ó nivel que mostra o/a alumno/a, debendo: iniciar o input da lingua, axudar ó individuo na interacción cos demais, avaliar o que fan os nenos/as, proporcionar retroacción, contextualizar as actividades e dar significados comprensibles para o alumno/a, promover estratexias de comunicación, potenciar as estratexias de aprendizaxe xa adquiridas e admitir o erro.

Tense en conta ao ofrecer actividades interrelacionadas coas outras áreas curriculares, empezando polo coñecemento do neno mesmo e a continuación coa exploración do mundo que os rodea; a súa casa, o seu colexio, o seu medio e a súa sociedade en xeral

6.- MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS QUE SE VAIAN UTILIZAR

Polas características propias da materia e a súa base metodolóxica farase necesaria a utilización de recursos como:

- Libro dixital (student's E-book) e caderno de actividades en papel e dixital (workbook) da editorial Macmillan Education: Influence Today. (en 2º)
- Libro do alumno e caderno de actividades en papel e dixital (Student's book and Workbook) da editorial Oxford: Mosaic. (en 4º)
- Libro dixital do profesor e ordenadores de E-Dixgal dos alumnos
- Pizarra dixital interactiva.
- Material complementario do mestre fotocopiable (Teacher's Resource Book).
- Fichas de recuperación para alumnos coa materia pendente.
- Aplicación Macmillan Education Everywhere e Student app.
- Acceso dos alumnos a Oxford Online Learning Zone, sitio web con actividades relacionadas coa vida dos rapaces e a cultura británica no que se reforza o traballado no libro de texto. (4º ESO)
- Libros de lectura adaptados.
- Cancións e vídeos actuais para reforzar o traballado.
- Emprego das novas tecnoloxías e apps (por exemplo Google Classroom, Kahoot, Flipgrid, Write & Improve...).

Ademais do profesor asignado para impartir a materia contarase cun auxiliar de conversa.
A súa función será reforzar as destrezas orais do alumnado tanto na comprensión oral como na expresión. Isto verase completado coa ensinanza dos aspectos da cultura do país de procedencia do auxiliar.

7.- CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO

7.1.- Criterios de cualificación trimestral

Ao longo do curso faranse varias probas escritas e tamén orais para poder valorar o grao de consecución dos competencias clave nas catro destrezas.

No segundo trimestre terán unha lectura de carácter obrigatorio avaliable por medio dunha proba escrita.

Ademais teñen á súa disposición unha seleción de libros adaptados ao seu nivel que poderán ler de forma voluntaria, coa conseguinte obtención dun positivo (+ 0'5 na nota final do trimestre) sempre e cando entreguen o traballo correspondente.

2º ESO

CONTEXTOS	**CCL**	**CSC**	**CAA**	**CCEC**	**CD**
Listening (comprensión oral)	15%		25%	25%	10%
Speaking (expresión oral)	20%	40%	25%	25%	50%
Reading, Use of English & Writing (comprensión escrita, gramática e léxico, expresión escrita)	50%	20%	25%	25%	
Classwork (tarefas de clase e participación)	15%	40%	25%	25%	40%

Peso de cada competencia	**75%**	**5%**	**10%**	**5%**	**5%**

4º ESO

CONTEXTOS	**CCL**	**CSC**	**CAA**	**CCEC**	**CD**
Listening (comprensión oral)	20%		20%	20%	10%
Speaking (expresión oral)	20%	35%	20%	20%	20%
Reading and Use of English (comprensión escrita, gramática e léxico)	20%	10%	20%	20%	10%
Writing (expresión escrita)	20%	20%	20%	20%	10%
Classwork (tarefas de clase e participación)	20%	35%	20%	20%	50%

Peso de cada competencia	**75%**	**5%**	**10%**	**5%**	**5%**

AVALIACIÓN PARCIAL

O cálculo das notas trimestrais require a avaliación das competencias clave con diferentes instrumentos. Obtidas as cualificacións, calcúlase a súa media ponderada segundo os perfís competencias trimestrais da materia dos diferentes cursos da ESO.

AVALIACIÓN FINAL

Sendo a avaliación continua, os alumnos que acaden unha puntuación superior ou igual a 5 na terceira avaliación parcial terán a mesma cualificación final.

En caso de que algún alumno ou alumna queira mellorar a cualificación parcial poderá realizar actividades ou probas referidas ao contexto de aplicación. Neste caso a cualificación final realizarase coa media ponderada da terceira avaliación parcial tendo en conta o novo resultado sempre que sexa superior ao obtido no curso.

Os alumnos que non acaden unha nota superior ou igual a 5 na terceira avaliación parcial deberán realizar actividades ou probas específicas que avalíen os contextos de aplicación non superados e serán avaliados igualmente segundo as porcentaxes dos contextos e competencias de arriba. Para acadar o aprobado, o alumno ou alumna deberá obter unha nota mínima de 5 sobre 10. A cualificación final realizarase coa media ponderada da terceira avaliación parcial tendo en conta o novo resultado.

A promoción do alumnado será adoptada de xeito colexiado segundo o disposto no Artigo 8 da Orde do 25 de xaneiro de 2022 pola que se actualiza a normativa de avaliación.

Na seguinte táboa detállanse os contextos nos que son avaliadas as diferentes competencias.

	CONTEXTOS DE APLICACIÓN
Listening (comprensión oral)	Proba escrita, preguntas tipo test, de completar, de respostas curtas
Speaking (expresión oral)	Exposición oral, conversación, descrición dunha imaxe, diálogos, expresar criterios e opinións
Reading and Use of English (comprensión escrita, gramática e léxico)	Proba escrita, preguntas tipo test, de completar, de respostas curtas, de ordenar.
Writing (expresión escrita)	Proba escrita, búsqueda de información, tratamento e desarrollo, autoavaliación, coavaliación
Classwork (tarefas de clase e participación)	Debates, coloquios, tarefas específicas de CCBB, usar diferentes aplicacións de forma individual ou en grupo

PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

A posible PROMOCIÓN ou TITULACIÓN de alumnado con tres materias suspensas (sendo unha delas INGLÉS) será acordada en sesión de avaliación. En relación a esta materia o voto será positivo sempre e cando non exista abandono da materia.

7.2.- Procedementos de avaliación

- Observación sistemática do traballo e da participación do alumno en clase.

- Intercambios orais: preguntas en clase, diálogos, coloquios, debates e postas en común.
- Realización de exercicios específicos que respondan aos diversos obxectivos programados na unidade didáctica.
- Revisión e análise das actividades e traballos realizados.
- Observación da actitude dos alumnos respecto á materia.
- Proba específica de avaliación da unidade didáctica.
- Autoavaliación. Expresar criterios e opinións sobre as dificultades atopadas, sobre o que lles gusta ou non, incluíndo o seu xuízo sobre os resultados.
- Coavaliación, enfocada cara á constante retroalimentación.
- Seguimento individualizado. Terase en conta o esforzo, interese e evolución de cada alumno atendendo ás capacidades propias de cada un.

CONTEXTOS	**PROCEDEMENTOS**	**INSTRUMENTOS**
Listening (comprensión oral)	Proba escrita	Proba obxectiva (preguntas tipo test, de completar, de respostas curtas)
Speaking (expresión oral)	Exposición oral Conversación Descrición dunha imaxe	Rúbrica de expresión oral
Reading and Use of English (comprensión escrita, gramática e léxico)	Proba escrita	Proba obxectiva (preguntas tipo test, de completar, de respostas curtas, de ordenar)
Writing (expresión escrita)	Proba escrita	Rúbrica de expresión escrita
Classwork (tarefas de clase e participación)	Análise de produción Observación	Escala de estimación de actividades de aula, lista de cotexo

8.- INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE

O artigo 21 do Decreto 86/2015 prescribe a avaliación dos procesos de ensino e da propia práctica docente, así o recolle tamén o artigo 25 das Instrucións do 30 de xullo 2020 da *Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa*. Esta avaliación é fundamental para valorar os resultados obtidos e coñecer cales son as circunstancias e elementos da nosa programación positivos e cales, pola contra, dificultan a consecución dalgunhas CC e obxectivos. A práctica docente é avaliada de modo continuo. Os instrumentos empregados son o anecdotario de aula, as escalas de valoración numérica con indicadores de logro para os procesos de ensino-aprendizaxe aplicadas ao finalizar cada trimestre, as actas das reunións do Dpto., celebradas cunha periodicidade mensual para realizar unha análise do progreso académico dos estudantes, o seguimento da programación e

comentar as conclusións da Comisión de Coordinación Pedagóxica (CCP).

PROCESO DE ENSINO	1	2	3	4
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.				
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe.				
3. Conseguiuse motivar para lograr a actividade intelectual do alumnado.				
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.				
5. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.				
6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.				
7. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
8. Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
9. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.				
10. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.				
11. Dáse un peso real á observación do traballo na aula.				
12. Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.				

LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.

PROCESO PRÁCTICA DOCENTE	1	2	3	4
1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.				
2. Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.				
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.				
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.				
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
6. Combínase o traballo individual e en equipo.				
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.				
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				
9. Incorpóranse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe.				
10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.				
11. Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos.				
12. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos				

derivados da corrección das probas, traballos.				
13. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.				
14. Adecuación, logo da súa aplicación, das ACS propostas e aprobadas.				
15. As medidas de apoio, reforzo, etc. están claramente vinculadas aos estándares.				

LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.

9.- ORGANIZACIÓN DAS ACTIVIDADES DE SEGUIMENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES

Respecto a aqueles alumnos que teñan a materia do curso anterior non superada establécense as seguintes medidas:

- Elaborarase un plan individualizado e personalizado de recuperación da materia pendente por trimestre. Os estudantes que cumpran os obxectivos marcados superarán a materia pendente.
- Os alumnos que non cumpran satisfactoriamente os obxectivos trimestrais marcados terán a posibilidade de facer unha proba escrita de mínimos no mes de abril nas datas propostas dende a Xefatura de Estudos.
- As probas recollerán os contidos do curso anterior e serán similares ás do curso ordinario sendo cualificadas seguindo os mesmos criterios.

10.- DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS OU COLECTIVAS QUE SE POIDAN ADOPTAR COMO CONSECUENCIA DOS SEUS RESULTADOS

A avaliación inicial ten como obxectivo fundamental analizar, antes de iniciar un proceso de ensino-aprendizaxe, a situación de cada estudante. Na avaliación inicial pódense diagnosticar aspectos como as concepcións alternativas, as estratexias espontáneas de razoamento, as experiencias persoais e os hábitos e actitudes que determinan, en boa medida, o sentido da aprendizaxe.

Durante a avaliación inicial do presente curso analizarase con especial interese a competencia dixital dos estudantes, cómpre coñecer as destrezas do alumnado no uso do ordenador para garantir que son capaces de continuar a súa formación no hipotético caso de ter que realizar o ensino a distancia.

Durante as dúas primeiras semanas do curso realizarase unha proba escrita, deseñada tendo en conta o currículo do curso anterior. Os resultados destas probas, xunto coa observación do traballo na aula, a información aportada polo Departamento de Orientación e a Memoria Final do curso 2021/2022, permiten adoptar decisións sobre cales son os puntos de partida e poder adaptar así o proceso de ensino aprendizaxe e a propia programación didáctica ás necesidades detectadas.

11.- MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Tódalas unidades didácticas proporcionan unha variedade de actividades de reforzo ademais das que a mestra poida ofrecer, e non só de repaso senón tamén de ampliación para aqueles/as alumnos/as que rematen antes o seu traballo.

As medidas que se levan a cabo son:

- Ordinarias:
  - Adaptación dos tempos, instrumentos e procedementos de avaliación.
  - Reforzo educativo e apoio con profesorado con dispoñibilidade horaria.
  - Actividades de reforzo: O alumnado con máis dificultades de aprendizaxe traballará sobre contidos mínimos das unidades didácticas para acadar os obxectivos mínimos. Teranse sempre en conta os protocolos establecidos pola Xunta de Galicia para o alumnado de necesidades específicas de apoio educativo.
  - Emprego das TIC.
  - Traballo cooperativo. Contribúe ao desenvolvemento de habilidades comunicativas, traballo en grupo e flexibilidade de pensamento.
  - Titoría entre iguais.
  - Aprendizaxe por proxectos.
  - Traballo en equipo. Favorece o desenvolvemento de habilidades sociais e a inclusión.

- Extraordinarias:
  - Adaptacións curriculares significativas.
  - Atención educativa ao alumnado que, por circunstancias diversas, presenta dificultades para unha asistencia continuada ao centro educativo.

Con aqueles alumnos e alumnas que presenten unha situación de desvantaxe académica a causa dunha enfermidade de larga duración ou de períodos de hospitalización continuos, tomaranse as medidas máis axeitadas para cada caso adaptándose en todo momento á situación e respectando os tempos que veñan dados polas secuelas da enfermidade.

Os métodos de avaliación terán en conta a diversidade de necesidades do alumnado presente na aula.

12.- CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS QUE SE TRABALLARÁN NO CURSO QUE CORRESPONDA

Como materia de lingua traballaranse principalmente a **comprensión lectora, a expresión oral e escrita**, presentes en todos os EA, pero tamén:

- **Comunicación audiovisual e as TIC**, a través das lousas dixitais, actividades interactivas, os recursos na web, os vídeos interactivos e as actividades con vocabulario típico da linguaxe multimedia.

- **O emprendemento**. Nas actividades de expresión oral ao expresar opinións, compartir e organizar o traballo en grupo, o alumno toma a iniciativa, gaña confianza en sí mesmo e desenvolve aptitudes como a creatividade, a autonomía e o sentido crítico.

- **Educación cívica e constitucional**. A materia trabállase sempre sobre un tema nun contexto social e histórico, fomentando o sentido da responsabilidade ética e o espírito comunitario e favorecendo a

convivencia, tolerancia, autocontrol, o diálogo e a empatía.

Fomentarase o desenvolvemento da igualdade efectiva entre homes e mulleres, a prevención da violencia de xénero ou contra persoas con discapacidade e os valores inherentes ao principio de igualdade de trato e non discriminación por calquera condición ou circunstancia persoal ou social.

Fomentarase a aprendizaxe da prevención e resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto aos dereitos humanos, o respecto ao home e mulleres por igual, ás persoas con discapacidade e o rexeitamento á violencia terrorista, a pluralidade, o respecto ao Estado de dereito, o respecto e a prevención do terrorismo e de calquera tipo de violencia.

Fomentarase a prevención de calquera forma de violencia, racismo ou xenofobia.

Evitaranse os comportamentos e contidos sexistas e estereotipos que supoñan discriminación.

Incorporaranse elementos curriculares relacionados co desenvolvemento sustentable e o medio ambiente, os riscos de explotación e abuso sexual, o abuso e malos tratos ás persoas con discapacidade, as situacións de risco derivadas da inadecuada utilización das Tecnoloxías da Información e a Comunicación, así como a protección ante emerxencias e catástrofes.

Fomentaranse as medidas para que o alumnado participe en actividades que lle permita afianzar o espírito emprendedor e a iniciativa empresarial a partir de aptitudes como a creatividade, a autonomía, a iniciativa, o traballo en equipo, a confianza nun mesmo e o sentido crítico.

Adoptaranse medidas para que a actividade física e a dieta equilibrada formen parte do comportamento xuvenil.

Potenciarase a educación e a seguridade viaria.

Os EA vinculados directamente con estes elementos transversais son os seguintes:

PLB5.4. Na propia lingua, identifica aspectos socioculturais básicos dos países nos que se fala a lingua estranxeira, analizándoos comparativamente coas diversas culturas, se é o caso, do resto do alumnado, evitando estereotipos e valoracións etnocéntricas.

PLEB5.8. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.

13.- ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

- O departamento organizará a asistencia dos alumnos a obras teatrais representadas na lingua inglesa.
- O Equipo de Linguas Estranxeiras proporá unha viaxe a Londres como excursión de fin de curso para 4º ESO.
- Participación no concurso en liña **The Big Challenge**.

14.- MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA

Tal e como establece o artigo 25 das Instrucións do 30 de xullo 2020 da *Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa* é prescritivo avaliar a PD para realizar as modificacións que se estimen oportunas no curso seguinte co obxectivo de mellorala e adaptala ás necesidades do alumnado e do proceso de ensino.

A programación é revisada antes do comezo de curso para incorporar aquelas conclusións da Memoria Final do curso 2020/2021 que se consideren relevantes. Durante o curso, o estudo dos resultados académicos e a análise das súas causas permite establecer medidas correctoras. Nas reunións de Departamento trimestral realizarase un seguimento do nivel de cumprimento das programacións. As modificacións que se deriven desta análise serán acordadas polo Dpto. e quedarán reflectidas nunha acta sendo tamén incluídas na Memoria Final.

1.- Nas sesións de avaliación trimestral e tendo en conta os resultados académicos faremos constar en acta os seguintes aspectos:

- Análise estadístico dos resultados xerais do grupo e valoración dos mesmos.
- Casos particulares analizados e medidas a adoptar.
- Clima de traballo na aula.
- Valoración dos apoios e reforzos.
- Grao de desenvolvemento das competencias en xeral.
- Compromisos para a seguinte avaliación.

2.- Ao remate do curso e como parte da Memoria Final revisarase a programación tendo en conta:

- Unidades non impartidas e as causas que o impediron.
- As modificacións introducidas.
- As propostas de mellora a ter en conta no próximo curso.
- Os resultados académicos e as posibles causas que afectaron negativamente.
- A valoración dos recursos, medidas de atención á diversidade aplicadas e actividades complementarias.
- As conclusións obtidas na avaliación.

INDICADORES DE LOGRO	**1**	**2**	**3**	**4**
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas ou proxectos a partir dos elementos do currículo.				
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas / temas / proxectos.				
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.				
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades, temas ou proxectos.				
5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.				
6. Asignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.				
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.				
8. Asociación de cada estándar cos elementos transversais a desenvolver.				
9. Fixación dunha estratexia metodolóxica común para todo o departamento.				

10. Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
11. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
12. Adecuación do libro de texto .				
13. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.				
14. Adecuación da proba de avaliación inicial, elaborada a partir dos estándares.				
15. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos.				
16. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.				
17. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final.				
18. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria.				
19. Adecuación dos criterios establecidos para o seguimento de materias pendentes.				
20. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación desas materias pendentes.				
21. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				
22. Adecuación dos programas de apoio, recuperación, vinculados aos estándares.				
23. Adecuación das medidas específicas de atención ao alumnado con NEAE.				
24. Grao de desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas.				
25. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos.				
26. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre os criterios de promoción.				
27. Adecuación do seguimento e da revisión da programación ao longo do curso.				
28. Contribución desde a materia ao plan de lectura do centro.				
29. Grao de integración das TIC no desenvolvemento da materia.				
LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.				

15.- RELACIÓN DE UNIDADES DIDÁCTICAS

Tendo en conta que os estándares de aprendizaxe da lingua estranxeira se agrupan segundo as catro destrezas comunicativas, comprensión oral, expresión oral, comprensión escrita, expresión escrita, estes son traballados en todas as unidades didácticas.

2º ESO

- Starter Unit
- 1 Stories
- 2 Then and now
- 3 Goals
- 4 Spend
- 5 A better place
- 6 Experience
- 7 My stuff
- 8 Responsibility

4º ESO

- Starter unit
- 1 Making a difference
- 2 Making money
- 3 Power to the people
- 4 Live well
- 5 Community spirit
- 6 Good times
- 7 In the news
- 8 The senses

2ª LINGUA ESTRANXEIRA: FRANCÉS

CURSOS: 2º e 4º DE ESO

MESTRA: MARÍA REYES ROSALES ALDAO

ÍNDICE

1.- Introdución e contextualización 2

2.- Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.....3

3.- Obxectivos por curso……8

4.- Concreción dos estándares de aprendizaxe 10

5.- Concrecións metodolóxicas.....22

6.- Materiais e recursos didácticos.....23

7.- Criterios sobre a avaliación, a cualificación e promoción.....23

8.- Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente 25

9.- Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes 26

10.- Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados 27

11.- Medidas de atención á diversidade.....27

12.- Concreción dos elementos transversais.....28

13.- Actividades complementarias e extraescolares 28

14.- Mecanismos de revisión, avaliación e modificación da programación didáctica en relación cos resultados académicos e procesos de mellora 28

15.- Relación de unidades didácticas……..30

1.- INTRODUCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

2º ESO A

Atopámonos nunha aula de 24 alumnos, dos cales dezasete son mulleres e sete son homes.
A lingua predominante do alumnado é o castelán.
En canto á análise dos resultados do curso anterior hai tres rapazas e catro rapaces que non acadaron os obxectivos suficientemente, dos cales un alumno é repetidor, un rapaz e dúas rapazas promocionaron por imperativo legal, un alumno promocionou cunha suspensa e un alumno e unha alumna con dúas suspensas.

O profesorado que imparte docencia neste curso é:
Dpto. de ciencias: Narciso Valle Campos, José M. Rivadulla Pereira e José Blanco Barros.
Dpto. de linguas: Begoña Diz Magariños, Mª del Carmen Fernández Villar e Mª Reyes Rosales Aldao.
Dpto. artística: Mar Castro-Rial, Elena F. Sobral e Javier Medrano.
Dpto. relixión: Roberto Briz Cid.

Outros aspectos relevantes:
Deste alumnado seis precisan reforzo educativo no seu proceso de aprendizaxe por circunstancias diversas: dous rapaces con trastorno por déficit de atención e hiperactividade (TDAH predominio inatento), dúas rapazas con dificultades de aprendizaxe debido a problemas de razoamento lóxico-matemático e comprensión. Unha alumna con descoñecemento do idioma que se incorporou o curso 20-21 procedente de Ghana. Hai un rapaz con dificultades de aprendizaxe por lagoas de coñecemento.
Hai tres rapaces e tres rapazas exentos da segunda lingua estranxeira francés.

2º ESO B

Atopámonos nunha aula de 24 alumnos, dos cales trece son mulleres e once son homes.
A lingua predominante do alumnado é o castelán.
En canto á análise dos resultados do curso anterior hai catro rapazas e dous rapaces que non acadaron os obxectivos suficientemente, dos cales unha alumna e un alumno son repetidores, unha rapaza promocionou por imperativo legal con catro suspensas, un alumno promocionou cunha suspensa e o resto con dúas suspensas.

O profesorado que imparte docencia neste curso é:
Dpto. de ciencias: José M. Rivadulla Pereira, Mª Mar López e José Blanco Barros.
Dpto. de linguas: Mª del Carmen Fernández Villar, Begoña Diz Magariños, Ana I. González Entenza, e Mª Reyes Rosales Aldao
Dpto. artística: Mar Castro-Rial, Elena F. Sobral e Javier Medrano.
Dpto. relixión: Roberto Briz Cid.

Outros aspectos relevantes:
Deste alumnado seis precisan reforzo educativo no seu proceso de aprendizaxe por circunstancias diversas: unha rapaza con trastorno por déficit de atención e hiperactividade (TDAH predominio inatento), unha rapaza e un rapaz con dificultades de aprendizaxe nas linguas, unha alumna con descoñecemento do idioma que se incorporou o curso pasado procedente de Ghana. Hai tres rapaces con trastorno do espectro autista TEA, asperger.
Hai catro rapazas exentas da segunda lingua estranxeira francés.

O grupo de **4º ESO** consta de 17 alumnos, 13 mulleres e 4 homes. Presentan certa madurez xa como alumnos de francés, o cal pode facilitar de maneira considerable o desenvolvemento das clases. En canto á análise dos resultados do curso anterior, hai dous rapaces e dúas rapazas que teñen dúas materias ou unha pendente do curso anterior.
Un alumno precisa reforzo educativo no seu proceso de aprendizaxe por trastorno por déficit de atención hiperactividade (TDAH), predominio inatento.

2.- CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

A aprendizaxe dunha lingua estranxeira, neste caso o francés, incide de maneira directa na adquisición das seguintes competencias básicas:

1. Competencia en comunicación lingüística

A aprendizaxe dunha lingua estranxeira contribúe á adquisición da competencia en comunicación lingüística de maneira directa, completando, enriquecendo e enchendo de novos matices comprensivos e expresivos esta capacidade comunicativa xeral. Unha aprendizaxe da lingua estranxeira baseada no desenvolvemento de habilidades comunicativas, contribuirá ao desenvolvemento desta competencia básica no mesmo sentido que o fai a primeira lingua. Agora ben, a achega da lingua estranxeira ao desenvolvemento desta competencia é primordial no discurso oral ao adquirir as habilidades de escoitar e conversar, unha relevancia singular nesta etapa. Así mesmo, a aprendizaxe da lingua estranxeira, mellora a competencia comunicativa xeral ao desenvolver a habilidade para expresarse, oralmente e por escrito, utilizando as convencións e a linguaxe apropiada a cada situación, interpretando diferentes tipos de discurso en contextos e con funcións diversas. Por outra parte, o recoñecemento e a aprendizaxe progresiva de regras de funcionamento do sistema da lingua estranxeira, a partir das linguas que se coñecen, mellorará a adquisición desta competencia.

No caso das linguas estranxeiras cómpre realizar unha avaliación continua das 4 habilidades discursivas da lingua meta. Non é necesario amosar unha vez máis os estándares que se relacionan directamente con esta competencia pois son todos.

Así para comprobar se o alumno acadou a **destreza en comunicación e comprensión oral** fixarémonos en que o alumno sexa quen de comprender a idea xeral e as informacións específicas máis relevantes de textos orais axeitados ao seu nivel utilizando estratexias que favorezan a comprensión de mensaxes emitidas cara a cara ou por medios audiovisuais sobre asuntos cotiás cando se lle fala amodo e con claridade .

Por cursos os tipos de textos son os seguintes:

- ✓ 2º de ESO: Exposicións breves e conversacións sobre temas familiares.
- ✓ 4º de ESO: textos sobre necesidades materiais e relacións sociais, sensacións físicas e sentimentos ou opinións.

A **destreza en comunicación e expresión oral** permitiranos saber se o alumno participa en conversacións orais de diferente grao de dificultade segundo o nivel no que se atope e se é quen de simular situacións de comunicación reais sobre temas coñecidos e xa traballados, empregando as estratexias axeitadas para facilitar a continuidade da comunicación e producindo un discurso comprensible e adecuado á intención comunicativa.

Por cursos os tipos de textos que o alumno terá que ser capaz de producir son:

- ✓ 2º de ESO: Conversas en situacións interactivas que supoñan integración da comprensión e expresión. Conversas de clase: pedir información e aclaración, pedir permiso, traballar en grupo e situacións creadas polo docente: xogos, simulacións, xogos de rol, comunicación a través das TICs.

- ✓ 4º de ESO: Conversas nas que se establezan relacións, facer exposicións, narrar, argumentar describir e dar instrucións.

RÚBRICA PARA A EXPRESIÓN ORAL				
CRITERIOS	**INSUFICIENTE 1-4**	**SUFICIENTE 5-6** Grao mínimo	**NOTABLE 7-8**	**SOBRESALIENTE 9-10**
PRONUNCIACIÓN, ENTOACIÓN, FLUIDEZ E LINGUAXE NON VERBAL	Comete erros de pronunciación ou entoación que imposibilitan a comprensión. O ritmo non é axeitado e non utiliza a linguaxe non verbal.	Ainda que con algún erro de pronuncia, ritmo e/ou entoación, se comprende o que di pero non usa a linguaxe non verbal.	A súa pronunciación ritmo e entoación son os adecuados para unha boa comprensión. Utiliza a linguaxe non verbal.	A súa pronunciación, ritmo e entoación son excelentes e apoia o seu discurso cunha linguaxe non verbal acertada.
CONTIDO	A exposición ou interacción carece de contido concreto.	Expón o contido ainda que lle faltan alguns datos.	Expón o contido ainda que en ocasions sálese do tema.	Expón o contido dunha maneira completa e sen sairse do tema.
GRAMÁTICA E VOCABULARIO	Non utiliza a gramática de maneira apropiada e iso impide que se produza a comunicación. O uso do vocabulario é pobre e/ou non acorde ao tema.	O uso da gramática non é sempre o adecuado pero non impide a boa comunicación. O vocabulario é o básico.	Utiliza a gramática ainda que comete pequenos erros. O vocabulario é o apropiado para o tema.	Utiliza a gramática dunha maneira correcta sen erros e o vocabulario ten a riqueza propia do nivel.
COHERENCIA COHESIÓN	A exposición ou a interacción carece de orden e repítense ideas continuamente.	O seu discurso é coherente ainda que hai erros na orde lóxica das ideas.	O discurso é coherente con pequenos fallos na orde das ideas.	Segue a orde lóxica durante a exposición e as súas ideas están ben cohesionadas.

A **destreza en comunicación e comprensión de textos escritos** permitiranos saber se o alumno comprende a idea xeral e/ou específica, datos, opinión, argumentos, intención do autor (segundo o pida a tarefa) de textos escritos auténticos ou adaptados de extensión

variada en diferentes soportes axeitados á súa idade e nivel de competencia comunicativa con apoio, se é o caso, de elementos non textuais.

Por cursos os tipos de textos que o alumno terá que ser capaz de comprender son:

- ✓ 2º de ESO: Correspondencia, anuncios, folletos diversos, narracións, artículos de revistas xuvenís, páxinas web, letras de cancións .
- ✓ 4º de ESO: Textos literarios de divulgación "auténticos" de temas relacionados coa cultura e a sociedade e tamén textos relacionados con outras materias do currículo.

A **destreza en comunicación e expresión de textos escritos** permitiranos saber se o alumno é quen de redactar textos breves de forma guiada en diferentes soportes usando léxico e función adecuadas así como elementos básicos de cohesión e coherencia para marcar a relación entre ideas a partir de modelos e respectando regras de ortografía, puntuación e de presentación.

Por cursos os tipos de textos que o alumno terá que ser capaz de producir son:

- ✓ 2º de ESO: Descricións sobre acontecementos e actividades cotiás e familiares, narracións sobre experiencias persoais, cartas, postais, formularios e correos electrónicos de forma guiada.
- ✓ 4º de ESO: Produción de textos libres en papel ou soporte dixital como avisos, correspondencia, instrucións, descricións, relatos de experiencias ou noticias, cunha estrutura adecuada froito dunha planificación coidada na que se faga un borrados, textualización, revisión e versión final.

RÚBRICA PARA A EXPRESIÓN ESCRITA				
CRITERIOS	**INSUFICIENTE 1-4**	**SUFICIENTE 5-6** Grao mínimo	**NOTABLE 7-8**	**SOBRESALIENTE 9-10**
Planificación e presentación e contido (respecto da consigna)	Non se respetan os márxenes, limpeza nin a presentación é a adecuada o que dificulta a lectura do documento. As ideas teñen pouca ou ninguna relación directa co tema, non son claras e moitas ideas repítense.	Ás veces a limpeza noné a esixida pero a presentación cumpre os mínimos esixidos (marxen, titulo, letra lexible) para una boa lectura do documento. Ainda que as ideas repítense, ou non están moi claras, estas teñen relación directa co tema.	O documento está cuidado é limpo, con fallos pero non impide a lectura.Case todas as ideas teñen unha relación directa co tema, algunhas ideas repítense.	O documento cumpre con todo o esixido a nivel de presentación, non hai borróns, hai márxenes. As ideas teñen relación directa co tema.

CORRECCIÓN (Léxico gramática, ortografía orden de la frase, morfosintaxe)	Ten erros gramaticais, e/ou ortográficos, e o vocabulario non é o adecuado ou o confunde. Non segue as pautas para a construcción de frases o que fai que non se comprenda ben o que escribe.	Ten algún erro ortográfico ou de conxugación verbal e concordancias, pero a frase sigue un orden e enténdese o que quere dicir.	Ten poucos erros na morfosintaxe, os seus erros son máis ben ortográficos causados por homofonía . Pode ter algún erro de diferente índole pero o texto enténdese perfectamente.	O texto é correcto a nivel gramatical tanto no tocante ao léxico, que é o apropiado,como a orde da frase, conxugación verbal e concordancia entre elementos da frase
CONSTRUCCIÓN e ORGANIZACIÓN do texto (cohesión e coherencia)	As ideas non se presentan nunha orde lóxica. Non ten coherencia e a transición entre parágrafos é pobre. Os parágrafos non seguen unha orde que reforce o contido. Son frecuentes os fragmentos ou frases incompletas. Ten moitos erros de puntuación, non usa elementos de cohesión e non sempre o vocabulario é o apropiado, o que fai que o texto sexa incoherente.	As ideas presentan unha orde lóxica, teñen coherencia pero a transición das ideas entre os parágrafos non é a correcta. Pode ter algún erro na estructura das oracións, na puntuación ou no uso dos conectores, pero iso non dificulta a boa comprensión das ideas que vehicula o texto.	As ideas teñen unha orde lóxica , teñen coherencia e a transición das ideas é fluida. A orde dos parágrafos reforza o contido. A sintaxe é bastante correcta ainda que pode ter algún erro no tipo de conector ou de puntuación.	As ideas presentan unha orde lóxica, teñen coherencia e a transición das ideas é fluida.Os parágrafos están ben secuenciados. Utiliza os elementos de cohesión como os conectores o que fai que a sintaxe sexa a correcta.
CREATIVIDADE E ORIXINALIDADE	O texto é anodino sen ningún interese e sen aportar ningunha idea orixinal.	O texto é correcto pero nin rechamante nin orixinal, ainda que ás veces teña algunha idea rechamante.	O texto é rechamante e orixinal ainda que ás veces demasiado sinxelo e fai que se perda interese.	O texto é rechamante e desprende creatividade, é moi orixinal nas ideas que expón.

2. Tratamento da información e competencia dixital

As tecnoloxías da información e a comunicación ofrécennos a posibilidade de comunicarnos en tempo real con calquera parte do mundo e tamén o acceso sinxelo e inmediato a un fluxo incesante de información que crece cada día. O coñecemento dunha lingua estranxeira facilita o acceso á información que se pode atopar nesta lingua, á vez que ofrece a posibilidade de comunicarnos. Ademais, facilita a comunicación persoal a través do correo electrónico en intercambios con mozos doutros lugares e, o que é máis importante, crea contextos reais e funcionais de comunicación. Así mesmo, na medida en que a lingua estranxeira esixe o contacto con modelos lingüísticos moi diversos, a utilización de recursos dixitais para a aprendizaxe é inherente á materia e o seu uso cotián contribúe directamente ao desenvolvemento desta competencia.

3. Competencia social e cidadá

Francés como segunda lingua é un bo vehículo para o desenvolvemento da competencia social e cidadá. As linguas serven aos falantes para comunicarse socialmente, forman parte da cultura común das diferentes comunidades e nacións. Pero tamén, en gran medida, son vehículo de comunicación e transmisión cultural e favorecen o respecto, o interese e a comunicación con falantes doutras linguas e o recoñecemento e a aceptación de diferenzas culturais e de comportamento. O intercambio de información persoal axuda a reforzar a identidade dos interlocutores. Doutra banda, en lingua estranxeira é especialmente relevante o traballo en grupo e en parellas e a través destas interaccións apréndese a participar, a expresar as ideas propias e a escoitar as dos demais, desenvólvese a habilidade para construír diálogos, negociar significados, tomar decisións valorando as achegas dos compañeiros, conseguir acordos e, en definitiva, favorécese aprender de e cos demais.

4. Competencia cultural e artística

Esta materia inclúe especificamente un achegamento a manifestacións culturais propias da lingua e dos países nos que se fala e, xa que logo, contribúe a adquirir a competencia artística e cultural ao propiciar unha aproximación a obras ou autores que contribuíron á creación artística. Igualmente, a área contribúe ao desenvolvemento desta competencia se se facilita a expresión de opinións, gustos e emocións que producen diversas manifestacións culturais e artísticas e se se favorecen os traballos creativos individuais e en grupo, como a realización e representación de simulacións e narracións. En definitiva, transmitir en lingua estranxeira o coñecemento e a apreciación da diversidade cultural a partir de manifestacións artísticas, contribuirá ao desenvolvemento desta competencia.

5. Competencia para aprender a aprender

A partir da adquisición da linguaxe, esta convértese en vehículo do pensamento humano, en instrumento para a interpretación e representación da realidade e na ferramenta de aprendizaxe por excelencia. Esta materia contribúe pois de xeito esencial ao desenvolvemento da competencia para aprender a aprender posto que acrecenta a capacidade lingüística xeral conferíndolle novas potencialidades e recursos diferentes para a comprensión e expresión, facilitando ou completando a capacidade dos alumnos para interpretar ou representar a realidade e construír coñecementos, formular hipóteses e opinións, expresar e analizar sentimentos e emocións. Doutra banda, a competencia para aprender a aprender rendibilízase enormemente se se inclúen contidos directamente relacionados coa reflexión sobre a propia aprendizaxe, para que cada alumno poida identificar como aprende mellor e que estratexias os fan máis eficaces. Esa é a razón da inclusión no currículo dun apartado específico de reflexión sobre a propia aprendizaxe que xa se iniciou en Educación Primaria pero que debe adquirir nesta etapa un grao maior de sistematización. O desenvolvemento de estratexias diversas para aprender a aprender prepara o alumnado de forma progresiva para a toma de decisións que favorecen a autonomía para utilizar e para seguir aprendendo a lingua estranxeira ao longo da vida.

6. Autonomía e iniciativa persoal

O coñecemento dunha lingua estranxeira contribúe tamén á adquisición da autonomía e iniciativa persoal, en varios sentidos. O currículo fomenta o traballo cooperativo na aula, o manexo de recursos persoais e habilidades sociais de colaboración e negociación, o que supón poñer en funcionamento determinados procedementos que permiten o desenvolvemento de iniciativas e toma de decisións na planificación, organización e xestión do traballo, propiciando así a autonomía e a iniciativa persoal.

3.- OBXECTIVOS POR CURSO

SEGUNDO CURSO

1. Captar o sentido global da información de mensaxes orais breves en lingua francesa, en situacións próximas á realidade do alumno, mediante o uso de diversas estratexias de comunicación, transferindo a información adquirida a diversas actividades de aula.
2. Expresarse oralmente, de forma sinxela e adecuada, en intercambios comunicativos na aula respetando os turnos de palabra e tomando a iniciativa para propoñer temas.
3. Ler de forma comprensiva textos breves e sinxelos en lingua francesa, seleccionando os aspectos relevantes á tarea encomendada.
4. Expresar por escrito mensaxes sinxelas de carácter funcional.
5. Reproducir, oralmente e por escrito, os modelos propostos aprendendo a utilizar estratexias de recoñecemento e identificación.
6. Percibir e reproducir de maneira progresivamente autónoma os elementos de pronuncia, entoación y ritmo da lingua.
7. Identificar e utilizar de manera autónoma recursos didácticos materiales (diccionarios, libros de consulta, multimedia) apropiados para resolver diferentes situaciones comunicativas e de aprendizaxe.
8. Determinar a información relevante en diferentes tipos de textos (narrativos e descritivos) e os mecanismos lingüísticos básicos que os posibilitan.
9. Participar en tarefas de grupo respectando as opinións e producións dos demais compañeros.
10. Descubrir na contorna diferentes fontes de información da cultura francesa (prensa, radio, TV, cine, institucións, etc.).
11. Determinar semellanzas e diferenzas entre a cultura francesa e a propia e valoralas.
12. Identificar os contidos máis significativos estudados (habilidades, coñecementos, actitudes) utilizándoos nas novas producción.

CUARTO CURSO

1. Comprender correctamente a información esencial e ideas secundarias de mensaxes orais e escritas na lingua francesa, en situacións da contorna do alumno ou alleas a este.
2. Identificar a estrutura formal de expresión en textos orais e escritos diversos: textos narrativos, descriptivos, argumentativos, divulgativos, publicitarios, etc.
3. Expresarse oralmente de manera sinxela e axeitada reutilizando informacións adquiridas de diversas fontes e usando estratexias comunicativas que faciliten unha interacción fluida.
4. Ler comprensivamente textos sinxelos na lingua francesa captando os elementos esenciais de contido e algúns elementos secundarios relevantes á tarefa.
5. Expresar por escrito mensaxes sinxelos, seguindo pautas formais e compositivas similares ás dos documentos auténticos, que faciliten a adquisición de regras e que se axeiten á intención comunicativa e ao destinatario.
6. Reproducir oralmente e por escrito os modelos propostos utilizando autónomamente elementos lingüísticos adquiridos mediante diferentes destrezas.
7. Identificar semellanzas e diferenzas entre a cultura francesa e outras coñecidas polo alumno respecto á comunicación interpersoal e á percepción e organización do mundo.

8. Utilizar os coñecementos e destrezas adquiridos na lingua propia e na primeira lingua estranxeira como recursos para desenvover a autonomía e facilitar a aprendizaxe da lingua francesa.
9. Extraer información de recursos didácticos materiais (diccionarios, libros de consulta, revistas, páxinas webs, materiais multimedia) axeitados para resolver diferentes necesidades comunicativas.
10. Evaluar os erros, propios ou alleos, no uso da lingua, como estratexia para avanzar na autonomía, enriquecer e facilitar a aprendizaxe da lingua francesa.
11. Valorar e integrar a vida e cultura do mundo francófono e asimilar as súas formas de expresión e comportamiento.
12. Utilizar a lectura como ferramenta no proceso de autoformación crítica, adquirindo modelos expresivos que aumenten a capacidade xeral de comunicación.
13. Adquirir hábitos de acercamento á lingua francesa no tempo de ocio (cine, TV, revistas, cómics, cancións, etc.).

4.- CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES

SEGUNDA LINGUA ESTRANXEIRA. 2º DE ESO

Contidos	Criterios de avaliación	Competencias Clave	Estándares de aprendizaxe	Temporalizacion			Grao mínimo de Consecución do estándar	Instrumentos de avaliación
				T1	T2	T3		
Bloque 1. **Comprensión de textos orais** ▪ **B 1.1** ▪ **B 1.2** ▪ **B 1.3** ▪ **B 1.4**	▪ **B 1.1** ▪ **B 1.2** ▪ **B 1.3** ▪ **B 1.4**	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD	SLEB1.1. Comprende preguntas básicas moi sinxelas e habituais sobre asuntos persoais ou educativos (información básica de carácter persoal, solicitudes de enderezo sinxelas a lugares moi coñecidos, etc.) sempre que se fale de xeito pausado e ben articulado, e se repita se o necesita.	X	X	X	Comprende preguntas moi básicas formuladas lentamente.	- Observación na aula. (100%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. ▪ INSTRUMENTOS: Escala de observación. Lista de control/cotexo.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD	SLEB1.2. Comprende frases e expresións habituais relacionadas con necesidades inmediatas (datas, prezos, pequenas doenzas, etc.) e temas con que está moi familiarizado, e segue instrucións e consignas de aula.	X	X	X	Comprende expresións habituais sobre temas coñecidos.	- Observación na aula. (10%) - Proba de comprensión oral. (90%) ▪ PROCEDEMENTOS: Probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD	▪ SLEB1.3. Comprende o sentido global e a información máis salientable de textos orais procedentes de medios audiovisuais ou de internet, breves como instrucións e comunicados, con estruturas previamente traballadas, léxico moi común relacionado con necesidades inmediatas e accións presentes moi habituais, sempre que se fale de xeito moi pausado e ben articulado, e poida volver escoitar o dito.	X	X	X	Capta a información esencial de textos orais propios do nivel sobre temas coñecidos. -Comprende a maior parte dun relato corto, identificando ás personaxes, o principio e o final. -Comprende a maior parte dunha conversa na que outros xóvenes falan do traballo que lles gustaría desempeñar no futuro.	- Observación na aula. (10%) - Proba de comprensión oral. (90%) ▪ PROCEDEMENTOS: Probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD	▪ SLEB1.4. Comprende a información esencial en conversas breves e moi sinxelas nas que participa, que traten sobre temas familiares como, por exemplo, un/unha mesmo/a, a familia, a escola, o tempo libre, a descrición moi básica dunha persoa, un obxecto ou un lugar, e estados de saúde, sensacións e sentimentos moi elementais.	X	X	X	Comprende o contido esencial de conversas moi sinxelas sobre temas coñecidos.	- Observación na aula. (20%) - Proba de expresión oral. (80%) ▪ PROCEDEMENTOS: Probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta.
Bloque 2. **Produción de textos orais** ▪ **B 2.1** ▪ **B 2.2**	▪ **B 2.1** ▪ **B 2.2** ▪ **B 2.3** ▪ **B 2.4**	▪ CSIEE ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD	SLEB2.1. Na maioría das actividades de aula, amosa unha actitude positiva polo uso da lingua estranxeira en diferentes situacións comunicativas, esforzándose por utilizala aínda	X	X	X	Esfórzase por usar a lingua estranxeira nas actividades de aula.	- Observación na aula. (100%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. ▪ INSTRUMENTOS: Escala de observación. Lista de control/cotexo.

▪ **B 2.3**			que teña que recorrer a outras linguas para pedir axuda ou aclaracións.					
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD	▪ SLEB2.2. Utiliza de xeito espontáneo as formas de cortesía máis sinxelas e habituais relativas a saúdos, despedidas, agradecementos e presentacións, colaborando para entender e facerse entender, e fai e responde intelixiblemente preguntas sinxelas sobre si mesmo/a e sobre actividades moi comúns da vida social diaria e do tempo libre, en situacións de comunicación significativas para a súa idade e o seu nivel escolar.	X	X	X	Usa as formas de cortesía máis habituais e responde a preguntas sinxelas sobre si mesmo e actividades cotiás.	- Observación na aula. (10%) - Proba de expresión oral. (90%) ▪ PROCEDEMENTOS: Probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta. Rúbrica expresión oral.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD	▪ SLEB2.3. Desenvólvese entendendo o suficiente e facéndose entender en situacións moi habituais relacionadas coa xestión e transaccións moi sinxelas relativas a necesidades inmediatas, nas que pide e dá información sobre lugares, horarios, datas, prezos, cantidades e actividades máis comúns para a súa idade e o seu nivel escolar.	X	X	X	Comunícase adecuadamente en situacións moi habituais nas que intercambia información básica.	- Observación na aula. (10%) - Proba de expresión oral. (90%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise das producións dos/das alumnos/as. ▪ INSTRUMENTOS: Escala de observación. Lista de control/cotexo. Rúbrica expresión oral.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD	SLEB2.4. Participa en conversas informais breves e moi básicas, cara a cara, e reacciona adecuadamente para establecer contacto social elemental, intercambiar información moi básica, manifestar os seus gustos, facer invitacións e ofrecementos elementais (invitar a ir a unha actividade, pedir ou ofrecer algo na clase, etc.), e pedir e dar indicacións moi básicas para ir a un lugar.	X	X	X	Participa en conversas breves e moi básicas sobre preferencias no uso das tecnoloxías da comunicación (internet, teléfono móvil…) e expresa a súa opinión. -Falar do pasado. -Comparar o pasado co presente. -A súa opinión sobre o final dunha historia. -Posibles finais para un cómic. -A profesión á que se quere adicar no futuro.	- Proba de expresión oral. (100%) ▪ PROCEDEMENTOS: Probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta. Rúbrica expresión oral.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD	SLEB2.5. Preséntase e dá e obtén información básica e sinxela sobre si mesmo/a e sobre o funcionamento de bens e servizos relativos a temas moi cotiáns (horarios dun museo, maneira de chegar, etc.), en conversas moi básicas sobre temas predicibles, se pode solicitar, con preguntas sinxelas e directas, a colaboración da persoa interlocutora para entender e facerse entender.	X	X	X	-Relata experiencias vitais. -Evoca recordos do pasado. -Posiciónase a favor ou en contra de algo. -Fai predicción de futuro. -Propón iniciativas para facer a vida cotiá máis fácil.	- Proba de expresión oral. (100%) ▪ PROCEDEMENTOS: Probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta.

Bloque 3. **Comprensión de textos escritos** ▪ **B 3.1** ▪ **B 3.2**	▪ **B 3.1** ▪ **B 3.2** ▪ **B 3.3** ▪ **B 3.4**	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE	▪ SLEB3.1. Comprende con fluidez textos adaptados relativos a temas do seu interese.	X	X	X	-As tecnoloxías da comunicación. -A vida dun heroe anónimo e dunha rapeira. -Recordos do pasado. -Pequenas biografías de personaxes históricas. -Relatos de suspense con distintos finais. -A agricultura urbana: granxas verticais. -Vivir noutro planeta.	- Observación na aula. (20%) - Probas escritas.(80%) ▪ PROCEDEMENTOS: Probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC	SLEB3.2. Comprende avisos, obrigas, prohibicións e consignas básicas e predicibles, referidas a necesidades inmediatas, de estrutura moi sinxela, especialmente se contan con apoio visual.	X	X	X	Comprende instrucións básicas.	- Observación na aula. (20%) - Probas escritas. (80%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática e probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC	SLEB3.3. Comprende información básica e moi sinxela de correspondencia persoal breve na que se fala de si mesmo/a e sobre sentimentos, preferencias e afeccións, referidos a temas moi cotiáns e propios da súa idade.	X	X	X	Comprende información básica e moi sinxela de correspondencia persoal breve: -Foros sobre as preferencias no uso das tecnoloxías da comunicación. -Comprensión dunha postal antiga.	- Observación na aula. (20%) - Probas escritas.(80%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática e probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD	SLEB3.4 Comprende información esencial e localiza información específica en material informativo moi sinxelo, e con apoio visual, sobre temas coñecidos como actividades escolares e de lecer, hábitos saudables, etc., próximos á súa idade e á súa experiencia.	X	X	X	Comprende información esencial e localiza información específica en material informativo moi sinxelo, e con apoio visual, sobre temas coñecidos como: -Os perigos de internet. -Mensaxes publicitarias en varios formatos. -Foro sobre unha vida imaxinaria dentro de 20 anos. -Artigo de revista: cidades intelixentes.	- Observación na aula. (20%) - Probas escritas.(80%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática e probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta.
Bloque 4. **Produción de textos escritos** ▪ **B 4.1**	▪ **B 4.1** ▪ **B 4.2** ▪ **B 4.3** ▪ **B 4.4**	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE	SLEB4.1. Elabora textos sinxelos a partir de modelos, empregando expresións e enunciados traballados previamente, para transmitir información ou con intencións comunicativas propias da súa idade e do seu nivel escolar.	X	X	X	Escribe textos moi sinxelos a partir dun modelo sobre experiencias vitais propias e alleas. Escribe sobre recordos do pasado, comparando o que se facía antes co que se fai agora. Escribe o principio dunha historia de misterio. Escribe sobre o seu futuro traballo.	- Observación na aula. (20%) - Probas escritas. (80%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática e probas específicas. Análise das producións dos/das alumnos/as. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta. Rúbrica expresión escrita.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD	SLEB4.2. Completa un cuestionario sinxelo con información persoal moi básica e relativa aos seus datos persoais, aos seus intereses ou ás súas afeccións.	X	X	X	Expresa preferencias e da opinións. Responde a un test sobre a influencia da publicidade nun mesmo. Responde a un test sobre a vida no século XXII.	- Observación na aula. (20%) - Probas escritas. (80%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática e probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta.

		▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD	SLEB4.3. Escribe avisos, notas, instrucións, tarxetas postais, felicitacións, bandas deseñadas, tiras cómicas e mensaxes en soporte dixital moi sinxelas e breves, relativos a actividades presentes e a necesidades inmediatas.	X	X	X	Escribe mensaxes moi sinxelas: Participa en foros de internet expresando as súas preferencias e dando a súa opinión. Escribe unha felicitación de aniversario a un compañeiro. Imaxina un final distinto para un cómic.	- Observación na aula. (20%) - Probas escritas. (80%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática e probas específicas. Análise das producións dos/das alumnos/as. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta. Rúbrica expresión escrita.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD	SLEB4.4. Escribe correspondencia moi breve e sinxela, a partir dun modelo, substituíndo unha palabra ou expresión por outra para unha funcionalidade ou tarefa determinada (informar, preguntar, invitar, etc.) tanto de forma manuscrita como en formato dixital, cunha presentación limpa e ordenada.	X		X	Escribe cartas moi sinxelas a partir dun modelo: Propón solucións nun foro.	- Observación na aula. (20%) - Probas escritas. (80%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática e probas específicas. Análise das producións dos/das alumnos/as. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta. Rúbrica de expresión escrita.
Bloque 5: **Coñecemento da lingua, e consciencia intercultural e plurilingüe** ▪ **B 5.1** ▪ **B 5.2** ▪ **B 5.3** ▪ **B 5.4** ▪ **B 5.5**	▪ **B 5.1** ▪ **B 5.2** ▪ **B 5.3** ▪ **B 5.4** ▪ **B 5.5** ▪ **B 5.6**	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD	SLEB5.1. Identifica sons e grafías de fonemas básicos, produce con suficiente intelixibilidade léxico e estruturas moi básicas, e trazos fonéticos que distinguen fonemas (nasalización, sonorización, etc.) e persevera no uso de patróns moi básicos de ritmo, entoación e acentuación de palabras e frases.	X	X	X	-Os sons [i] e [e/Ɛ] -As nasais (1) [ã] e [õ] -Pronunciar (ou non) as consoantes finais. -As nasais (2): [ã] e [œ̃/Ɛ̃]	- Observación na aula. ((20%) - Probas orais. (80%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática e probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta.
		▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CCEC	SLEB5.2. Utiliza adecuadamente as convencións orais e escritas básicas propias da lingua estranxeira no desenvolvemento do proceso comunicativo oral e escrito (saúdos, despedidas, fórmulas moi básicas de tratamento, etc.), e amosa respecto polas diferenzas que poidan existir en aspectos culturais como hábitos, horarios, etc.	X	X	X	Utiliza adecuadamente as convencións orais e escritas básicas propias da lingua estranxeira no desenvolvemento do proceso comunicativo oral e escrito: -O uso de « vous » -O agradecemento -As excusas -As fórmulas rituais: aniversarios, felicitacións…	- Observación na aula. (50%) - Probas escritas e orais. (50%) ▪ PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos/das alumnos/as. Observación sistemática e probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta. Rúbricas de expresión oral e escrita.
		▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CCEC	SLEB5.3. Nas actividades de aula, pode explicar o proceso de produción de textos e de hipóteses de significados tomando en consideración os coñecementos e as experiencias noutras linguas.	X	X	X	Válese das linguas que coñece para intentar comprender mellor a lingua estranxeira.	- Observación na aula. (100%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. ▪ INSTRUMENTOS: Escala de observación. Lista de control/cotexo.
		▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CCEC	SLEB5.4. . Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.			X		▪ PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática e probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta.

		▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC	SLEB5.5. Comprende e comunica o propósito solicitado na tarefa ou ligado a situacións de necesidade inmediata da aula (pedir ou dar información sobre datos persoais, felicitar, invitar, etc.) utilizando adecuadamente as estruturas sintáctico-discursivas e o léxico necesarios, moi básicos e traballados previamente.	X	X	X	Comprende e comunica o propósito solicitado na tarefa ou ligado a situacións de necesidade inmediata da aula utilizando adecuadamente as estruturas sintáctico-discursivas e o léxico necesarios, propios do seu nivel escolar e traballados previamente. -A alternativa: *ou* -Os principais pronomes interrogativos (revisión) -*Avec* e *sans* -Os pronomes indefinidos: *tout(e)s, certain(e)s, quelques, aucun(e)* -*Même* e *sauf* -Presente de indicativo e futuro próximo (revisión) -*Savoir* e *connaître* -Dar a opinión -A preferencia -O *passé composé* -*Commencer à, continuer à, décider de, arrêter de* -Os adverbios de tempo: *déjà, encore, toujours, jamais* -*Non ? Si* -*Tout, quelque chose, rien* -O imperfecto -Os comparativos -*Ne… pas encore / ne… plus* -*Croire que* e *croire à* -Os demostrativos (1): *ce, cet, cette* -A pertenencia: *de, à* -Os demostrativos (2): *celui-ci, celui-là*, etc. -*Aussi* y *en plus* -Os pronomes de CD -*Partout* y *nulle part* -*Ça* + verbo conxugado -*Avoir* + nome -O superlativo -*Pour* e *contre* -*Être obligé/Être libre de* -*Trop, assez, pas assez* -Ganas e necesidade, obligación e liberdade. -O uso do imperfecto e do *passé composé* -*Venir de* / *Être en train de* + infinitivo -A organización do relato: *d'abord, ensuite, pendant ce temps, enfin* -Os pronomes de CI -*Se passer/arriver* -o lugar dos pronomes complemento -O sufixo *re-* -O futuro simple -*Plein (de), peut-être, je ne sais pas, aucune idée* -A conxunción *ni* -Os pronomes posesivos: *le mien, la mienne*, etc. -*Être capable de* -*Si* + presente + futuro	- Observación na aula. (10%) - Probas escritas e orais. (90%) ▪ PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática e probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta.

							-Tout le monde, personne *-Ici, là, là-bas*	

SEGUNDA LINGUA ESTRANXEIRA. 4º DE ESO

Contidos	Criterios de avaliación	Competencias Clave	Estándares de aprendizaxe	Temporalización			Grao mínimo de Consecución do estándar	Instrumentos de avaliación
				T1	T2	T3		
Bloque 1. **Comprensión de textos orais** ▪ **B 1.1** ▪ **B 1.2** ▪ **B 1.3**	▪ **B 1.1** ▪ **B 1.2** ▪ **B 1.3** ▪ **B 1.4** ▪ **B 1.5**	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC	SLEB1.1. Nas actividades de aula, persevera no seu proceso de comprensión, axustándoo ás necesidades da tarefa (de comprensión global, selectiva ou detallada) e mellorándoo, de ser o caso: facendo anticipacións do que segue (palabra, frase, resposta, etc.) e inferindo o que non se comprende e o que non se coñece mediante os propios coñecementos e as experiencias doutras linguas.	X	X	X	Esfórzase por comprender o que escoita.	- Observación na aula. (100%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. ▪ INSTRUMENTOS: Escala de observación. Lista de control/cotexo.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	SLEB1.2. Capta os puntos principais e os detalles salientables de indicacións, anuncios, mensaxes e comunicados breves, articulados de xeito lento e claro (por exemplo, por megafonía, ou nun contestador automático), sempre que as condicións acústicas sexan boas e o son non estea distorsionado.	X	X	X	Comprende a información relevante do que escoita.	- Observación na aula. (10%) - Proba de comprensión oral. (90%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática e probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	▪ SLEB1.3. Comprende, nunha conversa formal ou nunha entrevista na que participa (por exemplo, nun centro docente), preguntas sobre asuntos persoais ou educativos (datos persoais, intereses, preferencias e gustos persoais e educativos, coñecemento ou descoñecemento, etc.), así como comentarios sinxelos e predicibles relacionados con estes, sempre que poida pedir que se lle repita, aclare ou elabore algo do que se lle dixo.	X	X	X	Comprende cando se lle pregunta sobre datos persoais, horarios, prezos, intereses e gustos.	- Observación na aula. (10%) - Proba de comprensión oral. (90%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática e probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC	▪ SLEB1.4. Entende información relevante do que se lle di en transaccións e xestións cotiás e estruturadas (por exemplo, en hoteis, tendas, albergues, restaurantes, espazos de lecer ou centros docentes), sempre que se fale amodo e con claridade.	X	X	X	Comprende o esencial en xestións cotiás.	- Observación na aula. (20%) - Proba de comprensión oral. (80%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática e probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC	SLEB1.5. Comprende, nunha conversa informal na que participa, descricións, narracións, puntos de vista e opinións formulados de xeito simple sobre asuntos prácticos da vida diaria e sobre temas do seu interese, cando	X	X	X	Comprende o que se lle di nunha conversa informal sobre temas coñecidos.	- Observación na aula. (20%) - Proba de expresión oral. (80%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática e probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta.

			se lle fala con claridade, amodo e directamente, e se a persoa interlocutora está disposta a repetir ou reformular o dito.					
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	SLEB1.6. Identifica a información esencial de programas de televisión e presentacións sinxelas e ben estruturadas sobre asuntos cotiáns ou do seu interese familiares e predicibles articulados con lentitude e claridade (por exemplo, noticias, documentais ou entrevistas), cando as imaxes portan gran parte da mensaxe.	X	X	X	Identifica as ideas principais de programas de televisión e de presentacións moi sinxelas e ben estruturadas sobre asuntos cotiáns predicibles ou do seu interese, previamente traballados, articulados con lentitude e claridade. -Unha entrevista a unha moza que conta a historia da súa familia. -Unha conversa entre profesores sobre a linguaxe SMS. -Unha entrevista na rúa sobre o uso do francés coloquial ou familiar. -Programa de radio sobre os xóvenes e a súa familia. -Unha conversa entre amigos sobre recordos da época escolar. -Distintas opinións sobre os chats en internet. -Entrevista sobre os “talent shows”. -Testimonio radiofónico dunha experiencia de voluntariado.	- Observación na aula. (20%) - Proba de comprensión oral. (80%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática e probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta.
Bloque 2. **Produción de textos orais** ▪ **B 2.1** ▪ **B 2.2** ▪ **B 2.3**	▪ **B 2.1** ▪ **B 2.2** ▪ **B 2.3** ▪ **B 2.4** ▪ **B 2.5**	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC	SLEB2.1. Fai presentacións breves e ensaiadas, seguindo un esquema lineal e estruturado, sobre aspectos concretos de temas do seu interese ou relacionados cos seus estudos, e responde a preguntas previsibles breves e sinxelas de oíntes sobre o contido destas.		X		Confección dun CV imaxinario e posterior presentación oral.	- Proba de expresión oral. (100%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática e probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta. Rúbrica expresión oral.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	SLEB2.2. Participa en conversas informais breves e sinxelas, cara a cara ou por teléfono, ou por outros medios técnicos, nas que establece contacto social básico, intercambia información e expresa de xeito sinxelo opinións e puntos de vista, fai invitacións e ofrecementos, pide e ofrece cousas, pide e dá indicacións ou instrucións, ou discute os pasos que hai que seguir para realizar unha actividade conxunta, facéndose comprender aínda que a persoa interlocutora necesite que se repita ou repetir o dito.	X	X	X	Participa en conversas informais breves, cara a cara ou por teléfono, ou por outros medios técnicos, nas que establece contacto social, se intercambia información e se expresan opinións de xeito sinxelo e breve, sobre: -Expresión da opinión a propósito dunha discriminación laboral. -Explicación sobre o uso da lingua oral no propio país. -Expresión de recordos da escola. -Expresión da propia visión do futuro persoal e da familia. -O que estou disposto a facer polos amigos. -As relación de amizade entre rapaces e rapazas. -Os grandes problemas mundiais.	- Observación na aula. (10%) - Proba de expresión oral. (90%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática e probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta. Rúbrica expresión oral.

		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	▪ SLEB2.3. Desenvólvese coa debida corrección en xestións e transaccións cotiás, como son as viaxes, o aloxamento, o transporte, as compras e o lecer (horarios, datas, prezos, actividades, etc.), seguindo normas de cortesía básicas (saúdo e tratamento), facéndose comprender aínda que a persoa interlocutora necesite que se repita ou repetir o dito.	X	X	X	Interactúa adecuadamente en xestións cotiás, repetindo cando non se lle entende á primeira.	- Observación na aula. (10%) - Proba de expresión oral. (90%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática e probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta. Rúbrica expresión oral.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	SLEB2.4. Desenvólvese de xeito simple pero suficiente nunha conversa formal, nunha reunión ou nunha entrevista (por exemplo, para realizar un curso de verán), achegando información relevante, expresando de xeito sinxelo as súas ideas sobre temas habituais, dando a súa opinión sobre problemas prácticos cando se lle pregunta directamente, e reaccionando de forma simple ante comentarios, sempre que poida pedir que se lle repitan os puntos clave, se o necesita.	X	X	X	Desenvólvese de xeito simple pero suficiente nunha conversa formal, achegando información relevante, expresando de xeito sinxelo as súas ideas sobre temas habituais, dando a súa opinión sobre problemas prácticos: -Debate sobre a discriminación positiva. -Debate sobre a maioría de idade.	- Proba de expresión oral. (100%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática e probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta. Rúbrica expresión oral.
Bloque 3. **Comprensión de textos escritos** ▪ **B 3.1** ▪ **B 3.2**	▪ **B 3.1** ▪ **B 3.2** ▪ **B 3.3** ▪ **B 3.4**	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	▪ SLEB3.1. Capta o sentido xeral e algúns detalles importantes de textos xornalísticos breves, en calquera soporte e sobre temas xerais ou do seu interese e moi coñecidos, se os números, os nomes, as ilustracións e os títulos constitúen grande parte da mensaxe	X	X	X	Capta o sentido xeral e algúns detalles importantes de textos xornalísticos moi breves en calquera soporte e sobre temas xerais ou do seu interese e moi coñecidos. -Un extracto da historia dunha rapaza con doble cultura.. -A biografía dun rapeiro. -As condicións do traballo. -O sistema educativo francés. -A identidade dixital. -Ser famoso. -Os grandes problemas mundiais.	- Observación na aula. (20%) - Probas escritas.(80%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática e probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	SLEB3.2. Identifica, con axuda da imaxe, instrucións xerais breves e sinxelas de funcionamento e manexo de aparellos de uso cotián, así como instrucións claras para a realización de actividades e normas de seguridade básicas.	X	X	X	Comprende instrucións básicas.	- Observación na aula. (20%) - Probas escritas. (80%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática e probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC	SLEB3.3. Comprende correspondencia persoal sinxela, en calquera formato, na que se fala de si mesmo/a; se describen persoas, obxectos, lugares e actividades; se narran acontecementos presentes, pasados e futuros, e se expresan de xeito sinxelo sentimentos, desexos e opinións sobre temas xerais, coñecidos ou do seu interese.	X	X	X	Comprende cartas persoais sinxelas sobre temas coñecidos.	- Observación na aula. (20%) - Probas escritas.(80%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática e probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta.

		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC	SLEB3.4. Entende o esencial de correspondencia formal na que se informa sobre asuntos do seu interese no contexto persoal ou educativo (por exemplo, sobre unha bolsa para realizar un curso de idiomas).		X	X	Unha carta aberta sobre a telebasura.	▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática e probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	SLEB3.5. Entende información específica esencial en páxinas web e outros materiais de referencia ou consulta claramente estruturados sobre temas relativos a asuntos do seu interese, sempre que poida reler as seccións difíciles.	X	X	X	Entende información específica esencial en páxinas web sobre temas relativos a asuntos do seu interese. -Foro sobre a discriminación no traballo. -Texto sobre o uso do teléfono móvil entre os adolescentes. -Distintas formas de atopar o amor. -Profesións insólitas. -A importancia da amizade na vida dos xóvenes. -Foro sobre testimonios sobre o amor. -Primeiros amores. -Proxectos solidarios.	- Observación na aula. (20%) - Probas escritas. (80%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática e probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta.
Bloque 4. **Produción de textos escritos** ▪ **B 4.1**	▪ **B 4.1** ▪ **B 4.2** ▪ **B 4.3** ▪ **B 4.4** ▪ **B 4.5**	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC	SLEB4.1. Escribe correspondencia persoal breve na que se establece e mantén o contacto social (por exemplo, con amigos/as noutros países); se intercambia información; se describe en termos sinxelos sucesos importantes e experiencias persoais, de dan instrucións e se fan e aceptan ofrecementos e suxestións (por exemplo, cancelación, confirmación ou modificación dunha invitación ou duns plans) e se expresan opinións de xeito sinxelo.	X	X	X	Escribe correspondencia persoal breve na que se establece e mantén o contacto social, na que se intercambia información, se describen en termos sinxelos sucesos importantes e experiencias persoais, e se fan e se aceptan ofrecementos e suxestións. -Redacción de consellos para un amigo que vai vivir ao estranxeiro. -Reproduce unha historia que lle contaron. -Carta a unha revista opinando sobre unha ONG. -Resposta a unha carta aberta sobre a telebasura.	- Observación na aula. (20%) - Probas escritas. (80%) ▪ PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos/das alumnos/as. Observación sistemática e probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta. Rúbrica expresión escrita.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	SLEB4.2. Completa un cuestionario sinxelo con información persoal e relativa á súa formación, aos seus intereses ou ás súas afeccións (por exemplo, para subscribirse a unha publicación dixital).		X	X	-Cuestionario sobre os conflictos interxeneracionais.	▪ PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos/das alumnos/as. Observación sistemática e probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	SLEB4.3. Escribe notas e mensaxes en diferentes soportes, nos que fai comentarios moi breves ou dá instrucións e indicacións relacionadas con actividades e situacións da vida cotiá e do seu interese, respectando as convencións e as normas de cortesía máis importantes.	X	X	X	-Redacta un resumo dos argumentos dun debate. -Reescribe un texto transformando o rexistro familiar en estándar. -Opinar e aconsellar nun foro sobre relacións familiares.	- Observación na aula. (20%) - Probas escritas. (80%) ▪ PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos/das alumnos/as. Observación sistemática e probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta. Rúbrica expresión escrita.

		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	SLEB4.4. Escribe correspondencia formal básica e breve, dirixida a institucións públicas ou privadas ou entidades comerciais, fundamentalmente para solicitar información, respectando as convencións formais e as normas de cortesía básicas deste tipo de textos, cunha presentación limpa e ordenada.			X	Escribe cartas formais breves respectando as convencións sociais.	▪ PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos/das alumnos/as. Observación sistemática e probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta. Rúbrica expresión escrita.
Bloque 5: **Coñecemento da lingua, e consciencia intercultural e plurilingüe** ▪ **B 5.1** ▪ **B 5.2** ▪ **B 5.3** ▪ **B 5.4** ▪ **B 5.5** ▪ **B 5.6** ▪ **B 5.7**	▪ **B 5.1** ▪ **B 5.2** ▪ **B 5.3** ▪ **B 5.4** ▪ **B 5.5** ▪ **B 5.6**	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CCEC	SLEB5.1. Produce léxico e estruturas básicas intelixibles no oral e na escrita, e trazos fonéticos que distinguen fonemas (nasalización, sonorización, etc.), e utiliza con eficacia comunicativa patróns básicos de ritmo, entoación e acentuación de palabras e frases.	X	X	X	Esfórzase por pronunciar correctamente os sons propios da lingua estranxeira.	- Observación na aula. ((20%) - Probas orais. (80%) ▪ PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos/das alumnos/as. Observación sistemática e probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD	SLEB5.2. Utiliza adecuadamente as convencións orais e escritas básicas propias da lingua estranxeira no desenvolvemento do proceso comunicativo oral e escrito (saúdos, despedidas, fórmulas básicas de tratamento, etc.), e amosa respecto e interese polas diferenzas culturais que poidan existir.	X	X	X	Usa as convencións orais básicas amosando respecto polas diferenzas.	- Observación na aula. (50%) - Probas escritas e orais. (50%) ▪ PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos/das alumnos/as. Observación sistemática e probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta. Rúbrica expresión oral/escrita.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC	SLEB5.3. Nas actividades de aula, pode explicar o proceso de produción de textos e de hipóteses de significados tomando en consideración os coñecementos e as experiencias noutras linguas	X	X	X	Válese das linguas que coñece para intentar comprender mellor a lingua estranxeira.	- Observación na aula. (100%) ▪ PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. ▪ INSTRUMENTOS: Escala de observación. Lista de control/cotexo.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD ▪ CSIEE	SLEB5.4. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.			X	Prepara unha exposición oral en grupo.	▪ PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos/das alumnos/as. Observación sistemática e probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta.
		▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC	SLEB5.5. Comprende e comunica o propósito solicitado na tarefa ou ligado a situacións de necesidade inmediata da aula (pedir ou dar información, agradecer, desculparse, solicitar algo, invitar, etc.) utilizando adecuadamente as estruturas sintáctico-discursivas e o léxico necesarios, propios do seu nivel escolar e traballados previamente.	X	X	X	Comprende e comunica o propósito solicitado na tarefa ou ligado a situacións de necesidade inmediata da aula utilizando adecuadamente as estruturas sintáctico-discursivas e o léxico necesarios, propios do seu nivel escolar e traballados previamente. -Os tempos do relato: o *passé composé*, o imperfecto, o pluscuamperfecto -O condicional presente (1) -O subxuntivo presente	- Observación na aula. (10%) - Probas escritas e orais. (90%) ▪ PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos/das alumnos/as. Observación sistemática e probas específicas. ▪ INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba aberta.

							-Os articuladores do discurso (1): *par exemple*, *pour ma part*, *en effet*, *on sait que*…, *donc*, *mais*, *de toute façon*… -Os adverbios de énfasis: *très*, *trop*, *pur*, *grave*… -As elisións -A gramática da lingua oral -Os pronomes *et* e *y* -Os diferentes tipos de pregunta: abertas, pechadas… -O condicional presente (2) -O condicional pasado -As fórmulas para preguntar -A concordancia dos tempos no discurso reproducido en pasado -Os pronomes relativos complexos: *ce qui*/*que*/*dont.* Preposición + *lequel*/*laquelle* -A expresión do futuro: o futuro simple, o futuro anterior, o futuro inmediato -Os pronomes personais complementos directos e indirectos: *le*, *le*, *les*, *lui*, *leur*… -As palabras para expresar a condición -Os sistemas de hipótese: *sans*, *à condition de*/*que*, *au cas où* -Os verbos semi-auxiliares: *aller*/*venir de*/*devoir*/*falloir*… + infinitivo -Os articuladores do discurso (2): *d'abord*, *de plus*, *par contre*… -*Avant de* + infinitivo presente -*Après* + infinitivo pasado -*Avant que* + subjuntivo -*Après que* + indicativo -O uso do subxuntivo: a dúbida, o arrepentimento, a vontade, o desexo -As relacións lóxicas de causa e de finalidade: *pour*, *parce que*, *à cause de*, *afin de* -Os diferentes medios para invitar á acción: o imperativo, o condicional, *si* + imperfecto -A expresión da obriga.	

5.- CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS

Dende o punto de vista metodolóxico o curso baséase nun enfoque comunicativo do ensino da lingua estranxeira. É dicir, a lingua obxecto de aprendizaxe, neste caso o francés, considérase, ante todo, un instrumento de comunicación que permite a comprensión mutua entre aqueles que a utilizan. Trátase, polo tanto, de conducir os alumnos cara á adquisición da competencia comunicativa en francés, tendo moi en conta os procesos de aprendizaxe e as idades dos adolescentes.

1. No proceso de aprendizase da lingua estranxeira, a lingua castelá ou o galego só se utilizarán como apoio, priorizaranse a comprensión e a expresión oral.
2. Actividades de introdución e adaptación á nova lingua.
3. Actividades de desenvolvemento de coñecementos gramaticais.
4. Actividades de consolidación, recuperación e ampliación.
5. O alumno debe ser protagonista da súa aprendizaxe. O profesor actuará de guía e mediador nese proceso.
6. As actividades serán individuais e de grupo.
7. Aprendizaxe basado nunha gran variedade de soportes (imaxe, texto, audiovisuais, son…) e actividades de todo tipo (gramaticais, artísticos, xogos…)
8. Traballo dos distintos contidos a través de documentos visuais, sonoros e escritos.
9. Audición e lectura colectiva, en gran grupo, da lectura inicial e da lenda co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
10. Fincapé nos hábitos de traballo: responder as actividades do libro; comprender a finalidade de cada apartado; utilizar o dicionario; facer clasificacións, cadros, esquemas; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada, etc.
11. Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
12. Fomento do uso das TIC para resolver actividades, realizar traballos ou presentacións, ampliar ou complementar a información do libro, etc. Os grupos de 2º están integrados no programa E-Dixgal, de maneira que todos os alumnos disporán dun ordenador persoal con acceso a material/libros dixitais.
13. Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
14. Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe.

- Cada unidade didáctica permitirá distribuir proporcionalmente os tempos da clase nas catro destrezas, ler, escribir, escoitar e falar. A presentación das estruturas serán nun contexto escrito ou gravado. As táboas e os exemplos vanlles permitir a reflexión e a análise e así desenvolver a aprendizaxe autónoma, metodoloxía indutiva. Os textos para a comprensión escrita e oral estarán coidadosamente graduados e reforzados con actividades. As comprensións orais van permitir ademais mellorar a pronunciación. A partir deles faranse os intercambios orais.

Traballarase a comprensión insistindo no vocabulario, as estruturas gramaticais, o contexto… de tal maneira que o alumno poida despois aplicar o aprendido na elaboración de textos propios e na interacción oral en lingua francesa. Na medida do posible, trátase de proporcionar contextos lingüísticos diferentes a partir dos cales os alumnos poidan reflexionar sobre o funcionamento da lingua francesa e formular regras gramaticais apropiadas. O léxico preséntase sempre en contexto e en relación cos centros de interese dos alumnos. En canto á fonética, nesta etapa da aprendizaxe a produción de sons doutra lingua pode supoñer para os adolescentes certa sensación de ridículo ou de temor a non

facelo ben diante do grupo de compañeiros, por iso dende o primeiro curso axudamos aos alumnos a imitar de forma sinxela os sons propios do sistema fonolóxico francés, introducindo tanto as regras de pronunciación, como a dicotomía son/grafía mediante actividades de ortografía.

En caso de confinamento, as clases continuarán vía telemática. Para as clases online, usaremos Google Classroom, Google Meet, e/ou Microsoft Teams, pois está asociada á plataforma educativa que usamos habitualmente, Educamos.

6.-MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

- Polas características propias da materia e a súa base metodolóxica farase necesaria a utilización de recursos como:

- Libro do alumno dixital e caderno de actividades **Les Reporters** da editorial Macmillan - Éditions Maison des Langues. (en 2º)
- Libro do alumno e caderno de actividades **À Plus** da editorial Macmillan - Éditions Maison des Langues. (en 4º)
- Libro dixital do profesor e ordenadores de E-Dixgal dos alumnos.
- Pizarra dixital interactiva.
- Fichas de recuperación para alumnos coa materia pendente.
- Libros de lectura adaptados.
- Emprego das novas tecnoloxías da información e comunicación.
- Material de consulta para o profesorado do Departamento.

7.-CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, A CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN

7.1.- Criterios de cualificación

Ao longo do curso faranse varias probas escritas e tamén orais para poder valorar o grao de consecución das competencias clave nas catro destrezas.

En cada avaliación faranse unha ou dúas probas escritas e dúas probas orais (comprensión e expresión). A avaliación por competencias basearase nos seguintes contextos e porcentaxes:

CONTEXTOS	**CCL**	**CSC**	**CAA**	**CCEC**	**CD**
Comprensión oral	15%		25%	25%	10%
Expresión oral	20%	40%	25%	25%	50%
Comprensión escrita, gramática e léxico, expresión escrita	50%	20%	25%	25%	
Tarefas de clase e participación	15%	40%	25%	25%	40%

Peso de cada competencia	**75%**	**5%**	**10%**	**5%**	**5%**

Sendo a avaliación continua, os alumnos que superen cunha puntuación mínima de 5 a terceira avaliación terán a mesma nota na avaliación final de xuño. De todas formas, durante o período de recuperación/ampliación terán a posibilidade de mellorar a sua cualificación repetindo as probas dos contextos de aplicación nos que obtivesen unha puntuación menor que 5. Se lles proporcionarán tamén actividades de ampliación.

Os alumnos que non superen a terceira avaliación terán que repetir os procedementos con cualificación negativa, e serán avaliados igualmente segundo as porcentaxes dos contextos e competencias de arriba. Se lles proporcionarán actividades de reforzo e retroalimentación para correxir errores.

A promoción do alumnado será adoptada de xeito colexiado segundo o disposto no Artigo 8 da Orde do 25 de xaneiro de 2022 pola que se actualiza a normativa de avaliación.

7.2.- Procedementos de avaliación

- Observación sistemática do traballo e da participación do alumno en clase.
- Intercambios orais: preguntas en clase, diálogos, coloquios, debates e postas en común.
- Realización de exercicios específicos que respondan aos diversos obxectivos programados na unidade didáctica.
- Revisión e análise das actividades e traballos realizados.
- Observación da actitude dos alumnos respecto á materia.
- Probas específicas de avaliación da unidade didáctica.
- Seguimento individualizado. Terase en conta o esforzo, interese e evolución de cada alumno atendendo ás capacidades propias de cada un.

CONTEXTOS	**PROCEDEMENTOS**	**INSTRUMENTOS**
Comprensión oral	Proba escrita	Proba obxectiva (preguntas tipo test, de completar, de respostas curtas)
Expresión oral	Exposición oral Conversación Descrición dunha imaxe	Rúbrica de expresión oral
Comprensión escrita, gramática e léxico	Proba escrita	Proba obxectiva (preguntas tipo test, de completar, de respostas curtas, de ordenar)
Expresión escrita	Proba escrita	Rúbrica de expresión escrita
Tarefas de clase e participación	Análise de produción Observación	Escala de estimación de actividades de aula, lista de cotexo

8.- INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE

O artigo 21 do Decreto 86/2015 prescribe a avaliación dos procesos de ensino e da propia práctica docente, así o recolle tamén o artigo 25 das Instrucións do 30 de xullo 2020 da *Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa*. Esta avaliación é fundamental para valorar os resultados obtidos e coñecer cales son as circunstancias e elementos da nosa programación positivos e cales, pola contra, dificultan a consecución dalgunhas CC e obxectivos. A práctica docente é avaliada de modo continuo. Os instrumentos empregados son o anecdotario de aula, as escalas de valoración numérica con indicadores de logro para os procesos de ensino-aprendizaxe aplicadas ao finalizar cada trimestre, as actas das reunións do Dpto., celebradas cunha periodicidade mensual para realizar unha análise do progreso académico dos estudantes, o seguimento da programación e comentar as conclusións da Comisión de Coordinación Pedagóxica (CCP).

PROCESO DE ENSINO	1	2	3	4
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.				
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe.				
3. Conseguiuse motivar para lograr a actividade intelectual do alumnado.				
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.				
5. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.				
6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.				
7. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
8. Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
9. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.				
10. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.				
11. Dáse un peso real á observación do traballo na aula.				
12. Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.				
LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.				

PROCESO PRÁCTICA DOCENTE	1	2	3	4
1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.				
2. Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.				

3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.				
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.				
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
6. Combínase o traballo individual e en equipo.				
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.				
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				
9. Incorpóranse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe.				
10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.				
11. Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos.				
12. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección das probas, traballos.				
13. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.				
14. Adecuación, logo da súa aplicación, das ACS propostas e aprobadas.				
15. As medidas de apoio, reforzo, etc. están claramente vinculadas aos estándares.				

LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.

9.- ORGANIZACIÓN DAS ACTIVIDADES DE SEGUIMENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES

Respecto a aqueles alumnos avaliados negativamente no curso anterior, farase un plan específico de actuacións e medidas no ámbito curricular pendente:

- Elaborarase un plan individualizado e personalizado de recuperación da materia pendente por trimestre. Os estudantes que cumplan os obxectivos marcados superarán a materia pendente.
- Os alumnos que non cumpran satisfactoriamente os obxectivos trimestrais marcados terán a posibilidade de facer unha proba escrita de mínimos no mes de maio nas datas propostas dende a Xefatura de Estudos.
- A proba escrita de maio recollerá os contidos do curso anterior e será similar ás do curso ordinario sendo cualificada seguindo os mesmos criterios.
- A maiores, os alumnos que xa non cursen francés no ano seguinte, terán a opción de facer a proba de recuperación tamén en novembro.
- No caso dos alumnos que leven un curso completo sen cursar francés, se lles dará a posibilidade de completar un caderniño de exercicios.

10.- DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS OU COLECTIVAS QUE SE POIDAN ADOPTAR COMO CONSECUENCIA DOS SEUS RESULTADOS

A avaliación inicial ten como obxectivo fundamental analizar, antes de iniciar un proceso de ensino-aprendizaxe, a situación de cada estudante. Na avaliación inicial pódense diagnosticar aspectos como as concepcións alternativas, as estratexias espontáneas de razoamento, as experiencias persoais e os hábitos e actitudes que determinan, en boa medida, o sentido da aprendizaxe.

Durante a avaliación inicial do presente curso analizarase con especial interés a competencia TIC dos estudantes, cómpre coñecer as destrezas do alumnado no uso do ordenador para garantir que son capaces de continuar a súa formación no hipotético caso de ter que realizar o ensino a distancia.

Durante as dúas primeiras semanas do curso realizarase unha proba escrita, deseñada tendo en conta o currículo do curso anterior. Os resultados destas probas, xunto coa observación do traballo na aula, a información aportada polo Departamento de Orientación e a Memoria Final do curso 2021/2022, permiten adoptar decisións sobre cales son os puntos de partida e poder adaptar así o proceso de ensino aprendizaxe e a propia programación didáctica ás necesidades detectadas.

11.- MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

A diversidade dentro da aula refírese tanto aos modos de aprendizaxe como ás capacidades dos alumnos. Os alumnos son diferentes e hai que tomar en conta esa heteroxeneidade para desenvolver de forma eficaz as súas capacidades. Non todos os alumnos aprenden do mesmo xeito, os estilos de aprendizaxe dentro dun mesmo grupo son distintos. De aí a importancia de variar tanto o tipo de actividades como as técnicas de ensino utilizadas. A diversidade debe ser tratada como unha fonte de enriquecemento dentro da aula, sensibilizando os alumnos cara á solidariedade e á cooperación dentro do grupo.
No noso centro a segunda lingua estranxeira é obrigatoria en primeiro e segundo de ESO, e pasa a ser optativa no segundo ciclo. Ademais, aos alumnos que presentan dificultades nas linguas na educación primaria, o departamento de orientación lles solicita a exención de francés no primeiro ciclo, de maneira que nas horas de francés se lles proporciona apoio para as outras linguas. Como consecuencia disto, no noso departamento non temos que facer adaptacións curriculares significativas.
Así mesmo, a diversidade de exercicios e actividades incorporadas no material adáptase aos distintos estilos e ritmos de aprendizaxe, e aos alumnos que o necesiten, se lles proporcionarán actividades de reforzo, tanto de repaso como de ampliación.

Con aqueles alumnos e alumnas que presenten unha situación de desvantaxe académica a causa dunha enfermidade de larga duración ou de períodos de hospitalización continuos, tomaranse as medidas máis axeitadas para cada caso adaptándose en todo momento á situación e respectando os tempos que veñan dados polas secuelas da enfermidade.

12.-CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS

Como materia de lingua traballaranse principalmente a **comprensión oral e escrita, e a expresión oral e escrita**, pero tamén:

- **Comunicación audiovisual e as TIC**, a través das lousas dixitais, actividades interactivas, os recursos na web, os vídeos interactivos e as actividades con vocabulario típico da linguaxe multimedia.

- **O emprendemento**. Nas actividades de expresión oral ao expresar opinións, compartir e organizar o traballo en grupo, o alumno toma a iniciativa, gaña confianza en sí mesmo e desenvolve aptitudes como a creatividade, a autonomía e o sentido crítico.

- **Educación cívica e constitucional**. A materia trabállase sempre sobre un tema nun contexto social e histórico, fomentando o sentido da responsabilidade ética e o espírito comunitario e favorecendo a convivencia, tolerancia, autocontrol, o diálogo e a empatía. Promoverase a colaboración en actividades grupais, xogos, o respecto do turno de palabra.

13.- ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Retomaranse os contactos para realizar unha actividade de intercambio de alumnos e profesores de 2º e 3º ESO cun centro en Lyon, Francia.

14.- MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA

Tal e como establece o artigo 25 das Instrucións do 30 de xullo 2020 da *Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa* é prescritivo avaliar a PD para realizar as modificacións que se estimen oportunas no curso seguinte co obxectivo de mellorala e adaptala ás necesidades do alumnado e do proceso de ensino.

A programación é revisada antes do comezo de curso para incorporar aquelas conclusións da Memoria Final do curso 2020/2021 que se consideren relevantes. Durante o curso, o estudo dos resultados académicos e a análise das súas causas permite establecer medidas correctoras. Nas reunións de Departamento trimestral realizarase un seguimento do nivel de cumprimento das programacións. As modificacións que se deriven desta análise serán acordadas polo Dpto. e quedarán reflectidas nunha acta sendo tamén incluídas na Memoria Final.

1.- Nas sesións de avaliación trimestral e tendo en conta os resultados académicos faremos constar en acta os seguintes aspectos:

- Análise estadístico dos resultados xerais do grupo e valoración dos mesmos.
- Casos particulares analizados e medidas a adoptar.
- Clima de traballo na aula.
- Valoración dos apoios e reforzos.
- Grao de desenvolvemento das competencias en xeral.
- Compromisos para a seguinte avaliación.

2.- Ao remate do curso e como parte da Memoria Final revisarase a programación tendo en conta:

- Unidades non impartidas e as causas que o impediron.
- As modificacións introducidas.
- As propostas de mellora a ter en conta no próximo curso.
- Os resultados académicos e as posibles causas que afectaron negativamente.
- A valoración dos recursos, medidas de atención á diversidade aplicadas e actividades complementarias.
- As conclusións obtidas na avaliación.

INDICADORES DE LOGRO	**1**	**2**	**3**	**4**
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas ou proxectos a partir dos elementos do currículo.				
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas / temas / proxectos.				
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.				
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades, temas ou proxectos.				
5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.				
6. Asignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.				
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.				
8. Asociación de cada estándar cos elementos transversais a desenvolver.				
9. Fixación dunha estratexia metodolóxica común para todo o departamento.				
10. Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
11. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
12. Adecuación do libro de texto .				
13. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.				
14. Adecuación da proba de avaliación inicial, elaborada a partir dos estándares.				
15. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos.				
16. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.				
17. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final.				
18. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria.				
19. Adecuación dos criterios establecidos para o seguimento de materias pendentes.				
20. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación desas materias pendentes.				
21. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				

22. Adecuación dos programas de apoio, recuperación, vinculados aos estándares.				
23. Adecuación das medidas específicas de atención ao alumnado con NEAE.				
24. Grao de desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas.				
25. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos.				
26. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre os criterios de promoción.				
27. Adecuación do seguimento e da revisión da programación ao longo do curso.				
28. Contribución desde a materia ao plan de lectura do centro.				
29. Grao de integración das TIC no desenvolvemento da materia.				
LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.				

15.- RELACIÓN DE UNIDADES DIDÁCTICAS

Tendo en conta que os estándares de aprendizaxe da lingua estranxeira se agrupan segundo as catro destrezas comunicativas, comprensión oral, expresión oral, comprensión escrita, expresión escrita, estes son traballados en todas as unidades didácticas.

2º ESO

- 1 Mon quartier
- 2 Je me sens bien
- 3 Bon appétit !
- 4 Mes intérêts
- 5 Sur la route
- 6 Recyclons !

4º ESO

- 1 D'ici et d'ailleurs
- 2 Langue vivante !
- 3 En famille
- 4 Demain est à nous
- 5 Culture jeune
- 6 Tous engagés !

MATEMÁTICAS
CURSOS: 2º e 4º DE ESO

Colegio Plurilingüe
La Inmaculada
Marín
Hijas de la Caridad
Educación Vicenciana

PROFESORES:

JOSE BLANCO BARROS
LUCÍA GUEDE FREIRE
Mª DEL MAR LÓPEZ FARIÑA
JOSE MANUEL RIVADULLA PEREIRA

ÍNDICE

1.- Introdución e Contextualización 2

2.- Contribución ao desenvolvemento das competencias..... 4

3.- Concreción dos obxectivos por curso 26

4.- Concreción dos estándares de aprendizaxe..... 27

5.- Concrecións metodolóxicas..... 58

6.- Materiais e recursos didácticos 60

7.- Criterios sobre a avaliación, a cualificación e promoción 61

8.- Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente..... 63

9.- Plans de seguimento das materias pendentes..... 65

10.- Procedementos para realizar a avaliación inicial..... 66

11.- Medidas de atención á diversidade..... 67

12.- Concreción dos elementos transversais..... 69

13.- Actividades complementarias e extraescolares 70

14.- Mecanismos de revisión da programación en relación cos resultados académico..... 71

15.- Relación de unidades didácticas..... 74

16Anexos, rúbricas e outros instrumentos de avaliación 91

1.- CONTEXTUALIZACIÓN

O Centro escolariza alumnado de tres etapas educativas: infantil, primaria e secundaria. O centro está localizado no centro urbano de Marín, a maioría dos estudantes viven en zonas próximas polo que non é preciso o uso de trasporte escolar. O lingua preferente do alumnado é o castelán.

Nos grupos de 2º da ESO os reforzos educativos de Matemáticas realízanse coa presencia dun segundo docente na aula.

A docencia da materia de Matemáticas corre a cargo dos seguintes docentes:

- D Jose Blanco Barros. (1º e 2º ESO)
- Dª Lucía Guede Freire. (3º e 4º ESO)
- Dª María del Mar López Fariña. (2º e 3º ESO)
- D Jose Manuel Rivadulla Pereira. (1º, 2º e 4º ESO)

Distribución da docencia por niveis e grupos

Neste curso 2022-2023 están matriculados no centro xxx alumnos, repartidos en 8 grupos. Na seguinte táboa recóllese o número de estudantes por niveis, a distribución en grupos, horas e profesoras responsable da docencia.

NIVEIS	**GRUPOS/ DOCENTES**
2º A curso: 24 estudantes	Jose Manuel Rivadulla & Jose Blanco (Reforzo)
2º B curso: 24 estudantes	Mª del Mar López Fariña &Jose Manuel Rivadulla (Reforzo)
4º Académicas: 22 estudantes	Lucía Guede Freire
4º Aplicadas: 13 estudantes	Jose Manuel Rivadulla

	ALUMNOS			Alumnos novos no centro	Lingua predominante	Alumnos que non promocionaron	Alumnos que promocionan por imperativo legal	Alumnos que non acadaron os obxectivos (pendentes)	Necesidades especiais e reforzo educativo										Condicións persoais					Exentos de Francés	Exentos de galego	Adaptacións curriculares (ACI)	MATEMÁTICAS		OPTATIVAS 4º ESO						OPTATIVAS 3º ESO			DEPARTAMENTO DE CIENCIAS					DEPARTAMENTO ARTÍSTICA			DEPARTAMENTO DE LINGUAS								DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN
	Total	Homes	Mulleres						TDAH- déficit de atención e hiperactividade	TDA- déficit de atención	TEA - trastorno do espectro autista	Dificultades de aprendizaxe					Dislexia	Altas capacidades	Dificultades nas linguas (alumnos do estranxeiro*	Plan Alerta Escolar	Situación familiar desfavorecida	Trastorno de ansiedade	Problemas socioemocionais	Protocolo de Identidade de Xénero				ACADÉMICAS	APLICADAS	FÍSICA &QUÍMICA & BIOLOXÍA	INICIATIVA E EMPRETU EMP. & TECNOLOXÍA	TIC	FRANCÉS	ED .PLÁSTICA E VISUAL	FRANCÉS	EDUCACIÓN DIXITAL	C. CLÁSIC	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
												Lagoas de coñecemento	Lateralidade cruzada	Razoamento lóxico-matemático	Comprensión e razoamento																																					
1º A	20	10	10	3	C	1		1		3	1			1	1	1						1		5																	x	x		x	x	x	x	x	x			x
1º B	20	12	8		C			2	1		1				1		2	2						5																x		x	x		x		x	x	x	x	x			x
2º A	24	17	7		C	1	3	3	2			1		2	2			1*						6																	x	x	x		x	x	x	x		x	x			x
2º B	24	11	13		C	2	1	5	1		3							2/1						4																x		x			x	x	x		x	x	x			x
3º A	18	10	8	1	C	1		7	2						2					1																	4	11	3		x			x	x	x	x		x	x		x	x	x
3º B	18	9	9		C	1	1	3		1	2	1			2							1															3	11	4	x	x			x	x	x	x	x		x	x		x	x	x
4º A	18	7	11		C	1	2	5		1		1						2									12	6	12	6	17	10	9				x		x		x	x		x	x	x		x	x			x	x	x
4º B	17	6	11	1	C		1	7	1	1		1						2			1						10	7	10	7	17	7	10				x		x		x	x		x	x	x		x	x			x	x	x

C- Lingua predominate castelán
G- Lingua predominate galego

PROFESORADO QUE IMPARTE CLASE NA ESO:

DEPARTAMENTO DE CIENCIAS
1. Lucía Guede Freire
2. Mª Mar López
3. José M. Rivadulla Pereira
4. Jose Blanco Barros.
5. Narciso Valle

DEPARTAMENTO DE ARTÍSTICA
6. Ana Mª Acuña
7. Mar Castro-Rial,
8. Elena F. Sobral
9. Javier Medrano.

DEPARTAMENTO LINGUAS
10. Begoña Diz Magariños
11. Ana I. González Entenza
12. Mª Reyes Rosales Aldao
13. Mª del Carmen Fernández
14. Montserrat García Blanco
15. Mercedes Vivero

DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN
16. Roberto Briz Cid

2.- CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS.

2º ESO

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA CMCCT			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
2º	MA	MAB1.1.1	Expresa verbalmente e de forma razoada o proceso seguido na resolución dun problema, coa precisión e o rigor adecuados.
2º	MA	MAB1.2.1	Analiza e comprende o enunciado dos problemas (datos, relacións entre os datos, e contexto do problema).
2º	MA	MAB1.2.2.	Valora a información dun enunciado e relaciónaa co número de solucións do problema.
2º	MA	MAB1.2.3.	Realiza estimacións e elabora conxecturas sobre os resultados dos problemas para resolver, valorando a súa utilidade e eficacia.
2º	MA	MAB1.2.4.	Utiliza estratexias heurísticas e procesos de razoamento na resolución de problemas, reflexionando sobre o proceso de resolución.
2º	MA	MAB1.3.1	Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos.
2º	MA	MAB1.3.2.	Utiliza as leis matemáticas achadas para realizar simulacións e predicións sobre os resultados esperables, valorando a súa eficacia e idoneidade.
2º	MA	MAB1.4.1.	Afonda nos problemas logo de resolvelos, revisando o proceso de resolución e os pasos e as ideas as importantes, analizando a coherencia da solución ou procurando outras formas de resolución
2º	MA	MAB1.4.2.	Formúlase novos problemas a partir dun resolto, variando os datos, propondo novas preguntas, resolvendo outros problemas parecidos, formulando casos particulares ou máis xerais de interese, e establecendo conexións entre o problema e a realidade
2º	MA	MAB1.5.1.	Expón e argumenta o proceso seguido, ademais das conclusións obtidas, utilizando distintas linguaxes (alxébrica, gráfica, xeométrica e estatístico-probabilística).
2º	MA	MAB1.6.1	Identifica situacións problemáticas da realidade susceptibles de conter problemas de interese.
2º	MA	MAB1.6.2.	Establece conexións entre un problema do mundo real e o mundo matemático, identificando o problema ou os problemas matemáticos que subxacen nel e os coñecementos matemáticos necesarios
2º	MA	MAB1.6.3.	Usa, elabora ou constrúe modelos matemáticos sinxelos que permitan a resolución dun problema ou duns problemas dentro do campo das matemáticas.
2º	MA	MAB1.6.4.	Interpreta a solución matemática do problema no contexto da realidade.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA CMCCT			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
2º	MA	MAB1.6.5.	Realiza simulacións e predicións, en contexto real, para valorar a adecuación e as limitacións dos modelos, e propón melloras que aumenten a súa eficacia.
2º	MA	MAB1.7.1.	Reflexiona sobre o proceso e obtén conclusións sobre el e os seus resultados, valorando outras opinións
2º	MA	MAB1.8.1.	Desenvolve actitudes axeitadas para o traballo en matemáticas (esforzo, perseveranza, flexibilidade e aceptación da crítica razoada).
2º	MA	MAB1.8.2.	Formúlase a resolución de retos e problemas coa precisión, o esmero e o interese adecuados ao nivel educativo e á dificultade da situación.
2º	MA	MAB1.8.3.	Distingue entre problemas e exercicios, e adopta a actitude axeitada para cada caso.
2º	MA	MAB1.8.4.	Desenvolve actitudes de curiosidade e indagación, xunto con hábitos de formular e formularse preguntas e procurar respostas axeitadas, tanto no estudo dos conceptos como na resolución de problemas.
2º	MA	MAB1.8.5.	Desenvolve habilidades sociais de cooperación e traballo en equipo.
2º	MA	MAB1.9.1.	Toma decisións nos procesos de resolución de problemas, de investigación e de matematización ou de modelización, valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.
2º	MA	MAB1.10.1	Reflexiona sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolvidos, valorando a potencia e a sinxeleza das ideas clave, e apréndeo para situacións futuras similares
2º	MA	MAB1.11.1	Selecciona ferramentas tecnolóxicas axeitadas e utilízaas para a realización de cálculos numéricos, alxébricos ou estatísticos, cando a dificultad destes impida ou non aconselle facelos manualmente.
2º	MA	MAB1.11.2	Utiliza medios tecnolóxicos para facer representacións gráficas de funcións con expresións alxébricas complexas e extraer información cualitative cuantitativa sobre elas
2º	MA	MAB1.11.3.	Deseña representacións gráficas para explicar o proceso seguido na solución de problemas, mediante a utilización de medios tecnolóxicos.
2º	MA	MAB1.11.4.	Recrea ámbitos e obxectos xeométricos con ferramentas tecnolóxicas interactivas para amosar, analizar e comprender propiedades xeométricas.
2º	MA	MAB1.11.5.	Utiliza medios tecnolóxicos para tratar datos e gráficas estatísticas, extraer información e elaborar conclusións.
2º	MA	MAB2.1.1	Identifica os tipos de números (naturais, enteiros, fraccionarios e decimais) e utilízaos para representar, ordenar e interpretar axeitadamente a información cuantitativa.
2º	MA	MAB2.1.2.	Calcula o valor de expresións numéricas de distintos tipos de números mediante as operacións elementais e as potencias de expoñente natural, aplicando correctamente a xerarquía das operacións.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA CMCCT			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
2º	MA	MAB2.1.3.	Emprega axeitadamente os tipos de números e as súas operacións, para resolver problemas cotiáns contextualizados, representando e interpretando mediante medios tecnolóxicos, cando sexa necesario, os resultados obtidos.
2º	MA	MAB2.2.1.	Realiza cálculos nos que interveñen potencias de expoñente natural e aplica as regras básicas das operacións con potencias.
2º	MA	MAB2.2.2.	Realiza operacións de conversión entre números decimais e fraccionarios, acha fraccións equivalentes e simplifica fraccións, para aplicalo na resolución de problemas.
2º	MA	MAB2.2.3.	Utiliza a notación científica e valora o seu uso para simplificar cálculos e representar números moi grandes.
2º	MA	MAB2.3.1.	Realiza operacións combinadas entre números enteiros, decimais e fraccionarios, con eficacia, mediante o cálculo mental, algoritmos de lapis e papel, calculadora ou medios tecnolóxicos, utilizando a notación máis axeitada e respectando a xerarquía das operacións
2º	MA	MAB2.4.1.	Desenvolve estratexias de cálculo mental para realizar cálculos exactos ou aproximados, valorando a precisión esixida na operación ou no problema
2º	MA	MAB2.4.2.	Realiza cálculos con números naturais, enteiros, fraccionarios e decimais, decidindo a forma máis axeitada (mental, escrita ou con calculadora), coherente e precisa.
2º	MA	MAB2.5.1.	Identifica e discrimina relacións de proporcionalidade numérica (como o factor de conversión ou cálculo de porcentaxes) e emprégaas para resolver problemas en situacións cotiás.
2º	MA	MAB2.5.2	Analiza situacións sinxelas e recoñece que interveñen magnitudes que non son directa nin inversamente proporcionais.
2º	MA	MAB2.6.1.	Describe situacións ou enunciados que dependen de cantidades variables ou descoñecidas e secuencias lóxicas ou regularidades, mediante expresións alxébricas, e opera con elas.
2º	MA	MAB2.6.2.	Identifica propiedades e leis xerais a partir do estudo de procesos numéricos recorrentes ou cambiantes, exprésaas mediante a linguaxe alxébrica e utilízaas para facer predicións.
2º	MA	MAB2.6.3.	Utiliza as identidades alxébricas notables e as propiedades das operacións para transformar expresións alxébricas.
2º	MA	MAB2.7.1.	Comproba, dada unha ecuación (ou un sistema), se un número ou uns números é ou son solución desta.
2º	MA	MAB2.7.2.	Formula alxebricamente unha situación da vida real mediante ecuacións de primeiro e segundo grao, e sistemas de ecuacións lineais con dúas incógnitas, resólveas e interpreta o resultado obtido.
2º	MA	MAB3.1.1.	Comprende os significados aritmético e xeométrico do teorema de Pitágoras e utilízaos para a procura de ternas pitagóricas ou a comprobación do teorema, construíndo outros polígonos sobre os lados do triángulo rectángulo.
2º	MA	MAB3.1.2.	Aplica o teorema de Pitágoras para calcular lonxitudes descoñecidas na resolución de triángulos e áreas de polígonos regulares, en contextos xeométricos ou en contextos reais
2º	MA	MAB3.2.1.	Recoñece figuras semellantes e calcula a razón de semellanza e a razón de superficies e volumes de figuras semellantes.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA CMCCT			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
2º	MA	MAB3.2.2.	Utiliza a escala para resolver problemas da vida cotiá sobre planos, mapas e outros contextos de semellanza.
2º	MA	MAB3.3.1.	Analiza e identifica as características de corpos xeométricos utilizando a linguaxe xeométrica axeitada.
2º	MA	MAB3.3.2	Constrúe seccións sinxelas dos corpos xeométricos, a partir de cortes con planos, mentalmente e utilizando os medios tecnolóxicos axeitados.
2º	MA	MAB3.3.3.	Identifica os corpos xeométricos a partir dos seus desenvolvementos planos e reciprocamente
2º	MA	MAB3.4.1.	Resolve problemas da realidade mediante o cálculo de áreas e volumes de corpos xeométricos, utilizando as linguaxes xeométrica e alxébrica axeitadas.
2º	MA	MAB4.1.1.	Pasa dunhas formas de representación dunha función a outras, e elixe a máis adecuada en función do contexto.
2º	MA	MAB4.2.1	Recoñece se unha gráfica representa ou non unha función.
2º	MA	MAB4.2.2.	Interpreta unha gráfica e analízaa, recoñecendo as súas propiedades máis características.
2º	MA	MAB4.3.1.	Recoñece e representa unha función lineal a partir da ecuación ou dunha táboa de valores, e obtén a pendente da recta correspondente.
2º	MA	MAB4.3.2.	Obtén a ecuación dunha recta a partir da gráfica ou táboa de valores.
2º	MA	MAB4.3.3.	Escribe a ecuación correspondente á relación lineal existente entre dúas magnitudes, e represéntaa.
2º	MA	MAB4.3.4.	Estuda situacións reais sinxelas e, apoiándose en recursos tecnolóxicos, identifica o modelo matemático funcional (lineal ou afín) máis axeitado para explicalas, e realiza predicións e simulacións sobre o seu comportamento.
2º	MA	MAB5.1.1.	Organiza datos, obtidos dunha poboación de variables cualitativas ou cuantitativas en táboas, calcula e interpreta as súas frecuencias absolutas, relativas, e acumuladas, e represéntaos graficamente.
2º	MA	MAB5.1.2.	Calcula a media aritmética, a mediana (intervalo mediano), a moda (intervalo modal), o rango e os cuartís, elixe o máis axeitado, e emprégaos para interpretar un conxunto de datos e para resolver problemas.
2º	MA	MAB5.1.3.	Interpreta gráficos estatísticos sinxelos recollidos en medios de comunicación e outros ámbitos da vida cotiá.
2º	MA	MAB5.2.1	Emprega a calculadora e ferramentas tecnolóxicas para organizar datos, xerar gráficos estatísticos e calcular as medidas de tendencia central, o rango e os cuartís.
2º	MA	MAB5.2.2	Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para comunicar información resumida e relevante sobre unha variable estatística analizada.
2º	MA	MAB5.3.2	Calcula a frecuencia relativa dun suceso mediante a experimentación
2º	MA	MAB5.3.3	Realiza predicións sobre un fenómeno aleatorio a partir do cálculo exacto da súa probabilidade ou a aproximación desta mediante a experimentación.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA CMCCT			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
2º	MA	MAB5.4.1.	Describe experimentos aleatorios sinxelos e enumera todos os resultados posibles, apoiándose en táboas, recontos ou diagramas en árbore sinxelos.
2º	MA	MAB5.4.2.	Distingue entre sucesos elementais equiprobables e non equiprobables.
2º	MA	MAB5.4.3.	Calcula a probabilidade de sucesos asociados a experimentos sinxelos mediante a regra de Laplace, e exprésaa en forma de fracción e como porcentaxe.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA COMUNICACIÓN LINGUÍSTICA CCL			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
2º	MA	MAB1.1.1.	Expresa verbalmente, de forma razoada, o proceso seguido na resolución dun problema, coa precisión e o rigor adecuados.
2º	MA	MAB1.2.1	Analiza e comprende o enunciado dos problemas (datos, relacións entre os datos, e contexto do problema).
2º	MA	MAB1.2.2.	Valora a información dun enunciado e relaciónaa co número de solucións do problema.
2º	MA	MAB1.4.2.	Formúlase novos problemas a partir dun resolto, variando os datos, propondo novas preguntas, resolvendo outros problemas parecidos, formulando casos particulares ou máis xerais de interese, e establecendo conexións entre o problema e a realidade
2º	MA	MAB1.5.1	Expón e argumenta o proceso seguido ademais das conclusións obtidas, utilizando distintas linguaxes (alxébrica, gráfica, xeométrica e estatístico-probabilística
2º	MA	MAB1.6.4.	Interpreta a solución matemática do problema no contexto da realidade.
2º	MA	MAB1.7.1.	Reflexiona sobre o proceso e obtén conclusións sobre el e os seus resultados, valorando outras opinións
2º	MA	MAB1.10.1	Reflexiona sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolvidos, valorando a potencia e a sinxeleza das ideas clave, e apréndeo para situacións futuras similares
2º	MA	MAB1.12.1	Elabora documentos dixitais propios (de texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.), como resultado do proceso de procura, análise e selección de información relevante, coa ferramenta tecnolóxica axeitada, e compárteos para a súa discusión ou difusión.
2º	MA	MAB1.12.2.	Utiliza os recursos creados para apoiar a exposición oral dos contidos traballados na aula.
2º	MA	MAB2.5.2	Analiza situacións sinxelas e recoñece que interveñen magnitudes que non son directa nin inversamente proporcionais.
2º	MA	MAB2.6.1.	Describe situacións ou enunciados que dependen de cantidades variables ou descoñecidas e secuencias lóxicas ou regularidades, mediante expresións alxébricas, e opera con elas.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA COMUNICACIÓN LINGUÍSTICA CCL			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
2º	MA	MAB2.6.2.	Identifica propiedades e leis xerais a partir do estudo de procesos numéricos recorrentes ou cambiantes, exprésaas mediante a linguaxe alxébrica e utilízaas para facer predicións.
2º	MA	MAB2.7.2.	Formula alxebricamente unha situación da vida real mediante ecuacións de primeiro e segundo grao, e sistemas de ecuacións lineais con dúas incógnitas, resólveas e interpreta o resultado obtido.
2º	MA	MAB3.4.1.	Resolve problemas da realidade mediante o cálculo de áreas e volumes de corpos xeométricos, utilizando as linguaxes xeométrica e alxébrica axeitadas.
2º	MA	MAB5.1.1.	Organiza datos, obtidos dunha poboación de variables cualitativas ou cuantitativas en táboas, calcula e interpreta as súas frecuencias absolutas, relativas, e acumuladas, e represéntaos graficamente.
2º	MA	MAB5.1.3.	Interpreta gráficos estatísticos sinxelos recollidos en medios de comunicación e outros ámbitos da vida cotiá.
2º	MA	MAB5.3.1.	Identifica os experimentos aleatorios e distíngueos dos deterministas.
2º	MA	MAB5.3.3	Realiza predicións sobre un fenómeno aleatorio a partir do cálculo exacto da súa probabilidade ou a aproximación desta mediante a experimentación.
2º	MA	MAB5.4.1.	Describe experimentos aleatorios sinxelos e enumera todos os resultados posibles, apoiándose en táboas, recontos ou diagramas en árbore sinxelos.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA APRENDER A APRENDER CAA			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
2º	MA	MAB1.2.4.	Utiliza estratexias heurísticas e procesos de razoamento na resolución de problemas, reflexionando sobre o proceso de resolución.
2º	MA	MAB1.4.2.	Formúlase novos problemas a partir dun resolto, variando os datos, propondo novas preguntas, resolvendo outros problemas parecidos, formulando casos particulares ou máis xerais de interese, e establecendo conexións entre o problema e a realidade.
2º	MA	MAB1.7.1.	Reflexiona sobre o proceso e obtén conclusións sobre el e os seus resultados, valorando outras opinións.
2º	MA	MAB1.8.4	Desenvolve actitudes de curiosidade e indagación, xunto con hábitos de formular e formularse preguntas e procurar respostas axeitadas, tanto no estudo dos conceptos como na resolución de problemas
2º	MA	MAB1.10.1.	Reflexiona sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolvidos, valorando a potencia e a sinxeleza das ideas clave, e apréndeo para situacións futuras similares.
2º	MA	MAB1.12.3	Usa axeitadamente os medios tecnolóxicos para estruturar e mellorar o seu proceso de aprendizaxe, recollendo a información das actividades, analizando puntos fortes e débiles do seu proceso educativo e establecendo pautas de mellora.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIAS CÍVICAS E SOCIAS CSC			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
2º	MA	MAB1.6.1.	Identifica situacións problemáticas da realidade susceptibles de conter problemas de interese.
2º	MA	MAB1.7.1.	Reflexiona sobre o proceso e obtén conclusións sobre el e os seus resultados, valorando outras opinións.
2º	MA	MAB1.8.1.	Desenvolve actitudes axeitadas para o traballo en matemáticas (esforzo, perseveranza, flexibilidade e aceptación da crítica razoada).
2º	MA	MAB1.8.5.	Desenvolve habilidades sociais de cooperación e traballo en equipo.
2º	MA	MAB1.12.4.	Emprega ferramentas tecnolóxicas para compartir ideas e tarefas.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA DIXITAL CD			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
2º	MA	MAB1.11.1.	Selecciona ferramentas tecnolóxicas axeitadas e utilízaas para a realización de cálculos numéricos, alxébricos ou estatísticos, cando a dificultade destes impida ou non aconselle facelos manualmente.
2º	MA	MAB1.12.1.	Elabora documentos dixitais propios coa ferramenta tecnolóxica axeitada (de texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.) como resultado do proceso de procura, análise e selección de información relevante, e compárteos para a súa discusión ou difusión.
2º	MA	MAB1.12.3.	Usa axeitadamente os medios tecnolóxicos para estruturar e mellorar o seu proceso de aprendizaxe, recollendo a información das actividades, analizando puntos fortes e débiles do seu proceso educativo e establecendo pautas de mellora.
2º	MA	MAB1.12.4.	Emprega ferramentas tecnolóxicas para compartir ideas e tarefas.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE SENTIDO DE INICIATIVA ESPÍRITO EMPRENDEDOR CSIEE			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
2º	MA	MAB1.6.2.	Establece conexións entre un problema do mundo real e o mundo matemático, identificando o problema ou os problemas matemáticos que subxacen nel e os coñecementos matemáticos necesarios.
2º		MAB1.8.1	Desenvolve actitudes axeitadas para o traballo en matemáticas (esforzo, perseveranza, flexibilidade e aceptación da crítica razoada).
2º	MA	MAB1.8.5.	Desenvolve habilidades sociais de cooperación e traballo en equipo.
2º	MA	MAB1.9.1	Toma decisións nos procesos de resolución de problemas, de investigación e de matematización ou de modelización, valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.
2º	MA	MAB1.12.4.	Emprega ferramentas tecnolóxicas para compartir ideas e tarefas.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAIS CCEC			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
2º	MA	MAB1.3.1.	Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos.
2º	MA	MAB1.8.4.	Desenvolve actitudes de curiosidade e indagación, xunto con hábitos de formular e formularse preguntas e procurar respostas axeitadas, tanto no estudo dos conceptos como na resolución de problemas.

4º ESO

MATEMÁTICAS ACADÉMICAS

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA CMCCT			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	MAC	MACB1.1.1	Expresa verbalmente e de forma razoada o proceso seguido na resolución dun problema, coa precisión e o rigor adecuados.
4º	MAC	MACB1.2.1	Analiza e comprende o enunciado dos problemas (datos, relacións entre os datos, e contexto do problema).
4º	MAC	MACB1.2.2.	Valora a información dun enunciado e relaciónaa co número de solucións do problema.
4º	MAC	MACB1.2.3.	Realiza estimacións e elabora conxecturas sobre os resultados dos problemas para resolver, valorando a súa utilidade e eficacia.
4º	MAC	MACB1.2.4.	Utiliza estratexias heurísticas e procesos de razoamento na resolución de problemas, reflexionando sobre o proceso de resolución.
4º	MAC	MACB1.3.1	Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos.
4º	MAC	MACB1.3.2.	Utiliza as leis matemáticas atopadas para realizar simulacións e predicións sobre os resultados esperables, e valora a súa eficacia e a súa idoneidade
4º	MAC	MACB1.4.1.	Afonda nos problemas logo de resolvelos, revisando o proceso de resolución e os pasos e as ideas as importantes, analizando a coherencia da solución ou procurando outras formas de resolución

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA CMCCT			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	MAC	MACB1.4.2.	Formúlase novos problemas a partir dun resolto, variando os datos, propondo novas preguntas, resolvendo outros problemas parecidos, formulando casos particulares ou máis xerais de interese, e establecendo conexións entre o problema e a realidade
4º	MAC	MACB1.5.1.	Expón e argumenta o proceso seguido, ademais das conclusións obtidas, utilizando distintas linguaxes (alxébrica, gráfica, xeométrica e estatístico-probabilística).
4º	MAC	MACB1.6.1	Identifica situacións problemáticas da realidade susceptibles de conter problemas de interese.
4º	MAC	MACB1.6.2.	Establece conexións entre un problema do mundo real e o mundo matemático, identificando o problema ou os problemas matemáticos subxacentes nel e os coñecementos matemáticos necesarios
4º	MAC	MACB1.6.3.	Usa, elabora ou constrúe modelos matemáticos sinxelos que permitan a resolución dun problema ou duns problemas dentro do campo das matemáticas.
4º	MAC	MACB1.6.4.	Interpreta a solución matemática do problema no contexto da realidade.
4º	MAC	MACB1.6.5.	Realiza simulacións e predicións, en contexto real, para valorar a adecuación e as limitacións dos modelos, e propón melloras que aumenten a súa eficacia.
4º	MAC	MACB1.7.1.	Reflexiona sobre o proceso e obtén conclusións sobre el e os seus resultados, valorando outras opinións
4º	MAC	MACB1.8.1.	Desenvolve actitudes axeitadas para o traballo en matemáticas (esforzo, perseveranza, flexibilidade e aceptación da crítica razoada).
4º	MAC	MACB1.8.2.	Formúlase a resolución de retos e problemas coa precisión, o esmero e o interese adecuados ao nivel educativo e á dificultade da situación.
4º	MAC	MACB1.8.3.	Distingue entre problemas e exercicios, e adopta a actitude axeitada para cada caso.
4º	MAC	MACB1.8.4.	Desenvolve actitudes de curiosidade e indagación, xunto con hábitos de formular e formularse preguntas e procurar respostas axeitadas, tanto no estudo dos conceptos como na resolución de problemas.
4º	MAC	MACB1.9.1.	Toma decisións nos procesos de resolución de problemas, de investigación e de matematización ou de modelización, valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.
4º	MAC	MACB1.10.1	Reflexiona sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolvidos, valorando a potencia e a sinxeleza das ideas clave, e apréndeo para situacións futuras similares
4º	MAC	MACB1.11.1	Selecciona ferramentas tecnolóxicas axeitadas e utilízaas para a realización de cálculos numéricos, alxébricos ou estatísticos, cando a dificultade destes impida ou non aconselle facelos manualmente.
4º	MAC	MACB1.11.2	Utiliza medios tecnolóxicos para facer representacións gráficas de funcións con expresións alxébricas complexas e extraer información cualitativa e cuantitativa sobre elas

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA CMCCT			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	MAC	MACB1.11.3.	Deseña representacións gráficas para explicar o proceso seguido na solución de problemas, mediante a utilización de medios tecnolóxicos.
4º	MAC	MACB1.11.4.	Recrea ámbitos e obxectos xeométricos con ferramentas tecnolóxicas interactivas para amosar, analizar e comprender propiedades xeométricas.
4º	MAC	MACB1.11.5.	Utiliza medios tecnolóxicos para tratar datos e gráficas estatísticas, extraer información e elaborar conclusións.
4º	MAC	MACB2.1.1	Recoñece distintos tipos de números (naturais, enteiros e racionais), indica o criterio utilizado para a súa distinción e utilízaos para representar e interpretar adecuadamente información cuantitativa
4º	MAC	MACB2.1.2.	Aplica propiedades características dos números ao utilizalos en contextos de resolución de problemas.
4º	MAC	MACB2.2.1.	Opera con eficacia empregando cálculo mental, algoritmos de lapis e papel, calculadora ou programas informáticos, e utilizando a notación máis axeitada.
4º	MAC	MACB2.2.2.	Realiza estimacións correctamente e xulga se os resultados obtidos son razoables.
4º	MAC	MACB2.2.3.	Establece as relacións entre radicais e potencias, opera aplicando as propiedades necesarias e resolve problemas contextualizados
4º	MAC	MACB2.2.4	Aplica porcentaxes á resolución de problemas cotiáns e financeiros, e valora o emprego de medios tecnolóxicos cando a complexidade dos datos o requira.
4º	MAC	MACB2.2.5.	Calcula logaritmos sinxelos a partir da súa definición ou mediante a aplicación das súas propiedades, e resolve problemas sinxelos
4º	MAC	MACB2.2.6	Compara, ordena, clasifica e representa distintos tipos de números sobre a recta numérica utilizando diversas escalas.
4º	MAC	MACB2.2.7.	Resolve problemas que requiran propiedades e conceptos específicos dos números.
4º	MAC	MACB2.3.1	Exprésase con eficacia facendo uso da linguaxe alxébrica.
4º	MAC	MACB2.3.2	Obtén as raíces dun polinomio e factorízao utilizando a regra de Ruffini, ou outro método máis axeitado.
4º	MAC	MACB2.3.3	Realiza operacións con polinomios, igualdades notables e fraccións alxébricas sinxelas
4º	MAC	MACB2.3.4.	Fai uso da descomposición factorial para a resolución de ecuacións de grao superior a dous
4º	MAC	MACB2.4.1.	Formula alxebricamente as restricións indicadas nunha situación da vida real, estúdao e resolve, mediante inecuacións, ecuacións ou sistemas, e interpreta os resultados obtidos.
4º	MAC	MACB3.1.1.	Utiliza conceptos e relacións da trigonometría básica para resolver problemas empregando medios tecnolóxicos, de ser preciso, para realizar os cálculos.
4º	MAC	MACB3.2.1	Utiliza as ferramentas tecnolóxicas, as estratexias e as fórmulas apropiadas para calcular ángulos, lonxitudes, áreas e volumes de corpos e figuras xeométricas.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA CMCCT			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	MAC	MACB3.2.2.	Resolve triángulos utilizando as razóns trigonométricas e as súas relacións
4º	MAC	MACB3.2.3.	Utiliza as fórmulas para calcular áreas e volumes de triángulos, cuadriláteros, círculos, paralelepípedos, pirámides, cilindros, conos e esferas, e aplícaas para resolver problemas xeométricos, asignando as unidades apropiadas.
4º	MAC	MACB3.3.1.	Establece correspondencias analíticas entre as coordenadas de puntos e vectores.
4º	MAC	MACB3.3.2.	Calcula a distancia entre dous puntos e o módulo dun vector.
4º	MAC	MACB3.3.3.	Coñece o significado de pendente dunha recta e diferentes formas de calculala
4º	MAC	MACB3.3.4.	Calcula a ecuación dunha recta de varias formas, en función dos datos coñecidos
4º	MAC	MACB3.3.5.	Recoñece distintas expresións da ecuación dunha recta e utilízaas no estudo analítico das condicións de incidencia, paralelismo e perpendicularidade.
4º	MAC	MACB3.3.6	Utiliza recursos tecnolóxicos interactivos para crear figuras xeométricas e observar as súas propiedades e as súas características.
4º	MAC	MACB4.1.1.	Identifica e explica relacións entre magnitudes que poden ser descritas mediante unha relación funcional, e asocia as gráficas coas súas correspondentes expresións alxébricas.
4º	MAC	MAB B4.1.2.	Explica e representa graficamente o modelo de relación entre dúas magnitudes para os casos de relación lineal, cuadrática, proporcionalidade inversa, exponencial e logarítmica, empregando medios tecnolóxicos, de ser preciso.
4º	MAC	MACB4.1.3.	Identifica, estima ou calcula parámetros característicos de funcións elementais.
4º	MAC	MACB4.1.4.	Expresa razoadamente conclusións sobre un fenómeno a partir do comportamento dunha gráfica ou dos valores dunha táboa.
4º	MAC	MACB4.1.5.	Analiza o crecemento ou decrecemento dunha función mediante a taxa de variación media calculada a partir da expresión alxébrica, unha táboa de valores ou da propia gráfica.
4º	MAC	MACB4.1.6.	Interpreta situacións reais que responden a funcións sinxelas: lineais, cuadráticas, de proporcionalidade inversa, definidas a anacos e exponenciais e logarítmicas.
4º	MAC	MACB4.2.1.	Interpreta criticamente datos de táboas e gráficos sobre diversas situacións reais.
4º	MAC	MACB4.2.2.	Representa datos mediante táboas e gráficos utilizando eixes e unidades axeitadas
4º	MAC	MACB4.2.3.	Describe as características máis importantes que se extraen dunha gráfica sinalando os valores puntuais ou intervalos da variable que as determinan utilizando tanto lapis e papel como medios tecnolóxicos
4º	MAC	MACB4.2.4.	Relaciona distintas táboas de valores, e as súas gráficas correspondentes.
4º	MAC	MACB5.1.1.	Aplica en problemas contextualizados os conceptos de variación, permutación e combinación.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA CMCCT			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	MAC	MACB5.1.2.	Identifica e describe situacións e fenómenos de carácter aleatorio, utilizando a terminoloxía axeitada para describir sucesos.
4º	MAC	MACB5.1.3.	Aplica técnicas de cálculo de probabilidades na resolución de situacións e problemas da vida cotiá.
4º	MAC	MACB5.1.4.	Formula e comproba conxecturas sobre os resultados de experimentos aleatorios e simulacións.
4º	MAC	MACB5.2.1.	Aplica a regra de Laplace e utiliza estratexias de reconto sinxelas e técnicas combinatorias.
4º	MAC	MACB5.2.2.	Calcula a probabilidade de sucesos compostos sinxelos utilizando, especialmente, os diagramas de árbore ou as táboas de continxencia.
4º	MAC	MACB5.2.3.	Resolve problemas sinxelos asociados á probabilidade condicionada.
4º	MAC	MACB5.2.4.	Analiza matematicamente algún xogo de azar sinxelo, comprendendo as súas regras e calculando as probabilidades adecuadas.
4º	MAC	MACB5.4.2.	Utiliza medios tecnolóxicos para o tratamento de datos e gráficas estatísticas, para extraer informacións e elaborar conclusións.
4º	MAC	MACB5.4.3	Calcula e interpreta os parámetros estatísticos dunha distribución de datos utilizando os medios máis axeitados (lapis e papel, calculadora ou computador).
4º	MAC	MACB5.4.4.	Selecciona unha mostra aleatoria e valora a representatividade de mostras pequenas.
4º	MAC	MACB5.4.5	Representa diagramas de dispersión e interpreta a relación entre as variables.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA COMUNICACIÓN LINGUÍSTICA CCL			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	MAC	MACB1.1.1	Expresa verbalmente, de forma razoada, o proceso seguido na resolución dun problema, coa precisión e o rigor adecuados.
4º	MAC	MACB1.2.1	Analiza e comprende o enunciado dos problemas (datos, relacións entre os datos, e contexto do problema).
4º	MAC	MACB1.2.2.	Valora a información dun enunciado e relaciónaa co número de solucións do problema.
4º	MAC	MACB1.4.1.	Afonda nos problemas logo de resolvelos, revisando o proceso de resolución e os pasos e as ideas as importantes, analizando a coherencia da solución ou procurando outras formas de resolución
4º	MAC	MACB1.4.2.	Formúlase novos problemas a partir dun resolto, variando os datos, propondo novas preguntas, resolvendo outros problemas parecidos, formulando casos particulares ou máis xerais de interese, e establecendo conexións entre o problema e a realidade

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA COMUNICACIÓN LINGUÍSTICA CCL			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	MAC	MACB1.5.1.	Expón e defende o proceso seguido ademais das conclusións obtidas, utilizando as linguaxes alxébrica, gráfica, xeométrica e estatístico-probabilística
4º	MAC	MACB1.12.1	Elabora documentos dixitais propios (de texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.), como resultado do proceso de procura, análise e selección de información relevante, coa ferramenta tecnolóxica axeitada, e compárteos para a súa discusión ou difusión.
4º	MAC	MACB1.12.2	Utiliza os recursos creados para apoiar a exposición oral dos contidos traballados na aula.
4º	MAC	MACB2.3.1	Exprésase con eficacia facendo uso da linguaxe alxébrica.
4º	MAC	MACB2.4.1.	Formula alxebricamente as restricións indicadas nunha situación da vida real, estúdao e resolve, mediante inecuacións, ecuacións ou sistemas, e interpreta os resultados obtidos.
4º	MAC	MACB4.1.1.	Identifica e explica relacións entre magnitudes que poden ser descritas mediante unha relación funcional, e asocia as gráficas coas súas correspondentes expresións alxébricas.
4º	MAC	MACB4.1.4.	Expresa razoadamente conclusións sobre un fenómeno a partir do comportamento dunha gráfica ou dos valores dunha táboa.
4º	MAC	MACB4.2.1.	Interpreta criticamente datos de táboas e gráficos sobre diversas situacións reais.
4º	MAC	MACB5.1.4.	Formula e comproba conxecturas sobre os resultados de experimentos aleatorios e simulacións.
4º	MAC	MACB5.2.4.	Analiza matematicamente algún xogo de azar sinxelo, comprendendo as súas regras e calculando as probabilidades adecuadas.
4º	MAC	MACB5.3.1.	Utiliza un vocabulario axeitado para describir, analizar e interpretar información estatística dos medios de comunicación e outros ámbitos da vida cotiá.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA APRENDER A APRENDER CAA			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	MAC	MACB1.2.4.	Utiliza estratexias heurísticas e procesos de razoamento na resolución de problemas, reflexionando sobre o proceso de resolución de problemas.
4º	MAC	MACB1.4.2.	Formúlase novos problemas, a partir de un resolto, variando os datos, propondo novas preguntas, resolvendo outros problemas parecidos, formulando casos particulares ou máis xerais de interese, e establecendo conexións entre o problema e a realidade.
4º	MAC	MACB1.7.1.	Reflexiona sobre o proceso e obtén conclusións sobre el e os seus resultados, valorando outras opinións.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA APRENDER A APRENDER CAA			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	MAC	MACB1.8.4.	Desenvolve actitudes de curiosidade e indagación, xunto con hábitos de formular e formularse preguntas, e procurar respostas adecuadas, tanto no estudo dos conceptos como na resolución de problemas
4º	MAC	MACB1.10.1.	Reflexiona sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolvidos, valorando a potencia e a sinxeleza das ideas clave, e aprende para situacións futuras similares.
4º	MAC	MACB1.12.3.	Usa axeitadamente os medios tecnolóxicos para estruturar e mellorar o seu proceso de aprendizaxe, recollendo a información das actividades, analizando puntos fortes e débiles de seu proceso educativo e establecendo pautas de mellora.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIAS CÍVICAS E SOCIAS CSC			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	MAC	MACB1.6.1.	Identifica situacións problemáticas da realidade susceptibles de conter problemas de interese.
4º	MAC	MACB1.7.1.	Reflexiona sobre o proceso e obtén conclusións sobre el e os seus resultados, valorando outras opinións.
4º	MAC	MACB1.8.1.	Desenvolve actitudes adecuadas para o traballo en matemáticas (esforzo, perseveranza, flexibilidade e aceptación da crítica razoada).
4º	MAC	MACB1.8.5.	Desenvolve habilidades sociais de cooperación e traballo en equipo.
4º	MAC	MACB1.12.4.	Emprega ferramentas tecnolóxicas para compartir ficheiros e tarefas.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA DIXITAL CD			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	MAC	MACB1.11.1.	Selecciona ferramentas tecnolóxicas axeitadas e utilízaas para a realización de cálculos numéricos, alxébricos ou estatísticos, cando a dificultade destes impida ou non aconselle facelos manualmente.
4º	MAC	MACB1.12.1.	Elabora documentos dixitais propios coa ferramenta tecnolóxica axeitada (de texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.) como resultado do proceso de procura, análise e selección de información relevante, e compárteos para a súa discusión ou difusión.
4º	MAC	MACB1.12.3.	Usa axeitadamente os medios tecnolóxicos para estruturar e mellorar o seu proceso de aprendizaxe, recollendo a información das actividades, analizando puntos fortes e débiles do seu proceso educativo e establecendo pautas de mellora.
4º	MAC	MACB1.12.4.	Emprega ferramentas tecnolóxicas para compartir ideas e tarefas.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA DIXITAL CD			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	MAC	MACB3.2.1	Utiliza as ferramentas tecnolóxicas, as estratexias e as fórmulas apropiadas para calcular ángulos, lonxitudes, áreas e volumes de corpos e figuras xeométricas.
4º	MAC	MACB3.3.6	Utiliza recursos tecnolóxicos interactivos para crear figuras xeométricas e observar as súas propiedades e as súas características

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE SENTIDO DE INICIATIVA ESPÍRITO EMPRENDEDOR CSIEE			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	MAC	MACB1.6.2.	Establece conexións entre un problema do mundo real e o mundo matemático, identificando o problema ou os problemas matemáticos que subxacen nel e os coñecementos matemáticos necesarios.
4º	MAC	MACB1.8.1.	Desenvolve actitudes axeitadas para o traballo en matemáticas (esforzo, perseveranza, flexibilidade e aceptación da crítica razoada).
4º	MAC	MACB1.8.5.	Desenvolve habilidades sociais de cooperación e traballo en equipo.
4º	MAC	MACB1.9.1.	Toma decisións nos procesos de resolución de problemas, de investigación e de matematización ou de modelización, valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.
4º	MAC	MACB1.12.4.	Emprega ferramentas tecnolóxicas para compartir ideas e tarefas.
4º	MAC	MACB5.4.1.	Interpreta criticamente datos de táboas e gráficos estatísticos.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAIS CCEC			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	MAC	MAB1.8.4.	Desenvolve actitudes de curiosidade e indagación, xunto con hábitos de formular e formularse preguntas e procurar respostas axeitadas, tanto no estudo dos conceptos como na resolución de problemas.
4º	MAC	MACB5.1.6.	Interpreta un estudo estatístico a partir de situacións concretas próximas.

MATEMÁTICAS APLICADAS

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA CMCCT			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	MAP	MAPB1.1.1.	Expresa verbalmente e de forma razoada o proceso seguido na resolución dun problema, coa precisión e o rigor adecuados.
4º	MAP	MAPB1.2.1.	Analiza e comprende o enunciado dos problemas (datos, relacións entre os datos, e contexto do problema).
4º	MAP	MAPB1.2.2.	Valora a información dun enunciado e relaciónaa co número de solucións do problema.
4º	MAP	MAPB1.2.3.	Realiza estimacións e elabora conxecturas sobre os resultados dos problemas para resolver, valorando a súa utilidade e eficacia.
4º	MAP	MAPB1.2.4.	Utiliza estratexias heurísticas e procesos de razoamento na resolución de problemas, reflexionando sobre o proceso de resolución.
4º	MAP	MAPB1.3.1.	Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos.
4º	MAP	MAPB1.3.2.	Utiliza as leis matemáticas atopadas para realizar simulacións e predicións sobre os resultados esperables, e valora a súa eficacia e a súa idoneidade
4º	MAP	MAPB1.4.1.	Afonda nos problemas logo de resolvelos, revisando o proceso de resolución e os pasos e as ideas as importantes, analizando a coherencia da solución ou procurando outras formas de resolución
4º	MAP	MAPB1.4.2.	Formúlase novos problemas a partir dun resolto, variando os datos, propondo novas preguntas, resolvendo outros problemas parecidos, formulando casos particulares ou máis xerais de interese, e establecendo conexións entre o problema e a realidade
4º	MAP	MAPB1.5.1.	Expón e argumenta o proceso seguido, ademais das conclusións obtidas, utilizando distintas linguaxes (alxébrica, gráfica, xeométrica e estatístico-probabilística).
4º	MAP	MAPB1.6.1	Identifica situacións problemáticas da realidade susceptibles de conter problemas de interese.
4º	MAP	MAPB1.6.2	Establece conexións entre un problema do mundo real e o mundo matemático, identificando o problema ou os problemas matemáticos que subxacen nel e os coñecementos matemáticos necesarios
4º	MAP	MAPB1.6.3.	Usa, elabora ou constrúe modelos matemáticos sinxelos que permitan a resolución dun problema ou duns problemas dentro do campo das matemáticas.
4º	MAP	MAPB1.6.4.	Interpreta a solución matemática do problema no contexto da realidade.
4º	MAP	MAPB1.6.5.	Realiza simulacións e predicións, en contexto real, para valorar a adecuación e as limitacións dos modelos, e propón melloras que aumenten a súa eficacia.
4º	MAP	MAPB1.7.1.	Reflexiona sobre o proceso e obtén conclusións sobre el e os seus resultados, valorando outras opinións

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA CMCCT			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	MAP	MAPB1.8.1.	Desenvolve actitudes axeitadas para o traballo en matemáticas (esforzo, perseveranza, flexibilidade e aceptación da crítica razoada).
4º	MAP	MAPB1.8.2.	Formúlase a resolución de retos e problemas coa precisión, o esmero e o interese adecuados ao nivel educativo e á dificultade da situación.
4º	MAP	MAPB1.8.3.	Distingue entre problemas e exercicios, e adopta a actitude axeitada para cada caso.
4º	MAP	MAPB1.8.4.	Desenvolve actitudes de curiosidade e indagación, xunto con hábitos de formular e formularse preguntas e procurar respostas axeitadas, tanto no estudo dos conceptos como na resolución de problemas.
4º	MAP	MAPB1.9.1.	Toma decisións nos procesos de resolución de problemas, de investigación e de matematización ou de modelización, valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.
4º	MAP	MAPB1.10.1	Reflexiona sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolvidos, valorando a potencia e a sinxeleza das ideas clave, e apréndeo para situacións futuras similares
4º	MAP	MAPB1.11.1.	Selecciona ferramentas tecnolóxicas axeitadas e utilízaas para a realización de cálculos numéricos, alxébricos ou estatísticos, cando a dificultad destes impida ou non aconselle facelos manualmente.
4º	MAP	MAPB1.11.2.	Utiliza medios tecnolóxicos para facer representacións gráficas de funcións con expresións alxébricas complexas e extraer información cualitative cuantitativa sobre elas
4º	MAP	MAPB1.11.3.	Deseña representacións gráficas para explicar o proceso seguido na solución de problemas, mediante a utilización de medios tecnolóxicos.
4º	MAP	MAPB1.11.4.	Recrea ámbitos e obxectos xeométricos con ferramentas tecnolóxicas interactivas para amosar, analizar e comprender propiedades xeométricas.
4º	MAP	MAPB1.11.5.	Utiliza medios tecnolóxicos para tratar datos e gráficas estatísticas, extraer información e elaborar conclusións.
4º	MAP	MAPB2.1.1.	Recoñece distintos tipos de números (naturais, enteiros e racionais), indica o criterio utilizado para a súa distinción e utilízaos para representar e interpretar adecuadamente información cuantitativa
4º	MAP	MAPB2.1.2	Realiza os cálculos con eficacia, mediante cálculo mental, algoritmos de lapis e papel, calculadora ou ferramentas informáticas, e utiliza a notación máis axeitada para as operacións de suma, resta, produto, división e potenciación.
4º	MAP	MAPB2.1.3	Realiza estimacións e xulga se os resultados obtidos son razoables
4º	MAP	MAPB2.1.4.	Utiliza a notación científica para representar e operar (produtos e divisións) con números moi grandes ou moi pequenos.
4º	MAP	MAPB2.1.5.	Compara, ordena, clasifica e representa os tipos de números reais, intervalos e semirrectas, sobre a recta numérica.
4º	MAP	MAPB2.1.6.	Aplica porcentaxes á resolución de problemas cotiáns e financieros, e valora o emprego de medios tecnolóxicos cando a complexidade dos datos o requira

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA CMCCT			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	MAP	MAPB2.1.7.	Resolve problemas da vida cotiá nos que interveñen magnitudes directa e inversamente proporcionais.
4º	MAP	MAPB2.2.1.	Exprésase con eficacia, facendo uso da linguaxe alxébrica.
4º	MAP	MAPB2.2.2.	Realiza operacións de suma, resta, produto e división de polinomios, e utiliza identidades notables
4º	MAP	MAPB2.2.3.	Obtén as raíces dun polinomio e factorízao, mediante a aplicación da regra de Ruffini.
4º	MAP	MAPB2.3.1.	Formula alxebricamente unha situación da vida real mediante ecuacións de primeiro e segundo grao e sistemas de dúas ecuacións lineais con dúas incógnitas, resólveas e interpreta o resultado obtido.
4º	MAP	MAPB3.1.1.	Utiliza instrumentos, fórmulas e técnicas apropiados para medir ángulos, lonxitudes, áreas e volumes de corpos e de figuras xeométricas, interpretando as escalas de medidas.
4º	MAP	MAPB3.1.2.	Emprega as propiedades das figuras e dos corpos (simetrías, descomposición en figuras máis coñecidas, etc.) e aplica o teorema de Tales, para estimar ou calcular medidas indirectas.
4º	MAP	MAPB3.1.3.	Utiliza as fórmulas para calcular perímetros, áreas e volumes de triángulos, rectángulos, círculos, prismas, pirámides, cilindros, conos e esferas, e aplícaas para resolver problemas xeométricos, asignando as unidades correctas.
4º	MAP	MAPB3.1.4.	Calcula medidas indirectas de lonxitude, área e volume mediante a aplicación do teorema de Pitágoras e a semellanza de triángulos.
4º	MAP	MAPB3.2.1.	Representa e estuda os corpos xeométricos máis relevantes (triángulos, rectángulos, círculos, prismas, pirámides, cilindros, conos e esferas) cunha aplicación informática de xeometría dinámica, e comproba as súas propiedades xeométricas.
4º	MAP	MAPB4.1.1.	Identifica e explica relacións entre magnitudes que se poden describir mediante unha relación funcional, asociando as gráficas coas súas correspondentes expresións alxébricas.
4º	MAP	MAPB4.1.2.	Explica e representa graficamente o modelo de relación entre dúas magnitudes para os casos de relación lineal, cuadrática, proporcional inversa e exponencial.
4º	MAP	MAPB4.1.3.	Identifica, estima ou calcula elementos característicos destas funcións (cortes cos eixes, intervalos de crecemento e decrecemento, máximos e mínimos, continuidade, simetrías e periodicidade).
4º	MAP	MAPB4.1.4.	Expresa razoadamente conclusións sobre un fenómeno, a partir da análise da gráfica que o describe ou dunha táboa de valores.
4º	MAP	MAPB4.1.5.	Analiza o crecemento ou o decrecemento dunha función mediante a taxa de variación media, calculada a partir da expresión alxébrica, unha táboa de valores ou da propia gráfica.
4º	MAP	MAPB4.1.6.	Interpreta situacións reais que responden a funcións sinxelas: lineais, cuadráticas, de proporcionalidade inversa e exponenciais.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA CMCCT			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	MAP	MAPB4.2.1	Interpreta criticamente datos de táboas e gráficos sobre diversas situacións reais.
4º	MAP	MAPB4.2.2	Representa datos mediante táboas e gráficos, utilizando eixes e unidades axeitadas.
4º	MAP	MAPB4.2.3	Describe as características máis importantes que se extraen dunha gráfica e sinala os valores puntuais ou intervalos da variable que as determinan, utilizando tanto lapis e papel como medios informáticos.
4º	MAP	MAPB4.2.4.	Relaciona táboas de valores e as súas gráficas correspondentes en casos sinxelos, e xustifica a decisión.
4º	MAP	MAPB4.2.5	Utiliza con destreza elementos tecnolóxicos específicos para debuxar gráficas.
4º	MAP	MAPB5.1.1.	Utiliza un vocabulario adecuado para describir situacións relacionadas co azar e a estatística.
4º	MAP	MAPB5.1.2.	Formula e comproba conxecturas sobre os resultados de experimentos aleatorios e simulacións.
4º	MAP	MAPB5.1.3.	Emprega o vocabulario axeitado para interpretar e comentar táboas de datos, gráficos estatísticos e parámetros estatísticos
4º	MAP	MAPB5.1.4.	Interpreta un estudo estatístico a partir de situacións concretas próximas.
4º	MAP	MAPB5.2.1	Discrimina se os datos recollidos nun estudo estatístico corresponden a unha variable discreta ou continua.
4º	MAP	MAPB5.2.2.	Elabora táboas de frecuencias a partir dos datos dun estudo estatístico, con variables discretas e continuas.
4º	MAP	MAPB5.2.3.	Calcula os parámetros estatísticos (media aritmética, percorrido, desviación típica, cuartís, etc.), en variables discretas e continuas, coa axuda da calculadora ou dunha folla de cálculo.
4º	MAP	MAPB5.2.4.	Representa graficamente datos estatísticos recollidos en táboas de frecuencias, mediante diagramas de barras e histogramas.
4º	MAP	MAPB5.3.1.	Calcula a probabilidade de sucesos coa regra de Laplace e utiliza, especialmente, diagramas de árbore ou táboas de continxencia para o reconto de casos.
4º	MAP	MAPB5.3.2.	Calcula a probabilidade de sucesos compostos sinxelos nos que interveñan dúas experiencias aleatorias simultáneas ou consecutivas.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA COMUNICACIÓN LINGUÍSTICA CCL			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	MAP	MAPB1.1.1.	Expresa verbalmente e de forma razoada o proceso seguido na resolución dun problema, coa precisión e o rigor adecuados.
4º	MAP	MAPB1.2.1.	Analiza e comprende o enunciado dos problemas (datos, relacións entre os datos, e contexto do problema).

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA COMUNICACIÓN LINGUÍSTICA CCL			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	MAP	MAPB1.2.4.	Utiliza estratexias heurísticas e procesos de razoamento na resolución de problemas, reflexionando sobre o proceso de resolución.
4º	MAP	MAPB1.4.1.	Afonda nos problemas logo de resolvelos, revisando o proceso de resolución e os pasos e as ideas as importantes, analizando a coherencia da solución ou procurando outras formas de resolución
4º	MAP	MAPB1.4.2.	Formúlase novos problemas a partir dun resolto, variando os datos, propondo novas preguntas, resolvendo outros problemas parecidos, formulando casos particulares ou máis xerais de interese, e establecendo conexións entre o problema e a realidade
4º	MAP	MAPB1.5.1.	Expón e argumenta o proceso seguido, ademais das conclusións obtidas, utilizando distintas linguaxes (alxébrica, gráfica, xeométrica e estatístico-probabilística).
4º	MAP	MAPB1.6.4.	Interpreta a solución matemática do problema no contexto da realidade.
4º	MAP	MAPB1.8.4.	Desenvolve actitudes de curiosidade e indagación, xunto con hábitos de formular e formularse preguntas e procurar respostas axeitadas, tanto no estudo dos conceptos como na resolución de problemas.
4º	MAP	MAPB2.1.1.	Recoñece distintos tipos de números (naturais, enteiros e racionais), indica o criterio utilizado para a súa distinción e utilízaos para representar e interpretar adecuadamente información cuantitativa
4º	MAP	MAPB2.2.1.	Exprésase con eficacia, facendo uso da linguaxe alxébrica.
4º	MAP	MAPB2.3.1.	Formula alxebricamente unha situación da vida real mediante ecuacións de primeiro e segundo grao e sistemas de dúas ecuacións lineais con dúas incógnitas, resólveas e interpreta o resultado obtido.
4º	MAP	MAPB4.1.4.	Expresa razoadamente conclusións sobre un fenómeno, a partir da análise da gráfica que o describe ou dunha táboa de valores.
4º	MAP	MAPB4.2.1	Interpreta criticamente datos de táboas e gráficos sobre diversas situacións reais.
4º	MAP	MAPB5.1.1.	Utiliza un vocabulario adecuado para describir situacións relacionadas co azar e a estatística.
4º	MAP	MAPB5.1.3.	Emprega o vocabulario axeitado para interpretar e comentar táboas de datos, gráficos estatísticos e parámetros estatísticos
4º	MAP	MAPB5.1.4.	Interpreta un estudo estatístico a partir de situacións concretas próximas.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA APRENDER A APRENDER CAA			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	MAP	MAPB1.2.4.	Utiliza estratexias heurísticas e procesos de razoamento na resolución de problemas, reflexionando sobre o proceso de resolución de problemas.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA APRENDER A APRENDER CAA			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	MAP	MAPB1.4.2.	Formúlase novos problemas, a partir de un resolto, variando os datos, propondo novas preguntas, resolvendo outros problemas parecidos, formulando casos particulares ou máis xerais de interese, e establecendo conexións entre o problema e a realidade.
4º	MAP	MAPB1.7.1.	Reflexiona sobre o proceso e obtén conclusións sobre el e os seus resultados, valorando outras opinións.
4º	MAP	MAPB1.8.4.	Desenvolve actitudes de curiosidade e indagación, xunto con hábitos de formular e formularse preguntas, e procurar respostas adecuadas, tanto no estudo dos conceptos como na resolución de problemas
4º	MAP	MAPB1.10.1.	Reflexiona sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolvidos, valorando a potencia e a sinxeleza das ideas clave, e aprende para situacións futuras similares.
4º	MAP	MAPB1.12.3.	Usa axeitadamente os medios tecnolóxicos para estruturar e mellorar o seu proceso de aprendizaxe, recollendo a información das actividades, analizando puntos fortes e débiles de seu proceso educativo e establecendo pautas de mellora.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIAS CÍVICAS E SOCIAS CSC			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	MAP	MACP1.6.1.	Identifica situacións problemáticas da realidade susceptibles de conter problemas de interese.
4º	MAP	MACP1.7.1.	Reflexiona sobre o proceso e obtén conclusións sobre el e os seus resultados, valorando outras opinións.
4º	MAP	MACP1.8.1.	Desenvolve actitudes adecuadas para o traballo en matemáticas (esforzo, perseveranza, flexibilidade e aceptación da crítica razoada).
4º	MAP	MACP1.8.5.	Desenvolve habilidades sociais de cooperación e traballo en equipo.
4º	MAP	MACP1.12.4.	Emprega ferramentas tecnolóxicas para compartir ficheiros e tarefas.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA DIXITAL CD			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	MAP	MAPB1.11.1.	Selecciona ferramentas tecnolóxicas axeitadas e utilízaas para a realización de cálculos numéricos, alxébricos ou estatísticos, cando a dificultade destes impida ou non aconselle facelos manualmente.
4º	MAP	MAPB1.12.1.	Elabora documentos dixitais propios coa ferramenta tecnolóxica axeitada (de texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.) como resultado do proceso de procura, análise e selección de información relevante, e compárteos para a súa discusión ou difusión.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA DIXITAL CD			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	MAP	MAPB1.12.3.	Usa axeitadamente os medios tecnolóxicos para estruturar e mellorar o seu proceso de aprendizaxe, recollendo a información das actividades, analizando puntos fortes e débiles do seu proceso educativo e establecendo pautas de mellora.
4º	MAP	MAPB1.12.4.	Emprega ferramentas tecnolóxicas para compartir ideas e tarefas.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE SENTIDO DE INICIATIVA ESPÍRITO EMPRENDEDOR CSIEE			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	MAP	MAPB1.6.2.	Establece conexións entre un problema do mundo real e o mundo matemático, identificando o problema ou os problemas matemáticos que subxacen nel e os coñecementos matemáticos necesarios.
4º	MAP	MAPB1.8.1.	Desenvolve actitudes axeitadas para o traballo en matemáticas (esforzo, perseveranza, flexibilidade e aceptación da crítica razoada).
4º	MAP	MAPB1.8.5.	Desenvolve habilidades sociais de cooperación e traballo en equipo.
4º	MAP	MAPB1.9.1.	Toma decisións nos procesos de resolución de problemas, de investigación e de matematización ou de modelización, valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.
4º	MAP	MAPB1.12.4.	Emprega ferramentas tecnolóxicas para compartir ideas e tarefas.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAIS CCEC			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	MAP	MAPB1.8.4.	Desenvolve actitudes de curiosidade e indagación, xunto con hábitos de formular e formularse preguntas e procurar respostas axeitadas, tanto no estudo dos conceptos como na resolución de problemas.

3.- CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS:

OBXECTIVOS 2º E.S.O.

- Utilizar e operar correctamente con números naturais, enteiros, racionais e decimais (puros, periódicos e mixtos).
- Aplicar axeitadamente as propiedades das potencias.
- Adquirir os coñecementos básicos sobre as expresións alxébricas, identificar e operar polinomios e igualdades notables.
- Interpretar e resolver ecuacións simples, de 2º grado e bicadradas, aplicar estes coñecementos a experiencias próximas ao alumno.
- Calcular solucións intuitivas e formais para sistemas de ecuacións lineais con dúas incógnitas. Posteriormente aplica-los logaritmos á resolución de problemas da vida cotiá.
- Utilizar a relación de proporcionalidade directa e inversa para a obtención de cantidades, figuras, áreas e volumes semellantes a outros..
- Identificar e descubrir regularidades, pautas e relacións coñecidas en formas xeométricas, cálculo de áreas e volumes de figuras simples e compostas.
- Obter coñecementos básicos e gráficos simples sobre estatística discreta, ídem sobre probabilidade.
- Empregar estratexias formais (procura de exemplos e contra exemplos, casos particulares, método de ensaio erro, error sistemático para a resolución de problemas matemáticos patexados dentro do seu campo de experiencia).
- Ter unha actitude positiva cara a materia, realizando as tarefas encomendadas con carácter excepcional, os traballos interdisciplinarias plantexados por trimestre, mostrando en todo momento interese por superarse.

OBXECTIVOS 4º E.S.O.

- Utilizar e operar correctamente con números naturais, enteiros, racionais e reais.
- Aplicar correctamente as propiedades das potencias (uso da calculadora).
- Interpretar e identificar fórmulas simples que describan fenómenos ou relacións coñecidas, obter valores e a partir deles funcións:

-Sucesións (Aritméticas e Xeométricas).

-Rectas e Parábolas.

-Calculo de dominios de funcións elementais.

-Composición.

-Calculo de Inversas.

-Límites de sucesións e funcións.

- Resolver e interpretar ecuacións e sistema de ecuacións:

-Simples.

-2º grado.

-Bicadradas.

-Método de Ruffini.

-Logarítmicas.

-Exponenciais.

- Iniciarse no cálculo de derivadas de forma mecánica, posteriormente aplicable á resolución de problemas e situacións da vida cotiá (velocidade, aceleración, ...).
- Coñecer os principios básicos da trigonometría, utiliza-las súas razóns e aplicación a problemas de triangulación reais.
- Reforzar os coñecementos sobre resultados e gráficos estatísticos discretos, combinatoria, amplia-lo concepto de probabilidade (Laplace, Bayes).
- Empregar estratexias formais (procura de exemplos e contra exemplos, casos particulares, método de ensaio erro, error sistemático para a resolución de problemas matemáticos planeados dentro do seu campo de experiencia).
- Ter actitude positiva cara a materia, realizando as tarefas encomendadas con carácter excepcional, os traballos interdisciplinarias plantexados por trimestre, mostrando en todo momento interese por superarse.

4.- CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

ACRÓNIMOS DOS INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN:

- EO: ESCALA DE OBSERVACIÓN
- LC: LISTA DE CONTROL
- PE: PROBA ESCRITA
- RU: RÚBRICA
- RU CC: RÚBRICA COMPETENCIAS CLAVE

Matemáticas. 2º de ESO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
MAB1.1.1. Expresa verbalmente, de forma razoada, o proceso seguido na resolución dun problema, coa precisión e o rigor adecuados.	X	X	X	Expresa oralmente e razoa o proceso de resolución de problemas.	RU CC
MAB1.2.1. Analiza e comprende o enunciado dos problemas (datos, relacións entre os datos, e contexto do problema).	X	X	X	Razoa e comprende o enunciado dos problemas	RU CC
MAB1.2.2. Valora a información dun enunciado e relaciónaa co número de solucións do problema.	X	X	X	Obtén a información dos enunciados e a relaciona co número de solucións.	RU CC
MAB1.2.3. Realiza estimacións e elabora conxecturas sobre os resultados dos problemas para resolver, valorando a súa utilidade e eficacia.	X	X	X	Estima e fai conxecturas sobre o resultado dos problemas valorando a súa utilidade	RU CC
MAB1.2.4. Utiliza estratexias heurísticas e procesos de razoamento na resolución de problemas, reflexionando sobre o proceso de resolución de problemas.	X	X	X	Utiliza o razoamento na resolución de problemas reflexionando sobre o proceso seguido.	RU CC
MAB1.3.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos.	X	X	X	Identifica regularidades e leis matemáticas en distintas situacións	RU CC
MAB1.3.2. Utiliza as leis matemáticas achadas para realizar simulacións e predicións sobre os resultados esperables, valorando a súa eficacia e idoneidade.			X	Utiliza algunha das leis matemáticas atopadas para realizar simulacións e predicións sobre os resultados esperables, pero non de maneira autónoma.	PE RU LC & EO
MAB1.4.1. Afonda nos problemas logo de resolvelos, revisando o proceso de resolución e os pasos e as ideas importantes, analizando a coherencia da solución ou procurando outras formas de resolución.	X	X	X	Resolve problemas e revisa o proceso e os pasos e ideas importantes, analizando a solución e buscando outras maneiras de resolución	RU CC

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
MAB1.4.2. Formúlase novos problemas, a partir de un resolto, variando os datos, propondo novas preguntas, resolvendo outros problemas parecidos, formulando casos particulares ou máis xerais de interese, e establecendo conexións entre o problema e a realidade.	X	X	X	Elabóranse novos problemas a partir dun resultado, con novos datos, novas preguntas facendo casos particulares e mais xerais establecendo relacións coa realidade.	RU CC
MAB1.5.1. Expón e argumenta o proceso seguido ademais das conclusións obtidas, utilizando distintas linguaxes (alxébrica, gráfica, xeométrica e estatístico-probabilística).	X	X	X	Explica o proceso seguido e as conclusións obtidas empregando distintas linguaxes.	RU CC
MAB1.6.1. Identifica situacións problemáticas da realidade susceptibles de conter problemas de interese.	X	X	X	Relaciona situacións problemáticas reais con problemas de interese	RU CC
MAB1.6.2. Establece conexións entre un problema do mundo real e o mundo matemático, identificando o problema ou os problemas matemáticos que subxacen nel e os coñecementos matemáticos necesarios.	X	X	X	Establece conexións entre un problema do mundo real e o mundo matemático	RU CC
MAB1.6.3. Usa, elabora ou constrúe modelos matemáticos sinxelos que permitan a resolución dun problema ou duns problemas dentro do campo das matemáticas.	X	X	X	Constrúe modelos matemáticos sinxelos que faciliten a resolución de problemas	RU CC
MAB1.6.4. Interpreta a solución matemática do problema no contexto da realidade.	X	X	X	Valora a solución de un problema en relación coa realidade	RU CC
MAB1.6.5. Realiza simulacións e predicións, en contexto real, para valorar a adecuación e as limitacións dos modelos, e propón melloras que aumenten a súa eficacia.	X	X	X	Realiza predicións para valorar os modelos en contextos reais e propón melloras eficaces.	RU CC
MAB1.7.1. Reflexiona sobre o proceso e obtén conclusións sobre el e os seus resultados, valorando outras opinións.	X	X	X	Reflexiona e obtén conclusións sobre o proceso empregado e os seus resultados	RU CC
MAB1.8.1. Desenvolve actitudes axeitadas para o traballo en matemáticas (esforzo, perseveranza, flexibilidade e aceptación da crítica razoada).	X	X	X	Desenvolve actitudes axeitadas para o traballo en matemáticas	RU CC
MAB1.8.2. Formúlase a resolución de retos e problemas coa precisión, o esmero e o interese adecuados ao nivel educativo e á dificultade da situación.	X	X	X	Resolve retos e problemas coa precisión, esmero e interese axeitados	RU CC

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
MAB1.8.3. Distingue entre problemas e exercicios, e adopta a actitude axeitada para cada caso.	X	X	X	Diferencia entre problemas e exercicios e os resolve adecuadamente	RU CC
MAB1.8.4. Desenvolve actitudes de curiosidade e indagación, xunto con hábitos de formular e formularse preguntas e buscar respostas axeitadas, tanto no estudo dos conceptos como na resolución de problemas.	X	X	X	Desenvolve actitudes de curiosidade, hábitos de formular preguntas e de buscar as respostas axeitadas.	RU CC
MAB1.8.5. Desenvolve habilidades sociais de cooperación e traballo en equipo.	X	X	X	Desenvolve habilidades para o traballo en equipo	RU CC
MAB1.9.1. Toma decisións nos procesos de resolución de problemas, de investigación e de matematización ou de modelización, valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.	X	X	X	Decide nos procesos de resolución de problemas, valorando as consecuencias e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.	RU CC
MAB1.10.1. Reflexiona sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolvidos, valorando a potencia e sinxeleza das ideas claves, aprendendo para situacións futuras similares.	X	X	X	Reflexiona sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolvidos, aprendendo para situacións similares.	RU CC
MAB1.11.1. Selecciona ferramentas tecnolóxicas axeitadas e utilízaas para a realización de cálculos numéricos, alxébricos ou estatísticos cando a dificultade destes impida ou non aconselle facelos manualmente.	X	X	X	Selecciona ferramentas tecnolóxicas axeitadas e utilízaas para a realización de cálculos numéricos, alxébricos ou estatísticos cando a dificultade destes non aconselle facelos manualmente.	EO
MAB1.11.2. Utiliza medios tecnolóxicos para facer representacións gráficas de funcións con expresións alxébricas complexas e extraer información cualitativa e cuantitativa sobre elas.		X		Utiliza medios tecnolóxicos para facer representacións gráficas de funcións con expresións alxébricas complexas e extraer información sobre elas.	EO
MAB1.11.3. Deseña representacións gráficas para explicar o proceso seguido na solución de problemas, mediante a utilización de medios tecnolóxicos.		X		Deseña mediante medios tecnolóxicos, representacións gráficas para explicar a solución dos problemas.	EO
MAB1.11.4. Recrea ámbitos e obxectos xeométricos con ferramentas tecnolóxicas interactivas para amosar, analizar e comprender propiedades xeométricas.			X	Usa con axuda ámbitos e obxectos xeométricos con ferramentas tecnolóxicas interactivas	EO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
MAB1.11.5. Utiliza medios tecnolóxicos para tratar datos e gráficas estatísticas, extraer información e elaborar conclusións.			X	Utiliza medios tecnolóxicos para facer gráficas estatísticas, extraer información e elaborar conclusións.	EO
MAB1.12.1. Elabora documentos dixitais propios (de texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.), como resultado do proceso de procura, análise e selección de información relevante, axeitada, e compárteos para a súa discusión ou difusión.coa ferramenta tecnolóxica		X	X	Elabora documentos dixitais propios, como resultado do proceso de procura, análise e selección de información relevante, coa ferramenta tecnolóxica axeitada, e compárteos.	RU CC
MAB1.12.2. Utiliza os recursos creados para apoiar a exposición oral dos contidos traballados na aula.		X	X	Utiliza os recursos creados para apoiar a exposición oral dos contidos traballados.	RU CC
MAB1.12.3. Usa adecuadamente os medios tecnolóxicos para estruturar e mellorar o seu proceso de aprendizaxe, recollendo a información das actividades, analizando puntos fortes e débiles do seu proceso educativo e establecendo pautas de mellora.		X	X	Usa os medios tecnolóxicos para estruturar e mellorar o seu proceso de aprendizaxe, recollendo a información das actividades, analizando seu proceso educativo e establecendo pautas de mellora.	RU CC
MAB1.12.4. Emprega ferramentas tecnolóxicas para compartir ideas e tarefas.		X	X	Emprega ferramentas tecnolóxicas para compartir ideas.	RU CC
MAB2.1.1. Identifica os tipos de números (naturais, enteiros, fraccionarios e decimais) e utilízaos para representar, ordenar e interpretar axeitadamente a información cuantitativa.	X			Utiliza os tipos de números e utilizaos para representar, ordenar e interpretar axeitadamente a información	PE RU LC EO
MAB2.1.2. Calcula o valor de expresións numéricas de distintos tipos de números mediante as operacións elementais e as potencias de expoñente natural, aplicando correctamente a xerarquía das operacións.	X			Calcula o valor de expresións numéricas de distintos tipos de números mediante as operacións elementais aplicando a xerarquía das operacións	PE RU LC EO
MAB2.1.3. Emprega axeitadamente os tipos de números e as súas operacións, para resolver problemas cotiáns contextualizados, representando e interpretando mediante medios tecnolóxicos, cando sexa necesario, os resultados obtidos	X	X	X	Emprega axeitadamente os tipos de números e as súas operacións, para resolver problemas cotiáns contextualizados, representando e interpretando mediante medios tecnolóxicos os resultados obtidos	PE RU LC EO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
MAB2.2.1. Realiza cálculos nos que interveñen potencias de expoñente natural e aplica as regras básicas das operacións con potencias.	X			Realiza cálculos con potencias de expoñente natural e fai operacións con elas.	PE RU LC EO
MAB2.2.2. Realiza operacións de conversión entre números decimais e fraccionarios, acha fraccións equivalentes e simplifica fraccións, para aplicalo na resolución de problemas.	X			Realiza operacións entre números decimais e fraccionarios acha fraccións equivalentes e simplifica fraccións, para resolver problemas.	PE RU LC EO
MAB2.2.3. Utiliza a notación científica e valora o seu uso para simplificar cálculos e representar números moi grandes.	X			Utiliza anotación científica e valora o seu uso para simplificar cálculos.	PE RU LC EO
MAB2.3.1. Realiza operacións combinadas entre números enteiros, decimais e fraccionarios, con eficacia, mediante o cálculo mental, algoritmos de lapis e papel, calculadora ou medios tecnolóxicos, utilizando a notación máis axeitada e respectando a xerarquía das operacións.	X			Realiza operacións combinadas entre os distintos tipos de números mediante o cálculo mental, algoritmos de lapis e papel, calculadora respectando a xerarquía das operacións.	PE RU LC EO
MAB2.4.1. Desenvolve estratexias de cálculo mental para realizar cálculos exactos ou aproximados, valorando a precisión esixida na operación ou no problema.	X			Desenvolve estratexias de cálculo mental para realizar cálculos exactos ou aproximados, valorando a precisión esixida	PE RU LC EO
MAB2.4.2. Realiza cálculos con números naturais, enteiros, fraccionarios e decimais, decidindo a forma máis axeitada (mental, escrita ou con calculadora), coherente e precisa.	X			Realiza cálculos con números naturais, enteiros, fraccionarios e decimais, decidindo a forma máis axeitada	PE RU LC EO
MAB2.5.1. Identifica e discrimina relacións de proporcionalidade numérica (como o factor de conversión ou cálculo de porcentaxes) e emprégaas para resolver problemas en situacións cotiás.	X			Identifica relacións de proporcionalidade numérica e as emprega para resolver problemas.	PE RU LC EO
MAB2.5.2. Analiza situacións sinxelas e recoñece que interveñen magnitudes que non son directa nin inversamente proporcionais.	X			Recoñece magnitudes que non son directa nin inversamente proporcionais en situacións sinxelas.	PE RU LC EO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
MAB2.6.1. Describe situacións ou enunciados que dependen de cantidades variables ou descoñecidas e secuencias lóxicas ou regularidades, mediante expresións alxébricas, e opera con elas.	X			Describe situacións que dependen de cantidades variables ou descoñecidas, mediante expresións alxébricas, e opera con elas.	PE RU LC EO
MAB2.6.2. Identifica propiedades e leis xerais a partir do estudo de procesos numéricos recorrentes ou cambiantes, exprésaas mediante a linguaxe alxébrica e utilízaas para facer predicións.	X			Identifica propiedades xerais a partir do estudo de procesos numéricos, exprésaas mediante a linguaxe alxébrica e utilízaas para facer predicións.	PE RU LC EO
MAB2.6.3. Utiliza as identidades alxébricas notables e as propiedades das operacións para transformar expresións alxébricas.	X			Utiliza as identidades alxébricas notables e as propiedades das operacións.	PE RU LC EO
MAB2.7.1. Comproba, dada unha ecuación (ou un sistema), se un número ou uns números é ou son solución desta.		X		Comproba nas distintas ecuacións si un ou varios números son as solucións.	PE RU LC EO
MAB2.7.2. Formula alxebricamente unha situación da vida real mediante ecuacións de primeiro e segundo grao, e sistemas de ecuacións lineais con dúas incógnitas, resólveas e interpreta o resultado obtido		X		Formula alxebricamente unha situación da vida real mediante ecuacións de primeiro e segundo grao, e sistemas de ecuacións , resólveas e interpreta o resultado.	PE RU LC EO
MAB3.1.1. Comprende os significados aritmético e xeométrico do teorema de Pitágoras e utilízaos para a procura de ternas pitagóricas ou a comprobación do teorema, construíndo outros polígonos sobre os lados do triángulo rectángulo.		X		Comprende os significados aritmético e xeométrico do teorema de Pitágoras e utilízaos para a procura de ternas pitagóricas ou a comprobación do teorema.	PE RU LC EO
MAB3.1.2. Aplica o teorema de Pitágoras para calcular lonxitudes descoñecidas na resolución de triángulos e áreas de polígonos regulares, en contextos xeométricos ou en contextos reais.		X		Aplica o teorema de Pitágoras para calcular lonxitudes descoñecidas de triángulos e áreas de polígonos regulares, en distintos contextos.	PE RU LC EO
MAB3.2.1. Recoñece figuras semellantes e calcula a razón de semellanza e a razón de superficies e volumes de figuras semellantes.			X	Recoñece figuras semellantes e calcula a razón de semellanza.	PE RU LC EO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
MAB3.2.2. Utiliza a escala para resolver problemas da vida cotiá sobre planos, mapas e outros contextos de semellanza.			X	Utiliza a escala para resolver problemas da vida cotiá en distintos contextos de semellanzas.	PE RU LC EO
MAB3.3.1. Analiza e identifica as características de corpos xeométricos utilizando a linguaxe xeométrica axeitada.			X	Identifica as características de corpos xeométricos utilizando a linguaxe xeométrica axeitada.	PE RU LC EO
MAB3.3.2. Constrúe seccións sinxelas dos corpos xeométricos, a partir de cortes con planos, mentalmente e utilizando os medios tecnolóxicos axeitados.			X	Constrúe seccións sinxelas de corpos xeométricos utilizando distintos medios.	PE RU LC EO
MAB3.3.3. Identifica os corpos xeométricos a partir dos seus desenvolvementos planos e reciprocamente.			X	Relaciona corpos xeométricos a partir dos seus desenvolvementos planos e reciprocamente.	PE RU LC EO
MAB3.4.1. Resolve problemas da realidade mediante o cálculo de áreas e volumes de corpos xeométricos, utilizando as linguaxes xeométrica e alxébrica axeitadas.			X	Resolve problemas da realidade mediante o cálculo de áreas e volumes de corpos xeométricos, utilizando a linguaxe axeitada.	PE RU LC EO
MAB4.1.1. Pasa dunhas formas de representación dunha función a outras, e elixe a máis adecuada en función do contexto.		X		Emprega distintas formas de representación de funcións elixindo a mais adecuada en cada caso.	PE RU LC EO
MAB4.2.1. Recoñece se unha gráfica representa ou non unha función.		X		Recoñece se unha gráfica e ou non unha función.	PE RU LC EO
MAB4.2.2. Interpreta unha gráfica e analízaa, recoñecendo as súas propiedades máis características.		X		Interpreta unha gráfica e analízaa	PE RU LC EO
MAB4.3.1. Recoñece e representa unha función lineal a partir da ecuación ou dunha táboa de valores, e obtén a pendente da recta correspondente		X		Representa unha función lineal a partir da ecuación ou dunha táboa de valores, e obtén a pendente da recta correspondente.	PE RU LC EO
MAB4.3.2. Obtén a ecuación dunha recta a partir da gráfica ou táboa de valores.		X		Obtén a ecuación dunha recta a partir da gráfica ou táboa de valores.	PE RU LC EO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
MAB4.3.3. Escribe a ecuación correspondente á relación lineal existente entre dúas magnitudes, e represéntaa.		X		Escribe a ecuación da relación lineal entre dúas magnitudes e represéntaa.	PE RU LC EO
MAB4.3.4. Estuda situacións reais sinxelas e, apoiándose en recursos tecnolóxicos, identifica o modelo matemático funcional (lineal ou afín) máis axeitado para explicalas, e realiza predicións e simulacións sobre o seu comportamento.		X		Estuda situacións reais sinxelas e, apoiándose en recursos tecnolóxicos, identifica o modelo matemático funcional para explicalas, e realiza predicións e simulacións sobre o seu comportamento.	PE RU LC EO
MAB5.1.1. Organiza datos, obtidos dunha poboación de variables cualitativas ou cuantitativas en táboas, calcula e interpreta as súas frecuencias absolutas, relativas, e acumuladas, e represéntaos graficamente.			X	Organiza datos, obtidos en táboas, calcula e interpreta as súas frecuencias absolutas, relativas, e acumuladas, e represéntaos graficamente.	PE RU LC EO
MAB5.1.2. Calcula a media aritmética, a mediana (intervalo mediano), a moda (intervalo modal), o rango e os cuartís, elixe o máis axeitado, e emprégaos para interpretar un conxunto de datos e para resolver problemas.			X	Calcula a media aritmética, a mediana, a moda, o rango e os cuartís, elixe o máis axeitado, e emprégaos para interpretar un conxunto de datos. e para problemas.	PE RU LC EO
MAB5.1.3. Interpreta gráficos estatísticos sinxelos recollidos en medios de comunicación e outros ámbitos da vida cotiá.			X	Interpreta gráficos estatísticos sinxelos recollidos en medios de comunicación.	PE RU LC EO
MAB5.2.1. Emprega a calculadora e ferramentas tecnolóxicas para organizar datos, xerar gráficos estatísticos e calcular as medidas de tendencia central, o rango e os cuartís.			X	Emprega a calculadora e ferramentas tecnolóxicas para organizar datos, xerar gráficos e calcular as medidas de tendencia central, o rango e os cuartís.	PE RU LC EO
MAB5.2.2. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para comunicar información resumida e relevante sobre unha variable estatística analizada.			X	Utiliza as tecnoloxías para comunicar información resumida e relevante sobre unha variable estatística analizada.	PE RU LC EO
MAB5.3.1. Identifica os experimentos aleatorios e distíngueos dos deterministas.			X	Identifica os experimentos aleatorios e deterministas.	PE RU LC EO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
MAB5.3.2. Calcula a frecuencia relativa dun suceso mediante a experimentación.			X	Calcula a frecuencia relativa dun suceso mediante a experimentación.	PE RU LC EO
MAB5.3.3. Realiza predicións sobre un fenómeno aleatorio a partir do cálculo exacto da súa probabilidade ou a aproximación desta mediante a experimentación.			X	Realiza predicións sobre un fenómeno aleatorio a partir do cálculo exacto da súa probabilidade ou a aproximación desta mediante a experimentación.	PE RU LC EO
MAB5.4.1. Describe experimentos aleatorios sinxelos e enumera todos os resultados posibles, apoiándose en táboas, recontos ou diagramas en árbore sinxelos.			X	Describe experimentos aleatorios sinxelos e enumera os resultados posibles con táboas, recontos e diagramas en árbore .	PE RU LC EO
MAB5.4.2. Distingue entre sucesos elementais equiprobables e non equiprobables.			X	Diferencia sucesos equiprobables e non equiprobables.	PE RU LC EO
MAB5.4.3. Calcula a probabilidade de sucesos asociados a experimentos sinxelos mediante a regra de Laplace, e exprésaa en forma de fracción e como porcentaxe.			X	Calcula a probabilidade de sucesos mediante a regra de Laplace en forma de fracción e como porcentaxe.	PE RU LC EO

Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas 4º de ESO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
MACB1.1.1. Expresa verbalmente, de xeito razoado, o proceso seguido na resolución dun problema, coa precisión e o rigor adecuados.	X	X	X	Expresa verbalmente o proceso seguido na resolución dun problema pero faino de forma pouco precisa e razoada.	RU CC
MACB1.2.1. Analiza e comprende o enunciado dos problemas (datos, relacións entre os datos, e contexto do problema).	X	X	X	Comprende e analiza o enunciado dos problemas tras recibir axuda para iso.	RU CC

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
MACB1.2.2. Valora a información dun enunciado e relaciónaa co número de solucións do problema.	X	X	X	É capaz de valorar a información dun enunciado pero non pode relacionala co número de solucións do problema de maneira autónoma.	RU CC
MACB1.2.3. Realiza estimacións e elabora conxecturas sobre os resultados dos problemas que cumpra resolver, valorando a súa utilidade e a súa eficacia.	X	X	X	Realiza estimacións sobre os resultados dos problemas a resolver tras recibir axuda para iso.	RU CC
MACB1.2.4. Utiliza estratexias heurísticas e procesos de razoamento na resolución de problemas, reflexionando sobre o proceso de resolución de problemas.	X	X	X	Utiliza estratexias heurísticas e procesos de razoamento na resolución de problemas pero non de maneira autónoma.	RU CC
MACB1.3.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos.	X	X	X	Identifica algúns patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en diferentes contextos.	RU CC
MACB1.3.2. Utiliza as leis matemáticas atopadas para realizar simulacións e predicións sobre os resultados esperables, e valora a súa eficacia e a súa idoneidade.	X	X	X	Utiliza algunha das leis matemáticas atopadas para realizar simulacións e predicións sobre os resultados esperables, pero non de maneira autónoma.	RU CC
MACB1.4.1. Afonda nos problemas logo de resolvelos, revisando o proceso de resolución e os pasos e as ideas importantes, analizando a coherencia da solución ou procurando outras formas de resolución.	X	X	X	É capaz de profundar nalgunhas partes dos problemas unha vez resoltos, pero non de maneira autónoma.	RU CC
MACB1.4.2. Formúlase novos problemas, a partir de un resolto, variando os datos, propondo novas preguntas, resolvendo outros problemas parecidos, formulando casos particulares ou máis xerais de interese, e establecendo conexións entre o problema e a realidade.	X	X	X	Expón novos problemas a partir dun resolto, pero non de maneira autónoma, e establece algunhas conexións entre o problema e a realidade.	RU CC

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
MACB1.5.1. Expón e defende o proceso seguido ademais das conclusións obtidas, utilizando as linguaxes alxébrica, gráfica, xeométrica e estatístico-probabilística.	X	X	X	Supera os inconvenientes á hora de expor e definir o proceso seguido cando recibe axuda, e expón conclusións utilizando algunhas linguaxes matemáticas.	RU CC
MACB1.6.1. Identifica situacións problemáticas da realidade susceptibles de conter problemas de interese.	X	X	X	Identifica algunhas situacións problemáticas da realidade, pero non de maneira autónoma.	RU CC
MACB1.6.2. Establece conexións entre un problema do mundo real e o mundo matemático, identificando o problema ou os problemas matemáticos que subxacen nel e os coñecementos matemáticos necesarios.	X	X	X	Establece conexións entre algúns problemas do mundo real e o mundo matemático, pero non de maneira autónoma.	RU CC
MACB1.6.3. Usa, elabora ou constrúe modelos matemáticos sinxelos que permitan a resolución dun problema ou duns problemas dentro do campo das matemáticas.	X	X	X	É capaz de usar, elaborar ou construír modelos matemáticos tras recibir axuda, permitindo a resolución de problemas.	RU CC
MACB1.6.4. Interpreta a solución matemática do problema no contexto da realidade.	X	X	X	Interpreta a solución matemática do problema no contexto da realidade, pero con axuda.	RU CC
MACB1.6.5. Realiza simulacións e predicións, en contexto real, para valorar a adecuación e as limitacións dos modelos, e propón melloras que aumenten a súa eficacia.	X	X	X	Pode realizar simulacións e predicións para valorar a adecuación e as limitacións dos modelos, pero non de maneira autónoma.	RU CC
MACB1.7.1. Reflexiona sobre o proceso e obtén conclusións sobre el e os seus resultados, valorando outras opinións.	X	X	X	Reflexiona sobre o proceso pero necesita axuda para obter conclusións sobre el.	RU CC
MACB1.8.1. Desenvolve actitudes adecuadas para o traballo en matemáticas (esforzo, perseveranza, flexibilidade e aceptación da crítica razoada).	X	X	X	Desenvolve algunhas actitudes adecuadas para o traballo en matemáticas: esfórzase e é perseverante.	RU CC

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
MACB1.8.2. Formúlase a resolución de retos e problemas coa precisión, o esmero e o interese adecuados ao nivel educativo e á dificultade da situación.	X	X	X	Expón a resolución de retos e problemas pero non de maneira autónoma.	RU CC
MACB1.8.3. Distingue entre problemas e exercicios, e adopta a actitude axeitada para cada caso.	X	X	X	É capaz de distinguir, con axuda, entre problemas e exercicios, adoptando despois a actitude adecuada en cada caso.	RU CC
MACB1.8.4. Desenvolve actitudes de curiosidade e indagación, xunto con hábitos de formular e formularse preguntas, e procurar respostas adecuadas, tanto no estudo dos conceptos como na resolución de problemas.	X	X	X	Desenvolve actitudes de curiosidade e indagación, xunto con hábitos de expor ou exporse preguntas e buscar respostas adecuadas, no estudo dos conceptos, pero non tanto na resolución de problemas.	RU CC
MACB1.8.5. Desenvolve habilidades sociais de cooperación e traballo en equipo.	X	X	X	Desenvolve, con axuda, habilidades sociais de cooperación e traballo en equipo.	RU CC
MACB1.9.1. Toma decisións nos procesos de resolución de problemas, de investigación e de matematización ou de modelización, e valora as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.	X	X	X	É capaz de tomar decisións unha vez recibiu a axuda suficiente para resolver problemas de investigación, matematización ou modelización.	RU CC
MACB1.10.1. Reflexiona sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolvidos, valorando a potencia e a sinxeleza das ideas clave, e aprende para situacións futuras similares.	X	X	X	Reflexiona sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolvidos, pero necesita axuda para valorar cales son as ideas clave.	RU CC
MACB1.11.1. Selecciona ferramentas tecnolóxicas axeitadas e utilízaas para a realización de cálculos numéricos, alxebraicos ou estatísticos cando a dificultade destes impida ou non aconselle facelos manualmente.	X	X	X	Selecciona ferramentas tecnolóxicas adecuadas e utilízaas para a realización de cálculos, pero necesita axuda para utilizalas.	EO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
MACB1.11.2. Utiliza medios tecnolóxicos para facer representacións gráficas de funcións con expresións alxebraicas complexas e extraer información cualitativa e cuantitativa sobre elas.	X	X	X	Utiliza medios tecnolóxicos para facer representacións gráficas de funcións con expresións alxébricas complexas, necesitando axuda, e despois extrae información sobre elas.	EO
MACB1.11.3. Deseña representacións gráficas para explicar o proceso seguido na solución de problemas, mediante a utilización de medios tecnolóxicos.	X	X	X	Deseña representacións gráficas para explicar o proceso seguido na solución de problemas, pero non de maneira autónoma.	EO
MACB1.11.4. Recrea ámbitos e obxectos xeométricos con ferramentas tecnolóxicas interactivas para amosar, analizar e comprender propiedades xeométricas.			X	É capaz de recrear, con axuda, contornas e obxectos xeométricos con ferramentas tecnolóxicas interactivas para mostrar, analizar e comprender propiedades xeométricas.	EO
MACB1.11.5. Utiliza medios tecnolóxicos para o tratamento de datos e gráficas estatísticas, extraer informacións e elaborar conclusións.			X	Necesita axuda á hora de utilizar medios tecnolóxicos para tratar datos e gráficas estatísticas, extraer información e elaborar conclusións.	EO
MACB1.12.1. Elabora documentos dixitais propios (de texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.), como resultado do proceso de procura, análise e selección de información relevante, coa ferramenta tecnolóxica axeitada, e compárteos para a súa discusión ou difusión.	X	X	X	Elabora documentos dixitais propios de forma básica e compárteos para a súa discusión ou difusión.	RU CC
MACB1.12.2. Utiliza os recursos creados para apoiar a exposición oral dos contidos traballados na aula.	X	X	X	Utiliza de forma moi básica os recursos que creou para apoiar unha exposición oral.	RU CC
MACB1.12.3. Usa axeitadamente os medios tecnolóxicos para estruturar e mellorar o seu proceso de aprendizaxe, recollendo a información das actividades, analizando puntos fortes e débiles de seu proceso educativo e establecendo pautas de mellora.	X	X	X	Usa medios tecnolóxicos para estruturar e mellorar o seu proceso de aprendizaxe, pero faino baixo supervisión. Establece pautas de mellora.	RU CC
MACB1.12.4. Emprega ferramentas tecnolóxicas para compartir ficheiros e tarefas.	X	X	X	Necesita axuda á hora de empregar ferramentas tecnolóxicas para compartir ideas e tarefas.	RU CC

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
MACB2.1.1. Recoñece os tipos de números reais (naturais, enteiros, racionais e irracionais), indicando o criterio seguido, e utilízaos para representar e interpretar axeitadamente información cuantitativa.	X			Identifica algúns tipos de números e utilízaos en diferentes situacións, pero non de maneira autónoma.	PE RU LC EO
MACB2.1.2. Aplica propiedades características dos números ao utilizalos en contextos de resolución de problemas.	X			É capaz de aplicar algunhas propiedades características dos números ao utilizalos en contextos de resolución de problemas, pero necesitando axuda.	PE RU LC EO
MACB2.2.1. Opera con eficacia empregando cálculo mental, algoritmos de lapis e papel, calculadora ou programas informáticos, e utilizando a notación máis axeitada.	X			Emprega o cálculo mental, os algoritmos de lapis e papel, a calculadora ou os programas informáticos para operar, pero necesita que lle axuden.	PE RU LC EO
MACB2.2.2. Realiza estimacións correctamente e xulga se os resultados obtidos son razoables.	X			Realiza algunhas estimacións e pode xulgar se os resultados obtidos son razoables, pero non de maneira autónoma.	PE RU LC EO
MACB2.2.3. Establece as relacións entre radicais e potencias, opera aplicando as propiedades necesarias e resolve problemas contextualizados.	X			É capaz de establecer relacións entre radicais e potencias, pero cústalle, ás veces, operalos e resolver problemas contextualizados.	PE RU LC EO
MACB2.2.4. Aplica porcentaxes á resolución de problemas cotiáns e financeiros, e valora o emprego de medios tecnolóxicos cando a complexidade dos datos o requira.	X			Pode aplicar porcentaxes á resolución de problemas cotiáns e financeiros pero cústalle empregar os medios tecnolóxicos cando a complexidade dos datos o requira.	PE RU LC EO
MACB2.2.5. Calcula logaritmos sinxelos a partir da súa definición ou mediante a aplicación das súas propiedades, e resolve problemas sinxelos.	X			Pode calcular logaritmos sinxelos a partir da súa definición pero non da aplicación das súas propiedades, e resolve problemas sinxelos con axuda.	PE RU LC EO
MACB2.2.6. Compara, ordena, clasifica e representa distintos tipos de números sobre a recta numérica utilizando diversas escalas.	X			Representa e clasifica distintos tipos de números na recta numérica pero ordénaos e clasifica con axuda.	PE RU LC EO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
MACB2.2.7. Resolve problemas que requiran propiedades e conceptos específicos dos números.	X			Resolve algúns problemas que requiren conceptos e propiedades específicas dos números, pero non de maneira autónoma.	PE RU LC EO
MACB2.3.1. Exprésase con eficacia facendo uso da linguaxe alxébrica.	X			É capaz de expresarse nalgunhas ocasións facendo uso da linguaxe alxébrica.	PE RU LC EO
MACB2.3.2. Obtén as raíces dun polinomio e factorízao utilizando a regra de Ruffini, ou outro método máis axeitado.	X			É capaz de obter as raíces dun polinomio pero necesita axuda para factorizalo, utilizando a regra de Ruffini ou ben un método máis adecuado.	PE RU LC EO
MACB2.3.3. Realiza operacións con polinomios, igualdades notables e fraccións alxébricas sinxelas.	X			Realiza operacións con polinomios pero cústalle utilizar as igualdades notables ou as expresións alxébricas sinxelas.	PE RU LC EO
MACB2.3.4. Fai uso da descomposición factorial para a resolución de ecuacións de grao superior a dous.	X			Resolve ecuacións de grao superior a dous pero necesita axuda para a descomposición factorial.	PE RU LC EO
MACB2.4.1. Formula alxebricamente as restricións indicadas nunha situación da vida real, estúdao e resolve, mediante inecuacións, ecuacións ou sistemas, e interpreta os resultados obtidos.	X			Formula alxebricamente as restricións mediante inecuacións, ecuacións ou sistemas, pero non de maneira autónoma, e interprétaas.	PE RU LC EO
MACB3.1.1. Utiliza conceptos e relacións da trigonometría básica para resolver problemas empregando medios tecnolóxicos, de ser preciso, para realizar os cálculos.		X		Utiliza conceptos e relacións da trigonometría básica para resolver problemas empregando medios tecnolóxicos, se fose preciso, para realizar os cálculos, pero non de forma autónoma.	PE RU LC EO
MACB3.2.1. Utiliza as ferramentas tecnolóxicas, as estratexias e as fórmulas apropiadas para calcular ángulos, lonxitudes, áreas e volumes de corpos e figuras xeométricas.		X		É capaz de utiliza as ferramentas tecnolóxicas, as estratexias e as fórmulas apropiadas para calcular ángulos, lonxitudes, áreas e volumes de corpos e figuras xeométricas, pero non de forma autónoma.	PE RU LC EO
MACB3.2.2. Resolve triángulos utilizando as razóns trigonométricas e as súas relacións.		X		Ten dificultades para resolver triángulos utilizando as razóns trigonométricas e as súas relacións.	PE RU LC EO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
MACB3.2.3. Utiliza as fórmulas para calcular áreas e volumes de triángulos, cuadriláteros, círculos, paralelepípedos, pirámides, cilindros, conos e esferas, e aplícaas para resolver problemas xeométricos, asignando as unidades apropiadas.		X		Utiliza as fórmulas para calcular áreas e volumes de triángulos, cuadrilátero, círculos, paralelepípedos, pirámides, cilindros, conos e esferas, pero ten dificultades na súa aplicación á resolución de problemas xeométricos, asignando as unidades apropiadas.	PE RU LC EO
MACB3.3.1. Establece correspondencias analíticas entre as coordenadas de puntos e vectores.		X		Establece algunhas correspondencias analíticas entre as coordenadas de puntos e vectores, pero non de maneira autónoma.	PE RU LC EO
MACB3.3.2. Calcula a distancia entre dous puntos e o módulo dun vector.		X		Calcula a distancia entre dous puntos e o módulo dun vector, pero con axuda.	PE RU LC EO
MACB3.3.3. Coñece o significado de pendente dunha recta e diferentes formas de calculala.		X		Coñece o significado da pendente dun recta pero cústalle expor as diferentes formas de calculala.	PE RU LC EO
MACB3.3.4. Calcula a ecuación dunha recta de varias formas, en función dos datos coñecidos		X		Coñece ata dúas formas de calcular a ecuación dunha recta. As outras as utiliza, pero non de maneira autónoma.	PE RU LC EO
MACB3.3.5. Recoñece distintas expresións da ecuación dunha recta e utilízaas no estudo analítico das condicións de incidencia, paralelismo e perpendicularidade.		X		Recoñece algunhas expresións da ecuación dun recta pero é incapaz de utilizalas no estudo analítico das condicións de incidencia, paralelismo e perpendicularidade se non é con axuda externa.	PE RU LC EO
MACB3.3.6. Utiliza recursos tecnolóxicos interactivos para crear figuras xeométricas e observar as súas propiedades e as súas características.		X		Utiliza recursos tecnolóxicos interactivos para crear figuras xeométricas pero é incapaz de observar as súas propiedades características.	LC
MACB4.1.1. Identifica e explica relacións entre magnitudes que poden ser descritas mediante unha relación funcional, e asocia as gráficas coas súas correspondentes expresións alxébricas.		X		Identifica relacións entre magnitudes que poden ser descritas mediante unha relación funcional pero non as explica, e asocia algunhas gráficas coas súas correspondentes expresións alxébricas.	PE RU LC EO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
MACB4.1.2. Explica e representa graficamente o modelo de relación entre dúas magnitudes para os casos de relación lineal, cuadrática, proporcionalidade inversa, exponencial e logarítmica, empregando medios tecnolóxicos, de ser preciso.		X		Explica de forma básica e representa graficamente o modelo de relación entre dúas magnitudes para os casos de relación lineal, cuadrática, proporcionalidade inversa, exponencial e logarítmica, pero necesita axuda para empregar os medios tecnolóxicos.	PE RU LC EO
MACB4.1.3. Identifica, estima ou calcula parámetros característicos de funcións elementais.		X		Identifica, estima ou calcula parámetros característicos de funcións elementais, pero non de maneira autónoma.	PE RU LC EO
MACB4.1.4. Expresa razoadamente conclusións sobre un fenómeno a partir do comportamento dunha gráfica ou dos valores dunha táboa.		X		Explica as conclusións sobre un fenómeno a partir do comportamento dunha gráfica, pero non dos valores dunha táboa ou viceversa.	PE RU LC EO
MACB4.1.5. Analiza o crecemento ou decrecemento dunha función mediante a taxa de variación media calculada a partir da expresión alxébrica, unha táboa de valores ou da propia gráfica.		X		Analiza o crecemento ou decrecemento dunha función mediante a taxa de variación media calculada a partir da expresión alxébrica, pero non a partir dunha táboa de valores ou da propia gráfica.	PE RU LC EO
MACB4.1.6. Interpreta situacións reais que responden a funcións sinxelas: lineais, cuadráticas, de proporcionalidade inversa, definidas a anacos e exponenciais e logarítmicas.		X		É capaz de interpretar situacións reais que responden a algunhas funcións sinxelas.	PE RU LC EO
MACB4.2.1. Interpreta criticamente datos de táboas e gráficos sobre diversas situacións reais.		X		Interpreta criticamente datos de táboas e gráficos sobre algunhas situacións reais.	PE RU LC EO
MACB4.2.2. Representa datos mediante táboas e gráficos utilizando eixes e unidades axeitadas.		X		Necesita axuda para representar datos mediante táboas e gráficos, utilizando eixos e unidades axeitadas.	PE RU LC EO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
MACB4.2.3. Describe as características máis importantes que se extraen dunha gráfica sinalando os valores puntuais ou intervalos da variable que as determinan utilizando tanto lapis e papel como medios tecnolóxicos.		X		Describe con pouca soltura as características máis importantes que se extraen dunha gráfica, sinalando os valores puntuais ou intervalos da variable que as determinan utilizando tanto lapis e papel como medios tecnolóxicos.	PE RU LC EO
MACB4.2.4. Relaciona distintas táboas de valores, e as súas gráficas correspondentes.		X		Relaciona distintas táboas de valores e as súas gráficas correspondentes, en moi poucas ocasións.	PE RU LC EO
MACB5.1.1. Aplica en problemas contextualizados os conceptos de variación, permutación e combinación.			X	Aplica en problemas contextualizados algún dos conceptos de variación, permutación e combinación, pero non de maneira autónoma.	PE RU LC EO
MACB5.1.2. Identifica e describe situacións e fenómenos de carácter aleatorio, utilizando a terminoloxía axeitada para describir sucesos.			X	Utiliza a terminoloxía adecuada para describir sucesos despois de recibir axuda para identificar e describir situacións de fenómenos de carácter aleatorio.	PE RU LC EO
MACB5.1.3. Aplica técnicas de cálculo de probabilidades na resolución de situacións e problemas da vida cotiá.			X	Aplica algunhas técnicas de cálculo de probabilidades na resolución de diferentes situacións e problemas da vida cotiá, pero non de maneira autónoma.	PE RU LC EO
MACB5.1.4. Formula e comproba conxecturas sobre os resultados de experimentos aleatorios e simulacións.			X	Formula e comproba algunhas conxecturas sobre os resultados de experimentos aleatorios e simulacións, pero con axuda.	PE RU LC EO
MACB5.1.6. Interpreta un estudo estatístico a partir de situacións concretas próximas.			X	É capaz de interpretar estudos estatísticos sinxelos a partir de situacións concretas próximas ao alumno, pero non de maneira autónoma.	PE RU LC EO
MACB5.2.1. Aplica a regra de Laplace e utiliza estratexias de reconto sinxelas e técnicas combinatorias.			X	Pode utilizar estratexias de reconto sinxelas mediante a regra de Laplace, pero non utiliza técnicas combinatorias.	PE RU LC EO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
MACB5.2.2. Calcula a probabilidade de sucesos compostos sinxelos utilizando, especialmente, os diagramas de árbore ou as táboas de continxencia.			X	É capaz de calcular a probabilidade de sucesos compostos sinxelos utilizando un destes recursos: os diagramas de árbore ou as táboas de continxencia, pero non ambos.	PE RU LC EO
MACB5.2.3. Resolve problemas sinxelos asociados á probabilidade condicionada.			X	Resolve problemas sinxelos asociados á probabilidade condicionada, pero non de maneira autónoma.	PE RU LC EO
MACB5.2.4. Analiza matematicamente algún xogo de azar sinxelo, comprendendo as súas regras e calculando as probabilidades adecuadas.			X	Tenta analizar matematicamente algún xogo de azar sinxelo, comprendendo as súas regras pero cometendo erros no cálculo de probabilidades.	PE RU LC EO
MACB5.3.1. Utiliza un vocabulario adecuado para describir, cuantificar e analizar situacións relacionadas co azar.			X	Utiliza un vocabulario ás veces adecuado e outras inadecuado para describir, cuantificar e analizar situacións relacionadas co azar.	PE RU LC EO
MACB5.4.2. Utiliza medios tecnolóxicos para o tratamento de datos e gráficas estatísticas, para extraer informacións e elaborar conclusións.			X	Representa datos mediante táboas ou gráficos estatísticos, utilizando algúns medios tecnolóxicos, pero non de maneira autónoma.	PE RU LC EO
MACB5.4.3. Calcula e interpreta os parámetros estatísticos dunha distribución de datos utilizando os medios máis axeitados (lapis e papel, calculadora ou computador).			X	Emprega o lapis e o papel, a calculadora ou o computador para calcular e interpretar parámetros estatísticos, pero non de maneira autónoma.	PE RU LC EO
MACB5.4.4. Selecciona unha mostra aleatoria e valora a representatividade de mostras pequenas.			X	Valora a representatividade dunha mostra aleatoria en mostras moi pequenas, pero con axuda.	PE RU LC EO
MACB5.4.5. Representa diagramas de dispersión e interpreta a relación entre as variables.			X	Representa con axuda diagramas de dispersión e interpreta algunhas das relacións existentes entre as variables.	PE RU LC EO

Matemáticas Orientadas a las Ensinanzas Aplicadas. 4º de ESO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
MAPB1.1.1. Expresa verbalmente, de xeito razoado, o proceso seguido na resolución dun problema, coa precisión e o rigor adecuados.	X	X	X	Expresa verbalmente, de xeito razoado, o proceso seguido na resolución dun problema.	RU CC
MAPB1.2.1. Analiza e comprende o enunciado dos problemas (datos, relacións entre os datos, e contexto do problema).	X	X	X	Analiza e comprende o enunciado dos problemas (datos, relacións entre os datos, e contexto do problema).	RU CC
MAPB1.2.2. Valora a información dun enunciado e relaciónaa co número de solucións do problema.	X	X	X	Valora a información dun enunciado e relaciónaa co número de solucións do problema.	RU CC
MAPB1.2.3. Realiza estimacións e elabora conxecturas sobre os resultados dos problemas que cumpra resolver, valorando a súa utilidade e a súa eficacia.	X	X	X	Realiza estimacións e elabora conxecturas sobre os resultados dos problemas que cumpra resolver.	RU CC
MAPB1.2.4. Utiliza estratexias heurísticas e procesos de razoamento na resolución de problemas, reflexionando sobre o proceso de resolución de problemas.	X	X	X	Utiliza procesos de razoamento na resolución de problemas, reflexionando sobre o proceso.	RU CC
MAPB1.3.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos.	X	X	X	Identifica patróns, regularidades e leis en contextos numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos.	RU CC

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
MAPB1.3.2. Utiliza as leis matemáticas atopadas para realizar simulacións e predicións sobre os resultados esperables, e valora a súa eficacia e a súa idoneidade.	X	X	X	Utiliza as leis matemáticas atopadas para realizar predicións sobre os resultados esperables, e valora a súa eficacia.	RU CC
MAPB1.4.1. Afonda nos problemas logo de resolvelos, revisando o proceso de resolución e os pasos e as ideas importantes, analizando a coherencia da solución ou procurando outras formas de resolución.	X	X	X	Afonda nos problemas logo de resolvelos, revisando o proceso de resolución e os pasos e as ideas importantes procurando outras formas de resolución.	RU CC
MAPB1.4.2. Formúlanse novos problemas, a partir de un resolto, variando os datos, propondo novas preguntas, resolvendo outros problemas parecidos, formulando casos particulares ou máis xerais de interese, e establecendo conexións entre o problema e a realidade.	X	X	X	Formúlanse novos problemas, a partir de un resolto, variando os datos, propondo novas preguntas, resolvendo outros problemas parecidos, formulando casos particulares establecendo conexións entre o problema e a realidade.	RU CC
MAPB1.5.1. Expón e argumenta o proceso seguido, ademais das conclusións obtidas, utilizando distintas linguaxes: alxébrica, gráfica, xeométrica e estatístico-probabilística.	X	X	X	Expón o proceso seguido, ademais das conclusións obtidas, utilizando distintas linguaxes: alxébrica, gráfica, xeométrica e estatístico-probabilística.	RU CC
MAPB1.6.1. Identifica situacións problemáticas da realidade susceptibles de conter problemas de interese.	X	X	X	Identifica situacións problemáticas da realidade susceptibles de conter problemas de interese.	RU CC
MAPB1.6.2. Establece conexións entre un problema do mundo real e o mundo matemático, identificando o problema ou os problemas matemáticos subxacentes nel e os coñecementos matemáticos necesarios.	X	X	X	Establece conexións entre un problema do mundo real e o mundo matemático.	RU CC

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
MAPB1.6.3. Usa, elabora ou constrúe modelos matemáticos sinxelos que permitan a resolución dun problema ou duns problemas dentro do campo das matemáticas.	X	X	X	Usa, elabora ou constrúe modelos matemáticos sinxelos que permitan a resolución dun problema ou duns problemas dentro do campo das matemáticas.	RU CC
MAPB1.6.4. Interpreta a solución matemática do problema no contexto da realidade.	X	X	X	Interpreta a solución matemática do problema no contexto da realidade.	RU CC
MAPB1.6.5. Realiza simulacións e predicións, en contexto real, para valorar a adecuación e as limitacións dos modelos, e propón melloras que aumenten a súa eficacia.	X	X	X	Realiza predicións, en contexto real, para valorar a adecuación e as limitacións dos modelos.	RU CC
MAPB1.7.1. Reflexiona sobre o proceso, obtén conclusións sobre el e os seus resultados, valorando outras opinións.	X	X	X	Reflexiona sobre o proceso, obtén conclusións sobre el e os seus resultados, valorando outras opinións.	RU CC
MAPB1.8.1. Desenvolve actitudes axeitadas para o traballo en matemáticas (esforzo, perseveranza, flexibilidade e aceptación da crítica razoada).	X	X	X	Desenvolve actitudes axeitadas para o traballo en matemáticas (esforzo, perseveranza, flexibilidade e aceptación da crítica razoada).	RU CC
MAPB1.8.2. Formúlase a resolución de retos e problemas coa precisión, esmero e interese adecuados ao nivel educativo e á dificultade da situación.	X	X	X	Formúlase a resolución de retos e problemas con esmero e interese adecuados ao nivel educativo e á dificultade da situación.	RU CC
MAPB1.8.3. Distingue entre problemas e exercicios, e adopta a actitude axeitada para cada caso.	X	X	X	Distingue entre problemas e exercicios, e adopta a actitude axeitada para cada caso.	RU CC

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
MAPB1.8.4. Desenvolve actitudes de curiosidade e indagación, xunto con hábitos de formular e formularse preguntas, e procurar respostas axeitadas, tanto no estudo dos conceptos como na resolución de problemas.	X	X	X	Desenvolve actitudes de curiosidade e indagación, xunto con hábitos de formular preguntas, e procurar respostas axeitadas.	RU CC
MAPB1.8.5. Desenvolve habilidades sociais de cooperación e traballo en equipo.	X	X	X	Desenvolve habilidades sociais de cooperación e traballo en equipo.	RU CC
MAPB1.9.1. Toma decisións nos procesos de resolución de problemas, de investigación e de matematización ou de modelización, e valora as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.	X	X	X	Toma decisións nos procesos de resolución de problemas, de investigación e de matematización ou de modelización.	RU CC
MAPB1.10.1. Reflexiona sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolvidos, valorando a potencia e a sinxeleza das ideas clave, e aprende para situacións futuras similares.	X	X	X	Reflexiona sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolvidos, valorando a sinxeleza das ideas clave, e aprende para situacións futuras similares.	RU CC
MAPB1.11.1. Selecciona ferramentas tecnolóxicas axeitadas e utilízaas para a realización de cálculos numéricos, alxébricos ou estatísticos cando a dificultade destes impida ou non aconselle facelos manualmente.	X	X	X	Selecciona ferramentas tecnolóxicas axeitadas e utilízaas para a realización de cálculos numéricos, alxébricos ou estatísticos cando a dificultade destes impida ou non aconselle facelos manualmente.	RU CC
MAPB1.11.2. Utiliza medios tecnolóxicos para facer representacións gráficas de funcións con expresións alxébricas complexas e extraer información cualitativa e cuantitativa sobre elas.	X	X	X	Utiliza medios tecnolóxicos para facer representacións gráficas de funcións con expresións alxébricas e extraer información cualitativa e cuantitativa sobre elas.	EO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
MAPB1.11.3. Deseña representacións gráficas para explicar o proceso seguido na solución de problemas, mediante a utilización de medios tecnolóxicos.		X		Deseña representacións gráficas para explicar o proceso seguido na solución de problemas, mediante a utilización de medios tecnolóxicos.	EO
MAPB1.11.4. Recrea ámbitos e obxectos xeométricos con ferramentas tecnolóxicas interactivas para amosar, analizar e comprender propiedades xeométricas		X		Recrea ámbitos e obxectos xeométricos con ferramentas tecnolóxicas interactivas para amosar e comprender propiedades xeométricas.	EO
MAPB1.11.5. Utiliza medios tecnolóxicos para o tratamento de datos e gráficas estatísticas, extraer información e elaborar conclusións.			X	Utiliza medios tecnolóxicos para o tratamento de datos e gráficas estatísticas, extraer información e elaborar conclusións.	EO
MAPB1.12.1. Elabora documentos dixitais propios (de texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.), como resultado do proceso de procura, análise e selección de información salientable, coa ferramenta tecnolóxica axeitada, e compárteos para a súa discusión ou difusión.	X	X	X	Elabora documentos dixitais propios (de texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.), como resultado do proceso de procura e selección de información salientable, coa ferramenta tecnolóxica axeitada, e compárteos para a súa discusión ou difusión.	RU CC
MAPB1.12.2. Utiliza os recursos creados para apoiar a exposición oral dos contidos traballados na aula.	X	X	X	Utiliza os recursos creados para apoiar a exposición oral dos contidos traballados na aula.	RU CC
MAPB1.12.3. Usa axeitadamente os medios tecnolóxicos para estruturar e mellorar o seu proceso de aprendizaxe, recollendo a información das actividades, analizando puntos fortes e débiles do seu proceso educativo e establecendo pautas de mellora.	X	X	X	Usa axeitadamente os medios tecnolóxicos para estruturar e mellorar o seu proceso de aprendizaxe.	RU CC
MAPB1.12.4. Emprega ferramentas tecnolóxicas para compartir ideas e tarefas.	X	X	X	Emprega ferramentas tecnolóxicas para compartir ideas e tarefas.	RU CC

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
MAPB2.1.1. Recoñece os tipos de números (naturais, enteiros, racionais e irracionais), indica o criterio seguido para a súa identificación, e utilízaos para representar e interpretar axeitadamente a información cuantitativa.	X			Recoñece os tipos de números (naturais, enteiros, racionais e irracionais), indica o criterio seguido para a súa identificación, e utilízaos para representar e interpretar axeitadamente a información cuantitativa.	PE RU LC EO
MAPB2.1.2. Realiza os cálculos con eficacia, mediante cálculo mental, algoritmos de lapis e papel, calculadora ou ferramentas informáticas, e utiliza a notación máis axeitada para as operacións de suma, resta, produto, división e potenciación.	X			Realiza os cálculos con eficacia, mediante cálculo mental, algoritmos de lapis e papel, calculadora ou ferramentas informáticas, e utiliza a notación máis axeitada para as operacións de suma, resta, produto, división e potenciación.	PE RU LC EO
MAPB2.1.3. Realiza estimacións e xulga se os resultados obtidos son razoables.	X			Realiza estimacións e xulga se os resultados obtidos son razoables.	PE RU LC EO
MAPB2.1.4. Utiliza a notación científica para representar e operar (produtos e divisións) con números moi grandes ou moi pequenos.	X			Utiliza a notación científica para representar e operar (produtos e divisións) con números moi grandes ou moi pequenos.	PE RU LC EO
MAPB2.1.5. Compara, ordena, clasifica e representa os tipos de números reais, intervalos e semirrectas, sobre a recta numérica.	X			Compara, ordena, clasifica e representa os tipos de números reais, intervalos e semirrectas, sobre a recta numérica.	PE RU LC EO
MAPB2.1.6. Aplica porcentaxes á resolución de problemas cotiáns e financieros, e valora o emprego de medios tecnolóxicos cando a complexidade dos datos o requira.	X			Aplica porcentaxes á resolución de problemas cotiáns e financieros, e valora o emprego de medios tecnolóxicos cando a complexidade dos datos o requira.	PE RU LC EO
MAPB2.1.7. Resolve problemas da vida cotiá nos que interveñen magnitudes directa e inversamente proporcionais.	X			Resolve problemas da vida cotiá nos que interveñen magnitudes directa e inversamente proporcionais.	PE RU LC EO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
MAPB2.2.1. Exprésase con eficacia, facendo uso da linguaxe alxébrica.	X			Exprésase con efectividade, facendo uso da linguaxe alxébrica.	PE RU LC EO
MAPB2.2.2. Realiza operacións de suma, resta, produto e división de polinomios, e utiliza identidades notables.	X			Realiza operacións de suma, resta, produto e división de polinomios, e utiliza identidades notables.	PE RU LC EO
MAPB2.2.3. Obtén as raíces dun polinomio e factorízao, mediante a aplicación da regra de Ruffini.	X			Obtén as raíces dun polinomio e factorízao, mediante a aplicación da regra de Ruffini.	PE RU LC EO
MAPB2.3.1. Formula alxebricamente unha situación da vida real mediante ecuacións de primeiro e segundo grao e sistemas de dúas ecuacións lineais con dúas incógnitas, resólveas e interpreta o resultado obtido.	X			Formula alxebricamente unha situación da vida real mediante ecuacións de primeiro e segundo grao e sistemas de dúas ecuacións lineais con dúas incógnitas, resólveas e interpreta o resultado obtido.	PE RU LC EO
MAPB3.1.1. Utiliza instrumentos, fórmulas e técnicas apropiados para medir ángulos, lonxitudes, áreas e volumes de corpos e de figuras xeométricas, interpretando as escalas de medidas.		X		Utiliza instrumentos, fórmulas e técnicas apropiados para medir ángulos, lonxitudes, áreas e volumes de corpos e de figuras xeométrica.	PE RU LC EO
MAPB3.1.2. Emprega as propiedades das figuras e dos corpos (simetrías, descomposición en figuras máis coñecidas, etc.) e aplica o teorema de Tales, para estimar ou calcular medidas indirectas.		X		Emprega as propiedades das figuras e dos corpos (simetrías, descomposición en figuras máis coñecidas, etc.) e aplica o teorema de Tales, para estimar ou calcular medidas indirectas.	PE RU LC EO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
MAPB3.1.3. Utiliza as fórmulas para calcular perímetros, áreas e volumes de triángulos, rectángulos, círculos, prismas, pirámides, cilindros, conos e esferas, e aplícaas para resolver problemas xeométricos, asignando as unidades correctas.		X		Utiliza as fórmulas para calcular perímetros, áreas e volumes de triángulos, rectángulos, círculos, prismas, pirámides, cilindros, conos e esferas.	PE RU LC EO
MAPB3.1.4. Calcula medidas indirectas de lonxitude, área e volume mediante a aplicación do teorema de Pitágoras e a semellanza de triángulos.		X		Calcula medidas de lonxitude, área e volume mediante a aplicación do teorema de Pitágoras e a semellanza de triángulos.	PE RU LC EO
MAPB3.2.1. Representa e estuda os corpos xeométricos máis relevantes (triángulos, rectángulos, círculos, prismas, pirámides, cilindros, conos e esferas) cunha aplicación informática de xeometría dinámica, e comproba as súas propiedades xeométricas.		X		Representa os corpos xeométricos máis relevantes (triángulos, rectángulos, círculos, prismas, pirámides, cilindros, conos e esferas	PE RU LC EO
MAPB4.1.1. Identifica e explica relacións entre magnitudes que se poden describir mediante unha relación funcional, asociando as gráficas coas súas correspondentes expresións alxébricas.			X	Explica relacións entre magnitudes que se poden describir mediante unha relación funcional, asociando as gráficas coas súas correspondentes expresións alxébricas.	PE RU LC EO
MAPB4.1.2. Explica e representa graficamente o modelo de relación entre dúas magnitudes para os casos de relación lineal, cuadrática, proporcional inversa e exponencial.			X	Representa graficamente o modelo de relación entre dúas magnitudes para os casos de relación lineal, cuadrática, proporcional inversa e exponencial.	PE RU LC EO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
MAPB4.1.3. Identifica, estima ou calcula elementos característicos destas funcións (cortes cos eixes, intervalos de crecemento e decrecemento, máximos e mínimos, continuidade, simetrías e periodicidade).			X	Estima ou calcula elementos característicos destas funcións (cortes cos eixes, intervalos de crecemento e decrecemento, máximos e mínimos, continuidade, simetrías e periodicidade).	PE RU LC EO
MAPB4.1.4. Expresa razoadamente conclusións sobre un fenómeno, a partir da análise da gráfica que o describe ou dunha táboa de valores.			X	Expresa conclusións sobre un fenómeno, a partir da análise da gráfica que o describe ou dunha táboa de valores.	PE RU LC EO
MAPB4.1.5. Analiza o crecemento ou o decrecemento dunha función mediante a taxa de variación media, calculada a partir da expresión alxébrica, unha táboa de valores ou da propia gráfica.			X	Analiza o crecemento ou o decrecemento dunha función mediante a taxa de variación media.	PE RU LC EO
MAPB4.1.6. Interpreta situacións reais que responden a funcións sinxelas: lineais, cuadráticas, de proporcionalidade inversa e exponenciais.			X	Interpreta funcións sinxelas: lineais, cuadráticas, de proporcionalidade inversa e exponenciais.	PE RU LC EO
MAPB4.2.1. Interpreta criticamente datos de táboas e gráficos sobre diversas situacións reais.			X	Interpreta datos de táboas e gráficos sobre diversas situacións reais.	PE RU LC EO
MAPB4.2.2. Representa datos mediante táboas e gráficos, utilizando eixes e unidades axeitadas.			X	Representa datos mediante táboas e gráficos, utilizando eixes e unidades axeitadas.	PE RU LC EO
MAPB4.2.3. Describe as características máis importantes que se extraen dunha gráfica e sinala os valores puntuais ou intervalos da variable que as determinan, utilizando tanto lapis e papel como medios informáticos.			X	Describe as características máis importantes que se extraen dunha gráfica, utilizando tanto lapis e papel como medios informáticos.	PE RU LC EO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
MAPB4.2.4. Relaciona táboas de valores e as súas gráficas correspondentes en casos sinxelos, e xustifica a decisión.			X	Relaciona táboas de valores e as súas gráficas correspondentes en casos sinxelos.	PE RU LC EO
MAPB4.2.5. Utiliza con destreza elementos tecnolóxicos específicos para debuxar gráficas.			X	Utiliza con destreza elementos tecnolóxicos específicos para debuxar gráficas.	PE RU LC EO
MAPB5.1.1. Utiliza un vocabulario adecuado para describir situacións relacionadas co azar e a estatística.			X	Utiliza un vocabulario adecuado para describir situacións relacionadas co azar e a estatística.	PE RU LC EO
MAPB5.1.2. Formula e comproba conxecturas sobre os resultados de experimentos aleatorios e simulacións.			X	Formula conxecturas sobre os resultados de experimentos aleatorios e simulacións.	PE RU LC EO
MAPB5.1.3. Emprega o vocabulario axeitado para interpretar e comentar táboas de datos, gráficos estatísticos e parámetros estatísticos.			X	Emprega o vocabulario axeitado para interpretar e comentar táboas de datos, gráficos estatísticos e parámetros estatísticos.	PE RU LC EO
MAPB5.1.4. Interpreta un estudo estatístico a partir de situacións concretas próximas.			X	Interpreta un estudo estatístico a partir de situacións concretas.	PE RU LC EO 2
MAPB5.2.1. Discrimina se os datos recollidos nun estudo estatístico corresponden a unha variable discreta ou continua.			X	Distingue se os datos recollidos nun estudo estatístico corresponden a unha variable discreta ou continua.	PE RU LC EO
MAPB5.2.2. Elabora táboas de frecuencias a partir dos datos dun estudo estatístico, con variables discretas e continuas.			X	Elabora táboas de frecuencias a partir dos datos dun estudo estatístico, con variables discretas e continuas.	PE RU LC EO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
MAPB5.2.3. Calcula os parámetros estatísticos (media aritmética, percorrido, desviación típica, cuartís, etc.), en variables discretas e continuas, coa axuda da calculadora ou dunha folla de cálculo.			X	Calcula os parámetros estatísticos (media aritmética, percorrido, desviación típica, cuartís, etc.), en variables discretas e continuas, coa axuda da calculadora ou dunha folla de cálculo.	PE RU LC EO
MAPB5.2.4. Representa graficamente datos estatísticos recollidos en táboas de frecuencias, mediante diagramas de barras e histogramas.			X	Representa graficamente datos estatísticos recollidos en táboas de frecuencias, mediante diagramas de barras e histogramas.	PE RU LC EO
MAPB5.3.1. Calcula a probabilidade de sucesos coa regra de Laplace e utiliza, especialmente, diagramas de árbore ou táboas de continxencia para o reconto de casos.			X	Calcula a probabilidade de sucesos coa regra de Laplace e utiliza, especialmente, diagramas de árbore ou táboas de continxencia para o reconto de casos.	PE RU LC EO
MAPB5.3.2. Calcula a probabilidade de sucesos compostos sinxelos nos que interveñan dúas experiencias aleatorias simultáneas ou consecutivas.			X	Calcula a probabilidade de sucesos compostos sinxelos nos que interveñan dúas experiencias aleatorias simultáneas ou consecutivas.	PE RU LC EO

5.- CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS

Traballar competencialmente na aula supón un cambio metodolóxico importante; o docente pasa a ser un xestor de coñecemento do alumnado e os alumnos ou alumnas adquiren un maior grao de protagonismo.

En concreto, a área de Matemáticas:

- É unha materia das denominadas instrumentais, polo que no traballo de aula o docente manexa dous obxectivos fundamentais: a consecución de obxectivos curriculares a través dos contidos de currículo e o desenvolvemento de habilidades que favorezan a aprendizaxe dos estudantes noutras áreas.

- Neste proceso é necesario o adestramento individual e o traballo reflexivo de procedementos básicos da materia: a resolución de problemas, o cálculo, a comparación e o manexo de datos, etc. aspectos que son obviamente extrapolables a outras áreas e contextos de aprendizaxes.

- Nalgúns aspectos da área, fundamentalmente naqueles que perseguen as habilidades de traballo en equipo e a resolución conxunta de problemas, o traballo en grupo colaborador achega, ademais do adestramento de habilidades sociais básicas e o enriquecemento persoal desde a diversidade, unha plataforma inmellorable para adestrar a competencia comunicativa.

- Desde o coñecemento da diversidade da aula e en resposta ás múltiples intelixencias predominantes nos estudantes, o desenvolvemento de actividades desde a teoría das intelixencias múltiples facilita que todos os alumnos e as alumnas poidan chegar a comprender os contidos que pretendemos que adquiran para o desenvolvemento dos obxectivos de aprendizaxe.

- Na área de Matemáticas é indispensable a vinculación a contextos reais e a aplicación dos conceptos máis abstractos para entender a utilidade das ferramentas matemáticas no día a día. Para iso, as tarefas competenciais propostas facilitarán este aspecto e permitirán a contextualización de aprendizaxes en situacións cotiás e próximas aos estudantes.

- A metodoloxía a empregar nas Matemáticas ten que ser aquela que achegue a materia ao alumnado que a cualifica, en moitos casos, como distante e abstracta. Se ben é certo que na materia hai unha parte moi importante de contidos totalmente prácticos e mecánicos, como pode ser a resolución dunha ecuación, a parte de problemas e exercicios con enunciados danos moito xogo para relacionar as Matemáticas coa vida real e a contorna do alumno. Este tipo de exercicios son os que máis nos permiten tratar a educación en valores, a comprensión lectora ou o uso das tecnoloxías da información e a comunicación e favorecen o traballo de varias competencias simultaneamente.

- A adquisición dos conceptos farase de forma intuitiva, adquirindo rigor matemático a medida que o alumnado avanza. Tamén se traballarán estratexias personais que lles permitan aos alumnos enfrontarse a diversas situacións problemáticas da vida cotiá.

Xa que hai alumnos que aprenden de distintas formas e a ritmos diferentes a materia está programada para ser utilizada con flexibilidade de modo que tódolos integrantes do grupo poden participar e atopar actividades nas que poden aplicar os seus coñecementos e as súas aptitudes, facilitando o desenvolvemento da propia conciencia dos seus logros.

As clases de matemáticas son desenvoltas coa presencia dun docente de apoio que realiza tarefas de reforzo, especialmente cos alumnos que atopan máis dificultades no proceso de aprendizaxe.

A actual situación de pandemia impide a conformación de grupos ou parellas, pero esta situación non impide que os docentes realicemos tarefas que poden ser realizadas de modo colaborativo aínda que os estudantes traballarán individualmente nos postos asignados na aula. Este traballo colaborativo persegue facilitar a aprendizaxe entre iguais fomentando principios como a igualdade e a convivencia.

6.- MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.

O alumnado demanda exercer a súa capacidade de actuar, é o centro do proceso de ensino-aprendizaxe pero a súa actividade construtivista depende da intervención do profesor que debe proporcionarlle unha ampla gama de actividades e recursos didácticos. Podemos atopar moitas novidades en relación cos recursos educativos o que implica que ao longo do curso podamos empregar novos recursos non programados.

No proceso de acadar o mellor desenvolvemento dos diferentes estándares de aprendizaxe escóllense os recursos máis apropiados como:

- 2º da ESO plataforma dixital ONMAT e caderno de problemas (Editorial Tekman).
- 4º da ESO o libro do alumno (Matemáticas orientadas a enseñanzas académicas) da editorial SM e outros libros complementarios.
- Plataforma dixital Educamos https://lainmaculada-hcsvp-marin.educamos.com con las aplicaciones integradas de Office 365, especialmente la aplicación Teams
- Libro dixital da editorial SM.
- Bancos Dixitais de Recurcos.
- Aplicacións WEB.
- Material Multiformato (videos, imáxenes, infografías, mapas conceptuais, presentacións, etc.).
- Pizarra dixital interactiva.
- Fotocopias de diferentes actividades para o desenvolvemento das unidades didácticas.
- Caderno de clase no que os alumnos e alumnas realizarán os seus traballos.
- Calculadora: deseñaranse actividades onde o uso da calculadora sexa obrigatorio, proporcionando un uso axeitado e correcto das calculadoras.
- Emprego das novas tecnoloxías da información e comunicación.
- Fichas de ampliación e reforzo.
- Material de debuxo: regra, compás, escuadra, planos, maquetas, etc. Este tipo de material utilizarase nas actividades que conteñan a realización dunha figura xeométrica, unha representación gráfica, etc.
- Material audiovisual: A visualización de vídeos que se van atopando en internet.
- Prográmase aplicacións informáticas: como Wiris, Geogebra, Descartes, jclic, etc

7.- CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, A CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN.

Este apartado da PD desenvolvese segundo o establecido n a **Orde do 25 de xaneiro de 2022** pola que se actualiza a normativa de avaliación nas ensinanzas de educación primaria, educación secundaria obrigatoria e de bacharelato no sistema educativo de Galicia. O curso académico consta de **tres avaliacións parciais** e **unha avaliación final.**

AVALIACIÓNS PARCIAIS:

O cálculo das notas trimestrais require a avaliación das 7 competencias clave (CCL. CSC, CSIEE, CAA, CMCCT, CCEC e CD) con diferentes instrumentos. Obtidas as 7 cualificacións calcúlase a súa media ponderada, segundo os perfís competenciais trimestrais, que figurará no boletín trimestral co que se informa ás familias do proceso de ensino- aprendizaxe dos estudantes. Os perfís competenciais trimestrais son calculados a partir dos estándares de aprendizaxe traballados nas diferentes actividades de ensino- aprendizaxe desenvolvidas. Nas táboas seguintes detállanse os contextos nos que son avaliadas as diferentes competencias e o perfil competencial da materia para os diferentes cursos.

CONTEXTOS DE APLICACIÓN	PROCEDEMENTOS	INSTRUMENTOS
PROBA ESCRITA	Proba escrita.	- Resposta breve. - Resposta razoada. - Selección múltiple. - Resposta alternativa.
TALLER DE INVESTIGACIÓN	- Exposición Oral. - Avaliación de Contidos.	- Lista de control exposición oral. - Rúbrica de produción escrita.
ACTIVIDADES DE CLASE	- Observación. - Diario de clase. - Análise de contados presentados.	Realización e resolución das actividades propostas.

PERFIL COMPETENCIAL	CCL	CSC	CSIEE	CAA	CMCCT	CCEC	CD
2º ESO	18%	4.5%	4.5%	5%	62%	2%	4%
4º ESO APLICADAS	14%	4%	5%	5%	65%	2%	5%
4º ESO ACADÉMICAS	16%	5%	5%	6%	63%	1%	4%

AVALIACIÓN FINAL:

A cualificación final de xuño calcúlase realizando a media das cualificacións trimestrais obtidas polo estudante. Para poder calcular a media aritmética das notas trimestrais é un requisito indispensable que o estudante acade unha puntuación mínima de 5 puntos sobre 10 en todas as avaliacións. Neste cálculo teranse en conta os seguintes puntos:

- Cando a media aritmética das tres avaliacións trimestrais sexa igual ou superior a 5, o alumnado terá superada a materia do curso. Porén, para mellorar esa cualificación media, o alumnado terá a posibilidade de realizar activades ou probas naqueles contextos de aplicación de cualificación máis baixa (sexa ou non aprobado).
- Os alumnos que non acaden un 5 sobre 10 en cada avaliación, deberán realizar activades ou probas naqueles contextos de aplicación de cualificación non superada.
- O cálculo das notas en xuño, ademais require a avaliación das sete competencias clave (CCL, CSC, CSIEE, CAA, CMCCT, CCEC e CD). Obtidas as sete cualificacións, calcúlase a súa media ponderada segundo os perfís competencias da materia dos diferentes cursos da ESO. Nas seguintes táboas detállanse os contextos nos que son avaliadas as diferentes competencias e os pesos das CC que serán tidos en conta para calcular a nota que figurará no boletín co que se informa ás familias do proceso de ensino-aprendizaxe dos estudantes a final de curso.

PROMOCIÓN

A promoción do alumnado será adoptada de xeito colexiado segundo o disposto no Artigo 8 da Orde do25 de xaneiro de 2022 pola que se actualiza a normativa de avaliación.

8.- INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE

O artigo 21 do Decreto 86/2015 prescribe a avaliación dos procesos de ensino e da propia práctica docente, así o recolle tamén o artigo 41 das Instrucións do 26 de maio 2022 da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa. Esta avaliación é fundamental para valorar os resultados obtidos e coñecer cales son as circunstancias e elementos da nosa programación positivos e cales, pola contra, dificultan a consecución dalgunhas CC e obxectivos. A práctica docente é avaliada de modo continuo. Os instrumentos empregados son o anecdotario de aula, as escalas de valoración numérica con indicadores de logro para os procesos de ensino-aprendizaxe aplicadas ao finalizar cada trimestre, as actas das reunións do Dpto., celebradas cunha periodicidade mensual para realizar unha análise do progreso académico dos estudantes, o seguimento da programación e comentar as conclusións da Comisión de Coordinación Pedagóxica (CCP).

PROCESO DE ENSINO	1	2	3	4
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.				
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe.				
3. Conseguiuse motivar para lograr a actividade intelectual do alumnado.				
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.				
5. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.				
6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.				
7. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
8. Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
9. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.				
10. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.				
11. Dáse un peso real á observación do traballo na aula.				
12. Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.				
LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.				

PROCESO PRÁCTICA DOCENTE	1	2	3	4
1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.				
2. Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.				
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.				
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.				
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
6. Combínase o traballo individual e en equipo.				
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.				
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				
9. Incorpóranse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe.				
10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.				
11. Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos.				
12. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección das probas, traballos.				
13. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.				
14. Adecuación, logo da súa aplicación, das ACS propostas e aprobadas.				
15. As medidas de apoio, reforzo, etc. están claramente vinculadas aos estándares.				
LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.				

9.- PLANS DE SEGUIMENTO DAS MATERIAS PENDENTES.

Respecto a aqueles alumnos que teñan a materia do curso anterior non superada non establécense as seguintes medidas:

- Elaborarase un plan individualizado e personalizado de recuperación da materia pendente por trimestre. Os estudantes que cumpran os obxectivos marcados superarán a materia pendente.
- Os alumnos que non cumpran satisfactoriamente os obxectivos trimestrais marcados terán a posibilidade de facer unha proba escrita de mínimos no mes de maio nas datas propostas dende a Xefatura de Estudos.
- No caso de non aprobar poderán realizar a proba extraordinaria en setembro.
- As probas escritas de ambas convocatorias, maio e setembro, recollerán os contidos do curso anterior e serán similares ás do curso ordinario sendo cualificadas seguindo os mesmos criterios.

10.- PROCEDEMENTOS PARA A REALIZACIÓN DA AVALIACIÓN INICIAL

A avaliación inicial ten como obxectivo fundamental analizar, antes de iniciar un proceso de ensino-aprendizaxe, a situación de cada estudante. Na avaliación inicial pódense diagnosticar aspectos como as concepcións alternativas, as estratexias espontáneas de razoamento, as experiencias persoais e os hábitos e actitudes que determinan, en boa medida, o sentido da aprendizaxe.

Durante as dúas primeiras semanas do curso realizarase unha proba escrita. Os resultados destas probas , xunto coa observación do traballo na aula, a información aportada polo Departamento de Orientación e a Memoria Final do curso 2021/2022 , permiten adoptar decisións sobre cales son os puntos de partida e poder adaptar así o proceso de ensino aprendizaxe e a propia programación didáctica ás necesidades detectadas.

11.- MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

En todos os niveis os grupos clase non son homoxéneos nin uniformes. Esta PD tenta dar resposta educativa á realidade da aula, dando cumprimento ao principio de equidade que recolle o título II da LOE/LOMCE especificamente no artigo 71.
Tanto o deseño das secuencias de traballo que inclúen actividades de ampliación como actividades de reforzo. A resposta educativa á diversidade na aula incorpora os principios de normalización e inclusión. Algunhas das medidas adoptadas para atender ás necesidades de estudantes concretos son aplicadas ao grupo no seu conxunto xa que tamén son beneficiosas para a totalidade do alumnado.

As medidas ordinarias que se levan a cabo son:

- Adaptación dos tempos, instrumentos e procedementos de avaliación.
- Reforzo educativo e apoio con profesorado con dispoñibilidade horaria en 2º da ESO, o reforzo lévase a cabo coa presencia dun segundo profesor na aula, no 2º curso establécense dous agrupamentos flexibles.
- Plans Específicos Personalizados para os alumnos que non promocionaron.

As seguintes medidas atenden a diversidade na aula, pero que non poden ser implementadas na actualidade debido a situación do COVID-19:

- Traballo cooperativo.
- Titoría entre iguais.
- Aprendizaxe por proxectos.
- Traballo en equipo.

No caso de producirse unha mellora na situación de pandemia estas medidas volverán a ser incorporadas á metodoloxía de traballo na aula.

No caso de non obter os resultado esperados, estudarase co Dpto. de Orientación a adopción das medidas extraordinarias máis adecuadas entre as recollidas no artigo 9 do Decreto 229/2011 e na ORDE do 8 de setembro de 2021 pola que se desenvolve o Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia en que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación.

O artigo 71 da LOE/LOMCE establece que **o alumnado con NEAE** é aquel que require, de forma temporal ou permanente, apoios ou provisións educativas diferentes ás ordinarias por presentar: (1) necesidades educativas especiais (NEE), (2) dificultades

específicas de aprendizaxe, (3) trastorno de déficit de atención e hiperactividade (TDAH), (4) altas capacidades intelectuais, (5) incorporación tardía ao sistema educativo ou (6) condicións persoais ou de historia escolar. De acordo con esta descrición de casos nos grupos hai presentes estudantes NEAE por presentar TDA, TDAH, TEA. **Para atender as necesidades específicas de apoio educativo teranse sempre en conta os protocolos establecidos pola Xunta de Galicia para o alumnado de necesidades específicas de apoio educativo**.

12.- CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS

Na Educación Secundaria Obrigatoria elementos como **a comprensión lectora, a expresión oral, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e a comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional** trabállanse en todas as materias.

Da mesma maneira, foméntase o desenvolvemento de valores como a igualdade entre homes e mulleres e a non discriminación por condicións circunstanciais persoais ou sociais.

O ensino transversal tamén inclúe a educación na resolución pacífica de conflitos e valores que sustente a liberdade, a xustiza, o pluralismo político, a paz, a democracia e o respecto aos dereitos humanos.

O contido de Matemáticas non debe verse como un conxunto de bloques independentes, senón que ten que desenvolverse de forma global. O pensamento matemático axuda á adquisición do resto de competencias e contribúe á formación intelectual do alumnado.

Nas Matemáticas 1º, 2º, 3º e 4º ESO trabállanse especialmente os seguintes elementos transversais:

A comunicación lingüística: mediante a lectura comprensiva dos enunciados e a comunicación dos resultados que se obteñen, tanto escritos como de forma oral. Sinalamos como exemplo os seguintes EA de aprendizaxe do bloque 1 presentes en todos os cursos nos que se imparte a materia: *MAB 1.1.1.* Expresa verbalmente e de forma razoada o proceso seguido na resolución dun problema, coa precisión e o rigor adecuados, *MAB1.2.1.* Analiza e comprende o enunciado dos problemas (datos, relacións entre os datos, e contexto do problema).

O sentido de iniciativa e emprendemento: establecendo un plan de traballo na medida en que se vai resolvendo un problema e animando ao alumno a propor novos problemas a partir dun resolto. Sinalamos como exemplo o seguinte EA de aprendizaxe do bloque 1 presente en todos os cursos nos que se imparte a materia:*MAB1.9.1.* Toma decisións nos procesos de resolución de problemas, de investigación e de matematización ou de

modelización, valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.

A competencia dixital: servindo de apoio á resolución do problema e na comprobación da solución mediante o uso de calculadoras, follas de cálculo ou programas de representación. Usa axeitadamente os medios tecnolóxicos para estudiar e mellorar o seu proceso de aprendizaxe, recollendo a información das actividades, analizando puntos fortes e débiles do seu proceso educativo e establecendo pautas de mellora. *MAB1.11.1.* Selecciona ferramentas tecnolóxicas axeitadas e utilízaas para a realización de cálculos numéricos, alxébricos ou estatísticos, cando a dificultade destes impida ou non aconselle facelos manualmente, *MAB1.12.1*. Elabora documentos dixitais propios coa ferramenta tecnolóxica axeitada (de texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.) como resultado do proceso de procura, análise e selección de información relevante, e compárteos para a súa discusión ou difusión.

A competencia social e cívica: predispón a ter unha actitude aberta ante diferentes solucións, ademais de permitir a comprensión de fenómenos sociais que se representan en forma de táboas, fórmulas, gráficas ou diagramas. Valora a información dun enunciado e relacionaa co número de solucións do problema. *MAB1.7.1.* Reflexiona sobre o proceso e obtén conclusións sobre el e os seus resultados, valorando outras opinións, *MAB1.8.5.* Desenvolve habilidades sociais de cooperación e traballo en equipo.

13.- ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Alén das actividades programadas co gallo das conmemoración recollidas na ORDE do 20 de maio de 2022 pola que se aproba o calendario escolar para o curso 2022/23 e tamén das organizadas polo Departamento de Actividades Complementarias e Extraescolares, O seu contido pode ser modificado se xorden problemas organizativos (calendario, número de alumnado asistente, incidencias alleas ao centro...) ou se se coñecen outras propostas de maior interese:

14.- MECANISMOS DE REVISIÓN DA PROGRAMACIÓN EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS.

Tal e como establece o artigo 40 das resolución do 26 de maio de 2022, da Secretaría Xeral de Educación e Formación Profesional, pola que se ditan instrucións para o desenvolvemento das ensinanzas de educación infantil, educación primaria, educación secundaria obrigatoria e bacharelato no curso académico 2022/23 é prescritivo avaliar a PD para realizar as modificacións que se estimen oportunas no curso seguinte co obxectivo de mellorala e adaptala ás necesidades do alumnado e do proceso de ensino.

A programación é revisada antes do comezo de curso para incorporar aquelas conclusións da Memoria Final do curso 2019/2020 que se consideren relevantes. Durante o curso, o estudo dos resultados académicos e a análise das súas causas permite establecer medidas correctoras. Nas reunións de Departamento trimestral realizarase un seguimento do nivel de cumprimento das programacións. As modificacións que se deriven desta análise serán acordadas polo Departamento. e quedarán reflectidas nunha acta sendo tamén incluídas na Memoria Final.

1.- Nas sesións de avaliación trimestral e tendo en conta os resultados académicos faremos constar en acta os seguintes aspectos:

- Análise estatístico dos resultados xerais do grupo e valoración dos mesmos.
- Casos particulares analizados e medidas a adoptar.
- Clima de traballo na aula.
- Valoración dos apoios e reforzos.
- Grao de desenvolvemento das competencias en xeral.
- Compromisos para a seguinte avaliación.

2.- Ao remate do curso e como parte da Memoria Final revisarase a programación tendo en conta:

- Unidades non impartidas e as causas que o impediron.
- As modificacións introducidas.
- As propostas de mellora a ter en conta no próximo curso.
- Os resultados académicos e as posibles causas que afectaron negativamente.
- A valoración dos recursos, medidas de atención á diversidade aplicadas e actividades complementarias.
- As conclusións obtidas na avaliación.

INDICADORES DE LOGRO	**1**	**2**	**3**	**4**
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas ou proxectos a partir dos elementos do currículo.				
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas / temas / proxectos.				
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.				
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades, temas ou proxectos.				
5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.				
6. Asignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.				
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.				
8. Asociación de cada estándar cos elementos transversais a desenvolver.				
9. Fixación dunha estratexia metodolóxica común para todo o departamento.				
10. Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
11. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
12. Adecuación do libro de texto .				
13. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.				
14. Adecuación da proba de avaliación inicial, elaborada a partir dos estándares.				
15. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos.				
16. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.				
17. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final.				
18. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria.				
19. Adecuación dos criterios establecidos para o seguimento de materias pendentes.				
20. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación desas materias pendentes.				
21. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				
22. Adecuación dos programas de apoio, recuperación, vinculados aos estándares.				
23. Adecuación das medidas específicas de atención ao alumnado con NEAE.				
24. Grao de desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas.				

25. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos.				
26. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre os criterios de promoción.				
27. Adecuación do seguimento e da revisión da programación ao longo do curso.				
28. Contribución desde a materia ao plan de lectura do centro.				
29. Grao de integración das TIC no desenvolvemento da materia.				
LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.				

15.- RELACIÓN DE UNIDADES DIDÁCTICAS.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	UNIDADES DIDÁCTICAS 2º ESO												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
MAB1.1.1. Expresa verbalmente, de forma razoada, o proceso seguido na resolución dun problema, coa precisión e o rigor adecuados.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAB1.2.1. Analiza e comprende o enunciado dos problemas (datos, relacións entre os datos, e contexto do problema).	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAB1.2.2. Valora a información dun enunciado e relaciónaa co número de solucións do problema.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAB1.2.3. Realiza estimacións e elabora conxecturas sobre os resultados dos problemas para resolver, valorando a súa utilidade e eficacia.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAB1.2.4. Utiliza estratexias heurísticas e procesos de razoamento na resolución de problemas, reflexionando sobre o proceso de resolución de problemas.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAB1.3.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAB1.3.2. Utiliza as leis matemáticas achadas para realizar simulacións e predicións sobre os resultados esperables, valorando a súa eficacia e idoneidade.												X	X
MAB1.4.1. Afonda nos problemas logo de resolvelos, revisando o proceso de resolución e os pasos e as ideas importantes, analizando a coherencia da solución ou procurando outras formas de resolución.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAB1.4.2. Formúlase novos problemas, a partir de un resolto, variando os datos, propondo novas preguntas, resolvendo outros problemas parecidos, formulando casos particulares ou máis xerais de interese, e establecendo conexións entre o problema e a realidade.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAB1.5.1. Expón e argumenta o proceso seguido ademais das conclusións obtidas, utilizando distintas linguaxes (alxébrica, gráfica, xeométrica e estatístico-probabilística).	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAB1.6.1. Identifica situacións problemáticas da realidade susceptibles de conter problemas de interese.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAB1.6.2. Establece conexións entre un problema do mundo real e o mundo matemático, identificando o problema ou os problemas matemáticos que subxacen nel e os coñecementos matemáticos necesarios.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAB1.6.3. Usa, elabora ou constrúe modelos matemáticos sinxelos que permitan a resolución dun problema ou duns problemas dentro do campo das matemáticas.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	UNIDADES DIDÁCTICAS 2º ESO												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
MAB1.6.4. Interpreta a solución matemática do problema no contexto da realidade.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAB1.6.5. Realiza simulacións e predicións, en contexto real, para valorar a adecuación e as limitacións dos modelos, e propón melloras que aumenten a súa eficacia.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAB1.7.1. Reflexiona sobre o proceso e obtén conclusións sobre el e os seus resultados, valorando outras opinións.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAB1.8.1. Desenvolve actitudes axeitadas para o traballo en matemáticas (esforzo, perseveranza, flexibilidade e aceptación da crítica razoada).	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAB1.8.2. Formúlase a resolución de retos e problemas coa precisión, o esmero e o interese adecuados ao nivel educativo e á dificultade da situación.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAB1.8.3. Distingue entre problemas e exercicios, e adopta a actitude axeitada para cada caso.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAB1.8.4. Desenvolve actitudes de curiosidade e indagación, xunto con hábitos de formular e formularse preguntas e buscar respostas axeitadas, tanto no estudo dos conceptos como na resolución de problemas.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAB1.8.5. Desenvolve habilidades sociais de cooperación e traballo en equipo.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAB1.9.1. Toma decisións nos procesos de resolución de problemas, de investigación e de matematización ou de modelización, valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAB1.10.1. Reflexiona sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolvidos, valorando a potencia e sinxeleza das ideas claves, aprendendo para situacións futuras similares.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAB1.11.1. Selecciona ferramentas tecnolóxicas axeitadas e utilízaas para a realización de cálculos numéricos, alxébricos ou estatísticos cando a dificultade destes impida ou non aconselle facelos manualmente.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAB1.11.2. Utiliza medios tecnolóxicos para facer representacións gráficas de funcións con expresións alxébricas complexas e extraer información cualitativa e cuantitativa sobre elas.								X					
MAB1.11.3. Deseña representacións gráficas para explicar o proceso seguido na solución de problemas, mediante a utilización de medios tecnolóxicos.								X					
MAB1.11.4. Recrea ámbitos e obxectos xeométricos con ferramentas tecnolóxicas interactivas para amosar, analizar e comprender propiedades xeométricas.											X		
MAB1.11.5. Utiliza medios tecnolóxicos para tratar datos e gráficas estatísticas, extraer información e elaborar conclusións.												X	

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	UNIDADES DIDÁCTICAS 2º ESO												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
MAB1.12.1. Elabora documentos dixitais propios (de texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.), como resultado do proceso de procura, análise e selección de información relevante, axeitada, e compárteos para a súa discusión ou difusión.coa ferramenta tecnolóxica								X	X	X	X	X	X
MAB1.12.2. Utiliza os recursos creados para apoiar a exposición oral dos contidos traballados na aula.								X	X	X	X	X	X
MAB1.12.3. Usa adecuadamente os medios tecnolóxicos para estruturar e mellorar o seu proceso de aprendizaxe, recollendo a información das actividades, analizando puntos fortes e débiles do seu proceso educativo e establecendo pautas de mellora.								X	X	X	X	X	X
MAB1.12.4. Emprega ferramentas tecnolóxicas para compartir ideas e tarefas.								X	X	X	X	X	X
MAB2.1.1. Identifica os tipos de números (naturais, enteiros, fraccionarios e decimais) e utilízaos para representar, ordenar e interpretar axeitadamente a información cuantitativa.	X	X	X										
MAB2.1.2. Calcula o valor de expresións numéricas de distintos tipos de números mediante as operacións elementais e as potencias de expoñente natural, aplicando correctamente a xerarquía das operacións.	X	X	X										
MAB2.1.3. Emprega axeitadamente os tipos de números e as súas operacións, para resolver problemas cotiáns contextualizados, representando e interpretando mediante medios tecnolóxicos, cando sexa necesario, os resultados obtidos	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAB2.2.1. Realiza cálculos nos que interveñen potencias de expoñente natural e aplica as regras básicas das operacións con potencias.			X										
MAB2.2.2. Realiza operacións de conversión entre números decimais e fraccionarios, acha fraccións equivalentes e simplifica fraccións, para aplicalo na resolución de problemas.		X											
MAB2.2.3. Utiliza a notación científica e valora o seu uso para simplificar cálculos e representar números moi grandes.			X										
MAB2.3.1. Realiza operacións combinadas entre números enteiros, decimais e fraccionarios, con eficacia, mediante o cálculo mental, algoritmos de lapis e papel, calculadora ou medios tecnolóxicos, utilizando a notación máis axeitada e respectando a xerarquía das operacións.	X	X	X										
MAB2.4.1. Desenvolve estratexias de cálculo mental para realizar cálculos exactos ou aproximados, valorando a precisión esixida na operación ou no problema.	X	X	X										
MAB2.4.2. Realiza cálculos con números naturais, enteiros, fraccionarios e decimais, decidindo a forma máis axeitada (mental, escrita ou con calculadora), coherente e precisa.	X	X	X										

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	UNIDADES DIDÁCTICAS 2º ESO												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
MAB2.5.1. Identifica e discrimina relacións de proporcionalidade numérica (como o factor de conversión ou cálculo de porcentaxes) e emprégaas para resolver problemas en situacións cotiás.				X									
MAB2.5.2. Analiza situacións sinxelas e recoñece que interveñen magnitudes que non son directa nin inversamente proporcionais.				X									
MAB2.6.1. Describe situacións ou enunciados que dependen de cantidades variables ou descoñecidas e secuencias lóxicas ou regularidades, mediante expresións alxébricas, e opera con elas.					X								
MAB2.6.2. Identifica propiedades e leis xerais a partir do estudo de procesos numéricos recorrentes ou cambiantes, exprésaas mediante a linguaxe alxébrica e utilízaas para facer predicións.					X								
MAB2.6.3. Utiliza as identidades alxébricas notables e as propiedades das operacións para transformar expresións alxébricas.					X								
MAB2.7.1. Comproba, dada unha ecuación (ou un sistema), se un número ou uns números é ou son solución desta.				X									
MAB2.7.2. Formula alxebricamente unha situación da vida real mediante ecuacións de primeiro e segundo grao, e sistemas de ecuacións lineais con dúas incógnitas, resólveas e interpreta o resultado obtido						X	X						
MAB3.1.1. Comprende os significados aritmético e xeométrico do teorema de Pitágoras e utilízaos para a procura de ternas pitagóricas ou a comprobación do teorema, construíndo outros polígonos sobre os lados do triángulo rectángulo.									X				
MAB3.1.2. Aplica o teorema de Pitágoras para calcular lonxitudes descoñecidas na resolución de triángulos e áreas de polígonos regulares, en contextos xeométricos ou en contextos reais									X				
MAB3.2.1. Recoñece figuras semellantes e calcula a razón de semellanza e a razón de superficies e volumes de figuras semellantes.										X			
MAB3.2.2. Utiliza a escala para resolver problemas da vida cotiá sobre planos, mapas e outros contextos de semellanza.										X			
MAB3.3.1. Analiza e identifica as características de corpos xeométricos utilizando a linguaxe xeométrica axeitada.											X		
MAB3.3.2. Constrúe seccións sinxelas dos corpos xeométricos, a partir de cortes con planos, mentalmente e utilizando os medios tecnolóxicos axeitados.											X		
MAB3.3.3. Identifica os corpos xeométricos a partir dos seus desenvolvementos planos e reciprocamente.											X		
MAB3.4.1. Resolve problemas da realidade mediante o cálculo de áreas e volumes de corpos xeométricos, utilizando as linguaxes xeométrica e alxébrica axeitadas.											X		

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	UNIDADES DIDÁCTICAS 2º ESO												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
MAB4.1.1. Pasa dunhas formas de representación dunha función a outras, e elixe a máis adecuada en función do contexto.								X					
MAB4.2.1. Recoñece se unha gráfica representa ou non unha función.								X					
MAB4.2.2. Interpreta unha gráfica e analízaa, recoñecendo as súas propiedades máis características.								X					
MAB4.3.1. Recoñece e representa unha función lineal a partir da ecuación ou dunha táboa de valores, e obtén a pendente da recta correspondente								X					
MAB4.3.2. Obtén a ecuación dunha recta a partir da gráfica ou táboa de valores.								X					
MAB4.3.3. Escribe a ecuación correspondente á relación lineal existente entre dúas magnitudes, e represéntaa.								X					
MAB4.3.4. Estuda situacións reais sinxelas e, apoiándose en recursos tecnolóxicos, identifica o modelo matemático funcional (lineal ou afín) máis axeitado para explicalas, e realiza predicións e simulacións sobre o seu comportamento.								X					
MAB5.1.1. Organiza datos, obtidos dunha poboación de variables cualitativas ou cuantitativas en táboas, calcula e interpreta as súas frecuencias absolutas, relativas, e acumuladas, e represéntaos graficamente.													X
MAB5.1.2. Calcula a media aritmética, a mediana (intervalo mediano), a moda (intervalo modal), o rango e os cuartís, elixe o máis axeitado, e emprégaos para interpretar un conxunto de datos e para resolver problemas.													X
MAB5.1.3. Interpreta gráficos estatísticos sinxelos recollidos en medios de comunicación e outros ámbitos da vida cotiá.													X
MAB5.2.1. Emprega a calculadora e ferramentas tecnolóxicas para organizar datos, xerar gráficos estatísticos e calcular as medidas de tendencia central, o rango e os cuartís.													X
MAB5.2.2. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para comunicar información resumida e relevante sobre unha variable estatística analizada.													X
MAB5.3.1. Identifica os experimentos aleatorios e distíngueos dos deterministas.													X
MAB5.3.2. Calcula a frecuencia relativa dun suceso mediante a experimentación.													X
MAB5.3.3. Realiza predicións sobre un fenómeno aleatorio a partir do cálculo exacto da súa probabilidade ou a aproximación desta mediante a experimentación.													X
MAB5.4.1. Describe experimentos aleatorios sinxelos e enumera todos os resultados posibles, apoiándose en táboas, recontos ou diagramas en árbore sinxelos.													X
MAB5.4.2. Distingue entre sucesos elementais equiprobables e non equiprobables.													X

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	UNIDADES DIDÁCTICAS 2º ESO												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
MAB5.4.3. Calcula a probabilidade de sucesos asociados a experimentos sinxelos mediante a regra de Laplace, e exprésaa en forma de fracción e como porcentaxe.													x

UD1	DIVISIBILIDADE. NÚMEROS ENTEIROS
UD2	FRACCIÓNS E DECIMAIS
UD3	POTENCIAS E RAÍCES
UD4	PROPORCIONALIDADE
UD5	EXPRESIÓNS ALXÉBRICAS
UD6	ECUACIÓNS
UD7	SISTEMAS DE ECUACIÓNS
UD8	FUNCIÓNS
UD9	MEDIDAS. TEOREMA DE PITÁGORAS
UD10	SEMELLANZA
UD11	CORPOS XEOMÉTRICOS
UD12	ESTATÍSTICA
UD13	PROBABILIDADE

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	UNIDADES DIDÁCTICAS 4º ACADÉMICAS											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
MACB1.1.1. Expresa verbalmente, de xeito razoado, o proceso seguido na resolución dun problema, coa precisión e o rigor adecuados.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
MACB1.2.1. Analiza e comprende o enunciado dos problemas (datos, relacións entre os datos, e contexto do problema).	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
MACB1.2.2. Valora a información dun enunciado e relaciónaa co número de solucións do problema.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
MACB1.2.3. Realiza estimacións e elabora conxecturas sobre os resultados dos problemas que cumpra resolver, valorando a súa utilidade e a súa eficacia.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
MACB1.2.4. Utiliza estratexias heurísticas e procesos de razoamento na resolución de problemas, reflexionando sobre o proceso de resolución de problemas.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
MACB1.3.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	UNIDADES DIDÁCTICAS 4º ACADÉMICAS											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
MACB1.3.2. Utiliza as leis matemáticas atopadas para realizar simulacións e predicións sobre os resultados esperables, e valora a súa eficacia e a súa idoneidade.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MACB1.4.1. Afonda nos problemas logo de resolvelos, revisando o proceso de resolución e os pasos e as ideas importantes, analizando a coherencia da solución ou procurando outras formas de resolución.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MACB1.4.2. Formúlase novos problemas, a partir de un resolto, variando os datos, propondo novas preguntas, resolvendo outros problemas parecidos, formulando casos particulares ou máis xerais de interese, e establecendo conexións entre o problema e a realidade.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MACB1.5.1. Expón e defende o proceso seguido ademais das conclusións obtidas, utilizando as linguaxes alxébrica, gráfica, xeométrica e estatístico-probabilística.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MACB1.6.1. Identifica situacións problemáticas da realidade susceptibles de conter problemas de interese.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MACB1.6.2. Establece conexións entre un problema do mundo real e o mundo matemático, identificando o problema ou os problemas matemáticos que subxacen nel e os coñecementos matemáticos necesarios.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MACB1.6.3. Usa, elabora ou constrúe modelos matemáticos sinxelos que permitan a resolución dun problema ou duns problemas dentro do campo das matemáticas.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MACB1.6.4. Interpreta a solución matemática do problema no contexto da realidade.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MACB1.6.5. Realiza simulacións e predicións, en contexto real, para valorar a adecuación e as limitacións dos modelos, e propón melloras que aumenten a súa eficacia.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MACB1.7.1. Reflexiona sobre o proceso e obtén conclusións sobre el e os seus resultados, valorando outras opinións.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MACB1.8.1. Desenvolve actitudes adecuadas para o traballo en matemáticas (esforzo, perseveranza, flexibilidade e aceptación da crítica razoada).	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MACB1.8.2. Formúlase a resolución de retos e problemas coa precisión, o esmero e o interese adecuados ao nivel educativo e á dificultade da situación.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MACB1.8.3. Distingue entre problemas e exercicios, e adopta a actitude axeitada para cada caso.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MACB1.8.4. Desenvolve actitudes de curiosidade e indagación, xunto con hábitos de formular e formularse preguntas, e procurar respostas adecuadas, tanto no estudo dos conceptos como na resolución de problemas.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MACB1.8.5. Desenvolve habilidades sociais de cooperación e traballo en equipo.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	UNIDADES DIDÁCTICAS 4º ACADÉMICAS											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
MACB1.9.1. Toma decisións nos procesos de resolución de problemas, de investigación e de matematización ou de modelización, e valora as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MACB1.10.1. Reflexiona sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolvidos, valorando a potencia e a sinxeleza das ideas clave, e aprende para situacións futuras similares.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MACB1.11.1. Selecciona ferramentas tecnolóxicas axeitadas e utilízaas para a realización de cálculos numéricos, alxebraicos ou estatísticos cando a dificultade destes impida ou non aconselle facelos manualmente.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MACB1.11.2. Utiliza medios tecnolóxicos para facer representacións gráficas de funcións con expresións alxebraicas complexas e extraer información cualitativa e cuantitativa sobre elas.								X	X			
MACB1.11.3. Deseña representacións gráficas para explicar o proceso seguido na solución de problemas, mediante a utilización de medios tecnolóxicos.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MACB1.11.4. Recrea ámbitos e obxectos xeométricos con ferramentas tecnolóxicas interactivas para amosar, analizar e comprender propiedades xeométricas.							X	X				
MACB1.11.5. Utiliza medios tecnolóxicos para o tratamento de datos e gráficas estatísticas, extraer informacións e elaborar conclusións.												X
MACB1.12.1. Elabora documentos dixitais propios (de texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.), como resultado do proceso de procura, análise e selección de información relevante, coa ferramenta tecnolóxica axeitada, e compárteos para a súa discusión ou difusión.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MACB1.12.2. Utiliza os recursos creados para apoiar a exposición oral dos contidos traballados na aula.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MACB1.12.3. Usa axeitadamente os medios tecnolóxicos para estruturar e mellorar o seu proceso de aprendizaxe, recollendo a información das actividades, analizando puntos fortes e débiles de seu proceso educativo e establecendo pautas de mellora.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MACB1.12.4. Emprega ferramentas tecnolóxicas para compartir ficheiros e tarefas.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MACB2.1.1. Recoñece os tipos de números reais (naturais, enteiros, racionais e irracionais), indicando o criterio seguido, e utilízaos para representar e interpretar axeitadamente información cuantitativa.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MACB2.1.2. Aplica propiedades características dos números ao utilizalos en contextos de resolución de problemas.	X											
MACB2.2.1. Opera con eficacia empregando cálculo mental, algoritmos de lapis e papel, calculadora ou programas informáticos, e utilizando a notación máis axeitada.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	UNIDADES DIDÁCTICAS 4º ACADÉMICAS											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
MACB2.2.2. Realiza estimacións correctamente e xulga se os resultados obtidos son razoables.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MACB2.2.3. Establece as relacións entre radicais e potencias, opera aplicando as propiedades necesarias e resolve problemas contextualizados.	X											
MACB2.2.4. Aplica porcentaxes á resolución de problemas cotiáns e financeiros, e valora o emprego de medios tecnolóxicos cando a complexidade dos datos o requira.	X											
MACB2.2.5. Calcula logaritmos sinxelos a partir da súa definición ou mediante a aplicación das súas propiedades, e resolve problemas sinxelos.	X											
MACB2.2.6. Compara, ordena, clasifica e representa distintos tipos de números sobre a recta numérica utilizando diversas escalas.	X											
MACB2.2.7. Resolve problemas que requiran propiedades e conceptos específicos dos números.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MACB2.3.1. Exprésase con eficacia facendo uso da linguaxe alxébrica.		X										
MACB2.3.2. Obtén as raíces dun polinomio e factorízao utilizando a regra de Ruffini, ou outro método máis axeitado.		X										
MACB2.3.3. Realiza operacións con polinomios, igualdades notables e fraccións alxébricas sinxelas.		X										
MACB2.3.4. Fai uso da descomposición factorial para a resolución de ecuacións de grao superior a dous.		X										
MACB2.4.1. Formula alxebricamente as restricións indicadas nunha situación da vida real, estúdao e resolve, mediante inecuacións, ecuacións ou sistemas, e interpreta os resultados obtidos.		X										
MACB3.1.1. Utiliza conceptos e relacións da trigonometría básica para resolver problemas empregando medios tecnolóxicos, de ser preciso, para realizar os cálculos.		X										
MACB3.2.1. Utiliza as ferramentas tecnolóxicas, as estratexias e as fórmulas apropiadas para calcular ángulos, lonxitudes, áreas e volumes de corpos e figuras xeométricas.							X					
MACB3.2.2. Resolve triángulos utilizando as razóns trigonométricas e as súas relacións.							X					
MACB3.2.3. Utiliza as fórmulas para calcular áreas e volumes de triángulos, cuadriláteros, círculos, paralelepípedos, pirámides, cilindros, conos e esferas, e aplícaas para resolver problemas xeométricos, asignando as unidades apropiadas.							X					
MACB3.3.1. Establece correspondencias analíticas entre as coordenadas de puntos e vectores.							X					
MACB3.3.2. Calcula a distancia entre dous puntos e o módulo dun vector.							X					

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	UNIDADES DIDÁCTICAS 4º ACADÉMICAS											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
MACB3.3.3. Coñece o significado de pendente dunha recta e diferentes formas de calculala.								X				
MACB3.3.4. Calcula a ecuación dunha recta de varias formas, en función dos datos coñecidos								X				
MACB3.3.5. Recoñece distintas expresións da ecuación dunha recta e utilízaas no estudo analítico das condicións de incidencia, paralelismo e perpendicularidade.								X				
MACB3.3.6. Utiliza recursos tecnolóxicos interactivos para crear figuras xeométricas e observar as súas propiedades e as súas características.								X				
MACB4.1.1. Identifica e explica relacións entre magnitudes que poden ser descritas mediante unha relación funcional, e asocia as gráficas coas súas correspondentes expresións alxébricas.								X				
MACB4.1.2. Explica e representa graficamente o modelo de relación entre dúas magnitudes para os casos de relación lineal, cuadrática, proporcionalidade inversa, exponencial e logarítmica, empregando medios tecnolóxicos, de ser preciso.								X				
MACB4.1.3. Identifica, estima ou calcula parámetros característicos de funcións elementais.							X					
MACB4.1.4. Expresa razoadamente conclusións sobre un fenómeno a partir do comportamento dunha gráfica ou dos valores dunha táboa.							X					
MACB4.1.5. Analiza o crecemento ou decrecemento dunha función mediante a taxa de variación media calculada a partir da expresión alxébrica, unha táboa de valores ou da propia gráfica.							X					
MACB4.1.6. Interpreta situacións reais que responden a funcións sinxelas: lineais, cuadráticas, de proporcionalidade inversa, definidas a anacos e exponenciais e logarítmicas.							X					
MACB4.2.1. Interpreta criticamente datos de táboas e gráficos sobre diversas situacións reais.									X			
MACB4.2.2. Representa datos mediante táboas e gráficos utilizando eixes e unidades axeitadas.									X			
MACB4.2.3. Describe as características máis importantes que se extraen dunha gráfica sinalando os valores puntuais ou intervalos da variable que as determinan utilizando tanto lapis e papel como medios tecnolóxicos.									X			
MACB4.2.4. Relaciona distintas táboas de valores, e as súas gráficas correspondentes.									X			
MACB5.1.1. Aplica en problemas contextualizados os conceptos de variación, permutación e combinación.										X		
MACB5.1.2. Identifica e describe situacións e fenómenos de carácter aleatorio, utilizando a terminoloxía axeitada para describir sucesos.										X		

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	UNIDADES DIDÁCTICAS 4º ACADÉMICAS											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
MACB5.1.3. Aplica técnicas de cálculo de probabilidades na resolución de situacións e problemas da vida cotiá.										X		
MACB5.1.4. Formula e comproba conxecturas sobre os resultados de experimentos aleatorios e simulacións.										X		
MACB5.1.6. Interpreta un estudo estatístico a partir de situacións concretas próximas.												X
MACB5.2.1. Aplica a regra de Laplace e utiliza estratexias de reconto sinxelas e técnicas combinatorias.										X		
MACB5.2.2. Calcula a probabilidade de sucesos compostos sinxelos utilizando, especialmente, os diagramas de árbore ou as táboas de continxencia.												X
MACB5.2.3. Resolve problemas sinxelos asociados á probabilidade condicionada.											X	
MACB5.2.4. Analiza matematicamente algún xogo de azar sinxelo, comprendendo as súas regras e calculando as probabilidades adecuadas.											X	
MACB5.3.1. Utiliza un vocabulario adecuado para describir, cuantificar e analizar situacións relacionadas co azar.											X	
MACB5.4.1. Interpreta criticamente datos de táboas e gráficos estatísticos.												X
MACB5.4.2. Utiliza medios tecnolóxicos para o tratamento de datos e gráficas estatísticas, para extraer informacións e elaborar conclusións.												X
MACB5.4.3. Calcula e interpreta os parámetros estatísticos dunha distribución de datos utilizando os medios máis axeitados (lapis e papel, calculadora ou computador).												X
MACB5.4.4. Selecciona unha mostra aleatoria e valora a representatividade de mostras pequenas.												X
MACB5.4.5. Representa diagramas de dispersión e interpreta a relación entre as variables.												X

UD1	NÚMEROS REALES
UD2	EXPRESIONES ALGEBRÁICAS
UD3	ECUACIONES Y SISTEMAS
UD4	INECUACIONES
UD5	TRIGONOMERÍA
UD6	APLICACIONES TRIGONOMÉTRICAS
UD7	GEOMETRÍA ANALÍTICA
UD8	FUNCIONES
UD9	FUNCIONES ELEMENTALES
UD10	COMBINATORIA
UD11	PROBABILIDAD

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE		UNIDADES DIDÁCTICAS 4º ACADÉMICAS											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
UD12	ESTADÍSTICA												

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	UNIDADES DIDÁCTICAS 4º APLICADAS												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
MAPB1.1.1. Expresa verbalmente, de xeito razoado, o proceso seguido na resolución dun problema, coa precisión e o rigor adecuados.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAPB1.2.1. Analiza e comprende o enunciado dos problemas (datos, relacións entre os datos, e contexto do problema).	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAPB1.2.2. Valora a información dun enunciado e relaciónaa co número de solucións do problema.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAPB1.2.3. Realiza estimacións e elabora conxecturas sobre os resultados dos problemas que cumpra resolver, valorando a súa utilidade e a súa eficacia.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAPB1.2.4. Utiliza estratexias heurísticas e procesos de razoamento na resolución de problemas, reflexionando sobre o proceso de resolución de problemas.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAPB1.3.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAPB1.3.2. Utiliza as leis matemáticas atopadas para realizar simulacións e predicións sobre os resultados esperables, e valora a súa eficacia e a súa idoneidade.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAPB1.4.1. Afonda nos problemas logo de resolvelos, revisando o proceso de resolución e os pasos e as ideas importantes, analizando a coherencia da solución ou procurando outras formas de resolución.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAPB1.4.2. Formúlanse novos problemas, a partir de un resolto, variando os datos, propondo novas preguntas, resolvendo outros problemas parecidos, formulando casos particulares ou máis xerais de interese, e establecendo conexións entre o problema e a realidade.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAPB1.5.1. Expón e argumenta o proceso seguido, ademais das conclusións obtidas, utilizando distintas linguaxes: alxébrica, gráfica, xeométrica e estatístico-probabilística.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAPB1.6.1. Identifica situacións problemáticas da realidade susceptibles de conter problemas de interese.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	UNIDADES DIDÁCTICAS 4º APLICADAS												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
MAPB1.6.2. Establece conexións entre un problema do mundo real e o mundo matemático, identificando o problema ou os problemas matemáticos que subxacen nel e os coñecementos matemáticos necesarios.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAPB1.6.3. Usa, elabora ou constrúe modelos matemáticos sinxelos que permitan a resolución dun problema ou duns problemas dentro do campo das matemáticas.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAPB1.6.4. Interpreta a solución matemática do problema no contexto da realidade.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAPB1.6.5. Realiza simulacións e predicións, en contexto real, para valorar a adecuación e as limitacións dos modelos, e propón melloras que aumenten a súa eficacia.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAPB1.7.1. Reflexiona sobre o proceso, obtén conclusións sobre el e os seus resultados, valorando outras opinións.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAPB1.8.1. Desenvolve actitudes axeitadas para o traballo en matemáticas (esforzo, perseveranza, flexibilidade e aceptación da crítica razoada).	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAPB1.8.2. Formúlase a resolución de retos e problemas coa precisión, esmero e interese adecuados ao nivel educativo e á dificultade da situación.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAPB1.8.3. Distingue entre problemas e exercicios, e adopta a actitude axeitada para cada caso.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAPB1.8.4. Desenvolve actitudes de curiosidade e indagación, xunto con hábitos de formular e formularse preguntas, e procurar respostas axeitadas, tanto no estudo dos conceptos como na resolución de problemas.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAPB1.8.5. Desenvolve habilidades sociais de cooperación e traballo en equipo.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAPB1.9.1. Toma decisións nos procesos de resolución de problemas, de investigación e de matematización ou de modelización, e valora as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAPB1.10.1. Reflexiona sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolvidos, valorando a potencia e a sinxeleza das ideas clave, e aprende para situacións futuras similares.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAPB1.11.1. Selecciona ferramentas tecnolóxicas axeitadas e utilízaas para a realización de cálculos numéricos, alxébricos ou estatísticos cando a dificultade destes impida ou non aconselle facelos manualmente.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAPB1.11.2. Utiliza medios tecnolóxicos para facer representacións gráficas de funcións con expresións alxébricas complexas e extraer información cualitativa e cuantitativa sobre elas.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAPB1.11.3. Deseña representacións gráficas para explicar o proceso seguido na solución de problemas, mediante a utilización de medios tecnolóxicos.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	UNIDADES DIDÁCTICAS 4º APLICADAS												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
MAPB1.11.4. Recrea ámbitos e obxectos xeométricos con ferramentas tecnolóxicas interactivas para amosar, analizar e comprender propiedades xeométricas.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAPB1.11.5. Utiliza medios tecnolóxicos para o tratamento de datos e gráficas estatísticas, extraer información e elaborar conclusións.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAPB1.12.1. Elabora documentos dixitais propios (de texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.), como resultado do proceso de procura, análise e selección de información salientable, coa ferramenta tecnolóxica axeitada, e compárteos para a súa discusión ou difusión.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAPB1.12.2. Utiliza os recursos creados para apoiar a exposición oral dos contidos traballados na aula.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAPB1.12.3. Usa axeitadamente os medios tecnolóxicos para estruturar e mellorar o seu proceso de aprendizaxe, recollendo a información das actividades, analizando puntos fortes e débiles do seu proceso educativo e establecendo pautas de mellora.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAPB1.12.4. Emprega ferramentas tecnolóxicas para compartir ideas e tarefas.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MAPB2.1.1. Recoñece os tipos de números (naturais, enteiros, racionais e irracionais), indica o criterio seguido para a súa identificación, e utilízaos para representar e interpretar axeitadamente a información cuantitativa.	X	X	X	X	X	X							
MAPB2.1.2. Realiza os cálculos con eficacia, mediante cálculo mental, algoritmos de lapis e papel, calculadora ou ferramentas informáticas, e utiliza a notación máis axeitada para as operacións de suma, resta, produto, división e potenciación.	X	X	X	X	X	X							
MAPB2.1.3. Realiza estimacións e xulga se os resultados obtidos son razoables.	X	X	X	X	X	X							
MAPB2.1.4. Utiliza a notación científica para representar e operar (produtos e divisións) con números moi grandes ou moi pequenos.	X	X	X	X	X	X							
MAPB2.1.5. Compara, ordena, clasifica e representa os tipos de números reais, intervalos e semirrectas, sobre a recta numérica.	X	X	X	X	X	X							
MAPB2.1.6. Aplica porcentaxes á resolución de problemas cotiáns e financieros, e valora o emprego de medios tecnolóxicos cando a complexidade dos datos o requira.	X	X	X	X	X	X							
MAPB2.1.7. Resolve problemas da vida cotiá nos que interveñen magnitudes directa e inversamente proporcionais.	X	X	X	X	X	X							
MAPB2.2.1. Exprésase con eficacia, facendo uso da linguaxe alxébrica.	X	X	X	X	X	X							
MAPB2.2.2. Realiza operacións de suma, resta, produto e división de polinomios, e utiliza identidades notables.	X	X	X	X	X	X							
MAPB2.2.3. Obtén as raíces dun polinomio e factorízao, mediante a aplicación da regra de Ruffini.	X	X	X	X	X	X							

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	UNIDADES DIDÁCTICAS 4º APLICADAS												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
MAPB2.3.1. Formula alxebricamente unha situación da vida real mediante ecuacións de primeiro e segundo grao e sistemas de dúas ecuacións lineais con dúas incógnitas, resólveas e interpreta o resultado obtido.	X	X	X	X	X	X							
MAPB3.1.1. Utiliza instrumentos, fórmulas e técnicas apropiados para medir ángulos, lonxitudes, áreas e volumes de corpos e de figuras xeométricas, interpretando as escalas de medidas.							X	X					
MAPB3.1.2. Emprega as propiedades das figuras e dos corpos (simetrías, descomposición en figuras máis coñecidas, etc.) e aplica o teorema de Tales, para estimar ou calcular medidas indirectas.							X	X					
MAPB3.1.3. Utiliza as fórmulas para calcular perímetros, áreas e volumes de triángulos, rectángulos, círculos, prismas, pirámides, cilindros, conos e esferas, e aplícaas para resolver problemas xeométricos, asignando as unidades correctas.							X	X					
MAPB3.1.4. Calcula medidas indirectas de lonxitude, área e volume mediante a aplicación do teorema de Pitágoras e a semellanza de triángulos.							X	X					
MAPB3.2.1. Representa e estuda os corpos xeométricos máis relevantes (triángulos, rectángulos, círculos, prismas, pirámides, cilindros, conos e esferas) cunha aplicación informática de xeometría dinámica, e comproba as súas propiedades xeométricas.							X	X					
MAPB4.1.1. Identifica e explica relacións entre magnitudes que se poden describir mediante unha relación funcional, asociando as gráficas coas súas correspondentes expresións alxébricas.									X	X			
MAPB4.1.2. Explica e representa graficamente o modelo de relación entre dúas magnitudes para os casos de relación lineal, cuadrática, proporcional inversa e exponencial.									X	X			
MAPB4.1.3. Identifica, estima ou calcula elementos característicos destas funcións (cortes cos eixes, intervalos de crecemento e decrecemento, máximos e mínimos, continuidade, simetrías e periodicidade).									X	X			
MAPB4.1.4. Expresa razoadamente conclusións sobre un fenómeno, a partir da análise da gráfica que o describe ou dunha táboa de valores.									X	X			
MAPB4.1.5. Analiza o crecemento ou o decrecemento dunha función mediante a taxa de variación media, calculada a partir da expresión alxébrica, unha táboa de valores ou da propia gráfica.									X	X			
MAPB4.1.6. Interpreta situacións reais que responden a funcións sinxelas: lineais, cuadráticas, de proporcionalidade inversa e exponenciais.									X	X			
MAPB4.2.1. Interpreta criticamente datos de táboas e gráficos sobre diversas situacións reais.									X	X			

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	UNIDADES DIDÁCTICAS 4º APLICADAS												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
MAPB4.2.2. Representa datos mediante táboas e gráficos, utilizando eixes e unidades axeitadas.									X	X			
MAPB4.2.3. Describe as características máis importantes que se extraen dunha gráfica e sinala os valores puntuais ou intervalos da variable que as determinan, utilizando tanto lapis e papel como medios informáticos.									X	X			
MAPB4.2.4. Relaciona táboas de valores e as súas gráficas correspondentes en casos sinxelos, e xustifica a decisión.									X	X			
MAPB4.2.5. Utiliza con destreza elementos tecnolóxicos específicos para debuxar gráficas.									X	X			
MAPB5.1.1. Utiliza un vocabulario adecuado para describir situacións relacionadas co azar e a estatística.											X	X	X
MAPB5.1.2. Formula e comproba conxecturas sobre os resultados de experimentos aleatorios e simulacións.											X	X	X
MAPB5.1.3. Emprega o vocabulario axeitado para interpretar e comentar táboas de datos, gráficos estatísticos e parámetros estatísticos.											X	X	X
MAPB5.1.4. Interpreta un estudo estatístico a partir de situacións concretas próximas.											X	X	X
MAPB5.2.1. Discrimina se os datos recollidos nun estudo estatístico corresponden a unha variable discreta ou continua.											X	X	X
MAPB5.2.2. Elabora táboas de frecuencias a partir dos datos dun estudo estatístico, con variables discretas e continuas.											X	X	X
MAPB5.2.3. Calcula os parámetros estatísticos (media aritmética, percorrido, desviación típica, cuartís, etc.), en variables discretas e continuas, coa axuda da calculadora ou dunha folla de cálculo.											X	X	X
MAPB5.2.4. Representa graficamente datos estatísticos recollidos en táboas de frecuencias, mediante diagramas de barras e histogramas.											X	X	X
MAPB5.3.1. Calcula a probabilidade de sucesos coa regra de Laplace e utiliza, especialmente, diagramas de árbore ou táboas de continxencia para o reconto de casos.											X	X	X
MAPB5.3.2. Calcula a probabilidade de sucesos compostos sinxelos nos que interveñan dúas experiencias aleatorias simultáneas ou consecutivas.											X	X	X
MAPB5.2.1. Discrimina se os datos recollidos nun estudo estatístico corresponden a unha variable discreta ou continua.											X	X	X
MAPB5.2.2. Elabora táboas de frecuencias a partir dos datos dun estudo estatístico, con variables discretas e continuas.											X	X	X

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE		UNIDADES DIDÁCTICAS 4º APLICADAS												
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
MAPB5.2.3. Calcula os parámetros estatísticos (media aritmética, percorrido, desviación típica, cuartís, etc.), en variables discretas e continuas, coa axuda da calculadora ou dunha folla de cálculo.												X	X	X
UD1	Conxuntos numéricos.													
UD2	Potencias e raices.													
UD3	Proporcionalidade.													
UD4	Expresións alxebraicas.													
UD5	Ecuacións.													
UD6	Sistemas de ecuacións.													
UD7	Semellanza e trigonometría.													
UD8	Problemas métricos.													
UD9	Funcións.													
UD10	Funcións elementais.													
UD11	Estatística unidimensional.													
UD12	Estatística bidimensional.													
UD13	Probabilidade.													

16.- ANEXO RÚBRICAS E OTROS INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

RÚBRICAS E OUTROS INSTRUMENTOS 2º E 4º ESO

CCL COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LIGÜÍSTICA

Indicador de logro	MOI MELLORABLE (0-4)	ACEPTABLE (5-6)	BASTANTE BEN (7-8)	XENIAL (9-10)
Adquire e utiliza o vocabulario específico da materia.	Non emprega axeitadamente o vocabulario da materia.	Emprega o vocabulario, pero con erros.	Emprega o vocabulario axeitado e acorde ao contexto.	Emprega o vocabulario axeitado ao contexto introducindo novos vocablos.
Efectúa una lectura comprensiva dos textos propostos.	Ten grandes dificultades para entender os textos.	Nalgunhas ocasións presenta dificultades para entender os textos solucionándoo con axuda.	Efectúa una lectura comprensiva dos textos.	Efectúa una lectura comprensiva dos textos e argumenta a súa opinión sobre o contido dos mesmos.
Expresa de forma oral e escrita os coñecementos adquiridos a través das actividades propostas.	Presenta graves dificultades na exposición oral ou escrita dos coñecementos adquiridos.	En ocasións expresa de forma oral ou escrita con algún erro e incoherencia.	Frecuentemente expresa de forma oral e escrita con coherencia e poucos erros.	Expresa de forma oral e escrita con coherencia e sen erros.
Interpreta correctamente gráficos, táboas e modelos atómicos.	Presenta graves dificultades para interpretalos.	Interpreta con algún erro as táboas, gráficas e os modelos atómicos.	Interpreta correctamente as táboas, gráficas e os modelos atómicos.	Interpreta correctamente as táboas, gráficas e modelos atómicos e utilízaos para argumentar contidos.
Realiza, interpreta e comprende esquemas vectoriais.	Presenta grandes dificultades para realizar, interpretar e comprender esquemas vectoriais.	Realiza, interpreta e comprende, con erros, esquemas vectoriais.	Realiza, interpreta e comprende, con poucos erros, esquemas vectoriais.	Realiza, interpreta e comprende correctamente esquemas vectoriais.

CAA COMPETENCIA APRENDER A APRENDER

Indicador de logro	MOI MELLORABLE (0-4)	ACEPTABLE (5-6)	BASTANTE BEN (7-8)	XENIAL (9-10)
Realiza as actividades propostas.	Poucas veces realiza as actividades propostas.	Case sempre realiza as actividades propostas.	Sempre realiza as actividades propostas.	Realiza sempre actividades propostas e busca máis para ampliar o seu coñecemento.
Aprende estratexias na resolución de problemas e utilízaas correctamente	Non é capaz de resolver problemas.	Aprende algunha estratexia na resolución de problemas e sabe utilizala.	Resolve case sempre os problemas aínda que con algún erros.	Resolve correctamente os problemas propostos.
Relaciona contidos de unhas unidades con outras.	Non relaciona os contidos das distintas unidades.	Relaciona algúns contidos de diferentes unidades.	Relaciona case sempre os contidos de unhas unidades con outras.	Relaciona con facilidade os contidos de unhas unidades con outras.
Relaciona as prácticas de laboratorio coa teoría aprendida.	Non relaciona as prácticas coa teoría aprendida.	Relaciona con axuda as prácticas coa teoría aprendida.	Relaciona as prácticas coa teoría aprendida.	Relaciona as prácticas coa teoría aprendida e realiza preguntas relacionadas con outros contidos.
Utiliza os erros cometidos nas probas para afianzar o seu coñecemento.	Non utiliza os erros cometidos nas probas para afianzar o seu coñecemento.	Algunhas veces utiliza os erros cometidos nas probas para afianzar o seu coñecemento.	Utiliza case sempre os erros cometidos nas probas para afianzar o seu coñecemento.	Utiliza sempre os erros cometidos nas probas para afianzar o seu coñecemento e non volve a cometelos.

CSC COMPETENCIA SOCIAL E CIDADÁ

Indicador de logro	MOI MELLORABLE (0-4)	ACEPTABLE (5-6)	BASTANTE BEN (7-8)	XENIAL (9-10)
Realiza os traballos grupais mostrando unha participación activa.	Non sabe traballar en grupo e mantén una actitude pasiva. Non axuda a manter a unión no grupo.	Realiza as prácticas traballando en grupo, pero non ten unha participación moi activa. Non lle preocupa a unión no grupo.	Realiza as prácticas traballando en grupo mostrando unha participación activa. Colabora en manter a unión no grupo.	Realiza as prácticas traballando en grupo, ten unha participación activa e axuda aos compañeiros nas dúbidas. Busca como manter a unión no grupo.
Respecta as opinión dos demais ao debater sobre un tema determinado.	Moi poucas veces escoita e comparte as ideas dos seus compañeiros.	Ás veces escoita as ideas dos seus compañeiros, e acepta integralas.	Adoita escoitar e compartir as ideas dos seus compañeiros, pero non ofrece como integralas.	Sempre escoita e comparte as ideas dos seus compañeiros e intenta integralas.
Chega a acordos a través do diálogo nas actividades grupais que se suxiren.	Nunca ofrece ideas para realizar o traballo, nin propón suxestións para a súa mellora. En ocasións dificulta as propostas doutros para alcanzar os obxectivos do grupo.	Algunhas veces ofrece ideas para realizar o traballo, pero nunca propón suxestións para a súa mellora. Acepta as propostas doutros para alcanzar os obxectivos do grupo.	Ofrece ideas para realizar o traballo, aínda que poucas veces propón suxestións para a súa mellora. Esfórzase para alcanzar os obxectivos do grupo.	Sempre ofrece ideas para realizar o traballo e propón suxestións para a súa mellora. Esfórzase para alcanzar os obxectivos do grupo.
É consciente da importancia da evolución do pensamento científico e de como se relaciona coa tecnoloxía e o modo de vida da nosa sociedade.	Non é consciente da importancia da evolución do pensamento científico e de como se relaciona coa tecnoloxía e o modo de vida da nosa sociedade.	Algunha vez é consciente da importancia da evolución do pensamento científico e de como se relaciona coa tecnoloxía e o modo de vida da nosa sociedade.	Case sempre é consciente da importancia da evolución do pensamento científico e de como se relaciona coa tecnoloxía e o modo de vida da nosa sociedade.	Sempre é consciente da importancia da evolución do pensamento científico e de como se relaciona coa tecnoloxía e o modo de vida da nosa sociedade.

CD COMPETENCIA DIXITAL

Indicador de logro	MOI MELLORABLE (0-4)	ACEPTABLE (5-6)	BASTANTE BEN (7-8)	XENIAL (9-10)
Utiliza os recursos didácticos para afianzar a comprensión de conceptos.	Non utiliza os recursos didácticos para afianzar a comprensión de conceptos.	Utiliza algún recurso didáctico para afianzar a comprensión de conceptos.	Utiliza case sempre recursos didácticos para afianzar a comprensión de conceptos.	Utiliza sempre os recursos didácticos para afianzar a comprensión de conceptos.
Emprega e selecciona distintas fontes para a busca da información relacionada cos contidos da materia.	Navega pola rede pero non é capaz de buscar a información relacionada cos contidos da materia.	Emprega e selecciona, con moita axuda, distintas fontes para a busca da información relacionada cos contidos da materia.	Emprega e selecciona, con axuda, distintas fontes para a busca da información relacionada cos contidos da materia.	Emprega e selecciona, de forma autónoma, distintas fontes para a busca da información relacionada cos contidos da materia.

CSIEE COMPETENCIA SENTIDO DE INICIATIVA E ESPÍRITO EMPRENDEDOR

Indicador de logro	MOI MELLORABLE (0-4)	ACEPTABLE (5-6)	BASTANTE BEN (7-8)	XENIAL (9-10)
Utiliza os recursos didácticos para afianzar a comprensión de conceptos.	Non utiliza os recursos didácticos para afianzar a comprensión de conceptos.	Utiliza algún recurso didáctico para afianzar a comprensión de conceptos.	Utiliza case sempre recursos didácticos para afianzar a comprensión de conceptos.	Utiliza sempre os recursos didácticos para afianzar a comprensión de conceptos.
Emprega e selecciona distintas fontes para a busca da información relacionada cos contidos da materia.	Navega pola rede pero non é capaz de buscar a información relacionada cos contidos da materia.	Emprega e selecciona, con moita axuda, distintas fontes para a busca da información relacionada cos contidos da materia.	Emprega e selecciona, con axuda, distintas fontes para a busca da información relacionada cos contidos da materia.	Emprega e selecciona, de forma autónoma, distintas fontes para a busca da información relacionada cos contidos da materia.
Mostra a súa opinión de xeito crítico acerca dos acontecementos científicos	Non sabe expresar a súa opinión acerca dos acontecementos científicos.	Mostra a súa opinión, con moita dificultade, acerca dos acontecementos científicos.	Mostra a súa opinión acerca dos acontecementos científicos.	Mostra a súa opinión de xeito crítico acerca dos acontecementos científicos.

É constante no traballo, valora a pulcritude e o rigor no mesmo.	Non é constante no traballo e non valora a pulcritude no mesmo.	É constante no traballo, pero non valora a pulcritude e o rigor no mesmo.	É constante no traballo, valora a pulcritude no mesmo.	É constante no traballo, valora a pulcritude e o rigor no mesmo.
Mostra interese por complementar o estudo dos contidos utilizando os diferentes recursos ofrecidos.	Non mostra interese por complementar o estudo dos contidos utilizando os diferentes recursos ofrecidos.	Mostra interese, ás veces, por complementar o estudo dos contidos utilizando os diferentes recursos ofrecidos.	Mostra, case sempre, interese por complementar o estudo dos contidos utilizando os diferentes recursos ofrecidos.	Mostra sempre interese por complementar o estudo dos contidos utilizando os diferentes recursos ofrecidos.
Realiza de xeito autónomo e grupal as actividades propostas. **Posúe capacidade de análise na resolución de problemas.**	Non realiza de xeito autónomo e grupal as actividades propostas, non posúe capacidade de análise na resolución de problemas.	Realiza de xeito autónomo e grupal as actividades propostas, non posúe capacidade de análise na resolución de problemas.	Realiza de xeito autónomo e grupal as actividades propostas. Con algunha axuda ten capacidade de análise na resolución de problemas.	Realiza de xeito autónomo e grupal as actividades propostas. Posúe capacidade de análise na resolución de problemas.

CCEC CONCIENCIA E EXPRESIÓN CULTURAL

Indicador de logro	MOI MELLORABLE (0-4)	ACEPTABLE (5-6)	BASTANTE BEN (7-8)	XENIAL (9-10)
Mostra respecto cara o patrimonio cultural mundial.	Non coñece, nin comprende as diferentes manifestacións culturais e artísticas. Non manifesta interese pola participación na vida cultural.	Coñece as diferentes manifestacións culturais e artísticas.	Coñece, comprende cunha actitude respectuosa, as diferentes manifestacións culturais e artísticas.	Coñece, comprende, aprecia e valora con espírito crítico, cun-ha actitude aberta e respectuosa, as diferentes manifestacións culturais e artísticas, utilízaas como fonte de enriquecemento e goce persoal.
Realiza esquemas da montaxe e do material utilizado nas prácticas de laboratorio.	Non realiza esquemas da montaxe e do material utilizado no laboratorio	Realiza, con axuda, esquemas da montaxe e do material utilizado nas prácticas de laboratorio.	Realiza, con algún erros, esquemas da montaxe e do material utilizado nas prácticas de laboratorio.	Realiza correctamente esquemas da montaxe e do material utilizado nas prácticas de laboratorio.
Resalta a importancia do desenvolvemento do pensamento científico.	Non comprende a importancia do desenvolvemento do pensamento científico	Resalta a importancia do desenvolvemento científico en algún caso en particular.	Resalta a importancia do desenvolvemento científico en algún casos.	Resalta a importancia do desenvolvemento científico, así como en diferentes xéneros e estilos, en manifestacións artístico - culturais

RÚBRICA CORRECCIÓN PRUEBA ESCRITA

Indicador de logro	MOI MELLORABLE (0-4)	ACEPTABLE (5-6)	BASTANTE BEN (7-8)	XENIAL (9-10)
Problemas numéricos	Desenvolve o problema de maneira correcta e completa incluíndo el resultado final y unidades.	Pon a fórmula e substitúe os datos correctamente pero non chega ao resultado	Desenvolve o problema correctamente pero erra no cálculo ou nas unidades. Non comete erros conceptuais	Unicamente a fórmula que debe utilizar ou desenvolve o problema pero con erros de concepto.
Preguntas cortas e tipo test con razoamento	A résgueste é correcta. O razoamento está completo e moi ben redactado.	Razoamento correcto pero redactado de forma confusa ou o razoamento é correcto, pero escolle a resposta errada.	O razoamento está incompleto.	Acerta a resposta, pero non hai razoamento

CRITERIOS XERAIS DE CALIFICACIÓN DAS PROBAS ESCRITAS E BOLETÍNS

- As túas respostas deben axustarse ao solicitado na pregunta.
- Os apartados que esixen a solución dun apartado anterior cualifícanse independentemente do resultado do mencionado apartado.

- Un resultado erróneo pero con razoamento correcto será valorado.
- Un problema numérico con resposta correcta, sen razoamento ou xustificación, pode ser valorado con 0 se non deixas patente o modo polo que obtiveches os resultados.
- Os erros nas unidades ou a súa ausencia supoñen o desconto dun 25% da nota do apartado.
- Un erro de cálculo considerarase leve e descontará o 25% da nota do apartado. Se os resultados carecen de lóxica e non realizas unha aclaración serán cualificados con 0.
- Os erros graves de concepto supoñen a anulación do apartado correspondente.
- Cando unha. resposta deba ser razoada ou xustificada, non facelo supón unha puntuación de 0 no apartado correspondente.

ESCALA CONTROL: ELABORACIÓN DUN MAPA MENTAL

INDICADOR DE LOGRO	Magnífico Traballo	Bo Traballo	Podemos mellorar	Non está listo
A idea principal está en centro da folla e represéntase a través dunha imaxe significativa e representativa do tema. 1 pto.				
Os conceptos están organizados de forma xerárquica en sentido das agullas do reloxo e conectados entre si. 1 pto.				
O espazo está distribuído de forma equilibrada e harmónica. 1 pto.				
Destácanse as palabras máis importantes sobre as ramas principais e todas as ramas forman unha estrutura conectada 1 pto				
Utilízase a cor para diferenciar bloques de contido. 1 pto.				
Utilízanse símbolos e elementos visuais que axudan a relacionar ideas e aclarar vos conceptos. 1 pto.				
O mapa mental presenta un aspecto limpo, ordenado e claro. 1 pto.				
Os conceptos están ben relacionados e a información organízase de forma adecuada. 1 pto.				
O mapa mental é creativo: o uso da cor, a imaxe e as achegas persoais fan que o conxunto sexa orixinal e atractivo. 1 pto.				
Inclúense todas as fórmulas relacionadas co concepto principal. 1 pto				

(Fonte: Ed. Anaya)

ESCALA CONTROL: CADERNO DE CLASE

	BEN	MELLORABLE

PORTADA 2%	Figura nun lugar visible nome, apelidos, curso	Non están todos
MARXES 2%	Respecta sempre os catro marxes	Non respecta sempre os catro marxes
ESPACIADO 3%	Espazo razoable entre contidos	Espaciado mínimo. Non permite anotación nin correccións (propias ou alleas ao traballo)
CALIGRAFÍA 6%	Clara e coidada	Descoidada
ENUNCIADOS 15%	Copia pregunta e alterna cores pregunta resposta. Nos problemas/exercicios identifica datos e incógnitas	Non copia pregunta ou non alterna cores pregunta - resposta. Nos problemas/exercicios non identifica datos e incógnitas
CORRECCIÓNS 20%	As realiza nunha cor diferente. Sinala os motivos dos erros.	Non as realiza de maneira visible. Non sinala erros
CONTIDO 20%	Completa.	Incompleta
APUNTES E NOTAS 20%	Cotén esquemas / notas de aula ou propios	Non contén esquemas / notas de aula ou propios
MATERIAL ADICIONAL 2%	Se achegas ao caderno ordenados	Non se achegan ou están desordenados
LIMPIEZA E COIDADO 10%	Limpa e esmerada	Descoidada, con debuxos, contidos doutras materias

Colegio Plurilingüe
La Inmaculada
Marín
Hijas de la Caridad
Educación Vicenciana

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA
FÍSICA Y QUÍMICA2022/2023
CURSOS: 2ºe 4º ESO

PROFESORES:

LUCÍA GUEDE FREIRE
Mª DEL MAR LÓPEZ FARIÑA
NARCISO VALLE CAMPOS

ÍNDICE

1.- Introdución e contextualización 2

2.- Contribución ao desenvolvemento das competencias..... 4

3.- Concreción dos obxectivos por curso 22

4.- Concrecións dos estándares de aprendizaxe..... 28

5.- Concrecións metodolóxicas..... 45

6.- Materiais e recursos didácticos 48

7.- Criterios sobre a avaliación, a cualificación e promoción..... 49

8.- Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente 51

9.- Plans de seguimento das materias pendentes 53

10.- Procedementos para realizar a avaliación inicial..... 54

11.- Medidas de atención á diversidade 54

12.- Concreción dos elementos transversais..... 55

13.- Actividades complementarias e extraescolares..... .58

14.- Mecanismos de revisión da programación en relación cos resultados académicos.....58

15.- Relación de unidades didácticas 59

16. Anexo rúbricas e outros instrumentos de avaliación..... ..70

1.- INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

O Centro está localizado no centro urbano de Marín a maioría dos estudantes viven en zonas próximas polo que non é preciso o uso de trasporte escolar. Escolariza alumnado de tres etapas educativas: infantil, primaria e secundaria. A lingua preferente do alumnado é o castelán.

En canto ao perfil académico dos alumnos que cursan a materia a porcentaxe de alumnado que non promocionou (sobre os 106 matriculados), é dun 5% (5 alumnos).

Tres estudantes de 3ºB teñen a materia pendente do segundo curso e un alumno de 4º da ESO que promociona por imperativo legal non superou a materia de 3º curso. Para o programa de medidas de atención a este alumnado, véxase o apartado 9 da programación.

A docencia da materia corre a cargo dos seguintes docentes:

- Dª Lucía Guede Freire.
- Dª María del Mar López Fariña.
- D Narciso Valle Campos.

Distribución da docencia por niveis e grupos

Neste curso 2022-2023 están matriculados no centro no nivel da ESO 159 alumnos, repartidos en 8 grupos. Na seguinte táboa recóllese o número de estudantes da materia de Física e Química por niveis, a distribución en grupos e os profesores responsable da docencia.

<table>
<tr><th>NIVEIS</th><th>GRUPOS/ DOCENTES</th></tr>
<tr><td>2º A curso: 24 estudantes</td><td>Narciso Valle Campos</td></tr>
<tr><td>2º B curso: 24 estudantes</td><td rowspan="3">Mª del Mar López</td></tr>
<tr><td>3º A: 18 estudantes</td></tr>
<tr><td>3º B: 18 estudantes</td></tr>
<tr><td>4º A/B: 22 estudantes</td><td>Lucía Guede</td></tr>
<tr><td>TOTAL 106</td><td></td></tr>
</table>

	ALUMNOS			Alumnos novos no centro	Lingua predominante	Alumnos que non promocionaron	Alumnos que promocionan por imperativo legal	Alumnos que non acadaron os obxectivos (pendentes)	Necesidades especiais e reforzo educativo										Condicións persoais				Exentos de Francés	Exentos de galego	Adaptacións curriculares (ACI)	MATEMÁTICAS		OPTATIVAS 4º ESO					OPTATIVAS 3º ESO			DEPARTAMENTO DE CIENCIAS					DEPARTAMENTO ARTÍSTICA			DEPARTAMENTO DE LINGUAS							DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN
	Total	Homes	Mulleres						TDAH- déficit de atención e hiperactividade	TDA- déficit de atención	TEA - trastorno do espectro autista	Dificultades de aprendizaxe					Dislexia	Altas capacidades	Dificultades nas linguas (alumnos do estranxeiro)	Plan Alerta Escolar	Situación familiar desfavorecida	Trastorno de ansiedade	Problemas socioemocionais	Protocolo de Identidade de Xénero				ACADÉMICAS	APLICADAS	FÍSICA &QUÍMICA & BIOLOXÍA	INICIATIVA E ESPÍRITU EMP. & TECNOLOXÍA	TIC	FRANCÉS	ED .PLÁSTICA E VISUAL	FRANCÉS	EDUCACIÓN DIXITAL	C. CLÁSIC	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
												Lagoas de coñecemento	Lateralidade cruzada	Razoamento lóxico-matemático	Comprensión e razoamento																																					
1º A	20	10	10	3	C	1		1		3	1			1	1	1						1		5																	x	x		x		x	x	x	x	x	x			x
1º B	20	12	8		C			2	1		1				1		2	2						5															x		x		x		x	x	x	x	x	x			x
2º A	24	17	7		C	1	3	3	2			1		2	2			1*						6																x	x	x		x	x	x	x		x	x			x
2º B	24	11	13		C	2	1	5	1		3							2/1						4															x		x			x	x	x		x	x	x			x
3º A	18	10	8	1	C	1		7	2						2						1													4	11	3		x			x	x	x	x	x		x	x		x	x	x
3º B	18	9	9		C	1	1	3		1	2	1			2								1											3	11	4	x	x			x	x	x	x	x		x	x		x	x	x
4º A	18	7	11		C	1	2	5		1		1						2									12	6	12	6	17	10	9				x		x		x	x		x	x		x	x		x	x	x
4º B	17	6	11	1	C		1	7	1	1		1						2			1						10	7	10	7	17	7	10				x		x		x	x		x	x		x	x		x	x	x

C- Lingua predominate castelán
G- Lingua predominate galego

PROFESORADO QUE IMPARTE CLASE NA ESO:

DEPARTAMENTO DE CIENCIAS
1. Lucía Guede Freire
2. Mª Mar López
3. José M. Rivadulla Pereira
4. Jose Blanco Barros.
5. Narciso Valle

DEPARTAMENTO DE ARTÍSTICA
6. Ana Mª Acuña
7. Mar Castro-Rial,
8. Elena F. Sobral
9. Javier Medrano.

DEPARTAMENTO LINGUAS
10. Begoña Diz Magariños
11. Ana I. González Entenza
12. Mª Reyes Rosales Aldao
13. Mª del Carmen Fernández
14. Montserrat García Blanco
15. Mercedes Vivero

DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN
16. Roberto Briz Cid

2.- CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE.

CMCCT Competencia Matemática e Competencias básicas en Ciencia e Tecnoloxía
Interpretar e expresar con claridade e precisión informacións, datos e argumentación lóxica. Integrar o coñecemento matemático con outros tipos de coñecemento. Habilidade para interactuar co mundo físico. Comprensión de conceptos científicos e técnicos fundamentais.
CCL Competencia en Comunicación Linguística
Usar a linguaxe como instrumento de comunicación oral e máis escrita. Usar a linguaxe como ferramenta de comprensión e representación da realidade. Uso da linguaxe como medio de expresión conceptual, tanto oral como escrita.
CAA Competencia Aprender a Aprender
Ser quen de continuar aprendendo de xeito máis eficaz e autónomo cada vez, axustándose aos propios obxectivos. Dispoñer dun sentimento de competencia persoal, é dicir, amosar motivación, autoconfianza e gusto por aprender. Usar a atención, a concentración, a memoria, a comprensión e a expresión lingüística e ter a motivación do logro. Habilidade para obter información e transformar a mesma en coñecemento propio.
CSC Competencia Social el Cívica
Desenvolver un comportamento individual cívico de participación cidadá, compromiso social, tolerancia e respecto. Comprensión crítica da realidade social, política, económica e histórica do mundo, a súa evolución os seus logros, máis os seus problemas. Análise múltiple das distintas causas e dos distintos sistemas que permitan xulgar os feitos e os problemas sociais e históricos, para reflexionar sobre eles de xeito global e crítico. Desenvolvemento de estratexias de traballo en grupo: negociación, organización e responsabilidade.
CD Competencia Dixital
Buscar, obter, procesar e comunicar información para a transformar en coñecemento. Pericia na procura de información, na súa selección, rexistro, análise e tratamento. Dominio das linguaxes específicas básicas. Uso das TIC como transmisoras e xeradoras de información e coñecemento.
CSIEE Competencia Sentido de Iniciativa e Espírito Emprendedor
Adquisición da conciencia e aplicación de valores e actitudes persoais: responsabilidade, perseveranza, coñecemento dun mesmo, autoestima, creatividade, autocrítica e control emocional. Capacidade para elixir con criterio propio, de imaxinar proxectos e de levar adiante as accións necesarias para desenvolver as opcións e plans persoais. Habilidade para reelaborar os plans iniciais e atopar novas ideas, buscar solucións e levalas a cabo na práctica.
CCEC Competencia Conciencia Expresións Culturais
Reelaborar ideas e pensamentos propios e alleos, atopar fontes, formas e causas de comprensión e expresión.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA CMCCT			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
2º	FQ	FQB1.1.1.	Formula, de forma guiada, hipóteses para explicar fenómenos cotiáns, utilizando teorías e modelos científicos sinxelos
2º	FQ	FQB1.1.2.	Rexistra observacións e datos de maneira organizada e rigorosa, e comunícaos oralmente e por escrito utilizando esquemas, gráficos e táboas.
2º	FQ	FQB1.2.1.	Relaciona a investigación científica con algunha aplicación tecnolóxica sinxela na vida cotiá.
2º	FQ	FQB1.3.1.	Establece relacións entre magnitudes e unidades utilizando, preferentemente, o Sistema Internacional de Unidades para expresar os resultados
2º	FQ	FQB1.3.2.	Realiza medicións prácticas de magnitudes físicas da vida cotiá empregando o material e os instrumentos apropiados, e expresa os resultados correctamente no Sistema Internacional de Unidades.
2º	FQ	FQB1.4.1.	Recoñece e identifica os símbolos máis frecuentes utilizados na etiquetaxe de produtos químicos e instalacións, interpretando o seu significado.
2º	FQ	FQB1.4.2.	Identifica material e instrumentos básicos de laboratorio e coñece a súa forma de utilización para a realización de experiencias, respectando as normas de seguridade e identificando actitudes e medidas de actuación preventivas
2º	FQ	FQB1.5.1.	Selecciona e comprende de forma guiada información relevante nun texto de divulgación científica, e transmite as conclusións obtidas utilizando a linguaxe oral e escrita con propiedade.
2º	FQ	FQB1.6.1.	Realiza pequenos traballos de investigación sobre algún tema obxecto de estudo, aplicando o método científico e utilizando as TIC para a procura e a selección de información e presentación de conclusións.
2º	FQ	FQB2.1.1.	Distingue entre propiedades xerais e propiedades características da materia, e utiliza estas últimas para a caracterización de substancias.
2º	FQ	FQB2.1.2.	Relaciona propiedades dos materiais do contorno co uso que se fai deles.
2º	FQ	FQB2.1.3.	Describe a determinación experimental do volume e da masa dun sólido, realiza as medidas correspondentes e calcula a súa densidade.
2º	FQ	FQB2.2.1.	Xustifica que unha substancia pode presentarse en distintos estados de agregación dependendo das condicións de presión e temperatura en que se ache.
2º	FQ	FQB2.2.2.	Explica as propiedades dos gases, os líquidos e os sólidos.
2º	FQ	FQB2.2.3.	Describe os cambios de estado da materia e aplícaos á interpretación de fenómenos cotiáns.
2º	FQ	FQB2.2.4.	Deduce a partir das gráficas de quecemento dunha substancia os seus puntos de fusión e ebulición, e identifícaa utilizando as táboas de datos necesarias.
2º	FQ	FQB2.3.1	Xustifica o comportamento dos gases en situacións cotiás, en relación co modelo cinético-molecular.
2º	FQ	FQB2.3.2.	Interpreta gráficas, táboas de resultados e experiencias que relacionan a presión, o volume e a temperatura dun gas, utilizando o modelo cinético-molecular e as leis dos gases.
2º	FQ	FQB2.4.1.	Distingue e clasifica sistemas materiais de uso cotián en substancias puras e mesturas, e especifica neste último caso se se trata de mesturas homoxéneas, heteroxéneas ou coloides.
2º	FQ	FQB2.4.2.	Identifica o disolvente e o soluto ao analizar a composición de mesturas homoxéneas de especial interese.
2º	FQ	FQB2.4.3.	Realiza experiencias sinxelas de preparación de disolucións, describe o procedemento seguido e o material utilizado, determina a concentración e exprésaa en gramos/litro.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA CMCCT			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
2º	FQ	FQB2.5.1.	Deseña métodos de separación de mesturas segundo as propiedades características das substancias que as compoñen, describe o material de laboratorio adecuado e leva a cabo o proceso.
2º	FQ	FQB3.1.1.	Distingue entre cambios físicos e químicos en accións da vida cotiá en función de que haxa ou non formación de novas substancias.
2º	FQ	FQB3.1.2.	Describe o procedemento de realización de experimentos sinxelos nos que se poña de manifesto a formación de novas substancias e recoñece que se trata de cambios químicos.
2º	FQ	FQB3.1.3	Leva a cabo no laboratorio reaccións químicas sinxelas.
2º	FQ	FQB3.2.1.	Identifica os reactivos e os produtos de reaccións químicas sinxelas interpretando a representación esquemática dunha reacción química.
2º	FQ	FQB3.3.1.	Clasifica algúns produtos de uso cotián en función da súa procedencia natural ou sintética.
2º	FQ	FQB3.3.2.	Identifica e asocia produtos procedentes da industria química coa súa contribución á mellora da calidade de vida das persoas.
2º	FQ	FQB3.4.1.	Propón medidas e actitudes, a nivel individual e colectivo, para mitigar os problemas ambientais de importancia global.
2º	FQ	FQB4.1.1.	En situacións da vida cotiá, identifica as forzas que interveñen e relaciónaas cos seus correspondentes efectos na deformación ou na alteración do estado de movemento dun corpo.
2º	FQ	FQB4.1.2.	Establece a relación entre o alongamento producido nun resorte e as forzas que produciron eses alongamentos, e describe o material para empregar e o procedemento para a súa comprobación experimental
2º	FQ	FQB4.1.3.	Establece a relación entre unha forza e o seu correspondente efecto na deformación ou na alteración do estado de movemento dun corpo.
2º	FQ	FQB4.1.4.	Describe a utilidade do dinamómetro para medir a forza elástica e rexistra os resultados en táboas e representacións gráficas, expresando o resultado experimental en unidades do Sistema Internacional.
2º	FQ	FQB4.2.1.	Determina, experimentalmente ou a través de aplicacións informáticas, a velocidade media dun corpo, interpretando o resultado.
2º	FQ	FQB4.2.2.	Realiza cálculos para resolver problemas cotiáns utilizando o concepto de velocidade media.
2º	FQ	FQB4.3.1.	Deduce a velocidade media e instantánea a partir das representacións gráficas do espazo e da velocidade en función do tempo.
2º	FQ	FQB4.3.2.	Xustifica se un movemento é acelerando ou non a partir das representacións gráficas do espazo e da velocidade en función do tempo.
2º	FQ	FQB4.4.1.	Interpreta o funcionamento de máquinas mecánicas simples considerando a forza e a distancia ao eixe de xiro, e realiza cálculos sinxelos sobre o efecto multiplicador da forza producindo por estas máquinas.
2º	FQ	FQB4.5.1.	Analiza os efectos das forzas de rozamento e a súa influencia no movemento dos seres vivos e os vehículos.
2º	FQ	FQB4.6.1.	Relaciona cualitativamente a forza de gravidade que existe entre dous corpos coas súas masas e a distancia que os separa.
2º	FQ	FQB4.6.2.	Distingue entre masa e peso calculando o valor da aceleración da gravidade a partir da relación entre esas dúas magnitudes.
2º	FQ	FQB4.6.3.	Recoñece que a forza de gravidade mantén os planetas xirando arredor do Sol, e á Lúa arredor do noso planeta, e xustifica o motivo polo que esta atracción non leva á colisión dos dous corpos.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA CMCCT			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
2º	FQ	FQB4.7.1.	Relaciona cuantitativamente a velocidade da luz co tempo que tarda en chegar á Terra desde obxectos celestes afastados e coa distancia á que se atopan eses obxectos, interpretando os valores obtidos.
2º	FQ	FQB4.8.1.	Realiza un informe, empregando as tecnoloxías da información e da comunicación, a partir de observacións ou da procura guiada de información sobre a forza gravitatoria e os fenómenos asociados a ela.
2º	FQ	FQB5.1.1.	Argumenta que a enerxía pode transferirse, almacenarse ou disiparse, pero non crearse nin destruírse, utilizando exemplos.
2º	FQ	FQB5.1.2.	Recoñece e define a enerxía como unha magnitude e exprésaa na unidade correspondente do Sistema Internacional.
2º	FQ	FQB5.2.1.	Relaciona o concepto de enerxía coa capacidade de producir cambios, e identifica os tipos de enerxía que se poñen de manifesto en situacións cotiás, explicando as transformacións dunhas formas noutras.
2º	FQ	FQB5.3.1.	Explica o concepto de temperatura en termos do modelo cinético-molecular, e diferenza entre temperatura, enerxía e calor.
2º	FQ	FQB5.3.2	Recoñece a existencia dunha escala absoluta de temperatura e relaciona as escalas celsius e kelvin.
2º	FQ	FQB5.3.3.	Identifica os mecanismos de transferencia de enerxía recoñecéndoos en situacións cotiás e fenómenos atmosféricos, e xustifica a selección de materiais para edificios e no deseño de sistemas de quecemento.
2º	FQ	FQB5.4.1.	Explica o fenómeno da dilatación a partir dalgunha das súas aplicacións como os termómetros de líquido, xuntas de dilatación en estruturas, etc.
2º	FQ	FQB5.4.2.	Explica a escala celsius establecendo os puntos fixos dun termómetro baseado na dilatación dun líquido volátil.
2º	FQ	FQB5.4.3	Interpreta cualitativamente fenómenos cotiáns e experiencias nos que se poña de manifesto o equilibrio térmico asociándoo coa igualación de temperaturas.
2º	FQ	FQB5.5.1	Recoñece, describe e compara as fontes renovables e non renovables de enerxía, analizando con sentido crítico o seu impacto ambiental.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA COMUNICACIÓN LINGUÍSTICA CCL			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
2º	FQ	FQB1.1.1.	Formula, de forma guiada, hipóteses para explicar fenómenos cotiáns, utilizando teorías e modelos científicos sinxelos
2º	FQ	FQB1.1.2.	Rexistra observacións e datos de maneira organizada e rigorosa, e comunícaos oralmente e por escrito utilizando esquemas, gráficos e táboas.
2º	FQ	FQB1.4.1.	Recoñece e identifica os símbolos máis frecuentes utilizados na etiquetaxe de produtos químicos e instalacións, interpretando o seu significado.
2º	FQ	FQB1.5.1.	Selecciona e comprende de forma guiada información relevante nun texto de divulgación científica, e transmite as conclusións obtidas utilizando a linguaxe oral e escrita con propiedade.
2º	FQ	FQB1.6.1.	Realiza pequenos traballos de investigación sobre algún tema obxecto de estudo, aplicando o método científico e utilizando as TIC para a procura e a selección de información e presentación de conclusións.
2º	FQ	FQB2.1.1.	Distingue entre propiedades xerais e propiedades características da materia, e utiliza estas últimas para a caracterización de substancias.
2º	FQ	FQB2.1.3.	Describe a determinación experimental do volume e da masa dun sólido, realiza as medidas correspondentes e calcula a súa densidade.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA COMUNICACIÓN LINGUÍSTICA CCL			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
2º	FQ	FQB2.2.1.	Xustifica que unha substancia pode presentarse en distintos estados de agregación dependendo das condicións de presión e temperatura en que se ache.
2º	FQ	FQB2.2.2.	Explica as propiedades dos gases, os líquidos e os sólidos.
2º	FQ	FQB2.2.3.	Describe os cambios de estado da materia e aplícaos á interpretación de fenómenos cotiáns.
2º	FQ	FQB2.3.1.	Xustifica o comportamento dos gases en situacións cotiás, en relación co modelo cinético-molecular.
2º	FQ	FQB2.4.3.	Realiza experiencias sinxelas de preparación de disolucións, describe o procedemento seguido e o material utilizado, determina a concentración e exprésaa en gramos/litro.
2º	FQ	FQB2.5.1.	Deseña métodos de separación de mesturas segundo as propiedades características das substancias que as compoñen, describe o material de laboratorio adecuado e leva a cabo o proceso.
2º	FQ	FQB3.1.2.	Describe o procedemento de realización de experimentos sinxelos nos que se poña de manifesto a formación de novas substancias e recoñece que se trata de cambios químicos.
2º	FQ	FQB3.2.1.	Identifica os reactivos e os produtos de reaccións químicas sinxelas interpretando a representación esquemática dunha reacción química.
2º	FQ	FQB4.1.2.	Establece a relación entre o alongamento producido nun resorte e as forzas que produciron eses alongamentos, e describe o material para empregar e o procedemento para a súa comprobación experimental
2º	FQ	FQB4.1.4.	Describe a utilidade do dinamómetro para medir a forza elástica e rexistra os resultados en táboas e representacións gráficas, expresando o resultado experimental en unidades do Sistema Internacional.
2º	FQ	FQB.4.6.2.	Distingue entre masa e peso calculando o valor da aceleración da gravidade a partir da relación entre esas dúas magnitudes.
2º	FQ	FQB4.8.1.	Realiza un informe, empregando as tecnoloxías da información e da comunicación, a partir de observacións ou da procura guiada de información sobre a forza gravitatoria e os fenómenos asociados a ela.
2º	FQ	FQB5.1.1.	Argumenta que a enerxía pode transferirse, almacenarse ou disiparse, pero non crearse nin destruírse, utilizando exemplos.
2º	FQ	FQB5.1.2.	Recoñece e define a enerxía como unha magnitude e exprésaa na unidade correspondente do Sistema Internacional.
2º	FQ	FQB5.3.1.	Explica o concepto de temperatura en termos do modelo cinético-molecular, e diferenza entre temperatura, enerxía e calor.
2º	FQ	FQB5.4.1	Explica o fenómeno da dilatación a partir dalgunha das súas aplicacións como os termómetros de líquido, xuntas de dilatación en estruturas, etc.
2º	FQ	FQB5.4.2	Explica a escala Celsius establecendo os puntos fixos dun termómetro baseado na dilatación dun líquido volátil.
2º	FQ	FQB5.4.3	Interpreta cualitativamente fenómenos cotiáns e experiencias nos que se poña de manifesto o equilibrio térmico asociándoo coa igualación de temperaturas.
2º	FQ	FQB5.5.1	Recoñece, describe e compara as fontes renovables e non renovables de enerxía, analizando con sentido crítico o seu impacto ambiental.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA APRENDER A APRENDER CAA			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
2º	FQ	FQB1.1.1.	Formula, de forma guiada, hipóteses para explicar fenómenos cotiáns, utilizando teorías e modelos científicos sinxelos
2º	FQ	FQB1.5.1.	Selecciona e comprende de forma guiada información relevante nun texto de divulgación científica, e transmite as conclusións obtidas utilizando a linguaxe oral e escrita con propiedade.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA APRENDER A APRENDER CAA			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
2º	FQ	FQB1.5.2.	Identifica as principais características ligadas á fiabilidade e á obxectividade do fluxo de información existente en internet e outros medios dixitais.
2º	FQ	FQB1.6.1.	Realiza pequenos traballos de investigación sobre algún tema obxecto de estudo, aplicando o método científico e utilizando as TIC para a procura e a selección de información e presentación de conclusións.
2º	FQ	FQB1.6.2.	Participa, valora, xestiona e respecta o traballo individual e en equipo.
2º	FQ	FQB2.3.2.	Interpreta gráficas, táboas de resultados e experiencias que relacionan a presión, o volume e a temperatura dun gas, utilizando o modelo cinético-molecular e as leis dos gases.
2º	FQ	FQB2.5.1.	Deseña métodos de separación de mesturas segundo as propiedades características das substancias que as compoñen, describe o material de laboratorio adecuado e leva a cabo o proceso.
2º	FQ	FQB4.2.1.	Determina, experimentalmente ou a través de aplicacións informáticas, a velocidade media dun corpo, interpretando o resultado.
2º	FQ	FQB5.3.3.	Identifica os mecanismos de transferencia de enerxía recoñecéndoos en situacións cotiás e fenómenos atmosféricos, e xustifica a selección de materiais para edificios e no deseño de sistemas de quecemento.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIAS CÍVICAS E SOCIAS CSC			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
2º	FQ	FQB1.4.2.	Identifica material e instrumentos básicos de laboratorio e coñece a súa forma de utilización para a realización de experiencias, respectando as normas de seguridade e identificando actitudes e medidas de actuación preventivas.
2º	FQ	FQB1.5.2.	Identifica as principais características ligadas á fiabilidade e á obxectividade do fluxo de información existente en internet e outros medios dixitais.
2º	FQ	FQB1.6.2.	Participa, valora, xestiona e respecta o traballo individual e en equipo.
2º	FQ	FQB3.3.2.	Identifica e asocia produtos procedentes da industria química coa súa contribución á mellora da calidade de vida das persoas.
2º	FQ	FQB3.4.1.	Propón medidas e actitudes, a nivel individual e colectivo, para mitigar os problemas ambientais de importancia global.
2º	FQ	FQB5.3.3.	Identifica os mecanismos de transferencia de enerxía recoñecéndoos en situacións cotiás e fenómenos atmosféricos, e xustifica a selección de materiais para edificios e no deseño de sistemas de quecemento.
2º	FQ	FQB5.5.1	Recoñece, describe e compara as fontes renovables e non renovables de enerxía, analizando con sentido crítico o seu impacto ambiental.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA DIXITAL CD			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
2º	FQ	FQB1.5.2.	Identifica as principais características ligadas á fiabilidade e á obxectividade do fluxo de información existente en internet e outros medios dixitais.
2º	FQ	FQB1.6.1.	Realiza pequenos traballos de investigación sobre algún tema obxecto de estudo, aplicando o método científico e utilizando as TIC para a procura e a selección de información e presentación de conclusións.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA DIXITAL CD			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
2º	FQ	FQB4.2.1.	Determina, experimentalmente ou a través de aplicacións informáticas, a velocidade media dun corpo, interpretando o resultado.
2º	FQ	FQB4.8.1.	Realiza un informe, empregando as tecnoloxías da información e da comunicación, a partir de observacións ou da procura guiada de información sobre a forza gravitatoria e os fenómenos asociados a ela.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE SENTIDO DE INICIATIVA ESPÍRITO EMPRENDEDOR CSIEE			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
2º	FQ	FQB1.3.2.	Realiza medicións prácticas de magnitudes físicas da vida cotiá empregando o material e os instrumentos apropiados, e expresa os resultados correctamente no Sistema Internacional de Unidades.
2º	FQ	FQB1.4.2.	Identifica material e instrumentos básicos de laboratorio e coñece a súa forma de utilización para a realización de experiencias, respectando as normas de seguridade e identificando actitudes e medidas de actuación preventivas.
2º	FQ	FQB1.6.1.	Realiza pequenos traballos de investigación sobre algún tema obxecto de estudo, aplicando o método científico e utilizando as TIC para a procura e a selección de información e presentación de conclusións.
2º	FQ	FQB1.6.2.	Participa, valora, xestiona e respecta o traballo individual e en equipo
2º	FQ	FQB2.4.3	Realiza experiencias sinxelas de preparación de disolucións, describe o procedemento seguido e o material utilizado, determina a concentración e exprésaa en gramos/litro.
2º	FQ	FQB2.5.1.	Deseña métodos de separación de mesturas segundo as propiedades características das substancias que as compoñen, describe o material de laboratorio adecuado e leva a cabo o proceso.
2º	FQ	FQB3.1.3	Leva a cabo no laboratorio reaccións químicas sinxelas.
2º	FQ	FQB3.4.1.	Propón medidas e actitudes, a nivel individual e colectivo, para mitigar os problemas ambientais de importancia global.
2º	FQ	FQB4.2.1.	Determina, experimentalmente ou a través de aplicacións informáticas, a velocidade media dun corpo, interpretando o resultado.
2º	FQ	FQB4.8.1.	Realiza un informe, empregando as tecnoloxías da información e da comunicación, a partir de observacións ou da procura guiada de información sobre a forza gravitatoria e os fenómenos asociados a ela.
2º	FQ	FQB5.5.1	Recoñece, describe e compara as fontes renovables e non renovables de enerxía, analizando con sentido crítico o seu impacto ambiental.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAIS CCEC			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
2º	FQ	FQB1.2.1.	Relaciona a investigación científica con algunha aplicación tecnolóxica sinxela na vida cotiá.
2º	FQ	FQB1.6.1.	Realiza pequenos traballos de investigación sobre algún tema obxecto de estudo, aplicando o método científico e utilizando as TIC para a procura e a selección de información e presentación de conclusións.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA CMCCT			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	FQ	FQB1.1.1	Describe hechos históricos relevantes en los que ha sido definitiva la colaboración de científicos y científicas de diferentes áreas de conocimiento.
4º	FQ	FQB1.1.2	Argumenta con espíritu crítico el grado de rigor científico de un artículo o una noticia, analizando el método de trabajo e identificando las características del trabajo científico
4º	FQ	FQB1.2.1	Distingue entre hipótesis, leyes y teorías, y explica los procesos que corroboran una hipótesis y la dotan de valor científico.
4º	FQ	FQB1.3.1	Identifica una determinada magnitud como escalar o vectorial y describe los elementos que definen a esta última.
4º	FQ	FQB1.4.1	Comprueba la homogeneidad de una fórmula aplicando la ecuación de dimensiones a los dos miembros
4º	FQ	FQB1.5.1	Calcula e interpreta el error absoluto y el error relativo de una medida conocido el valor real.
4º	FQ	FQB1.6.1	Calcula y expresa correctamente, partiendo de un conjunto de valores resultantes de la medida de una misma magnitud, el valor de la medida, utilizando las cifras significativas adecuadas
4º	FQ	FQB1.7.1	Representa gráficamente los resultados obtenidos de la medida de dos magnitudes relacionadas infiriendo, en su caso, si se trata de una relación lineal, cuadrática o de proporcionalidad inversa, y deduciendo la fórmula.
4º	FQ	FQB1.8.1	Elabora y defiende un proyecto de investigación sobre un tema de interés científico, utilizando las TIC.
4º	FQ	FQB1.9.1	Realiza de manera cooperativa o colaborativa algunas tareas propias de la investigación científica: búsqueda de información, prácticas de laboratorio o pequeños proyectos de investigación.
4º	FQ	FQB1.9.2	Realiza de manera cooperativa o colaborativa algunas tareas propias de la investigación científica utilizando las TIC.
4º	FQ	FQB2.1.1	Compara los modelos atómicos propuestos a lo largo de la historia para interpretar la naturaleza íntima de la materia, interpretando las evidencias que hicieron necesaria la evolución de los mismos.
4º	FQ	FQB2.1.2	Utiliza las TIC o aplicaciones interactivas para visualizar la representación de la estructura de la materia en los diferentes modelos atómicos.
4º	FQ	FQB2.2.1	Establece la configuración electrónica de los elementos representativos a partir de su número atómico para deducir su posición en la Tabla Periódica, sus electrones de valencia y su comportamiento químico.
4º	FQ	FQB2.2.2	Distingue entre metales, no metales, semimetales y gases nobles justificando esta clasificación en función de su configuración electrónica.
4º	FQ	FQB2.3.1	Escribe el nombre y el símbolo de los elementos químicos y los sitúa en la tabla periódica
4º	FQ	FQB2.4.1	Utiliza la regla del octeto y diagramas de Lewis para predecir la estructura y fórmula de los compuestos iónicos y covalentes.
4º	FQ	FQB2.4.2	Interpreta la diferente información que ofrecen los subíndices de la fórmula de un compuesto según se trate de moléculas o redes cristalinas
4º	FQ	FQB2.5.1	Explica las propiedades de sustancias covalentes, iónicas y metálicas en función de las interacciones entre sus átomos o moléculas
4º	FQ	FQB2.5.2	Explica la naturaleza del enlace metálico utilizando la teoría de los electrones libres y la relaciona con las propiedades características de los metales
4º	FQ	FQB2.5.3	Diseña y realiza ensayos de laboratorio que permitan deducir el tipo de enlace presente en una sustancia desconocida.
4º	FQ	FQB2.6.1	Nombra y formula compuestos inorgánicos ternarios, siguiendo las normas de la IUPAC.
4º	FQ	FQB2.7.1	Justifica la importancia de las fuerzas intermoleculares en sustancias de interés biológico.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA CMCCT			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	FQ	FQB2.7.2	Relaciona la intensidad y el tipo de las fuerzas intermoleculares con el estado físico y los puntos de fusión y ebullición de las sustancias covalentes moleculares, interpretando gráficos o tablas que contengan los datos necesarios.
4º	FQ	FQB2.8.1	Explica los motivos por los que el carbono es el elemento que forma mayor número de compuestos
4º	FQ	FQB2.8.2	Analiza las formas alotrópicas del carbono, relacionando la estructura con las propiedades
4º	FQ	FQB2.9.1	Identifica y representa hidrocarburos sencillos mediante su fórmula molecular, semidesarrollada y desarrollada
4º	FQ	FQB2.9.2	Deduce, a partir de modelos moleculares, las fórmulas usadas en la representación de hidrocarburos
4º	FQ	FQB2.9.3	Describe las aplicaciones de hidrocarburos sencillos de especial interés.
4º	FQ	FQB2.10.1	Reconoce el grupo funcional y la familia orgánica a partir de la fórmula de alcoholes, aldehídos, cetonas, ácidos carboxílicos, ésteres y aminas.
4º	FQ	FQB3.1.1	Interpreta reacciones químicas sencillas utilizando la teoría de colisiones, y deduce la ley de conservación de la masa.
4º	FQ	FQB3.2.1	Predice el efecto que sobre la velocidad de reacción tienen: la concentración de los reactivos, la temperatura, el grado de división de los reactivos sólidos y los catalizadores.
4º	FQ	FQB3.2.2	Analiza el efecto de los distintos factores que afectan a la velocidad de una reacción química ya sea a través de experiencias de laboratorio o mediante aplicaciones virtuales interactivas en las que la manipulación de las distintas variables permita extraer conclusiones
4º	FQ	FQB3.3.1	Determina el carácter endotérmico o exotérmico de una reacción química analizando el signo del calor de reacción asociado.
4º	FQ	FQB3.4.1	Realiza cálculos que relacionen la cantidad de sustancia, la masa atómica o molecular y la constante del número de Avogadro.
4º	FQ	FQB3.5.1	Interpreta los coeficientes de una ecuación química en términos de partículas y moles y, en el caso de reacciones entre gases, en término de volúmenes.
4º	FQ	FQB3.5.2	Resuelve problemas, realizando cálculos estequiométricos, con reactivos puros y suponiendo un rendimiento completo de la reacción, tanto si los reactivos están en estado sólido como si están en disolución
4º	FQ	FQB3.6.1	Utiliza la teoría de Arrhenius para describir el comportamiento químico de ácidos y bases.
4º	FQ	FQB3.6.2	Establece el carácter ácido, básico o neutro de una disolución utilizando la escala de pH.
4º	FQ	FQB3.7.1	Diseña y describe el procedimiento de realización de una volumetría de neutralización entre un ácido fuerte y una base fuertes, interpretando los resultados.
4º	FQ	FQB3.7.2	Planifica una experiencia, y describe el procedimiento a seguir en el laboratorio, que demuestre que en las reacciones de combustión se produce dióxido de carbono mediante la detección de este gas.
4º	FQ	FQB3.7.3	Realiza algunas experiencias de laboratorio en las que tengan lugar reacciones de síntesis, combustión o neutralización.
4º	FQ	FQB3.8.1	Describe las reacciones de síntesis industrial del amoníaco y del ácido sulfúrico, así como los usos de estas sustancias en la industria química.
4º	FQ	FQB3.8.2	Valora la importancia de las reacciones de combustión en la generación de electricidad en centrales térmicas, en la automoción y en la respiración celular.
4º	FQ	FQB3.8.3	Interpreta casos concretos de reacciones de neutralización de importancia biológica e industrial.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA CMCCT			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	FQ	FQB4.1.1	Representa la trayectoria y los vectores de posición, desplazamiento y velocidad en distintos tipos de movimiento, utilizando un sistema de referencia.
4º	FQ	FQB4.2.1	Clasifica distintos tipos de movimientos en función de su trayectoria y su velocidad.
4º	FQ	FQB4.2.2	Justifica la insuficiencia del valor medio de la velocidad en un estudio cualitativo del movimiento rectilíneo uniformemente acelerado (M.R.U.A), razonando el concepto de velocidad instantánea.
4º	FQ	FQB4.3.1	Deduce las expresiones matemáticas que relacionan las distintas variables en los movimientos rectilíneo uniforme (M.R.U.), rectilíneo uniformemente acelerado (M.R.U.A.), y circular uniforme (M.C.U.), así como las relaciones entre las magnitudes lineales y angulares.
4º	FQ	FQB4.4.1	Resuelve problemas de movimiento rectilíneo uniforme (M.R.U.), rectilíneo uniformemente acelerado (M.R.U.A.), y circular uniforme (M.C.U.), incluyendo movimiento de graves, teniendo en cuenta valores positivos y negativos de las magnitudes, y expresando el resultado en unidades del Sistema Internacional.
4º	FQ	FQB4.4.2	Determina tiempos y distancias de frenado de vehículos y justifica, a partir de los resultados, la importancia de mantener la distancia de seguridad en carretera.
4º	FQ	FQB4.4.3	Argumenta la existencia de vector aceleración en todo movimiento curvilíneo y calcula su valor en el caso del movimiento circular uniforme.
4º	FQ	FQB4.5.1	Determina el valor de la velocidad y la aceleración a partir de gráficas posición, tiempo y velocidad-tiempo en movimientos rectilíneos.
4º	FQ	FQB4.5.2	Diseña y describe experiencias realizables bien en el laboratorio o empleando aplicaciones virtuales interactivas, para determinar la variación de la posición y la velocidad de un cuerpo en función del tiempo y representa e interpreta los resultados obtenidos.
4º	FQ	FQB4.6.1	Identifica las fuerzas implicadas en fenómenos cotidianos en los que hay cambios en la velocidad de un cuerpo.
4º	FQ	FQB4.6.2	Representa vectorialmente el peso, la fuerza normal, la fuerza de roce y la fuerza centrípeta en casos de movimientos rectos y circulares.
4º	FQ	FQB4.7.1	Identifica y representa las fuerzas que actúan sobre un cuerpo en movimiento en un plano tanto horizontal como inclinado, calculando la fuerza resultante y la aceleración.
4º	FQ	FQB4.8.1	Interpreta fenómenos cotidianos en términos de las leyes de Newton.
4º	FQ	FQB4.8.2	Deduce la primera ley de Newton como consecuencia del enunciado de la segunda ley.
4º	FQ	FQB4.8.3	Representa e interpreta las fuerzas de acción y reacción en situaciones de interacción entre objetos.
4º	FQ	FQB4.9.1	Justifica el motivo por el que las fuerzas de atracción gravitatoria solo se ponen de manifiesto para objetos muy masivos, comparando los resultados obtenidos de aplicar la ley de la gravitación universal al cálculo de fuerzas entre distintos pares de objetos.
4º	FQ	FQB4.9.2	Obtiene la expresión de la aceleración de la gravedad a partir de la ley de la gravitación universal, relacionando las expresiones matemáticas del peso de un cuerpo y la fuerza de atracción gravitatoria.
4º	FQ	FQB4.10.1	Razona el motivo por el que las fuerzas gravitatorias producen en algunos casos movimientos de caída libre y en otros casos movimientos orbitales.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA CMCCT			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	FQ	FQB4.11.1	Describe las aplicaciones de los satélites artificiales en telecomunicaciones, predicción meteorológica, posicionamiento global, astronomía y cartografía, así como los riesgos derivados de la basura espacial que generan.
4º	FQ	FQB4.12.1	Interpreta fenómenos y aplicaciones prácticas en las que se ponen de manifiesto la relación entre la superficie de aplicación de una fuerza y el efecto resultante.
4º	FQ	FQB4.12.2	Calcula la presión ejercida por el peso de un objeto regular en distintas situaciones en las que varía la superficie en la que se apoya, compara los resultados y extrae conclusiones.
4º	FQ	FQB4.13.1	Justifica razonadamente fenómenos en los que se ponga de manifiesto la relación entre la presión y la profundidad en el seno de la hidrosfera y la atmósfera.
4º	FQ	FQB4.13.2	Explica el abastecimiento de agua potable, el diseño de una presa y las aplicaciones del sifón, utilizando el principio fundamental de la hidroestática.
4º	FQ	FQB4.13.3	Resuelve problemas relacionados con la presión en el interior de un fluido aplicando el principio fundamental de la hidrostática.
4º	FQ	FQB4.13.4	Analiza aplicaciones prácticas basadas en el principio de Pascal, como la presa hidráulica, el elevador, o la dirección y los frenos hidráulicos, aplicando la expresión matemática de este principio a la resolución de problemas en contextos prácticos.
4º	FQ	FQB4.13.5	Predice la mayor o menor flotabilidad de objetos utilizando la expresión matemática del principio de Arquímedes, y la verifica experimentalmente en algún caso.
4º	FQ	FQB4.14.1	Comprueba experimentalmente o utilizando aplicaciones virtuales interactivas la relación entre presión hidrostática y profundidad en fenómenos como la paradoja hidrostática, el tonel de Arquímedes y el principio de vasos comunicantes.
4º	FQ	FQB4.14.2	Interpreta el papel de la presión atmosférica en experiencias como el experimento de Torricelli, los hemisferios de Magdeburgo, recipientes invertidos en donde no se derrama el contenido, etc., infiriendo en su elevado valor.
4º	FQ	FQB4.14.3	Describe el funcionamiento básico de barómetros y manómetros, y justifica su utilidad en diversas aplicaciones prácticas.
4º	FQ	FQB4.15.1	Relaciona los fenómenos atmosféricos del viento y la formación de frentes con la diferencia de presiones atmosféricas entre distintas zonas.
4º	FQ	FQB4.15.2	Interpreta los mapas de isobaras que se muestran en el pronóstico del tiempo, indicando el significado de la simbología y los datos que aparecen en éstos.
4º	FQ	FQB5.1.1	Resuelve problemas de transformaciones entre energía cinética y potencial gravitatoria, aplicando el principio de conservación de la energía mecánica.
4º	FQ	FQB5.1.2	Determina la energía disipada en forma de calor en situaciones donde disminuye la energía mecánica.
4º	FQ	FQB5.2.1	Identifica el calor y el trabajo como formas de intercambio de energía, distinguiendo las acepciones coloquiales de estos términos del significado científico de los mismos.
4º	FQ	FQB5.2.2	Reconoce en qué condiciones un sistema intercambia energía en forma de calor o en forma de trabajo.
4º	FQ	FQB5.3.1	Halla el trabajo y la potencia asociados a una fuerza, incluyendo situaciones en las que la fuerza forma un ángulo distinto de cero con el desplazamiento, expresando el resultado en las unidades del Sistema Internacional u otras de uso común como la caloría, el kWh y el CV.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA CMCCT			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	FQ	FQB5.4.1	Describe las transformaciones que experimenta un cuerpo al ganar o perder energía, determinando el calor necesario para que se produzca una variación de temperatura dada y para un cambio de estado, representando gráficamente dichas transformaciones.
4º	FQ	FQB5.4.2	Calcula la energía transferida entre cuerpos a distinta temperatura y el valor de la temperatura final aplicando el concepto de equilibrio térmico.
4º	FQ	FQB5.4.3	Relaciona la variación de la longitud de un objeto con la variación de su temperatura utilizando el coeficiente de dilatación lineal correspondiente
4º	FQ	FQB5.4.4	Determina experimentalmente calores específicos y calores latentes de sustancias mediante un calorímetro, realizando los cálculos necesarios a partir de los datos empíricos obtenidos.
4º	FQ	FQB5.5.1	Explica o interpreta, mediante ilustraciones o a partir de ellas, el fundamento del funcionamiento del motor de explosión.
4º	FQ	FQB5.5.2	Realiza un trabajo sobre la importancia histórica del motor de explosión y lo presenta empleando las TIC.
4º	FQ	FQB5.6.1	Utiliza el concepto de la degradación de la energía para relacionar la energía absorbida y el trabajo realizado por una máquina térmica.
4º	FQ	FQB5.6.2	Emplea simulaciones virtuales interactivas para determinar la degradación de la energía en diferentes máquinas, y expone los resultados empleando las TIC.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA COMUNICACIÓN LINGUÍSTICA CCL			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	FQ	FQB1.1.1	Describe hechos históricos relevantes en los que ha sido definitiva la colaboración de científicos y científicas de diferentes áreas de conocimiento.
4º	FQ	FQB1.1.2	Argumenta con espíritu crítico el grado de rigor científico de un artículo o una noticia, analizando el método de trabajo e identificando las características del trabajo científico
4º	FQ	FQB1.8.1	Elabora y defiende un proyecto de investigación sobre un tema de interés científico, utilizando las TIC.
4º	FQ	FQB1.9.1	Realiza de manera cooperativa o colaborativa algunas tareas propias de la investigación científica: búsqueda de información, prácticas de laboratorio o pequeños proyectos de investigación
4º	FQ	FQB1.9.2	Realiza de manera cooperativa o colaborativa algunas tareas propias de la investigación científica utilizando las TIC
4º	FQ	FQB1.2.1	Distingue entre hipótesis, leyes y teorías, y explica los procesos que corroboran una hipótesis y la dotan de valor científico.
4º	FQ	FQB1.3.1	Identifica una determinada magnitud como escalar o vectorial y describe los elementos que definen esta última
4º	FQ	FQB2.1.1.	Compara los modelos atómicos propuestos a lo largo de la historia para interpretar la naturaleza íntima de la materia, interpretando las evidencias que hicieron necesaria la evolución de los mismos.
4º	FQ	FQB2.2.2	Distingue entre metales, no metales, semimetales y gases nobles justificando esta clasificación en función de su configuración electrónica.
4º	FQ	FQB2.5.1	Explica las propiedades de sustancias covalentes, iónicas y metálicas en función de las interacciones entre sus átomos o moléculas

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA COMUNICACIÓN LINGUÍSTICA CCL			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	FQ	FQB2.5.2	Diseña y describe experiencias realizables bien en el laboratorio o empleando aplicaciones virtuales interactivas, para determinar la variación de la posición y la velocidad de un cuerpo en función del tiempo y representa e interpreta los resultados obtenidos.
4º	FQ	FQB2.6.1	Nombra y formula compuestos orgánicos ternarios, siguiendo las normas de la IUPAC
4º	FQ	FQB2.7.1	Justifica la importancia de las fuerzas intermoleculares en sustancias de interés biológico.
4º	FQ	FQB2.8.1	Explica los motivos por los que el carbono es el elemento que forma mayor número de compuestos
4º	FQ	FQB2.8.2	Analiza las formas alotrópicas del carbono, relacionando la estructura con las propiedades
4º	FQ	FQB3.1.1	Interpreta reacciones químicas sencillas utilizando la teoría de colisiones, y deduce la ley de conservación de la masa.
4º	FQ	FQB3.5.2	Resuelve problemas, realizando cálculos estequiométricos, con reactivos puros y suponiendo un rendimiento completo de la reacción, tanto si los reactivos están en estado sólido como si están en disolución
4º	FQ	FQB3.6.1	Utiliza la teoría de Arrhenius para describir el comportamiento químico de ácidos y bases.
4º	FQ	FQB3.7.1	Diseña y describe el procedimiento de realización de una volumetría de neutralización entre un ácido fuerte y una base fuertes, interpretando los resultados.
4º	FQ	FQB3.7.2	Planifica una experiencia, y describe el procedimiento a seguir en el laboratorio, que demuestre que en las reacciones de combustión se produce dióxido de carbono mediante la detección de este gas.
4º	FQ	FQB3.8.1	Describe las reacciones de síntesis industrial del amoníaco y del ácido sulfúrico, así como los usos de estas sustancias en la industria química.
4º	FQ	FQB3.8.3	Interpreta casos concretos de reacciones de neutralización de importancia biológica e industrial.
4º	FQ	FQB4.2.2.	Justifica la insuficiencia del valor medio de la velocidad en un estudio cualitativo del movimiento rectilíneo uniformemente acelerado (M.R.U.A), razonando el concepto de velocidad instantánea.
4º	FQ	FQB4.4.1	Resuelve problemas de movimiento rectilíneo uniforme (M.R.U.), rectilíneo uniformemente acelerado (M.R.U.A.), y circular uniforme (M.C.U.), incluyendo movimiento de graves, teniendo en cuenta valores positivos y negativos de las magnitudes, y expresando el resultado en unidades del Sistema Internacional.
4º	FQ	FQB4.4.3	Argumenta la existencia de vector aceleración en todo movimiento curvilíneo y calcula su valor en el caso del movimiento circular uniforme.
4º	FQ	FQB4.5.2	Diseña, describe y realiza individualmente o en equipo experiencias en el laboratorio o empleando aplicaciones virtuales interactiva, para determinar la variación de la posición y la velocidad de un cuerpo en función del tiempo, y representa e interpreta los resultados obtenidos.
4º	FQ	FQB4.9.1	Justifica el motivo por el que las fuerzas de atracción gravitatoria solo se ponen de manifiesto para objetos muy masivos, comparando los resultados obtenidos de aplicar la ley de la gravitación universal al cálculo de fuerzas entre distintos pares de objetos.
4º	FQ	FQB4.10.1	Razona el motivo por el que las fuerzas gravitatorias producen en algunos casos movimientos de caída libre y en otros casos movimientos orbitales.
4º	FQ	FQB4.11.1	Describe las aplicaciones de los satélites artificiales en telecomunicaciones, predicción meteorológica, posicionamiento global, astronomía y cartografía, así como los riesgos derivados de la basura espacial que generan.
4º	FQ	FQB4.13.1	Justifica razonadamente fenómenos en los que se ponga de manifiesto la relación entre la presión y la profundidad en el seno de la hidrosfera y la atmósfera.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA COMUNICACIÓN LINGUÍSTICA CCL			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	FQ	FQB4.13.2	Explica el abastecimiento de agua potable, el diseño de una presa y las aplicaciones del sifón, utilizando el principio fundamental de la hidroestática.
4º	FQ	FQB4.13.3.	Resuelve problemas relacionados con la presión en el interior de un fluido aplicando el principio fundamental de la hidrostática.
4º	FQ	FQB4.13.4	Analiza aplicaciones prácticas basadas en el principio de Pascal, como la presa hidráulica, el elevador, o la dirección y los frenos hidráulicos, aplicando la expresión matemática de este principio a la resolución de problemas en contextos prácticos.
4º	FQ	FQB4.14.2	Interpreta el papel de la presión atmosférica en experiencias como el experimento de Torricelli, los hemisferios de Magdeburgo, recipientes invertidos en donde no se derrama el contenido, etc., infiriendo en su elevado valor.
4º	FQ	FQB4.14.3	Describe el funcionamiento básico de barómetros y manómetros, y justifica su utilidad en diversas aplicaciones prácticas.
4º	FQ	FQB.4.15.1	Relaciona los fenómenos atmosféricos del viento y la formación de frentes con la diferencia de presiones atmosféricas entre distintas zonas.
4º	FQ	FQB5.2.1	Identifica el calor y el trabajo como formas de intercambio de energía, distinguiendo las acepciones coloquiales de estos términos del significado científico de los mismos.
4º	FQ	FQB5.4.1	Describe las transformaciones que experimenta un cuerpo al ganar o perder energía, determinando el calor necesario para que se produzca una variación de temperatura dada y para un cambio de estado, representando gráficamente dichas transformaciones.
4º	FQ	FQB5.5.1	Explica o interpreta, mediante ilustraciones o a partir de ellas, el fundamento del funcionamiento del motor de explosión.
4º	FQ	FQB5.6.1	Utiliza el concepto de la degradación de la energía para relacionar la energía absorbida y el trabajo realizado por una máquina térmica.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA APRENDER A APRENDER CAA			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	FQ	FQB1.1.2	Argumenta con espíritu crítico el grado de rigor científico de un artículo o una noticia, analizando el método de trabajo e identificando las características del trabajo científico
4º	FQ	FQB1.2.1	Distingue entre hipótesis, leyes y teorías, y explica los procesos que corroboran una hipótesis y la dotan de valor científico.
4º	FQ	FQB1.8.1	Elabora y defiende un proyecto de investigación sobre un tema de interés científico, utilizando las TIC.
4º	FQ	FQB1.9.1	Realiza de manera cooperativa o colaborativa algunas tareas propias de la investigación científica: búsqueda de información, prácticas de laboratorio o pequeños proyectos de investigación.
4º	FQ	FQB1.9.2	Realiza de manera cooperativa o colaborativa algunas tareas propias de la investigación científica utilizando las TIC.
4º	FQ	FQB2.1.1.	Compara los modelos atómicos propuestos a lo largo de la historia para interpretar la naturaleza íntima de la materia, interpretando las evidencias que hicieron necesaria la evolución de los mismos.
4º	FQ	FQB2.5.3	Diseña y realiza ensayos de laboratorio que permitan deducir el tipo de enlace presente en una sustancia desconocida.
4º	FQ	FQB3.7.3	Realiza algunas experiencias de laboratorio en las que tengan lugar reacciones de síntesis, combustión o neutralización.
4º	FQ	FQB4.5.2	Diseña y describe experiencias realizables bien en el laboratorio o empleando aplicaciones virtuales interactivas, para determinar la variación de la posición y la velocidad de un cuerpo en función del tiempo y representa e interpreta los resultados obtenidos.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA APRENDER A APRENDER CAA			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	FQ	FQB5.1.2	Determina la energía disipada en forma de calor en situaciones donde disminuye la energía mecánica.
4º	FQ	FQB5.2.1	Identifica el calor y el trabajo como formas de intercambio de energía, distinguiendo las acepciones coloquiales de estos términos del significado científico de los mismos.
4º	FQ	FQB5.2.2	Reconoce en qué condiciones un sistema intercambia energía en forma de calor o en forma de trabajo.
4º	FQ	FQB5.4.4	Determina experimentalmente calores específicos y calores latentes de sustancias mediante un calorímetro, realizando los cálculos necesarios a partir de los datos empíricos obtenidos.
4º	FQ	FQB5.5.2	Realiza un trabajo sobre la importancia histórica del motor de explosión y lo presenta empleando las TIC.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIAS CÍVICAS E SOCIAS CSC			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	FQ	FQB1.1.1	Describe hechos históricos relevantes en los que ha sido definitiva la colaboración de científicos y científicas de diferentes áreas de conocimiento.
4º	FQ	FQB1.8.1	Elabora y defiende un proyecto de investigación sobre un tema de interés científico, utilizando las TIC.
4º	FQ	FQB1.9.1	Realiza de manera cooperativa o colaborativa algunas tareas propias de la investigación científica: búsqueda de información, prácticas de laboratorio o pequeños proyectos de investigación.
4º	FQ	FQB1.9.2	Realiza de manera cooperativa o colaborativa algunas tareas propias de la investigación científica utilizando las TIC.
4º	FQ	FQB3.8.2	Valora la importancia de las reacciones de combustión en la generación de electricidad en centrales térmicas, en la automoción y en la respiración celular.
4º	FQ	FQB4.4.2	Determina tiempos y distancias de frenada de vehículos y justifica, a partir de los resultados, la importancia de mantener la distancia de seguridad en la carretera.
4º	FQ	FQB4.5.2	Diseña y describe experiencias realizables bien en el laboratorio o empleando aplicaciones virtuales interactivas, para determinar la variación de la posición y la velocidad de un cuerpo en función del tiempo y representa e interpreta los resultados obtenidos.
4º	FQ	FQB4.11.1	Describe las aplicaciones de los satélites artificiales en telecomunicaciones, predicción meteorológica, posicionamiento global, astronomía y cartografía, así como los riesgos derivados de la basura espacial que generan.
4º	FQ	FQB5.5.2	Realiza un trabajo sobre la importancia histórica del motor de explosión y lo presenta empleando las TIC.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA DIXITAL CD			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	FQ	FQB1.1.2	Argumenta con espíritu crítico el grado de rigor científico de un artículo o una noticia, analizando el método de trabajo e identificando las características del trabajo científico
4º	FQ	FQB1.8.1	Elabora y defiende un proyecto de investigación sobre un tema de interés científico, utilizando las TIC.
4º	FQ	FQB1.9.1	Realiza de manera cooperativa o colaborativa algunas tareas propias de la investigación científica: búsqueda de información, prácticas de laboratorio o pequeños proyectos de investigación.
4º	FQ	FQB1.9.2	Realiza de manera cooperativa o colaborativa algunas tareas propias de la investigación científica utilizando las TIC.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA DIXITAL CD			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	FQ	FQB2.1.2	Utiliza las TIC o aplicaciones interactivas para visualizar la representación de la estructura de la materia en los diferentes modelos atómicos.
4º	FQ	FQB3.2.2	Analiza el efecto de los distintos factores que afectan a la velocidad de una reacción química ya sea a través de experiencias de laboratorio o mediante aplicaciones virtuales interactivas en las que la manipulación de las distintas variables permita extraer conclusiones
4º	FQ	FQB4.5.2	Diseña y describe experiencias realizables bien en el laboratorio o empleando aplicaciones virtuales interactivas, para determinar la variación de la posición y la velocidad de un cuerpo en función del tiempo y representa e interpreta los resultados obtenidos
4º	FQ	FQB4.14.1	Comprueba experimentalmente o utilizando aplicaciones virtuales interactivas la relación entre presión hidrostática y profundidad en fenómenos como la paradoja hidrostática, el tonel de Arquímedes y el principio de vasos comunicantes.
4º	FQ	FQB5.5.2	Realiza un trabajo sobre la importancia histórica del motor de explosión y lo presenta empleando las TIC.
4º	FQ	FQB5.6.2	Emplea simulaciones virtuales interactivas para determinar la degradación de la energía en diferentes máquinas, y expone los resultados empleando las TIC.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE SENTIDO DE INICIATIVA ESPÍRITO EMPRENDEDOR CSIEE			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	FQ	FQB1.1.2	Argumenta con espíritu crítico el grado de rigor científico de un artículo o una noticia, analizando el método de trabajo e identificando las características del trabajo científico
4º	FQ	FQB1.8.1	Elabora y defiende un proyecto de investigación sobre un tema de interés científico, utilizando las TIC.
4º	FQ	FQB1.9.1	Realiza de manera cooperativa o colaborativa algunas tareas propias de la investigación científica: búsqueda de información, prácticas de laboratorio o pequeños proyectos de investigación
4º	FQ	FQB1.9.2	Realiza de manera cooperativa o colaborativa algunas tareas propias de la investigación científica utilizando las TIC
4º	FQ	FQB2.5.3	Diseña y realiza ensayos de laboratorio que permitan deducir el tipo de enlace presente en una sustancia desconocida
4º	FQ	FQB3.7.1	Diseña y describe el procedimiento de realización de una volumetría de neutralización entre un ácido fuerte y una base fuerte, e interpreta los resultados.
4º	FQ	FQB3.7.2	Planifica una experiencia y describe el procedimiento a seguir en el laboratorio que demuestre que en las reacciones de combustión se produce dióxido de carbono mediante la detección de este gas.
4º	FQ	FQB3.7.3	Realiza algunas experiencias de laboratorio en las que tengan lugar reacciones de síntesis, combustión o neutralización.
4º	FQ	FQB4.5.2	Diseña, describe y realiza individualmente o en equipo experiencias en el laboratorio o empleando aplicaciones virtuales interactivas, para determinar la variación de la posición y la velocidad de un cuerpo en función del tiempo, y representa e interpreta los resultados obtenidos
4º	FQ	FQB4.14.1	Comprueba experimentalmente o utilizando aplicaciones virtuales interactivas la relación entre presión hidrostática y profundidad en fenómenos como la paradoja hidrostática, el tonel de Arquímedes y el principio de vasos comunicantes.
4º	FQ	FQB5.4.4	Determina experimentalmente calores específicos y calores latentes de sustancias mediante un calorímetro, realizando los cálculos necesarios a partir de los datos empíricos obtenidos.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAIS CCEC			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	FQ	FQB1.1.1	Describe hechos históricos relevantes en los que ha sido definitiva la colaboración de científicos y científicas de diferentes áreas de conocimiento.
4º	FQ	FQB1.8.1	Elabora y defiende un proyecto de investigación sobre un tema de interés científico, utilizando las TIC.
4º	FQ	FQB1.9.1	Realiza de manera cooperativa o colaborativa algunas tareas propias de la investigación científica: búsqueda de información, prácticas de laboratorio o pequeños proyectos de investigación.
4º	FQ	FQB1.9.2	Realiza de manera cooperativa o colaborativa algunas tareas propias de la investigación científica utilizando las TIC.
4º	FQ	FQB2.1.1	Compara los modelos atómicos propuestos a lo largo de la historia para interpretar la naturaleza íntima de la materia, interpretando las evidencias que hicieron necesaria la evolución de los mismos.
4º	FQ	FQB4.14.2	Interpreta el papel de la presión atmosférica en experiencias como el experimento de Torricelli, los hemisferios de Magdeburgo, recipientes invertidos en donde no se derrama el contenido, etc., infiriendo en su elevado valor.
4º	FQ	FQB5.5.2	Realiza un trabajo sobre la importancia histórica del motor de explosión y lo presenta empleando las TIC.

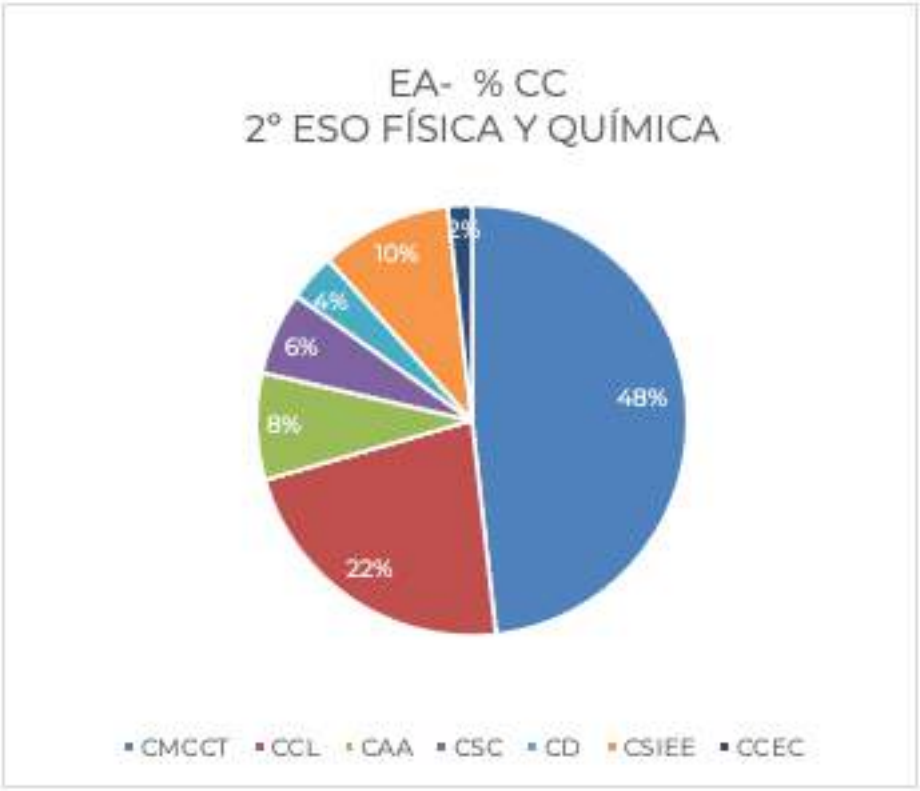
EA- % CC
2º ESO FÍSICA Y QUÍMICA
48%
22%
8%
6%
4%
10%
2%
CMCCT
CCL
CAA
CSC
CD
CSIEE
CCEC

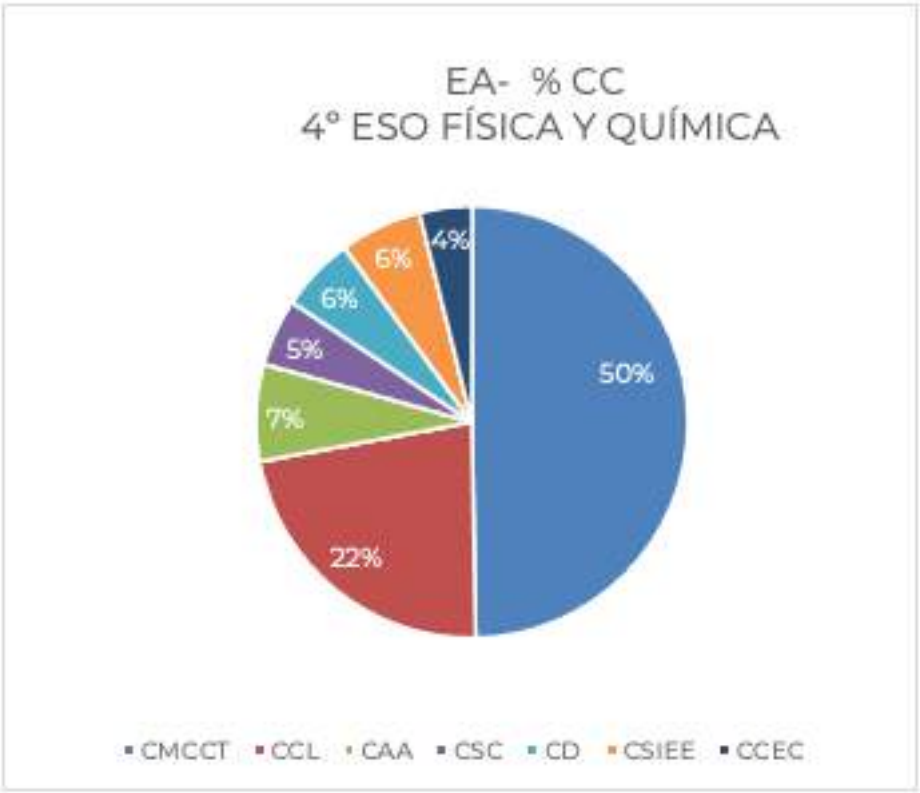
EA- % CC
4º ESO FÍSICA Y QUÍMICA
50%
22%
7%
5%
6%
6%
4%
CMCCT
CCL
CAA
CSC
CD
CSIEE
CCEC

3.- CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS:

A finalidade do ensino da Física e Química no Ensino Secundario Obrigatorio é conseguir que os alumnos ao concluír os seus estudos sexan capaces de:

1.- Coñecer e entender o método científico de maneira que poidan aplicar os seus procedementos á resolución de problemas sinxelos, formulando hipóteses, deseñando experimentos ou estratexias de resolución, analizando os resultados e elaborando conclusións argumentadas razoadamente.
2.- Comprender e expresar mensaxes con contido científico utilizando a terminoloxía científica de maneira apropiada, clara, precisa e coherente tanto na contorna académica como na súa vida cotiá.
3.- Aplicar procedementos científicos para argumentar, discutir, contrastar e razoar informacións e mensaxes cotiáns relacionados coa Física e a Química aplicando o pensamento crítico e con actitudes propias da ciencia como rigor, precisión, obxectividade, reflexión, etc.
4.- Interpretar modelos representativos usados en ciencia como diagramas, gráficas, táboas e expresións matemáticas básicas e empregalos na análise de problemas.
5.- Obter e saber seleccionar, segundo a súa orixe, información sobre temas científicos utilizando fontes diversas, incluídas as tecnoloxías da información e comunicación e empregar a información obtida para argumentar e elaborar traballos individuais ou en grupo sobre temas relacionados coa Física e coa Química, adoptando unha actitude crítica ante diferentes informacións para valorar a súa obxectividade científica.
6.- Aplicar os fundamentos científicos e metodolóxicos propios da materia para explicar os procesos físicos e químicos básicos que caracterizan o funcionamento da natureza.
7.- Coñecer e analizar as aplicacións responsables da Física e a Química na sociedade para satisfacer as necesidades humanas e fomentar o desenvolvemento das sociedades mediante os avances tecnocientíficos, valorando o impacto que teñen no medio ambiente, a saúde e o consumo e por tanto, as súas implicacións éticas, económicas e sociais na Comunidade Autónoma de Galicia e en España, promovendo actitudes responsables para alcanzar un desenvolvemento sustentable.
8.- Utilizar os coñecementos adquiridos na Física e a Química para comprender o valor do patrimonio natural e tecnolóxico de Galicia e a necesidade da súa conservación e mellora.
9.- Entender o progreso científico como un proceso en continua revisión, apreciando os grandes debates e as revolucións científicas que sucederon no pasado; sendo expectantes e críticos respecto das que acontecerán no futuro.

OBXECTIVOS 2º E.S.O.

- Coñecer en que consiste o método científico e describir as súas etapas fundamentais.
- Coñecer o sistema internacional de unidades e saber en que unidades do devandito sistema exprésanse as magnitudes fundamentais.
- Recoñecer o instrumental de laboratorio utilizado e as medidas adecuadas de seguridade e reciclar correctamente os residuos.
- Expresar de forma adecuada o resultado dunha investigación mediante táboas, gráficas e fórmulas.
- Coñecer as propiedades xerais da materia: masa e volume.
- Diferenciar as propiedades xerais da materia das propiedades características ou específicas.
- Identificar os estados nos que se pode atopar a materia e entender os procesos de cambio de estado.
- Comprender e interpretar os postulados da teoría cinético-molecular.
- Coñecer as características dos gases e as leis que explican o seu comportamento.
- Saber diferenciar mesturas de substancias puras.
- Coñecer as técnicas de separación de mesturas heteroxéneas e mesturas homoxéneas.
- Identificar mesturas de especial interese, como disolucións acuosas, aliaxes e coloides.
- Identificar os cambios químicos e diferencialos dos cambios físicos.
- Describir e entender o que sucede nunha reacción química.
- Valorar os aspectos positivos e negativos da química na nosa sociedade.
- Definir que é movemento e identificar a súas magnitudes características.
- Determinar as magnitudes que caracterizan o movemento aplicando fórmulas nos cálculos.
- Definir que é o movemento e identificar as súas magnitudes características.
- Determinar as magnitudes que caracterizan o movemento aplicando as súas fórmulas nos cálculos.
- Estudar os movementos a partir de gráficas e a súa interpretación.
- Realizar unha clasificación dos tipos de movemento atendendo á traxectoria.
- Recoñecer as distintas forzas que actúan sobre un corpo e describir os seus efectos.
- Recoñecer que as máquinas nos axudan ao facilitarnos o traballo modificando forzas, transmitindo movemento ou transformándoo.

- Coñecer e distinguir os distintos tipos de máquinas simples.
- Coñecer as vantaxes que supón a forza de rozamento na vida cotiá.
- Coñecer as características e as propiedades da forza da gravidade e en especial a gravitatoria terrestre.
- Entender o concepto de peso como unha consecuencia da forza gravitatoria sobre un corpo diferenciando o peso da masa
- Entender a estrutura básica do Universo.
- Coñecer os distintos tipos de enerxía que pode ter un corpo e as transformacións enerxéticas relacionadas coa vida real.
- Clasificar as fontes de enerxía en renovables e non renovables.
- Coñecer o impacto ambiental que xeran as fontes de enerxía.
- Coñecer medidas de aforro no consumo de enerxía para un consumo responsable.
- Comprender en que consiste a enerxía térmica e establecer o concepto de "temperatura".
- Determinar os mecanismos de transferencia da enerxía térmica entre os sistemas materiais.
- Interpretar os efectos da enerxía térmica sobre os corpos.

OBXECTIVOS 4º E.S.O.

- Recoñecer a investigación científica como un labor colectivo e interdisciplinar en evolución permanente, influída polo contexto histórico.
- Relacionar as magnitudes fundamentais coas derivadas e realizar a análise dimensional destas.
- Distinguir entre magnitudes escalares e vectoriais; comprobar a necesidade de usar vectores para definir e manexar determinadas magnitudes.
- Entender que non é posible efectuar medidas sen cometer erros e distinguir entre erro absoluto e relativo.
- Expresar de forma correcta o valor dunha medida usando o redondeo e o número adecuado de cifras significativas.
- Realizar e interpretar representacións gráficas a partir da análise dos datos experimentais e das leis ou principios involucrados.
- Recoñecer a necesidade de usar modelos para interpretar a estrutura da materia, profundar nas diferentes teorías atómicas.

- Coñecer a estrutura electrónica de átomos sinxelos e manexar o concepto de ión. Recoñecer a importancia da teoría atómica da materia e os métodos actuais para o estudo do átomo.
- Estudar a ordenación periódica dos elementos, a súa historia e a súa relación coa teoría atómica.
- Relacionar as propiedades dos elementos coa súa posición no sistema periódico.
- Comprender e explicar o concepto de enlace químico. Recoñecer os distintos tipos de enlace químico a partir da configuración electrónica dos elementos implicados e a súa posición na táboa periódica.
- Nomear e formular compostos inorgánicos ternarios seguindo as normas da IUPAC.
- Comprender, recoñecer e escribir as ecuacións correspondentes ás reaccións químicas. Coñecer a lei de conservación da masa.
- Identificar e explicar os conceptos de mecanismo, velocidade e enerxía das reaccións. Calcular velocidades e enerxías de reacción.
- Coñecer o concepto de mol, como unidade da magnitude cantidade de materia no SI.
- Comprender o significado da constante de Avogadro e manexala en cálculos estequiométricos.
- Comprender o concepto de concentración molar e realizar cálculos con esta magnitude.
- Estudar reaccións de neutralización, combustión e síntese de especial interese.
- Interpretar ecuacións termoquímicas e distinguir entre reaccións endotérmicas e exotérmicas.
- Razoar como se altera a velocidade dunha reacción ao modificar algún dos factores que inflúen sobre a mesma, utilizando o modelo cinético-molecular e a teoría de colisións para xustificar esta predición.
- Valorar a importancia das reaccións químicas nos procesos biolóxicos, nas aplicacións cotiás e na industria, así como a súa repercusión ambiental.
- Determinar, relacionar e expresar de forma gráfica e numérica as magnitudes básicas con que se describen os movementos.
- Clasificar os movementos atendendo a distintos criterios e describir cuantitativamente o rectilíneo e uniforme.
- Xustificar a aceleración como consecuencia da variación do vector velocidade nas súas distintas posibilidades.

- Describir cuantitativamente o movemento rectilíneo uniformemente acelerado e aplicalo á caída libre.
- Describir cuantitativamente o movemento circular uniforme, coas súas magnitudes tanto lineais como angulares.
- Recoñecer as forzas como interaccións que producen uns efectos.
- Entender o carácter vectorial das forzas.
- Comprender e aplicar os principios da dinámica a situacións cotiás.
- Saber identificar as forzas de acción e reacción en calquera interacción. Familiarizarse con algunhas forzas de especial interese: peso, normal, rozamento, centrípeta.
- Coñecer e calcular as magnitudes que causan os movementos circulares.
- Describir a interacción gravitatoria.
- Relacionar a lei de gravitación con fenómenos naturais como as mareas, a traxectoria dos planetas, etc.
- Analizar forzas de especial interese como a forza peso, normal, tensión e rozamento en situacións cotiás.
- Aplicar as leis da dinámica a situacións prácticas.
- Comprender o concepto de "presión" tanto nun sólido como en fluídos.
- Coñecer e aplicar os principios de estática de fluídos.
- Describir a presión atmosférica e a forza de empuxe no interior dos fluídos.
- Saber interpretar mapas do tempo, recoñecendo termos e símbolos específicos da meteoroloxía.
- Coñecer e expresar de forma correcta o concepto de "enerxía mecánica".
- Interpretar e aplicar as ecuacións físicas das enerxías cinéticas e potenciais.
- Comprender e aplicar o concepto de "traballo" como método de transferencia de enerxía.
- Comprender o principio de conservación da enerxía mecánica e as súas implicacións na vida cotiá.
- Comprender e aplicar o concepto de "potencia" como medida da velocidade da transmisión da enerxía mecánica.
- Determinar a cantidade de enerxía térmica almacenada por un sistema material.
- Estudar o comportamento da materia nos procesos de cambios de estado e dilatacións-contraccións.
- Coñecer en que consisten e como actúan as máquinas térmicas, valorando a súa importancia.

4.- CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

ACRÓNIMOS DOS INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN:

- EO: ESCALA DE OBSERVACIÓN
- LC: LISTA DE CONTROL
- PE: PROBA ESCRITA
- RU: RÚBRICA
- RU CC: RÚBRICA COMPETENCIAS CLAVE

Física e Química 2º de ESO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
FQB1.1.1. Formula, de forma guiada, hipóteses para explicar fenómenos cotiáns, utilizando teorías e modelos científicos sinxelos.	X	X	X	Enuncia hipótesis que explican fenómenos cotiáns.	RU CC
FQB1.1.2. Rexistra observacións e datos de maneira organizada e rigorosa, e comunícaos oralmente e por escrito utilizando esquemas, gráficos e táboas.	X	X	X	Rexistra observacións de maneira organizada e comunícaos oralmente e por escrito.	RU CC
FQB1.2.1. Relaciona a investigación científica con algunha aplicación tecnolóxica sinxela na vida cotiá.	X	X	X	Relaciona a investigación científica coa vida cotiá	RU CC
FQB1.3.1. Establece relacións entre magnitudes e unidades utilizando, preferentemente, o Sistema Internacional de Unidades para expresar os resultados.	X	X	X	Relaciona magnitudes e unidades de modo axeitado e expresa os resultadados nas unidades do adecuadas.	PE RU LC EO
FQB1.3.2. Realiza medicións prácticas de magnitudes físicas da vida cotiá empregando o material e os instrumentos apropiados, e expresa os resultados correctamente no Sistema Internacional de Unidades.		X	X	Realiza medicións prácticas de magnitudes físicas empregando instrumentos adecuados e expresa o resultado no S.I de unidades.	RU
FQB1.4.1. Recoñece e identifica os símbolos máis frecuentes utilizados na etiquetaxe de produtos químicos e instalacións, interpretando o seu significado.	X	X		Recoñece e interpreta os símbolos máis utilizados nas etiquetas de productos químicos e instalacións	PE RU LC EO
FQB1.4.2. Identifica material e instrumentos básicos de laboratorio e coñece a súa forma de utilización para a realización de experiencias, respectando as normas de seguridade e identificando actitudes e medidas de actuación preventivas.	X	X		Recoñece material e instrumentos básicos de laboatorio e a súa forma segura de utilización.	RU
FQB1.5.1. Selecciona e comprende de forma guiada información relevante nun texto de divulgación científica, e transmite as conclusións obtidas utilizando a linguaxe oral e escrita con propiedade.	X	X	X	Selecciona e comprende de forma guiada información relevante nun texto de divulgación científica, e transmite as conclusións obtidas.	RU CC
FQB1.5.2. Identifica as principais características ligadas á fiabilidade e á obxectividade do fluxo de información existente en internet e outros medios dixitais.	X	X	X	Identifica as características ligadas de fiabilidade e obxectividade dos medios de información dixital.	RU CC

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
FQB1.6.1. Realiza pequenos traballos de investigación sobre algún tema obxecto de estudo, aplicando o método científico e utilizando as TIC para a procura e a selección de información e presentación de conclusións.	X	X	X	Realiza traballos de investigación sobre algún tema obxecto de estudo, aplicando o método científico e utilizando as TIC.	RU CC
FQB1.6.2. Participa, valora, xestiona e respecta o traballo individual e en equipo.	X	X	X	Participa valora e respecta o traballo individual e en equipo	RU CC
FQB2.1.1. Distingue entre propiedades xerais e propiedades características da materia, e utiliza estas últimas para a caracterización de substancias.	X			Diferencia entre propiedades xeráis e características da materia.	PE RU LC EO
FQB2.1.2. Relaciona propiedades dos materiais do contorno co uso que se fai deles.	X			Relaciona as propiedades dos materiais do contorno co seu uso.	PE RU LC EO
FQB2.1.3. Describe a determinación experimental do volume e da masa dun sólido, realiza as medidas correspondentes e calcula a súa densidade.	X			Calcula a densidade a partir dos datos de masa e volumen.	PE RU LC EO
FQB2.2.1. Xustifica que unha substancia pode presentarse en distintos estados de agregación dependendo das condicións de presión e temperatura en que se ache.	X			Recoñece que unha substancia pode presentarse en disintintos estados de agregación dependendo das condicións de presión e temperatura.	PE RU LC EO
FQB2.2.2. Explica as propiedades dos gases, os líquidos e os sólidos.	X			Explica propiedades de sólidos líquidos e gases. en obxectos e experiencias cotiáns.	PE RU LC EO
FQB2.2.3. Describe os cambios de estado da materia e aplícaos á interpretación de fenómenos cotiáns.	X			Describe os cambios de estado e os relaciona con fenómenos cotiás.	PE RU LC EO
FQB2.2.4. Deduce a partir das gráficas de quecemento dunha substancia os seus puntos de fusión e ebulición, e identifícaa utilizando as táboas de datos necesarias.	X			Identifica a partir das gráficas de quecemento dunha substancia os seus puntos de fusión e ebulición. Identifica unha susbstancia utilizando as táboas de datos necesarias.	PE RU LC EO
FQB2.3.1. Xustifica o comportamento dos gases en situacións cotiás, en relación co modelo cinético-molecular.	X			Explica o comportamneto dos gases relacionándoos co modelo cinético-molecular.	PE RU LC EO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
FQB2.3.2. Interpreta gráficas, táboas de resultados e experiencias que relacionan a presión, o volume e a temperatura dun gas, utilizando o modelo cinético-molecular e as leis dos gases.	X			Interpreta gráficas, táboas que relacionan presión, volumen e temperatura dun gas utilizando o modelo cinético-molecular.	PE RU LC EO
FQB2.4.1. Distingue e clasifica sistemas materiais de uso cotián en substancias puras e mesturas, e especifica neste último caso se se trata de mesturas homoxéneas, heteroxéneas ou coloides.	X			Distingue e clasifica sistemas materiais de uso cotián en substancias puras e mesturas, e especifica se se trata de mesturas homoxéneas, heteroxéneas.	PE RU LC EO
FQB2.4.2. Identifica o disolvente e o soluto ao analizar a composición de mesturas homoxéneas de especial interese.	X			Identifica o disolvente e o soluto ao analizar a composición de mesturas homoxéneas.	PE RU LC EO
FQB2.4.3. Realiza experiencias sinxelas de preparación de disolucións, describe o procedemento seguido e o material utilizado, determina a concentración e exprésaa en gramos/litro.	X			Describe o procedemento seguido para preparar disolucións e calcula a concentración en gramos/litro.	PE RU LC EO
FQB2.5.1. Deseña métodos de separación de mesturas segundo as propiedades características das substancias que as compoñen, describe o material de laboratorio adecuado e leva a cabo o proceso.	X			Señala o método de separacións apropiado para separar os compoñentes dunha segundo as propiedades características das substancias que as compoñen e indica o material necesario.	PE RU LC EO
FQB3.1.1. Distingue entre cambios físicos e químicos en accións da vida cotiá en función de que haxa ou non formación de novas substancias.	X			Distingue entre cambios físicos e químicos en accións da vida cotiá.	PE RU LC EO
FQB3.1.2. Describe o procedemento de realización de experimentos sinxelos nos que se poña de manifesto a formación de novas substancias e recoñece que se trata de cambios químicos.	X			Describe o procedemento de realización de experimentos sinxelos nos que se poña de manifesto a formación de novas substancias.	PE RU LC EO
FQB3.1.3. Leva a cabo no laboratorio reaccións químicas sinxelas.	X			Realiza reaccións químicas sinxelas.	PE RU LC EO
FQB3.2.1. Identifica os reactivos e os produtos de reaccións químicas sinxelas interpretando a representación esquemática dunha reacción química.	X			Identifica os reactivos e os produtos de reaccións químicas sinxelas.	PE RU LC EO
FQB3.3.1. Clasifica algúns produtos de uso cotián en función da súa procedencia natural ou sintética.	X			Clasifica productos de uso cotián en naturáis ou sintéticos.	PE RU LC EO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
FQB3.3.2. Identifica e asocia produtos procedentes da industria química coa súa contribución á mellora da calidade de vida das persoas.		X		Asocia productos da industria química coa súa contribución á mellora da calidade de vida das persoas.	PE RU LC EO
FQB3.4.1. Propón medidas e actitudes, a nivel individual e colectivo, para mitigar os problemas ambientais de importancia global.		X		Propón medidas para mitigar os problemas ambientais de importancia global.	PE RU LC EO
FQB4.1.1. En situacións da vida cotiá, identifica as forzas que interveñen e relaciónaas cos seus correspondentes efectos na deformación ou na alteración do estado de movemento dun corpo.		X		En situacións da vida cotiá, identifica as forzas que interveñen e relaciónaas cos seus efectos no estado dun corpo.	PE RU LC EO
FQB4.1.2. Establece a relación entre o alongamento producido nun resorte e as forzas que produciron eses alongamentos, e describe o material para empregar e o procedemento para a súa comprobación experimental.		X		Relaciona o alongamento producido nun resorte e as forzas que produciron eses alongamentos, e describe o procedemento para a súa comprobación experimental.	PE RU LC EO
FQB4.1.3. Establece a relación entre unha forza e o seu correspondente efecto na deformación ou na alteración do estado de movemento dun corpo.		X		Relaciona unha forza e o seu efecto de deformación ou alteración do movemento dun corpo.	PE RU LC EO
FQB4.1.4. Describe a utilidade do dinamómetro para medir a forza elástica e rexistra os resultados en táboas e representacións gráficas, expresando o resultado experimental en unidades do Sistema Internacional.		X		Emprega o dinamómetro para medir a forza elástica, rexistra o resultado en táboas e o representa gráficamente utilizando unidades de S.I.	PE RU LC EO
FQB4.2.1. Determina, experimentalmente ou a través de aplicacións informáticas, a velocidade media dun corpo, interpretando o resultado.		X		Determina, a velocidade media dun corpo, interpretando o resultado.	PE RU LC EO
FQB4.2.2. Realiza cálculos para resolver problemas cotiáns utilizando o concepto de velocidade media.		X		Realiza cálculos para resolver problemas cotiás de velocidade media.	PE RU LC EO
FQB4.3.1. Deduce a velocidade media e instantánea a partir das representacións gráficas do espazo e da velocidade en función do tempo.		X		Deduce a velocidade instantánea a partir de representacións gráficas.	PE RU LC EO
FQB4.3.2. Xustifica se un movemento é acelerado ou non a partir das representacións gráficas do espazo e da velocidade en función do tempo.		X		Xustifica se un movemento é acelerado ou non a partir das representacións gráficas.	PE RU LC EO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
FQB4.4.1. Interpreta o funcionamento de máquinas mecánicas simples considerando a forza e a distancia ao eixe de xiro, e realiza cálculos sinxelos sobre o efecto multiplicador da forza producido por estas máquinas.		X		Interpreta o funcionamento de máquinas mecánicas simples.	PE RU LC EO
FQB4.5.1. Analiza os efectos das forzas de rozamento e a súa influencia no movemento dos seres vivos e os vehículos.		X		Reflexiona sobre os efectos dasv forzas de rozamento e a súa influencia no movemento.	PE RU LC EO
FQB4.6.1. Relaciona cualitativamente a forza de gravidade que existe entre dous corpos coas súas masas e a distancia que os separa.			X	Relaciona a forza de gravidade entre dous corpos coas súas masas e a distancia que os separa.	PE RU LC EO
FQB4.6.2. Distingue entre masa e peso calculando o valor da aceleración da gravidade a partir da relación entre esas dúas magnitudes.			X	Diferencia masa e peso e calcula o valor da forza da gravedade.	PE RU LC EO
FQB4.6.3. Recoñece que a forza de gravidade mantén os planetas xirando arredor do Sol, e á Lúa arredor do noso planeta, e xustifica o motivo polo que esta atracción non leva á colisión dos dous corpos.			X	Recoñece e xustifica a importancia da forza da gravedade no Sistema Solar.	PE RU LC EO
FQB4.7.1. Relaciona cuantitativamente a velocidade da luz co tempo que tarda en chegar á Terra desde obxectos celestes afastados e coa distancia á que se atopan eses obxectos, interpretando os valores obtidos.			X	Relaciona a velocidade da luz co tempo que tarda en chegar a Terra desde otros corpos celestes e coa distancia que se atopan.	PE RU LC EO
FQB4.8.1. Realiza un informe, empregando as tecnoloxías da información e da comunicación, a partir de observacións ou da procura guiada de información sobre a forza gravitatoria e os fenómenos asociados a ela.			X	Emprega as tecnoloxías da información e da comunicación para realizar un informe a partir de observacións e da búsqueda de información sobre a forza gravitatoria.	PE RU LC EO
FQB5.1.1. Argumenta que a enerxía pode transferirse, almacenarse ou disiparse, pero non crearse nin destruírse, utilizando exemplos.			X	Explica con exemplos que a enerxía nin se crea nin se destrúe, se transforma.	PE RU LC EO
FQB5.1.2. Recoñece e define a enerxía como unha magnitude e exprésaa na unidade correspondente do Sistema Internacional.			X	Define enerxía como unha magnitude e utiliza a súa unidade no S.I.	PE RU LC EO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
FQB5.2.1. Relaciona o concepto de enerxía coa capacidade de producir cambios, e identifica os tipos de enerxía que se poñen de manifesto en situacións cotiás, explicando as transformacións dunhas formas noutras.			**X**	Relaciona o concepto de enerxía coa capacidade de producir cambios, e identifica os tipos de enerxía , explicando as transformacións dunhas formas noutras.	PE RU LC EO
FQB5.3.1. Explica o concepto de temperatura en termos do modelo cinético-molecular, e diferencia entre temperatura, enerxía e calor.			**X**	Comprende o concepto de temperatura e diferencia entre temperatura, enerxía e calor.	PE RU LC EO
FQB5.3.2. Recoñece a existencia dunha escala absoluta de temperatura e relaciona as escalas celsius e kelvin.			**X**	Recoñece a existencia dunha escala absoluta de temperatura e relaciona as escalas celsius e kelvin.	PE RU LC EO
FQB5.3.3. Identifica os mecanismos de transferencia de enerxía recoñecéndoos en situacións cotiás e fenómenos atmosféricos, e xustifica a selección de materiais para edificios e no deseño de sistemas de quecemento.			**X**	Comprende o concepto de temperatura e diferencia entre temperatura, enerxía e calor.	PE RU LC EO
FQB5.4.1. Explica o fenómeno da dilatación a partir dalgunha das súas aplicacións como os termómetros de líquido, xuntas de dilatación en estruturas, etc.			**X**	Explica a dilatación e as súas aplicacións por exemplo termómetros.	PE RU LC EO
FQB5.4.2. Explica a escala celsius establecendo os puntos fixos dun termómetro baseado na dilatación dun líquido volátil.			**X**	Recoñece a escala Celsius establecendo os puntos fixos dun termómetro.	PE RU LC EO
FQB5.4.3. Interpreta cualitativamente fenómenos cotiáns e experiencias nos que se poña de manifesto o equilibrio térmico asociándoo coa igualación de temperaturas.			**X**	Interpreta cualitativamente experiencias cotiás de equilibrio térmico.	PE RU LC EO
FQB5.5.1. Recoñece, describe e compara as fontes renovables e non renovables de enerxía, analizando con sentido crítico o seu impacto ambiental.			**X**	Describe e compara as fontes renovables e non renovables de enerxía analizando o impacto ambiental.	PE RU LC EO

Física e Química 4º de ESO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
FQB1.1.1. Describe feitos históricos relevantes nos que foi definitiva a colaboración de científicos/as de diferentes áreas de coñecemento.	X	X	X	Distingue os conceptos e coñece algún caso particular de cada un dos materiais.	RU CC
FQB1.1.2. Argumenta con espírito crítico o grao de rigor científico dun artigo ou dunha noticia, analizando o método de traballo e identificando as características do traballo científico.	X	X	X	Coñece a estrutura xeral dunha máquina eléctrica.	RU CC
FQB1.2.1. Distingue entre hipóteses, leis e teorías, e explica os procesos que corroboran unha hipótese e a dotan de valor científico.	X			Constrúe circuítos en serie e circuítos en paralelo.	RU CC
FQB1.3.1. Identifica unha determinada magnitude como escalar ou vectorial e describe os elementos que definen esta última.	X	X	X	Aplica a lei de Ohm a circuítos sinxelos, tratados na aula, para calcular unha das magnitudes involucradas a partir das outras dúas, e expresa o resultado en unidades do Sistema Internacional.	PE RU LC EO
FQB1.4.1. Comproba a homoxeneidade dunha fórmula aplicando a ecuación de dimensións aos dous membros.	X	X	X	Utiliza os aspectos básicos dunha aplicación virtual deste tipo.	PE RU LC EO
FQB1.5.1. Calcula e interpreta o erro absoluto e o erro relativo dunha medida coñecido o valor real.	X	X	X	Coñece os elementos principais dunha instalación eléctrica nunha vivenda.	PE RU LC EO
FQB1.6.1. Calcula e expresa correctamente o valor da medida, partindo dun conxunto de valores resultantes da medida dunha mesma magnitude, utilizando as cifras significativas adecuadas.	X	X	X	FQB1.6.1. Calcula e expresa correctamente o valor da medida, partindo dun conxunto de valores resultantes da medida dunha mesma magnitude, utilizando as cifras significativas adecuadas.	PE RU LC EO
FQB1.7.1. Representa graficamente os resultados obtidos da medida de dúas magnitudes relacionadas inferindo, de ser o caso, se se trata dunha relación lineal, cuadrática ou de proporcionalidade inversa, e deducindo a fórmula.	X	X	X	FQB1.7.1. Representa graficamente os resultados obtidos da medida de dúas magnitudes relacionadas inferindo, de ser o caso, se se trata dunha relación lineal, cuadrática ou de proporcionalidade inversa, e deducindo a fórmula.	PE RU LC EO
FQB1.8.1. Elabora e defende un proxecto de investigación sobre un tema de interese científico, empregando as TIC.	X	X	X	É capaz de elaborar e defender un proxecto de investigación sinxelo, sobre un tema de interese científico, utilizando as TIC.	RU CC

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
FQB1.9.1. Realiza de xeito cooperativo ou colaborativo algunhas tarefas propias da investigación científica: procura de información, prácticas de laboratorio ou pequenos proxectos de investigación.	**X**	**X**	**X**	É capaz de realizar en equipo tarefas propias de investigación científica.	RU CC
FQB1.9.2. Realiza de xeito cooperativo ou colaborativo algunhas tarefas propias da investigación científica utilizando as TIC.	**X**	**X**	**X**	É capaz de realizar en equipo tarefas propias de investigación científica utilizando las TIC	RU CC
FQB2.1.1. Compara os modelos atómicos propostos ao longo da historia para interpretar a natureza íntima da materia, interpretando as evidencias que fixeron necesaria a evolución destes.	**X**			É capaz de ver as diferenzas entre os diferentes modelos atómicos propostos ao longo da historia para interpretar a natureza íntima da materia, e con axuda pode interpretar as evidencias que fixeron necesaria a súa evolución	PE RU LC EO
FQB2.1.2. Utiliza as TIC ou aplicacións interactivas para visualizar a representación da estrutura da materia nos diferentes modelos atómicos.	**X**			Utiliza as TIC para visualizar a representación da estrutura da materia nos diferentes modelos atómicos.	LC EO
FQB2.2.1. Establece a configuración electrónica dos elementos representativos a partir do seu número atómico para deducir a súa posición na táboa periódica, os seus electróns de valencia e o seu comportamento químico.	**X**			Recoñece a configuración electrónica dalgúns elementos representativos a partir do seu número atómico para deducir a súa posición na Táboa Periódica, os seus electróns de valencia e o seu comportamento químico.	PE RU LC EO
FQB2.2.2. Distingue entre metais, non metais, semimetais e gases nobres, e xustifica esta clasificación en función da súa configuración electrónica.	**X**			É capaz de distinguir entre metais, non-metais, semimetais e gases nobres, necesita axuda para poder xustificar esta clasificación en función da súa configuración electrónica.	PE RU LC EO
FQB2.3.1. Escribe o nome e o símbolo dos elementos químicos, e sitúaos na táboa periódica.	**X**			Escribe o nome e o símbolo dalgúns elementos químicos e sitúaos na Táboa Periódica.	PE RU LC EO
FQB2.4.1. Utiliza a regra do octeto e diagramas de Lewis para predicir a estrutura e a fórmula dos compostos iónicos e covalentes.	**X**			Coñece a regra do octeto e diagramas de Lewis e é capaz de utilizala con axuda para predicir a estrutura e a fórmula dos compostos iónicos e covalentes.	PE RU LC EO
FQB2.4.2. Interpreta a información que ofrecen os subíndices da fórmula dun composto segundo se trate de moléculas ou redes cristalinas.	**X**			É capaz de interpretar con axuda a diferente información que ofrecen os subíndices da fórmula dun composto segundo se trate de moléculas ou redes cristalinas.	PE RU LC EO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
FQB2.5.1. Explica as propiedades de substancias covalentes, iónicas e metálicas en función das interaccións entre os seus átomos ou as moléculas.	**X**			Recoñece as propiedades de substancias covalentes, iónicas e metálicas en función das interaccións entre os seus átomos ou moléculas.	PE RU LC EO
FQB2.5.2. Explica a natureza do enlace metálico utilizando a teoría dos electróns libres, e relaciónaa coas propiedades características dos metais.	**X**			Coñece a natureza da ligazón metálica e a teoría dos electróns libres, e con axuda é capaz de relacionala coas propiedades características dos metais.	PE RU LC EO
FQB2.5.3. Deseña e realiza ensaios de laboratorio que permitan deducir o tipo de enlace presente nunha substancia descoñecida.	**X**			Con axuda, é capaz de deseñar e realizar ensaios de laboratorio que permitan deducir o tipo de ligazón presente nunha substancia descoñecida.	PE RU LC EO
FQB2.6.1. Nomea e formula compostos inorgánicos ternarios, seguindo as normas da IUPAC.	**X**			É capaz de nomear e formular algúns compostos inorgánicos ternarios, seguindo as normas da IUPAC.	PE RU LC EO
FQB2.7.1. Xustifica a importancia das forzas intermoleculares en substancias de interese biolóxico.	**X**			Recoñece a importancia das forzas intermoleculares en substancias de interese biolóxico.	PE RU LC EO
FQB2.7.2. Relaciona a intensidade e o tipo das forzas intermoleculares co estado físico e os puntos de fusión e ebulición das substancias covalentes moleculares, interpretando gráficos ou táboas que conteñan os datos necesarios.	**X**			É capaz de ver a relación da intensidade e o tipo das forzas intermoleculares co estado físico e os puntos de fusión e ebulición das substancias covalentes moleculares, amosa algunhas dificultades para interpretar gráficos ou táboas que conteñan os datos necesarios.	PE RU LC EO
FQB2.8.1. Explica os motivos polos que o carbono é o elemento que forma maior número de compostos.	**X**			Coñece os motivos polos que o carbono é o elemento que forma maior número de compostos.	PE RU LC EO
FQB2.8.2. Analiza as formas alotrópicas do carbono, relacionando a estrutura coas propiedades.	**X**			É capaz de analizar con axuda as distintas formas alotrópicas do carbono, relacionando a estrutura coas propiedades.	PE RU LC EO
FQB2.9.1. Identifica e representa hidrocarburos sinxelos mediante a súa fórmula molecular, semidesenvolvida e desenvolvida.	**X**			É capaz de analizar con axuda as distintas formas alotrópicas do carbono, relacionando a estrutura coas propiedades.	PE RU LC EO
FQB2.9.2. Deduce, a partir de modelos moleculares, as fórmulas usadas na representación de hidrocarburos.	**X**			É capaz de identificar con axuda hidrocarburos sinxelos mediante a súa fórmula molecular, semidesenvolvida e desenvolvida.	PE RU LC EO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
FQB2.9.3. Describe as aplicacións de hidrocarburos sinxelos de especial interese.	**X**			Coñece as aplicacións de hidrocarburos sinxelos de especial interese.	PE RU LC EO
FQB2.10.1. Recoñece o grupo funcional e a familia orgánica a partir da fórmula de alcohois, aldehidos, cetonas, ácidos carboxílicos, ésteres e aminas.	**X**			Coñece o grupo funcional e a familia orgánica a partir da fórmula de alcois, aldehidos, cetonas, ácidos carboxílicos, ésteres e aminas.	PE RU LC EO
FQB3.1.1. Interpreta reaccións químicas sinxelas utilizando a teoría de colisións, e deduce a lei de conservación da masa.	**X**			É capaz de interpretar con axuda reacciones químicas sinxelas utilizando a teoría de colisións e deducir a lei de conservación da masa.	PE RU LC EO
FQB3.2.1. Predí o efecto que sobre a velocidade de reacción teñen a concentración dos reactivos, a temperatura, o grao de división dos reactivos sólidos e os catalizadores.	**X**			É capaz de predicir con axuda o efecto que sobre a velocidade de reacción teñen: a concentración dos reactivos, a temperatura, o grao de división dos reactivos sólidos e os catalizadores.	PE RU LC EO
FQB3.2.2. Analiza o efecto dos factores que afectan a velocidade dunha reacción química, sexa a través de experiencias de laboratorio ou mediante aplicacións virtuais interactivas nas que a manipulación das variables permita extraer conclusións.	**X**			Esfórzase en analizar o efecto dos distintos factores que afectan á velocidade dunha reacción química, xa sexa a través de experiencias de laboratorio ou mediante aplicacións virtuais interactivas nas que a manipulación das distintas variables permita extraer conclusións.	PE RU LC EO
FQB3.3.1. Determina o carácter endotérmico ou exotérmico dunha reacción química analizando o signo da calor de reacción asociada.	**X**			É capaz de recoñecer o carácter endotérmico ou exotérmico dunha reacción química analizando o signo da calor de reacción asociado.	PE RU LC EO
FQB3.4.1. Realiza cálculos que relacionen a cantidade de substancia, a masa atómica ou molecular e a constante do número de Avogadro.	**X**			É capaz de realizar con esforzo cálculos que relacionen a cantidade de substancia, a masa atómica ou molecular e a constante do número de Avogadro.	PE RU LC EO
FQB3.5.1. Interpreta os coeficientes dunha ecuación química en termos de partículas e moles e, no caso de reaccións entre gases, en termos de volumes.	**X**			Con axuda é capaz de interpretar os coeficientes dunha ecuación química en termos de partículas, moles e, no caso de reaccións entre gases, en termos de volumes.	PE RU LC EO
FQB3.5.2. Resolve problemas, realizando cálculos estequiométricos, con reactivos puros e supondo un rendemento completo da reacción, tanto se os reactivos están en estado sólido como se están en disolución.	**X**			É capaz de resolver con esforzo, problemas, realizando cálculos estequiométricos, con reactivos puros e supoñendo un rendemento completo da reacción, tanto se os reactivos están en estado sólido como en disolución. Necesita axuda.	PE RU LC EO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
FQB3.6.1. Utiliza a teoría de Arrhenius para describir o comportamento químico de ácidos e bases.	**X**			Coñece a teoría de Arrhenius e é capaz de utilizala para coñecer o comportamento químico de ácidos e bases.	PE RU LC EO
FQB3.6.2. Establece o carácter ácido, básico ou neutro dunha disolución utilizando a escala de pH.	**X**			Coñece a escala do pH e é capaz de establecer o carácter ácido, básico ou neutro dunha disolución utilizándoa.	RU LC EO
FQB3.7.1. Deseña e describe o procedemento de realización dunha volumetría de neutralización entre un ácido forte e unha base forte, e interpreta os resultados.	**X**			É capaz de deseñar e describir con axuda o procedemento de realización dunha volumetría sinxela de neutralización entre un ácido forte e unha base forte, tendo que esforzarse para interpretar os resultados.	RU LC EO
FQB3.7.2. Planifica unha experiencia e describe o procedemento para seguir no laboratorio que demostre que nas reaccións de combustión se produce dióxido de carbono mediante a detección deste gas.	**X**			Con axuda, é capaz de planificar unha experiencia, e explicar o procedemento a seguir no laboratorio, que demostre que nas reaccións de combustión prodúcese dióxido de carbono mediante a detección deste gas.	RU LC EO
FQB3.7.3. Realiza algunhas experiencias de laboratorio nas que teñan lugar reaccións de síntese, combustión ou neutralización.	**X**			É capaz de realizar algunhas experiencias de laboratorio nas que teñan lugar reaccións de síntese, combustión ou neutralización.	RU LC EO
FQB3.8.1. Describe as reaccións de síntese industrial do amoníaco e do ácido sulfúrico, así como os usos destas substancias na industria química.	**X**			Coñece as reaccións de síntese industrial do amoníaco e do ácido sulfúrico, así como os usos destas substancias na industria química.	RU
FQB3.8.2. Valora a importancia das reaccións de combustión na xeración de electricidade en centrais térmicas, na automoción e na respiración celular.	**X**			Coñece a importancia das reaccións de combustión na xeración de electricidade en centrais térmicas, na automoción e na respiración celular.	RU
FQB3.8.3. Describe casos concretos de reaccións de neutralización de importancia biolóxica e industrial.	**X**			É capaz de interpretar con axuda casos concretos de reaccións de neutralización de importancia biolóxica e industrial.	RU
FQB4.1.1. Representa a traxectoria e os vectores de posición, desprazamento e velocidade en distintos tipos de movemento, utilizando un sistema de referencia.		**X**		É capaz de representar con esforzo, a traxectoria e os vectores de posición, desprazamento e velocidade en distintos tipos de movemento.	PE RU LC EO
FQB4.2.1. Clasifica tipos de movementos en función da súa traxectoria e a súa velocidade.		**X**		É capaz de diferenciar os distintos tipos de movementos.	PE RU LC EO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
FQB4.2.2. Xustifica a insuficiencia do valor medio da velocidade nun estudo cualitativo do movemento rectilíneo uniformemente acelerado (MRUA), e razoa o concepto de velocidade instantánea.		**X**		É capaz de explicar con axuda, o valor medio da velocidade no movemento rectilíneo uniformemente acelerado (M.R.U.A), pero cústalle razoar o concepto de velocidade instantánea.	PE RU LC EO
FQB4.3.1. Deduce as expresións matemáticas que relacionan as variables nos movementos rectilíneo uniforme (MRU), rectilíneo uniformemente acelerado (MRUA) e circular uniforme (MCU), así como as relacións entre as magnitudes lineais e angulares.		**X**		É capaz de deducir con axuda as expresións matemáticas que relacionan as distintas variables nos distintos movementos.	PE RU LC EO
FQB4.4.1. Resolve problemas de movemento rectilíneo uniforme (MRU), rectilíneo uniformemente acelerado (MRUA) e circular uniforme (MCU), incluíndo movemento de graves, tendo en conta valores positivos e negativos das magnitudes, e expresar o resultado en unidades do Sistema Internacional.		**X**		É capaz de resolver problemas de movementos.	PE RU LC EO
FQB4.4.2. Determina tempos e distancias de freada de vehículos e xustifica, a partir dos resultados, a importancia de manter a distancia de seguridade na estrada.		**X**		É capaz de determinar con axuda, tempos e distancias de freado de vehículos.	PE RU LC EO
FQB4.4.3. Argumenta a existencia do vector aceleración en calquera movemento curvilíneo e calcula o seu valor no caso do movemento circular uniforme.		**X**		Coñece a existencia de vector aceleración e é capaz de calcular o seu valor.	PE RU LC EO
FQB4.5.1. Determina o valor da velocidade e a aceleración a partir de gráficas posición-tempo e velocidade-tempo en movementos rectilíneos.		**X**		Con axuda, é capaz de determinar o valor da velocidade e a aceleración a partir de gráficas.	PE RU LC EO
FQB4.5.2. Deseña, describe e realiza individualmente ou en equipo experiencias no laboratorio ou empregando aplicacións virtuais interactivas, para determinar a variación da posición e a velocidade dun corpo en función do tempo, e representa e interpreta os resultados obtidos.		**X**		É capaz de deseñar experiencias sinxelas para determinar a variación da posición e a velocidade dun corpo en función do tempo, e pode representar e interpretar con axuda os resultados obtidos.	RU LC EO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
FQB4.6.1. Identifica as forzas implicadas en fenómenos cotiáns nos que hai cambios na velocidade dun corpo.		X		Pode identificar as forzas implicadas en fenómenos cotiáns nos que hai cambios na velocidade dun corpo.	PE RU LC EO
FQB4.6.2. Representa vectorialmente o peso, a forza normal, a forza de rozamento e a forza centrípeta en casos de movementos rectilíneos e circulares.		X		Pode representar con esforzo vectorialmente o peso, a forza normal, a forza de rozamento e a forza centrípeta.	PE RU LC EO
FQB4.7.1. Identifica e representa as forzas que actúan sobre un corpo en movemento nun plano tanto horizontal como inclinado, calculando a forza resultante e a aceleración.		X		É capaz de identificar e representar con axuda as forzas que actúan sobre un corpo en movemento, calculando con algunha dificultade a forza resultante e a aceleración.	PE RU LC EO
FQB4.8.1. Interpreta fenómenos cotiáns en termos das leis de Newton.		X		É capaz de interpretar algúns fenómenos cotiáns en termos das leis de Newton.	PE RU LC EO
FQB4.8.2. Deduce a primeira lei de Newton como consecuencia do enunciado da segunda lei.		X		É capaz de chegar a deducir a primeira lei de Newton como consecuencia do enunciado da segunda lei.	PE RU LC EO
FQB4.8.3. Representa e interpreta as forzas de acción e reacción en situacións de interacción entre obxectos.		X		É capaz de representar as forzas de acción e reacción en distintas situacións de interacción entre obxectos.	PE RU LC EO
FQB4.9.1. Xustifica o motivo polo que as forzas de atracción gravitatoria só se poñen de manifesto para obxectos moi masivos, comparando os resultados obtidos de aplicar a lei da gravitación universal ao cálculo de forzas entre distintos pares de obxectos.		X		É capaz de entender o motivo polo que as forzas de atracción gravitacional só se poñen de manifesto para obxectos moi masivos.	PE RU LC EO
FQB4.9.2. Obtén a expresión da aceleración da gravidade a partir da lei da gravitación universal relacionando as expresións matemáticas do peso dun corpo e a forza de atracción gravitatoria.		X		Pode chegar a obter a expresión da aceleración da gravidade a partir da lei da gravitación universal.	PE RU LC EO
FQB4.10.1. Razoa o motivo polo que as forzas gravitatorias producen nalgúns casos movementos de caída libre e noutros casos movementos orbitais.		X		É capaz de entender o motivo polo que as forzas gravitacionais producen nalgúns casos movementos de caída libre e noutros casos movementos orbitais.	PE RU LC EO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
FQB4.11.1. Describe as aplicacións dos satélites artificiais en telecomunicacións, predición meteorolóxica, posicionamento global, astronomía e cartografía, así como os riscos derivados do lixo espacial que xeran.		**X**		Coñece as aplicacións dos satélites artificiais en telecomunicacións, predición meteorolóxica, posicionamento global, astronomía e cartografía.	RU LC EO
FQB4.12.1. Interpreta fenómenos e aplicacións prácticas nas que se pon de manifesto a relación entre a superficie de aplicación dunha forza e o efecto resultante.			**X**	Pode interpretar con axuda a relación entre a superficie de aplicación dunha forza e o efecto resultante.	RU LC EO
FQB4.12.2. Calcula a presión exercida polo peso dun obxecto regular en distintas situacións nas que varía a superficie en que se apoia; compara os resultados e extrae conclusións.			**X**	É capaz de calcular a presión exercida polo peso dun obxecto regular en distintas situacións nas que varía a superficie na que se apoia.	PE RU LC EO
FQB4.13.1. Xustifica razoadamente fenómenos en que se poña de manifesto a relación entre a presión e a profundidade no seo da hidrosfera e a atmosfera.			**X**	Coñece fenómenos nos que se pon de manifesto a relación entre a presión e a profundidade no seo da hidrosfera e a atmosfera.	PE RU LC EO
FQB4.13.2. Explica o abastecemento de auga potable, o deseño dunha presa e as aplicacións do sifón, utilizando o principio fundamental da hidrostática.			**X**	É capaz de explicar de maneira sinxela o abastecemento de auga potable, o deseño dunha presa e as aplicacións do sifón, utilizando o principio fundamental da hidrostática.	RU LC EO
FQB4.13.3. Resolve problemas relacionados coa presión no interior dun fluído aplicando o principio fundamental da hidrostática.			**X**	É capaz de resolver problemas relacionados coa presión no interior dun fluído.	PE RU LC EO
FQB4.13.4. Analiza aplicacións prácticas baseadas no principio de Pascal, como a prensa hidráulica, o elevador, ou a dirección e os freos hidráulicos, aplicando a expresión matemática deste principio á resolución de problemas en contextos prácticos.			**X**	É capaz de analizar aplicacións prácticas baseadas no principio de Pascal, aplicando con algunha dificultade a expresión matemática deste principio á resolución de problemas en contextos prácticos.	PE RU LC EO
FQB4.13.5. Predí a maior ou menor flotabilidade de obxectos utilizando a expresión matemática do principio de Arquímedes, e verifícaa experimentalmente nalgún caso.			**X**	É capaz de predicir a flotabilidade de obxectos, utilizando con algunha dificultade a expresión matemática do principio de Arquímedes.	PE RU LC EO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
FQB4.14.1. Comproba experimentalmente ou utilizando aplicacións virtuais interactivas a relación entre presión hidrostática e profundidade en fenómenos como o paradoxo hidrostático, o tonel de Arquímedes e o principio dos vasos comunicantes.			**X**	Con axuda, é capaz de comprobar experimentalmente a relación entre presión hidrostática e profundidade.	RU LC EO
FQB4.14.2. Interpreta o papel da presión atmosférica en experiencias como o experimento de Torricelli, os hemisferios de Magdeburgo, recipientes invertidos onde non se derrama o contido, etc., inferindo o seu elevado valor.			**X**	É capaz de interpretar con algunha dificultade, o papel da presión atmosférica en experiencias como o experimento de Torricelli.	PE RU LC EO
FQB4.14.3. Describe o funcionamento básico de barómetros e manómetros, e xustifica a súa utilidade en diversas aplicacións prácticas.			**X**	Coñece o funcionamento básico de barómetros e manómetros.	PE RU LC EO
FQB4.15.1. Relaciona os fenómenos atmosféricos do vento e a formación de frontes coa diferenza de presións atmosféricas entre distintas zonas.			**X**	É capaz de relacionar os fenómenos atmosféricos do vento.	PE RU LC EO
FQB4.15.2. Interpreta os mapas de isóbaras que se amosan no prognóstico do tempo, indicando o significado da simboloxía e os datos que aparecen nestes.			**X**	É capaz de interpretar os mapas de isóbaras que se mostran no prognóstico do tempo.	PE RU LC EO
FQB5.1.1. Resolve problemas de transformacións entre enerxía cinética e potencial gravitatoria, aplicando o principio de conservación da enerxía mecánica.			**X**	É capaz de resolver problemas de transformacións entre enerxía cinética e potencial gravitacional, cústalle aplicar o principio de conservación da enerxía mecánica.	PE RU LC EO
FQB5.1.2. Determina a enerxía disipada en forma de calor en situacións onde diminúe a enerxía mecánica.			**X**	É capaz de determinar a enerxía disipada en forma de calor en situacións onde diminúe a enerxía mecánica.	PE RU LC EO
FQB5.2.1. Identifica a calor e o traballo como formas de intercambio de enerxía, distinguindo as acepcións coloquiais destes termos do seu significado científico.			**X**	É capaz de identificar a calor e o traballo como formas de intercambio de enerxía.	PE RU LC EO
FQB5.2.2. Recoñece en que condicións un sistema intercambia enerxía en forma de calor ou en forma de traballo.			**X**	É capaz de recoñecer en que condicións un sistema intercambia enerxía en forma de calor ou en forma de traballo.	PE RU LC EO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
FQB5.3.1. Acha o traballo e a potencia asociados a unha forza, incluíndo situacións en que a forza forma un ángulo distinto de cero co desprazamento, e expresar o resultado nas unidades do Sistema Internacional ou noutras de uso común, como a caloría, o kWh e o CV.			**X**	É capaz de achar o traballo e a potencia asociados a unha forza con algunha dificultade, incluíndo situacións nas que a forza forma un ángulo distinto de cero co desprazamento, é capaz de expresar o resultado nas unidades do Sistema Internacional ou outras de uso común como a caloría, o kWh e os CV.	PE RU LC EO
FQB5.4.1. Describe as transformacións que experimenta un corpo ao gañar ou perder enerxía, determinar a calor necesaria para que se produza unha variación de temperatura dada e para un cambio de estado, e representar graficamente estas transformacións.			**X**	Recoñece as transformacións que experimenta un corpo ao gañar ou perder enerxía, é capaz de determinar a calor necesaria para que se produza unha variación de temperatura dada e para un cambio de estado, e pode representar graficamente ditas transformacións.	PE RU LC EO
FQB5.4.2. Calcula a enerxía transferida entre corpos a distinta temperatura e o valor da temperatura final aplicando o concepto de equilibrio térmico.			**X**	É capaz de calcular a enerxía transferida entre corpos a distinta temperatura e o valor da temperatura final, aplica con algunha dificultade o concepto de equilibrio térmico.	PE RU LC EO
FQB5.4.3. Relaciona a variación da lonxitude dun obxecto coa variación da súa temperatura utilizando o coeficiente de dilatación lineal correspondente.			**X**	Coñece a relación entre a variación da lonxitude dun obxecto coa variación da súa temperatura, sendo capaz de utilizar o coeficiente de dilatación lineal correspondente.	PE RU LC EO
FQB5.4.4. Determina experimentalmente calores específicas e calores latentes de substancias mediante un calorímetro, realizando os cálculos necesarios a partir dos datos empíricos obtidos.			**X**	É capaz de determinar experimentalmente calores específicas e calores latentes de substancias mediante un calorímetro.	RU LC EO
FQB5.5.1. Explica ou interpreta, mediante ilustracións ou a partir delas, o fundamento do funcionamento do motor de explosión.			**X**	É capaz de explicar o fundamento do funcionamento do motor de explosión.	RU LC EO
FQB5.5.2. Realiza un traballo sobre a importancia histórica do motor de explosión e preséntao empregando as TIC.			**X**	É capaz de realizar un traballo sobre a importancia histórica do motor de explosión e preséntao empregando as TIC.	RU LC EO
FQB5.6.1. Utiliza o concepto da degradación da enerxía para relacionar a enerxía absorbida e o traballo realizado por unha máquina térmica.			**X**	Coñece e utiliza o concepto da degradación da enerxía para relacionar a enerxía absorbida e o traballo realizado por unha máquina térmica.	PE RU LC EO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
FQB5.6.2. Emprega simulacións virtuais interactivas para determinar a degradación da enerxía en diferentes máquinas, e expón os resultados empregando as TIC.			**X**	É capaz de empregar simulacións virtuais interactivas para determinar a degradación da enerxía en diferentes máquinas e expor os resultados empregando as TIC	RU LC EO

5.- CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS

Este apartado segue as orientacións expostas na **Orde ECD/65/2015** e no artigo 11 do **Decreto 86/2015**.

Como recolle o artigo 11.5 do **Decreto 86/2015**, a metodoloxía debe atender á diversidade, unha forma de facelo e ter en conta os diferentes ritmos e estilos de aprendizaxe dos estudantes. Co obxectivo de dar resposta aos distintos ritmos de aprendizaxe, as UD están deseñadas incluíndo actividades de reforzo (AR) e actividades de ampliación (AA). As AR están enfocadas para posibilitar que os estudantes que non teñen acadado o grao mínimo marcado nalgún dos estándares de aprendizaxe (EA) poidan conseguilo se as realicen con aproveitamento.

As aulas permiten que se poida facer unha conformación flexible e funcional do espazo en función da dinámica de clase. Así, as mesas poden colocarse en forma de U nas tarefas deseñadas para o grupo-clase; mesas enfrontadas, para grupos de 4 membros en dinámicas e estruturas cooperativas; e mesas en aliñadas en columnas por parellas, para o traballo individual.

CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS 2º ESO F&Q

Durante o curso de 2º da ESO prodúcese o primeiro contacto dos estudantes coa materia de F&Q, un dos nosos obxectivos como docentes é mudar a crenza de parte do alumnado de que as ciencias son difíciles e están afastadas da realidade. A motivación é fundamental como tamén o é a metacognición (CAA) xa que logo nas sesións promoveranse ambientes estimulantes para aproveitar, como sinala Cañal (2012), a "curiosidade como mecanismo mental ao servizo da aprendizaxe.

Promoveremos situacións de aprendizaxe abertas que, partindo dos coñecementos previos do alumnado, tomen en consideración os seus intereses e os involucren en procesos de procura e resolución de problemas. Os erros serán presentados coma parte do proceso de aprendizaxe.

Segundo Neus Sanmartí o alumnado emprega ideas alternativas que "son algo máis cunha curiosidade, para eles son nucleares xa que a partir delas explican, coa súa lóxica, os fenómenos cotiás, é dicir, organizan e interpretan a realidade, predín e controlan os acontecementos do día a día. Estas ideas, especialmente as que teñen base sensorial, mantéñense durante os anos, a pesar de ser contrarias ás aprendizaxes científicas presentadas na aula". Durante as sesións tentaremos detectar estas concepcións previas ou alternativas. Esta circunstancia esixe a realización dunha avaliación inicial ao inicio de curso e ao comezo de cada UD, así todas as UD contan con actividades de iniciación (AI)

que permiten levar a cabo unha primeira avaliación inicial da UD o cal posibilita a adaptación dos contidos e da metodoloxía aos coñecementos previos dos alumnos, xa que non se poden ensinar contidos novos sen ter en conta os resultados dos procesos de ensino anteriores. Polo tanto, a primeira sesión de cada UD inclúe a realización de AI consistentes en rutinas que permitan a presentación e exploración de ideas como Vexo, Penso, Pregúntome e *Circle Maps*. A análise destas actividades é imprescindible para construír unha metodoloxía flexible que se axuste ao nivel de coñecementos do alumnado e, a partir del, xerar preguntas e respostas que sexan significativas para o novo modelo que se quere axudar a construír. Para o alumnado de 2º da ESO *ver* e *mirar* os fenómenos desde o punto de vista científico é, sen dúbida, un proceso complexo que implica aprender unha nova linguaxe. Os estudantes deben empregar terminoloxía científica para describir os procesos (fusión, disolución, masa, peso...) o que supón tamén un paso adiante non exento de dificultades porque a linguaxe científica é percibida como un código "alleo", moi distinto do empregado para comunicarse no día a día.

Nas AI, empregaremos a aprendizaxe baseada no pensamento mediante a proposta de actividades que pretenden asentar hábitos e rutinas de razoamento estables, procesos que axudan aos alumnos a aprender a pensar e a facer visible o seu pensamento no papel. Para tal fin, utilizaremos as denominadas rutinas de pensamento, patróns de comportamento fáciles de ensinar e aprender. Aplicaremos diferentes rutinas, unhas dirixidas á presentación e exploración de ideas, e outras, nas actividades de consolidación, encamiñadas a súa síntese e organización. Así os alumnos realizarán mapas conceptuais ou un mapas mentais visuais dos contidos traballados noutras actividades de desenvolvemento (AD) con ferramentas como dixitais como por exemplo GoConqr. Esta é unha actividade de consolidación (AC) integrada que permite traballar simultaneamente as competencias CAA e CD. A súa relevancia é indiscutible pois facilitan información significativa: permiten detectar a persistencia das *relacións alternativas entre conceptos* e o grao de compresión adquirido. Deste modo é posible avaliar tamén os progresos do alumnado e a miña propia práctica docente.

Este curso 2022/2023 os estudantes de 2º da ESO disporán de dispositivos EDIXGAL o que posibilita o emprego de diversos soportes informáticos o que permite o desenvolvemento da competencia dixital (CD) e posibilita unha comunicación eficaz e permanente. Na aula virtual estarán dispoñibles as activades de reforzo e ampliación propostas, ligazóns a páxinas de interese, audios a programas de radio relacionados coa ciencia, fotos de visitas ou dos traballos realizados polos alumnos no laboratorio, etc. Tamén empregamos plataformas interactivas/simuladores que, ao ser complementarias

á observación e á experimentación, permiten estudar fenómenos que no laboratorio resultan confusos, inseguros ou imposibles para a súa observación directa.

CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS 4º ESO F&Q

Traballar de xeito competencial na aula supón un cambio metodolóxico importante; o docente pasa a ser un xestor de coñecemento do alumnado e o alumno ou alumna adquire un maior grao de protagonismo.

En concreto, na área de Física e Química:

- Cómpre adestrar sistematicamente os procedementos que conforman as estadas da materia. Malia que a finalidade da área é adquirir coñecementos esenciais que se inclúen no currículo básico e as estratexias do método científico, o alumnado deberá desenvolver actitudes conducentes á reflexión e análise sobre os grandes avances científicos da actualidade, as súas vantaxes e as implicacións éticas que en ocasións consideran. Para iso necesitamos certo grao de adestramento individual e traballo reflexivo de procedementos básicos da materia: a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a argumentación en público e a comunicación audiovisual.
- Nalgúns aspectos da área, sobre todo naqueles que usan con frecuencia procesos de método científico, o traballo en grupo colaborador achega, ademais do adestramento de habilidades sociais básicas e o enriquecemento persoal desde a diversidade, unha ferramenta perfecta para discutir e afondar en contidos de carácter transversal, como o exposto sobre o método científico.
- Por outro lado, cada estudante parte dunhas potencialidades que definen as súas intelixencias predominantes; por iso, enriquecer as tarefas con actividades que se desenvolvan desde a teoría das intelixencias múltiples facilita que todos os alumnos e alumnas poidan chegar a comprender os contidos que pretendemos que adquiran para o desenvolvemento dos obxectivos de aprendizaxe.
- Na área de Física e Química é indispensable a vinculación a contextos reais, así como xerar posibilidades de aplicación dos contidos adquiridos. Para iso, as tarefas competenciais facilitan este aspecto, o que se podería complementar con proxectos de aplicación dos contidos.
- Xa que hai alumnos que aprenden de distintas formas e a ritmos diferentes a materia está programada para ser utilizada con flexibilidade de modo que tódolos integrantes do grupo poidan participar e atopen actividades nas que poden

aplicar coñecementos e aptitudes, facilitando o desenvolvemento da propia conciencia de logros, e do progreso que logran día a día.

6.- MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.

O alumnado demanda exercer a súa capacidade de actuar, é o centro do proceso de ensino-aprendizaxe pero a súa actividade construtivista depende da intervención do profesor que debe proporcionarlle unha ampla gama de actividades e recursos didácticos. Podemos atopar moitas novidades en relación cos recursos educativos o que implica que ao longo do curso podamos empregar novos recursos non programados.

No proceso de acadar o mellor desenvolvemento dos diferentes estándares de aprendizaxe escóllense os recursos máis apropiados como:

- En 2º da ESO materias elaborados polos docentes e materias dispoñibles no banco de recursos Edixgal.
- Os estudantes de 4º da ESO teñen a súa disposición os dispositivos chromebooks dispoñibles no centro.
- En 4º da ESO libro do alumno de F&Q da editorial SM e outros libros complementarios.
- Plataforma dixital Educamos https://lainmaculada-hcsvp-marin.educamos.com con as aplicacións integradas de Office 365.
- Bancos Dixitais de Recursos.
- Lecturas de libros de divulgación científica
- Aplicacións WEB.
- Material multiformato (vídeos, imáxes, infografías, mapas conceptuais, presentacións, etc.).
- Pizarra dixital interactiva.
- Fotocopias de diferentes actividades para o desenvolvemento das unidades didácticas.
- Caderno de clase no que os alumnos e alumnas realizarán os seus traballos.
- Calculadora: deseñaranse actividades onde o uso da calculadora sexa obrigatorio, proporcionando un uso axeitado e correcto das calculadoras.
- Emprego das novas tecnoloxías da información e comunicación.
- Fichas de ampliación e reforzo.

7.- CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, A CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN

Este apartado da PD desenvolvese segundo o establecido n a **Orde do 25 de xaneiro de 2022** pola que se actualiza a normativa de avaliación nas ensinanzas de educación primaria, educación secundaria obrigatoria e de bacharelato no sistema educativo de Galicia.

O curso académico consta de **tres avaliacións parciais** e **unha avaliación final**.

AVALIACIÓNS PARCIAIS:

O cálculo das notas trimestrais require a avaliación, con diferentes instrumentos de avaliación, das 7 competencias clave (CCL. CSC, CSIEE, CAA, CMCCT, CCEC e CD). Obtidas as 7 cualificacións calcúlase a súa media ponderada, segundo os perfís competenciais trimestrais. Esta media e cualificación que figurará no boletín trimestral co que se informa ás familias do proceso de ensino-aprendizaxe dos estudantes. Os perfís competenciais trimestrais son calculados a partir dos estándares de aprendizaxe traballados nas diferentes actividades de ensino-aprendizaxe desenvolvidas. Nas táboas seguintes detállanse os contextos nos que son avaliadas as diferentes competencias e o perfil competencial da materia para os diferentes cursos.

CONTEXTOS DE APLICACIÓN	
PROBAS ESCRITAS	Realizaranse probas escritas por cada UD ou cada dúas unidades, dependendo da dificultade das mesmas. Se estudante copia nunha proba, retiraráselle inmediatamente o mesmo e realizaráselle noutro momento que a profesora estime oportuno. No caso de falta o alumno/a realizará o exame o primeiro día lectivo da materia ou na data que estime o docente.
TRABALLOS DE INVESTIGACIÓN	Procura de información tratamento e exposición oral . Nestas actividades o alumnado pode contar con información en diferentes formatos e coa axuda dos compañeiros e do profesor. A valoración poderá ser obtida de forma individual ou ben de forma grupal dependendo da estrutura da propia actividade.
TALLERES EXPERIMENTAIS	Realización de experimentos sinxelos e elaboración de informes.
PRODUCIÓNS DE SÍNTESE	Resumos e conclusións das unidades didácticas.
ACTIVIDADES DE AULA	Traballo diario, participación, actividades rematadas, corrección de erros, exercicios...

PERFÍS COMPETENCIAIS ANUAIS (pesos das CC segundo o Decreto 86/2015)							
CURSO	**CCL**	**CSC**	**CSIEE**	**CAA**	**CMCCT**	**CCEC**	**CD**
2º ESO	**22**	**6**	**10**	**8**	**48**	**2**	**4**
4º ESO	**22**	**5**	**6**	**7**	**50**	**4**	**6**

AVALIACIÓN FINAL:

A nota da **avaliación final de xuño será a media aritmética das tres avaliacións parciais** incluíndo as posibles modificacións realizadas no período posterior á terceira avaliación. Para obter unha **cualificación positiva da materia na avaliación final o alumno/a deberá acadar unha media aritmética das tres avaliacións igual ou superior a 5.**

Para poder calcular a media aritmética das notas trimestrais é un requisito indispensable que o estudante acade unha puntuación mínima de 5 puntos sobre 10 en todas as avaliacións.

Para o cálculo da nota final da materia de Física e Química diferenciaremos entre:

1. Alumnado coas tres avaliacións parciais aprobadas:

No **período entre a terceira avaliación parcial e a avaliación final** realizarán actividades de **consolidación e ampliación** das aprendizaxes do curso.

O alumnado nesta situación, poderá optar a mellorar a cualificación da avaliación final acolléndose a distintas opcións que se describen a continuación:

1.1. Realización dunha **proba escrita**, contando con dúas posibilidades:

- Proba escrita correspondente aos contidos dunha avaliación da súa escolla. A nota acadada nesta proba substituirá a nota previa para o cálculo da nota final unicamente si é superior.
- Proba escrita global, cos contidos das tres avaliacións. A cualificación da avaliación final será a maior entre a nota desta proba e a media das tres avaliacións anteriores.

1.2. Realización exclusivamente en período lectivo de tarefas e/ou actividades propostas polo profesorado.

2. Alumnado con algunha avaliación pendente:

O alumnado que teña algunha avaliación suspensa poderá recuperala no período abranguido entre a terceira avaliación e a avaliación final. Deseñaranse actividades de reforzo, apoio e recuperación que facilitarán acadar as aprendizaxes necesarias para recuperar as avaliacións pendentes. **A recuperación adaptarase a situación particular de cada alumno/a de tal xeito que o estudante poderá recuperar esa(s) avaliación(s) coa realización dunha proba escrita e coa entrega voluntaria de tarefas, traballos e/ou fichas de recuperación**.

Neste apartado diferenciamos entre alumnado con algunha avaliación suspensa e alumnado coas tres avaliacións suspensas.

2.1. Alumnado con unha ou dúas avaliacións suspensas:

Finalizado o período de recuperación para o cálculo da nota da avaliación final tomaremos como **nota de cada avaliación a máis favorable** para o alumno entre as

opcións seguintes:

2.1.1. Nota da(s) avaliación(s) suspensa(s).

2.1.2. Nota dunha proba escrita de recuperación relacionada cos contidos da(s) avaliación(s) a recuperar.

2.1.3. Nota ponderada obtida a partir dunha proba escrita de recuperación (80%) e da entrega dun caderno de actividades (20%) realizado en período lectivo, ambos relacionados cos contidos da(s) avaliacións a recuperar.

2.2. Alumnado coas tres avaliacións suspensas:

A nota da avaliación final para este alumnado será a máis alta entre as seguintes opcións:

2.2.1 A media aritmética das tres primeiras avaliacións.

2.2.2 A nota dunha proba escrita de recuperación relacionada cos contidos non superados impartidos durante todo o curso.

2.2.3 A nota ponderada obtida a partir dunha proba escrita de recuperación (80%) e da entrega dun caderno de actividades (20%) realizado en período lectivo, ambos relacionados cos contidos non superados impartidos durante todo o curso.

PROMOCIÓN

A promoción do alumnado será adoptada de xeito colexiado segundo o disposto no Artigo 8 da Orde do25 de xaneiro de 2022 pola que se actualiza a normativa de avaliación.

8.- INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE

O artigo 21 do Decreto 86/2015 prescribe a avaliación dos procesos de ensino e da propia práctica docente, así o recolle tamén o artigo 41 das Instrucións do 26 de maio 2022 da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa. Esta avaliación é fundamental para valorar os resultados obtidos e coñecer cales son as circunstancias e elementos da nosa programación positivos e cales, pola contra, dificultan a consecución dalgunhas CC e obxectivos. A práctica docente é avaliada de modo continuo. Os instrumentos empregados son o anecdotario de aula, as escalas de valoración numérica con indicadores de logro para os procesos de ensino-aprendizaxe

aplicadas ao finalizar cada trimestre, as actas das reunións do Dpto., celebradas cunha periodicidade mensual para realizar unha análise do progreso académico dos estudantes, o seguimento da programación e comentar as conclusións da Comisión de Coordinación Pedagóxica (CCP).

PROCESO DE ENSINO	1	2	3	4
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.				
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe.				
3. Conseguiuse motivar para lograr a actividade intelectual do alumnado.				
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.				
5. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.				
6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.				
7. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
8. Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
9. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.				
10. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.				
11. Dáse un peso real á observación do traballo na aula.				
12. Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.				
LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.				

PROCESO PRÁCTICA DOCENTE	1	2	3	4
1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.				
2. Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.				
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.				
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.				
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
6. Combínase o traballo individual e en equipo.				
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.				

8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				
9. Incorpóranse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe.				
10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.				
11. Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos.				
12. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección das probas, traballos.				
13. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.				
14. Adecuación, logo da súa aplicación, das ACS propostas e aprobadas.				
15. As medidas de apoio, reforzo, etc. están claramente vinculadas aos estándares.				
LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.				

9.- PLANS DE SEGUIMENTO DAS MATERIAS PENDENTES.

A avaliación da materia pendente é totalmente independente da materia do propio curso, polo cal é convinte ter moi claro que a superación desta última non implica unha avaliación positiva automática da materia pendente. O aprobado é un cinco.

Respecto a aqueles alumnos que teñan a materia do curso anterior non superada establécense as seguintes medidas:

- Elaborarase un plan individualizado e personalizado de recuperación da materia pendente por trimestre. Os estudantes que cumpran os obxectivos marcados superarán a materia pendente. Co obxecto de facilitar ao alumnado a superación de materias pendentes propoñerase un plan de traballo con distintas actividades de avaliación. Estas actividades consistirán, basicamente, en cuestións e problemas relacionados cos contidos impartidos no curso correspondente. As tarefas serán corrixidas e valoradas cunha porcentaxe do 20% da nota final.
- A porcentaxe restante corresponderá á media das notas dos exames que se realizarán no mes de xaneiro (primeira metade) e no mes de abril (segunda metade). As probas serán cualificadas seguindo os mesmos criterios. As probas

escritas recollerán os contidos do curso anterior e serán similares aos do curso ordinario.

- Os estudantes que non entreguen as tarefas serán cualificado unicamente coa nota do exame.
- Os alumnos que non cumpran satisfactoriamente os obxectivos trimestrais marcados terán a posibilidade de facer unha proba escrita no mes de maio nas datas propostas dende a Xefatura de Estudos.

10.- PROCEDEMENTOS PARA A REALIZACIÓN DA AVALIACIÓN INICIAL

A avaliación inicial ten como obxectivo fundamental analizar, antes de iniciar un proceso de ensino-aprendizaxe, a situación de cada estudante. Na avaliación inicial pódense diagnosticar aspectos como as concepcións alternativas, as estratexias espontáneas de razoamento, as experiencias persoais e os hábitos e actitudes que determinan, en boa medida, o sentido da aprendizaxe.

Durante as dúas primeiras semanas do curso realizarase unha proba escrita. Os resultados destas probas , xunto coa observación do traballo na aula, a información aportada polo Departamento de Orientación e a Memoria Final do curso 2020/2021 , permiten adoptar decisións sobre cales son os puntos de partida e poder adaptar así o proceso de ensino aprendizaxe e a propia programación didáctica ás necesidades detectadas.

11.- MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

En todos os niveis os grupos clase non son homoxéneos nin uniformes. Esta PD tenta dar resposta educativa á realidade da aula, dando cumprimento ao principio de equidade que recolle o título II da LOE/LOMCE especificamente no artigo 71. As dinámicas de traballo na aula incorporan o traballo cooperativo e titoría entre iguais

Tanto o deseño das secuencias de traballo que inclúen actividades de ampliación como actividades de reforzo. A resposta educativa á diversidade na aula incorpora os principios de normalización e inclusión. Algunhas das medidas adoptadas para atender ás necesidades de estudantes concretos son aplicadas ao grupo no seu conxunto xa que tamén son beneficiosas para a totalidade do alumnado.

As medidas ordinarias que se levan a cabo son:

- Adaptación dos tempos, instrumentos e procedementos de avaliación.
- Reforzo educativo e apoio por parte do profesorado deseñando actividades de reforzo adaptadas as necesidades dos estudantes.

- Plans Específicos Personalizados para os alumnos que non promocionaron.

No caso de non obter os resultado esperados, estudarase co Dpto. de Orientación a adopción das medidas extraordinarias máis adecuadas entre as recollidas no artigo 9 do Decreto 229/2011 e na ORDE do 8 de setembro de 2021 pola que se desenvolve o Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia en que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación.

O artigo 71 da LOE/LOMCE establece que **o alumnado con NEAE** é aquel que require, de forma temporal ou permanente, apoios ou provisións educativas diferentes ás ordinarias por presentar: (1) necesidades educativas especiais (NEE), (2) dificultades específicas de aprendizaxe, (3) trastorno de déficit de atención e hiperactividade (TDAH), (4) altas capacidades intelectuais, (5) incorporación tardía ao sistema educativo ou (6) condicións persoais ou de historia escolar. De acordo con esta descrición de casos nos grupos hai presentes estudantes NEAE por presentar TDA, TDAH, TEA. **Para atender as necesidades específicas de apoio educativo teranse sempre en conta os protocolos establecidos pola Xunta de Galicia para o alumnado de necesidades específicas de apoio educativo**.

12.- CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS

O **artigo 4 do Decreto 86/2015** establece unha serie de elementos transversais que deben ser atendidos durante o curso. A **Lei 4/2011,** do 30 de xuño, de convivencia e participación da comunidade educativa e o **Decreto 8/2015** que a desenvolve son o marco legal deste apartado. Os elementos transversais (ET) deben estar presentes na aula impregnado a actividade docente, xa que se refiren a problemas e preocupacións fundamentais na sociedade e contribúen á formación integral do alumnado.
A Comprensión Lectora (CL), a Expresión Oral e Escrita (EOE), a Comunicación Audiovisual (CA), as Tecnoloxías da Información e da Comunicación (TIC), o Emprendemento (EMP) e a Educación Cívica e Constitucional (ECC), obrigatorios segundo a normativa, son traballados coa mesma metodoloxía empregada nas CC. As unidades didácticas contemplan o tratamento doutros ET como a Educación Ambiental (EA), a Prevención da Violencia de xénero e contra as persoas con diversidade funcional (PV), a Resolución pacífica de Conflitos (RC) e Valores (V).

Na materia de F&Q trabállanse especialmente os seguintes elementos:

A comunicación lingüística: mediante a lectura comprensiva dos enunciados e a comunicación dos resultados que se obteñen, tanto escritos como de forma oral. Sinalamos como exemplo os seguintes EA de aprendizaxe do bloque 1 presentes en todos os cursos nos que se imparte a materia: *FQB1.1.1.* Formula, de forma guiada, hipóteses para explicar fenómenos cotiáns, utilizando teorías e modelos científicos sinxelos, *FQB1.1.2* Argumenta con espíritu crítico el grado de rigor científico de un artículo o una noticia, analizando el método de trabajo e identificando las características del trabajo científico.

O sentido de iniciativa e emprendemento: establecendo un plan de traballo na medida en que se vai resolvendo un problema e animando ao alumno a propor novos problemas a partir dun resolto. Sinalamos como exemplo o seguinte EA de aprendizaxe do bloque 1 presente en todos os cursos nos que se imparte a materia: *FQB1.6.1.*Realiza pequenos traballos de investigación sobre algún tema obxecto de estudo, aplicando o método científico e utilizando as TIC para a procura e a selección de información e presentación de conclusións, *FQB1.9.1* Realiza de manera cooperativa o colaborativa algunas tareas propias de la investigación científica: búsqueda de información, prácticas de laboratorio o pequeños proyectos de investigación.

A competencia dixital: servindo de apoio á resolución do problema e na comprobación da solución mediante o uso de calculadoras, follas de cálculo ou programas de representación. Usa axeitadamente os medios tecnolóxicos para estudiar e mellorar o seu proceso de aprendizaxe, recollendo a información das actividades, analizando puntos fortes e débiles do seu proceso educativo e establecendo pautas de mellora. *FQB2.5.2.* Presenta, utilizando as TIC, as propiedades e aplicacións dalgún elemento ou composto químico de especial interese a partir dunha procura guiada de información bibliográfica e dixital.

A competencia social e cívica: predispón a ter unha actitude aberta ante diferentes solucións, ademais de permitir a comprensión de fenómenos sociais que se representan en forma de táboas, fórmulas, gráficas ou diagramas. Valora a información dun enunciado e relaciónaa co número de solucións do problema. *FQB1.6.2* Participa, valora e respecta o traballo individual e en equipo, *FQB3.4.1.* Describe o impacto ambiental do dióxido de carbono, os óxidos de xofre, os óxidos de nitróxeno e os CFC e outros gases de

efecto invernadoiro, en relación cos problemas ambientais de ámbito global, *FQB3.4.2*. Defende razoadamente a influencia que o desenvolvemento da industria química tivo no progreso da sociedade, a partir de fontes científicas de distinta procedencia.

A educación para a saúde trabállase nos seguintes estándares de aprendizaxe:
- Respecto polas normas de seguridade no laboratorio. (FQB1.4.2)
- Coñecemento da información existente nas etiquetas dos produtos químicos e dos alimentos. (FQB1.4.1)
- Recoñecemento da importancia e necesidade da limpeza e non contaminación do aire e da auga. . (FQB3.8.3)
- Información sobre os efectos nocivos para a saúde de diferentes produtos como a nicotina, as drogas e o alcol.
- Trataremos a utilidade dos fármacos. Alertarase sobre o perigo da homeopatía, a automedicación e as consecuencias que teñen para a saúde unha xestión incorrecta dos medicamentos desbotados ou as campañas de antivacinación. Tentaremos destacar a importancia de discriminar todas as posibles alternativas e os efectos individuais, sociais, económicos y ambientais implicados na toma de decisións.
- Nos traballos de investigación trataremos de desbotar a falsa idea de que todo compoñente químico en alimentación é nocivo para a saúde. Faremos unha análise crítica sobre a tendencia publicitaria "sen aditivos", e reflexionaremos sobre a súa incidencia nos nosos hábitos de consumo. O alumnado debe tomar conciencia da necesidade dun consumo responsable, cómpre fomentar unha postura crítica que enfronte consumo e publicidade

A educación para a paz trabállase nos seguintes estándares de aprendizaxe:
- Información sobre o uso bélico da enerxía nuclear e os seus riscos para a humanidade.
- Coñecemento do uso pacífico da radioactividade e as súas aplicacións científicas e Enerxéticas.
- Análise das distintas fontes de enerxía renovables e do desenvolvemento científico para mellorar os medios de produción, con vistas a un maior equilibrio económico e social.

A educación ambiental:
- Discusión do impacto ambiental producido polos distintos tipos de centrais eléctricas.
- Toma de conciencia sobre a necesidade dun uso adecuado dos recursos enerxéticos.
- Análise dos factores que producen contaminación do medio ambiente e forma de corrixilos.

- Información sobre o efecto do dióxido de carbono sobre o quecemento da Terra e as posibles repercusións no cambio climático.

O **elemento Igualdade entre homes e mulleres (I)** desenvólvese na actividade "No las tenemos muy vistas" así, nos meses de outubro (Conmemoración da Cª en Galicia), febreiro (Día Internacional da Muller e da Nena na Cª) e en abril (Día Mundial da Saúde); no marco desta actividade traballaremos no curso de 2º da ESO coa publicación *Mujeres de Ciencia. 50 intrépidas pioneras* que cambiaron el mundo, de Rachel Ignotofsky.

13.- ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Alén das actividades programadas co gallo das conmemoración recollidas na ORDE do 20 de maio de 2022 pola que se aproba o calendario escolar para o curso 2022/23 e tamén das organizadas polo Departamento de Actividades Complementarias e Extraescolares, nun principio tentarase planificar no curso escolar algunhas das seguintes saídas. O seu contido pode ser modificado se xorden problemas organizativos (calendario, número de alumnado asistente, incidencias alleas ao centro...) ou se se coñecen outras propostas de maior interese:

- Visita a un centro de tratamento de augas residuais. (EDAR PLACERES). Actividade coordinada no Dpto. de Ciencias.
- Visita ao centros de tratamento de residuos industriais perigosos (SOGARISA) en As Somozas. Actividade coordinada co Dpto. de Ciencias.
- Visita a unha empresa do sector químico, Zelnova Zeltia S.A. (Porriño) ou Actega Artísitica (Porriño). Actividade coordinada co Dpto. de Ciencias.
- Visita á Escola Superior de Restauración de Pontevedra. Actividade coordinada co Dpto. de Artísitica.
- Visita a refinería de Repsol YPF en A Coruña. Actividade coordinada co Dpto. de Ciencias

14.- MECANISMOS DE REVISIÓN DA PROGRAMACIÓN EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS.

Tal e como establece o artigo 40 das resolución do 26 de maio de 2022, da Secretaría Xeral de Educación e Formación Profesional, pola que se ditan instrucións para o desenvolvemento das ensinanzas de educación infantil, educación primaria, educación secundaria obrigatoria e bacharelato no curso académico 2022/23 é prescritivo avaliar a PD para realizar as modificacións que se estimen oportunas no curso seguinte co obxectivo de mellorala e adaptala ás necesidades do alumnado e do proceso de ensino.

A programación é revisada antes do comezo de curso para incorporar aquelas conclusións da Memoria Final do curso 2019/2020 que se consideren relevantes. Durante o curso, o estudo dos resultados académicos e a análise das súas causas permite

establecer medidas correctoras. Nas reunións de Departamento trimestral realizarase un seguimento do nivel de cumprimento das programacións. As modificacións que se deriven desta análise serán acordadas polo Departamento. e quedarán reflectidas nunha acta sendo tamén incluídas na Memoria Final.

1.- Nas sesións de avaliación trimestral e tendo en conta os resultados académicos faremos constar en acta os seguintes aspectos:

- Análise estatístico dos resultados xerais do grupo e valoración dos mesmos.
- Casos particulares analizados e medidas a adoptar.
- Clima de traballo na aula.
- Valoración dos apoios e reforzos.
- Grao de desenvolvemento das competencias en xeral.
- Compromisos para a seguinte avaliación.

2.- Ao remate do curso e como parte da Memoria Final revisarase a programación tendo en conta:

- Unidades non impartidas e as causas que o impediron.
- As modificacións introducidas.
- As propostas de mellora a ter en conta no próximo curso.
- Os resultados académicos e as posibles causas que afectaron negativamente.
- A valoración dos recursos, medidas de atención á diversidade aplicadas e actividades complementarias.
- As conclusións obtidas na avaliación.

INDICADORES DE LOGRO	**1**	**2**	**3**	**4**
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas ou proxectos a partir dos elementos do currículo.				
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas / temas / proxectos.				
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.				
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades, temas ou proxectos.				
5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.				
6. Asignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.				
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.				
8. Asociación de cada estándar cos elementos transversais a desenvolver.				
9. Fixación dunha estratexia metodolóxica común para todo o departamento.				
10. Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
11. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
12. Adecuación do libro de texto .				

13. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.				
14. Adecuación da proba de avaliación inicial, elaborada a partir dos estándares.				
15. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos.				
16. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.				
17. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final.				
18. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria.				
19. Adecuación dos criterios establecidos para o seguimento de materias pendentes.				
20. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación desas materias pendentes.				
21. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				
22. Adecuación dos programas de apoio, recuperación, vinculados aos estándares.				
23. Adecuación das medidas específicas de atención ao alumnado con NEAE.				
24. Grao de desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas.				
25. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos.				
26. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre os criterios de promoción.				
27. Adecuación do seguimento e da revisión da programación ao longo do curso.				
28. Contribución desde a materia ao plan de lectura do centro.				
29. Grao de integración das TIC no desenvolvemento da materia.				
LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.				

15.- RELACIÓN DE UNIDADES DIDÁCTICAS.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	UNIDADES DIDÁCTICAS 2º ESO									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
FQB1.1.1. Formula, de forma guiada, hipóteses para explicar fenómenos cotiáns, utilizando teorías e modelos científicos sinxelos.	X	X						X	X	X
FQB1.1.2. Rexistra observacións e datos de maneira organizada e rigorosa, e comunícaos oralmente e por escrito utilizando esquemas, gráficos e táboas.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
FQB1.2.1. Relaciona a investigación científica con algunha aplicación tecnolóxica sinxela na vida cotiá.	X		X			X				X
FQB1.3.1. Establece relacións entre magnitudes e unidades utilizando, preferentemente, o Sistema Internacional de Unidades para expresar os resultados.	X	X	X		X	X	X	X	X	X
FQB1.3.2. Realiza medicións prácticas de magnitudes físicas da vida cotiá empregando o material e os instrumentos apropiados, e expresa os resultados correctamente no Sistema Internacional de Unidades.					X			X		
FQB1.4.1. Recoñece e identifica os símbolos máis frecuentes utilizados na etiquetaxe de produtos químicos e instalacións, interpretando o seu significado.	X									
FQB1.4.2. Identifica material e instrumentos básicos de laboratorio e coñece a súa forma de utilización para a realización de experiencias, respectando as normas de seguridade e identificando actitudes e medidas de actuación preventivas.	X		X	X						
FQB1.5.1. Selecciona e comprende de forma guiada información relevante nun texto de divulgación científica, e transmite as conclusións obtidas utilizando a linguaxe oral e escrita con propiedade.		X	X	X		X			X	
FQB1.5.2. Identifica as principais características ligadas á fiabilidade e á obxectividade do fluxo de información existente en internet e outros medios dixitais.		X	X	X		X			X	
FQB1.6.1. Realiza pequenos traballos de investigación sobre algún tema obxecto de estudo, aplicando o método científico e utilizando as TIC para a procura e a selección de información e presentación de conclusións.		X	X	X		X				
FQB1.6.2. Participa, valora, xestiona e respecta o traballo individual e en equipo.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
FQB2.1.1. Distingue entre propiedades xerais e propiedades características da materia, e utiliza estas últimas para a caracterización de substancias.		X								
FQB2.1.2. Relaciona propiedades dos materiais do contorno co uso que se fai deles.		X						X	X	X
FQB2.1.3. Describe a determinación experimental do volume e da masa dun sólido, realiza as medidas correspondentes e calcula a súa densidade.		X						X	X	X
FQB2.2.1. Xustifica que unha substancia pode presentarse en distintos estados de agregación dependendo das condicións de presión e temperatura en que se ache.		X						X	X	X
FQB2.2.2. Explica as propiedades dos gases, os líquidos e os sólidos.		X						X	X	X
FQB2.2.3. Describe os cambios de estado da materia e aplícaos á interpretación de fenómenos cotiáns.		X						X	X	X
FQB2.2.4. Deduce a partir das gráficas de quecemento dunha substancia os seus puntos de fusión e ebulición, e identifícaa utilizando as táboas de datos necesarias.		X						X	X	X

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	UNIDADES DIDÁCTICAS 2º ESO									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
FQB2.3.1. Xustifica o comportamento dos gases en situacións cotiás, en relación co modelo cinético-molecular.		X						X	X	X
FQB2.3.2. Interpreta gráficas, táboas de resultados e experiencias que relacionan a presión, o volume e a temperatura dun gas, utilizando o modelo cinético-molecular e as leis dos gases.		X								
FQB2.4.1. Distingue e clasifica sistemas materiais de uso cotián en substancias puras e mesturas, e especifica neste último caso se se trata de mesturas homoxéneas, heteroxéneas ou coloides.		X								
FQB2.4.2. Identifica o disolvente e o soluto ao analizar a composición de mesturas homoxéneas de especial interese.		X								
FQB2.4.3. Realiza experiencias sinxelas de preparación de disolucións, describe o procedemento seguido e o material utilizado, determina a concentración e exprésaa en gramos/litro.		X								
FQB2.5.1. Deseña métodos de separación de mesturas segundo as propiedades características das substancias que as compoñen, describe o material de laboratorio adecuado e leva a cabo o proceso.		X								
FQB3.1.1. Distingue entre cambios físicos e químicos en accións da vida cotiá en función de que haxa ou non formación de novas substancias.			X							
FQB3.1.2. Describe o procedemento de realización de experimentos sinxelos nos que se poña de manifesto a formación de novas substancias e recoñece que se trata de cambios químicos.			X							
FQB3.1.3. Leva a cabo no laboratorio reaccións químicas sinxelas.			X							
FQB3.2.1. Identifica os reactivos e os produtos de reaccións químicas sinxelas interpretando a representación esquemática dunha reacción química.			X							
FQB3.3.1. Clasifica algúns produtos de uso cotián en función da súa procedencia natural ou sintética.			X							
FQB3.3.2. Identifica e asocia produtos procedentes da industria química coa súa contribución á mellora da calidade de vida das persoas.				X						
FQB3.4.1. Propón medidas e actitudes, a nivel individual e colectivo, para mitigar os problemas ambientais de importancia global.				X						
FQB4.1.1. En situacións da vida cotiá, identifica as forzas que interveñen e relaciónaas cos seus correspondentes efectos na deformación ou na alteración do estado de movemento dun corpo.							X			
FQB4.1.2. Establece a relación entre o alongamento producido nun resorte e as forzas que produciron eses alongamentos, e describe o material para empregar e o procedemento para a súa comprobación experimental.							X			
FQB4.1.3. Establece a relación entre unha forza e o seu correspondente efecto na deformación ou na alteración do estado de movemento dun corpo.							X			
FQB4.1.4. Describe a utilidade do dinamómetro para medir a forza elástica e rexistra os resultados en táboas e representacións gráficas, expresando o resultado experimental en unidades do Sistema Internacional.							X			
FQB4.2.1. Determina, experimentalmente ou a través de aplicacións informáticas, a velocidade media dun corpo, interpretando o resultado.					X					
FQB4.2.2. Realiza cálculos para resolver problemas cotiáns utilizando o concepto de velocidade media.					X					

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	UNIDADES DIDÁCTICAS 2º ESO									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
FQB4.3.1. Deduce a velocidade media e instantánea a partir das representacións gráficas do espazo e da velocidade en función do tempo.					X					
FQB4.3.2. Xustifica se un movemento é acelerado ou non a partir das representacións gráficas do espazo e da velocidade en función do tempo.					X					
FQB4.4.1. Interpreta o funcionamento de máquinas mecánicas simples considerando a forza e a distancia ao eixe de xiro, e realiza cálculos sinxelos sobre o efecto multiplicador da forza producido por estas máquinas.						X				X
FQB4.5.1. Analiza os efectos das forzas de rozamento e a súa influencia no movemento dos seres vivos e os vehículos.					X					X
FQB4.6.1. Relaciona cualitativamente a forza de gravidade que existe entre dous corpos coas súas masas e a distancia que os separa.								X		
FQB4.6.2. Distingue entre masa e peso calculando o valor da aceleración da gravidade a partir da relación entre esas dúas magnitudes.								X		
FQB4.6.3. Recoñece que a forza de gravidade mantén os planetas xirando arredor do Sol, e á Lúa arredor do noso planeta, e xustifica o motivo polo que esta atracción non leva á colisión dos dous corpos.								X		
FQB4.7.1. Relaciona cuantitativamente a velocidade da luz co tempo que tarda en chegar á Terra desde obxectos celestes afastados e coa distancia á que se atopan eses obxectos, interpretando os valores obtidos.								X		
FQB4.8.1. Realiza un informe, empregando as tecnoloxías da información e da comunicación, a partir de observacións ou da procura guiada de información sobre a forza gravitatoria e os fenómenos asociados a ela.								X		
FQB5.1.1. Argumenta que a enerxía pode transferirse, almacenarse ou disiparse, pero non crearse nin destruírse, utilizando exemplos.									X	
FQB5.1.2. Recoñece e define a enerxía como unha magnitude e exprésaa na unidade correspondente do Sistema Internacional.									X	
FQB5.2.1. Relaciona o concepto de enerxía coa capacidade de producir cambios, e identifica os tipos de enerxía que se poñen de manifesto en situacións cotiás, explicando as transformacións dunhas formas noutras.									X	
FQB5.3.1. Explica o concepto de temperatura en termos do modelo cinético-molecular, e diferencia entre temperatura, enerxía e calor.									X	
FQB5.3.2. Recoñece a existencia dunha escala absoluta de temperatura e relaciona as escalas celsius e kelvin.									X	
FQB5.3.3. Identifica os mecanismos de transferencia de enerxía recoñecéndoos en situacións cotiás e fenómenos atmosféricos, e xustifica a selección de materiais para edificios e no deseño de sistemas de quecemento.									X	
FQB5.4.1. Explica o fenómeno da dilatación a partir dalgunha das súas aplicacións como os termómetros de líquido, xuntas de dilatación en estruturas, etc.									X	
FQB5.4.2. Explica a escala celsius establecendo os puntos fixos dun termómetro baseado na dilatación dun líquido volátil.									X	

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	UNIDADES DIDÁCTICAS 2º ESO									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
FQB5.4.3. Interpreta cualitativamente fenómenos cotiáns e experiencias nos que se poña de manifesto o equilibrio térmico asociándoo coa igualación de temperaturas.									X	
FQB5.5.1. Recoñece, describe e compara as fontes renovables e non renovables de enerxía, analizando con sentido crítico o seu impacto ambiental.										X

UD1	A ACTIVIDADE CIENTÍFICA
UD2	MATERIA. COMPOSICIÓN E PROPIEDADES
UD3	CAMBIOS QUÍMICOS
UD4	QUÍMICA E SOCIEDADE
UD5	OS MOVEMENTOS
UD6	AS FORZAS NA NATUREZA
UD7	AS FORZAS E AS MÁQUINAS SIMPLES
UD8	A GRAVEDADE E O UNIVERSO
UD9	A ENERXÍA
UD10	ENERXÍA. ASPECTOS AMBIENTAIS

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	UNIDADES DIDÁCTICAS 4º ESO											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
FQB1.1.1. Describe feitos históricos relevantes nos que foi definitiva a colaboración de científicos/as de diferentes áreas de coñecemento.	X	X	X	X	X	X						
FQB1.1.2. Argumenta con espírito crítico o grao de rigor científico dun artigo ou dunha noticia, analizando o método de traballo e identificando as características do traballo científico.	X					X				X		X
FQB1.2.1. Distingue entre hipóteses, leis e teorías, e explica os procesos que corroboran unha hipótese e a dotan de valor científico.	X	X	X									
FQB1.3.1. Identifica unha determinada magnitude como escalar ou vectorial e describe os elementos que definen esta última.	X						X	X	X	X	X	X
FQB1.4.1. Comproba a homoxeneidade dunha fórmula aplicando a ecuación de dimensións aos dous membros.	X						X	X	X	X	X	X
FQB1.5.1. Calcula e interpreta o erro absoluto e o erro relativo dunha medida coñecido o valor real.	X						X	X	X	X	X	X
FQB1.6.1. Calcula e expresa correctamente o valor da medida, partindo dun conxunto de valores resultantes da medida dunha mesma magnitude, utilizando as cifras significativas adecuadas.	X						X	X	X	X	X	X
FQB1.7.1. Representa graficamente os resultados obtidos da medida de dúas magnitudes relacionadas inferindo, de ser o caso, se se trata dunha relación lineal, cuadrática ou de proporcionalidade inversa, e deducindo a fórmula.	X						X	X	X	X	X	X
FQB1.8.1. Elabora e defende un proxecto de investigación sobre un tema de interese científico, empregando as TIC.	X					X			X			X

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	UNIDADES DIDÁCTICAS 4º ESO											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
FQB1.9.1. Realiza de xeito cooperativo ou colaborativo algunhas tarefas propias da investigación científica: procura de información, prácticas de laboratorio ou pequenos proxectos de investigación.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
FQB1.9.2. Realiza de xeito cooperativo ou colaborativo algunhas tarefas propias da investigación científica utilizando as TIC.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
FQB2.1.1. Compara os modelos atómicos propostos ao longo da historia para interpretar a natureza íntima da materia, interpretando as evidencias que fixeron necesaria a evolución destes.		X										
FQB2.1.2. Utiliza as TIC ou aplicacións interactivas para visualizar a representación da estrutura da materia nos diferentes modelos atómicos.		X										
FQB2.2.1. Establece a configuración electrónica dos elementos representativos a partir do seu número atómico para deducir a súa posición na táboa periódica, os seus electróns de valencia e o seu comportamento químico.		X										
FQB2.2.2. Distingue entre metais, non metais, semimetais e gases nobres, e xustifica esta clasificación en función da súa configuración electrónica.		X										
FQB2.3.1. Escribe o nome e o símbolo dos elementos químicos, e sitúaos na táboa periódica.		X										
FQB2.4.1. Utiliza a regra do octeto e diagramas de Lewis para predicir a estrutura e a fórmula dos compostos iónicos e covalentes.			X									
FQB2.4.2. Interpreta a información que ofrecen os subíndices da fórmula dun composto segundo se trate de moléculas ou redes cristalinas.			X									
FQB2.5.1. Explica as propiedades de substancias covalentes, iónicas e metálicas en función das interaccións entre os seus átomos ou as moléculas.			X									
FQB2.5.2. Explica a natureza do enlace metálico utilizando a teoría dos electróns libres, e relaciónaa coas propiedades características dos metais.			X									
FQB2.5.3. Deseña e realiza ensaios de laboratorio que permitan deducir o tipo de enlace presente nunha substancia descoñecida.			X									
FQB2.6.1. Nomea e formula compostos inorgánicos ternarios, seguindo as normas da IUPAC.			X									
FQB2.7.1. Xustifica a importancia das forzas intermoleculares en substancias de interese biolóxico.			X									
FQB2.7.2. Relaciona a intensidade e o tipo das forzas intermoleculares co estado físico e os puntos de fusión e ebulición das substancias covalentes moleculares, interpretando gráficos ou táboas que conteñan os datos necesarios.			X									
FQB2.8.1. Explica os motivos polos que o carbono é o elemento que forma maior número de compostos.						X						
FQB2.8.2. Analiza as formas alotrópicas do carbono, relacionando a estrutura coas propiedades.						X						
FQB2.9.1. Identifica e representa hidrocarburos sinxelos mediante a súa fórmula molecular, semidesenvolvida e desenvolvida.						X						
FQB2.9.2. Deduce, a partir de modelos moleculares, as fórmulas usadas na representación de hidrocarburos.						X						

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	UNIDADES DIDÁCTICAS 4º ESO											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
FQB2.9.3. Describe as aplicacións de hidrocarburos sinxelos de especial interese.						X						
FQB2.10.1. Recoñece o grupo funcional e a familia orgánica a partir da fórmula de alcohois, aldehidos, cetonas, ácidos carboxílicos, ésteres e aminas.						X						
FQB3.1.1. Interpreta reaccións químicas sinxelas utilizando a teoría de colisións, e deduce a lei de conservación da masa.					X							
FQB3.2.1. Predí o efecto que sobre a velocidade de reacción teñen a concentración dos reactivos, a temperatura, o grao de división dos reactivos sólidos e os catalizadores.					X							
FQB3.2.2. Analiza o efecto dos factores que afectan a velocidade dunha reacción química, sexa a través de experiencias de laboratorio ou mediante aplicacións virtuais interactivas nas que a manipulación das variables permita extraer conclusións.					X							
FQB3.3.1. Determina o carácter endotérmico ou exotérmico dunha reacción química analizando o signo da calor de reacción asociada.					X							
FQB3.4.1. Realiza cálculos que relacionen a cantidade de substancia, a masa atómica ou molecular e a constante do número de Avogadro.				X								
FQB3.5.1. Interpreta os coeficientes dunha ecuación química en termos de partículas e moles e, no caso de reaccións entre gases, en termos de volumes.				X								
FQB3.5.2. Resolve problemas, realizando cálculos estequiométricos, con reactivos puros e supondo un rendemento completo da reacción, tanto se os reactivos están en estado sólido como se están en disolución.				X								
FQB3.6.1. Utiliza a teoría de Arrhenius para describir o comportamento químico de ácidos e bases.				X								
FQB3.6.2. Establece o carácter ácido, básico ou neutro dunha disolución utilizando a escala de pH.				X								
FQB3.7.1. Deseña e describe o procedemento de realización dunha volumetría de neutralización entre un ácido forte e unha base forte, e interpreta os resultados.				X								
FQB3.7.2. Planifica unha experiencia e describe o procedemento para seguir no laboratorio que demostre que nas reaccións de combustión se produce dióxido de carbono mediante a detección deste gas.				X								
FQB3.7.3. Realiza algunhas experiencias de laboratorio nas que teñan lugar reaccións de síntese, combustión ou neutralización.				X								
FQB3.8.1. Describe as reaccións de síntese industrial do amoníaco e do ácido sulfúrico, así como os usos destas substancias na industria química.				X								
FQB3.8.2. Valora a importancia das reaccións de combustión na xeración de electricidade en centrais térmicas, na automoción e na respiración celular.				X								
FQB3.8.3. Describe casos concretos de reaccións de neutralización de importancia biolóxica e industrial.				X								
FQB4.1.1. Representa a traxectoria e os vectores de posición, desprazamento e velocidade en distintos tipos de movemento, utilizando un sistema de referencia.							X					
FQB4.2.1. Clasifica tipos de movementos en función da súa traxectoria e a súa velocidade.							X					

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	UNIDADES DIDÁCTICAS 4º ESO											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
FQB4.2.2. Xustifica a insuficiencia do valor medio da velocidade nun estudo cualitativo do movemento rectilíneo uniformemente acelerado (MRUA), e razoa o concepto de velocidade instantánea.							X					
FQB4.3.1. Deduce as expresións matemáticas que relacionan as variables nos movementos rectilíneo uniforme (MRU), rectilíneo uniformemente acelerado (MRUA) e circular uniforme (MCU), así como as relacións entre as magnitudes lineais e angulares.							X					
FQB4.4.1. Resolve problemas de movemento rectilíneo uniforme (MRU), rectilíneo uniformemente acelerado (MRUA) e circular uniforme (MCU), incluíndo movemento de graves, tendo en conta valores positivos e negativos das magnitudes, e expresar o resultado en unidades do Sistema Internacional.							X					
FQB4.4.2. Determina tempos e distancias de freada de vehículos e xustifica, a partir dos resultados, a importancia de manter a distancia de seguridade na estrada.							X					
FQB4.4.3. Argumenta a existencia do vector aceleración en calquera movemento curvilíneo e calcula o seu valor no caso do movemento circular uniforme.							X					
FQB4.5.1. Determina o valor da velocidade e a aceleración a partir de gráficas posición-tempo e velocidade-tempo en movementos rectilíneos.							X					
FQB4.5.2. Deseña, describe e realiza individualmente ou en equipo experiencias no laboratorio ou empregando aplicacións virtuais interactivas, para determinar a variación da posición e a velocidade dun corpo en función do tempo, e representa e interpreta os resultados obtidos.							X					
FQB4.6.1. Identifica as forzas implicadas en fenómenos cotiáns nos que hai cambios na velocidade dun corpo.								X				
FQB4.6.2. Representa vectorialmente o peso, a forza normal, a forza de rozamento e a forza centrípeta en casos de movementos rectilíneos e circulares.								X				
FQB4.7.1. Identifica e representa as forzas que actúan sobre un corpo en movemento nun plano tanto horizontal como inclinado, calculando a forza resultante e a aceleración.								X				
FQB4.8.1. Interpreta fenómenos cotiáns en termos das leis de Newton.								X				
FQB4.8.2. Deduce a primeira lei de Newton como consecuencia do enunciado da segunda lei.								X				
FQB4.8.3. Representa e interpreta as forzas de acción e reacción en situacións de interacción entre obxectos.								X				
FQB4.9.1. Xustifica o motivo polo que as forzas de atracción gravitatoria só se poñen de manifesto para obxectos moi masivos, comparando os resultados obtidos de aplicar a lei da gravitación universal ao cálculo de forzas entre distintos pares de obxectos.									X			
FQB4.9.2. Obtén a expresión da aceleración da gravidade a partir da lei da gravitación universal relacionando as expresións matemáticas do peso dun corpo e a forza de atracción gravitatoria.									X			
FQB4.10.1. Razoa o motivo polo que as forzas gravitatorias producen nalgúns casos movementos de caída libre e noutros casos movementos orbitais.									X			
FQB4.11.1. Describe as aplicacións dos satélites artificiais en telecomunicacións, predición meteorolóxica, posicionamento global, astronomía e cartografía, así como os riscos derivados do lixo espacial que xeran.									X			

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	UNIDADES DIDÁCTICAS 4º ESO											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
FQB4.12.1. Interpreta fenómenos e aplicacións prácticas nas que se pon de manifesto a relación entre a superficie de aplicación dunha forza e o efecto resultante.										X		
FQB4.12.2. Calcula a presión exercida polo peso dun obxecto regular en distintas situacións nas que varía a superficie en que se apoia; compara os resultados e extrae conclusións.										X		
FQB4.13.1. Xustifica razoadamente fenómenos en que se poña de manifesto a relación entre a presión e a profundidade no seo da hidrosfera e a atmosfera.										X		
FQB4.13.2. Explica o abastecemento de auga potable, o deseño dunha presa e as aplicacións do sifón, utilizando o principio fundamental da hidrostática.										X		
FQB4.13.3. Resolve problemas relacionados coa presión no interior dun fluído aplicando o principio fundamental da hidrostática.										X		
FQB4.13.4. Analiza aplicacións prácticas baseadas no principio de Pascal, como a prensa hidráulica, o elevador, ou a dirección e os freos hidráulicos, aplicando a expresión matemática deste principio á resolución de problemas en contextos prácticos.										X		
FQB4.13.5. Predí a maior ou menor flotabilidade de obxectos utilizando a expresión matemática do principio de Arquímedes, e verifícaa experimentalmente nalgún caso.										X		
FQB4.14.1. Comproba experimentalmente ou utilizando aplicacións virtuais interactivas a relación entre presión hidrostática e profundidade en fenómenos como o paradoxo hidrostático, o tonel de Arquímedes e o principio dos vasos comunicantes.										X		
FQB4.14.2. Interpreta o papel da presión atmosférica en experiencias como o experimento de Torricelli, os hemisferios de Magdeburgo, recipientes invertidos onde non se derrama o contido, etc., inferindo o seu elevado valor.										X		
FQB4.14.3. Describe o funcionamento básico de barómetros e manómetros, e xustifica a súa utilidade en diversas aplicacións prácticas.										X		
FQB4.15.1. Relaciona os fenómenos atmosféricos do vento e a formación de frontes coa diferenza de presións atmosféricas entre distintas zonas.										X		
FQB4.15.2. Interpreta os mapas de isóbaras que se amosan no prognóstico do tempo, indicando o significado da simboloxía e os datos que aparecen nestes.										X		
FQB5.1.1. Resolve problemas de transformacións entre enerxía cinética e potencial gravitatoria, aplicando o principio de conservación da enerxía mecánica.											X	
FQB5.1.2. Determina a enerxía disipada en forma de calor en situacións onde diminúe a enerxía mecánica.											X	
FQB5.2.1. Identifica a calor e o traballo como formas de intercambio de enerxía, distinguindo as acepcións coloquiais destes termos do seu significado científico.											X	
FQB5.2.2. Recoñece en que condicións un sistema intercambia enerxía en forma de calor ou en forma de traballo.											X	
FQB5.3.1. Acha o traballo e a potencia asociados a unha forza, incluíndo situacións en que a forza forma un ángulo distinto de cero co desprazamento, e expresar o resultado nas unidades do Sistema Internacional ou noutras de uso común, como a caloría, o kWh e o CV.											X	

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	UNIDADES DIDÁCTICAS 4º ESO											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
FQB5.4.1. Describe as transformacións que experimenta un corpo ao gañar ou perder enerxía, determinar a calor necesaria para que se produza unha variación de temperatura dada e para un cambio de estado, e representar graficamente estas transformacións.												X
FQB5.4.2. Calcula a enerxía transferida entre corpos a distinta temperatura e o valor da temperatura final aplicando o concepto de equilibrio térmico.												X
FQB5.4.3. Relaciona a variación da lonxitude dun obxecto coa variación da súa temperatura utilizando o coeficiente de dilatación lineal correspondente.												X
FQB5.4.4. Determina experimentalmente calores específicas e calores latentes de substancias mediante un calorímetro, realizando os cálculos necesarios a partir dos datos empíricos obtidos.												X
FQB5.5.1. Explica ou interpreta, mediante ilustracións ou a partir delas, o fundamento do funcionamento do motor de explosión.												X

UD1	O TRABALLO CIENTÍFICO
UD2	O ÁTOMO
UD3	O ENLACE QUÍMICO
UD4	CAMBIOS FÍSICOS Y QUÍMICOS
UD5	ASPECTOS ENERXÉTICOS E CINÉTICOS DAS REACCIÓNS QUÍMICAS
UD6	INTRODUCIÓN Á QUÍMICA DO CARBONO
UD7	ESTUDIO DO MOVEMENTO
UD8	LEIS DE NEWTON
UD9	FORZAS DE ESPECIAL INTERESE
UD10	HIDROSTÁTICA E FÍSICA DA ATMÓSFERA
UD11	ENERXÍA MECÁNICA E TRABALLO
UD12	ENERXÍA TÉRMICA E SOLAR

16.- ANEXO RÚBRICAS E OUTROS INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

EXEMPLOS RÚBRICAS E OUTROS INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

CCL COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LIGÜÍSTICA

Indicador de logro	MOI MELLORABLE (0-4)	ACEPTABLE (5-6)	BASTANTE BEN (7-8)	XENIAL (9-10)
Adquire e utiliza o vocabulario específico da materia.	Non emprega axeitadamente o vocabulario da materia.	Emprega o vocabulario, pero con erros.	Emprega o vocabulario axeitado e acorde ao contexto.	Emprega o vocabulario axeitado ao contexto introducindo novos vocablos.
Efectúa una lectura comprensiva dos textos propostos.	Ten grandes dificultades para entender os textos.	Nalgunhas ocasións presenta dificultades para entender os textos solucionándoo con axuda.	Efectúa una lectura comprensiva dos textos.	Efectúa una lectura comprensiva dos textos e argumenta a súa opinión sobre o contido dos mesmos.
Expresa de forma oral e escrita os coñecementos adquiridos a través das actividades propostas.	Presenta graves dificultades na exposición oral ou escrita dos coñecementos adquiridos.	En ocasións expresa de forma oral ou escrita con algún erro e incoherencia.	Frecuentemente expresa de forma oral e escrita con coherencia e poucos erros.	Expresa de forma oral e escrita con coherencia e sen erros.
Interpreta correctamente gráficos, táboas e modelos atómicos.	Presenta graves dificultades para interpretalos.	Interpreta con algún erro as táboas, gráficas e os modelos atómicos.	Interpreta correctamente as táboas, gráficas e os modelos atómicos.	Interpreta correctamente as táboas, gráficas e modelos atómicos e utilízaos para argumentar contidos.
Realiza, interpreta e comprende esquemas vectoriais.	Presenta grandes dificultades para realizar, interpretar e comprender esquemas vectoriais.	Realiza, interpreta e comprende, con erros, esquemas vectoriais.	Realiza, interpreta e comprende, con poucos erros, esquemas vectoriais.	Realiza, interpreta e comprende correctamente esquemas vectoriais.

CAA COMPETENCIA APRENDER A APRENDER

Indicador de logro	MOI MELLORABLE (0-4)	ACEPTABLE (5-6)	BASTANTE BEN (7-8)	XENIAL (9-10)
Realiza as actividades propostas.	Poucas veces realiza as actividades propostas.	Case sempre realiza as actividades propostas.	Sempre realiza as actividades propostas.	Realiza sempre actividades propostas e busca máis para ampliar o seu coñecemento.
Aprende estratexias na resolución de problemas e utilízaas correctamente	Non é capaz de resolver problemas.	Aprende algunha estratexia na resolución de problemas e sabe utilizala.	Resolve case sempre os problemas aínda que con algún erros.	Resolve correctamente os problemas propostos.
Relaciona contidos de unhas unidades con outras.	Non relaciona os contidos das distintas unidades.	Relaciona algúns contidos de diferentes unidades.	Relaciona case sempre os contidos de unhas unidades con outras.	Relaciona con facilidade os contidos de unhas unidades con outras.
Relaciona as prácticas de laboratorio coa teoría aprendida.	Non relaciona as prácticas coa teoría aprendida.	Relaciona con axuda as prácticas coa teoría aprendida.	Relaciona as prácticas coa teoría aprendida.	Relaciona as prácticas coa teoría aprendida e realiza preguntas relacionadas con outros contidos.
Utiliza os erros cometidos nas probas para afianzar o seu coñecemento.	Non utiliza os erros cometidos nas probas para afianzar o seu coñecemento.	Algunhas veces utiliza os erros cometidos nas probas para afianzar o seu coñecemento.	Utiliza case sempre os erros cometidos nas probas para afianzar o seu coñecemento.	Utiliza sempre os erros cometidos nas probas para afianzar o seu coñecemento e non volve a cometelos.

CSC COMPETENCIA SOCIAL E CIDADÁ

Indicador de logro	MOI MELLORABLE (0-4)	ACEPTABLE (5-6)	BASTANTE BEN (7-8)	XENIAL (9-10)
Realiza os traballos grupais mostrando unha participación activa.	Non sabe traballar en grupo e mantén una actitude pasiva. Non axuda a manter a unión no grupo.	Realiza as prácticas traballando en grupo, pero non ten unha participación moi activa. Non lle preocupa a unión no grupo.	Realiza as prácticas traballando en grupo mostrando unha participación activa. Colabora en manter a unión no grupo.	Realiza as prácticas traballando en grupo, ten unha participación activa e axuda aos compañeiros nas dúbidas. Busca como manter a unión no grupo.
Respecta as opinión dos demais ao debater sobre un tema determinado.	Moi poucas veces escoita e comparte as ideas dos seus compañeiros.	Ás veces escoita as ideas dos seus compañeiros, e acepta integralas.	Adoita escoitar e compartir as ideas dos seus compañeiros, pero non ofrece como integralas.	Sempre escoita e comparte as ideas dos seus compañeiros e intenta integralas.
Chega a acordos a través do diálogo nas actividades grupais que se suxiren.	Nunca ofrece ideas para realizar o traballo, nin propón suxestións para a súa mellora. En ocasións dificulta as propostas doutros para alcanzar os obxectivos do grupo.	Algunhas veces ofrece ideas para realizar o traballo, pero nunca propón suxestións para a súa mellora. Acepta as propostas doutros para alcanzar os obxectivos do grupo.	Ofrece ideas para realizar o traballo, aínda que poucas veces propón suxestións para a súa mellora. Esfórzase para alcanzar os obxectivos do grupo.	Sempre ofrece ideas para realizar o traballo e propón suxestións para a súa mellora. Esfórzase para alcanzar os obxectivos do grupo.
É consciente da importancia da evolución do pensamento científico e de como se relaciona coa tecnoloxía e o modo de vida da nosa sociedade.	Non é consciente da importancia da evolución do pensamento científico e de como se relaciona coa tecnoloxía e o modo de vida da nosa sociedade.	Algunha vez é consciente da importancia da evolución do pensamento científico e de como se relaciona coa tecnoloxía e o modo de vida da nosa sociedade.	Case sempre é consciente da importancia da evolución do pensamento científico e de como se relaciona coa tecnoloxía e o modo de vida da nosa sociedade.	Sempre é consciente da importancia da evolución do pensamento científico e de como se relaciona coa tecnoloxía e o modo de vida da nosa sociedade.

CD COMPETENCIA DIXITAL

Indicador de logro	MOI MELLORABLE (0-4)	ACEPTABLE (5-6)	BASTANTE BEN (7-8)	XENIAL (9-10)
Utiliza os recursos didácticos para afianzar a comprensión de conceptos.	Non utiliza os recursos didácticos para afianzar a comprensión de conceptos.	Utiliza algún recurso didáctico para afianzar a comprensión de conceptos.	Utiliza case sempre recursos didácticos para afianzar a comprensión de conceptos.	Utiliza sempre os recursos didácticos para afianzar a comprensión de conceptos.
Emprega e selecciona distintas fontes para a busca da información relacionada cos contidos da materia.	Navega pola rede pero non é capaz de buscar a información relacionada cos contidos da materia.	Emprega e selecciona, con moita axuda, distintas fontes para a busca da información relacionada cos contidos da materia.	Emprega e selecciona, con axuda, distintas fontes para a busca da información relacionada cos contidos da materia.	Emprega e selecciona, de forma autónoma, distintas fontes para a busca da información relacionada cos contidos da materia.

CSIEE COMPETENCIA SENTIDO DE INICIATIVA E ESPÍRITO EMPRENDEDOR

Indicador de logro	MOI MELLORABLE (0-4)	ACEPTABLE (5-6)	BASTANTE BEN (7-8)	XENIAL (9-10)
Utiliza os recursos didácticos para afianzar a comprensión de conceptos.	Non utiliza os recursos didácticos para afianzar a comprensión de conceptos.	Utiliza algún recurso didáctico para afianzar a comprensión de conceptos.	Utiliza case sempre recursos didácticos para afianzar a comprensión de conceptos.	Utiliza sempre os recursos didácticos para afianzar a comprensión de conceptos.
Emprega e selecciona distintas fontes para a busca da información relacionada cos contidos da materia.	Navega pola rede pero non é capaz de buscar a información relacionada cos contidos da materia.	Emprega e selecciona, con moita axuda, distintas fontes para a busca da información relacionada cos contidos da materia.	Emprega e selecciona, con axuda, distintas fontes para a busca da información relacionada cos contidos da materia.	Emprega e selecciona, de forma autónoma, distintas fontes para a busca da información relacionada cos contidos da materia.
Mostra a súa opinión de xeito crítico acerca dos acontecementos	Non sabe expresar a súa opinión acerca dos acontecementos científicos.	Mostra a súa opinión, con moita dificultade, acerca dos acontecementos	Mostra a súa opinión acerca dos acontecementos científicos.	Mostra a súa opinión de xeito crítico acerca dos acontecementos científicos.

científicos		científicos.		
É constante no traballo, valora a pulcritude e o rigor no mesmo.	Non é constante no traballo e non valora a pulcritude no mesmo.	É constante no traballo, pero non valora a pulcritude e o rigor no mesmo.	É constante no traballo, valora a pulcritude no mesmo.	É constante no traballo, valora a pulcritude e o rigor no mesmo.
Mostra interese por complementar o estudo dos contidos utilizando os diferentes recursos ofrecidos.	Non mostra interese por complementar o estudo dos contidos utilizando os diferentes recursos ofrecidos.	Mostra interese, ás veces, por complementar o estudo dos contidos utilizando os diferentes recursos ofrecidos.	Mostra, case sempre, interese por complementar o estudo dos contidos utilizando os diferentes recursos ofrecidos.	Mostra sempre interese por complementar o estudo dos contidos utilizando os diferentes recursos ofrecidos.
Realiza de xeito autónomo e grupal as actividades propostas. **Posúe capacidade de análise na resolución de problemas.**	Non realiza de xeito autónomo e grupal as actividades propostas, non posúe capacidade de análise na resolución de problemas.	Realiza de xeito autónomo e grupal as actividades propostas, non posúe capacidade de análise na resolución de problemas.	Realiza de xeito autónomo e grupal as actividades propostas. Con algunha axuda ten capacidade de análise na resolución de problemas.	Realiza de xeito autónomo e grupal as actividades propostas. Posúe capacidade de análise na resolución de problemas.

CCEC CONCIENCIA E EXPRESIÓN CULTURAL

Indicador de logro	MOI MELLORABLE (0-4)	ACEPTABLE (5-6)	BASTANTE BEN (7-8)	XENIAL (9-10)
Mostra respecto cara o patrimonio cultural mundial.	Non coñece, nin comprende as diferentes manifestacións culturais e artísticas. Non manifesta interese pola participación na vida cultural.	Coñece as diferentes manifestacións culturais e artísticas.	Coñece, comprende cunha actitude respectuosa, as diferentes manifestacións culturais e artísticas.	Coñece, comprende, aprecia e valora con espírito crítico, cun-ha actitude aberta e respectuosa, as diferentes manifestacións culturais e artísticas, utilízaas como fonte de enriquecemento e goce persoal.
Realiza esquemas da montaxe e do material utilizado nas prácticas de laboratorio.	Non realiza esquemas da montaxe e do material utilizado no laboratorio	Realiza, con axuda, esquemas da montaxe e do material utilizado nas prácticas de laboratorio.	Realiza, con algún erros, esquemas da montaxe e do material utilizado nas prácticas de laboratorio.	Realiza correctamente esquemas da montaxe e do material utilizado nas prácticas de laboratorio.
Resalta a importancia do desenvolvemento do pensamento científico.	Non comprende a importancia do desenvolvemento do pensamento científico	Resalta a importancia do desenvolvemento científico en algún caso en particular.	Resalta a importancia do desenvolvemento científico en algún casos.	Resalta a importancia do desenvolvemento científico, así como en diferentes xéneros e estilos, en manifestacións artístico - culturais

RÚBRICA CORRECCIÓN PRUEBA ESCRITA

Indicador de logro	MOI MELLORABLE (0-4)	ACEPTABLE (5-6)	BASTANTE BEN (7-8)	XENIAL (9-10)
Problemas numéricos	Desenvolve o problema de maneira correcta e completa incluíndo el resultado final y unidades.	Pon a fórmula e substitúe os datos correctamente pero non chega ao resultado	Desenvolve o problema correctamente pero erra no cálculo ou nas unidades. Non comete erros conceptuais	Unicamente a fórmula que debe utilizar ou desenvolve o problema pero con erros de concepto.
Preguntas cortas e tipo test con razoamento	A résgueste é correcta. O razoamento está completo e moi ben redactado.	Razoamento correcto pero redactado de forma confusa ou o razoamento é correcto, pero escolle a resposta errada.	O razoamento está incompleto.	Acerta a resposta, pero non hai razoamento

CRITERIOS XERAIS DE CALIFICACIÓN DAS PROBAS ESCRITAS E BOLETÍNS

- As túas respostas deben axustarse ao solicitado na pregunta.
- Os apartados que esixen a solución dun apartado anterior cualifícanse independentemente do resultado do mencionado apartado.
- Un resultado erróneo pero con razoamento correcto será valorado.
- Un problema numérico con resposta correcta, sen razoamento ou xustificación, pode ser valorado con 0 se non deixas patente o modo polo que obtiveches os resultados.
- Os erros nas unidades ou a súa ausencia supoñen o desconto dun 25% da nota do apartado.
- Un erro de cálculo considerarase leve e descontará o 25% da nota do apartado. Se os resultados carecen de lóxica e non realizas unha aclaración serán cualificados con 0.
- Os erros graves de concepto supoñen a anulación do apartado correspondente.
- Cando unha. resposta deba ser razoada ou xustificada, non facelo supón unha puntuación de 0 no apartado correspondente.

ESCALA CONTROL: ELABORACIÓN DUN MAPA MENTAL

INDICADOR DE LOGRO	**Magnífico Traballo**	**Bo Traballo**	**Podemos mellorar**	**Non está listo**
A idea principal está no centro da folla. represéntase a través dunha imaxe significativa e representativa. 1 pto.				
Os conceptos están organizados de forma xerárquica en sentido das agullas do reloxo e conectados entre si. 1 pto.				
O espazo está distribuído de forma equilibrada e harmónica. 1 pto.				
Destácanse as palabras máis importantes sobre as ramas principais e todas as ramas forman unha estrutura conectada 1 pto				
Utilízase a cor para diferenciar bloques de contido. 1 pto.				
Utilízanse símbolos e elementos visuais que axudan a relacionar ideas e aclarar vos conceptos. 1 pto.				
O mapa mental presenta un aspecto limpo, ordenado e claro. 1 pto.				
Os conceptos están ben relacionadosa información organízase forma adecuada. 1 pto.				
O mapa mental é creativo: o uso da cor, a imaxe e as achegas persoais fan que o conxunto sexa orixinal e atractivo. 1 pto.				
Inclúense todas as fórmulas relacionadas co concepto principal. 1 pto				

(Fonte: Ed. Anaya)

Exposición oral INDIVIDUAL Q° y 5°

Exposición oral INDIVIDUAL Q° y 5°	10	7	4	1
Tiempo 11.11%	Tiene tiempo ajustado al previsto. No sobra ni 2 min. Remarca las ideas principales y redondea la exposición.	Tiempo ajustado al previsto pero el final precipitado o alargado. No redondea con conclusión.	No ajustada (supera el tiempo marcado o se queda corto +menos a 1 min y medio y su pasa a 4 min. Abrevia cuando se le acaba el 5° y acelera para acabar en los límites marcados.	Excesivamente corto o largo. Supera o se queda corto en el tiempo marcado menos de 1 min o 5 minutos o más.
Estado general 11.11%	Tiene buena postura. Se le ve relajado y seguro. Establece contacto visual con todos. Su cuerpo acompaña a sus palabras con soltura.	Tiene buena postura. Algunas veces establece contacto visual. Se muestra un poco nervioso. La cuesta comenzar, en ocasiones se pasa, hace aspavientos, se mueve mucho.	Postura simplemente adecuada. No mira a las personas a las que se dirige.	Tiene mala postura (apoyado en la pared, manos en bolsillos...). No mira al auditorio. Se muestra muy nervioso, no mira al público, se para no sabe continuar debe leer, se mueve mucho o está rígido.
Voz y dicción 11.11%	Voz clara. Buena vocalización. Entonación adecuada, matizada, seductora. Brinda, si es pertinente el silencio como forma de persuasión.	Voz clara. Buena vocalización la mayor parte del tiempo.	Poca fluidez e interrupciones que dificultan la comprensión. Cuesta entender algunos fragmentos. Silencios numerosos por bloqueos. Corre mucho o va rítmicos demasiado lento.	Habla muy bajo, apenas se le escucha, no vocaliza. Muchas frases no se entienden o su sentido está incompleto.
Habilidades comunicativas Interés del público 11.11%	Atrae la atención del público. Mantiene el interés durante toda la exposición, mira al público, busca dudas, participación, interacción o con el auditorio. Tiene excelentes habilidades comunicativas.	Consigue bastante al principio, pero hacia el final se hace un poco monótono y pierde fuerza e interés.	Le cuesta mantener el interés del público.	Apenas usa recursos para mantener la atención. Presenta problemas de contacto con el auditorio. Transmite desidia y/o ganas de terminar, pereza, fastidio...
Dominio del tema 11.11%	Se nota buen dominio del tema. No comete errores. No duda. No lee.	Resulta un poco memorizada con características de comunicación escrita. Muy pocos errores.	Hace algunas rectificaciones. De tanto en tanto parece dudar y algunas ideas son confusas. Los contenidos de la presentación	Rectifica constantemente. Las ideas no se entienden o son erróneas. No ha preparado el tema. Lee de un guión papel.
Conclusión 11.11%	Hace una conclusión en ella recoge los aspectos más relevantes o abre una puerta a la reflexión del cuanto. Emitirá una opinión acorde con lo expuesto.	Hace una conclusión de tal modo que se agarra al fin de su intervención.	Hace una conclusión pero no tiene mucha relación con el tema.	No hace conclusión. Termina diciendo que ha terminado.
Presentación Genially Estructura Secuenciación de la información 11.11%	Información organizada de forma lógica, de manera clara.	Alguna diapositiva aparece fuera de lugar.	No existe un plan claro. Diapositivas desordenadas	Información muy dispersa
Presentación Genially Formato Fondo, fuentes, colores, disposición de cada diapositiva 11.11%	El fondo no impide leer. Fuente adecuada y legible. Disposición en puntos, cumple siempre la regla 6x6.	El fondo o la fuente a veces dificulta la lectura de la información. Casi siempre cumple regla 6x6.	El fondo o la fuente hace difícil la lectura. Pocas veces sigue la regla 6x6.	Muy poca claridad, demasiado difícil de leer.
RESPUESTA A LAS PREGUNTAS 11.11%	Sabe responder muy bien a todas y cada una de las preguntas planteadas por el auditorio.	Responde aceptando las cuestiones, pero no tiene capacidad de resolverlas.	Responde con argumentos débiles, sin acudir a las cuestiones de su trabajo.	No sabe responder a las preguntas del auditorio.

Made with iDoceo 6 — miércoles, 9 de junio de 2021

Co-evaluación funcionamiento equipos

Co-evaluación funcionamiento equipos	ERES UN "PRO" 4	TE FICHO EN MI EQUIPO 3	PONTE LAS PILAS 2	HICISTE "UN NOT" 1
APROVECHAMIENTO DEL TIEMPO 15%	Utilizas bien el tiempo durante todo el proyecto para asegurar que las cosas estén hechas en plazo.	Utilizas bien el tiempo durante todo el proyecto, aunque te demoras en algún aspecto.	Tiendes a enredar, pero tienes las tareas hechas aunque al límite del plazo.	Rara vez tienes las cosas hechas para la fecha límite y el equipo ha tenido que ajustar los plazos o hacerse cargo de tu tarea.
IMPLICACIÓN 30%	Has trabajado en todas las sesiones al máximo, aportando ideas.	Casi siempre has trabajado y aportado ideas.	Has hecho lo mínimo indispensable y esperabas a que otros te resolvieran la papeleta.	Has molestado o retrasado el trabajo del equipo, por tu falta de trabajo o de respeto hacia otras opiniones. Te has dedicado a boicotear, distraer al equipo dificultando la realización de las tareas.
RELACIONES CON LOS DEMÁS 15%	Siempre argumentas tus opiniones, escuchas y valoras las de los demás, incluso en los momentos de desacuerdo.	Casi siempre argumentas tus opiniones, escuchas y valoras las de los demás también en los momentos de desacuerdo.	Casi nunca argumentas tus opiniones, ni escuchas y valoras las de los demás.	Nunca argumentas tus opiniones, ni escuchas, ni valoras las de los demás.
EN LOS MOMENTOS DE DESACUERDO 15%	Siempre escuchas y compartes. Tratas de mantener la unión del equipo. Has solucionado problemas y colaborando en todo.	Normalmente escuchas y compartes. No causas "problemas" al equipo	Algunas veces no has ayudado al equipo. Has creado algunos problemas.	No has colaborado ni ayudado a equipo. Has generado mal ambiente o has pasado de todo.
RESPONSABILIDAD 15%	Asististe a todas las sesiones de trabajo. Participaste en la elaboración de un calendario de trabajo que has cumplido siempre.	Asististe a todas las sesiones de trabajo marcadas por el equipo. Si faltaste a alguna sesión, avisaste al equipo y el motivo de la ausencia fue justificado.	No asististe a todas las sesiones de trabajo marcadas y no justificaste al equipo tu ausencia.	Nunca asististe a las sesiones marcadas por el equipo.
PUESTA EN COMÚN & PREPARACIÓN DE LA EXPOSICIÓN ORAL 25%	Llevaste a cabo la tarea individual en los plazos establecidos para poder realizar la puesta en común a tiempo.	"Hiciste tu parte" en el Genially en el plazo establecido, pero no participaste activamente en la puesta en común de la exposición.	Incorporaste tu parte a la presentación, pero no hiciste aportaciones para elaborar las conclusiones finales.	No incorporaste "tu parte" al Genially en el plazo marcado y no participaste en la elaboración de una conclusión final, tampoco en la preparación de la exposición oral.

Made with iDoceo 6 — domingo, 13 de junio de 2021

ESCALA CONTROL: CADERNO DE CLASE

	BEN	MELLORABLE
PORTADA 2%	Figura nun lugar visible nome, apelidos, curso	Non están todos
MARXES 2%	Respecta sempre os catro marxes	Non respecta sempre os catro marxes
ESPACIADO 3%	Espazo razoable entre contidos	Espaciado mínimo. Non permite anotación nin correccións (propias ou alleas ao traballo)
CALIGRAFÍA 6%	Clara e coidada	Descoidada
ENUNCIADOS 15%	Copia pregunta e alterna cores pregunta resposta. Nos problemas/exercicios identifica datos e incógnitas	Non copia pregunta ou non alterna cores pregunta - resposta. Nos problemas/exercicios non identifica datos e incógnitas
CORRECCIÓNS 20%	As realiza nunha cor diferente. Sinala os motivos dos erros.	Non as realiza de maneira visible. Non sinala erros
CONTIDO 20%	Completa.	Incompleta
APUNTES E NOTAS 20%	Cotén esquemas / notas de aula ou propios	Non contén esquemas / notas de aula ou propios
MATERIAL ADICIONAL 2%	Se achegas ao caderno ordenados	Non se achegan ou están desordenados
LIMPIEZA E COIDADO 10%	Limpa e esmerada	Descoidada, con debuxos, contidos doutras materias

Bioloxía e Xeoloxía 4ESO
Narciso Valle Campos

ÍNDICE

1. Introdución e Contextualización (2)
2. Contribución ao desenvolvemento das competencias (3)
3. Concreción dos obxectivos do curso
4. Concreción dos estándares de aprendizaxe (5)
5. Concrecións metodolóxicas (17)
6. Materiais e recursos didácticos (17)
7. Criterios sobre a avaliación, a cualificación e promoción do alumnado (18)
8. Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente (19)
9. Plans de seguemento das materias pendentes (20)
10. Procedementos para realizar a avaliación inicial (20)
11. Medidas de atención á diversidade (20)
12. Concreción dos elementos transversais (21)
13. Actividades complementarias e extraescolares (21)
14. Mecanismos de revisión da programación en relación cos resultados académicos (21)
15. Relación de unidades didácticas
16. Anexo rúbricas

1. CONTEXTUALIZACIÓN

4ESO A

A presente programación está dirixida ao alumnado de 4º ESO-A. Atopámonos nun aula de 18 alumnos, dos cales once son mulleres e sete son homes.

A lingua predominante do alumnado é o castelá.

En canto o análise dos resultados do curso anterior hai tres rapaces (un imperativo legal) e tres rapazas (unha imperativo legal) que non acadaron os obxectivos suficientemente.

O profesorado que imparte docencia neste curso é:

Dpto. de ciencias: Lucía Guede Freire, José M. Rivadulla Pereira e Narciso Valle Campos.

Dpto. de linguas: Monserrat García Blanco, Ana I. González Entenza, e Mª Reyes Rosales Aldao e Mercedes Vivero Enjamio.

Dpto. artística: Elena F. Sobral, Ana Mª Acuña e Javier Medrano Iglesias.

Dpto. relixión: Roberto Briz Cid

Outros aspectos relevantes:

Deste alumnado catro precisan reforzo educativo no seu proceso de aprendizaxe por circunstancias diversas: un rapaz con déficit de atención, un rapaz e unha rapaza con dificultades de aprendizaxe nas linguas e unha rapaza con dificultades de aprendizaxe por desmotivación e lagoas de coñecemento.

Catro rapazas e dous rapaces escolleron matemáticas aplicadas e cinco rapaces e sete rapazas escolleron matemáticas académicas.

Nove escolleron educación plástica, visual e audiovisual, cinco rapaces e catro rapazas.

Dez escolleron 2ª lingua estranxeira francés, tres rapaces e sete rapazas.

Dezasete escolleron tecnoloxías da información e comunicación, seis rapaces e once rapazas.

Doce escolleron bioloxía e xeoloxía, oito rapazas e catro rapaces.

Seis escolleron iniciación á actividade emprendedora e empresarial, dous rapaces e catro rapazas.

Seis escolleron tecnoloxía, catro rapazas e dous rapaces.

Doce escolleron física e química, sete rapazas e cinco rapaces.

4ESO B

A presente programación está dirixida ao alumnado de 4º ESO-B. Atopámonos nun aula de 17 alumnos, dos cales once son mulleres e seis son homes.

A lingua predominante do alumnado é o castelá.

En canto o análise dos resultados do curso anterior hai cinco rapaces (un imperativo legal) e tres rapazas que non acadaron os obxectivos suficientemente.

O profesorado que imparte docencia neste curso é:

Dpto. de ciencias: Lucía Guede Freire, José M. Rivadulla Pereira e Narciso Valle Campos.

Dpto. de linguas: Monserrat García Blanco, Ana I. González Entenza, e Mª Reyes Rosales Aldao e Mercedes Vivero Enjamio.

Dpto. artística: Elena F. Sobral, Ana Mª Acuña e Javier Medrano Iglesias.

Dpto. relixión: Roberto Briz Cid

Outros aspectos relevantes:

Deste alumnado tres precisan reforzo educativo no seu proceso de aprendizaxe por circunstancias diversas: un rapaz con déficit de atención e problemas de ansiedade, unha rapaza con TDAH, un rapaz e unha rapaza con dificultades de aprendizaxe nas linguas e un rapaz con dificultades de aprendizaxe por desmotivación e lagoas de coñecemento.

Catro rapazas e tres rapaces escolleron matemáticas aplicadas e tres rapaces e sete rapazas escolleron matemáticas académicas.
Dez escolleron educación plástica, visual e audiovisual, cinco rapaces e cinco rapazas.
Sete escolleron 2ª lingua estranxeira francés, un rapaz e seis rapazas.
Dezasete escolleron tecnoloxías da información e comunicación, seis rapaces e once rapazas.
Dez escolleron bioloxía e xeoloxía, sete rapazas e tres rapaces.
Sete escolleron iniciación á actividade emprendedora e empresarial, tres rapaces e catro rapazas.
Sete escolleron tecnoloxía, tres rapazas e catro rapaces.
Dez escolleron física e química, sete rapazas e tres rapaces.

Hai unha alumna que se incorpora por primeira vez ao centro procedente doutra comunidade.

2. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS

COMPETENCIAS CLAVE
Comunicación lingüística (CCL)
Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT)
Competencia dixital (CD)
Aprender a aprender (CAA)
Competencias sociais e cívicas (CSC)
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE)
Conciencia e expresións culturais (CCEC)

CCL
Usar a linguaxe como instrumento de comunicación oral e máis escrita.
Usar a linguaxe como ferramenta de comprensión e representación da realidade.
Uso da linguaxe como medio de expresión conceptual, tanto oral como escrita.

CMCCT
Interpretar e expresar con claridade e precisión informacións, datos e argumentación lóxica.
Integrar o coñecemento matemático con outros tipos de coñecemento.
Habilidade para interactuar co mundo físico.
Comprensión de conceptos científicos e técnicos fundamentais.

CD
Buscar, obter, procesar e comunicar información para a transformar en coñecemento.
Pericia na procura de información, na súa selección, rexistro, análise e tratamento.
Dominio das linguaxes específicas básicas.
Uso das TIC como transmisoras e xeradoras de información e coñecemento.

CAA
Ser quen de continuar aprendendo de xeito máis eficaz e autónomo cada vez, axustándose aos propios obxectivos.
Dispoñer dun sentimento de competencia persoal, é dicir, amosar motivación, autoconfianza e gusto por aprender.

Usar a atención, a concentración, a memoria, a comprensión e a expresión lingüística e ter a motivación do logro.
Habilidade para obter información e transformar a mesma en coñecemento propio.

CSC
Desenvolver un comportamento individual cívico de participación cidadá, compromiso social, tolerancia e respeto.
Comprensión crítica da realidade social, política, económica e histórica do mundo, a súa evolución os seus logros, máis os seus problemas.
Análise múltiple das distintas causas e dos distintos sistemas que permitan xulgar os feitos e os problemas sociais e históricos, para reflexionar sobre eles de xeito global e crítico.
Desenvolvemento de estratexias de traballo en grupo: negociación, organización e responsabilidade.

CSIEE
Adquisición da conciencia e aplicación de valores e actitudes persoais: responsabilidade, perseveranza, coñecemento dun mesmo, autoestima, creatividade, autocrítica e control emocional.
Capacidade para elixir con criterio propio, de imaxinar proxectos e de levar adiante as accións necesarias para desenvolver as opcións e plans persoais.
Habilidade para reelaborar os plans iniciais e atopar novas ideas, buscar solucións e levalas a cabo na práctica.

CCEC
Reelaborar ideas e pensamentos propios e alleos, atopar fontes, formas e causas de comprensión e expresión.

PERFIL COMPETENCIAL DE ESTÁNDARES 4ESO

CAA / Aprender a aprender

4eso / BXB1.1.1 - Compara a célula procariota e a eucariota, a animal e a vexetal, e recoñece a función dos orgánulos celulares e a relación entre morfoloxía e función.
4eso / BXB1.1.2 - Identifica tipos de células utilizando o microscopio óptico, micrografías e esquemas gráficos.
4eso / BXB1.10.1 - Resolve problemas prácticos sobre a herdanza do sexo e a ligada ao sexo.
4eso / BXB1.13.1 - Describe as técnicas de clonación animal, distinguindo clonación terapéutica e reprodutiva.
4eso / BXB1.16.1 - Distingue as características diferenciadoras entre lamarckismo, darwinismo e neodarwinismo.
4eso / BXB1.17.1 - Establece a relación entre variabilidade xenética, adaptación e selección natural.
4eso / BXB1.18.1 - Interpreta árbores filoxenéticas.
4eso / BXB1.2.1 - Distingue os compoñentes do núcleo e a súa función segundo as etapas do ciclo celular.
4eso / BXB1.4.1 - Recoñece as fases da mitose e meiose, diferencia ambos os procesos e distingue o seu significado biolóxico.

4eso / BXB1.5.1 - Distingue os ácidos nucleicos e enumera os seus compoñentes.
4eso / BXB1.6.1 - Recoñece a función do ADN como portador da información xenética, e relaciónao co concepto de xene.
4eso / BXB1.7.1 - Ilustra os mecanismos da expresión xenética por medio do código xenético.
4eso / BXB1.8.1 - Recoñece e explica en que consisten as mutacións e os seus tipos.
4eso / BXB1.9.1 - Recoñece os principios básicos da xenética mendeliana e resolve problemas prácticos de cruzamentos con un ou dous caracteres.
4eso / BXB2.1.1 - Identifica e describe feitos que amosen a Terra como un planeta cambiante, e relaciónaos cos fenómenos que suceden na actualidade.
4eso / BXB2.11.1 - Relaciona os movementos das placas con procesos tectónicos.
4eso / BXB2.12.1 - Interpreta a evolución do relevo baixo a influencia da dinámica externa e interna.
4eso / BXB2.2.1 - Reconstrúe algúns cambios notables na Terra, mediante a utilización de modelos temporais a escala e recoñecendo as unidades temporais na historia xeolóxica.
4eso / BXB2.4.1 - Relaciona algún dos fósiles guía máis característico coa súa era xeolóxica.
4eso / BXB2.6.1 - Analiza e compara os modelos que explican a estrutura e a composición da Terra.
4eso / BXB2.7.1 - Relaciona as características da estrutura interna da Terra e asóciaas cos fenómenos superficiais.
4eso / BXB2.8.1 - Expresa algunhas evidencias actuais da deriva continental e da expansión do fondo oceánico.
4eso / BXB2.9.1 - Coñece e explica razoadamente os movementos relativos das placas litosféricas.
4eso / BXB2.9.2 - Interpreta as consecuencias dos movementos das placas no relevo.
4eso / BXB3.1.2 - Analiza as relacións entre biótopo e biocenose, e avalía a súa importancia para manter o equilibrio do ecosistema.
4eso / BXB3.10.1 - Argumenta os proles e os contras da reciclaxe e da reutilización de recursos materiais.
4eso / BXB3.2.1 - Interpreta as adaptacións dos seres vivos a un ambiente determinado, relacionando a adaptación co factor ou os factores ambientais desencadeantes deste.
4eso / BXB3.3.1 - Recoñece os factores ambientais que condicionan o desenvolvemento dos seres vivos nun ambiente determinado, e valora a súa importancia na conservación deste.
4eso / BXB3.5.1 - Recoñece os niveis tróficos e as súas relacións nos ecosistemas, e valora a súa importancia para a vida en xeral e o mantemento destas.
4eso / BXB3.7.1 - Establece a relación entre as transferencias de enerxía dos niveis tróficos e a súa eficiencia enerxética.
4eso / BXB3.8.2 - Defende e conclúe sobre posibles actuacións para a mellora ambiental e analiza desde distintos puntos de vista un problema ambiental do contorno próximo, elabora informes e preséntaos utilizando distintos medios.
4eso / BXB4.1.1 - Integra e aplica as destrezas propias dos métodos da ciencia.
4eso / BXB4.2.1 - Utiliza argumentos que xustifiquen as hipóteses que propón.
4eso / BXB4.3.1 - Utiliza fontes de información, apoiándose nas TIC, para a elaboración e a presentación das súas investigacións.
4eso / BXB4.4.1 - Participa, valora e respecta o traballo individual e en grupo.

CCL / Comunicación Lingüística

4eso / BXB1.19.1 - Recoñece e describe as fases da hominización.
4eso / BXB1.2.1 - Distingue os compoñentes do núcleo e a súa función segundo as etapas do ciclo celular.
4eso / BXB2.11.1 - Relaciona os movementos das placas con procesos tectónicos.
4eso / BXB2.5.1 - Interpreta un mapa topográfico e fai perfís topográficos..
4eso / BXB3.1.2 - Analiza as relacións entre biótopo e biocenose, e avalía a súa importancia para manter o equilibrio do ecosistema.
4eso / BXB3.11.1 - Destaca a importancia das enerxías renovables para o desenvolvemento sustentable do planeta.
4eso / BXB3.5.1 - Recoñece os niveis tróficos e as súas relacións nos ecosistemas, e valora a súa importancia para a vida en xeral e o mantemento destas.
4eso / BXB3.8.1 - Argumenta sobre as actuacións humanas que teñen unha influencia negativa sobre os ecosistemas: contaminación, desertización, esgotamento de recursos, etc.
4eso / BXB3.8.2 - Defende e conclúe sobre posibles actuacións para a mellora ambiental e analiza desde distintos puntos de vista un problema ambiental do contorno próximo, elabora informes e preséntaos utilizando distintos medios.
4eso / BXB4.2.1 - Utiliza argumentos que xustifiquen as hipóteses que propón.
4eso / BXB4.3.1 - Utiliza fontes de información, apoiándose nas TIC, para a elaboración e a presentación das súas investigacións.
4eso / BXB4.5.1 - Deseña pequenos traballos de investigación sobre animais e/ou plantas, os ecosistemas do seu contorno ou a alimentación e a nutrición humana, para a súa presentación e a súa defensa na aula.
4eso / BXB4.5.2 - Expresa con precisión e coherencia as conclusións das súas investigacións, tanto verbalmente como por escrito.

CMCCT / Matemática, ciencia e tecnoloxía

4eso / BXB1.1.1 - Compara a célula procariota e a eucariota, a animal e a vexetal, e recoñece a función dos orgánulos celulares e a relación entre morfoloxía e función.
4eso / BXB1.11.1 - Identifica as doenzas hereditarias máis frecuentes e o seu alcance social, e resolve problemas prácticos sobre doenzas hereditarias, utilizando árbores xenealóxicas.
4eso / BXB1.12.1 - Diferencia técnicas de traballo en enxeñaría xenética.
4eso / BXB1.16.1 - Distingue as características diferenciadoras entre lamarckismo, darwinismo e neodarwinismo.
4eso / BXB1.19.1 - Recoñece e describe as fases da hominización.
4eso / BXB1.3.1 - Recoñece as partes dun cromosoma utilizándoo para construír un cariotipo.
4eso / BXB1.4.1 - Recoñece as fases da mitose e meiose, diferencia ambos os procesos e distingue o seu significado biolóxico.
4eso / BXB1.8.1 - Recoñece e explica en que consisten as mutacións e os seus tipos.
4eso / BXB1.9.1 - Recoñece os principios básicos da xenética mendeliana e resolve problemas prácticos de cruzamentos con un ou dous caracteres.
4eso / BXB2.10.1 - Identifica as causas dos principais relevos terrestres.

4eso / BXB2.3.1 - Discrimina os principais acontecementos xeolóxicos, climáticos e biolóxicos que tiveron lugar ao longo da historia da Terra, e recoñece algúns animais e plantas característicos de cada era.
4eso / BXB2.5.1 - Interpreta un mapa topográfico e fai perfís topográficos..
4eso / BXB2.5.2 - Resolve problemas sinxelos de datación relativa, aplicando os principios de superposición de estratos, superposición de procesos e correlación.
4eso / BXB2.9.1 - Coñece e explica razoadamente os movementos relativos das placas litosféricas.
4eso / BXB3.1.1 - Identifica o concepto de ecosistema e distingue os seus compoñentes.
4eso / BXB3.3.1 - Recoñece os factores ambientais que condicionan o desenvolvemento dos seres vivos nun ambiente determinado, e valora a súa importancia na conservación deste.
4eso / BXB3.4.1 - Recoñece e describe relacións e a súa influencia na regulación dos ecosistemas, interpretando casos prácticos en contextos reais.
4eso / BXB3.8.2 - Defende e conclúe sobre posibles actuacións para a mellora ambiental e analiza desde distintos puntos de vista un problema ambiental do contorno próximo, elabora informes e preséntaos utilizando distintos medios.
4eso / BXB4.1.1 - Integra e aplica as destrezas propias dos métodos da ciencia.
4eso / BXB4.2.1 - Utiliza argumentos que xustifiquen as hipóteses que propón.
4eso / BXB4.3.1 - Utiliza fontes de información, apoiándose nas TIC, para a elaboración e a presentación das súas investigacións.
4eso / BXB4.5.1 - Deseña pequenos traballos de investigación sobre animais e/ou plantas, os ecosistemas do seu contorno ou a alimentación e a nutrición humana, para a súa presentación e a súa defensa na aula.

CSC / Sociais e cívicas

4eso / BXB1.11.1 - Identifica as doenzas hereditarias máis frecuentes e o seu alcance social, e resolve problemas prácticos sobre doenzas hereditarias, utilizando árbores xenealóxicas.
4eso / BXB1.13.1 - Describe as técnicas de clonación animal, distinguindo clonación terapéutica e reprodutiva.
4eso / BXB1.14.1 - Analiza as implicacións éticas, sociais e ambientais da enxeñaría xenética.
4eso / BXB1.15.1 - Interpreta criticamente as consecuencias dos avances actuais no campo da biotecnoloxía.
4eso / BXB3.10.1 - Argumenta os proles e os contras da reciclaxe e da reutilización de recursos materiais.
4eso / BXB3.11.1 - Destaca a importancia das enerxías renovables para o desenvolvemento sustentable do planeta.
4eso / BXB3.2.1 - Interpreta as adaptacións dos seres vivos a un ambiente determinado, relacionando a adaptación co factor ou os factores ambientais desencadeantes deste.
4eso / BXB3.5.1 - Recoñece os niveis tróficos e as súas relacións nos ecosistemas, e valora a súa importancia para a vida en xeral e o mantemento destas.
4eso / BXB3.6.1 - Compara as consecuencias prácticas na xestión sustentable dalgúns recursos por parte do ser humano, e valora criticamente a súa importancia.
4eso / BXB3.8.1 - Argumenta sobre as actuacións humanas que teñen unha influencia negativa sobre os ecosistemas: contaminación, desertización, esgotamento de recursos, etc.

4eso / BXB3.9.1 - Describe os procesos de tratamento de residuos, e valora criticamente a súa recollida selectiva.
4eso / BXB4.4.1 - Participa, valora e respecta o traballo individual e en grupo.

CD / Competencia dixital

4eso / BXB1.1.2. Identifica tipos de células utilizando o microscopio óptico, micrografías e esquemas gráficos.
4eso / BXB4.3.1. Utiliza fontes de información, apoiándose nas TIC, para a elaboración e a presentación das súas investigacións.
4eso / BXB4.5.1. Deseña pequenos traballos de investigación sobre animais e/ou plantas, os ecosistemas do seu contorno ou a alimentación e a nutrición humana, para a súa presentación e a súa defensa na aula.

CSIEE / Sentido de iniciativa e espírito empreendedor

4eso / BXB1.5.1. Distingue os ácidos nucleicos e enumera os seus compoñentes.
4eso / BXB1.7.1. Ilustra os mecanismos da expresión xenética por medio do código xenético.
4eso / BXB1.10.1. Resolve problemas prácticos sobre a herdanza dosexo e a ligada ao sexo.
4eso / BXB1.12.1. Diferencia técnicas de traballo en enxeñaría xenética.
4eso / BXB1.13.1.Describe as técnicas de clonación animal, distinguindo clonación terapéutica e reprodutiva.
4eso / BXB1.14.1. Analiza as implicacións éticas, sociais e ambientais da enxeñaría xenética.
4eso / BXB2.2.1. Reconstrúe algúns cambios notables na Terra, mediante a utilización de modelos temporais a escala e recoñecendo as unidades temporais na historia xeolóxica.
4eso / BXB2.7.1. Relaciona as características da estrutura interna da Terra e asóciaas cos fenómenos superficiais.
4eso / BXB3.1.2. Analiza as relacións entre biótopo e biocenose, e avalía a súa importancia para manter o equilibrio do ecosistema.
4eso / BXB3.9.1. Describe os procesos de tratamento de residuos, e valora criticamente a súa recollida selectiva.
4eso / BXB4.1.1. Integra e aplica as destrezas propias dos métodos da ciencia.
4eso / BXB4.4.1. Participa, valora e respecta o traballo individual e en grupo.
4eso / BXB4.5.1. Deseña pequenos traballos de investigación sobre animais e/ou plantas, os ecosistemas do seu contorno ou a alimentación e a nutrición humana, para a súa presentación e a súa defensa na aula.

CCEC / Conciencia e expresións culturais

4eso / BXB1.9.1.Recoñece os principios básicos da xenética mendeliana e resolve problemas prácticos de cruzamentos con un ou dous caracteres.

4eso / BXB3.8.1. Argumenta sobre as actuacións humanas que teñen unha influencia negativa sobre os ecosistemas: contaminación, desertización, esgotamento de recursos, etc …

Proporción na que contribúen os estandares ás diferentes competencias clave:

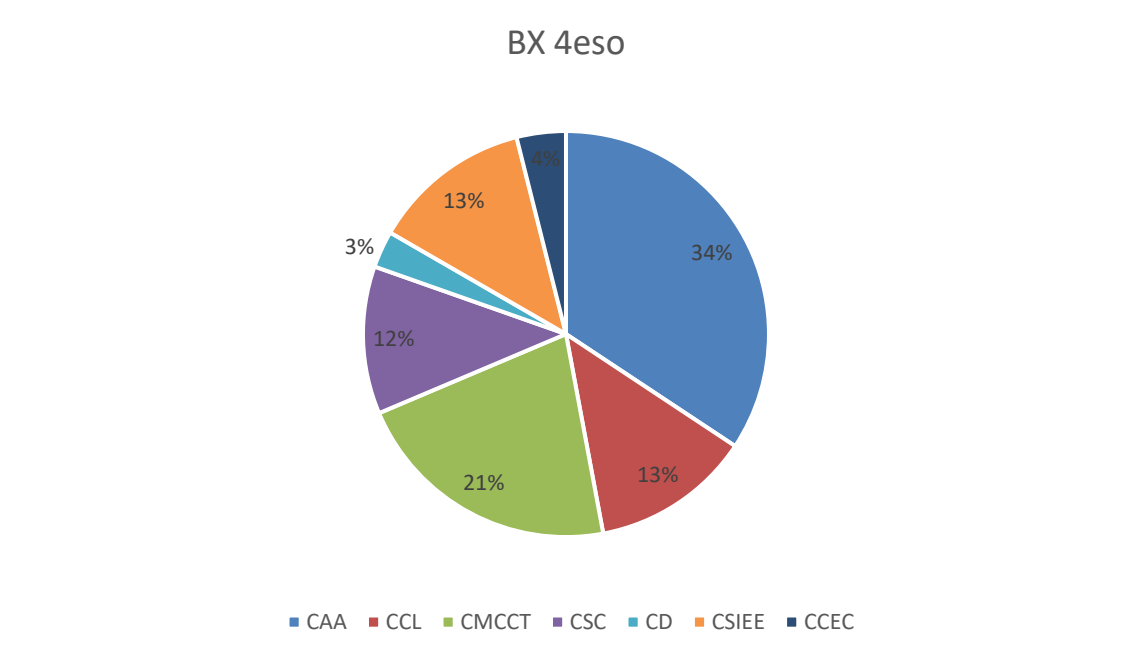

3. CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS DO CURSO / BX 4eso

A célula: unidade de vida

- Describir a estrutura das células.
- Clasificar os tipos de células segundo a súa estrutura.
- Coñecer as funcións da célula.
- Explicar os principios da teoría celular e os seus antecedentes.

Os caracteres e a súa herdanza

- Describir a estrutura dos ácidos nucleicos.
- Clasificar os ácidos nucleicos.
- Coñecer as funcións dos ácidos nucleicos.
- Explicar a síntese de proteínas.
- Describir os procesos de división e reprodución celular.

As leis da herdanza

- Diferenciar entre caracteres, xenes e alelos.
- Identificar xenotipos homocigóticos e xenotipos heterocigóticos.
- Distinguir entre xenotipo e fenotipo.
- Coñecer os experimentos de Mendel e as súas conclusións.

- Comprender os conceptos de dominancia, codominancia, herdanza intermedia, ligamento ente xenes e recombinación xenética.
- Describir como se produce a herdanza do sexo xenético.
- Explicar os factores que determinan a herdanza ligada ao sexo.
- Coñecer que é unha mutación, os seus tipos e as consecuencias para a saúde.

Os xenes e a súa manipulación

- Comprender a técnica da tecnoloxía recombinante.
- Explicar en que consiste a técnica da reacción en cadea da polimerasa.
- Describir o que se consegue coa técnica de secuenciación do ADN.
- Coñecer o concepto de clonación e explicar os seus tipos.
- Coñecer algunhas aplicacións da enxeñería xenética.
- Identificar as implicacións éticas do uso da enxeñería xenética.

A evolución dos seres vivos

- Comprender a evolución química.
- Coñecer as explicacións da evolución biolóxica.
- Explicar os principios fundamentais das teorías sobre a orixe da diversidade.
- Coñecer os postulados de Darwin.
- Explicar os fundamentos da teoría sintética e do puntualismo.
- Describir os procesos de adaptación e especiación.
- Identificar os tipos de probas da evolución.
- Referir adaptacións dos homínidos.
- Coñecer as especies de homínidos.

A especie e o medio

- Comprender o concepto de ecosistema.
- Explicar os factores ambientais e a súa influencia na biocenose.
- Coñecer os principais factores ambientais do medio terrestre e do medio acuático.
- Describir as relacións intraespecíficas e as relacións interespecíficas.
- Comprender os conceptos de equilibrio ecolóxico e de sucesión ecolóxica.
- Referir os principais mecanismos de autorregulación dos ecosistemas.

A comunidade e o ecosistema

- Coñecer os niveis tróficos do ecosistema.
- Comprender as representacións de cadeas e redes tróficas.
- Explicar como se produce a transferencia de materia nun ecosistema.
- Explicar o fluxo de enerxía nun ecosistema.
- Coñecer os parámetros tróficos, biomasa e produción.
- Diferenciar produción primaria de produción secundaria.
- Interpretar pirámides tróficas.

- Describir o ciclo do carbono.

As actividades humanas e o medio ambiente

- Explicar os principais servizos que nos achegan os ecosistemas.
- Coñecer os impactos ambientais xerados pola explotación dos ecosistemas.
- Comprender o concepto de sobreexplotación e as causas do esgotamento dos recursos.
- Explicar o modelo de desenvolvemento sostible.
- Interpretar as medidas necesarias para a xestión sostible dos recursos e os residuos.

Un planeta dinámico

- Coñecer os métodos de estudo da xeosfera.
- Coñecer o relevo externo e a estrutura interna da xeosfera.
- Describir os distintos modelos que explican a estrutura e a composición interna da xeosfera.
- Comprender a hipótese da deriva continental.
- Citar as principais evidencias da dinámica da xeosfera.
- Enunciar os principios da teoría da tectónica de placas.

Un planeta dinámico (II)

- Coñecer o ciclo de Wilson.
- Relacionar a dinámica de placas cos procesos xeolóxicos.
- Describir os procesos xeolóxicos endóxenos e os procesos xeolóxicos exóxenos.
- Comprender a evolución do relevo.
- Interpretar os relevos litolóxicos e a súa xénese.
- Interpretar os relevos climáticos e a súa xénese.
- Interpretar os relevos estruturais e a súa xénese.
- Interpretar os relevos costeiros e a súa xénese.

Historia da terra e da vida

- Coñecer as explicacións, históricas e actuais, sobre a historia da Terra.
- Explicar que é o rexistro estratigráfico e como se interpreta.
- Diferenciar entre datación absoluta e datación relativa.
- Describir os factores que afectan ao rexistro estratigráfico.
- Explicar as características do rexistro estratigráfico.
- Saber resolver un problema de correlación estratigráfica.
- Explicar que é o tempo xeolóxico.
- Establecer a relación entre o tempo xeolóxico e o rexistro estratigráfico.
- Coñecer os eventos da historia da Terra derivados da dinámica litosférica.
- Coñecer os eventos da historia da Terra relacionados co clima.
- Coñecer os eventos da historia da Terra relacionados coa biodiversidade.

- Coñecer as divisións do calendario daTerra.
- Describir os eventos xeolóxicos, paleoclimáticos e biolóxicos das eras da historia da Terra.

4. CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE 3eso

Estándares de aprendizaxe	T 1	T 2	T 3	Grao mínimo de consecución	Instrumentos de avaliación
4eso					
4eso / BXB1.1.1 - Compara a célula procariota e a eucariota, a animal e a vexetal, e recoñece a función dos orgánulos celulares e a relación entre morfoloxía e función.	x			Coñece as diferenzas entre a celula eucariota animal e vexetal e as fulncións	Proba obxectiva tipo test. Proba obxectiva tipo cuestión. Caderno de clase.
4eso / BXB1.1.2 - Identifica tipos de células utilizando o microscopio óptico, micrografías e esquemas gráficos.	x			Identifica células ao microscopio.	Investigacións.
4eso / BXB1.2.1 - Distingue os compoñentes do núcleo e a súa función segundo as etapas do ciclo celular.	x			Dsitiingue os compoñentes do núcleo.	Proba obxectiva tipo test. Proba obxectiva tipo cuestión. Caderno de clase.
4eso / BXB1.3.1 - Recoñece as partes dun cromosoma utilizándoo para construír un cariotipo.	x			Recoñece as partes dun cromosoma.	Proba obxectiva tipo test. Proba obxectiva tipo cuestión. Caderno de clase.
4eso / BXB1.4.1 - Recoñece as fases da mitose e meiose, diferencia ambos os procesos e distingue o seu significado biolóxico.	x			Recoñece as fases da mitose e meiose, diferencia ambos os procesos e distingue o seu significado biolóxico.	Proba obxectiva tipo test. Proba obxectiva tipo cuestión. Caderno de clase.
4eso / BXB1.5.1 - Distingue os ácidos nucleicos e enumera os seus compoñentes.	x			Distingue os ácidos nucleicos e enumera os seus compoñentes.	Proba obxectiva tipo test. Proba obxectiva tipo cuestión. Caderno de clase.
4eso / BXB1.6.1 - Recoñece a función do ADN como portador da información xenética, e relaciónao co concepto de xene.	x			Relaciona as funcións do ADN co concepto de xen.	Proba obxectiva tipo test. Proba obxectiva tipo cuestión. Caderno de clase.
4eso / BXB1.7.1 - Ilustra os mecanismos da expresión xenética por medio do código xenético.	x			Relaciona o código xenético e a expresión xénica	Proba obxectiva tipo test. Proba obxectiva tipo cuestión. Caderno de clase.
4eso / BXB1.8.1 - Recoñece e explica en que consisten as mutacións e os seus tipos.	x			Explica as mutación e os seus tipos.	Proba obxectiva tipo test. Proba obxectiva tipo cuestión. Caderno de clase.
4eso / BXB1.9.1 - Recoñece os principios básicos da xenética mendeliana e resolve problemas prácticos de cruzamentos con un ou dous caracteres.	x			Resolve problemas de xenética mendeliana	Proba obxectiva tipo test. Proba obxectiva tipo cuestión. Caderno de clase. Resolución de exercicios e problemas.

4eso / BXB1.10.1 - Resolve problemas prácticos sobre a herdanza do sexo e a ligada ao sexo.	x			Resolve problemas de herdanza ligada ao sexo.	Resolución de exercicios e problemas.
4eso / BXB1.11.1 - Identifica as doenzas hereditarias máis frecuentes e o seu alcance social, e resolve problemas prácticos sobre doenzas hereditarias, utilizando árbores xenealóxicas.	x			Resolve problemas con árbores xenealóxicas.	Resolución de exercicios e problemas.
4eso / BXB1.12.1 - Diferencia técnicas de traballo en enxeñaría xenética.	x			Diferencia técnicas de traballo en enxeñaría xenética.	Proba obxectiva tipo test. Proba obxectiva tipo cuestión. Caderno de clase.
4eso / BXB1.13.1 - Describe as técnicas de clonación animal, distinguindo clonación terapéutica e reprodutiva.	x			Describe técnicas de clonación animal.	Proba obxectiva tipo test. Proba obxectiva tipo cuestión. Caderno de clase.
4eso / BXB1.14.1 - Analiza as implicacións éticas, sociais e ambientais da enxeñaría xenética.	x			Analiza as implicación éticas da enxeñaría xenética	Posta en común.
4eso / BXB1.15.1 - Interpreta criticamente as consecuencias dos avances actuais no campo da biotecnoloxía.	x			Analiza as consecuencias etícas dos avances en biotecnoloxía.	Posta en común.
4eso / BXB1.16.1 - Distingue as características diferenciadoras entre lamarckismo, darwinismo e neodarwinismo.		x		Compara o lamarckismo, darwinismo e neodarwinismo.	Proba obxectiva tipo test. Proba obxectiva tipo cuestión. Caderno de clase.
4eso / BXB1.17.1 - Establece a relación entre variabilidade xenética, adaptación e selección natural.		x		Establece a relación entre variabilidade xenética, adaptación e selección natural.	Proba obxectiva tipo test. Proba obxectiva tipo cuestión. Caderno de clase.
4eso / BXB1.18.1 - Interpreta árbores filoxenéticas.		x		Interpreta árbores filoxenéticas.	Proba obxectiva tipo test. Proba obxectiva tipo cuestión. Caderno de clase.
4eso / BXB1.19.1 - Recoñece e describe as fases da hominización.		x		Describe as fases da hominización.	Proba obxectiva tipo test. Proba obxectiva tipo cuestión. Caderno de clase.
4eso / BXB2.1.1 - Identifica e describe feitos que amosen a Terra como un planeta cambiante, e relaciónaos cos fenómenos que suceden na actualidade.		x		Identifica a terra como un planeta cambiante.	Proba obxectiva tipo test. Proba obxectiva tipo cuestión. Caderno de clase.
4eso / BXB2.2.1 - Reconstrúe algúns cambios notables na Terra, mediante a utilización de modelos temporais a escala e recoñecendo as unidades temporais na historia xeolóxica.		x		Utiliza moledos temporais para entender os cambios na Terra.	Proba obxectiva tipo test. Proba obxectiva tipo cuestión. Caderno de clase.

4eso / BXB2.3.1 - Discrimina os principais acontecementos xeolóxicos, climáticos e biolóxicos que tiveron lugar ao longo da historia da Terra, e recoñece algúns animais e plantas característicos de cada era.		X		Relaciona acontecementos xeolóxicos con animais e plantas de cada era.	Proba obxectiva tipo test. Proba obxectiva tipo cuestión. Caderno de clase.
4eso / BXB2.4.1 - Relaciona algún dos fósiles guía máis característico coa súa era xeolóxica.		X		Recoñece os fósiles guia de cada era.	Proba obxectiva tipo test. Proba obxectiva tipo cuestión. Caderno de clase. Caderno de laboratorio.
4eso / BXB2.5.1 - Interpreta un mapa topográfico e fai perfís topográficos..		X		Interpreta un mapa topográfico e fai perfís topográficos..	Resolución de exercicios e problemas.
4eso / BXB2.5.2 - Resolve problemas sinxelos de datación relativa, aplicando os principios de superposición de estratos, superposición de procesos e correlación.		X		Resolve problemas sinxelos de datación relativa	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Resolución de exercicios e problemas.
4eso / BXB2.6.1 - Analiza e compara os modelos que explican a estrutura e a composición da Terra.		X		Analiza a estrutura e composición da Terra	Proba obxectiva tipo test. Proba obxectiva tipo cuestión. Caderno de clase.
4eso / BXB2.7.1 - Relaciona as características da estrutura interna da Terra e asóciaas cos fenómenos superficiais.		X		Relaciona a estrutura interna da Terra con fenómenos superficiais.	Proba obxectiva tipo test. Proba obxectiva tipo cuestión. Caderno de clase.
4eso / BXB2.8.1 - Expresa algunhas evidencias actuais da deriva continental e da expansión do fondo oceánico.		X		Recoñece as evidencias actuais da deriva continental e a expansión do fondo oceánico.	Proba obxectiva tipo test. Proba obxectiva tipo cuestión. Caderno de clase.
4eso / BXB2.9.1 - Coñece e explica razoadamente os movementos relativos das placas litosféricas.		X		Explica os tipos de movementos das placas litosféricas.	Proba obxectiva tipo test. Proba obxectiva tipo cuestión. Caderno de clase.
4eso / BXB2.9.2 - Interpreta as consecuencias dos movementos das placas no relevo.		X		Interpreta as consecuencias dos movementos das placas no relevo.	Proba obxectiva tipo test. Proba obxectiva tipo cuestión. Caderno de clase.
4eso / BXB2.10.1 - Identifica as causas dos principais relevos terrestres.		X		Identifica as causas dos principais relevos terrestres.	Proba obxectiva tipo test. Proba obxectiva tipo cuestión. Caderno de clase.
4eso / BXB2.11.1 - Relaciona os movementos das placas con procesos tectónicos.		X		Relaciona os movementos das placas con procesos tectónicos.	Proba obxectiva tipo test. Proba obxectiva tipo cuestión. Caderno de clase.
4eso / BXB2.12.1 - Interpreta a evolución do relevo baixo a influencia da dinámica externa e interna.		X		Relaciona dinamica externa e interna con o relevo.	Proba obxectiva tipo test. Proba obxectiva tipo cuestión. Caderno de clase.
4eso / BXB3.1.1 - Identifica o concepto de ecosistema e distingue os seus compoñentes.			X	Identifica o concepto de ecosistema e os seus compoñentes.	Proba obxectiva tipo test. Proba obxectiva tipo cuestión. Caderno de clase.

4eso / BXB3.1.2 - Analiza as relacións entre biótopo e biocenose, e avalía a súa importancia para manter o equilibrio do ecosistema.			x	Analiza as relacións entre biotopo e biocenose.	Proba obxectiva tipo test. Proba obxectiva tipo cuestión. Caderno de clase.
4eso / BXB3.2.1 - Interpreta as adaptacións dos seres vivos a un ambiente determinado, relacionando a adaptación co factor ou os factores ambientais desencadeantes deste.			x	Interpreta as adaptacións dos seres vivos.	Proba obxectiva tipo test. Proba obxectiva tipo cuestión. Caderno de clase.
4eso / BXB3.3.1 - Recoñece os factores ambientais que condicionan o desenvolvemento dos seres vivos nun ambiente determinado, e valora a súa importancia na conservación deste.			x	Recoñece os factores ambientais que condicionan o desenvolvemento dos seres vivos.	Proba obxectiva tipo test. Proba obxectiva tipo cuestión. Caderno de clase.
4eso / BXB3.4.1 - Recoñece e describe relacións e a súa influencia na regulación dos ecosistemas, interpretando casos prácticos en contextos reais.			x	Interpreta casos prácticos das relación entre os seres dos ecosistemas	Resolución de exercicios e problemas.
4eso / BXB3.5.1 - Recoñece os niveis tróficos e as súas relacións nos ecosistemas, e valora a súa importancia para a vida en xeral e o mantemento destas.			x	Analiza a importancia dos niveis tróficos nos ecosistemas.	Proba obxectiva tipo test.
4eso / BXB3.6.1 - Compara as consecuencias prácticas na xestión sustentable dalgúns recursos por parte do ser humano, e valora criticamente a súa importancia.			x	Valora criticamente a importancia da xestión sustentable dos recursos	Posta en común.
4eso / BXB3.7.1 - Establece a relación entre as transferencias de enerxía dos niveis tróficos e a súa eficiencia enerxética.			x	Relaciona a transferencia de enerxía e a eficiencia enerxética.	Proba obxectiva tipo test. Proba obxectiva tipo cuestión. Caderno de clase.
4eso / BXB3.8.1 - Argumenta sobre as actuacións humanas que teñen unha influencia negativa sobre os ecosistemas: contaminación, desertización, esgotamento de recursos, etc.			x	Argumenta as actuacións humanas que alteran os ecosistemas.	Posta en común.
4eso / BXB3.8.2 - Defende e conclúe sobre posibles actuacións para a mellora ambiental e analiza desde distintos puntos de vista un problema ambiental do contorno próximo, elabora informes e preséntaos utilizando distintos medios.			x	Elabora informes sobre actuacións para a mellora ambiental.	Investigacións. Posta en común.
4eso / BXB3.9.1 - Describe os procesos de tratamento de residuos, e valora criticamente a súa recollida selectiva.			x	Describe os procesos de tratamento de residuos, e valora criticamente a súa recollida selectiva.	Investigacións. Posta en común.
4eso / BXB3.10.1 - Argumenta os proles e os contras da reciclaxe e da reutilización de recursos materiais.			x	Expresa argumentos sobre a reciclaxe.	Investigacións. Posta en común.
4eso / BXB3.11.1 - Destaca a importancia das enerxías renovables para o desenvolvemento sustentable do planeta.			x	Destaca a importancia das enerxías renovables.	Posta en común.
4eso / BXB4.1.1 - Integra e aplica as destrezas propias dos métodos da ciencia.	x	x	x	Aplica as destrezas propias do método científico.	Cuestionario aberto. Investigacións.

4eso / BXB4.2.1 - Utiliza argumentos que xustifiquen as hipóteses que propón.	x	x	x	Utiliza argumentos nas súas exposicións	Posta en común.
4eso / BXB4.3.1 - Utiliza fontes de información, apoiándose nas TIC, para a elaboración e a presentación das súas investigacións.	x	x	x	Utiliza diferentes fontes de información, apoiándose nas TIC, para a elaboración e a presentación das súas investigacións.	Caderno de clase. Investigacións. Resolución de exercicios e problemas.
4eso / BXB4.4.1 - Participa, valora e respecta o traballo individual e en grupo.	x	x	x	Participa, valora e respecta o traballo individual e en grupo.	Diario de clase. Posta en común.
4eso / BXB4.5.1 - Deseña pequenos traballos de investigación sobre animais e/ou plantas, os ecosistemas do seu contorno ou a alimentación e a nutrición humana, para a súa presentación e a súa defensa na aula.	x	x	x	Deseña pequenos traballos de investigación.	Posta en común. Investigacións.
4eso / BXB4.5.2 - Expresa con precisión e coherencia as conclusións das súas investigacións, tanto verbalmente como por escrito.	x	x	x	Expresa con precisión e coherencia as conclusións das súas investigacións, tanto verbalmente como por escrito.	Caderno de clase. Textos escritos. Posta en común.

5. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS

As **sesións de aula** empréganse na realización de diferentes actividades introducidas polo profesor coa finalidade de que o alumnado acade os estándares de aprendizaxe co mellor rendemento posible. Estas actividades inclúen a introdución do profesor, o desenvolvemento do establecido e a presentación de resultados, por parte do alumnado, e o control e avaliación da mesma. Estas actividades poden durar 1 ou máis sesións.
O desenvolvemento dos EA vai acompañado dunha práctica pedagóxica esixente tanto para o alumnado como para o profesorado. Para o alumnado, porque se debe implicar na aprendizaxe e na adquisición de habilidades e para o docente, porque terá que despregar os recursos didácticos necesarios que permitan desenvolver os estándares de aprendizaxe propios da área.
O docente deberá creará contextos e situacións que representen retos para os alunos, que os inviten a cuestionarse os seus saberes actuais, que os obriguen ampliar a súa perspectiva e a contrastar os seus pareceres cos dos seus compañeiros, a xustificar e a interpretar con rigor, etc …

O **desenvolvemento** de todo o citado precisará dunha fonte de contidos, ferramentas de traballo físicas e virtuais, unha organización da aula ou do grupo para esta actividade, unha forma concreta de presentar os resultados solicitados (entre outras en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo) e un procedemento adecuado de control e avaliación.

A **avaliación** deste proceso requerirá dunha serie de rúbricas e de probas obxectivas.
As rúbricas utilizadas a este efecto pretenden valorar diferentes aspectos asociados aos estándares de aprendizaxe. Estas rúbricas deben ser coñecidas polo alumnado.
As probas obxectivas para avaliar o traballo individual de cada un dos alunos poderán ser escritas ou en formato dixital.

6. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

No proceso de acadar o mellor desenvolvemento dos diferentes estándares de aprendizaxe escóllense os recursos máis apropiados como:

- Aula xeral, aula de informática, biblioteca e outras aulas.
- Libros de texto e outros libros complementarios.
- Aplicacións WEB.
- Bancos Dixitais de Recursos.
- Material Multiformato Selecto (videos, imáxenes, infografías, mapas conceptuais, presentacións …).

Hoxe en día pódense atopar moitas novedades constantemente en relación cos recursos educativos. Esta situación implica que ao longo do curso é fácil empregar recursos non programados.

7. CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, A CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

Os procedementos de avaliación trimestral poden agruparse en:

Actividades programadas, grupais ou inviduais.

Estas actividades, que van estruturando o desenvolvemento da materia, serán avaliadas coa correspondente rúbrica. Nestas actividades o alumnado pode contar con información en diferentes formatos e coa axuda dos compañeiros e do profesor. A valoración poderá ser obtida de forma individual ou ben de forma

grupal dependendo da estrutura da propia actividade. Inclúense neste apartado todas as actividades ordinarias de aula e traballos de todo tipo.

Probas obxectivas individuais.

Estas probas inviduais poderán ser realizadas de forma escrita ou ben en formato dixital. A valoración das mesmas contará coa correspondente rúbrica. Nestas probas o alumno non poderá contar con axuda externa.

As valoracións das actividades e das probas obxectivas servirán para obter unha nota trimestral.

Naqueles casos nos que a nota trimestral sexa inferior a 5 o alumno deberá repetir algunha ou algunhas das actividades ou das probas obxectivas, dependendo do caso particular, para mellorar o resultado obtido previamente.

Na avaliación ordinaria global considéranse as notas dos tres trimestres coa finalidade de obter unha nota global que reflexe o nivel acadado polo alumno.

O alumno con nota global ordinaria inferior a 5 poderá contar cunha avaliación global extraordinaria para mellorar o seu resultado. Para ser avaliado o alumno deberá realizar as actividades e/ou as probas obxectivas que o profesor indique en cada caso.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

4ESO

Peso das competencias por contexto de aplicación.

Contexto de aplicación	CCL	CSC	CSIEE	CAA	CMCCT	CCEC	CD
Proba escrita	25		10	35	30		
Lectura comprensiva	25	40	30	15	20	30	20
Taller de investigación	20	20	25	25	10	30	60
Resolución de problemas	10	30	15	15	20	25	10
Actividades clase/Exercicios	20	10	20	10	20	15	10

Peso da nota final trimestral.

	CCL	CSC	CSIEE	CAA	CMCCT	CCEC	CD
Peso da competencia	13	12	13	34	21	4	3

AVALIACIÓN TRIMESTRAL

- Actividades programadas, grupais ou inviduais: a nota media de estas valoracións representará un 40 % da nota trimestral.
- Probas obxectivas individuais: a nota media de estas valoracións representará un 60 % da nota trimestral.
- A suma das anteriores contribucións proporcionará a nota trimestral.
- Naqueles casos nos que a nota trimestral sexa inferior a 5 o alumno deberá repetir algunha ou algunhas das actividades ou das probas obxectivas, dependendo do caso particular. Con esta corrección das valoracións poderase

obter a nova nota trimestral como xa se indicou previamente. Esta nova nota trimestral será considerada en caso de ser superior á nota inicial. No caso contrario vaise manter a nota trimestral previa.

AVALIACIÓN GLOBAL ORDINARIA

- Nesta valoración global do curso serán consideradas as tres notas dos respectivos trimestres. A nota global ordinaria da materia será a nota media aritmética das citadas tres notas sempre que a nota do terceiro trimestre non a supere. Neste último caso a nota global ordinaria será a nota do terceiro trimestre.
- Aqueles alumnos con nota inferior a 5 deberán presentarse á avaliación global extraordinaria.

AVALIACIÓN GLOBAL EXTRAORDINARIA

Para ser avaliado o alumno deberá realizar as actividades e as probas obxectivas que o profesor indique en cada caso. A valoración das actividades representará un 40 % da nota e a valoración das probas obxectivas un 60 %.
A suma das anteriores contribucións proporcionará a nota da avaliación global extraordinaria.

CRITERIOS DE PROMOCIÓN

A posible PROMOCIÓN ou TITULACIÓN de alumnado con tres materias suspensas será acordada en sesión de avaliación. En relación a esta materia o voto será positivo sempre e cando non exista abandono da materia.

8. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE

O artigo 21 do Decreto 86/2015 prescribe a avaliación dos procesos de ensino e da propia práctica docente, así o recolle tamén o artigo 25 das Instrucións do 30 de xullo 2020 da *Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa*. Esta avaliación é fundamental para valorar os resultados obtidos e coñecer cales son as circunstancias e elementos da nosa programación positivos e cales, pola contra, dificultan a consecución dalgunhas CC e obxectivos. A práctica docente é avaliada de modo continuo. Os instrumentos empregados son o anecdotario de aula, as escalas de valoración numérica con indicadores de logro para os procesos de ensino-aprendizaxe aplicadas ao finalizar cada trimestre, as actas das reunións do Dpto., celebradas cunha periodicidade mensual para realizar unha análise do progreso académico dos estudantes, o seguimento da programación e comentar as conclusións da Comisión de Coordinación Pedagóxica (CCP).

PROCESO DE ENSINO	1	2	3	4
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.				
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe.				
3. Conseguiuse motivar para lograr a actividade intelectual do alumnado.				
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.				
5. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.				
6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.				
7. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
8. Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
9. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.				

10. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.				
11. Dáse un peso real á observación do traballo na aula.				
12. Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.				

LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.

PROCESO PRÁCTICA DOCENTE	1	2	3	4
1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.				
2. Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.				
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.				
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.				
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
6. Combínase o traballo individual e en equipo.				
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.				
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				
9. Incorpóranse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe.				
10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.				
11. Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos.				
12. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección das probas, traballos.				
13. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.				
14. Adecuación, logo da súa aplicación, das ACS propostas e aprobadas.				
15. As medidas de apoio, reforzo, etc. están claramente vinculadas aos estándares.				

LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.

9. PLANS DE SEGUEMENTO DAS MATERIAS PENDENTES

Respecto a aqueles alumnos que teñan a materia do curso anterior non superada non establécense as seguintes medidas:

- Elaborarase un plan individualizado e personalizado de recuperación da materia pendente por trimestre. Os estudantes que cumplan os obxectivos marcados superarán a materia pendente.
- Os alumnos que non cumpran satisfactoriamente os obxectivos trimestrais marcados terán a posibilidade de facer unha proba escrita de mínimos no mes de maio nas datas propostas dende a Xefatura de Estudos.
- No caso de non aprobar poderán realizar a proba extraordinaria en setembro.
- As probas escritas de ambas convocatorias, maio e setembro, recollerán os contidos do curso anterior e serán similares ás do curso ordinario sendo

cualificadas seguindo os mesmos criterios.

10. PROCEDEMENTOS PARA REALIZAR A AVALIACIÓN INICIAL

A avaliación inicial ten como obxectivo fundamental analizar, antes de iniciar un proceso de ensino-aprendizaxe, a situación de cada estudante. Na avaliación inicial pódense diagnosticar aspectos como as concepcións alternativas, as estratexias espontáneas de razoamento, as experiencias persoais e os hábitos e actitudes que determinan, en boa medida, o sentido da aprendizaxe.

Durante a avaliación inicial do presente curso analizarase con especial interés a competencia TIC dos estudantes, cómpre coñecer as destrezas do alumnado no uso do ordenador para garantir que son capaces de continuar a súa formación no hipotético caso de ter que realizar o ensino a distancia.

Durante as dúas primeiras semanas do curso realizarase unha proba escrita, deseñada tendo en conta o currículo do curso anterior e as adaptacións feitas á programación pola pandemia. Os resultados destas probas, xunto coa observación do traballo na aula, a información aportada polo Departamento de Orientación e a Memoria Final do curso 2021/2022, permiten adoptar decisións sobre cales son os puntos de partida e poder adaptar así o proceso de ensino aprendizaxe e a propia programación didáctica ás necesidades detectadas.

11. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

4ESO

As medidas que se levan a cabo son:

- Ordinarias:
- Adaptación dos tempos, instrumentos e procedementos de avaliación.
- Reforzo educativo.

Actividades de reforzo: O alumnado con máis dificultades de aprendizaxe traballará sobre contidos mínimos das unidades didácticas para acadar or obxectivos mínimos. Teranse sempre en conta os protocolos establecidos pola Xunta de Galicia para o alumnado de necesidades específicas de apoio educativo.

- Emprego das TIC.
- Traballo cooperativo. Contribúe ao desenvolvemento de habilidades comunicativas, traballo en grupo e flexividade de pensamento.
- Titoría entre iguais.
- Aprendizaxe por proxectos.
- Traballo en equipo. Favorece o desenvolvemento de habilidades sociais e a inclusión.

- Extraordinarias:
- Adaptacións curriculares significativas.
- Atención educativa ao alumnado, que por circunstancias diversas, presenta dificultades para unha asistencia continuada ao centro educativo.

Con aqueles alumnos e alumnas que presenten unha situación de desventaxe académica a causa dunha enfermidade de larga duración ou de períodos de hospitalización continuos, tomaranse as medidas máis axeitadas para cada caso adaptándose en todo momento á situación e respectando os tempos que veñan dados polas secuelas da enfermidade.

Os métodos de avaliación terán en conta a diversidade de necesidades do alumnado presente na aula.

12. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS

Coa finalidade de mellorar a comunicación lingüística realizaremos análise de textos científicos relacionados coa materia, utilizaremos en determinadas sesións vocabulario científico básico en inglés e utilizaremos a presentación oral de contidos como técnica de presentación de resultados.

Serán utilizadas diferentes técnicas de presentación de contidos e procedementos como mapas conceptuais, liñas temporais, infografías e outras alternativas que ofrecen diferentes aplicacións informáticas.

Realizaremos operacións de cálculo numérico, representacións de datos e interpretación de resultados.

En determinadas sesións a reprodución artística de conceptos pode ser interesante e ao mesmo tempo motivante e estimulante para o alumnado. Con este tipo de técnica preténdese tamén reforzar a representación simbólica, a capacidade de desenvolver novas ideas propias, o espírito crítico e a percepción de conceptos con maior claridade.

En todo momento o ambiente de aula, entre os propios alumnos e entre o profesor e os alumnos, pretende promover o desenvolvemento da igualdade efectiva entre homes e mulleres, a prevención da violencia de xénero ou contra persoas con discapacidade e os valores inherentes ao principio de igualdade de trato e non discriminación por calquera condición ou circunstancia persoal ou social.

13. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Serán programadas polo departamento coa suficiente antelación en función da oferta das mesmas.

14. MECANISMOS DE REVISIÓN DA PROGRAMACIÓN EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS

Tal e como establece o artigo 25 das Instrucións do 30 de xullo 2020 da *Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa* é prescritivo avaliar a PD para realizar as modificacións que se estimen oportunas no curso seguinte co obxectivo de mellorala e adaptala ás necesidades do alumnado e do proceso de ensino.

A programación é revisada antes do comezo de curso para incorporar aquelas conclusións da Memoria Final do curso 2021/2022 que se consideren relevantes. Durante o curso, o estudo dos resultados académicos e a análise das súas causas permite establecer medidas correctoras. Nas reunións de Departamento trimestral realizarase un seguimento do nivel de cumprimento das programacións. As modificacións que se deriven desta análise serán acordadas polo Dpto. e quedarán reflectidas nunha acta sendo tamén incluídas na Memoria Final.

1.- Nas sesións de avaliación trimestral e tendo en conta os resultados académicos faremos constar en acta os seguintes aspectos:

- Análise estadístico dos resultados xerais do grupo e valoración dos mesmos.
- Casos particulares analizados e medidas a adoptar.
- Clima de traballo na aula.
- Valoración dos apoios e reforzos.
- Grao de desenvolvemento das competencias en xeral.

- Compromisos para a seguinte avaliación.

2.- Ao remate do curso e como parte da Memoria Final revisarase a programación tendo en conta:

- Unidades non impartidas e as causas que o impediron.
- As modificacións introducidas.
- As propostas de mellora a ter en conta no próximo curso.
- Os resultados académicos e as posibles causas que afectaron negativamente.
- A valoración dos recursos, medidas de atención á diversidade aplicadas e actividades complementarias.
- As conclusións obtidas na avaliación.

INDICADORES DE LOGRO	**1**	**2**	**3**	**4**
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas ou proxectos a partir dos elementos do currículo.				
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas / temas / proxectos.				
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.				
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades, temas ou proxectos.				
5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.				
6. Asignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.				
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.				
8. Asociación de cada estándar cos elementos transversais a desenvolver.				
9. Fixación dunha estratexia metodolóxica común para todo o departamento.				
10. Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
11. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
12. Adecuación do libro de texto .				
13. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.				
14. Adecuación da proba de avaliación inicial, elaborada a partir dos estándares.				
15. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos.				
16. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.				
17. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final.				
18. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria.				
19. Adecuación dos criterios establecidos para o seguimento de materias pendentes.				
20. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación desas materias pendentes.				
21. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				
22. Adecuación dos programas de apoio, recuperación, vinculados aos estándares.				
23. Adecuación das medidas específicas de atención ao alumnado con NEAE.				
24. Grao de desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas.				

25. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos.				
26. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre os criterios de promoción.				
27. Adecuación do seguimento e da revisión da programación ao longo do curso.				
28. Contribución desde a materia ao plan de lectura do centro.				
29. Grao de integración das TIC no desenvolvemento da materia.				
LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.				

15. RELACIÓN DE UNIDADES DIDÁCTICAS

UNIDADES DIDÁCTICAS BX 4eso	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
A evolución da vida parte i	Bxb1.1.1. Compara a célula procariota e a eucariota, a animal e a vexetal, e recoñece a función dos orgánulos celulares e a relación entre. Morfoloxía e función. Bxb1.1.2. Identifica tipos de células utilizando o microscopio óptico, micrografías e esquemas gráficos. Bxb1.2.1. Distingue os compoñentes do núcleo e a súa función segundo as etapas do ciclo celular. Bxb1.3.1. Recoñece as partes dun cromosoma utilizándoo para construír un cariotipo. Bxb1.4.1. Recoñece as fases da mitose e meiose, diferencia ambos os procesos e distingue o seu significado biolóxico. Bxb1.5.1. Distingue os ácidos nucleicos e enumera os seus compoñentes. Bxb1.6.1. Recoñece a función do adn como portador da información xenética, e relaciónao co concepto de xene. Bxb1.7.1. Ilustra os mecanismos da expresión xenética por medio do código xenético. Bxb1.8.1. Recoñece e explica en que consisten as mutacións e os seus tipos.
A evolución da vida parte ii	Bxb1.9.1. Recoñece os principios básicos da xenética mendeliana e resolve problemas prácticos de cruzamentos con un ou dous caracteres. Bxb1.10.1. Resolve problemas prácticos sobre a herdanza do sexo e a ligada ao sexo. Bxb1.11.1. Identifica as doenzas hereditarias máisfrecuentes e o seu alcance social,e resolve problemas prácticos sobre doenzas hereditarias, utilizando árbores xenealóxicas. Bxb1.12.1. Diferencia técnicas de traballo en enxeñaría xenética. Bxb1.13.1. Describe as técnicas de clonación animal, distinguindo clonación terapéutica e reprodutiva. Bxb1.14.1. Analiza as implicacións éticas, sociais e ambientais da enxeñaría xenética. Bxb1.15.1.interpreta criticamente as consecuencias dos avances actuais no campo da biotecnoloxía. Bxb1.16.1. Distingue as características diferenciadoras entre lamarckismo, darwinismo e neodarwinismo. Bxb1.17.1. Establece a relación entre variabilidade xenética, adaptación e selección natural. Bxb1.18.1.interpreta árbores filoxenéticas. Bxb1.19.1.recoñece e describe as fases da hominización.
A evolución da vida parte iii	Bxb4.1.1. Integra e aplica as destrezas propias dos métodos da ciencia. Bxb4.2.1. Utiliza argumentos que xustifiquen as hipóteses que propón. Bxb4.3.1. Utiliza fontes de información, apoiándose nas tic, para a elaboración e a presentación das súas investigacións. Bxb4.4.1. Participa, valora e respecta o traballo individual e en grupo. Bxb4.5.1. Deseña pequenos traballos de investigación sobre animais e/ou plantas, os ecosistemas do seu contorno ou a alimentación e a nutrición humana, para a súa presentación e a súa defensa na aula. Bxb4.5.2. Expresa con precisión e coherencia as conclusións das súas investigacións, tanto verbalmente como por escrito.
A dinámica da terra parte i	Bxb2.1.1. Identifica e describe feitos que amosen a terra como un planeta cambiante, e relaciónaos cos fenómenos que suceden na actualidade. Bxb2.2.1. Reconstrúe algúns cambios notables na terra, mediante a utilización de modelos temporais a escala e recoñecendo as unidades temporais na historia xeolóxica. Bxb2.3.1. Discrimina os principais acontecementos xeolóxicos, climáticos e biolóxicos que tiveron lugar ao longo da historia da terra, e recoñece algúns animais e plantas característicos de cada era.

	Bxb2.4.1. Relaciona algún dos fósiles guía máis característico coa súa era xeolóxica.
A dinámica da terra parte ii	Bxb2.5.1. Interpreta un mapa topográfico e fai perfís topográficos. Bxb2.5.2. Resolve problemas sinxelos de datación relativa, aplicando os principios de superposición de estratos, superposición de procesos e correlación. Bxb2.6.1. Analiza e compara os modelos que explican a estrutura e a composición da terra. Bxb2.7.1. Relaciona as características da estrutura interna da terra e asóciaas cos fenómenos superficiais. Bxb2.8.1. Expresa algunhas evidencias actuais da deriva continental e da expansión do fondo oceánico. Bxb2.9.1. Coñece e explica razoadamente os movementos relativos das placas litosféricas. Bxb2.9.2. Interpreta as consecuencias dos movementos das placas no relevo. Bxb2.10.1. Identifica as causas dos principais relevos terrestres. Bxb2.11.1. Relaciona os movementos das placas con procesos tectónicos. Bxb2.12.1. Interpreta a evolución do relevo baixo a influencia da dinámica externa e interna.
A dinámica da terra parte iii	Bxb4.1.1. Integra e aplica as destrezas propias dos métodos da ciencia. Bxb4.2.1. Utiliza argumentos que xustifiquen as hipóteses que propón. Bxb4.3.1. Utiliza fontes de información, apoiándose nas tic, para a elaboración e a presentación das súas investigacións. Bxb4.4.1. Participa, valora e respecta o traballo individual e en grupo. Bxb4.5.1. Deseña pequenos traballos de investigación sobre animais e/ou plantas, os ecosistemas do seu contorno ou a alimentación e a nutrición humana, para a súa presentación e a súa defensa na aula. Bxb4.5.2. Expresa con precisión e coherencia as conclusións das súas investigacións, tanto verbalmente como por escrito.
Ecoloxía e medioambiente parte i	Bxb3.1.1. Identifica o concepto de ecosistema e distingue os seus compoñentes. Bxb3.1.2. Analiza as relacións entre biótopo e biocenose, e avalía a súa importancia para manter o equilibrio do ecosistema. Bxb3.2.1. Interpreta as adaptacións dos seres vivos a un ambiente determinado, relacionando a adaptación co factor ou os factores ambientais desencadeantes deste. Bxb3.3.1. Recoñece os factores ambientais que condicionan o desenvolvemento dos seres vivos nun ambiente determinado, e valora a súa importancia na conservación deste. Bxb3.4.1. Recoñece e describe relacións e a súa influencia na regulación dos ecosistemas, interpretando casos prácticos en contextos reais. Bxb3.5.1. Recoñece os niveis tróficos e as súas relacións nos ecosistemas, e valora a súa importancia para a vida en xeral e o mantemento destas. Bxb3.6.1. Compara as consecuencias prácticas na xestión sustentable dalgúns recursos por parte do ser humano, e valora criticamente a súa importancia. Bxb3.7.1. Establece a relación entre as transferencias de enerxía dos niveis tróficos e a súa eficiencia enerxética.
Ecoloxía e medioambiente parte ii	Bxb3.8.1. Argumenta sobre as actuacións humanas que teñen unha influencia negativa sobre os ecosistemas: contaminación, desertización, esgotamento de recursos, etc. Bxb3.8.2. Defende e conclúe sobre posibles actuacións para a mellora ambiental e analiza desde distintos puntos de vista un problema ambiental do contorno próximo, elabora informes e preséntaos utilizando distintos medios. Bxb3.9.1. Describe os procesos de tratamento de residuos, e valora criticamente a súa recollida selectiva. Bxb3.10.1. Argumenta os proles e os contras da reciclaxe e da reutilización de recursos materiais. Bxb3.11.1. Destaca a importancia das enerxías renovables para o desenvolvemento sustentable do planeta.
Ecoloxía e medioambiente parte iii	Bxb4.1.1. Integra e aplica as destrezas propias dos métodos da ciencia. Bxb4.2.1. Utiliza argumentos que xustifiquen as hipóteses que propón. Bxb4.3.1. Utiliza fontes de información, apoiándose nas tic, para a elaboración e a presentación das súas investigacións. Bxb4.4.1. Participa, valora e respecta o traballo individual e en grupo. Bxb4.5.1. Deseña pequenos traballos de investigación sobre animais e/ou plantas, os ecosistemas do seu contorno ou a alimentación e a nutrición humana, para a súa presentación e a súa defensa na aula. Bxb4.5.2. Expresa con precisión e coherencia as conclusións das súas investigacións, tanto verbalmente como por escrito.

16. ANEXO DE RÚBRICAS

CONTROL DE LIBRETA

	INSUFICIENTE (0-4)	SUFICIENTE (5-6)	BEN (7-8)	EXCELENTE (9-10)
PRESENTACIÓN	Presentación de libreta con escasos contidos, pouco coidada e incompleta.	Presenta a libreta con contidos non moi desenvolvidos pero prácticamente completa.	Presenta a libreta con contidos elaborados e sempre completa.	Presenta a libreta con contidos moi elaborados e e con pulcritude. Sempre completa as tarefas.
DEBUXOS	Faltan debuxos e están realizados con baixa calidade e corrección.	Debuxa imaxes con pouca calidade pero aparecen a maioría.	Debuxa imaxes con moita calidade e aparecen sempre nas actividades que os precisen.	Debuxa imaxes con moita calidade e busca debuxos complementarios noutras fontes.
PROBLEMAS e outras actividades	No resolve case nunca os problemas e actividades prantexadas na clase.	Resolve satisfactoriamente a maioría dos problemas e actividades propostas.	Resolve case sempre con corrección os problemas e actividades que se prantexan na clase.	Acada sempre os resultados correctos dos problemas e das actividades prantexadas.
EXPLICACIÓNS, aclaracións e notas	Non aparecen anotacións ou ben aparecen de xeito pontual.	Aparecen anotacións simples.	Aparecen anotacións en todas as seccións.	Aparecen anotacións completas e ampliadas en todas as seccións.

EXPOSICIÓN DE TRABALLOS

	INSUFICIENTE (0-4)	SATISFACTORIO (5-6)	BO (7-8)	EXCELENTE (9-10)
CAPACIDADE DE COMUNICACIÓN	Expón con dificultade, lee o material e non comunica.	Expón con claridade, algo precipitado e nervioso.	Expón claro e ameno o traballo.	Comunica o traballo ao resto da clase cunha exposición clara, amena e rigurosa.
MEDIOS EMPREGADOS	So emprega material escrito.	Emprega material escrito e realiza algunha imaxe no taboleiro.	Emprega material de fotocopias e imaxes para acompañar a súa exposición.	Emprega medios audiovisuais seleccionados para apoio da exposición.
CONCRECIÓN EXPLICATIVA	Non concreta ni se entenden algunhas explicación.	Concreta as súas Explicacións.	Concreta as súas explicacións e aclara aspectos expositivos.	Interaciona con preguntas ao resto da clase e explica calquera aspecto que se lle prantexa.

CLARIDADE NA EXPRESIÓN	Non se entenden moitos aspectos da súa exposición.	Conecta coa aula pero non todos seguen os seus elementos expositivos.	Conecta coa aula e enténdense a maioría dos seus elementos explicativos.	Conecta coa aula e todos poden seguir os elementos expositivos sen dificultade e consegue que os compañeiros fagan preguntas e amosen interese.

ÍNDICE

1. Introdución e Contextualización (2)
2. Contribución ao desenvolvemento das competencias (3)
3. Concreción dos obxectivos por curso(11)
4. Concreción dos estándares de aprendizaxe (18)
5. Concrecións metodolóxicas (34)
6. Materiais e recursos didácticos (36)
7. Criterios sobre a avaliación, a cualificación e promoción do alumnado (38)
8. Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente (43)
9. Plans de seguemento das materias pendentes (45)
10. Procedementos para realizar a avaliación inicial (45)
11. Medidas de atención á diversidade (45)
12. Concreción dos elementos transversais (47)
13. Actividades complementarias e extraescolares (48)
14. Mecanismos de revisión da programación en relación cos resultados académicos (48)
15. Relación de unidades didácticas(50)
16. Anexo rúbricas(54)

1. CONTEXTUALIZACIÓN

2ESO
A

A presente programación está dirixida ao alumnado de 2º ESO-A. Atopámonos nun aula de 24 alumnos, dos cales dezasete son mulleres e sete son homes.

A lingua predominante do alumnado é o castelá.

En canto o análise dos resultados do curso anterior hai tres rapazas e catro rapaces que non acadaron os obxectivos suficientemente, do cales un alumno é repetidor, un rapaz e dúas rapazas promocionaron por imperativo legal, un alumno promocionou cunha suspensa e un alumno e unha alumna con dúas suspensas.

O profesorado que imparte docencia neste curso é:

Dpto. de ciencias: José M. Rivadulla Pereira, José Blanco Barros e Narciso Valle Campos.

Dpto. de linguas: Begoña Diz Magariños, Mª del Carmen Fdez Villar e Mª Reyes Rosales Aldao.

Dpto. artística: Mar Castro-Rial, Elena F. Sobral e Javier Medrano.

Dpto. relixión: Roberto Briz Cid.

Outros aspectos relevantes:

Deste alumnado seis precisan reforzo educativo no seu proceso de aprendizaxe por circunstancias diversas: dous rapaces con trastorno por déficit de atención e hiperactividade (TDAH predominio inatento), dúas rapazas con dificultades de aprendizaxe debido a problemas de razonamento lóxico-matemático e comprensión. Unha alumna con descoñecemento do idioma que se incorporou o curso 20-21 procedente de Ghana. Hai un rapaz con dificultades de aprendizaxe por lagoas de coñecemento.

Hai tres rapaces e tres rapazas exentos da segunda lingua estranxeira, francés.

B

A presente programación está dirixida ao alumnado de 2º ESO-B. Atopámonos nun aula de 24 alumnos, dos cales trece son mulleres e once son homes.

A lingua predominante do alumnado é o castelá.

En canto o análise dos resultados do curso anterior hai catro rapazas e dous rapaces que non acadaron os obxectivos suficientemente, do cales unha alumna é repetidora, unha rapaza promocionou por imperativo legal con catro suspensas, un alumno promocionou cunha suspensa e o resto con dúas suspensas.

O profesorado que imparte docencia neste curso é:

Dpto. de ciencias: Mª Mar López e José Blanco Barros.

Dpto. de linguas: Ana I. González Entenza, Mª del Carmen Fdez Villar e Mª Reyes Rosales Aldao.

Dpto. artística: Mar Castro-Rial, Elena F. Sobral e Javier Medrano.

Dpto. relixión: Roberto Briz Cid.

Outros aspectos relevantes:

Deste alumnado seis precisan reforzo educativo no seu proceso de aprendizaxe por circunstancias diversas: unha rapaza con trastorno por déficit de atención e hiperactividade (TDAH predominio inatento), unha rapaza e un rapaz con dificultades de aprendizaxe nas linguas, unha alumna con descoñecemento do idioma que se incorporou o curso pasado procedente de Ghana. Hai tres rapaces con trastorno do espectro autista TEA, asperger.

Hai catro rapazas exentas da segunda lingua estranxeira, francés.

4ESO

A presente programación está dirixida ao alumnado de tecnoloxía de 4º ESO. Atopámonos nun aula de 13 alumnos, dos cales oito son mulleres e cinco son homes.

A lingua predominante do alumnado é o castelá.

En canto o análise dos resultados do curso anterior hai 5 rapaces e seis rapazas que teñen materias pendente do curso anterior. Dous alumnos e unha alumna son imperativo legal. Hai unha alumna que está repetindo curso.

O profesor que imparte docencia neste curso é:

Narciso Valle Campos.

Outros aspectos relevantes:

Dous alumnos e unha alumna precisan reforzo educativo no seu proceso de aprendizaxe por dificultades nas linguas. Un alumno presenta déficit de atención e outro presenta dificultades de aprendizaxe derivadas de absentismo e falta de motivación.

2. RIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS

COMPETENCIAS CLAVE
Comunicación lingüística (CCL)
Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT)
Competencia dixital (CD)
Aprender a aprender (CAA)
Competencias sociais e cívicas (CSC)
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE)
Conciencia e expresións culturais (CCEC)

CCL
Usar a linguaxe como instrumento de comunicación oral e máis escrita.
Usar a linguaxe como ferramenta de comprensión e representación da realidade.
Uso da linguaxe como medio de expresión conceptual, tanto oral como escrita.
CMCCT
Interpretar e expresar con claridade e precisión informacións, datos e argumentación lóxica.
Integrar o coñecemento matemático con outros tipos de coñecemento.
Habilidade para interactuar co mundo físico.
Comprensión de conceptos científicos e técnicos fundamentais.
CD
Buscar, obter, procesar e comunicar información para a transformar en coñecemento.
Pericia na procura de información, na súa selección, rexistro, análise e tratamento.
Dominio das linguaxes específicas básicas.
Uso das TIC como transmisoras e xeradoras de información e coñecemento.
CAA
Ser quen de continuar aprendendo de xeito máis eficaz e autónomo cada vez, axustándose aos propios obxectivos.
Dispoñer dun sentimento de competencia persoal, é dicir, amosar motivación, autoconfianza e gusto por aprender.
Usar a atención, a concentración, a memoria, a comprensión e a expresión lingüística e ter a motivación do logro.
Habilidade para obter información e transformar a mesma en coñecemento propio.
CSC
Desenvolver un comportamento individual cívico de participación cidadá, compromiso social, tolerancia e respeto.

Comprensión crítica da realidade social, política, económica e histórica do mundo, a súa evolución os seus logros, máis os seus problemas.
Análise múltiple das distintas causas e dos distintos sistemas que permitan xulgar os feitos e os problemas sociais e históricos, para reflexionar sobre eles de xeito global e crítico.
Desenvolvemento de estratexias de traballo en grupo: negociación, organización e responsabilidade.
CSIEE
Adquisición da conciencia e aplicación de valores e actitudes persoais: responsabilidade, perseveranza, coñecemento dun mesmo, autoestima, creatividade, autocrítica e control emocional.
Capacidade para elixir con criterio propio, de imaxinar proxectos e de levar adiante as accións necesarias para desenvolver as opcións e plans persoais.
Habilidade para reelaborar os plans iniciais e atopar novas ideas, buscar solucións e levalas a cabo na práctica.
CCEC
Reelaborar ideas e pensamentos propios e alleos, atopar fontes, formas e causas de comprensión e expresión.

PERFIL COMPETENCIAL DE ESTÁNDARES

2eso

O departamento decidiu que a cualificación da materia pondere cada competencia da seguinte maneira:

CUALIFICACIÓN	COMPETENCIA
30	CMCCT
21	CD
17	CAA
13	CSIEE
4	CCEC
5	CSC
10	CCL

A contribución da materia ao desenvolvemento de cada unha das competencias clave pode entenderse a través da relación entre estas e os estándares de aprendizaxe avaliables, tal e como se recolle na seguinte táboa:

PROGRAMACIÓN 2º ESO

BLOQUE	ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE	COMPETENCIAS
	PROB1.1.1. Elabora diagramas de fluxo para deseñar e representar algoritmos.	CMCCT, CD, CAA, CSIEE

B1: Diagramas de fluxo	PROB1.2.1 Analiza problemas para elaborar algoritmos que os resolven.	CMCCT, CD, CSIEE
	PROB1.2.2. Obtén o resultado de seguir un algoritmo partindo de determinadas condicións.	CMCCT, CD
	PROB1.3.1. Identifica elementos característicos da linguaxe de progamación en programas sinxelos.	CMCCT, CD
B2: Programación por bloques	PROB2.1.1. Describe o comportamento dos elementos básicos da linguaxe.	CCL, CMCCT, CD
	PROB2.1.2. Emprega correctamente os elementos do contorno de traballo de progamación.	CMCCT, CD
	PROB2.1.3. Implementa algoritmos sinxelos usando elementos gráficos e interrelacionados para resolver problemas concretos.	CMCCT, CAA, CD, CSIEE
	PROB2.2.1. Realiza programas sinxelos na linguaxe de programación empregando instrucións básicas.	CMCCT, CAA, CD, CSIEE
	PROB2.3.1. Realiza programas de mediana complexidade na linguaxe de progamación empregando instrucións condicionais e iterativas.	CD, CMCCT, CAA, CSIEE
	PROB2.3.2. Descompón problemas de certa complexidade en problemas máis pequenos susceptibles de seren programados como partes separadas.	CMCCT, CD, CSIEE
	PROB2.4.1. Explica as estruturas de almacenamento para diferentes aplicacións tendo en conta as súas características.	CMCCT, CCL, CD
	PROB2.4.2. Realiza programas de certa complexidade na linguaxe de progamación empregando variables e estruturas de almacenamento.	CMCCT, CAA, CD, CSIEE
	PROB2.5.1. Realiza programas de certa complexidade na linguaxe de progamación empregando eventos, sensores e fíos.	CMCCT, CAA, CD, CSIEE

	PROB2.6.1. Obtén o resultado de seguir un programa escrito nun código determinado, partindo de determinadas condicións.	CMCCT, CD
	PROB2.6.2. Depura e optimiza o código dun programa dado aplicando procedementos de depuración.	CMCCT, CD
B3: Programación Web	PROB3.1.1. Describe as características fundamentais e os comportamentos dos elementos das linguaxes de marcas.	CCL, CMCCT, CD, CSC, CCEC
	PROB3.1.2. Identifica as propiedades dos elementos da linguaxe de marcas relacionadas cos accesibilidade e a usabilidade das páxinas.	CCL, CMCCT, CD
	PROB3.1.3. Deseña páxinas web sinxelas e accesibles.	CMCCT, CCL, CD, CAA, CSC, CSIEE, CCEC
	PROB3.2.1. Elabora contidos utilizando as posibilidades que permiten as ferramentas de creación de páxinas web e contidos 2.0.	CMCCT, CCL, CD, CAA, CSC, CSIEE, CCEC

TECNOLOXÍA 2º ESO

BLOQUE	ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE	COMPETENCIAS
B1: Proceso de resolución de problemas tecnolóxicos	TEB1.1.1 Deseña un prototipo que dá solución a un problema técnico, mediante o proceso de resolución de problemas tecnolóxicos.	CCL, CMCCT, CD, CAA, CSC, CSIEE, CCEC
	TEB1.2.1 Elabora a documentación necesaria para a planificación da construción do prototipo.	CCL, CMCCT, CD, CAA,

	TEB1.2.2 Constrúe un prototipo que dá solución a un problema técnico, mediante o proceso de resolución de problemas tecnolóxicos.	CMCCT, CAA, CSIEE
	TEB1.2.3 Traballa en equipo de xeito responsable e respectuoso.	CAA, CSC, CSIEE
B2: Expresión e comunicación técnica.	TEB2.1.1 Representa mediante vistas e perspectivas obxectos e sistemas técnicos, mediante esbozos e empregando criterios normalizados de cotación e escala.	CMCCT, CAA
	TEB2.2.1 Interpreta esbozos e bosquexos sinxelos como elementos de información de produtos tecnolóxicos.	CMCCT, CAA
	TEB2.3.1 Produce os documentos relacionados cun prototipo sinxelo empregando software específico de apoio.	CMCCT, CAA, CD, CCL
B3: Materiais de uso técnico	TEB3.1.1 Describe as características propias dos materiais de uso técnico.	CCL, CMCCT
	TEB3.1.2 Identifica tipos de materiais con que están fabricados obxectos técnicos cotiás.	CMCCT, CAA
	TEB3.2.1 Identifica e manipula con seguridade as ferramentas do taller en operacións básicas de conformación dos materiais de uso técnico.	CMCCT, CAA, CSC
	TEB3.2.2 Elabora un plan de traballo no taller con especial atención ás normas de seguridade e saúde.	CMCCT, CAA, CSC, CSIEE
B4: Máquinas e sistemas: electricidade, electrónica e control	TEB4.1.1 Describe audiovisual ou dixitalmente, as características propias que configuran os tipos de estruturas, apoiándose en información escrita.	CCL, CMCCT, CD
	TEB4.1.2 Identifica os esforzos característicos e a súa transmisión nos elementos que configuran a estrutura.	CMCCT, CAA

	TEB4.2.1 Describe mediante información escrita e gráfica, como transforman e transmiten o movemento distintos mecanismos.	CMCCT, CCL
	TEB4.2.2 Calcula a relación de transmisión de elementos mecánicos como poleas e engranaxes.	CMCCT
	TEB4.2.3 Explica a función dos elementos que configuran unha máquina ou un sistema desde o punto de vista estrutural e mecánico.	CMCCT, CCL
	TEB4.2.4 Simula mediante software específico e mediante simboloxía normalizada sistemas mecánicos.	CMCCT, CD
	TEB4.2.5 Deseña e monta sistemas mecánicos que cumplan unha función determinada.	CMCCT, CAA, CSIEE
	TEB4.3.1 Deseña e monta circuitos eléctricos básicos empregando lámpadas, zumbadores, motores, baterías e conectores.	CMCCT, CAA, CSIEE
	TEB4.3.2 Deseña circuitos eléctricos básicos, utilizando software específico es simboloxía adecuada, e experimenta cos elementos que o configuran.	CMCCT, CAA, CSIEE, CD
B5:Tecnoloxía da información e da comunicación.	TEB5.1.1 Identifica as partes dun computador.	CMCCT, CD
	TEB5.2.1 Manexa programas e software básico.	CMCCT, CD
	TEB5.2.2 Utiliza adecuadamente equipamentos informáticos e dispositivos electrónicos.	CMCCT, CD
	TEB5.2.3 Elabora, presenta e difunde proxectos técnicos con equipamentos informáticos.	CMCCT, CD, CAA, CCL, CSIEE
	TEB5.3.1 Deseña e elabora aplicacións informáticas sinxelas mediante un contorno de programación gráfico.	CMCCT, CD, CAA, CCEC, CSIEE

4eso

TEB1.1.1 Describe os elementos e os sistemas fundamentais que se utilizan na comunicación con fios e sen eles.
CCL, CMCCT, CD

TEB1.1.2 Describe as formas de conexión na comunicación entre dispositivos dixitais.
CCL, CMCCT, CD

TEB1.2.1 Localiza,intercambia e publica información a través de internetempregando servicios de localización, comunicación intergrupal e xestores de transmisión de son, imaxe e datos.
CD, CAA, CSIEE

TEB1.2.2 Coñece as medidas de seguridade aplicables a cada situación de risco.
CD, CSC

TEB1.3.1 Desenvolve un programa informático sinxelo para resolver problemas, utilizando unha linguaxe de programación.
CMCCT, CAA, CSIEE, CD

TEB1.4.1 Utiliza o computador como ferramenta de adquisición e interpretación de datos, e como realimentación doutros procesos cos
datos obtidos.
CMCCT, CAA, CD

TEB2.1.1 Diferencia as instalacións típicas nunha vivenda.
CMCCT, CAA

TEB2.1.2 Describe os elementos que compoñen as instalacións nunha
vivenda.
CCL, CMCCT

TEB2.2.1 Interpreta manexa simboloxía de instalacións eléctricas, calefacción, subministración de auga e saneamento, aire acondicionado e gas.
CMCCT, CAA

TEB2.2.2 Deseña con axuda de software unha instalación para unha vivenda tipo con criterios de eficiencia enerxética.
CMCC, CD, CSC, CSIEE

TEB2.3.1 Realiza montaxes sinxelos e experimenta e analiza o seu funcionamento.
CMCCT, CAA, CSIEE

TEB2.4.1 Propón medidas de reducción do consumo enerxético dunha vivenda.
CSC, CAA, CSIEE

TEB3.1.2 Explica as características e as funcións de componentes básicos: resistor, condensador, diodo e transistor.
CCL, CMCCT

TEB3.2.1 Emprega simuladores para o deseño e análise de circuitos analóxicos básicos utilizando simboloxía axeitada.
CD, CMCCT, CAA, CSIEE

TEB3.3.1 Realiza a montaxe de circuitos electrónicos básicos deseñandos previamente.
CMCCT

TEB3.4.1 Realiza operacións lóxicas empregando a álxebra do Boole.
CMCCT

TEB3.4.2 Relaciona formulacións lóxicas con procesos técnicos.
CMCCT, CSIEE, CAA

TEB3.5.1 Resolve mediante portas lóxicas problemas técnolóxicos sinxelos
CMCCT, CSIEE, CAA

TEB4.1.1 Describe os compoñentes dos sistemas automáticos.
CCL, CMCCT

TEB4.1.2 Analiza o funcionamento de automatismos en dispositivos técnicos habituais, diferenciando entre lazo aberto e lazo pechado.
CMCCT, CAA

TEB4.2.1 Representa e monta automatismos sinxelos.
CMCCT, CAA

TEB4.3.1 Desenvolve un programa para controlar un sistema automático ou un robot que funcione de forma autónoma en función da realimentación que recibe do contorno.
CMCCT, CAA, CSIEE, CD

TEB5.1.1 Describe as principais aplicacións das tecnoloxías hidráulica e pneumática.
CMCCT, CCL

TEB5.2.1 Identifica e describe as características e o funcionamento deste tipo de sistemas.
CMCCT, CCL

TEB5.3.1 Emprega a simboloxía e a nomenclatura para representar circuítos que resolvan un problema tecnolóxico.
CMCCT, CAA, CSIEE

TEB5.4.1 Realiza montaxes de circuítos sinxelos pneumáticos ou hidráulicos con compoñentes reais ou mediante simulación.
CMCCT, CD, CAA, CSIEE

TEB6.1.1 Identifica os cambios tecnolóxicos máis importantes que se produciron ao longo da historia da humanidade.
CMCCT, CSC, CAA, CCEC

TEB6.2.1 Analiza obxectos técnicos e a súa relación co contorno, interpretando a súa función histórica e a evolución tecnolóxica.
CMCCT, CSC, CAA, CCEC

TEB6.3.1 Elabora xuízos de valor fronte ao desenvolvemento tecnolóxico a partir da análise de obxectos, relacionando inventos e descubrimentos co contexto no que se desenvolven.
CMCCT, CSC, CCL, CCEC

TEB6.3.2 Interpreta as modificacións tecnolóxicas, económicas e sociais en cada período histórico, axudándose de documentación
escrita e dixital.
CMCCT, CSC, CAA, CCEC, CCL, CD

Porcentaxe na que os estándares de aprendizaxe contribúen ao desenvolvemento das competencias clave:

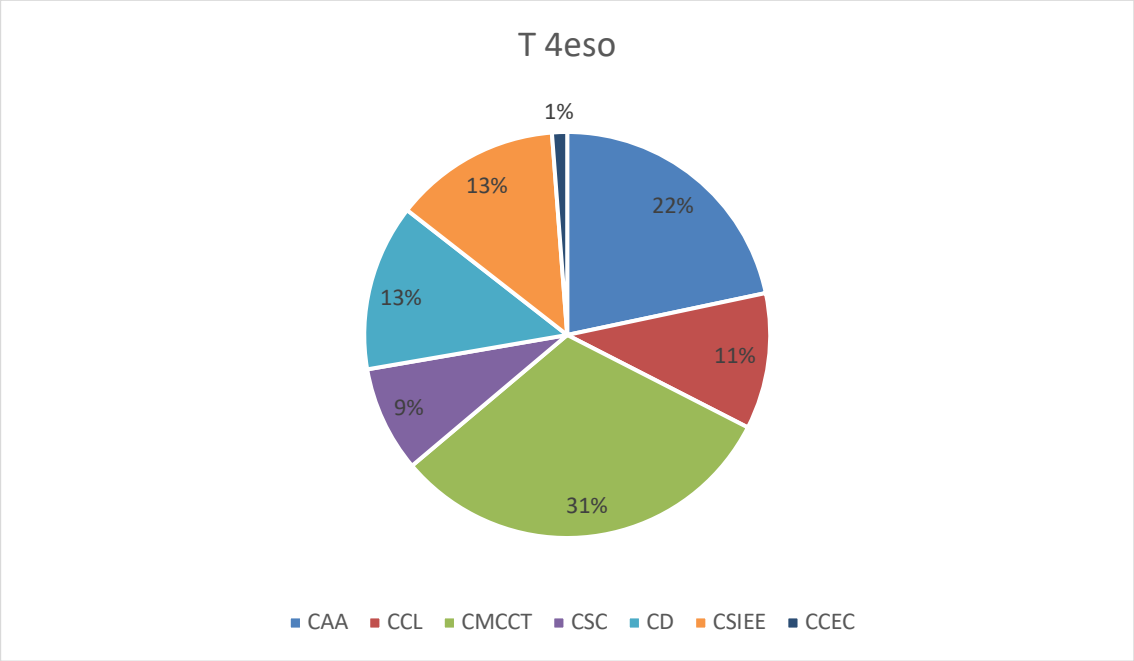

3. CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS DO CURSO

2eso

Bloque 1. Diagramas de fluxo

Estándar de aprendizaxe	**Obxectivos**
PROB1.1.1. Elabora diagramas de fluxo para deseñar e representar algoritmos.	Conseguir elaborar diagramas de fluxo para deseñar e representar algoritmos.
PROB1.2.1 Analiza problemas para elaborar algoritmos que os resolven.	Analizar problemas para elaborar algoritmos que os resolven.

PROB1.2.2. Obtén o resultado de seguir un algoritmo partindo de determinadas condicións.	Conseguir obter o resultado de seguir un algoritmo partindo de determinadas condicións.
PROB1.3.1. Identifica elementos característicos da linguaxe de progamación en programas sinxelos.	Identificar elementos característicos da linguaxe de progamación en programas sinxelos.

Bloque 2. Programación por bloques.

Estándar de aprendizaxe	Obxectivos
PROB2.1.1. Describe o comportamento dos elementos básicos da linguaxe.	Describir o comportamento dos elementos básicos da linguaxe.
PROB2.1.2. Emprega correctamente os elementos do contorno de traballo de programación.	Saber empregar correctamente os elementos do contorno de traballo de progamación.
PROB2.1.3. Implementa algoritmos sinxelos usando elementos gráficos e interrelacionados para resolver problemas concretos.	Saber implementar algoritmos sinxelos usando elementos gráficos e interrelacionados para resolver problemas concretos.
PROB2.2.1. Realiza programas sinxelos na linguaxe de programación empregando instrucións básicas.	Saber realizar programas sinxelos na linguaxe de programación empregando instrucións básicas.
PROB2.3.1. Realiza programas de mediana complexidade na linguaxe de programación empregando instrucións condicionais e iterativas.	Saber realizar programas de mediana complexidade na linguaxe de programación empregando instrucións condicionais e iterativas.
PROB2.3.2. Descompón problemas de certa complexidade en problemas máis pequenos susceptibles de seren programados como partes separadas.	Saber descompoñer problemas de certa complexidade en problemas máis pequenos susceptibles de seren programados como partes separadas.
PROB2.4.1. Explica as estruturas de almacenamento para diferentes aplicacións tendo en conta as súas características.	Saber explicar as estruturas de almacenamento para diferentes aplicacións tendo en conta as súas características.
PROB2.4.2. Realiza programas de certa complexidade na linguaxe de programación empregando variables e estruturas de almacenamento.	Realizar programas de certa complexidade na linguaxe de programación empregando variables e estruturas de almacenamento.
PROB2.5.1. Realiza programas de certa complexidade na linguaxe de progamación empregando eventos, sensores e fíos.	Saber realizar programas de certa complexidade na linguaxe de progamación empregando eventos, sensores e fíos.

PROB2.6.1. Obtén o resultado de seguir un programa escrito nun código determinado, partindo de determinadas condicións.	Saber obter o resultado de seguir un programa escrito nun código determinado, partindo de determinadas condicións.
PROB2.6.2. Depura e optimiza o código dun programa dado aplicando procedementos de depuración.	Depurar e optimizar o código dun programa dado aplicando procedementos de depuración.

Bloque 3. Programación web.

Estándar de aprendizaxe	Obxectivos
PROB3.1.1. Describe as características fundamentais e os comportamentos dos elementos das linguaxes de marcas.	Saber describir as características fundamentais e os comportamentos dos elementos das linguaxes de marcas.
PROB3.1.2. Identifica as propiedades dos elementos da linguaxe de marcas relacionadas coa accesibilidade e a usabilidade das páxinas.	Saber identificar as propiedades dos elementos da linguaxe de marcas relacionadas coa accesibilidade e a usabilidade das páxinas.
PROB3.1.3. Deseña páxinas web sinxelas e accesibles.	Deseñar páxinas web sinxelas e accesibles.
PROB3.2.1. Elabora contidos utilizando as posibilidades que permiten as ferramentas de creación de páxinas web e contidos 2.0.	Elaborar contidos utilizando as posibilidades que permiten as ferramentas de creación de páxinas web e contidos 2.0.

TECNOLOXÍA 2º ESO

Bloque 1. Proceso de resolución de problemas tecnolóxicos

Estándar de aprendizaxe	Obxectivos
TEB1.1.1. Deseña un prototipo que da solución a un problema técnico, mediante o proceso de resolución de problemas tecnolóxicos.	Deseñar un prototipo que da solución a un problema técnico sinxelo usando o método de proxectos.
TEB1.2.1. Elabora a documentación necesaria para a planificación da construción do prototipo.	Elaborar a documentación relativa a un proxecto técnico.
TEB1.2.2. Constrúe un prototipo que dá solución a un problema técnico, mediante o proceso de resolución de problemas tecnolóxicos.	Construír un prototipo que da solución a un problema técnico usando o método de proxectos. Manexar correctamente e de forma segura as ferramentas. Empregar correctamente as técnicas necesarias para o traballo con diferentes materiais.

TEB1.2.3 Traballa en equipo de xeito responsable e respectuoso.	Traballar en grupo respectando as ideas e opinións dos compañeiros/as do grupo, e expoñendo as ideas e opinións propias. Asumir as tarefas e responsabilidades que lle corresponden dentro do grupo.

Bloque 2. Expresión e comunicación técnica.

Estándar de aprendizaxe	Obxectivos
TEB2.1.1 Representa mediante vistas e perspectivas obxectos e sistemas técnicos, mediante esbozos e empregando criterios normalizados de cotación e escala.	Representar vistas e perspectivas cabaleiras e isométricas de obxectos e sistemas técnicos sinxelos, mediante esbozos e empregando criterios normalizados de cotación e escala.
TEB2.2.1 Interpreta esbozos e bosquexos sinxelos como elementos de información de produtos tecnolóxicos.	Interpretar esbozos e bosquexos sinxelos de produtos tecnolóxicos.
TEB2.3.1 Produce os documentos relacionados cun prototipo sinxelo empregando software específico de apoio.	Realizar os planos dun proxecto empregando un programa de deseño gráfico.

Bloque 3. Materiais de uso técnico.

Estándar de aprendizaxe	Obxectivos
TEB3.1.1 Describe as características propias dos materiais de uso técnico.	Coñecer a obtención, a clasificación, características propiedades e aplicacións da madeira e dos metais. Identificar as técnicas de conformación e de unión da madeira e dos metais. Coñecer a obtención, a clasificación, as características, as propiedades e as aplicacións da madeira e dos metais.
TEB3.1.2 Identifica tipos de materiais con que están fabricados obxectos técnicos cotiás.	Identificar os diferentes tipos de madeiras e de materiais metálicos nos obxectos técnicos cotiás.
TEB3.2.1 Identifica e manipula con seguridade as ferramentas do taller en operacións básicas de conformación dos materiais de uso técnico.	Identificar e manipular con seguridade as ferramentas do taller en operacións básicas de conformación dos materiais de uso técnico.
TEB3.2.2 Elabora un plan de traballo no taller con especial atención ás normas de seguridade e saúde.	Elaborar un plan de traballo no taller con especial atención ás normas de seguridade e saúde.

Bloque 4. Máquinas e sistemas: estructuras, mecanismos e circuítos eléctricos.

Estándar de aprendizaxe	Obxectivos
TEB4.1.1 Describe audiovisual ou dixitalmente, as características propias que configuran os tipos de estruturas, apoiándose en información escrita	Diferenciar entre estrutura natural e estrutura artificial e coñece as características de cada tipo de estrutura artificial identificando os distintos elementos estruturais.
TEB4.1.2 Identifica os esforzos característicos e a súa transmisión nos elementos que configuran a estrutura.	Recoñecer a que tipo de esforzo están sometidos os diferentes elementos das estruturas.
TEB4.2.1 Describe mediante información escrita e gráfica, como transforman e transmiten o movemento distintos mecanismos.	Diferenciar entre mecanismo de transmisión e mecanismo de transformación do movemento. Identifica e describe o funcionamento de elementos de transmisión e de transformación.
TEB4.2.2 Calcula a relación de transmisión de elementos mecánicos como poleas e engranaxes.	Calcular a velocidade de demais parámetros do movementos dos distintos mecanismos e facendo relacións entre elas.
TEB4.2.3 Explica a función dos elementos que configuran unha máquina ou un sistema desde o punto de vista estrutural e mecánico.	Identificar e describir o funcionamento de elementos de transmisión e transformación do movemento.
TEB4.2.4 Simula mediante software específico e mediante simboloxía normalizada sistemas mecánicos.	Utilizar o software de simulación para mecanismos sinxelos.
TEB4.2.5 Deseña e monta sistemas mecánicos que cumplan unha función determinada.	Deseñar e montar sistemas mecánicos sinxelos cunhas características concretas.
TEB4.3.1 Deseña e monta circuitos eléctricos básicos empregando lámpadas, zumbadores, motores, baterías e conectores.	Coñecer os efectos da corrente eléctrica. Identificar os elementos básicos dun circuíto eléctrico e coñecer a súa función. Diferenciar entre circuíto serie, paralelo e mixto. Deseñar circuítos eléctricos utilizando simboloxía normalizada. Calcular magnitudes eléctricas básicas: I,V,R, P, E
TEB4.3.2 Deseña circuitos eléctricos básicos, utilizando software específico es simboloxía adecuada, e experimenta cos elementos que o configuran.	Manexar software específico de simulación de circuitos eléctricos sinxelos.

Bloque 5. Tecnoloxías da información e da comunicación.

Estándar de aprendizaxe	Obxectivos

TEB5.1.1. Identifica as partes dun computador.	Entender o funcionamento básico do equipamento informático. Diferenciar entre hardware e software. Coñecer os distintos elementos do hardware e as súas funcións:dispositivos de almacenamento e procesamento de información, periféricos de entrada e saída. Relacionar as distintas unidades de medida de almacenamento de información.
TEB5.2.1. Manexa programas e software básico.	Saber utilizar programas e software básico: procesador de texto, folla de cálculo e programa de deseño gráfico. Coñecer os distintos tipos de sistemas operativos e as súas funcións.
TEB5.2.2. Utiliza adecuadamente equipamentos informáticos e dispositivos electrónicos.	Saber utilizar de forma eficiente e segura os equipamentos informáticos e outros dispositivos electrónicos.
TEB5.2.3. Elabora, presenta e difunde proxectos técnicos con equipamentos informáticos.	Saber utilizar programas e software básico para elaborar proxectos, é quen de presentalos e de difundilos la rede.
TEB5.3.1 Deseña e elabora aplicacións informáticas sinxelas mediante un contorno de programación gráfico.	Saber utilizar adecuadamente aplicacións de progamación tipo scratch para elaborar aplicacións informáticas sinxelas.

4eso

B1: Tecnoloxías da información e da Comunicación

- Coñecer e entender os compoñentes dos sistemas de comunicación principais.
- Coñecer os distintos formatos de conexión entre dispositivos dixitais.
- Manexar con fluidez as distintas aplicacións para a xestión de datos, imaxe,son, ect na rede.
- Aplicar as medidas de seguridade básicas da navegación pola rede.
- Coñecer as linguaxes de programación máis utilizadas e o seu propósito. Manexar a nivel básico algunha aplicación de programación (tipo Scratch).
- Programar placas Arduino a través do ordenador.

B2: Instalacións en vivendas

- Recoñecer os diferentes tipos de instalación nunha vivenda e a súa función.
- Recoñecer os diferentes elementos que conforman as instalacións dunha vivenda e a súa función.
- Coñecer a simboloxía normalizada para cada elemento das instalacións das vivendas.
- Utilizar un software para deseño de instalacións en vivendas de forma básica.
- Facer montaxes de instalacións sinxelos e comprender o seu funcionamento.
- Coñecer as consecuencias do consumo enerxético e medidas de reducción do mesmo.

B3: Electrónica

- Explicar o funcionamento de circuitos electrónicos sinxelos.
- Explicar as características e o funcionamento de dispositivos electrónicos básicos.
- Deseñar e simular circuitos electrónicos básicos co software correspondente.
- Deseñar e montar circuitos electrónicos básicos.
- Comprender e realizar as operacións lóxicas da álxebra de Boole.
- Comprender a relación entre os procesos técnicos e os circuitos electrónicos que os emplementan.
- Realizar circuitos lóxicos sinxelos con portas lóxicas básicas.

B4: Control e Robótica

- Comprender o funcionamento de sistemas automáticos sinxelos.
- Comprender o funcionamento de sistemas automáticos de lazo aberto e lazo pechado.
- Deseñar e facer a montaxe de circuítos automáticos sinxelos.
- Realizar programas sinxelos para o control dun automatismo sinxelo.

B5: Neumática e hidráulica

- Recoñecer a importancia dos circuítos pneumáticos e hidráulicos na industria e na vida cotiá.
- Coñecer o funcionamento dos circuítos pneumáticos e hidráulicos e dos seus compoñentes.
- Coñecer a simboloxía dos elementos que conforman este tipo de circuítos e utilizala correctamente.
- Realizar circuítos pneumáticos e hidráulicos sinxelos cos equipamentos dos que dispón o taller.

B6: Tecnoloxía e Sociedade

- Coñecer e entender a repercusión dos cambios tecnolóxicos máis importantes da historia.
- Facer unha análise formal, funcional, socioeconómica e técnica dun obxecto tecnolóxico de uso cotiá.
- Saber facer xuízos de valor sobre o desenvolvemento da tecnoloxía e os obxectos tecnolóxicos ao longo da historia.
- Comprender o desenvolvemento tecnolóxico, económico e social ao longo da historia.

4. CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

2ESO

Bloque 1. Diagramas de fluxo

Estándar de aprendizaxe	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedemento e instrumento de avaliación
PROB1.1.1. Elabora diagramas de fluxo para deseñar e representar algoritmos.	Primeira, segunda e terceira avaliación	Sabe elaborar diagramas de fluxo para deseñar e representar algoritmos sinxelos.	Observación e valoración do traballo de clase mediante unha rúbrica.
PROB1.2.1 Analiza problemas para elaborar algoritmos que os resolven.	Primeira, segunda e terceira avaliación	É quen de realizar análises de problemas sinxelos para elaborar algoritmos que os resolven.	Observación e valoración do traballo de clase mediante unha rúbrica. Valoración dun cuestionario virtual.
PROB1.2.2. Obtén o resultado de seguir un algoritmo partindo de determinadas condicións.	Primeira, segunda e terceira avaliación	Sabe obter o resultado de seguir un algoritmo partindo de determinadas condicións.	Observación e valoración do traballo de clase mediante unha rúbrica. Valoración dun cuestionario virtual.
PROB1.3.1. Identifica elementos característicos da linguaxe de progamación en programas sinxelos.	Primeira, segunda e terceira avaliación	É quen de identificar elementos característicos da linguaxe de progamación en programas sinxelos.	Observación e valoración do traballo de clase mediante unha rúbrica. Valoración de un cuestionario virtual.

Bloque 2. Programación por bloques.

Estándar de aprendizaxe	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedemento e instrumento de avaliación
PROB2.1.1. Describe o comportamento dos elementos básicos da linguaxe.	Primeira, segunda e terceira avaliación	É quen de describir o comportamento dos elementos básicos da linguaxe.	Observación e valoración do traballo de clase mediante unha rúbrica. Valoración dun cuestionario virtual.

PROB2.1.2. Emprega correctamente os elementos do contorno de traballo de progamación.	Primeira, segunda e terceira avaliación	Sabe empregar correctamente os elementos do contorno de traballo de progamación.	Observación e valoración do traballo de clase mediante unha rúbrica.
PROB2.1.3. Implementa algoritmos sinxelos usando elementos gráficos e interrelacionados para resolver problemas concretos.	Primeira, segunda e terceira avaliación	É quen de implementar algoritmos sinxelos usando elementos gráficos e interrelacionados para resolver problemas concretos.	Observación e valoración do traballo de clase mediante unha rúbrica. Valoración dun cuestionario virtual.
PROB2.2.1. Realiza programas sinxelos na linguaxe de programación empregando instrucións básicas.	Primeira, segunda e terceira avaliación	Sabe realizar programas sinxelos na linguaxe de programación empregando instrucións básicas.	Observación e valoración do traballo de clase mediante unha rúbrica.
PROB2.3.1. Realiza programas de mediana complexidade na linguaxe de programación empregando instrucións condicionais e interativas.	Primeira, segunda e terceira avaliación	É quen de realizar programas de mediana complexidade na linguaxe de programación empregando instrucións condicionais e iterativas.	Observación e valoración do traballo de clase mediante unha rúbrica.
PROB2.3.2. Descompón problemas de certa complexidade en problemas máis pequenos susceptibles de seren programados como partes separadas.	Primeira, segunda e terceira avaliación	Sabe descompoñer problemas de certa complexidade en problemas máis pequenos susceptibles de seren programados como partes separadas.	Observación e valoración do traballo de clase mediante unha rúbrica.
PROB2.4.1. Explica as estruturas de almacenamento para diferentes aplicacións tendo en conta as súas características.	Primeira, segunda e terceira avaliación	É quen de explicar as estruturas de almacenamento para diferentes aplicacións tendo en conta as súas características.	Observación e valoración do traballo de clase mediante unha rúbrica. Valoración dun cuestionario virtual.
PROB2.4.2. Realiza programas de certa complexidade na linguaxe de programación empregando variables e estruturas de almacenamento.	Primeira, segunda e terceira avaliación	Sabe realizar programas de certa complexidade na linguaxe de programación empregando variables e estruturas de almacenamento.	Observación e valoración do traballo de clase mediante unha rúbrica.

PROB2.5.1. Realiza programas de certa complexidade na linguaxe de progamación empregando eventos, sensores e fíos.	Primeira, segunda e terceira avaliación	Sabe realizar programas de certa complexidade na linguaxe de progamación empregando eventos, sensores e fíos.	Observación e valoración do traballo de clase mediante unha rúbrica.
PROB2.6.1. Obtén o resultado de seguir un programa escrito nun código determinado, partindo de determinadas condicións.	Primeira, segunda e terceira avaliación	Sabe obter o resultado de seguir un programa escrito nun código determinado, partindo de determinadas condicións.	Observación e valoración do traballo de clase mediante unha rúbrica.
PROB2.6.2. Depura e optimiza o código dun programa dado aplicando procedementos de depuración.	Primeira, segunda e terceira avaliación	É quen de depurar e optimizar o código dun programa dado aplicando procedementos de depuración.	Observación e valoración do traballo de clase mediante unha rúbrica.

Bloque 3. Programación web.

Estándar de aprendizaxe	**Temporalización**	**Grao mínimo de consecución.**	**Procedemento e instrumento de avaliación.**
PROB3.1.1. Describe as características fundamentais e os comportamentos dos elementos das linguaxes de marcas.	Primeira, segunda e terceira avaliación	Sabe describir as características fundamentais e os comportamentos dos elementos das linguaxes de marcas.	Observación e valoración do traballo de clase mediante unha rúbrica. Valoración dun cuestionario virtual.
PROB3.1.2. Identifica as propiedades dos elementos da linguaxe de marcas relacionadas coa accesibilidade e a usabilidade das páxinas.	Primeira, segunda e terceira avaliación	Sabe identificar as propiedades dos elementos da linguaxe de marcas relacionadas coa accesibilidade e a usabilidade das páxinas.	Observación e valoración do traballo de clase mediante unha rúbrica. Valoración dun cuestionario virtual.
PROB3.1.3. Deseña páxinas web sinxelas e accesibles.	Primeira, segunda e terceira avaliación	É quen de deseñar páxinas web sinxelas e accesibles.	Valoración da construción da páxina mediante unha rúbrica.

PROB3.2.1. Elabora contidos utilizando as posibilidades que permiten as ferramentas de creación de páxinas web e contidos 2.0.	Primeira, segunda e terceira avaliación	E quen de elaborar contidos utilizando as posibilidades que permiten as ferramentas de creación de páxinas web e contidos 2.0.	Observación sistemática na realización da páxina e valoración mediante unha rúbrica.

TECNOLOXÍA 2º ESO

Bloque 1. Proceso de resolución de problemas tecnolóxicos

Estándar de aprendizaxe	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedemento e instrumento de avaliación
TEB1.1.1. Deseña un prototipo que da solución a un problema técnico, mediante o proceso de resolución de problemas tecnolóxicos.	Primeira, segunda e terceira avaliación	É quen de deseñar un prototipo que da solución a un problema técnico sinxelo usando o método de proxectos.	Valoración do deseño do proxecto mediante unha rúbrica.
TEB1.2.1. Elabora a documentación necesaria para a planificación da construción do prototipo.	Primeira, segunda e terceira avaliación	É quen de elaborar a documentación relativa a un proxecto técnico.	Valoración da documentación da memoria final do proxecto mediante unha rúbrica.
TEB1.2.2. Constrúe un prototipo que dá solución a un problema técnico, mediante o proceso de resolución de problemas tecnolóxicos.	Segunda e terceira avaliación	É quen de construír un prototipo que da solución a un problema técnico usando o método de proxectos. Manexa correctamente e de forma segura as ferramentas. Emprega correctamente as técnicas necesarias para o traballo con diferentes materiais.	Valoración da construción do proxecto mediante unha rúbrica. Observación directa

TEB1.2.3 Traballa en equipo de xeito responsable e respectuoso.	Segunda e terceira avaliación.	É quen de traballar en grupo respectando as ideas e opinións dos compañeiros/as do grupo, e expoñendo as ideas e opinións propias. É quen de asumir as tarefas e responsabilidades que lle corresponden dentro do grupo.	Observación sistemática do alumnado na realización de proxectos e prácticas para realizar un seguimento da súa evolución como membro dun grupo que quedará reflectida mediante escalas numéricas e descriptivas.

Bloque 2. Expresión e comunicación técnica.

Estándar de aprendizaxe	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedemento e instrumento de avaliación
TEB2.1.1 Representa mediante vistas e perspectivas obxectos e sistemas técnicos, mediante esbozos e empregando criterios normalizados de cotación e escala.	Primeira avaliación	É quen de representar vistas e perspectivas cabaleiras e isométricas de obxectos e sistemas técnicos sinxelos, mediante esbozos e empregando criterios normalizados de cotación e escala.	Observación directa diaria da realización de exercicios e a súa corrección. Realización dunha proba escrita.
TEB2.2.1 Interpreta esbozos e bosquexos sinxelos como elementos de información de productos tecnolóxicos.	Primeira avaliación	É quen de interpretar esbozos e bosquexos sinxelos de produtos tecnolóxicos.	Observación directa diaria da realización de exercicios e a súa corrección. Realización dunha proba escrita.
TEB2.3.1 Produce os documentos relacionados cun prototipo sinxelo empregando software específico de apoio.	Primeira avaliación	Sabe realizar os planos dun proxecto empregando un programa de deseño gráfico.	Análise das producións dos alumnos realizadas co programa de deseño gráfico.

Bloque 3. Materiais de uso técnico.

Estándar de aprendizaxe	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedemento e instrumento de avaliación
TEB3.1.1 Describe as características propias dos materiais de uso técnico.	Primera y segunda avaliación	Coñece a obtención, a clasificación, características propiedades e aplicacións da madeira e dos metais. Identifica as técnicas de conformación e de unión da madeira e dos metais. Coñece a obtención, a clasificación, as características, as propiedades e as aplicacións da madeira e dos metais.	Observación directa diaria na libreta da realización de exercicios e a súa corrección. Realización dunha proba. Posterior análise da mesma. Realización das actividades na aula virtual. Posterior análise das mesmas.
TEB3.1.2 Identifica tipos de materiais con que están fabricados obxectos técnicos cotiás.	Primera y segunda avaliación	Sabe identificar os diferentes tipos de madeiras e de materiais metálicos nos obxectos técnicos cotiás.	Observación directa diaria na libreta da realización de exercicios e a súa corrección. Realización dunha proba. Posterior análise da mesma. Realización das actividades na aula virtual. Posterior análise das mesmas.
TEB3.2.1 Identifica e manipula con seguridade as ferramentas do taller en operacións básicas de conformación dos materiais de uso técnico.	Primera, segunda e terceira avaliación	É quen de identificar e manipular con seguridade as ferramentas do taller en operacións básicas de conformación dos materiais de uso técnico.	Observación directa diaria do traballo no taller coas ferramentas.
TEB3.2.2 Elabora un plan de traballo no taller con especial atención ás normas de seguridade e saúde.	Primera, segunda e terceira avaliación	É quen de elaborar un plan de traballo no taller con especial atención ás normas de seguridade e saúde.	Análise e corrección do plan de traballo.

Bloque 4. Máquinas e sistemas: estructuras, mecanismos e circuítos eléctricos.

Estándar de aprendizaxe	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedemento e instrumento de avaliación
TEB4.1.1 Describe			Observación directa diaria na

audiovisual ou dixitalmente, as características propias que configuran os tipos de estruturas, apoiándose en información escrita	Segunda avaliacion	É quen de diferenciar entre estrutura natural e estrutura artificial e coñece as características de cada tipo de estrutura artificial identificando os distintos elementos estruturais.	libreta da realización de exercicios e a súa corrección. Realización dunha proba. Posterior análise da mesma. Realización das actividades na aula virtual. Posterior análise das mesmas.
TEB4.1.2 Identifica os esforzos característicos e a súa transmisión nos elementos que configuran a estrutura.	Segunda avaliación	É quen de recoñecer a que tipo de esforzo están sometidos os diferentes elementos das estruturas.	Observación directa diaria na libreta da realización de exercicios e a súa corrección. Realización dunha proba. Posterior análise da mesma. Realización das actividades na aula virtual. Posterior análise das mesmas.
TEB4.2.1 Describe mediante información escrita e gráfica, como transforman e transmiten o movemento distintos mecanismos.	Segunda avaliación	E quen de diferenciar entre mecanismo de transmisión e mecanismo de transformación do movemento. Identifica e describe o funcionamento de elementos de transmisión e de transformación.	Observación directa diaria na libreta da realización de exercicios e a súa corrección. Realización dunha proba. Posterior análise da mesma. Realización das actividades na aula virtual. Posterior análise das mesmas.
TEB4.2.2 Calcula a relación de transmisión de elementos mecánicos como poleas e engranaxes	Segunda avaliación	Fai cálculos da velocidade de demais parámetros do movementos dos distintos mecanismos e facendo relacións entre elas.	Observación directa diaria na libreta da realización de exercicios e a súa corrección. Realización dunha proba. Posterior análise da mesma. Realización das actividades na aula virtual. Posterior análise das mesmas
TEB4.2.3 Explica a función dos elementos que configuran unha máquina ou un sistema desde o punto de vista estrutural e mecánico.	Segunda avaliación	Identifica e describe o funcionamento de elementos de transmisión e transformación do movemento.	Observación directa diaria na libreta da realización de exercicios e a súa corrección. Realización dunha proba. Posterior análise da mesma. Realización das actividades na aula virtual. Posterior análise das mesmas.

TEB4.2.4 Simula mediante software específico e mediante simboloxía normalizada sistemas mecánicos.	Segunda avaliación	Utiliza o software de simulación para mecanismos sinxelos.	Observación e posterior análise do traballo realizado co software específico.
TEB4.2.5 Deseña e monta sistemas mecánicos que cumplan unha función determinada.	Segunda avaliación	É quen de deseñar e montar sistemas mecánicos sinxelos cunhas características concretas.	Observación directa diaria do traballo no taller coas ferramentas.
TEB4.3.1 Deseña e monta circuitos eléctricos básicos empregando lámpadas, zumbadores, motores, baterías e conectores.	Terceira avaliación	Coñece os efectos da corrente eléctrica. Identifica os elementos básicos dun circuíto eléctrico e coñece a súa función. Diferenza entre circuíto serie, paralelo e mixto. Deseña circuítos eléctricos utilizando simboloxía normalizada. Calcula magnitudes eléctricas básicas: I,V,R, P, E	Observación directa diaria do traballo no taller coas ferramentas.
TEB4.3.2 Deseña circuitos eléctricos básicos, utilizando software específico es simboloxía adecuada, e experimenta cos elementos que o configuran.	Tercera avaliación	É quen de manexar software específico de simulación de circuitos eléctricos sinxelos.	Observación e posterior análise do traballo realizado co software específico.

Bloque 5. Tecnoloxías da información e da comunicación.

Estándar de aprendizaxe	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedemento e instrumento de avaliación

TEB5.1.1. Identifica as partes dun computador.	Terceira avaliación	Entende o funcionamento básico do equipamento informático. Diferenciar entre hardware e software. Coñece os distintos elementos do hardware e as súas funcións:dispositivos de almacenamento e procesamento de información, periféricos de entrada e saída. Relaciona as distintas unidades de medida de almacenamento de información.	Realización dunha proba. Posterior análise da mesma.
TEB5.2.1. Manexa programas e software básico.	Primeira, segunda e terceira avaliación	Sabe utilizar programas e software básico: procesador de texto, folla de cálculo e programa de deseño gráfico. Coñece os distintos tipos de sistemas operativos e as súas funcións.	Observación diaria do traballo coas aplicacións. Valoración e análise dos traballos levados a cabo con ditas aplicacións.
TEB5.2.2. Utiliza adecuadamente equipamentos informáticos e dispositivos electrónicos.	Primeira, segunda e terceira avaliación	Sabe utilizar de forma eficiente e segura os equipamentos informáticos e outros dispositivos electrónicos.	Observación directa diaria durante as clases.
TEB5.2.3. Elabora, presenta e difunde proxectos técnicos con equipamentos informáticos.	Primeira, segunda e terceira avaliación	Sabe utilizar programas e software básico para elaborar proxectos, é quen de presentalos e de difundilos la rede.	Observación directa. Valoración dos proxectos elaborados, da súa exposición e da súa difusión.
TEB5.3.1 Deseña e elabora aplicacións informáticas sinxelas mediante un contorno de programación gráfico.	Terceira avaliación	Sabe utilizar adecuadamente aplicacións de progamación tipo scratch para elaborar aplicacións informáticas sinxelas.	Observación directa. Valoración dos programas elaborados

4eso					
TEB4.4.1. Elabora un programa informático que xestione o funcionamento dun sistema de control.			X	Desenvolve un programa informático con pautas moi marcadas polo profesor.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
TEB5.1.1. Identifica as partes dun computador e é capaz de substituír e montar pezas clave.			X	Identifica as partes dun computador.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
1.1. Describe os elementos e sistemas fundamentais que se utilizan na comunicación alámbrica e inalámbrica.	X			Coñece e describe a estrutura fundamental dun sistema de comunicación.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
1.2. Describe as formas de conexión na comunicación entre dispositivos dixitais.	X			Describe algunhas formas de conexión na comunicación entre dispositivos dixitais tratadas previamente na aula.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
2.1. Localiza, intercambia e publica información a través de Internet empregando servicios de localización, comunicación intergrupal e gestores de transmisión de sonido, imagen e datos.	X	X	X	Publica información xeral a través de internet.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.

2.2. Coñece as medidas de seguridad aplicables a cada situación de risco.	**X**			Coñece as principais medidas de seguridade e algúns dos principais riscos.	Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
3.1. Desenvolve un sinxelo programa informático para resolver problemas utilizando unha linguaxe de programación.			**X**	Desenvolve un programa informático sinxelo utilizando SMALL BASIC.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
4.1. Utiliza o ordenador como ferramenta de adquisición e interpretación de datos, e como realimentación de outros procesos cos datos obtidos.	**X**	**X**	**X**	Utiliza o ordenador como ferramenta de adquisición e interpretación de datos en procesos pautados polo profesor.	Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
1.1 Diferencia as instalacións típicas nunha vivenda.			**X**	Diferencia as instalacións de luz, auga potable e augas residuais.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
1.2. Interpreta e manexa simboloxía de instalacións eléctricas, calefacción, suministro de auga e saneamento, aire acondicionado e gas.		**X**		Interpreta e manexa a simboloxía básica da instalación eléctrica, da de auga e de saneamento.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
2.1. Deseña con axuda de software instalacións para unha vivenda tipo con criterios de eficiencia enerxética.		**X**		Deseña algunhas instalacións básicas para unha vivenda.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital

					empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
3.1. Realiza montaxes sinxelos e experimenta e analiza o seu funcionamento.		**X**		Realiza montaxes virtuais.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
4.1. Propón medidas de reducción do consumo enerxético dunha vivenda.		**X**		Propón medidas de reducción do consumo enerxético dunha vivenda dun xeito sinxelo e sen entrar en detalles.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
1.1. Describe o funcionamento dun circuito electrónico analóxico formado por compoñentes elementais.	**X**			Describe o funcionamento de circuitos básicos.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
1.2. Explica as características e funciones de compoñentes básicos: resistor, condensador, diodo e transistor.	**X**			Coñece o funcionamento elemental de certos compoñentes.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
2.1. Emprega simuladores para o deseño e análise de circuitos analóxicos básicos, empregando simboloxía axeitada.	**X**			Emprega simuladores para o deseño e análise de circuitos analóxicos básicos e pautados polo profesor, empregando simboloxía axeitada.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao

					grupo.
3.1. Realiza a montaxe de circuitos electrónicos analóxicos básicos deseñados previamente.	**X**			Deseña e monta circuitos elementais.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
4.1. Realiza operacións lóxicas elementais empregando o álgebra de Boole.	**X**			Realiza algunhas operacións lóxicas moi básicas empregando o álgebra de Boole.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
4.2. Relaciona planteamientos lóxicos con procesos técnicos.	**X**			Relaciona certos procesos técnicos.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
5.1. Resuelve mediante portas lóxicas problemas tecnolóxicos sinxelos.	**X**			Resolve problemas sinxelos.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
6.1. Monta circuitos dixitais sinxelos.	**X**			Realiza montaxes virtruais de circuitos dixitais.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.

1.1 Analiza o funcionamento de automatismos en diferentes dispositivos técnicos habituales, diferenciando entre lazo aberto e pechado.				Analiza automatismos sinxelos e diferencia entre lazo aberto e lazo pechado.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
2.1 Representa e monta automatismos sinxelos.			**X**	Realiza representacións e montaxes virtuais sinxelos.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
3.1. Desenvolve un programa para controlar un sistema automático o un robot que funcione de forma autónoma en función da realimentación que recibe do entorno.			**X**	Desenvolve un programa informático de control moi sinxelo.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
1.1. Describe as principais aplicacións das tecnoloxías hidráulica e neumática.		**X**		Describe algunhas aplicacións básicas da tecnoloxía hidráulica e neumática.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
2.2. Identifica e describe as características e funcionamento de este tipo de sistemas.		**X**		Describe o funcionamento de sistemas sinxelos e básicos.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
3.1. Emprega a simboloxía e nomenclatura para representar circuitos cuya finalidad es a de resolver un problema tecnolóxico.	**X**	**X**		Representa circuitos sinxelos coa simboloxía adecuada.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para

					entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
4.1. Realiza montaxes de circuitos sinxelos neumáticos e hidráulicos con compoñentes reales.		**X**		Realiza montaxes de circuitos sinxelos neumáticos e hidráulicos con compoñentes reales e proceso pautado.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
4.2. Realiza montaxes de circuitos sinxelos neumáticos e hidráulicos utilizando programas de simulación.		**X**		Realiza montaxes de circuitos sinxelos neumáticos e hidráulicos utilizando programas de simulación e utilzando un deseño previo.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
1.1. Identifica os cambios tecnolóxicos máis importantes que se produxeron ao longo da historia da humanidad.	**X**	**X**	**X**	Coñece os cambios tecnolóxicos máis representativos da historia.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
2.1. Analiza obxectos técnicos e su relación con o entorno, interpretando a súa función histórica e a evolución tecnolóxica.	**X**	**X**	**X**	Analiza a evolución tecnolóxica de certos obxectos.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
3.1. Elabora juicios de valor frente ao desenvolvemento tecnolóxico a partir da análise de obxectos, relacionado inventos e descubrimientos con o contexto no que se desenvolven.	**X**	**X**	**X**	Valora determinados obxectos dende o punto de vista tecnolóxico.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes

					plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
3.2. Interpreta as modificacións tecnolóxicas, económicas e sociales en cada periodo histórico axudándose de documentación escrita e dixital.	**X**	**X**	**X**	Interpreta as modificacións tecnolóxicas, económicas e sociales en cada periodo histórico axudándose de documentación escrita e dixital previamente seleccionada.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.

5. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS

2ESO

Os contidos da tecnoloxía teñen compoñentes comúns con outras áreas, deste modo para poder achegar estes coñecementos o alumnado desde diferentes puntos de vista buscaremos a interrelación con outras áreas, traballando certos contidos de forma interdisciplinar dun modo transversal.Para conseguir isto, os contidos traballaranse de forma integrada, a través de **proxectos pequenos de investigación, traballos prácticos no taller, resolución de problemas, debates para así traballar as competencias.**

Tamén empregaremos a **aprendizaxe cooperativa** para buscar a resolución de conflitos grupais.Presentaremos os contidos con gran variedade de materiais e recursos.Para conseguir todo o anterior traballaremos cunha metodoloxía de **descubrimento guiado, resolución de problemas e traballo cooperativo**..

Os contidos mostraranse cunha progresión ao longo do curso, de maneira que cada tarefa esté respaldada pola execución doutras tarefas máis sinxelas.

A metodoloxía didáctica será fundamentalmente comunicativa, inclusiva, activa e participativa, e dirixida ao logro dos obxectivos e das competencias clave. Neste sentido prestarase atención ao desenvolvemento de metodoloxías innovadoras que permitan integrar os elementos do currículo mediante o desenvolvemento de tarefas e actividades relacionadas coa resoslución de problemas en contextos da vida real.

Dentro da innovación traballaremos a través da **aprendizaxe cooperativa** e tamén levaremos a cabo algunha paleta de intelixencias múltiples, estruturas co fin se é posible de desenvolver ao final de curso un proxecto de aprendizaxe.

A acción educativa procurará a integración das distintas experiencias e aprendizaxes do alumnado e terá en conta os seus diferentes ritmos e estilos de aprendizaxe, favorecendo a capacidade de aprender por si mesmo e promovendo o traballo colaborativo e en equipo.

A intervención educativa debe ter en conta como principio a diversidade do alumnado, entendendo que deste xeito se garante o desenvolvemento de todo el e máis unha atención personalizada en función das necesidades de cadaquén.

Prestaráselle especial atención á realización de diagnósticos precoces e ao establecemento de mecanismos de reforzo para lograr o éxito escolar.

Os mecanismos de reforzo, que deberán poñerse en práctica tan pronto como se detecten dificultades de aprendizaxe, poderán ser tanto organizativos como curriculares. Entre estas medidas poderán considerarse o apoio no grupo ordinario, os agrupamentos flexibles ou as adaptacións do alumnado.

A metodoloxía estará baseada en actividades prácticas como:

- A observación de diferentes medios próximos ao alumno (mediante fotos, murais, visitas…).
- Búsqueda de información en guías, enciclopedias, prensa, revistas tecnolóxicas, internet…..
- Resumes, esquemas, murais para fomentar o interese polos avances tecnolóxicos , seguindo sempre un criterio de formación crecente que vai do concreto ao complexo.
- Exposicións dos temas.
- Alternaránse a análise, co traballo e estudo de contidos coa realización de actividades de aplicación. Os contidos serán introducidos maiormente polo

profesor. En ocasions serán os alumnos os encargados de introducir novos contidos coa finalidade de mellorar a súa comprensión dos textos.

- Proxectos teóricos e prácticos traballados na aula taller.

Outras actividades:

a. Os diálogos.

b. Os conflitos cognitivos.

c. Os dilemas morais.

d. Os cuestionarios escritos.

e. Os cuestionarios orais.

f. A exposición oral.

g. Comentarios de distintos tipos de textos (orais, escritos ou audiovisuais).

h. O debate.

i. O coloquio.

j. A entrevista colectiva.

k. Os mapas de contidos.

l. A investigación bibliográfica.

m. Os traballos de investigación.

Agrupamento dos alumnos.

Poderanse realizar diferentes variantes de agrupamentos, en función das necesidades que plantexe a resposta a diversidade e necesidades dos alumnos, e á heteroxeneidade das actividades de ensinanza/aprendizaxe.

Organización do espazo.

Os espazos que se emplearán polo profesor para impartir a asignatura serán varios e estarán en función das actividades que se realicen en cada momento. Como especial, débese dispor, como é lóxico, dunha aula específica para a materia de Tecnoloxía cun espazo e distribución adecuada ás características da materia impartida.

As sesión que requiran unha explicación teórica realizarémolas na aula-clase na que dispoñemos de encerado e pizarra dixital, e as de tipo práctico cando se leve a cabo a aplicación práctica dos contidos explicados, realizarase na aula taller ou na clase de informática onde se encontran as ferramentas, materiais e

os equipos informáticos necesarios.

Á hora de realizar as prácticas ou os proxectos no taller, levarémolos a cabo en grupos. Dependendo do número de alumnos e do material dispoñible os grupos poderán variar dende 3, ou 4 alumnos por grupo. Por outra parte, cando as clases se adiquen a traballo con software determinado, estas levaranse a cabo na aula de informática. No caso de traballar con aplicacións, simuladores, actividades interactivas, etc, procurarase que o traballo sexa por parellas de forma que cada parella dispoña dun equipo informático.

4ESO

As **sesións de aula** empréganse na realización de diferentes actividades introducidas polo profesor coa finalidade de que o alumnado acade os estándares de aprendizaxe co mellor rendemento posible. Estas actividades inclúen a introdución do profesor, o desenvolvemento do establecido e a presentación de resultados, por parte do alumnado, e o control e avaliación da mesma. Estas actividades poden durar 1 ou máis sesións.
O desenvolvemento dos EA vai acompañado dunha práctica pedagóxica esixente tanto para o alumnado como para o profesorado. Para o alumnado, porque se debe implicar na aprendizaxe e na adquisición de habilidades e para o docente, porque terá que despregar os recursos didácticos necesarios que permitan desenvolver os estándares de aprendizaxe propios da área.
O docente deberá creará contextos e situacións que representen retos para os alunos, que os inviten a cuestionarse os seus saberes actuais, que os obriguen ampliar a súa perspectiva e a contrastar os seus pareceres cos dos seus compañeiros, a xustificar e a interpretar con rigor, etc …

O **desenvolvemento** de todo o citado precisará dunha fonte de contidos, ferramentas de traballo físicas e virtuais, unha organización da aula ou do grupo para esta actividade, unha forma concreta de presentar os resultados solicitados (entre outras en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo) e un procedemento adecuado de control e avaliación.

A **avaliación** deste proceso requerirá dunha serie de rúbricas e de probas obxectivas.
As rúbricas utilizadas a este efecto pretenden valorar diferentes aspectos asociados aos estándares de aprendizaxe. Estas rúbricas deben ser coñecidas polo alumnado.
As probas obxectivas para avaliar o traballo individual de cada un dos alunos poderán ser escritas ou en formato dixital.

6. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

2ESO

As necesidades formativas do alumno pódense acadar mediante o uso de diversos materiais curriculares moi diversos.

Os criterios de selección dos materiais docentes curriculares que adopten os equipos docentes axustaranse a un conxunto de criterios homoxéneos que proporcionan resposta efectiva a os plantexamentos xenerais de intervención educativa e ao modelo antes proposto. De tal xeito, establécense oito criterios ou directrices xenerais que axudan a avaliar a pertenencia da selección:

1. Adecuación ao contexto educativo do centro.
2. Correspondencia dos obxectivos promovidos cos enunciados da programación.
3. Coherencia dos contidos propostos cos obxectivos, presencia dos diferentes tipos de contidos e inclusión de temas transversais.
4. Acertada progresión dos contidos e obxectivos, a súa correspondencia co nivel e a fidelidade á lóxica interna de cada materia.
5. Adecuación aos criterios de avaliación do centro.
6. Variedade das actividades, diferente tipoloxía e a súa potencialidade para a atención ás diferencias individuais.
7. Claridade e amenidade gráfica e expositiva.
8. Existencia doutros recursos que facilitan a tarefa educativa.

Entre os **recursos didácticos**, o profesor utilizará os seguintes:

- A explicación do profesor cando sexa estrictamente necesaria; se non é imprescindible, mellor que os propios alumnos vaian progresando na autoaprendizaxe.
- Libro de texto(Editorial Sm).
    - Utilización de libros doutras editoriais para uso e consulta.
- Caderno de actividades.
- Calculadora (se é posible científica).
- Carpeta e fichas de proxectos tecnolóxicos.
- Material de debuxo técnico.
- Xogos para fomentar a rapidez mental do alumno.
- Utilización de fotografías e materiais tecnolóxicas.
- Material de medida (cinta métrica, metro,regras etc.).
- Mapas topográficos ou outras representacións a escala.
- Informacións de prensa que teñan algún contido tecnolóxico.
- Ordenadores e *software* apropiado..

- Traballar con distintas páxinas web de contido tecnolóxico:
    - http://www.smconectados.com
    - www.librosvivos.net
    - http://www.e-sm.net
    - http://recursostic.educacion.es/secundaria/edad/3esotecnoloxias/
    - http://www.tecnoloxias.net
    - http://www.cnice.mec.es/profesores/asignaturas/tecnoloxias/
    - http://www.tecnoloxias.profes.net/
- Útiles, máquinas e ferramentas eléctricas, mecánicas, etc. necesarias para a elaboración dos distintos proxectos tecnolóxicos.
- Materiais para laboratorio tecnolóxico (físico, eléctrico e mecánico).

4ESO

No proceso de acadar o mellor desenvolvemento dos diferentes estándares de aprendizaxe escóllense os recursos máis apropiados como:

- Aula xeral, aula de informática, biblioteca e outras aulas.
- Libros de texto e outros libros complementarios.
- Aplicacións WEB.
- Bancos Dixitais de Recursos.
- Material Multiformato Selecto (videos, imáxenes, infografías, mapas conceptuais, presentacións …).

Hoxe en día pódense atopar moitas novedades constantemente en relación cos recursos educativos. Esta situación implica que ao longo do curso é fácil empregar recursos non programados.

7. CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, A CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN

2 ESO

Ao comezo do curso todos os alumnos foron informados dos criterios de avaliación e criterios de cualificación e promoción que o departamento vai seguir para a avaliación dos alumnos e que se terán en conta durante todo o curso e que serán os mesmos para todo o alumnado a excepción dos alumnos con necesidades específicas para os que se levaran a cabo unhas adaptacións dos criterios de cualificación en función das características e necesidades de cada alumno, porque deste xeito mellórase o proceso de ensinanza-aprendizaxe. O alumno debe saber que se espera del e cómo se lle vai a avaliar; solo así podrá facer o esforzo necesario na dirección adecuada para alcanzar os obxectivos propostos.

No caso dos alumnos con necesidades especiais, para o cálculo da cualificación da avaliación teranse en conta con máis peso aquelas actividades e tarefas máis axeitadas ao nivel do alumno.

Arbitrarase, tamén, o modo de informar sobre os criterios de avaliación e calificación ás familias dos alumnos, así como os criterios de promoción.

Avaliaranse os estándares cos seguintes instrumentos de avaliación.

1. **PROBAS:** (Probas escritas ou prácticas).
2. **TRABALLOS E PROXECTOS**: Traballos de investigación e exposición realizados e proxectos que fagan no taller.
3. **TRABALLO NA AULA**: Neste apartado terase en conta o traballo diario na aula.
4. **AULA INTERACTIVA**: Neste apartado terase en conta as cualificacións obtidas nas actividades que realicen online.

Criterios de cualificación.

Peso das competencias por contexto de aplicación.

Contexto de aplicación	CCL	CSC	CSIEE	CAA	CMCCT	CCEC	CD
Proba escrita	20			35	30	5	5
Lectura comprensiva	25	40	10	15	5	60	20
Taller de proxectos	30	40	50	20	40	10	50
Actividades clase. Exercicios.	25	20	40	30	25	25	25

Peso da nota final trimestral.

	CCL	CSC	CSIEE	CAA	CMCCT	CCEC	CD
Peso da competencia	10	5	13	17	30	4	21

AVALIACIÓN TRIMESTRAL

- Naqueles casos nos que a nota trimestral sexa inferior a 5 o alumno deberá repetir algunha ou algunhas das actividades ou das probas obxectivas, dependendo do caso particular. Con esta corrección das valoracións poderase obter a nova nota trimestral como xa se indicou previamente. Esta nova nota trimestral será considerada en caso de ser superior á nota inicial. No caso contrario vaise manter a nota trimestral previa.

AVALIACIÓN GLOBAL ORDINARIA

- Nesta valoración global do curso serán consideradas as tres notas dos respectivos trimestres. A nota global ordinaria da materia será a nota media aritmética das citadas tres notas sempre que a nota do terceiro trimestre non a supere. Neste último caso a nota global ordinaria será a nota do terceiro trimestre.

Procedementos e instrumentos de avaliación.

Exploración inicial:

Para coñecer o punto de partida, resulta de gran interese realizar un sondeo previo entre os alumnos. Este procedemento servirá ao profesor para

comprobar os coñecementos existentes sobre o tema e establecer estratexias de profundización; e ao alumno, para informarlle sobre o seu grao de coñecemento de partida. Pode facerse mediante unha breve enquisa oral ou escrita, a través dunha ficha de avaliación inicial.

Caderno do profesor:

É unha ferramenta importante no proceso de avaliación. Debe constar de fichas de seguimento personalizado, donde se anoten todos os elementos que se deben ter en conta: asistencia, rendemento nas tarefas propostas, participación, actitude, resultados das probas e traballos, etc.

Para completar o caderno do profesor será necesaria a observación diaria, supervisar o caderno ou carpeta do alumno, tomar nota das súas intervencións e anotar as impresións obtidas en cada caso. Entre os aspectos que precisan dunha observación sistemática e análise de tarefas destacan:

- Observación directa e continua diaria.
- Participación nas actividades de aula
- Caderno de clase

Análise das producción dos alumnos:

- Resúmenes.
- Traballos de aplicación e síntese.
- Textos escritos

Probas de control obxectivas:

Deben ser o máis variadas posibles, para que teñan unha maior fiabilidade. Poden ser orais ou escritas e, a súa vez, de varios tipos:

- De información.
- De elaboración.
- De investigación.
- Traballos individuais ou colectivos sobre un tema calquera.

Rúbricas de avaliación:

- Rúbricas para a avaliación: das unidades didáctica, das tarefas competenciais.
- Rúbricas para a autoavaliación do alumno: da tarefa competencial, do

traballo en equipo, de exposicións orais e de comprensión lectora.

Traballos especiais:

De carácter absolutamente voluntario e propostos na aula.

Intercambios orais cos alumnos: diálogos, entrevistas, posta en común, asambleas, exposicións de temas.

Proxectos Tecnolóxicos:

- O diario de clase coa información, anotacións e apuntes sobre a realización do traballo cada día, donde explicarán todas as incidencias, problemas, dudas, suxerencias, investigacións, ideas, propostas, etc. que aparezan ao longo da sesión. Ademais da explicación do traballo realizado cos materiais e ferramentas usados.

- Presentación do proxecto final: construcción e informe do grupo.

  Calidade nos acabados.

  Orixinalidade nas solucións.

  Cumprimento dos prazos.

- Presentación do "Informe final de grupo" do proxecto elaborado. O alumno debe de valorar no informe:

  O seu propio traballo.

  A dinámica da aula.

  Organización, medios e recursos dispoñibles.

  Materiais complementarios entregados, documentación, medios audiovisuais, visitas, etcétera.

- Ficha de pequeno grupo.

  Realización do deseño inicial e final.

  Previsión de materiais e ferramentas.

  Organización durante o proceso de construcción.

  Funcionamento da máquina.

  Presentación e valoración do seu traballo.

- Entrevista persoal dentro do grupo para coñecer o nivel de participación.
- Presentación ao resto da clase do traballo terminado.

Para poñer en práctica estos instrumentos de avaliación e poder aplicalos de forma procesual, continua e sistemática é primordial a asistencia diaria a clase do alumnado.

4ESO

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

Os procedementos de avaliación trimestral poden agruparse en:

Actividades programadas, grupais ou inviduais.

Estas actividades, que van estruturando o desenvolvemento da materia, serán avaliadas coa correspondente rúbrica. Nestas actividades o alumnado pode contar con información en diferentes formatos e coa axuda dos compañeiros e do profesor. A valoración poderá ser obtida de forma individual ou ben de forma grupal dependendo da estrutura da propia actividade. Inclúense neste apartado todas as actividades ordinarias de aula e traballos de todo tipo.

Probas obxectivas individuais.

Estas probas inviduais poderán ser realizadas de forma escrita ou ben en formato dixital. A valoración das mesmas contará coa correspondente rúbrica. Nestas probas o alumno non poderá contar con axuda externa.

As valoracións das actividades e das probas obxectivas servirán para obter unha nota trimestral.

Naqueles casos nos que a nota trimestral sexa inferior a 5 o alumno deberá repetir algunha ou algunhas das actividades ou das probas obxectivas, dependendo do caso particular, para mellorar o resultado obtido previamente.

Na avaliación ordinaria global considéranse as notas dos tres trimestres coa finalidade de obter unha nota global que reflexe o nivel acadado polo alumno.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

4º ESO.

Peso das competencias por contexto de aplicación.

Contexto de aplicación	CCL	CSC	CSIEE	CAA	CMCCT	CCEC	CD
Proba escrita	20			35	30	5	5
Lectura comprensiva	25	40	10	15	5	60	20
Taller de proxectos	30	40	50	20	40	10	50
Actividades clase. Exercicios.	25	20	40	30	25	25	25

Peso da nota final trimestral.

	CCL	CSC	CSIEE	CAA	CMCCT	CCEC	CD

Peso da competencia	11	8	13	22	32	1	13

AVALIACIÓN TRIMESTRAL

- Naqueles casos nos que a nota trimestral sexa inferior a 5 o alumno deberá repetir algunha ou algunhas das actividades ou das probas obxectivas, dependendo do caso particular. Con esta corrección das valoracións poderase obter a nova nota trimestral como xa se indicou previamente. Esta nova nota trimestral será considerada en caso de ser superior á nota inicial. No caso contrario vaise manter a nota trimestral previa.

AVALIACIÓN GLOBAL ORDINARIA

- Nesta valoración global do curso serán consideradas as tres notas dos respectivos trimestres. A nota global ordinaria da materia será a nota media aritmética das citadas tres notas sempre que a nota do terceiro trimestre non a supere. Neste último caso a nota global ordinaria será a nota do terceiro trimestre.

CRITERIOS DE PROMOCIÓN

A posible PROMOCIÓN ou TITULACIÓN de alumnado con tres materias suspensas será acordada en sesión de avaliación. En relación a esta materia o voto será positivo sempre e cando non exista abandono da materia.

8. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE

O artigo 21 do Decreto 86/2015 prescribe a avaliación dos procesos de ensino e da propia práctica docente, así o recolle tamén o artigo 25 das Instrucións do 30 de xullo 2020 da *Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa*. Esta avaliación é fundamental para valorar os resultados obtidos e coñecer cales son as circunstancias e elementos da nosa programación positivos e cales, pola contra, dificultan a consecución dalgunhas CC e obxectivos. A práctica docente é avaliada de modo continuo. Os instrumentos empregados son o anecdotario de aula, as escalas de valoración numérica con indicadores de logro para os procesos de ensino-aprendizaxe aplicadas ao finalizar cada trimestre, as actas das reunións do Dpto., celebradas cunha periodicidade mensual para realizar unha análise do progreso académico dos estudantes, o seguimento da programación e comentar as conclusións da Comisión de Coordinación Pedagóxica (CCP).

PROCESO DE ENSINO	1	2	3	4
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.				
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe.				
3. Conseguiuse motivar para lograr a actividade intelectual do alumnado.				
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.				
5. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.				

6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.				
7. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
8. Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
9. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.				
10. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.				
11. Dáse un peso real á observación do traballo na aula.				
12. Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.				
LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.				

PROCESO PRÁCTICA DOCENTE	1	2	3	4
1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.				
2. Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.				
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.				
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.				
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
6. Combínase o traballo individual e en equipo.				
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.				
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				
9. Incorpóranse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe.				
10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.				
11. Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos.				
12. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección das probas, traballos.				
13. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.				
14. Adecuación, logo da súa aplicación, das ACS propostas e aprobadas.				
15. As medidas de apoio, reforzo, etc. están claramente vinculadas aos estándares.				
LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2**				

BÁSICO Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.

9. PLANS DE SEGUEMENTO DAS MATERIAS PENDENTES

Respecto a aqueles alumnos que teñan a materia do curso anterior non superada non establécense as seguintes medidas:

- Elaborarase un plan individualizado e personalizado de recuperación da materia pendente por trimestre. Os estudantes que cumplan os obxectivos marcados superarán a materia pendente.
- Os alumnos que non cumpran satisfactoriamente os obxectivos trimestrais marcados terán a posibilidade de facer unha proba escrita de mínimos no mes de maio nas datas propostas dende a Xefatura de Estudos.
- No caso de non aprobar poderán realizar a proba extraordinaria en setembro.
- As probas escritas de ambas convocatorias, maio e setembro, recollerán os contidos do curso anterior e serán similares ás do curso ordinario sendo cualificadas seguindo os mesmos criterios.

10. PROCEDEMENTOS PARA REALIZAR A AVALIACIÓN INICIAL

A avaliación inicial ten como obxectivo fundamental analizar, antes de iniciar un proceso de ensino-aprendizaxe, a situación de cada estudante. Na avaliación inicial pódense diagnosticar aspectos como as concepcións alternativas, as estratexias espontáneas de razoamento, as experiencias persoais e os hábitos e actitudes que determinan, en boa medida, o sentido da aprendizaxe.

Durante a avaliación inicial do presente curso analizarase con especial interés a competencia TIC dos estudantes, cómpre coñecer as destrezas do alumnado no uso do ordenador para garantir que son capaces de continuar a súa formación no hipotético caso de ter que realizar o ensino a distancia.

Durante as dúas primeiras semanas do curso realizarase unha proba escrita, deseñada tendo en conta o currículo do curso anterior e as adaptacións feitas á programación pola pandemia. Os resultados destas probas, xunto coa observación do traballo na aula, a información aportada polo Departamento de Orientación e a Memoria Final do curso 2019/2020, permiten adoptar decisións sobre cales son os puntos de partida e poder adaptar así o proceso de ensino aprendizaxe e a propia programación didáctica ás necesidades detectadas.

11. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

2ESO A

As medidas que se levan a cabo son:

Ordinarias:

Adaptación dos tempos, instrumentos e procedementos de avaliación.

Reforzo educativo e apoio con profesorado con dispoñibilidade horaria.

Actividades de reforzo: O alumnado con máis dificultades de aprendizaxe traballará sobre contidos mínimos das unidades didácticas para acadar or obxectivos mínimos.

Teranse sempre en conta os protocolos establecidos pola Xunta de Galicia para o alumnado de necesidades específicas de apoio educativo.

Apoios en lingua castelá, lingua galega, 1ª lingua estranxeira, inglés e matemáticas.

Exención de francés: aquel alumnado con dificultades nas linguas que está exento de francés reforza a lingua galega.
Emprego das TIC.
Traballo cooperativo. Contribúe ao desenvolvemento de habilidades comunicativas, traballo en grupo e flexivilidade de pensamento.
Titoría entre iguais.
Aprendizaxe por proxectos.
Traballo en equipo. Favorece o desenvolvemento de habilidades sociais e a inclusión.
Extraordinarias:
Adaptacións curriculares significativas.
Atención educativa ao alumnado, que por circunstancias diversas, presenta dificultades para unha asistencia continuada ao centro educativo.
Con aqueles alumnos e alumnas que presenten unha situación de desventaxe académica a causa dunha enfermidade de larga duración ou de períodos de hospitalización continuos, tomaranse as medidas máis axeitadas para cada caso adaptándose en todo momento á situación e respectando os tempos que veñan dados polas secuelas da enfermidade.
Os métodos de avaliación terán en conta a diversidade de necesidades do alumnado presente na aula.

2ESO B

As medidas que se levan a cabo son:
Ordinarias:
Adaptación dos tempos, instrumentos e procedementos de avaliación.
Reforzo educativo e apoio con profesorado con dispoñibilidade horaria.
Actividades de reforzo: O alumnado con máis dificultades de aprendizaxe traballará sobre contidos mínimos das unidades didácticas para acadar or obxectivos mínimos.
Teranse sempre en conta os protocolos establecidos pola Xunta de Galicia para o alumnado de necesidades específicas de apoio educativo.
Apoios en matemáticas.
Exención de francés: aquel alumnado con dificultades nas linguas que está exento de francés reforza a lingua galega.
Emprego das TIC.
Traballo cooperativo. Contribúe ao desenvolvemento de habilidades comunicativas, traballo en grupo e flexivilidade de pensamento.
Titoría entre iguais.
Aprendizaxe por proxectos.
Traballo en equipo. Favorece o desenvolvemento de habilidades sociais e a inclusión.
Extraordinarias:
Adaptacións curriculares significativas.
Atención educativa ao alumnado, que por circunstancias diversas, presenta dificultades para unha asistencia continuada ao centro educativo.
Con aqueles alumnos e alumnas que presenten unha situación de desventaxe académica a causa dunha enfermidade de larga duración ou de períodos de hospitalización continuos, tomaranse as medidas máis axeitadas para cada caso adaptándose en todo momento á situación e respectando os tempos que veñan dados polas secuelas da enfermidade.
Os métodos de avaliación terán en conta a diversidade de necesidades do alumnado presente na aula.

4ESO B

As medidas que se levan a cabo son:

- Ordinarias:
- Adaptación dos tempos, instrumentos e procedementos de avaliación.
- Reforzo educativo.

Actividades de reforzo: O alumnado con máis dificultades de aprendizaxe traballará sobre contidos mínimos das unidades didácticas para acadar or obxectivos mínimos. Teranse sempre en conta os protocolos establecidos pola Xunta de Galicia para o alumnado de necesidades específicas de apoio educativo.

- Emprego das TIC.
- Traballo cooperativo. Contribúe ao desenvolvemento de habilidades comunicativas, traballo en grupo e flexividade de pensamento.
- Titoría entre iguais.
- Aprendizaxe por proxectos.
- Traballo en equipo. Favorece o desenvolvemento de habilidades sociais e a inclusión.
- Extraordinarias:
- Adaptacións curriculares significativas.
- Atención educativa ao alumnado, que por circunstancias diversas, presenta dificultades para unha asistencia continuada ao centro educativo.

Con aqueles alumnos e alumnas que presenten unha situación de desventaxe académica a causa dunha enfermidade de larga duración ou de períodos de hospitalización continuos, tomaranse as medidas máis axeitadas para cada caso adaptándose en todo momento á situación e respectando os tempos que veñan dados polas secuelas da enfermidade.

Os métodos de avaliación terán en conta a diversidade de necesidades do alumnado presente na aula.

12. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS

Coa finalidade de mellorar a comunicación lingüística realizaremos análise de textos científicos relacionados coa materia, utilizaremos en determinadas sesións vocabulario científico básico en inglés e utilizaremos a presentación oral de contidos como técnica de presentación de resultados.

Serán utilizadas diferentes técnicas de presentación de contidos e procedementos como mapas conceptuais, liñas temporais, infografías e outras alternativas que ofrecen diferentes aplicacións informáticas.

Realizaremos operacións de cálculo numérico, representacións de datos e interpretación de resultados.

En determinadas sesións a reprodución artística de conceptos pode ser interesante e ao mesmo tempo motivante e estimulante para o alumnado. Con este tipo de técnica preténdese tamén reforzar a representación simbólica, a capacidade de desenvolver novas ideas propias, o espírito crítico e a percepción de conceptos con maior claridade.

En todo momento o ambiente de aula, entre os propios alumnos e entre o profesor e os alumnos, pretende promover o desenvolvemento da igualdade efectiva entre homes e mulleres, a prevención da violencia de xénero ou contra persoas con discapacidade e os valores inherentes ao principio de igualdade de trato e non discriminación por calquera condición ou circunstancia persoal ou social.

13. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Dada a actual situación de pandemia causada polo coronavirus, non resulta razoable realizar ningunha actividade desta índole.

No caso de que cambie a situación sanitaria ou exista a posibilidade de organizar actividades que cumplan os requisitos de seguridade establecidos no Protocolo do 31de agosto de Adaptación ao Contexto da COVID 19 nos centros de ensino non universitario de Galicia para o curso 2020-2021 a realización das mesmas será aprobada na Xunta de Departamento e remitirase unha modificación da programación á Inspección Educativa.

14. MECANISMOS DE REVISIÓN DA PROGRAMACIÓN EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS

Tal e como establece o artigo 25 das Instrucións do 30 de xullo 2020 da *Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa* é prescritivo avaliar a PD para realizar as modificacións que se estimen oportunas no curso seguinte co obxectivo de mellorala e adaptala ás necesidades do alumnado e do proceso de ensino.

A programación é revisada antes do comezo de curso para incorporar aquelas conclusións da Memoria Final do curso 2019/2020 que se consideren relevantes. Durante o curso, o estudo dos resultados académicos e a análise das súas causas permite establecer medidas correctoras. Nas reunións de Departamento trimestral realizarase un seguimento do nivel de cumprimento das programacións. As modificacións que se deriven desta análise serán acordadas polo Dpto. e quedarán reflectidas nunha acta sendo tamén incluídas na Memoria Final.

1.- Nas sesións de avaliación trimestral e tendo en conta os resultados académicos faremos constar en acta os seguintes aspectos:

- Análise estadístico dos resultados xerais do grupo e valoración dos mesmos.
- Casos particulares analizados e medidas a adoptar.
- Clima de traballo na aula.
- Valoración dos apoios e reforzos.
- Grao de desenvolvemento das competencias en xeral.
- Compromisos para a seguinte avaliación.

2.- Ao remate do curso e como parte da Memoria Final revisarase a programación tendo en conta:

- Unidades non impartidas e as causas que o impediron.
- As modificacións introducidas.
- As propostas de mellora a ter en conta no próximo curso.
- Os resultados académicos e as posibles causas que afectaron negativamente.
- A valoración dos recursos, medidas de atención á diversidade aplicadas e actividades complementarias.
- As conclusións obtidas na avaliación.

INDICADORES DE LOGRO	**1**	**2**	**3**	**4**
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas ou proxectos a partir dos elementos do currículo.				
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas / temas / proxectos.				
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a				

temporalización previstas.				
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades, temas ou proxectos.				
5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.				
6. Asignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.				
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.				
8. Asociación de cada estándar cos elementos transversais a desenvolver.				
9. Fixación dunha estratexia metodolóxica común para todo o departamento.				
10. Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
11. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
12. Adecuación do libro de texto .				
13. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.				
14. Adecuación da proba de avaliación inicial, elaborada a partir dos estándares.				
15. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos.				
16. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.				
17. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final.				
18. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria.				
19. Adecuación dos criterios establecidos para o seguimento de materias pendentes.				
20. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación desas materias pendentes.				
21. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				
22. Adecuación dos programas de apoio, recuperación, vinculados aos estándares.				
23. Adecuación das medidas específicas de atención ao alumnado con NEAE.				
24. Grao de desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas.				
25. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos.				
26. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre os criterios de promoción.				
27. Adecuación do seguimento e da revisión da programación ao longo do curso.				
28. Contribución desde a materia ao plan de lectura do centro.				
29. Grao de integración das TIC no desenvolvemento da materia.				
LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidéncíase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e				

exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.

15. RELACIÓN DE UNIDADES DIDÁCTICAS

2ESO

UNIDADES DIDÁCTICAS	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
UD.1 Tecnoloxía e proceso tecnolóxico.	PROB1.1.1. Elabora diagramas de fluxo para deseñar e representar algoritmos.
UD.4 Estruturas.	PROB1.2.1 Analiza problemas para elaborar algoritmos que os resolven.
UD.1 Tecnoloxía e proceso tecnolóxico	PROB1.2.2. Obtén o resultado de seguir un algoritmo partindo de determinadas condicións.
UD 7 O ordenador: hadware e sofware.	PROB1.3.1. Identifica elementos característicos da linguaxe de progamación en programas sinxelos.
UD 8 Ferramentas ofimáticas.	PROB2.1.1. Describe o comportamento dos elementos básicos da linguaxe.
UD 8 Ferramentas ofimáticas.	PROB2.1.2. Emprega correctamente os elementos do contorno de traballo de progamación.
UD 8 Ferramentas ofimáticas.	PROB2.1.3. Implementa algoritmos sinxelos usando elementos gráficos e interrelacionados para resolver problemas concretos.
UD 9 Ferramentas ofimáticas.	PROB2.2.1. Realiza programas sinxelos na linguaxe de programación empregando instrucións básicas.
UD 9 Ferramentas ofimáticas.	PROB2.3.1. Realiza programas de mediana complexidade na linguaxe de programación empregando instrucións condicionais e interativas.
UD 8 Ferramentas ofimáticas.	PROB2.3.2. Descompón problemas de certa complexidade en problemas máis pequenos susceptibles de seren programados como partes separadas.
UD 7 O ordenador: hadware e sofware.	PROB2.4.1. Explica as estruturas de almacenamento para diferentes aplicacións tendo en conta as súas características.
UD 8 Ferramentas ofimáticas.	PROB2.4.2. Realiza programas de certa complexidade na linguaxe de programación empregando variables e estruturas de almacenamento.
UD 9 Ferramentas ofimáticas.	PROB2.5.1. Realiza programas de certa complexidade na linguaxe de programación empregando eventos, sensores e fíos.
UD 9 Ferramentas ofimáticas.	PROB2.6.1. Obtén o resultado de seguir un programa escrito nun código determinado, partindo de determinadas condicións.

UD 8 Ferramentas ofimáticas.	PROB2.6.2. Depura e optimiza o código dun programa dado aplicando procedementos de depuración.
UD 7 O ordenador: hadware e sofware.	PROB3.1.1. Describe as características fundamentais e os comportamentos dos elementos das linguaxes de marcas.
UD 8 Ferramentas ofmáticas.	PROB3.1.2. Identifica as propiedades dos elementos da linguaxe de marcas relacionadas coa accesibilidade e a usabilidade das páxinas.
UD 9 Ferramentas ofimáticas.	PROB3.1.3. Deseña páxinas web sinxelas e accesibles
UD 9 Ferramentas ofimáticas.	PROB3.2.1. Elabora contidos utilizando as posibilidades que permiten as ferramentas de creación de páxinas web e contidos 2.0.
UD.1 Tecnoloxía e proceso tecnolóxico	TEB1.1.1. Deseña un prototipo que da solución a un problema técnico, mediante o proceso de resolución de problemas tecnolóxicos.
UD 2 Expresión gráfica.	TEB1.2.1. Elabora a documentación necesaria para a planificación da construción do prototipo.
UD.1 Tecnoloxía e proceso tecnolóxico	TEB1.2.2. Constrúe un prototipo que dá solución a un problema técnico, mediante o proceso de resolución de problemas tecnolóxicos.
UD.1 Tecnoloxía e proceso tecnolóxico	TEB1.2.3 Traballa en equipo de xeito responsable e respectuoso.
UD 2 Expresión gráfica.	TEB2.1.1Representa mediante vistas e perspectivas obxectos e sistemas técnicos, mediante esbozos e empregando criterios normalizados de cotación e escala.
UD 2 Expresión gráfica.	TEB2.2.1 Interpreta esbozos e bosquexos sinxelos como elementos de información de productos tecnolóxicos.
UD 9 Ferramentas ofimáticas.	TEB2.3.1 Produce os documentos relacionados cun prototipo sinxelo empregando software específico de apoio.
UD 3. Materiais.	TEB3.1.1 Describe as características propias dos materiais de uso técnico.
UD 4 A madeira e os metais.	TEB3.1.2 Identifica tipos de materiais con que están fabricados obxectos técnicos cotiás.
UD 5.Estruturas.	TEB3.2.1 Identifica e manipula con seguridade as ferramentas do taller en operacións básicas de conformación dos materiais de uso técnico.
UD.1 Tecnoloxía e proceso tecnolóxico	TEB3.2.2 Elabora un plan de traballo no taller con especial atención ás normas de seguridade e saúde.

UD 5 Estruturas.	TEB4.1.1Describe audiovisual ou dixitalmente, as características propias que configuran os tipos de estruturas,apoiándose en información escrita
UD 5 Estruturas.	TEB4.1.2 Identifica os esforzos característicos e a súa transmisión nos elementos que configuran a estrutura.
UD.6 Mecanismos.	TEB4.2.1 Describe mediante información escrita e gráfica, como transforman e transmiten o movemento distintos mecanismos.
UD.6 Mecanismos.	TEB4.2.2 Calcula a relación de transmisión de elementos mecánicos como poleas e engranaxes
UD.6 Mecanismos.	TEB4.2.3 Explica a función dos elementos que configuran unha máquina ou un sistema desde o punto de vista estrutural e mecánico.
UD.9 Ferramentas ofimáticas.	TEB4.2.4 Simula mediante software específico e mediante simboloxía normalizada sistemas mecánicos.
UD 5 Estruturas	TEB4.2.5 Deseña e monta sistemas mecánicos que cumplan unha función determinada.
UD.6 Electricidade.	TEB4.3.1 Deseña e monta circuitos eléctricos básicos empregando lámpadas, zumbadores, motores, baterías e conectores.
UD.6 Electricidade.	TEB4.3.2 Deseña circuitos eléctricos básicos, utilizando software específico es simboloxía adecuada, e experimenta cos elementos que o configuran.
UD 7 O ordenador: hadware e sofware.	TEB5.1.1. Identifica as partes dun computador.
UD 7 O ordenador: hadware e sofware.	TEB5.2.1. Manexa programas e software básico.
UD 7 O ordenador: hadware e sofware.	TEB5.2.2.Utiliza adecuadamente equipamentos informáticos e dispositivos electrónicos.
UD.9 Ferramentas ofimáticas.	TEB5.2.3. Elabora, presenta e difunde proxectos técnicos con equipamentos informáticos.
UD.9 Ferramentas ofimáticas.	TEB5.3.1 Deseña e elabora aplicacións informáticas sinxelas mediante un contorno de programación gráfico.

UNIDADES	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

DIDÁCTICAS 4eso	
Tecnoloxías da información e da comunicación	1.1. Describe os elementos e sistemas fundamentais que se utilizan na comunicación alámbrica e inalámbrica. 1.2. Describe as formas de conexión na comunicación entre dispositivos dixitais. 2.1. Localiza, intercambia e publica información a través de internet empregando servicios de localización, comunicación intergrupal e gestores de transmisión de sonido, imagen e datos. 2.2. Coñece as medidas de seguridad aplicables a cada situación de risco. 3.1. Desenvolve un sinxelo programa informático para resolver problemas utilizando unha linguaxe de programación. 4.1. Utiliza o ordenador como ferramenta de adquisición e interpretación de datos, e como realimentación de outros procesos cos datos obtidos.
Instalacións en vivendas	1.1 diferencia as instalacións típicas nunha vivenda. 1.2. Interpreta e manexa simboloxía de instalacións eléctricas, calefacción, suministro de auga e saneamento, aire acondicionado e gas. 2.1. Deseña con axuda de software instalacións para unha vivenda tipo con criterios de eficiencia enerxética. 3.1. Realiza montaxes sinxelos e experimenta e analiza o seu funcionamento. 4.1. Propón medidas de reducción do consumo enerxético dunha vivenda.
Electrónica	1.1. Describe o funcionamento dun circuito electrónico analóxico formado por compoñentes elementais. 1.2. Explica as características e funciones de compoñentes básicos: resistor, condensador, diodo e transistor. 2.1. Emprega simuladores para o deseño e análise de circuitos analóxicos básicos, empregando simboloxía axeitada. 3.1. Realiza a montaxe de circuitos electrónicos analóxicos básicos deseñados previamente. 4.1. Realiza operacións lóxicas elementais empregando o álgebra de boole. 4.2. Relaciona planteamientos lóxicos con procesos técnicos. 5.1. Resuelve mediante portas lóxicas problemas tecnolóxicos sinxelos. 6.1. Monta circuitos dixitais sinxelos.
Control e robótica	1.1 analiza o funcionamento de automatismos en diferentes dispositivos técnicos habituales, diferenciando entre lazo aberto e pechado. 2.1 representa e monta automatismos sinxelos. 3.1. Desenvolve un programa para controlar un sistema automático o un robot que funcione de forma autónoma en función da realimentación que recibe do entorno.

Neumática e hidráulica	1.1. Describe as principais aplicacións das tecnoloxías hidráulica e neumática. 2.2. Identifica e describe as características e funcionamento de este tipo de sistemas. 3.1. Emprega a simboloxía e nomenclatura para representar circuitos cuya finalidad es a de resolver un problema tecnolóxico. 4.1. Realiza montaxes de circuitos sinxelos neumáticos e hidráulicos con compoñentes reales. 4.2. Realiza montaxes de circuitos sinxelos neumáticos e hidráulicos utilizando programas de simulación.
Tecnoloxía e sociedade	1.1. Identifica os cambios tecnolóxicos máis importantes que se produxeron ao longo da historia da humanidad. 2.1. Analiza obxectos técnicos e su relación con o entorno, interpretando a súa función histórica e a evolución tecnolóxica. 3.1. Elabora juicios de valor frente ao desenvolvemento tecnolóxico a partir da análise de obxectos, relacionado inventos e descubrimientos con o contexto no que se desenvolven. 3.2. Interpreta as modificacións tecnolóxicas, económicas e sociales en cada periodo histórico axudándose de documentación escrita e dixital.

16. ANEXO DE RÚBRICAS

CONTROL DE LIBRETA

	INSUFICIENTE (0-4)	SUFICIENTE (5-6)	BEN (7-8)	EXCELENTE (9-10)
PRESENTACIÓN	Presentación de libreta con escasos contidos,	Presenta a libreta con contidos non moi	Presenta a libreta con contidos elaborados e	Presenta a libreta con contidos moi elaborados e e
DEBUXOS	Faltan debuxos e están realizados con baixa calidade	Debuxa imaxes con pouca calidade pero aparecen	Debuxa imaxes con moita calidade e aparecen	Debuxa imaxes con moita calidade e busca
PROBLEMAS e outras actividades	No resolve case nunca os problemas e actividades prantexadas na clase.	Resolve satisfactoriamente a maioría dos problemas e actividades propostas.	Resolve case sempre con corrección os problemas e actividades que se	Acada sempre os resultados correctos dos problemas e das actividades prantexadas.

			prantexan na clase.	
EXPLICACIÓNS, aclaracións e notas	Non aparecen anotacións ou ben aparecen de xeito	Aparecen anotacións simples.	Aparecen anotacións en todas as seccións	Aparecen anotacións completas e ampliadas en

EXPOSICIÓN DE TRABALLOS

	INSUFICIENTE (0-4)	SATISFACTORIO (5-6)	BO (7-8)	EXCELENTE (9-10)
CAPACIDADE DE COMUNICA	Expón con dificultade, lee o material e	Expón con claridade, algo precipitado e	Expón claro e ameno o traballo.	Comunica o traballo ao resto da clase
MEDIOS EMPREGADOS	So emprega material escrito.	Emprega material escrito e	Emprega material de fotocopias e	Emprega medios audiovisuais
CONCRECIÓN EXPLICATI	Non concreta ni se entenden algunhas	Concreta as súas Explicacións.	Concreta as súas explicacións e	Interaciona con preguntas ao resto da
CLARIDADE NA EXPRESIÓN	Non se entenden moitos aspectos da súa exposición.	Conecta coa aula pero non todos seguen os seus elementos	Conecta coa aula e enténdense a maioría dos seus elementos	Conecta coa aula e todos poden seguir os elementos

Tecnoloxía 4ESO
Narciso Valle Campos

ÍNDICE

1. Introdución e Contextualización (2)
2. Contribución ao desenvolvemento das competencias (3)
3. Concreción dos obxectivos por curso
4. Concreción dos estándares de aprendizaxe (5)
5. Concrecións metodolóxicas (17)
6. Materiais e recursos didácticos (17)
7. Criterios sobre a avaliación, a cualificación e promoción do alumnado (18)
8. Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente (19)
9. Plans de seguemento das materias pendentes (20)
10. Procedementos para realizar a avaliación inicial (20)
11. Medidas de atención á diversidade (20)
12. Concreción dos elementos transversais (21)
13. Actividades complementarias e extraescolares (21)
14. Mecanismos de revisión da programación en relación cos resultados académicos (21)
15. Relación de unidades didácticas
16. Anexo rúbricas

1. CONTEXTUALIZACIÓN

4ESO A

A presente programación está dirixida ao alumnado de 4º ESO-A. Atopámonos nun aula de 18 alumnos, dos cales once son mulleres e sete son homes.
A lingua predominante do alumnado é o castelá.
En canto o análise dos resultados do curso anterior hai tres rapaces (un imperativo legal) e tres rapazas (unha imperativo legal) que non acadaron os obxectivos suficientemente.
O profesorado que imparte docencia neste curso é:
Dpto. de ciencias: Lucía Guede Freire, José M. Rivadulla Pereira e Narciso Valle Campos.
Dpto. de linguas: Monserrat García Blanco, Ana I. González Entenza, e Mª Reyes Rosales Aldao e Mercedes Vivero Enjamio.
Dpto. artística: Elena F. Sobral, Ana Mª Acuña e Javier Medrano Iglesias.
Dpto. relixión: Roberto Briz Cid
Outros aspectos relevantes:
Deste alumnado catro precisan reforzo educativo no seu proceso de aprendizaxe por circunstancias diversas: un rapaz con déficit de atención, un rapaz e unha rapaza con dificultades de aprendizaxe nas linguas e unha rapaza con dificultades de aprendizaxe por desmotivación e lagoas de coñecemento.
Catro rapazas e dous rapaces escolleron matemáticas aplicadas e cinco rapaces e sete rapazas escolleron matemáticas académicas.
Nove escolleron educación plástica, visual e audiovisual, cinco rapaces e catro rapazas.
Dez escolleron 2ª lingua estranxeira francés, tres rapaces e sete rapazas.
Dezasete escolleron tecnoloxías da información e comunicación, seis rapaces e once rapazas.
Doce escolleron bioloxía e xeoloxía, oito rapazas e catro rapaces.
Seis escolleron iniciación á actividade emprendedora e empresarial, dous rapaces e catro rapazas.
Seis escolleron tecnoloxía, catro rapazas e dous rapaces.
Doce escolleron física e química, sete rapazas e cinco rapaces.

4ESO B

A presente programación está dirixida ao alumnado de 4º ESO-B. Atopámonos nun aula de 17 alumnos, dos cales once son mulleres e seis son homes.
A lingua predominante do alumnado é o castelá.
En canto o análise dos resultados do curso anterior hai cinco rapaces (un imperativo legal) e tres rapazas que non acadaron os obxectivos suficientemente.
O profesorado que imparte docencia neste curso é:
Dpto. de ciencias: Lucía Guede Freire, José M. Rivadulla Pereira e Narciso Valle Campos.
Dpto. de linguas: Monserrat García Blanco, Ana I. González Entenza, e Mª Reyes Rosales Aldao e Mercedes Vivero Enjamio.
Dpto. artística: Elena F. Sobral, Ana Mª Acuña e Javier Medrano Iglesias.
Dpto. relixión: Roberto Briz Cid
Outros aspectos relevantes:
Deste alumnado tres precisan reforzo educativo no seu proceso de aprendizaxe por circunstancias diversas: un rapaz con déficit de atención e problemas de ansiedade, unha

rapaza con TDAH, un rapaz e unha rapaza con dificultades de aprendizaxe nas linguas e un rapaz con dificultades de aprendizaxe por desmotivación e lagoas de coñecemento.
Catro rapazas e tres rapaces escolleron matemáticas aplicadas e tres rapaces e sete rapazas escolleron matemáticas académicas.
Dez escolleron educación plástica, visual e audiovisual, cinco rapaces e cinco rapazas.
Sete escolleron 2ª lingua estranxeira francés, un rapaz e seis rapazas.
Dezasete escolleron tecnoloxías da información e comunicación, seis rapaces e once rapazas.
Dez escolleron bioloxía e xeoloxía, sete rapazas e tres rapaces.
Sete escolleron iniciación á actividade emprendedora e empresarial, tres rapaces e catro rapazas.
Sete escolleron tecnoloxía, tres rapazas e catro rapaces.
Dez escolleron física e química, sete rapazas e tres rapaces.

Hai unha alumna que se incorpora por primeira vez ao centro procedente doutra comunidade.

2. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS

COMPETENCIAS CLAVE
Comunicación lingüística (CCL)
Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT)
Competencia dixital (CD)
Aprender a aprender (CAA)
Competencias sociais e cívicas (CSC)
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE)
Conciencia e expresións culturais (CCEC)

CCL
Usar a linguaxe como instrumento de comunicación oral e máis escrita.
Usar a linguaxe como ferramenta de comprensión e representación da realidade.
Uso da linguaxe como medio de expresión conceptual, tanto oral como escrita.
CMCCT
Interpretar e expresar con claridade e precisión informacións, datos e argumentación lóxica.
Integrar o coñecemento matemático con outros tipos de coñecemento.
Habilidade para interactuar co mundo físico.
Comprensión de conceptos científicos e técnicos fundamentais.
CD
Buscar, obter, procesar e comunicar información para a transformar en coñecemento.
Pericia na procura de información, na súa selección, rexistro, análise e tratamento.
Dominio das linguaxes específicas básicas.
Uso das TIC como transmisoras e xeradoras de información e coñecemento.
CAA
Ser quen de continuar aprendendo de xeito máis eficaz e autónomo cada vez, axustándose aos propios obxectivos.
Dispoñer dun sentimento de competencia persoal, é dicir, amosar motivación, autoconfianza e gusto por aprender.

Usar a atención, a concentración, a memoria, a comprensión e a expresión lingüística e ter a motivación do logro.
Habilidade para obter información e transformar a mesma en coñecemento propio.
CSC
Desenvolver un comportamento individual cívico de participación cidadá, compromiso social, tolerancia e respeto.
Comprensión crítica da realidade social, política, económica e histórica do mundo, a súa evolución os seus logros, máis os seus problemas.
Análise múltiple das distintas causas e dos distintos sistemas que permitan xulgar os feitos e os problemas sociais e históricos, para reflexionar sobre eles de xeito global e crítico.
Desenvolvemento de estratexias de traballo en grupo: negociación, organización e responsabilidade.
CSIEE
Adquisición da conciencia e aplicación de valores e actitudes persoais: responsabilidade, perseveranza, coñecemento dun mesmo, autoestima, creatividade, autocrítica e control emocional.
Capacidade para elixir con criterio propio, de imaxinar proxectos e de levar adiante as accións necesarias para desenvolver as opcións e plans persoais.
Habilidade para reelaborar os plans iniciais e atopar novas ideas, buscar solucións e levalas a cabo na práctica.
CCEC
Reelaborar ideas e pensamentos propios e alleos, atopar fontes, formas e causas de comprensión e expresión.

PERFIL COMPETENCIAL DE ESTÁNDARES

TEB1.1.1 Describe os elementos e os sistemas fundamentais que se utilizan na comunicación con fios e sen eles.
CCL, CMCCT, CD

TEB1.1.2 Describe as formas de conexión na comunicación entre dispositivos dixitais.
CCL, CMCCT, CD

TEB1.2.1 Localiza,intercambia e publica información a travésde internetempregando servicios de localización, comunicación intergrupal e xestores de transmisión de son, imaxe e datos.
CD, CAA, CSIEE

TEB1.2.2 Coñece as medidas de seguridade aplicables a cada situación de risco.
CD, CSC

TEB1.3.1 Desenvolve un programa informático sinxelo para resolver problemas, utilizando unha linguaxe de programación.
CMCCT, CAA, CSIEE, CD

TEB1.4.1 Utiliza o computador como ferramenta de adquisición e interpretación de datos, e como realimentación doutros procesos cos
datos obtidos.
CMCCT, CAA, CD

TEB2.1.1 Diferencia as instalacións típicas nunha vivenda.
CMCCT, CAA

TEB2.1.2 Describe os elementos que compoñen as instalacións nunha vivenda.
CCL, CMCCT

TEB2.2.1 Interpreta manexa simboloxía de instalacións eléctricas, calefacción, subministración de auga e saneamento, aire acondicionado e gas.
CMCCT, CAA

TEB2.2.2 Deseña con axuda de software unha instalación para unha vivenda tipo con criterios de eficiencia enerxética.
CMCC, CD, CSC, CSIEE

TEB2.3.1 Realiza montaxes sinxelos e experimenta e analiza o seu funcionamento.
CMCCT, CAA, CSIEE

TEB2.4.1 Propón medidas de reducción do consumo enerxético dunha vivenda.
CSC, CAA, CSIEE

TEB3.1.2 Explica as características e as funcións de componentes básicos: resistor, condensador, diodo e transistor.
CCL, CMCCT

TEB3.2.1 Emprega simuladores para o deseño e análise de circuitos analóxicos básicos utilizando simboloxía axeitada.
CD, CMCCT, CAA, CSIEE

TEB3.3.1 Realiza a montaxe de circuitos electrónicos básicos deseñandos previamente.
CMCCT

TEB3.4.1 Realiza operacións lóxicas empregando a álxebra do Boole.
CMCCT

TEB3.4.2 Relaciona formulacións lóxicas con procesos técnicos.
CMCCT, CSIEE, CAA

TEB3.5.1 Resolve mediante portas lóxicas problemas técnolóxicos sinxelos
CMCCT, CSIEE, CAA

TEB4.1.1 Describe os compoñentes dos sistemas automáticos.
CCL, CMCCT

TEB4.1.2 Analiza o funcionamento de automatismos en dispositivos técnicos habituais, diferenciando entre lazo aberto e lazo pechado.
CMCCT, CAA

TEB4.2.1 Representa e monta automatismos sinxelos.
CMCCT, CAA

TEB4.3.1 Desenvolve un programa para controlar un sistema automático ou un robot que funcione de forma autónoma en función da realimentación que recibe do contorno.
CMCCT, CAA, CSIEE, CD

TEB5.1.1 Describe as principais aplicacións das tecnoloxías hidráulica e pneumática.
CMCCT, CCL

TEB5.2.1 Identifica e describe as características e o funcionamento
deste tipo de sistemas.
CMCCT, CCL

TEB5.3.1 Emprega a simboloxía e a nomenclatura para representar circuítos que resolvan un problema tecnolóxico.
CMCCT, CAA, CSIEE

TEB5.4.1 Realiza montaxes de circuítos sinxelos pneumáticos ou hidráulicos con compoñentes reais ou mediante simulación.
CMCCT, CD, CAA, CSIEE

TEB6.1.1 Identifica os cambios tecnolóxicos máis importantes que se produciron ao longo da historia da humanidade.
CMCCT, CSC, CAA, CCEC

TEB6.2.1 Analiza obxectos técnicos e a súa relación co contorno, interpretando a súa función histórica e a evolución tecnolóxica.
CMCCT, CSC, CAA, CCEC

TEB6.3.1 Elabora xuízos de valor fronte ao desenvolvemento tecnolóxico a partir da análise de obxectos, relacionando inventos e descubrimentos co contexto no que se desenvolven.
CMCCT, CSC, CCL, CCEC

TEB6.3.2 Interpreta as modificacións tecnolóxicas, económicas e sociais en cada período histórico, axudándose de documentación
escrita e dixital.
CMCCT, CSC, CAA, CCEC, CCL, CD

Porcentaxe na que os estándares de aprendizaxe contribúen ao desenvolvemento das competencias clave:

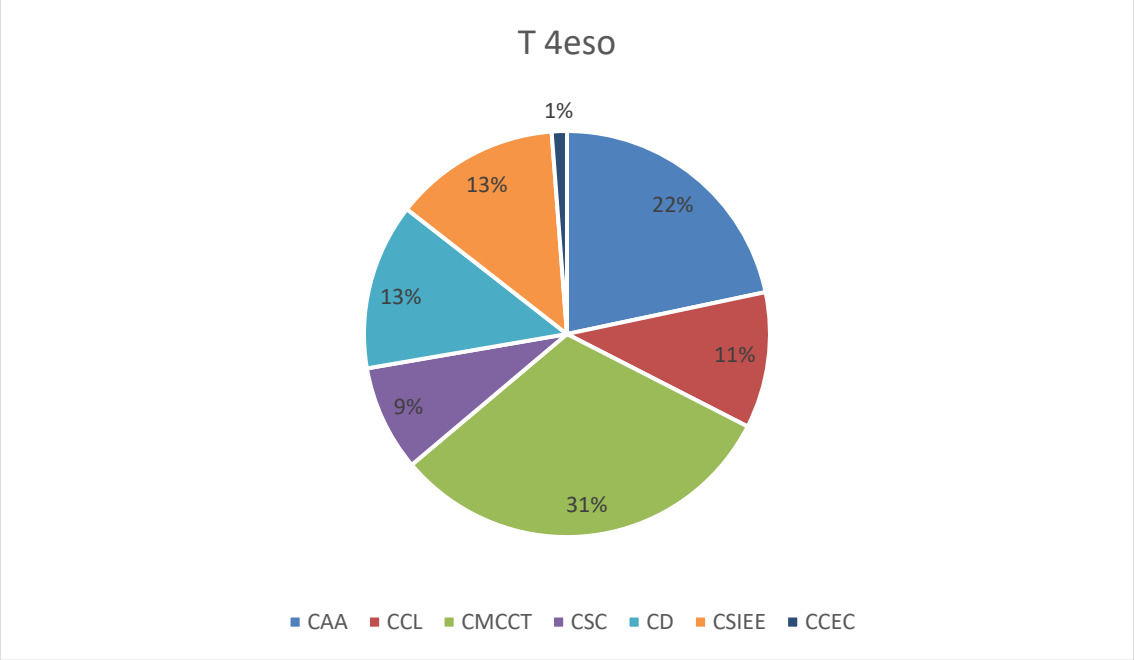

3. CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS DO CURSO

B1: Tecnoloxías da información e da Comunicación

- Coñecer e entender os compoñentes dos sistemas de comunicación principais.
- Coñecer os distintos formatos de conexión entre dispositivos dixitais.
- Manexar con fluidez as distintas aplicacións para a xestión de datos, imaxe,son, ect na rede.
- Aplicar as medidas de seguridade básicas da navegación pola rede.
- Coñecer as linguaxes de programación máis utilizadas e o seu propósito. Manexar a nivel básico algunha aplicación de programación (tipo Scratch).
- Programar placas Arduino a través do ordenador.

B2: Instalacións en vivendas

- Recoñecer os diferentes tipos de instalación nunha vivenda e a súa función.
- Recoñecer os diferentes elementos que conforman as instalacións dunha vivenda e a súa función.
- Coñecer a simboloxía normalizada para cada elemento das instalacións das vivendas.
- Utilizar un software para deseño de instalacións en vivendas de forma básica.
- Facer montaxes de instalacións sinxelos e comprender o seu funcionamento.
- Coñecer as consecuencias do consumo enerxético e medidas de reducción do mesmo.

B3: Electrónica

- Explicar o funcionamento de circuitos electrónicos sinxelos.
- Explicar as características e o funcionamento de dispositivos electrónicos básicos.
- Deseñar e simular circuitos electrónicos básicos co software correspondente.
- Deseñar e montar circuitos electrónicos básicos.
- Comprender e realizar as operacións lóxicas da álxebra de Boole.
- Comprender a relación entre os procesos técnicos e os circuitos electrónicos que os emplementan.
- Realizar circuitos lóxicos sinxelos con portas lóxicas básicas.

B4: Control e Robótica

- Comprender o funcionamento de sistemas automáticos sinxelos.
- Comprender o funcionamento de sistemas automáticos de lazo aberto e lazo pechado.
- Deseñar e facer a montaxe de circuítos automáticos sinxelos.
- Realizar programas sinxelos para o control dun automatismo sinxelo.

B5: Neumática e hidráulica

- Recoñecer a importancia dos circuítos pneumáticos e hidráulicos na industria e na vida cotiá.
- Coñecer o funcionamento dos circuítos pneumáticos e hidráulicos e dos seus compoñentes.
- Coñecer a simboloxía dos elementos que conforman este tipo de circuítos e utilizala correctamente.
- Realizar circuítos pneumáticos e hidráulicos sinxelos cos equipamentos dos que dispón o taller.

B6: Tecnoloxía e Sociedade

- Coñecer e entender a repercusión dos cambios tecnolóxicos máis importantes da historia.
- Facer unha análise formal, funcional, socioeconómica e técnica dun obxecto tecnolóxico de uso cotiá.
- Saber facer xuízos de valor sobre o desenvolvemento da tecnoloxía e os obxectos tecnolóxicos ao longo da historia.
- Comprender o desenvolvemento tecnolóxico, económico e social ao longo da historia.

4. CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE 3eso

Estándares de aprendizaxe	T 1	T 2	T 3	Grao mínimo de consecución do estándar	Instrumentos de avaliación
1.1. Describe os elementos e sistemas fundamentais que se utilizan na comunicación alámbrica e inalámbrica.	X			Coñece e describe a estrutura fundamental dun sistema de comunicación.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
1.2. Describe as formas de conexión na comunicación entre dispositivos dixitais.	X			Describe algunhas formas de conexión na comunicación entre dispositivos dixitais tratadas previamente na aula.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
2.1. Localiza, intercambia e publica información a través de Internet empregando servicios de localización, comunicación intergrupal e gestores de transmisión de sonido, imagen e datos.	X	X	X	Publica información xeral a través de internet.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
2.2. Coñece as medidas de seguridad aplicables a cada situación de risco.	X			Coñece as principais medidas de seguridade e algúns dos principais riscos.	Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
3.1. Desenvolve un sinxelo programa informático para resolver problemas utilizando unha linguaxe de programación.			X	Desenvolve un programa informático sinxelo utilizando SMALL BASIC.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
4.1. Utiliza o ordenador como ferramenta de adquisición e interpretación de datos, e como realimentación de outros procesos cos datos obtidos.	X	X	X	Utiliza o ordenador como ferramenta de adquisición e interpretación de datos en procesos pautados polo profesor.	Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
1.1 Diferencia as instalacións típicas nunha vivenda.			X	Diferencia as instalacións de luz, auga potable e augas residuais.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.

1.2. Interpreta e manexa simboloxía de instalacións eléctricas, calefacción, suministro de auga e saneamento, aire acondicionado e gas.		x		Interpreta e manexa a simboloxía básica da instalación eléctrica, da de auga e de saneamento.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
2.1. Deseña con axuda de software instalacións para unha vivenda tipo con criterios de eficiencia enerxética.		x		Deseña algunhas instalacións básicas para unha vivenda.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
3.1. Realiza montaxes sinxelos e experimenta e analiza o seu funcionamento.		x		Realiza montaxes virtuais.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
4.1. Propón medidas de reducción do consumo enerxético dunha vivenda.		x		Propón medidas de reducción do consumo enerxético dunha vivenda dun xeito sinxelo e sen entrar en detalles.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
1.1. Describe o funcionamento dun circuito electrónico analóxico formado por compoñentes elementais.	x			Describe o funcionamento de circuitos básicos.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
1.2. Explica as características e funciones de compoñentes básicos: resistor, condensador, diodo e transistor.	x			Coñece o funcionamento elemental de certos compoñentes.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
2.1. Emprega simuladores para o deseño e análise de circuitos analóxicos básicos, empregando simboloxía axeitada.	x			Emprega simuladores para o deseño e análise de circuitos analóxicos básicos e pautados polo profesor, empregando simboloxía axeitada.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
3.1. Realiza a montaxe de circuitos electrónicos analóxicos básicos deseñados previamente.	x			Deseña e monta circuitos elementais.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.

4.1. Realiza operacións lóxicas elementais empregando o álgebra de Boole.	x			Realiza algunhas operacións lóxicas moi básicas empregando o álgebra de Boole.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
4.2. Relaciona planteamientos lóxicos con procesos técnicos.	x			Relaciona certos procesos técnicos.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
5.1. Resuelve mediante portas lóxicas problemas tecnolóxicos sinxelos.	x			Resolve problemas sinxelos.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
6.1. Monta circuitos dixitais sinxelos.	x			Realiza montaxes virtruais de circuitos dixitais.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
1.1 Analiza o funcionamento de automatismos en diferentes dispositivos técnicos habituales, diferenciando entre lazo aberto e pechado.				Analiza automatismos sinxelos e diferencia entre lazo aberto e lazo pechado.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
2.1 Representa e monta automatismos sinxelos.			x	Realiza representacións e montaxes virtuais sinxelos.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
3.1. Desenvolve un programa para controlar un sistema automático o un robot que funcione de forma autónoma en función da realimentación que recibe do entorno.			x	Desenvolve un programa informático de control moi sinxelo.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
1.1. Describe as principais aplicacións das tecnoloxías hidráulica e neumática.		x		Describe algunhas aplicacións básicas da tecnoloxía hidráulica e neumática.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.

2.2. Identifica e describe as características e funcionamento de este tipo de sistemas.		x		Describe o funcionamento de sistemas sinxelos e básicos.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
3.1. Emprega a simboloxía e nomenclatura para representar circuitos cuya finalidad es a de resolver un problema tecnolóxico.	x	x		Representa circuitos sinxelos coa simboloxía adecuada.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
4.1. Realiza montaxes de circuitos sinxelos neumáticos e hidráulicos con compoñentes reales.		x		Realiza montaxes de circuitos sinxelos neumáticos e hidráulicos con compoñentes reales e proceso pautado.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
4.2. Realiza montaxes de circuitos sinxelos neumáticos e hidráulicos utilizando programas de simulación.		x		Realiza montaxes de circuitos sinxelos neumáticos e hidráulicos utilizando programas de simulación e utilzando un deseño previo.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
1.1. Identifica os cambios tecnolóxicos máis importantes que se produxeron ao longo da historia da humanidad.	x	x	x	Coñece os cambios tecnolóxicos máis representativos da historia.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
2.1. Analiza obxectos técnicos e su relación con o entorno, interpretando a súa función histórica e a evolución tecnolóxica.	x	x	x	Analiza a evolución tecnolóxica de certos obxectos.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
3.1. Elabora juicios de valor frente ao desenvolvemento tecnolóxico a partir da análise de obxectos, relacionado inventos e descubrimientos con o contexto no que se desenvolven.	x	x	x	Valora determinados obxectos dende o punto de vista tecnolóxico.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
3.2. Interpreta as modificacións tecnolóxicas, económicas e sociales en cada periodo histórico axudándose de documentación escrita e dixital.	x	x	x	Interpreta as modificacións tecnolóxicas, económicas e sociales en cada periodo histórico axudándose de documentación escrita e dixital previamente seleccionada.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.

5. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS

As **sesións de aula** empréganse na realización de diferentes actividades introducidas polo profesor coa finalidade de que o alumnado acade os estándares de aprendizaxe co mellor rendemento posible. Estas actividades inclúen a introdución do profesor, o desenvolvemento do establecido e a presentación de resultados, por parte do alumnado, e o control e avaliación da mesma. Estas actividades poden durar 1 ou máis sesións.
O desenvolvemento dos EA vai acompañado dunha práctica pedagóxica esixente tanto para o alumnado como para o profesorado. Para o alumnado, porque se debe implicar na aprendizaxe e na adquisición de habilidades e para o docente, porque terá que despregar os recursos didácticos necesarios que permitan desenvolver os estándares de aprendizaxe propios da área.
O docente deberá creará contextos e situacións que representen retos para os alunos, que os inviten a cuestionarse os seus saberes actuais, que os obriguen ampliar a súa perspectiva e a contrastar os seus pareceres cos dos seus compañeiros, a xustificar e a interpretar con rigor, etc …

O **desenvolvemento** de todo o citado precisará dunha fonte de contidos, ferramentas de traballo físicas e virtuais, unha organización da aula ou do grupo para esta actividade, unha forma concreta de presentar os resultados solicitados (entre outras en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo) e un procedemento adecuado de control e avaliación.

A **avaliación** deste proceso requerirá dunha serie de rúbricas e de probas obxectivas.
As rúbricas utilizadas a este efecto pretenden valorar diferentes aspectos asociados aos estándares de aprendizaxe. Estas rúbricas deben ser coñecidas polo alumnado.
As probas obxectivas para avaliar o traballo individual de cada un dos alunos poderán ser escritas ou en formato dixital.

6. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

No proceso de acadar o mellor desenvolvemento dos diferentes estándares de aprendizaxe escóllense os recursos máis apropiados como:

- Aula xeral, aula de informática, biblioteca e outras aulas.
- Libros de texto e outros libros complementarios.
- Aplicacións WEB.
- Bancos Dixitais de Recursos.
- Material Multiformato Selecto (videos, imáxenes, infografías, mapas conceptuais, presentacións …).

Hoxe en día pódense atopar moitas novedades constantemente en relación cos recursos educativos. Esta situación implica que ao longo do curso é fácil empregar recursos non programados.

7. CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, A CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

Os procedementos de avaliación trimestral poden agruparse en:

Actividades programadas, grupais ou inviduais.

Estas actividades, que van estruturando o desenvolvemento da materia, serán avaliadas coa correspondente rúbrica. Nestas actividades o alumnado pode contar con información en diferentes formatos e coa axuda dos compañeiros e do profesor. A valoración poderá ser obtida de forma individual ou ben de forma

grupal dependendo da estrutura da propia actividade. Inclúense neste apartado todas as actividades ordinarias de aula e traballos de todo tipo.

Probas obxectivas individuais.

Estas probas inviduais poderán ser realizadas de forma escrita ou ben en formato dixital. A valoración das mesmas contará coa correspondente rúbrica. Nestas probas o alumno non poderá contar con axuda externa.

As valoracións das actividades e das probas obxectivas servirán para obter unha nota trimestral.

Naqueles casos nos que a nota trimestral sexa inferior a 5 o alumno deberá repetir algunha ou algunhas das actividades ou das probas obxectivas, dependendo do caso particular, para mellorar o resultado obtido previamente.

Na avaliación ordinaria global considéranse as notas dos tres trimestres coa finalidade de obter unha nota global que reflexe o nivel acadado polo alumno.

O alumno con nota global ordinaria inferior a 5 poderá contar cunha avaliación global extraordinaria para mellorar o seu resultado. Para ser avaliado o alumno deberá realizar as actividades e/ou as probas obxectivas que o profesor indique en cada caso.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

CONTEXTOS DE APLICACIÓN	CCL	CSC	CSIEE	CAA	CMCCT	CCEC	CD
Actividades programadas individuais	25%		30%	25%	30%	30%	40%
Actividades programadas grupais	25%	100%	30%	25%	30%	30%	40%
Probas obxetivas individuais	25%		20%	25%	30%	10%	10%
Libreta	25%		20%	25%	10%	30%	

	CCL	CSC	CSIEE	CAA	CMCCT	CCEC	CD
PORCENTAXE COMPETENCIAL	11%	9%	13%	22%	31%	1%	13%

AVALIACIÓN TRIMESTRAL

- Actividades programadas, grupais ou inviduais: a nota media de estas valoracións representará un 40 % da nota trimestral.
- Probas obxectivas individuais: a nota media de estas valoracións representará un 60 % da nota trimestral.
- A suma das anteriores contribucións proporcionará a nota trimestral.
- Naqueles casos nos que a nota trimestral sexa inferior a 5 o alumno deberá repetir algunha ou algunhas das actividades ou das probas obxectivas, dependendo do caso particular. Con esta corrección das valoracións poderase obter a nova nota trimestral como xa se indicou previamente. Esta nova nota trimestral será considerada en caso de ser superior á nota inicial. No caso contrario vaise manter a nota trimestral previa.

AVALIACIÓN GLOBAL ORDINARIA

- Nesta valoración global do curso serán consideradas as tres notas dos respectivos trimestres. A nota global ordinaria da materia será a nota media aritmética das citadas tres notas sempre que a nota do terceiro trimestre non a

supere. Neste último caso a nota global ordinaria será a nota do terceiro trimestre.

- Aqueles alumnos con nota inferior a 5 deberán presentarse á avaliación global extraordinaria.

AVALIACIÓN GLOBAL EXTRAORDINARIA

Para ser avaliado o alumno deberá realizar as actividades e as probas obxectivas que o profesor indique en cada caso. A valoración das actividades representará un 40 % da nota e a valoración das probas obxectivas un 60 %.

A suma das anteriores contribucións proporcionará a nota da avaliación global extraordinaria.

CRITERIOS DE PROMOCIÓN

A posible PROMOCIÓN ou TITULACIÓN de alumnado con tres materias suspensas será acordada en sesión de avaliación. En relación a esta materia o voto será positivo sempre e cando non exista abandono da materia.

8. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE

O artigo 21 do Decreto 86/2015 prescribe a avaliación dos procesos de ensino e da propia práctica docente, así o recolle tamén o artigo 25 das Instrucións do 30 de xullo 2020 da *Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa.* Esta avaliación é fundamental para valorar os resultados obtidos e coñecer cales son as circunstancias e elementos da nosa programación positivos e cales, pola contra, dificultan a consecución dalgunhas CC e obxectivos. A práctica docente é avaliada de modo continuo. Os instrumentos empregados son o anecdotario de aula, as escalas de valoración numérica con indicadores de logro para os procesos de ensino-aprendizaxe aplicadas ao finalizar cada trimestre, as actas das reunións do Dpto., celebradas cunha periodicidade mensual para realizar unha análise do progreso académico dos estudantes, o seguimento da programación e comentar as conclusións da Comisión de Coordinación Pedagóxica (CCP).

PROCESO DE ENSINO	1	2	3	4
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.				
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe.				
3. Conseguiuse motivar para lograr a actividade intelectual do alumnado.				
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.				
5. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.				
6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.				
7. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
8. Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
9. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.				
10. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.				
11. Dáse un peso real á observación do traballo na aula.				
12. Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.				

LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.

PROCESO PRÁCTICA DOCENTE	1	2	3	4
1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.				
2. Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.				
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.				
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.				
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
6. Combínase o traballo individual e en equipo.				
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.				
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				
9. Incorpóranse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe.				
10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.				
11. Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos.				
12. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección das probas, traballos.				
13. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.				
14. Adecuación, logo da súa aplicación, das ACS propostas e aprobadas.				
15. As medidas de apoio, reforzo, etc. están claramente vinculadas aos estándares.				

LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.

9. PLANS DE SEGUEMENTO DAS MATERIAS PENDENTES

Respecto a aqueles alumnos que teñan a materia do curso anterior non superada non establécense as seguintes medidas:

- Elaborarase un plan individualizado e personalizado de recuperación da materia pendente por trimestre. Os estudantes que cumplan os obxectivos marcados superarán a materia pendente.
- Os alumnos que non cumpran satisfactoriamente os obxectivos trimestrais marcados terán a posibilidade de facer unha proba escrita de mínimos no mes de maio nas datas propostas dende a Xefatura de Estudos.
- No caso de non aprobar poderán realizar a proba extraordinaria en setembro.
- As probas escritas de ambas convocatorias, maio e setembro, recollerán os contidos do curso anterior e serán similares ás do curso ordinario sendo cualificadas seguindo os mesmos criterios.

10. PROCEDEMENTOS PARA REALIZAR A AVALIACIÓN INICIAL

A avaliación inicial ten como obxectivo fundamental analizar, antes de iniciar un proceso de ensino-aprendizaxe, a situación de cada estudante. Na avaliación inicial pódense diagnosticar aspectos como as concepcións alternativas, as estratexias espontáneas de razoamento, as experiencias persoais e os hábitos e actitudes que determinan, en boa medida, o sentido da aprendizaxe.

Durante a avaliación inicial do presente curso analizarase con especial interés a competencia TIC dos estudantes, cómpre coñecer as destrezas do alumnado no uso do

ordenador para garantir que son capaces de continuar a súa formación no hipotético caso de ter que realizar o ensino a distancia.
Durante as dúas primeiras semanas do curso realizarase unha proba escrita, deseñada tendo en conta o currículo do curso anterior e as adaptacións feitas á programación pola pandemia. Os resultados destas probas, xunto coa observación do traballo na aula, a información aportada polo Departamento de Orientación e a Memoria Final do curso 2021/2022, permiten adoptar decisións sobre cales son os puntos de partida e poder adaptar así o proceso de ensino aprendizaxe e a propia programación didáctica ás necesidades detectadas.

11. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- Ordinarias:
- Adaptación dos tempos, instrumentos e procedementos de avaliación.
- Reforzo educativo.

Actividades de reforzo: O alumnado con máis dificultades de aprendizaxe traballará sobre contidos mínimos das unidades didácticas para acadar or obxectivos mínimos. Teranse sempre en conta os protocolos establecidos pola Xunta de Galicia para o alumnado de necesidades específicas de apoio educativo.

- Emprego das TIC.
- Traballo cooperativo. Contribúe ao desenvolvemento de habilidades comunicativas, traballo en grupo e flexivilidade de pensamento.
- Titoría entre iguais.
- Aprendizaxe por proxectos.
- Traballo en equipo. Favorece o desenvolvemento de habilidades sociais e a inclusión.

- Extraordinarias:
- Adaptacións curriculares significativas.
- Atención educativa ao alumnado, que por circunstancias diversas, presenta dificultades para unha asistencia continuada ao centro educativo.

Con aqueles alumnos e alumnas que presenten unha situación de desventaxe académica a causa dunha enfermidade de larga duración ou de períodos de hospitalización continuos, tomaranse as medidas máis axeitadas para cada caso adaptándose en todo momento á situación e respectando os tempos que veñan dados polas secuelas da enfermidade.

Os métodos de avaliación terán en conta a diversidade de necesidades do alumnado presente na aula.

12. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS

Coa finalidade de mellorar a comunicación lingüística realizaremos análise de textos científicos relacionados coa materia, utilizaremos en determinadas sesións vocabulario científico básico en inglés e utilizaremos a presentación oral de contidos como técnica de presentación de resultados.

Serán utilizadas diferentes técnicas de presentación de contidos e procedementos como mapas conceptuais, liñas temporais, infografías e outras alternativas que ofrecen diferentes aplicacións informáticas.
Realizaremos operacións de cálculo numérico, representacións de datos e interpretación de resultados.
En determinadas sesións a reprodución artística de conceptos pode ser interesante e ao mesmo tempo motivante e estimulante para o alumnado. Con este tipo de técnica preténdese tamén reforzar a representación simbólica, a capacidade de desenvolver novas ideas propias, o espírito crítico e a percepción de conceptos con maior claridade.
En todo momento o ambiente de aula, entre os propios alumnos e entre o profesor e os alumnos, pretende promover o desenvolvemento da igualdade efectiva entre homes e mulleres, a prevención da violencia de xénero ou contra persoas con discapacidade e os valores inherentes ao principio de igualdade de trato e non discriminación por calquera condición ou circunstancia persoal ou social.

13. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Serán programadas polo departamento coa suficiente antelación en función da oferta.

14. MECANISMOS DE REVISIÓN DA PROGRAMACIÓN EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS

Tal e como establece o artigo 25 das Instrucións do 30 de xullo 2020 da *Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa* é prescritivo avaliar a PD para realizar as modificacións que se estimen oportunas no curso seguinte co obxectivo de mellorala e adaptala ás necesidades do alumnado e do proceso de ensino.
A programación é revisada antes do comezo de curso para incorporar aquelas conclusións da Memoria Final do curso 2021/2022 que se consideren relevantes. Durante o curso, o estudo dos resultados académicos e a análise das súas causas permite establecer medidas correctoras. Nas reunións de Departamento trimestral realizarase un seguimento do nivel de cumprimento das programacións. As modificacións que se deriven desta análise serán acordadas polo Dpto. e quedarán reflectidas nunha acta sendo tamén incluídas na Memoria Final.
1.- Nas sesións de avaliación trimestral e tendo en conta os resultados académicos faremos constar en acta os seguintes aspectos:

- Análise estadístico dos resultados xerais do grupo e valoración dos mesmos.
- Casos particulares analizados e medidas a adoptar.
- Clima de traballo na aula.
- Valoración dos apoios e reforzos.
- Grao de desenvolvemento das competencias en xeral.
- Compromisos para a seguinte avaliación.

2.- Ao remate do curso e como parte da Memoria Final revisarase a programación tendo en conta:

- Unidades non impartidas e as causas que o impediron.
- As modificacións introducidas.
- As propostas de mellora a ter en conta no próximo curso.
- Os resultados académicos e as posibles causas que afectaron negativamente.

- A valoración dos recursos, medidas de atención á diversidade aplicadas e actividades complementarias.
- As conclusións obtidas na avaliación.

INDICADORES DE LOGRO	**1**	**2**	**3**	**4**
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas ou proxectos a partir dos elementos do currículo.				
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas / temas / proxectos.				
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.				
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades, temas ou proxectos.				
5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.				
6. Asignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.				
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.				
8. Asociación de cada estándar cos elementos transversais a desenvolver.				
9. Fixación dunha estratexia metodolóxica común para todo o departamento.				
10. Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
11. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
12. Adecuación do libro de texto .				
13. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.				
14. Adecuación da proba de avaliación inicial, elaborada a partir dos estándares.				
15. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos.				
16. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.				
17. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final.				
18. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria.				
19. Adecuación dos criterios establecidos para o seguimento de materias pendentes.				
20. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación desas materias pendentes.				
21. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				
22. Adecuación dos programas de apoio, recuperación, vinculados aos estándares.				
23. Adecuación das medidas específicas de atención ao alumnado con NEAE.				
24. Grao de desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas.				
25. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos.				
26. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre os criterios de promoción.				
27. Adecuación do seguimento e da revisión da programación ao longo do curso.				
28. Contribución desde a materia ao plan de lectura do centro.				
29. Grao de integración das TIC no desenvolvemento da materia.				
LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO**				

Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.

15. RELACIÓN DE UNIDADES DIDÁCTICAS

UNIDADES DIDÁCTICAS 3eso	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
Proceso de resolución de problemas tecnolóxicos	Teb1.1.1. Deseña un prototipo que dá solución a un problema técnico, mediante o proceso de resolución de problemas tecnolóxicos. Teb1.2.1. Elabora a documentación necesaria para a planificación da Construción do prototipo. Teb1.2.2. Constrúe un prototipo que dá solución a un problema técnico, mediante o proceso de resolución de problemas tecnolóxicos. Teb1.2.3. Traballa en equipo de xeito responsable e respectuoso.
Expresión e comunicación técnica	Teb2.1.1. Interpreta esbozos e bosquexos como elementos de información de produtos tecnolóxicos. Teb2.2.1. Produce os documentos relacionados cun prototipo empregando software específico de apoio.
Materiais de uso técnico	Teb3.1.1. Describe as características propias dos materiais de uso técnico, comparando as súas propiedades. Teb3.1.2. Explica as técnicas de identificación das propiedades mecánicas dos materiais de uso técnico.
Máquinas e sistemas: electricidade, electrónica e control	Teb4.1.1. Explica os principais efectos da corrente eléctrica e a súa conversión. Teb4.2.1. Utiliza os instrumentos de medida para coñecer as magnitudes eléctricas de circuítos básicos. Teb4.2.2. Calcula as magnitudes eléctricas básicas en circuítos eléctricos sinxelos. Teb4.3.1. Deseña e monta circuítos eléctricos e electrónicos básicos empregando lámpadas, zumbadores, díodos led, transistores, motores, baterías, conectores, condensadores e resistencias. Teb4.3.2. Deseña circuítos eléctricos básicos, utilizando software específico e simboloxía adecuada, e experimenta cos elementos que o configuran. Teb4.4.1. Elabora un programa informático que xestione o funcionamento dun sistema de control.
Tecnoloxías da información e da comunicación	Teb5.1.1. Identifica as partes dun computador e é capaz de substituír e montar pezas clave. Teb5.2.1. Manexa espazos web, plataformas e outros sistemas de intercambio de información. Teb5.2.2. Coñece as medidas de seguridade aplicables a cada situación de risco. Teb5.3.1. Instala e manexa programas e software básicos. Teb5.3.2. Utiliza adecuadamente equipamentos informáticos e dispositivos electrónicos. Teb5.3.3. Elabora, presenta e difunde proxectos técnicos con equipamentos informáticos.

UNIDADES DIDÁCTICAS 4eso	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
Tecnoloxías da información e da comunicación	1.1. Describe os elementos e sistemas fundamentais que se utilizan na comunicación alámbrica e inalámbrica. 1.2. Describe as formas de conexión na comunicación entre dispositivos dixitais. 2.1. Localiza, intercambia e publica información a través de internet empregando servicios de localización, comunicación intergrupal e gestores de transmisión de sonido, imagen e datos. 2.2. Coñece as medidas de seguridad aplicables a cada situación de risco. 3.1. Desenvolve un sinxelo programa informático para resolver problemas utilizando unha linguaxe de programación. 4.1. Utiliza o ordenador como ferramenta de adquisición e interpretación de datos, e como realimentación de outros procesos cos datos obtidos.
Instalacións en vivendas	1.1 diferencia as instalacións típicas nunha vivenda. 1.2. Interpreta e manexa simboloxía de instalacións eléctricas, calefacción, suministro de auga e saneamento, aire acondicionado e gas. 2.1. Deseña con axuda de software instalacións para unha vivenda tipo con criterios de eficiencia enerxética. 3.1. Realiza montaxes sinxelos e experimenta e analiza o seu funcionamento. 4.1. Propón medidas de reducción do consumo enerxético dunha vivenda.
Electrónica	1.1. Describe o funcionamento dun circuito electrónico analóxico formado por compoñentes elementais.

	1.2. Explica as características e funciones de compoñentes básicos: resistor, condensador, diodo e transistor. 2.1. Emprega simuladores para o deseño e análise de circuitos analóxicos básicos, empregando simboloxía axeitada. 3.1. Realiza a montaxe de circuitos electrónicos analóxicos básicos deseñados previamente. 4.1. Realiza operacións lóxicas elementais empregando o álgebra de boole. 4.2. Relaciona planteamientos lóxicos con procesos técnicos. 5.1. Resuelve mediante portas lóxicas problemas tecnolóxicos sinxelos. 6.1. Monta circuitos dixitais sinxelos.
Control e robótica	1.1 analiza o funcionamento de automatismos en diferentes dispositivos técnicos habituales, diferenciando entre lazo aberto e pechado. 2.1 representa e monta automatismos sinxelos. 3.1. Desenvolve un programa para controlar un sistema automático o un robot que funcione de forma autónoma en función da realimentación que recibe do entorno.
Neumática e hidráulica	1.1. Describe as principais aplicacións das tecnoloxías hidráulica e neumática. 2.2. Identifica e describe as características e funcionamento de este tipo de sistemas. 3.1. Emprega a simboloxía e nomenclatura para representar circuitos cuya finalidad es a de resolver un problema tecnolóxico. 4.1. Realiza montaxes de circuitos sinxelos neumáticos e hidráulicos con compoñentes reales. 4.2. Realiza montaxes de circuitos sinxelos neumáticos e hidráulicos utilizando programas de simulación.
Tecnoloxía e sociedade	1.1. Identifica os cambios tecnolóxicos máis importantes que se produxeron ao longo da historia da humanidad. 2.1. Analiza obxectos técnicos e su relación con o entorno, interpretando a súa función histórica e a evolución tecnolóxica. 3.1. Elabora juicios de valor frente ao desenvolvemento tecnolóxico a partir da análise de obxectos, relacionado inventos e descubrimientos con o contexto no que se desenvolven. 3.2. Interpreta as modificacións tecnolóxicas, económicas e sociales en cada periodo histórico axudándose de documentación escrita e dixital.

16. ANEXO DE RÚBRICAS

CONTROL DE LIBRETA

	INSUFICIENTE (0-4)	SUFICIENTE (5-6)	BEN (7-8)	EXCELENTE (9-10)
PRESENTACIÓN	Presentación de libreta con escasos contidos, pouco coidada e incompleta.	Presenta a libreta con contidos non moi desenvolvidos pero prácticamente completa.	Presenta a libreta con contidos elaborados e sempre completa.	Presenta a libreta con contidos moi elaborados e e con pulcritude. Sempre completa as tarefas.
DEBUXOS	Faltan debuxos e están realizados con baixa calidade e corrección.	Debuxa imaxes con pouca calidade pero aparecen a maioría.	Debuxa imaxes con moita calidade e aparecen sempre nas actividades que os precisen.	Debuxa imaxes con moita calidade e busca debuxos complementarios noutras fontes.
PROBLEMAS e outras actividades	No resolve case nunca os problemas e actividades prantexadas na clase.	Resolve satisfactoriamente a maioría dos problemas e actividades propostas.	Resolve case sempre con corrección os problemas e actividades que se prantexan na clase.	Acada sempre os resultados correctos dos problemas e das actividades prantexadas.

EXPLICACIÓNS, aclaracións e notas	Non aparecen anotacións ou ben aparecen de xeito pontual.	Aparecen anotacións simples.	Aparecen anotacións en todas as seccións.	Aparecen anotacións completas e ampliadas en todas as seccións.

EXPOSICIÓN DE TRABALLOS

	INSUFICIENTE (0-4)	SATISFACTORIO (5-6)	BO (7-8)	EXCELENTE (9-10)
CAPACIDADE DE COMUNICACIÓN	Expón con dificultade, lee o material e non comunica.	Expón con claridade, algo precipitado e nervioso.	Expón claro e ameno o traballo.	Comunica o traballo ao resto da clase cunha exposición clara, amena e rigurosa.
MEDIOS EMPREGADOS	So emprega material escrito.	Emprega material escrito e realiza algunha imaxe no taboleiro.	Emprega material de fotocopias e imaxes para acompañar a súa exposición.	Emprega medios audiovisuais seleccionados para apoio da exposición.
CONCRECIÓN EXPLICATIVA	Non concreta ni se entenden algunhas explicación.	Concreta as súas Explicacións.	Concreta as súas explicacións e aclara aspectos expositivos.	Interaciona con preguntas ao resto da clase e explica calquera aspecto que
CLARIDADE NA EXPRESIÓN	Non se entenden moitos aspectos da súa exposición.	Conecta coa aula pero non todos seguen os seus elementos expositivos.	Conecta coa aula e enténdense a maioría dos seus elementos explicativos.	Conecta coa aula e todos poden seguir os elementos expositivos sen dificultade e consegue que os compañeiros fagan preguntas e amosen

TIC 4ESO
Narciso Valle Campos

ÍNDICE

1. Introdución e Contextualización (2)
2. Contribución ao desenvolvemento das competencias (3)
3. Concreción dos obxectivos do curso
4. Concreción dos estándares de aprendizaxe (5)
5. Concrecións metodolóxicas (17)
6. Materiais e recursos didácticos (17)
7. Criterios sobre a avaliación, a cualificación e promoción do alumnado (18)
8. Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente (19)
9. Plans de seguemento das materias pendentes (20)
10. Procedementos para realizar a avaliación inicial (20)
11. Medidas de atención á diversidade (20)
12. Concreción dos elementos transversais (21)
13. Actividades complementarias e extraescolares (21)
14. Mecanismos de revisión da programación en relación cos resultados académicos (21)
15. Relación de unidades didácticas
16. Anexo rúbricas

1. CONTEXTUALIZACIÓN

4ESO A

A presente programación está dirixida ao alumnado de 4º ESO-A. Atopámonos nun aula de 18 alumnos, dos cales once son mulleres e sete son homes.
A lingua predominante do alumnado é o castelá.
En canto o análise dos resultados do curso anterior hai tres rapaces (un imperativo legal) e tres rapazas (unha imperativo legal) que non acadaron os obxectivos suficientemente.
O profesorado que imparte docencia neste curso é:
Dpto. de ciencias: Lucía Guede Freire, José M. Rivadulla Pereira e Narciso Valle Campos.
Dpto. de linguas: Monserrat García Blanco, Ana I. González Entenza, e Mª Reyes Rosales Aldao e Mercedes Vivero Enjamio.
Dpto. artística: Elena F. Sobral, Ana Mª Acuña e Javier Medrano Iglesias.
Dpto. relixión: Roberto Briz Cid
Outros aspectos relevantes:
Deste alumnado catro precisan reforzo educativo no seu proceso de aprendizaxe por circunstancias diversas: un rapaz con déficit de atención, un rapaz e unha rapaza con dificultades de aprendizaxe nas linguas e unha rapaza con dificultades de aprendizaxe por desmotivación e lagoas de coñecemento.
Catro rapazas e dous rapaces escolleron matemáticas aplicadas e cinco rapaces e sete rapazas escolleron matemáticas académicas.
Nove escolleron educación plástica, visual e audiovisual, cinco rapaces e catro rapazas.
Dez escolleron 2ª lingua estranxeira francés, tres rapaces e sete rapazas.
Dezasete escolleron tecnoloxías da información e comunicación, seis rapaces e once rapazas.
Doce escolleron bioloxía e xeoloxía, oito rapazas e catro rapaces.
Seis escolleron iniciación á actividade emprendedora e empresarial, dous rapaces e catro rapazas.
Seis escolleron tecnoloxía, catro rapazas e dous rapaces.
Doce escolleron física e química, sete rapazas e cinco rapaces.

4ESO B

A presente programación está dirixida ao alumnado de 4º ESO-B. Atopámonos nun aula de 17 alumnos, dos cales once son mulleres e seis son homes.
A lingua predominante do alumnado é o castelá.
En canto o análise dos resultados do curso anterior hai cinco rapaces (un imperativo legal) e tres rapazas que non acadaron os obxectivos suficientemente.
O profesorado que imparte docencia neste curso é:
Dpto. de ciencias: Lucía Guede Freire, José M. Rivadulla Pereira e Narciso Valle Campos.
Dpto. de linguas: Monserrat García Blanco, Ana I. González Entenza, e Mª Reyes Rosales Aldao e Mercedes Vivero Enjamio.
Dpto. artística: Elena F. Sobral, Ana Mª Acuña e Javier Medrano Iglesias.
Dpto. relixión: Roberto Briz Cid
Outros aspectos relevantes:
Deste alumnado tres precisan reforzo educativo no seu proceso de aprendizaxe por circunstancias diversas: un rapaz con déficit de atención e problemas de ansiedade, unha

rapaza con TDAH, un rapaz e unha rapaza con dificultades de aprendizaxe nas linguas e un rapaz con dificultades de aprendizaxe por desmotivación e lagoas de coñecemento.
Catro rapazas e tres rapaces escolleron matemáticas aplicadas e tres rapaces e sete rapazas escolleron matemáticas académicas.
Dez escolleron educación plástica, visual e audiovisual, cinco rapaces e cinco rapazas.
Sete escolleron 2ª lingua estranxeira francés, un rapaz e seis rapazas.
Dezasete escolleron tecnoloxías da información e comunicación, seis rapaces e once rapazas.
Dez escolleron bioloxía e xeoloxía, sete rapazas e tres rapaces.
Sete escolleron iniciación á actividade emprendedora e empresarial, tres rapaces e catro rapazas.
Sete escolleron tecnoloxía, tres rapazas e catro rapaces.
Dez escolleron física e química, sete rapazas e tres rapaces.

Hai unha alumna que se incorpora por primeira vez ao centro procedente doutra comunidade.

2. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS

COMPETENCIAS CLAVE
Comunicación lingüística (CCL)
Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT)
Competencia dixital (CD)
Aprender a aprender (CAA)
Competencias sociais e cívicas (CSC)
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE)
Conciencia e expresións culturais (CCEC)

CCL
Usar a linguaxe como instrumento de comunicación oral e máis escrita.
Usar a linguaxe como ferramenta de comprensión e representación da realidade.
Uso da linguaxe como medio de expresión conceptual, tanto oral como escrita.
CMCCT
Interpretar e expresar con claridade e precisión informacións, datos e argumentación lóxica.
Integrar o coñecemento matemático con outros tipos de coñecemento.
Habilidade para interactuar co mundo físico.
Comprensión de conceptos científicos e técnicos fundamentais.
CD
Buscar, obter, procesar e comunicar información para a transformar en coñecemento.
Pericia na procura de información, na súa selección, rexistro, análise e tratamento.
Dominio das linguaxes específicas básicas.
Uso das TIC como transmisoras e xeradoras de información e coñecemento.
CAA
Ser quen de continuar aprendendo de xeito máis eficaz e autónomo cada vez, axustándose aos propios obxectivos.
Dispoñer dun sentimento de competencia persoal, é dicir, amosar motivación, autoconfianza e gusto por aprender.

Usar a atención, a concentración, a memoria, a comprensión e a expresión lingüística e ter a motivación do logro.
Habilidade para obter información e transformar a mesma en coñecemento propio.
CSC
Desenvolver un comportamento individual cívico de participación cidadá, compromiso social, tolerancia e respeto.
Comprensión crítica da realidade social, política, económica e histórica do mundo, a súa evolución os seus logros, máis os seus problemas.
Análise múltiple das distintas causas e dos distintos sistemas que permitan xulgar os feitos e os problemas sociais e históricos, para reflexionar sobre eles de xeito global e crítico.
Desenvolvemento de estratexias de traballo en grupo: negociación, organización e responsabilidade.
CSIEE
Adquisición da conciencia e aplicación de valores e actitudes persoais: responsabilidade, perseveranza, coñecemento dun mesmo, autoestima, creatividade, autocrítica e control emocional.
Capacidade para elixir con criterio propio, de imaxinar proxectos e de levar adiante as accións necesarias para desenvolver as opcións e plans persoais.
Habilidade para reelaborar os plans iniciais e atopar novas ideas, buscar solucións e levalas a cabo na práctica.
CCEC
Reelaborar ideas e pensamentos propios e alleos, atopar fontes, formas e causas de comprensión e expresión

PERFIL COMPETENCIAL DE ESTÁNDARES

TICB1.1.1 Interactúa con hábitos adecuados en contornos virtuais.
CD, CSC

TICB1.1.2 Aplica poĺíticas seguras de aplicación de contrasinais para a protección da información personal.
CMCCT, CD

TICB1.2.1 Realiza actividades con responsabilidade sobre conceptos como a propiedade e o intercambio de información.
CD, CAA, CSC, CCEC

TICB1.3.1 Consulta distintas fontes e navega coñecendo a importancia da identidade dixital e os tipos de fraude da web.
CD, CAA, CSC

TICB1.3.2 Diferencia o concepto de materiais suxeitos a dereitos de autoría e materiais de libre distribución.
CD, CSC, CCEC

TICB2.1.1 Realiza operacións básicas de organización e almacenamento da información.
CD, CMCCT, CAA

TICB2.1.2 Configura elementos básicos do sistema operativo e de accesibilidade do equipamento informático.
CD, CMCCT

TICB2.2.1 Resolve problemas vinculados aos sistemas operativos e ás aplicacións e aos programas vinculados a estes.
CD, CMCCT, CAA

TICB2.3.1 Administra o equipamento con responsabilidade e coñece aplicacións de comunicación entre dispositivos.
CD, CMCCT

TICB2.4.1 Analiza e coñece diversos compoñentes físicos dun computador, as súas características técnicas e as conexións entre eles.
CD, CMCCT

TICB2.5.1 Describe as formas de conexión na comunicación entre dispositivos dixitais.
CD, CMCCT, CCL

TICB3.1.2 Produce informes que requiren o emprego de follas de cálculo, que inclúan resultados textuais, numéricos e gráficos.
CD, CMCCT, CCL, CSIEE

TICB3.1.3 Elabora bases de datos sinxelas e utiliza a súa funcionalidade para consultar datos, organizar a información e xerar documentos.
CMCCT, CAA, CSIEE

TICB3.2.1. Integra elementos multimedia, imaxe e texto na elaboración de presentacións, adecuando o deseño e a maquetaxe á mensaxe e ao público obxectivo a quen vai dirixido.
CMCCT, CCL, CAA, CSIEE, CCEC, CSC, CD

TICB3.2.2 Emprega dispositivos de captura de imaxe, audio e vídeo, edita a información mediante software específico e crea novos materiais en diversos formatos.
CD, CMCCT, CCL, CAA, CSIEE

TICB4.1.1 Analiza e coñece dispositivos físicos e características técnicas, de conexión e de intercambio de información entre eles.
CD, CMCCT

TICB4.1.2 Coñece os riscos de seguridade e emprega hábitos de protección adecuados.
CD, CMCCT

TICB4.1.3 Describe a importancia da actualización do software e do emprego de antivirus e de devasas para garantir a seguridade.
CD, CMCCT, CCL

TICB5.1.1 Realiza actividades que requiren compartir recursos en redes locais e virtuais.

CMCCT, CD, CAA, CCS

TICB5.2.1 Integra e organiza elementos textuais e gráficos en estruturas hipertextuais
CMCCT, CD, CAA, CCL

TICB5.2.2 Deseña páxinas web e coñece os protocolos de publicación, baixo estándares adecuados e con respecto aos dereitos de propiedade.
CMCCT, CD, CSIEE, CSC, CCL, CCEC

TICB5.3.1 Participa colaborativamente en diversas ferramentas das TIC de carácter social e xestiona os propios
CMCCT, CD, CAA, CCL, CSC, CSIEE

TICB6.1.1 Elabora materiais para a web que permiten acessibilidade á información multiplataforma.
CD, CSIEE, CMCCT

TICB6.1.2 . Realiza intercambio de información en distintas plataformas nas que está rexistrado/a e que ofrecen servizos de formación, lecer, etc …
CD, CMCCT, CCL, CAA, CSIEE

TICB6.1.3 Sincroniza a información entre un dispositivo móbil e outro dispositivo.
CMCCT, CD

TICB6.2.1 Participa activamente en redes sociais con criterios de seguridade.
CD, CMCCT, CCL, CAA, CSC, CSIEE

TICB6.3.1 Emprega canles de distribución de contidos multimédia para aloxar materiais propios e enlazalos noutras producións.
CD, CSC, CMCCT, CCL

Porcentaxe na que os estándares de aprendizaxe contribúen ao desenvolvemento das competencias clave:

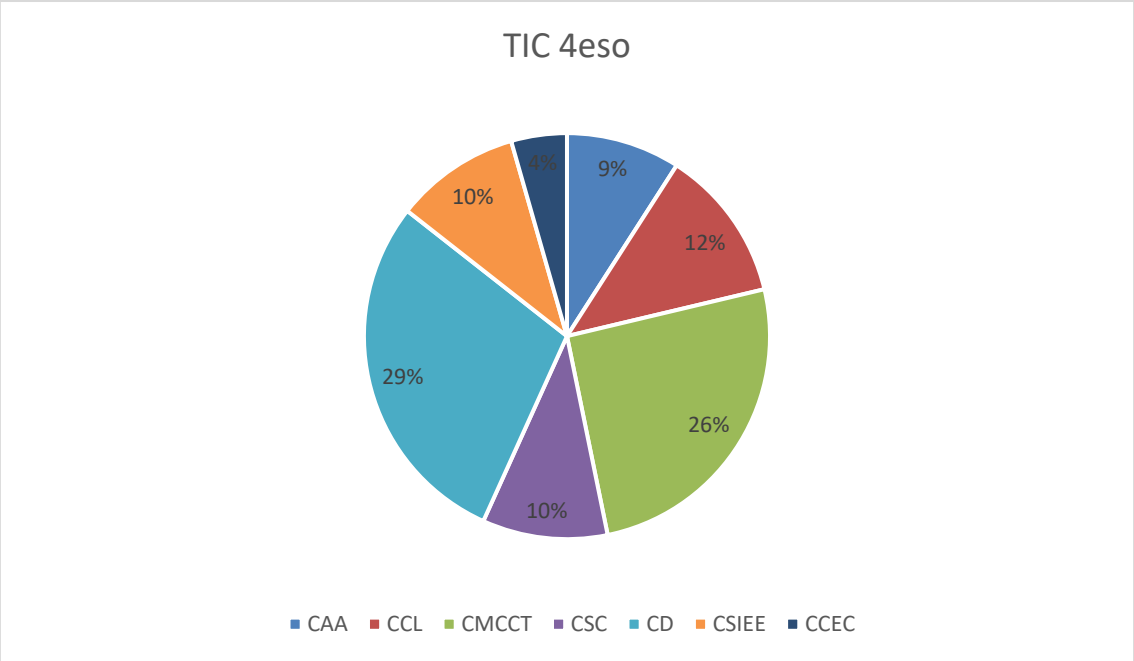

3. CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS DO CURSO

B1. Ética e estética na interacción en rede

- Adoptar condutas e hábitos que adecuados na súa interacción na rede.
- Adoptar condutas e hábitos que lle permiten protexerse na súa interacción na rede.
- Acceder a servicios de intercambio e publicación de información dixital con criterios de seguridade e uso responsable.
- Recoñecer e comprender a importancia da identidade dixital na web.
- Recoñecer e comprender os dereitos dos materiais aloxados na web.

B2: Computadores, sistemas operativos e redes

- Realizar operacións básicas de organización e almacenamento da información nos equipos informáticos.
- Utilizar e configurar equipamentos informáticos, e identificar os elementos que os configuran e a súa función no conxunto.
- Instalar, desinstalar e xestionar diferentes tipos de software.
- Saber utilizar software de comunicación entre diferentes equipos e sistemas.
- Coñecer a arquitectura dun computador, identificar os seus compoñentes básicos, e describir as súas características.
- Coñecer e analizar os elementos e os sistemas que configuran a comunicación con fíos e sen eles.

B3: Organización, deseño e produción de información dixital

- Saber utilizar aplicacións informáticas de escritorio para a produción de documentos.

- Elaborar contidos de imaxe, audio e vídeo, e desenvolver capacidades para integralos en diversas producións.

B4: Seguridade informática

- Adoptar condutas de seguridade activa e pasiva na protección de datos e no intercambio de información.

B5: Publicación e difusión de contidos

- Saber utilizar dispositivos de intercambio de información coñecendo as características da comunicación ou da conexión entre eles.
- Saber elaborar e publicar contidos na web que integren información textual, numérica, sonora e gráfica.
- Saber elaborar e publicar contidos na web que integren información textual, numérica, sonora e gráfica.
- Coñecer os estándares de publicación e emprrgalos na produción de páxinas web e coas ferramentas das TIC de carácter social.

B6: Internet, redes sociais e hiperconexión

- Usar de forma correcta as ferramentas que permiten a accesibilidade ás produción dende diversos dispositivos móbiles e plataformas.
- Usar de forma correcta as ferramentas que permiten a accesibilidade ao intercambio de información dende diversos dispositivos móbiles e plataformas.
- Saber sincronizar de forma correcta a información entre diversos dispositivos móbiles.
- Empregar o sentido crítico e desenvolve hábitos adecuados no uso e no intercambio da información a través de redes sociais e plataformas.
- Publicar e relacionar mediante hiperligazóns información en canles de contidos multimedia, presentacións, imaxe, audio e vídeo.

4. CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

Estándares de aprendizaxe	T 1	T 2	T 3	Grao mínimo de consecución do estándar	Instrumentos de avaliación
TICB1.1.1. Interactúa con hábitos adecuados en contornos virtuais.	X	X	X	Interactúa con hábitos adecuados en contornos virtuais coñecidos e tratados previamente na aula.	Lista de control. Escala de observación.
TICB1.1.2. Aplica políticas seguras de utilización de contrasinais para a protección da información persoal.	X	X	X	Aplica algunhas normas básicas de protección.	Lista de control. Escala de observación.
TICB1.2.1. Realiza actividades con responsabilidade sobre conceptos como a propiedade e o intercambio de información.	X	X	X	Realiza actividades con responsabilidade sobre conceptos como a propiedade e o intercambio de información en entornos moi determinados.	Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
TICB1.3.1. Consulta distintas fontes e navega coñecendo a importancia da identidade dixital e os tipos de fraude da web.	X	X	X	Coñece algúns dos principais fraudes en relación coa identidade dixital.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
TICB1.3.2. Diferencia o concepto de materiais suxeitos a dereitos de autoría e materiais de libre distribución.	X	X	X	Diferencia o concepto de materiais suxeitos a dereitos de autoría e materiais de libre distribución en entornos tratados previamente.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
TICB2.1.1. Realiza operacións básicas de organización e almacenamento da información.	X			Realiza operacións básicas de organización e almacenamento da información en entornos coñecidos e tratados na aula.	Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
TICB2.1.2. Configura elementos básicos do sistema operativo e de accesibilidade do equipamento informático.	X			Realiza configuracións sinxelas.	Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
TICB2.2.1. Resolve problemas vinculados aos sistemas operativos e ás aplicacións e os programas vinculados a estes.	X			Resolve problemas habituais e sinxelos.	Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
TICB2.3.1. Administra o equipamento con responsabilidade e coñece aplicacións de comunicación entre dispositivos.	X			Administra o equipamento con responsabilidade e coñece algunha aplicación de comunicación tratada na aula entre dispositivos.	Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a

					presentación de resultados ao grupo.
TICB2.4.1. Analiza e coñece diversos compoñentes físicos dun computador, as súas características técnicas e as conexións entre eles.	x			Coñece os compoñentes físicos máis relevantes.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
TICB2.5.1. Describe as formas de conexión na comunicación entre dispositivos dixitais.	x			Describe algunhas formas de conexión.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
TICB3.1.1. Elabora e maqueta documentos de texto con aplicacións informáticas que facilitan a inclusión de táboas, imaxes, fórmulas, gráficos, así como outras posibilidades de deseño, e interactúa con outras características do programa.		x		Elabora e maqueta documentos básicos marcados polo profesor.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
TICB3.1.2. Produce informes que requiren o emprego de follas de cálculo, que inclúan resultados textuais, numéricos e gráficos.		x		Utiliza follas de cálculo para elaborar documentos básicos marcados polo profesor.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
TICB3.1.3. Elabora bases de datos sinxelas e utiliza a súa funcionalidade para consultar datos, organizar a información e xerar documentos.		x		Elabora bases de datos cunha estrutura determinada polo profesor.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
TICB3.2.1. Integra elementos multimedia, imaxe e texto na elaboración de presentacións, adecuando o deseño e a maquetaxe á mensaxe e ao público obxectivo a quen vai dirixido.		x		Elabora presentacións básicas con estrutura marcada polo profesor.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
TICB3.2.2. Emprega dispositivos de captura de imaxe, audio e vídeo, edita a información mediante software específico e crea novos materiais en diversos formatos.		x	x	Elabora materiais mediante algunha ferramenta determinada polo profesor.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
TICB4.1.1. Analiza e coñece dispositivos físicos e características técnicas, de conexión e de intercambio de información entre eles.		x		Coñece algún dispositivo en particular e as súas características técnicas.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de

					resultados ao grupo.
TICB4.1.2. Coñece os riscos de seguridade e emprega hábitos de protección adecuados.	x	x	x	Coñece os riscos de seguridade máis relevantes.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
TICB4.1.3. Describe a importancia da actualización do software e do emprego de antivirus e de devasas para garantir a seguridade.				Describe, con argumentos tratados na aula, a importancia da actualización do software e do emprego de antivirus e de devasas para garantir a seguridade.	Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
TICB5.1.1. Realiza actividades que requiren compartir recursos en redes locais e virtuais.		x	x	Realiza actividades básicas marcadas polo profesor.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
TICB5.2.1. Integra e organiza elementos textuais e gráficos en estruturas hipertextuais.			x	Integra elementos simples en estruturas xa establecidas.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
TICB5.2.2. Deseña páxinas web e coñece os protocolos de publicación, baixo estándares adecuados e con respecto aos dereitos de propiedade.			x	Deseña páxinas web premaquetadas.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
TICB5.3.1. Participa colaborativamente en diversas ferramentas das TIC de carácter social e xestiona os propios.			x	Xestiona ferramentas de carácter social.	Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
TICB6.1.1. Elabora materiais para a web que permiten a accesibilidade á información multiplataforma.			x	Elabora materiais para a web.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
TICB6.1.2. Realiza intercambio de información en distintas plataformas nas que está rexistrado/a e que ofrecen servizos de formación, lecer, etc.				Utiliza algunhas plataformas marcadas polo profesor para o intercambio de información básica.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.

TICB6.1.3. Sincroniza a información entre un dispositivo móbil e outro dispositivo.		x	x	Sincroniza a información entre un dispositivo móbil e outro dispositivo en entornos moi concretos.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
TICB6.2.1. Participa activamente en redes sociais con criterios de seguridade.			x	Coñece as pautas máis relevantes para evitar riscos.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.
TICB6.3.1. Emprega canles de distribución de contidos multimedia para aloxar materiais propios e enlazalos noutras producións.	x	x	x	Coñece e utiliza algún canle en particular.	Proba obxectiva individual. Actividades grupais ou individuais con resultados para entregar en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo.

5. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS

As **sesións de aula** empréganse na realización de diferentes actividades introducidas polo profesor coa finalidade de que o alumnado acade os estándares de aprendizaxe co mellor rendemento posible. Estas actividades inclúen a introdución do profesor, o desenvolvemento do establecido e a presentación de resultados, por parte do alumnado, e o control e avaliación da mesma. Estas actividades poden durar 1 ou máis sesións.
O desenvolvemento dos EA vai acompañado dunha práctica pedagóxica esixente tanto para o alumnado como para o profesorado. Para o alumnado, porque se debe implicar na aprendizaxe e na adquisición de habilidades e para o docente, porque terá que despregar os recursos didácticos necesarios que permitan desenvolver os estándares de aprendizaxe propios da área.
O docente deberá creará contextos e situacións que representen retos para os alunos, que os inviten a cuestionarse os seus saberes actuais, que os obriguen ampliar a súa perspectiva e a contrastar os seus pareceres cos dos seus compañeiros, a xustificar e a interpretar con rigor, etc …

O **desenvolvemento** de todo o citado precisará dunha fonte de contidos, ferramentas de traballo físicas e virtuais, unha organización da aula ou do grupo para esta actividade, unha forma concreta de presentar os resultados solicitados (entre outras en papel en formato DIN A4 ou A3, en formato dixital empregando diferentes plataformas ou ben mediante a presentación de resultados ao grupo) e un procedemento adecuado de control e avaliación.

A **avaliación** deste proceso requerirá dunha serie de rúbricas tanto para as actividades como para as probas obxectivas.
As rúbricas utilizadas a este efecto pretenden valorar diferentes aspectos asociados aos estándares de aprendizaxe. Estas rúbricas deben ser coñecidas polo alumnado.
As probas obxectivas para avaliar o traballo individual de cada un dos alunos poderán ser escritas ou en formato dixital.

6. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

No proceso de acadar o mellor desenvolvemento dos diferentes estándares de aprendizaxe escóllense os recursos máis apropiados como:

- Aula xeral, aula de informática, biblioteca e outras aulas.
- Libros de texto e outros libros complementarios.
- Aplicacións WEB.
- Bancos Dixitais de Recursos.
- Material Multiformato Selecto (videos, imáxenes, infografías, mapas conceptuais, presentacións …).

Hoxe en día pódense atopar moitas novedades constantemente en relación cos recursos educativos. Esta situación implica que ao longo do curso é fácil empregar recursos non programados.

7. CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, A CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

Os procedementos de avaliación trimestral poden agruparse en:

Actividades programadas, grupais ou inviduais.

Estas actividades, que van estruturando o desenvolvemento da materia, serán avaliadas coa correspondente rúbrica. Nestas actividades o alumnado pode contar con información en diferentes formatos e coa axuda dos compañeiros e do

profesor. A valoración poderá ser obtida de forma individual ou ben de forma grupal dependendo da estrutura da propia actividade. Inclúense neste apartado todas as actividades ordinarias de aula e traballos de todo tipo.

Probas obxectivas individuais.

Estas probas inviduais poderán ser realizadas de forma escrita ou ben en formato dixital. A valoración das mesmas contará coa correspondente rúbrica. Nestas probas o alumno non poderá contar con axuda externa.

As valoracións das actividades e das probas obxectivas servirán para obter unha nota trimestral.

Naqueles casos nos que a nota trimestral sexa inferior a 5 o alumno deberá repetir algunha ou algunhas das actividades ou das probas obxectivas, dependendo do caso particular, para mellorar o resultado obtido previamente.

Na avaliación ordinaria global considéranse as notas dos tres trimestres coa finalidade de obter unha nota global que reflexe o nivel acadado polo alumno.

O alumno con nota global ordinaria inferior a 5 poderá contar cunha avaliación global extraordinaria para mellorar o seu resultado. Para ser avaliado o alumno deberá realizar as actividades e/ou as probas obxectivas que o profesor indique en cada caso.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

CONTEXTOS DE APLICACIÓN	CCL	CSC	CSIEE	CAA	CMCCT	CCEC	CD
Actividades programadas individuais	25%		30%	25%	30%	30%	40%
Actividades programadas grupais	25%	100%	30%	25%	30%	30%	40%
Probas obxetivas individuais	25%		20%	25%	30%	10%	10%
Libreta	25%		20%	25%	10%	30%	

	CCL	CSC	CSIEE	CAA	CMCCT	CCEC	CD
PORCENTAXE COMPETENCIAL	12%	10%	10%	9%	26%	4%	29%

AVALIACIÓN TRIMESTRAL

- Actividades programadas, grupais ou inviduais: a nota media de estas valoracións representará un 40 % da nota trimestral.
- Probas obxectivas individuais: a nota media de estas valoracións representará un 60 % da nota trimestral.
- A suma das anteriores contribucións proporcionará a nota trimestral.
- Naqueles casos nos que a nota trimestral sexa inferior a 5 o alumno deberá repetir algunha ou algunhas das actividades ou das probas obxectivas, dependendo do caso particular. Con esta corrección das valoracións poderase obter a nova nota trimestral como xa se indicou previamente. Esta nova nota trimestral será considerada en caso de ser superior á nota inicial. No caso contrario vaise manter a nota trimestral previa.

AVALIACIÓN GLOBAL ORDINARIA

- Nesta valoración global do curso serán consideradas as tres notas dos respectivos trimestres. A nota global ordinaria da materia será a nota media

aritmética das citadas tres notas sempre que a nota do terceiro trimestre non a supere. Neste último caso a nota global ordinaria será a nota do terceiro trimestre.

- Aqueles alumnos con nota inferior a 5 deberán presentarse á avaliación global extraordinaria.

AVALIACIÓN GLOBAL EXTRAORDINARIA

Para ser avaliado o alumno deberá realizar as actividades e as probas obxectivas que o profesor indique en cada caso. A valoración das actividades representará un 40 % da nota e a valoración das probas obxectivas un 60 %.

A suma das anteriores contribucións proporcionará a nota da avaliación global extraordinaria.

CRITERIOS DE PROMOCIÓN

A posible PROMOCIÓN ou TITULACIÓN de alumnado con tres materias suspensas será acordada en sesión de avaliación. En relación a esta materia o voto será positivo sempre e cando non exista abandono da materia.

8. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE

O artigo 21 do Decreto 86/2015 prescribe a avaliación dos procesos de ensino e da propia práctica docente, así o recolle tamén o artigo 25 das Instrucións do 30 de xullo 2020 da *Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa*. Esta avaliación é fundamental para valorar os resultados obtidos e coñecer cales son as circunstancias e elementos da nosa programación positivos e cales, pola contra, dificultan a consecución dalgunhas CC e obxectivos. A práctica docente é avaliada de modo continuo. Os instrumentos empregados son o anecdotario de aula, as escalas de valoración numérica con indicadores de logro para os procesos de ensino-aprendizaxe aplicadas ao finalizar cada trimestre, as actas das reunións do Dpto., celebradas cunha periodicidade mensual para realizar unha análise do progreso académico dos estudantes, o seguimento da programación e comentar as conclusións da Comisión de Coordinación Pedagóxica (CCP).

PROCESO DE ENSINO	1	2	3	4
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.				
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe.				
3. Conseguiuse motivar para lograr a actividade intelectual do alumnado.				
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.				
5. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.				
6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.				
7. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
8. Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
9. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.				
10. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.				
11. Dáse un peso real á observación do traballo na aula.				
12. Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.				

LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.

PROCESO PRÁCTICA DOCENTE	1	2	3	4
1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.				
2. Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.				
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.				
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.				
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
6. Combínase o traballo individual e en equipo.				
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.				
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				
9. Incorpóranse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe.				
10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.				
11. Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos.				
12. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección das probas, traballos.				
13. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.				
14. Adecuación, logo da súa aplicación, das ACS propostas e aprobadas.				
15. As medidas de apoio, reforzo, etc. están claramente vinculadas aos estándares.				

LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.

9. PLANS DE SEGUEMENTO DAS MATERIAS PENDENTES

Respecto a aqueles alumnos que teñan a materia do curso anterior non superada non establécense as seguintes medidas:

- Elaborarase un plan individualizado e personalizado de recuperación da materia pendente por trimestre. Os estudantes que cumplan os obxectivos marcados superarán a materia pendente.
- Os alumnos que non cumpran satisfactoriamente os obxectivos trimestrais marcados terán a posibilidade de facer unha proba escrita de mínimos no mes de maio nas datas propostas dende a Xefatura de Estudos.
- No caso de non aprobar poderán realizar a proba extraordinaria en setembro.
- As probas escritas de ambas convocatorias, maio e setembro, recollerán os contidos do curso anterior e serán similares ás do curso ordinario sendo cualificadas seguindo os mesmos criterios.

10. PROCEDEMENTOS PARA REALIZAR A AVALIACIÓN INICIAL

A avaliación inicial ten como obxectivo fundamental analizar, antes de iniciar un proceso de ensino-aprendizaxe, a situación de cada estudante. Na avaliación inicial pódense diagnosticar aspectos como as concepcións alternativas, as estratexias espontáneas de razoamento, as experiencias persoais e os hábitos e actitudes que determinan, en boa medida, o sentido da aprendizaxe.

Durante a avaliación inicial do presente curso analizarase con especial interés a competencia TIC dos estudantes, cómpre coñecer as destrezas do alumnado no uso do

ordenador para garantir que son capaces de continuar a súa formación no hipotético caso de ter que realizar o ensino a distancia.
Durante as dúas primeiras semanas do curso realizarase unha proba escrita, deseñada tendo en conta o currículo do curso anterior e as adaptacións feitas á programación pola pandemia. Os resultados destas probas, xunto coa observación do traballo na aula, a información aportada polo Departamento de Orientación e a Memoria Final do curso 2021/2022, permiten adoptar decisións sobre cales son os puntos de partida e poder adaptar así o proceso de ensino aprendizaxe e a propia programación didáctica ás necesidades detectadas.

11. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

4ESO

As medidas que se levan a cabo son:

- Ordinarias:
- Adaptación dos tempos, instrumentos e procedementos de avaliación.
- Reforzo educativo.

Actividades de reforzo: O alumnado con máis dificultades de aprendizaxe traballará sobre contidos mínimos das unidades didácticas para acadar or obxectivos mínimos. Teranse sempre en conta os protocolos establecidos pola Xunta de Galicia para o alumnado de necesidades específicas de apoio educativo.

- Emprego das TIC.
- Traballo cooperativo. Contribúe ao desenvolvemento de habilidades comunicativas, traballo en grupo e flexivilidade de pensamento.
- Titoría entre iguais.
- Aprendizaxe por proxectos.
- Traballo en equipo. Favorece o desenvolvemento de habilidades sociais e a inclusión.

- Extraordinarias:
- Adaptacións curriculares significativas.
- Atención educativa ao alumnado, que por circunstancias diversas, presenta dificultades para unha asistencia continuada ao centro educativo.

Con aqueles alumnos e alumnas que presenten unha situación de desventaxe académica a causa dunha enfermidade de larga duración ou de períodos de hospitalización continuos, tomaranse as medidas máis axeitadas para cada caso adaptándose en todo momento á situación e respectando os tempos que veñan dados polas secuelas da enfermidade.

Os métodos de avaliación terán en conta a diversidade de necesidades do alumnado presente na aula.

12. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS

Coa finalidade de mellorar a comunicación lingüística realizaremos análise de textos científicos relacionados coa materia, utilizaremos en determinadas sesións vocabulario científico básico en inglés e utilizaremos a presentación oral de contidos como técnica de presentación de resultados.

Serán utilizadas diferentes técnicas de presentación de contidos e procedementos como mapas conceptuais, liñas temporais, infografías e outras alternativas que ofrecen diferentes aplicacións informáticas.
Realizaremos operacións de cálculo numérico, representacións de datos e interpretación de resultados.
En determinadas sesións a reprodución artística de conceptos pode ser interesante e ao mesmo tempo motivante e estimulante para o alumnado. Con este tipo de técnica preténdese tamén reforzar a representación simbólica, a capacidade de desenvolver novas ideas propias, o espírito crítico e a percepción de conceptos con maior claridade.
En todo momento o ambiente de aula, entre os propios alumnos e entre o profesor e os alumnos, pretende promover o desenvolvemento da igualdade efectiva entre homes e mulleres, a prevención da violencia de xénero ou contra persoas con discapacidade e os valores inherentes ao principio de igualdade de trato e non discriminación por calquera condición ou circunstancia persoal ou social.

13. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Serán programadas polo departamento coa suficiente antelación en función da oferta.

14. MECANISMOS DE REVISIÓN DA PROGRAMACIÓN EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS

Tal e como establece o artigo 25 das Instrucións do 30 de xullo 2020 da *Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa* é prescritivo avaliar a PD para realizar as modificacións que se estimen oportunas no curso seguinte co obxectivo de mellorala e adaptala ás necesidades do alumnado e do proceso de ensino.
A programación é revisada antes do comezo de curso para incorporar aquelas conclusións da Memoria Final do curso 2021/2022 que se consideren relevantes. Durante o curso, o estudo dos resultados académicos e a análise das súas causas permite establecer medidas correctoras. Nas reunións de Departamento trimestral realizarase un seguimento do nivel de cumprimento das programacións. As modificacións que se deriven desta análise serán acordadas polo Dpto. e quedarán reflectidas nunha acta sendo tamén incluídas na Memoria Final.
1.- Nas sesións de avaliación trimestral e tendo en conta os resultados académicos faremos constar en acta os seguintes aspectos:

- Análise estadístico dos resultados xerais do grupo e valoración dos mesmos.
- Casos particulares analizados e medidas a adoptar.
- Clima de traballo na aula.
- Valoración dos apoios e reforzos.
- Grao de desenvolvemento das competencias en xeral.
- Compromisos para a seguinte avaliación.

2.- Ao remate do curso e como parte da Memoria Final revisarase a programación tendo en conta:

- Unidades non impartidas e as causas que o impediron.
- As modificacións introducidas.
- As propostas de mellora a ter en conta no próximo curso.
- Os resultados académicos e as posibles causas que afectaron negativamente.

- A valoración dos recursos, medidas de atención á diversidade aplicadas e actividades complementarias.
- As conclusións obtidas na avaliación.

INDICADORES DE LOGRO	**1**	**2**	**3**	**4**
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas ou proxectos a partir dos elementos do currículo.				
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas / temas / proxectos.				
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.				
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades, temas ou proxectos.				
5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.				
6. Asignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.				
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.				
8. Asociación de cada estándar cos elementos transversais a desenvolver.				
9. Fixación dunha estratexia metodolóxica común para todo o departamento.				
10. Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
11. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
12. Adecuación do libro de texto .				
13. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.				
14. Adecuación da proba de avaliación inicial, elaborada a partir dos estándares.				
15. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos.				
16. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.				
17. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final.				
18. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria.				
19. Adecuación dos criterios establecidos para o seguimento de materias pendentes.				
20. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación desas materias pendentes.				
21. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				
22. Adecuación dos programas de apoio, recuperación, vinculados aos estándares.				
23. Adecuación das medidas específicas de atención ao alumnado con NEAE.				
24. Grao de desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas.				
25. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos.				
26. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre os criterios de promoción.				
27. Adecuación do seguimento e da revisión da programación ao longo do curso.				
28. Contribución desde a materia ao plan de lectura do centro.				
29. Grao de integración das TIC no desenvolvemento da materia.				
LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO**				

Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.

15. RELACIÓN DE UNIDADES DIDÁCTICAS

UNIDADES DIDÁCTICAS	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
Ética e estética na interacción en rede	TICB1.1.1. Interactúa con hábitos adecuados en contornos virtuais. TICB1.1.2. Aplica políticas seguras de utilización de contrasinais para a protección da información persoal. TICB1.2.1. Realiza actividades con responsabilidade sobre conceptos como a propiedade e o intercambio de información. TICB1.3.1. Consulta distintas fontes e navega coñecendo a importancia da identidade dixital e os tipos de fraude da web. TICB1.3.2. Diferencia o concepto de materiais suxeitos a dereitos de autoría e materiais de libre distribución.
Computadores, sistemas operativos e redes	TICB2.1.1. Realiza operacións básicas de organización e almacenamento da información. TICB2.1.2. Configura elementos básicos do sistema operativo e de accesibilidade do equipamento informático. TICB2.2.1. Resolve problemas vinculados aos sistemas operativos e ás aplicacións e os programas vinculados a estes. TICB2.3.1. Administra o equipamento con responsabilidade e coñece aplicacións de comunicación entre dispositivos. TICB2.4.1. Analiza e coñece diversos compoñentes físicos dun computador, as súas características técnicas e as conexións entre eles. TICB2.5.1. Describe as formas de conexión na comunicación entre dispositivos dixitais.
Organización, deseño e produción de información dixital	TICB3.1.1. Elabora e maqueta documentos de texto con aplicacións informáticas que facilitan a inclusión de táboas, imaxes, fórmulas, gráficos, así como outras posibilidades de deseño, e interactúa con outras características do programa. TICB3.1.2. Produce informes que requiren o emprego de follas de cálculo, que inclúan resultados textuais, numéricos e gráficos. TICB3.1.3. Elabora bases de datos sinxelas e utiliza a súa funcionalidade para consultar datos, organizar a información e xerar documentos. TICB3.2.1. Integra elementos multimedia, imaxe e texto na elaboración de presentacións, adecuando o deseño e a maquetaxe á mensaxe e ao público obxectivo a quen vai dirixido. TICB3.2.2. Emprega dispositivos de captura de imaxe, audio e vídeo, edita a información mediante software específico e crea novos materiais en diversos formatos.
Seguridade informática	TICB4.1.1. Analiza e coñece dispositivos físicos e características técnicas, de conexión e de intercambio de información entre eles. TICB4.1.2. Coñece os riscos de seguridade e emprega hábitos de protección adecuados. TICB4.1.3. Describe a importancia da actualización do software e do emprego de antivirus e de devasas para garantir a seguridade.
Publicación e difusión de contidos	TICB5.1.1. Realiza actividades que requiren compartir recursos en redes locais e virtuais. TICB5.2.1. Integra e organiza elementos textuais e gráficos en estruturas hipertextuais. TICB5.2.2. Deseña páxinas web e coñece os protocolos de publicación, baixo estándares adecuados e con respecto aos dereitos de propiedade. TICB5.3.1. Participa colaborativamente en diversas ferramentas das TIC de carácter social e xestiona os propios.
Internet, redes sociais e hiperconexión	TICB6.1.1. Elabora materiais para a web que permiten a accesibilidade á información multiplataforma. TICB6.1.2. Realiza intercambio de información en distintas plataformas nas que está rexistrado/a e que ofrecen servizos de formación, lecer, etc. TICB6.1.3. Sincroniza a información entre un dispositivo móbil e outro dispositivo. TICB6.2.1. Participa activamente en redes sociais con criterios de seguridade. TICB6.3.1. Emprega canles de distribución de contidos multimedia para aloxar materiais propios e enlazalos noutras producións.

16. ANEXO DE RÚBRICAS

CONTROL DE LIBRETA

	INSUFICIENTE (0-4)	SUFICIENTE (5-6)	BEN (7-8)	EXCELENTE (9-10)
PRESENTACIÓN	Presentación de libreta con escasos contidos, pouco coidada e incompleta.	Presenta a libreta con contidos non moi desenvolvidos pero prácticamente completa.	Presenta a libreta con contidos elaborados e sempre completa.	Presenta a libreta con contidos moi elaborados e e con pulcritude. Sempre completa as tarefas.
DEBUXOS	Faltan debuxos e están realizados con baixa calidade e corrección.	Debuxa imaxes con pouca calidade pero aparecen a maioría.	Debuxa imaxes con moita calidade e aparecen sempre nas actividades que os precisen.	Debuxa imaxes con moita calidade e busca debuxos complementarios noutras fontes.
PROBLEMAS e outras actividades	No resolve case nunca os problemas e actividades prantexadas na clase.	Resolve satisfactoriamente a maioría dos problemas e actividades propostas.	Resolve case sempre con corrección os problemas e actividades que se prantexan na clase.	Acada sempre os resultados correctos dos problemas e das actividades prantexadas.
EXPLICACIÓNS, aclaracións e notas	Non aparecen anotacións ou ben aparecen de xeito pontual.	Aparecen anotacións simples.	Aparecen anotacións en todas as seccións.	Aparecen anotacións completas e ampliadas en todas as seccións.

EXPOSICIÓN DE TRABALLOS

	INSUFICIENTE (0-4)	SATISFACTORIO (5-6)	BO (7-8)	EXCELENTE (9-10)
CAPACIDADE DE COMUNICACIÓN	Expón con dificultade, lee o material e non comunica.	Expón con claridade, algo precipitado e nervioso.	Expón claro e ameno o traballo.	Comunica o traballo ao resto da clase cunha exposición clara, amena e rigurosa.
MEDIOS EMPREGADOS	So emprega material escrito.	Emprega material escrito e realiza algunha imaxe no taboleiro.	Emprega material de fotocopias e imaxes para acompañar a súa exposición.	Emprega medios audiovisuais seleccionados para apoio da exposición.
CONCRECIÓN EXPLICATIVA	Non concreta ni se entenden algunhas explicación.	Concreta as súas Explicacións.	Concreta as súas explicacións e aclara aspectos expositivos.	Interaciona con preguntas ao resto da clase e explica calquera aspecto que

CLARIDADE NA EXPRESIÓN	Non se entenden moitos aspectos da súa exposición.	Conecta coa aula pero non todos seguen os seus elementos expositivos.	Conecta coa aula e enténdense a maioría dos seus elementos explicativos.	Conecta coa aula e todos poden seguir os elementos expositivos sen dificultade e consegue que os compañeiros fagan preguntas e amosen

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

CURSO 2022/2023

CENTRO: CPR PLURILINGÜE LA INMACULADA

MATERIA: XEOGRAFÍA E HISTORIA
CURSOS: 2º e 4º ESO

DATA: 09– 09 - 2022

1.- Contextualización 2

2.- Contribución ao desenvolvemento das competencias 3

3.- Obxectivos da materia 5

4.- Concreción dos estándares de aprendizaxe 6

5.- Concrecións metodolóxicas 29

6.- Materiais e recursos didácticos 30

7.- Criterios sobre a avaliación, a cualificación e promoción 30

8.- Indicadores de logro para avaliar o ensino e a práctica docente 32

9.- Plans de seguemento das materias pendentes 33

10.- Procedementos para realizar a avaliación inicial 33

11.- Medidas de atención á diversidade 34

12.- Concreción dos elementos transversais 34

13.- Actividades complementarias e extraescolares 35

14.- Mecanismos de revisión da programación en relación

cos resultados académicos 36

1.- CONTEXTUALIZACIÓN.

	ALUMNOS Total	ALUMNOS Homes	ALUMNOS Mulleres	Alumnos novos no centro	Lingua predominante	Alumnos que non promocionaron	Alumnos que promocionan por imperativo legal	Alumnos que non acadaron os obxectivos (pendentes)	Necesidades especiais e reforzo educativo: TDAH- déficit de atención e hiperactividade	TDA- déficit de atención	TEA - trastorno do espectro autista	Dificultades de aprendizaxe: Lagoas de coñecemento	Dificultades de aprendizaxe: Lateralidade cruzada	Dificultades de aprendizaxe: Razoamento lóxico-matemático	Dificultades de aprendizaxe: Comprensión e razoamento	Dislexia	Altas capacidades	Dificultades nas linguas (alumnos do estranxeiro*)	Condicións persoais: Plan Alerta Escolar	Situación familiar desfavorecida	Trastorno de ansiedade	Problemas socioemocionais	Protocolo de Identidade de Xénero	Exentos de Francés	Exentos de galego	Adaptacións curriculares (ACI)
1º A	20	10	10	3	C	1		1		3	1			1	1	1						1		5		
1º B	20	12	8		C			2	1		1				1		2	2						5		
2º A	24	17	7		C	1	3	3	2			1		2	2			1*						6		
2º B	24	11	13		C	2	1	5	1		3							2/1*						4		
3º A	18	10	8	1	C	1		7	2						2					1						
3º B	18	9	9		C	1	1	3		1	2	1			2							1				
4º A	18	7	11		C	1	2	5		1		1						2								
4º B	17	6	11	1	C		1	7	1	1		1						2			1					

	MATEMÁTICAS: ACADÉMICAS	MATEMÁTICAS: APLICADAS	OPTATIVAS 4º ESO: FÍSICA &QUÍMICA & BIOLOXÍA	OPTATIVAS 4º ESO: INICIATIVA E ESPÍRITU EMP. & TECNOLOXÍA	OPTATIVAS 4º ESO: TIC	OPTATIVAS 4º ESO: FRANCÉS	OPTATIVAS 4º ESO: ED .PLÁSTICA E VISUAL	OPTATIVAS 3º ESO: FRANCÉS	OPTATIVAS 3º ESO: EDUCACIÓN DIXITAL	OPTATIVAS 3º ESO: C. CLÁSIC	DEPARTAMENTO DE CIENCIAS: 1	2	3	4	5	DEPARTAMENTO ARTÍSTICA: 6	7	8	DEPARTAMENTO DE LINGUAS: 9	10	11	12	13	14	15	DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN: 16
1º A													X	X		X		X	X	X	X	X	X			X
1º B												X		X		X		X	X	X	X	X	X			X
2º A													X	X	X		X	X	X	X		X	X			X
2º B												X		X			X	X	X		X	X	X			X
3º A								4	11	3		X			X	X	X	X	X		X	X		X	X	X
3º B								3	11	4	X	X			X	X	X	X	X		X	X		X	X	X
4º A	12	6	12	6	17	10	9				X		X		X	X		X	X		X	X		X	X	X
4º B	10	7	10	7	17	7	10				X		X		X	X		X	X		X	X		X	X	X

C- Lingua predominate castelán
G- Lingua predominate galego

PROFESORADO QUE IMPARTE CLASE NA ESO:

DEPARTAMENTO DE CIENCIAS
1. Lucía Guede Freire
2. Mª Mar López Fariña
3. José M. Rivadulla Pereira
4. Jose Blanco Barros.
5. Narciso Valle Campos

DEPARTAMENTO DE ARTÍSTICA
6. Ana Mª Acuña Rodríguez
7. Mar Castro-Rial Castro
8. Elena F. Sobral Viquiera
9. Javier Medrano Iglesias.

DEPARTAMENTO LINGUAS
10. Begoña Diz Magariños
11. Ana I. González Entenza
12. Mª Reyes Rosales Aldao
13. Mª del Carmen Fernández Villar
14. Montserrat García Blanco
15. Mercedes Vivero Enjamio

DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN
16. Roberto Briz Cid

2.- CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS. PERFIL COMPETENCIAL DOS ESTÁNDARES.

A achega da Xeografía e Historia ao desenvolvemento das competencias clave é moi salientable.

Pártese da consideración dos perfís de competencias como un instrumento operativo e útil; non é preciso enumerar todos e cada un dos estándares de aprendizaxe para cada unha das competencias claves en cada curso e cada materia (Decreto 86/2015 e Orde do 15 de xullo de 2015); é máis axeitado establecer os estándares considerados básicos para a adquisición de cada competencia.

No perfil de competencias, se elixiron os estándares de aprendizaxe fundamentais e básicos para acadar un grado de dominio adecuado en cada competencia clave nas materias impartidas na ESO.

Os perfís de competencias das materias de Xeografía e Historia, na ESO son os seguintes:

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA (CCL)			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
2º	XH	XHB1.2.1.	Enumera e describe as peculiaridades do medio físico español e galego.
2º	XH	XHB1.3.2	Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de España.
2º	XH	XHB1.4.2	Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de Galicia.
2º	XH	XHB1.5.1	Localiza nun mapa os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos de España.
2º	XH	XHB1.7.	Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.
2º	XH	XHB2.2.1.	Explica as características da poboación europea.
2º	XH	XHB2.2.2.	Compara entre países a poboación europea segundo a súa distribución, a súa evolución e a súa dinámica.
2º	XH	XHB2.3.1.	Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.
2º	XH	XHB2.3.2.	Analiza en distintos medios os movementos migratorios nas últimas tres décadas en España.
2º	XH	XHB2.4.1.	Coñece o proceso da emigración galega, as súas etapas e os destinos principais.
2º	XH	XHB2.5.1.	Realiza un gráfico con datos da evolución do crecemento da poboación urbana no mundo.
2º	XH	XHB2.5.2.	Sitúa no mapa do mundo as vinte cidades máis poboadas, di a que país pertencen e explica a súa posición económica.
2º	XH	XHB2.6.1.	Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.
2º	XH	XHB2.6.2.	Distingue os tipos de cidades do noso continente.
2º	XH	XHB2.7.1.	Interpreta textos que expliquen as características das cidades de España e de Galicia, axudándose de internet ou de medios de comunicación escrita.
2º	XH	XHB2.8.1.	Sitúa os parques natu- rais españois nun mapa, e explica a situación actual dalgúns deles.
2º	XH	XHB2.8.2.	Elabora gráficos de distinto tipo (lineais, de barra e de sectores) en soportes virtuais ou analóxicos, que reflictan informa- ción económica e demográfica de países ou áreas xeográficas a partir dos datos elixidos.
2º	XH	XHB2.9.1.	Clasifica as principais paisaxes humanizadas españolas a través de imaxes.

2º	XH	XHB2.10.1.	Compara paisaxes humanizadas españolas segundo a súa actividade económica
2º	XH	XHB3.5.1.	Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.
2º	XH	XHB3.9.2.	Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.
2º	XH	XHB3.10.2.	Explica a importancia do Camiño de Santiago.
2º	XH	XHB3.12.1.	Describe características da arte románica, gótica e islámica.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA (CMCCT)			
NIVEL	ÁREA	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	
2º	XH	XHB1.1.1.	Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa de España e de Galicia, utilizando datos de coordenadas xeográficas.
2º	XH	XHB1.2.1.	Enumera e describe as peculiaridades do medio físico español e galego.
2º	XH	XHB1.3.1.	Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo español.
2º	XH	XHB1.3.2.	Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de España.
2º	XH	XHB1.4.1.	Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo galego.
2º	XH	XHB1.4.2.	Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de Galicia.
2º	XH	XHB1.5.1.	Localiza nun mapa os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos de España.
2º	XH	XHB1.5.2.	Analiza e compara as zonas bioclimáticas españolas utilizando gráficos e imaxes.
2º	XH	XHB1.5.3.	Localiza nun mapa os espazos bioclimáticos de Galicia.
2º	XH	XHB1.6.1.	Distingue e localiza nun mapa as paisaxes de España e de Galicia.
2º	XH	XHB1.7.1.	Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.
2º	XH	XHB2.1.1.	Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas.
2º	XH	XHB2.1.2.	Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.
2º	XH	XHB2.2.2.	Compara entre países a poboación europea segundo a súa distribución, a súa evolución e a súa dinámica.
2º	XH	XHB2.3.1.	Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.

2º	XH	XHB2.3.2.	Analiza en distintos medios os movementos migratorios nas últimas tres décadas en España.
2º	XH	XHB2.4.1.	Coñece o proceso da emigración galega, as súas eta- pas e os destinos principais.
2º	XH	XHB2.5.1.	Realiza un gráfico con datos da evolución do crecemento da poboación urbana no mundo.
2º	XH	XHB2.5.2.	Sitúa no mapa do mundo as vinte cidades máis poboadas, di a que país pertencen e explica a súa posición económica.
2º	XH	XHB2.6.1.	Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.
2º	XH	XHB2.6.2.	Distingue os tipos de cidades do noso continente.
2º	XH	XHB2.7.1.	Interpreta textos que expliquen as características das cidades de España e de Galicia, axudándose de internet ou de medios de comunicación escrita.
2º	XH	XHB2.8.1.	Sitúa os parques naturais españois nun mapa, e explica a situación actual dalgúns deles.
2º	XH	XHB2.8.2.	Elabora gráficos de distinto tipo (lineais, de barra e de sectores) en soportes virtuais ou analóxicos, que reflictan información económica e demográfica de países ou áreas xeográficas a partir dos datos elixidos.
2º	XH	XHB2.9.1.	Clasifica as principais paisaxes humanizadas españolas a través de imaxes.
2º	XH	XHB2.10.1.	Compara paisaxes humanizadas españolas segundo a súa actividade económica.
2º	XH	XHB3.3.1.	Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.
2º	XH	XHB3.3.2.	Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.
2º	XH	XHB3.4.1.	Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.
2º	XH	XHB3.9.2.	Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA DIXITAL (CD)			
NIVEL	ÁREA	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	
2º	XH	XHB1.1.1.	Localiza espazos xeo- gráficos e lugares nun mapa de España e de Galicia, utilizando

			datos de coordenadas xeográficas.
2º	XH	XHB1.2.1.	Enumera e describe as peculiaridades do medio físico español e galego.
2º	XH	XHB1.3.1.	Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo español.
2º	XH	XHB1.3.2.	Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de España.
2º	XH	XHB1.4.1.	Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo galego.
2º	XH	XHB1.4.2.	Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de Galicia.
2º	XH	XHB1.5.1.	Localiza nun mapa os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos de España.
2º	XH	XHB1.5.2.	Analiza e compara as zonas bioclimáticas españolas utilizando gráficos e imaxes.
2º	XH	XHB1.5.3.	Localiza nun mapa os espazos bioclimáticos de Galicia.
2º	XH	XHB1.6.1.	Distingue e localiza nun mapa as paisaxes de España e de Galicia.
2º	XH	XHB1.7.1.	Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.
2º	XH	XHB2.1.1.	Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas.
2º	XH	XHB2.1.2.	Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.
2º	XH	XHB2.2.1.	Explica as características da poboación europea.
2º	XH	XHB2.2.2.	Compara entre países a poboación europea segundo a súa distribución, a súa evolución e a súa dinámica.
2º	XH	XHB2.3.1.	Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.
2º	XH	XHB2.3.2.	Analiza en distintos medios os movementos migratorios nas últimas tres décadas en España.
2º	XH	XHB2.4.1.	Coñece o proceso da emigración galega, as súas eta- pas e os destinos principais.
2º	XH	XHB2.5.1.	Realiza un gráfico con datos da evolución do crecemen- to da poboación urbana no mundo.
2º	XH	XHB2.5.2.	Sitúa no mapa do mundo as vinte cidades máis poboadas, di a que país pertencen e explica a súa posición económica.
2º	XH	XHB2.6.1.	Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.
2º	XH	XHB2.6.2.	Distingue os tipos de cidades do noso continente.
2º	XH	XHB2.7.1.	Interpreta textos que expliquen as características das cidades de España e de Galicia, axudándose de internet ou de medios de comunicación escrita.

2º	XH	XHB2.8.1.	Sitúa os parques naturais españois nun mapa, e explica a situación actual dalgúns deles.
2º	XH	XHB2.8.2.	Elabora gráficos de distinto tipo (lineais, de barra e de sectores) en soportes virtuais ou analóxicos, que reflictan información económica e demográfica de países ou áreas xeográficas a partir dos datos elixidos.
2º	XH	XHB2.9.1.	Clasifica as principais paisaxes humanizadas españolas a través de imaxes.
2º	XH	XHB2.10.1.	Compara paisaxes humanizadas españolas segundo a súa actividade económica.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA DE APRENDER A APRENDER (CAA)			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
2º	XH	XHB1.1.1.	Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa de España e de Galicia, utilizando datos de coordenadas xeográficas.
2º	XH	XHB1.2.1.	Enumera e describe as peculiaridades do medio físico español e galego.
2º	XH	XHB1.3.1.	Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo español.
2º	XH	XHB1.3.2.	Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de España.
2º	XH	XHB1.4.1.	Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo galego.
2º	XH	XHB1.4.2.	Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de Galicia.
2º	XH	XHB1.5.1.	Localiza nun mapa os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos de España.
2º	XH	XHB1.5.2.	Analiza e compara as zonas bioclimáticas españolas uti- lizando gráficos e imaxes.
2º	XH	XHB1.5.3.	Localiza nun mapa os espazos bioclimáticos de Galicia.
2º	XH	XHB1.6.1.	Distingue e localiza nun mapa as paisaxes de España e de Galicia.
2º	XH	XHB1.7.1.	Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.
2º	XH	XHB2.1.1.	Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas.
2º	XH	XHB2.1.2.	Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.
2º	XH	XHB2.2.2.	Compara entre países a poboación europea segundo a súa distribución, a súa evolución e a súa dinámica.

2º	XH	XHB2.3.1.	Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.
2º	XH	XHB2.3.2.	Analiza en distintos medios os movementos migratorios nas últimas tres décadas en España.
2º	XH	XHB2.4.1.	Coñece o proceso da emigración galega, as súas etapas e os destinos principais.
2º	XH	XHB2.5.1.	Realiza un gráfico con datos da evolución do crecemen- to da poboación urbana no mundo.
2º	XH	XHB2.5.2.	Sitúa no mapa do mundo as vinte cidades máis poboadas, di a que país pertencen e explica a súa posición económica.
2º	XH	XHB2.6.1.	Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.
2º	XH	XHB2.6.2.	Distingue os tipos de cidades do noso continente.
2º	XH	HB2.7.1.	Interpreta textos que expliquen as características das cidades de España e de Galicia, axudándose de internet ou de medios de comunicación escrita.
2º	XH	XHB2.8.1.	Sitúa os parques naturais españois nun mapa, e explica a situación actual dalgúns deles.
2º	XH	XHB2.8.2.	Elabora gráficos de distinto tipo (lineais, de barra e de sectores) en soportes virtuais ou analóxicos, que reflictan información económica e demográfica de países ou áreas xeográficas a partir dos datos elixidos.
2º	XH	XHB2.9.1.	Clasifica as principais paisaxes humanizadas españolas a través de imaxes.
2º	XH	XHB2.10.1.	Compara paisaxes humanizadas españolas segundo a súa actividade económica.
2º	XH	XHB3.2.1.	Nomea e identifica catro clases de fontes históricas.
2º	XH	XHB3.2.2.	Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiais ou textuais.
2º	XH	XHB3.6.1.	Utiliza as fontes históricas e entende os límites do que se pode escribir sobre o pasado.
2º	XH	XHB3.7.1.	Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos xermánicos.
2º	XH	XHB3.10.1.	Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiás na Península Ibérica.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIAS SOCIAIS E CÍVICAS (CSC)			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
2º	XH	XHB2.1.1.	Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas.
2º	XH	XHB2.1.2.	Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.
2º	XH	XHB2.2.1.	Explica as características da poboación europea.
2º	XH	XHB2.2.2.	Compara entre países a poboación europea segundo a súa distribución, a súa evolución e a súa dinámica.
2º	XH	XHB2.3.1.	Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.
2º	XH	XHB2.3.2.	Analiza en distintos medios os movementos migratorios nas últimas tres décadas en España.
2º	XH	XHB2.4.1.	Coñece o proceso da emigración galega, as súas etapas e os destinos principais.
2º	XH	XHB2.5.1.	Realiza un gráfico con datos da evolución do crecemento da poboación urbana no mundo.
2º	XH	XHB2.5.2.	Sitúa no mapa do mundo as vinte cidades máis poboadas, di a que país pertencen e explica a súa posición económica.
2º	XH	XHB2.6.1.	Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.
2º	XH	XHB2.6.2.	Distingue os tipos de cidades do noso continente.
2º	XH	XHB2.7.1.	Interpreta textos que expliquen as características das cidades de España e de Galicia, axudándose de internet ou de medios de comunicación escrita.
2º	XH	XHB2.8.1.	Sitúa os parques naturais españois nun mapa, e explica a situación actual dalgúns deles.
2º	XH	XHB2.9.1.	Clasifica as principais paisaxes humanizadas españolas a través de imaxes.
2º	XH	XHB2.10.1.	Compara paisaxes humanizadas españolas segundo a súa actividade económica.
2º	XH	XHB3.1.1.	Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado.
2º	XH	XHB3.2.1.	Nomea e identifica catro clases de fontes históricas.
2º	XH	XHB3.2.2.	Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiais ou textuais.
2º	XH	XHB3.3.1.	Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando

			para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.
2º	XH	XHB3.3.2.	Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.
2º	XH	XHB3.4.1.	Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.
2º	XH	XHB3.5.1.	Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.
2º	XH	XHB3.6.1.	Utiliza as fontes históricas e entende os límites do que se pode escribir sobre o pasado.
2º	XH	XHB3.7.1.	Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos xermánicos.
2º	XH	XHB3.8.1.	Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.
2º	XH	XHB3.9.1.	Comprende as orixes do Islam e o seu alcance posterior.
2º	XH	XHB3.9.2.	Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.
2º	XH	XHB3.10.1.	Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiás na Península Ibérica.
2º	XH	XHB3.10.2.	Explica a importancia do Camiño de Santiago.
2º	XH	XHB3.11.1.	Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas.
2º	XH	XHB3.12.1.	Describe características da arte románica, gótica e islámica.
2º	XH	XHB2.1.1.	Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas.
2º	XH	XHB2.1.2.	Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIAS EN SENTIDO DE INICIATIVA E ESPÍRITO EMPRENDEDOR (CSIEE)			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
2º	XH	XHB1.5.2.	Analiza e compara as zonas bioclimáticas españolas utilizando gráficos e imaxes.
2º	XH	XHB3.3.1.	Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA DE CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAIS (CCEC)			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
2º	XH	XHB3.1.1.	Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado.
2º	XH	XHB3.9.1.	Comprende as orixes do Islam e o seu alcance posterior.
2º	XH	XHB3.9.2.	Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.
2º	XH	XHB3.10.2.	Explica a importancia do Camiño de Santiago.
2º	XH	XHB3.12.1.	Describe características da arte románica, gótica e islámica.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA (CCL)			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	XH	XHB2.1.1.	Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.
4º	XH	XHB2.1.2.	Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.
4º	XH	XHB2.2.1.	Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras.
4º	XH	XHB2.2.2.	Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas do século XVIII, acudindo a explicacións causais, e indica os proles e os contras.
4º	XH	XHB2.2.3.	Discute as implicacións da violencia empregando diversos tipos de fontes.
4º	XH	XHB3.1.1.	Analiza os proles e os contras da primeira Revolución Industrial en Inglaterra.
4º	XH	XHB3.2.1.	Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.
4º	XH	XHB3.2.2.	Compara o proceso de industrialización en Inglaterra e nos países nórdicos.
4º	XH	XHB3.3.1.	Explica a situación laboral feminina e infantil nas cidades industriais.
4º	XH	XHB4.1.1.	Explica razoadamente que o concepto imperialismo reflicte unha realidade que influirá na xeopolítica mundial e nas relacións económicas transnacionais.
4º	XH	XHB4.1.2.	Elabora discusións sobre eurocentrismo e a globalización.
4º	XH	XHB4.3.3.	Describe a derrota de Alemaña desde a súa propia perspectiva e desde a dos aliados.

4º	XH	XHB4.4.1.	Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.
4º	XH	XHB4.5.1.	Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.
4º	XH	XHB4.5.2.	Compara movementos artísticos europeos e asiáticos.
4º	XH	XHB5.1.1.	Analiza interpretacións diversas de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia.
4º	XH	XHB5.1.3.	Discute as circunstancias da loita polo sufraxio da muller.
4º	XH	XHB5.3.1.	Explica as principais reformas durante a II República española, e reaccións a elas.
4º	XH	XHB5.3.2.	Explica as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional.
4º	XH	XHB5.2.1.	Explica diversos factores que fixeron posible o auxe do fascismo en Europa.
4º	XH	XHB6.2.3.	Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II G. M., a distintos niveis temporais e xeográficos.
4º	XH	XHB6.4.1.	Utilizando fontes históricas e historiográficas, explica algúns dos conflitos enmarcados na época da Guerra Fría.
4º	XH	XHB6.4.2.	Describe as consecuencias da guerra de Vietnam.
4º	XH	XHB6.5.1.	Describe os feitos relevantes do proceso descolonizador.
4º	XH	XHB7.1.1.	Explica os avances dos réximes soviéticos e do "Welfare State" en Europa.
4º	XH	XHB7.2.1.	Compara a crise enerxética de 1973 coa financeira de 2008.
4º	XH	XHB7.3.2.	Discute como se entende en España e en Europa o concepto de memoria histórica.
4º	XH	HB8.2.1.	Analiza aspectos políticos, económicos e culturais dos cambios producidos tralo colapso da URSS.
4º	XH	XHB8.3.1.	Compara interpretacións sobre a Transición española nos anos setenta do século XX e na actualidade.
4º	XH	XHB8.3.2.	Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de am nistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc
4º	XH	XHB8.3.3.	Analiza o problema do terrorismo en España durante esta etapa (ETA, GRAPO, Terra Lliure, etc.): a xénese e a historia das organizacións terroristas, a aparición dos primeiros movementos asociativos en defensa das vítimas, etc.
4º	XH	XHB8.4.1.	Discute sobre a construción da Unión Europea e do seu futuro.
4º	XH	XHB9.1.1.	Procura na prensa novas dalgún sector con relacións globalizadas, e elabora argumentos a favor e en contra.

4º	XH	XHB9.1.2.	Elabora discusións sobre o eurocentrismo e a globalización.
4º	XH	XHB9.2.1.	Analiza algunhas ideas de progreso e retroceso na implantación das recentes tecnoloxías da información e da comunicación, a distintos niveis xeográficos.
4º	XH	XHB9.3.1.	Crea contidos que inclúen recursos como textos, mapas e gráficos, para presentar algún aspecto conflitivo das con- dicións sociais do proceso de globalización.
4º	XH	XHB10.1.1.	Formula posibles beneficios e desvantaxes para as sociedades humanas e para o medio natural dalgunhas consecuencias do quecemento global, como o desxeamento do Báltico.
4º	XH	XHB10.4.1.	Utiliza con fluidez e precisión o vocabulario histórico e artístico necesario.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA (CMCCT)			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	XH	XHB1.3.1.	Aprecia os avances científicos e a súa aplicación á vida diaria, e contextualiza o papel dos científicos na súa propia época.
4º	XH	XHB1.3.2.	Comprende as implicacións do empiricismo e o método científico nunha variedade de áreas.
4º	XH	XHB3.5.1.	Elabora un eixe cronolóxico, diacrónico e sincrónico, cos principais avances científicos e tecnolóxicos do século XIX.
4º	XH	XHB9.3.1.	Crea contidos que inclúen recursos como textos, mapas e gráficos, para presentar algún aspecto conflitivo das condicións sociais do proceso de globalización.
4º	XH	XHB10.1.1.	Formula posibles beneficios e desvantaxes para as sociedades humanas e para o medio natural dalgunhas consecuencias do quecemento global, como o desxeo do Báltico.
4º	XH	XHB10.1.3.	Compara (nun aspecto ou en varios) as revolucións industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica de finais do século XX e principio do XXI.
4º	XH	XHB10.2.1.	Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.
4º	XH	XHB10.2.2.	Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.
4º	XH	XHB10.3.1.	Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA DIXITAL (CD)			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	XH	XHB9.1.1.	Procura na prensa novas dalgún sector con relacións globalizadas, e elabora argumentos a favor e en contra.
4º	XH	XHB9.2.1.	Analiza algunhas ideas de progreso e retroceso na implantación das recentes tecnoloxías da información e da comunicación, a distintos niveis xeográficos.
4º	XH	XHB9.3.1.	Crea contidos que inclúen recursos como textos, mapas e gráficos, para presentar algún aspecto conflitivo das condicións sociais do proceso de globalización.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA DE APRENDER A APRENDER (CAA)			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	XH	XHB1.1.1.	Establece, a través de análise de textos, a diferenza entre o Absolutismo e o Parlamentarismo.
4º	XH	XHB1.1.2.	Distingue conceptos históricos como Antigo Réxime e Ilustración.
4º	XH	XHB1.3.1.	Aprecia os avances científicos e a súa aplicación á vida diaria, e contextualiza o papel dos científicos na súa propia época.
4º	XH	XHB2.1.1.	Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.
4º	XH	XHB2.1.2.	Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as histo- riadores/as.
4º	XH	XHB2.2.1.	Redacta unha narrati- va sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicción causais, e sinala os proles e os contras.
4º	XH	XHB2.2.2.	Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas do século XVIII, acudindo a explicacións causais, e indica os proles e os contras.
4º	XH	XHB2.2.3.	Discute as implicacións da violencia empregando diversos tipos de fontes.
4º	XH	XHB3.1.1.	Analiza os proles e os contras da primeira Revolución Industrial en Inglaterra.
4º	XH	XHB3.2.1.	Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas

			distintas escalas temporais e xeográficas.
4º	XH	XHB3.2.1.	Compara o proceso de industrialización en Inglaterra e nos países nórdicos.
4º	XH	XHB3.5.1.	Elabora un eixe cronolóxico, diacrónico e sincrónico, cos principais avances científicos e tecnolóxicos do século XIX.
4º	XH	XHB4.1.1.	Explica razoadamente que o concepto imperialismo reflicte unha realidade que influirá na xeopolítica mundial e nas rela- cións económicas transnacionais.
4º	XH	XHB4.1.2	. Elabora discusións sobre eurocentrismo e a globalización.
4º	XH	XHB4.2.1.	Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.
4º	XH	XHB4.3.1.	Diferenza os acontecementos dos procesos, nunha explicación histórica, da I Guerra Mundial.
4º	XH	XHB4.3.2.	Analiza o novo mapa político de Europa.
4º	XH	XHB4.3.3.	Describe a derrota de Alemaña desde a súa propia perspectiva e desde a dos aliados.
4º	XH	XHB4.4.1.	Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.
4º	XH	XHB4.5.1.	Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.
4º	XH	XHB4.5.2.	Compara movementos artísticos europeos e asiáticos.
4º	XH	XHB5.1.1.	Analiza interpretacións diversas de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia.
4º	XH	XHB5.1.2.	Relaciona algunhas cuestións concretas do pasado co presente e as posibilidades do futuro, como o alcance das crises financeiras de 1929 e de 2008.
4º	XH	XHB5.1.3.	Discute as circunsta cias da loita polo sufraxio da muller.
4º	XH	XHB5.3.2.	Explica as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional.
4º	XH	XHB6.1.1.	Recoñece a xerarquía causal (diferente importancia dunhas causas ou outras segundo as narrativas).
4º	XH	XHB6.2.1.	Sitúa nun mapa as fases do conflito.
4º	XH	XHB6.2.2.	Dá unha interpretación de por que rematou antes a guerra europea que a mundial.
4º	XH	XHB6.2.3.	Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.
4º	XH	XHB6.4.1.	Utilizando fontes históricas e historiográficas, explica algúns dos conflitos enmarcados na época da Guerra Fría.
4º	XH	XHB6.4.2.	Describe as consecuencias da guerra de Vietnam.
4º	XH	XHB6.5.2.	Distingue entre contextos diferentes do mesmo proceso, por exemplo, África subsahariana (anos 50 e 60) e a India (1947).

4º	XH	XHB7.1.1.	Explica os avances dos réximes soviéticos e do "Welfare State" en Europa.
4º	XH	XHB7.2.1.	Compara a crise enerxética de 1973 coa financeira de 2008.
4º	XH	XHB7.3.2.	Discute como se entende en España e en Europa o concepto de memoria histórica
4º	XH	XHB8.1.1.	Interpreta o renacemento e o declive das nacións no novo mapa político europeo desa época
4º	XH	XHB8.2.1.	Analiza aspectos políticos, económicos e culturais dos cambios producidos tralo colapso da URSS.
4º	XH	XHB8.3.1.	Compara interpretacións sobre a Transición española nos anos setenta do século XX e na actualidade.
4º	XH	XHB8.3.3.	Analiza o problema do terrorismo en España durante esta etapa (ETA, GRAPO, Terra Lliure, etc.): a xénese e a historia das organizacións terroristas, a aparición dos primeiros movementos asociativos en defensa das vítimas, etc.
4º	XH	XHB8.4.1.	Discute sobre a construción da Unión Europea e do seu futuro.
4º	XH	XHB9.1.1.	Procura na prensa novas dalgún sector con relacións globalizadas, e elabora argumen- tos a favor e en contra.
4º	XH	XHB9.1.2.	Elabora discusións sobre o eurocentrismo e a globalización.
4º	XH	XHB9.2.1.	Analiza algunhas ideas de progreso e retroceso na implantación das recentes tecnoloxías da información e da comunicación, a distintos niveis xeográficos.
4º	XH	XHB9.3.1.	Crea contidos que inclúen recursos como textos, mapas e gráficos, para presentar algún aspecto conflitivo das condicións sociais do proceso de globalización.
4º	XH	XHB10.1.1.	Formula posibles beneficios e desvantaxes para as sociedades humanas e para o medio natural dalgunhas consecuencias do quecemento global, como o desxeamento do Báltico.
4º	XH	XHB10.1.2.	Sopesa como unha Europa en guerra durante o século XX pode chegar a unha unión económica e política no século XXI.
4º	XH	XHB10.1.3.	Compara (nun aspecto ou en varios) as revolucións industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica de finais do século XX e principio do XXI.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIAS SOCIAIS E CÍVICAS (CSC)			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	XH	XHB1.1.1.	Establece, a través da análise de textos, a diferenza entre o Absolutismo e o Parlamentarismo.
4º	XH	XHB1.1.2.	Distingue conceptos históricos como Antigo Réxime e Ilustración.
4º	XH	XHB1.2.1.	Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgunhas monarquías.
4º	XH	XHB1.3.1.	Aprecia os avances científicos e a súa aplicación á vida diaria, e contextualiza o papel dos científicos na súa propia época.
4º	XH	XHB1.3.2.	Comprende as implicacións do empiricismo e o méto- do científico nunha variedade de áreas.
4º	XH	XHB2.1.1.	Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.
4º	XH	XHB2.1.2.	Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.
4º	XH	XHB2.2.1.	Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras.
4º	XH	XHB2.2.2.	Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas do século XVIII, acudindo a explicacións causais, e indica os proles e os contras.
4º	XH	XHB2.2.3.	Discute as implicacións da violencia empregando diversos tipos de fontes.
4º	XH	XHB3.3.1.	Explica a situación laboral feminina e infantil nas cidades industriais.
4º	XH	XHB3.2.1.	Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.
4º	XH	XHB3.2.1.	Compara o proceso de industrialización en Inglaterra e nos países nórdicos.
4º	XH	XHB3.3.1.	Explica a situación laboral feminina e infantil nas cidades industriais.
4º	XH	XHB3.4.1.	Especifica algunhas repercusións políticas como consecuencia dos cambios económicos en España.
4º	XH	XHB3.5.1.	Elabora un eixe crono- lóxico, diacrónico e sincrónico, cos principais avances científicos e tecnolóxicos do século XIX.
4º	XH	XHB4.1.1.	Explica razoadamente que o concepto imperialismo reflicte unha realidade que influirá na xeopolítica mundial e nas relacións económicas transnacionais.
4º	XH	XHB4.1.2.	Elabora discusións sobre eurocentrismo e a globalización.

4º	XH	XHB4.2.1.	Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.
4º	XH	XHB4.3.1.	Diferencia os aconte- cementos dos procesos, nunha explicación histórica, da I Guerra Mundial.
4º	XH	XHB4.3.2.	Analiza o novo mapa político de Europa.
4º	XH	XHB4.3.3.	Describe a derrota de Alemaña desde a súa propia perspectiva e desde a dos aliados.
4º	XH	XHB4.4.1.	Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.
4º	XH	XHB4.5.1.	Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.
4º	XH	XHB4.5.2.	Compara movementos artísticos europeos e asiáticos.
4º	XH	XHB5.1.1.	Analiza interpretacións diversas de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia.
4º	XH	XHB5.1.2.	Relaciona algunhas cuestións concretas do pasado co presente e as posibilidades do futuro, como o alcance das crises financeiras de 1929 e de 2008.
4º	XH	XHB5.1.3.	Discute as circunstancias da loita polo sufraxio da muller.
4º	XH	XHB5.2.1.	Explica diversos factores que fixeron posible o auxe do fascismo en Europa.
4º	XH	XHB5.3.1.	Explica as principais reformas durante a II República española, e reaccións a elas.
4º	XH	XHB5.3.2.	Explica as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional.
4º	XH	XHB6.1.1.	Recoñece a xerarquía causal (diferente importancia du- nhas causas ou outras segundo as narrativas).
4º	XH	XHB6.2.1.	Sitúa nun mapa as fases do conflito.
4º	XH	XHB6.2.2.	Dá unha interpretación de por que rematou antes a guerra europea que a mundial.
4º	XH	XHB6.2.3.	Elabora unha narrativa explicativa das causas e as con- secuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.
4º	XH	XHB6.3.1.	Recoñece a significación do Holocausto na historia mundial.
4º	XH	XHB6.4.1.	Utilizando fontes históricas e historiográficas, explica algúns dos conflitos enmarcados na época da Guerra Fría.
4º	XH	XHB6.4.2.	Describe as consecuencias da guerra de Vietnam.
4º	XH	XHB6.5.1.	Describe os feitos relevantes do proceso descolonizador.
4º	XH	XHB6.5.2.	Distingue entre contextos diferentes do mesmo proceso, por exemplo, África subsahariana (anos 50 e 60) e a India (1947).
4º	XH	XHB7.1.1.	Explica os avances dos réximes soviéticos e do "Welfare State" en Europa.
4º	XH	XHB7.1.2.	Recoñece os cambios sociais derivados da incorporación da muller ao traballo asalariado.

4º	XH	XHB7.2.1.	Compara a crise enerxética de 1973 coa financeira de 2008.
4º	XH	XHB7.3.1.	Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco
4º	XH	XHB7.3.2.	Discute como se entende en España e en Europa o concepto de memoria histórica
4º	XH	XHB8.1.1.	Interpreta o renacemento e o declive das nacións no novo mapa político europeo desa época
4º	XH	XHB8.1.2.	Comprende os proles e contras do estado do benestar.
4º	XH	XHB8.2.1.	Analiza aspectos políticos, económicos e culturais dos cambios producidos tralo colapso da URSS.
4º	XH	XHB8.3.1.	Compara interpretacións sobre a Transición española nos anos setenta do século XX e na actualidade.
4º	XH	XHB8.3.2.	Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc.
4º	XH	XHB8.3.3.	Analiza o problema do terrorismo en España durante esta etapa (ETA, GRAPO, Terra Lliure, etc.): a xénese e a historia das organizacións terroristas, a aparición dos primeiros movementos asociativos en defensa das vítimas, etc.
4º	XH	XHB8.4.1.	Discute sobre a construción da Unión Europea e do seu futuro.
4º	XH	XHB9.1.1.	Procura na prensa novas dalgún sector con relacións globalizadas, e elabora argumentos a favor e en contra.
4º	XH	XHB9.1.2.	Elabora discusións sobre o eurocentrismo e a globalización.
4º	XH	XHB9.2.1.	Analiza algunhas ideas de progreso e retroceso na implantación das recentes tecnoloxías da información e da comunicación, a distintos niveis xeográficos.
4º	XH	XHB9.3.1.	Crea contidos que inclúen recursos como textos, mapas e gráficos, para presentar algún aspecto conflitivo das condicións sociais do proceso de globalización.
4º	XH	XHB10.1.1.	Formula posibles beneficios e desvantaxes para as sociedades humanas e para o medio natural dalgunhas consecuencias do quecemento global, como o desxeo do Báltico.
4º	XH	XHB10.1.2.	Sopesa como unha Europa en guerra durante o século XX pode chegar a unha unión económica e política no século XXI.
4º	XH	XHB10.1.3.	Compara (nun aspecto ou en varios) as revolucións industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica de finais do século XX e principio do XXI.
4º	XH	XHB10.2.1.	Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.

4º	XH	XHB10.2.2.	Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.
4º	XH	XHB10.3.1.	Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.
4º	XH	XHB10.4.1.	Utiliza con fluidez e precisión o vocabulario histórico e artístico necesario.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIAS EN SENTIDO DE INICIATIVA E ESPÍRITO EMPRENDEDOR (CSIEE)			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	XH	XHB3.3.1.	Explica a situación laboral feminina e infantil nas cidades industriais.
4º	XH	XHB9.1.1.	Procura na prensa novas dalgún sector con relacións globalizadas, e elabora argumentos a favor e en contra.
4º	XH	XHB9.3.1.	Crea contidos que inclúen recursos como textos, mapas e gráficos, para presentar algún aspecto conflitivo das condicións sociais do proceso de globalización.

**PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE **COMPETENCIA DE CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAIS (CCEC)			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
4º	XH	XHB1.2.1.	Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgunhas monarquías.
4º	XH	XHB4.5.1.	Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.
4º	XH	XHB4.5.2.	Compara movementos artísticos europeos e asiáticos.

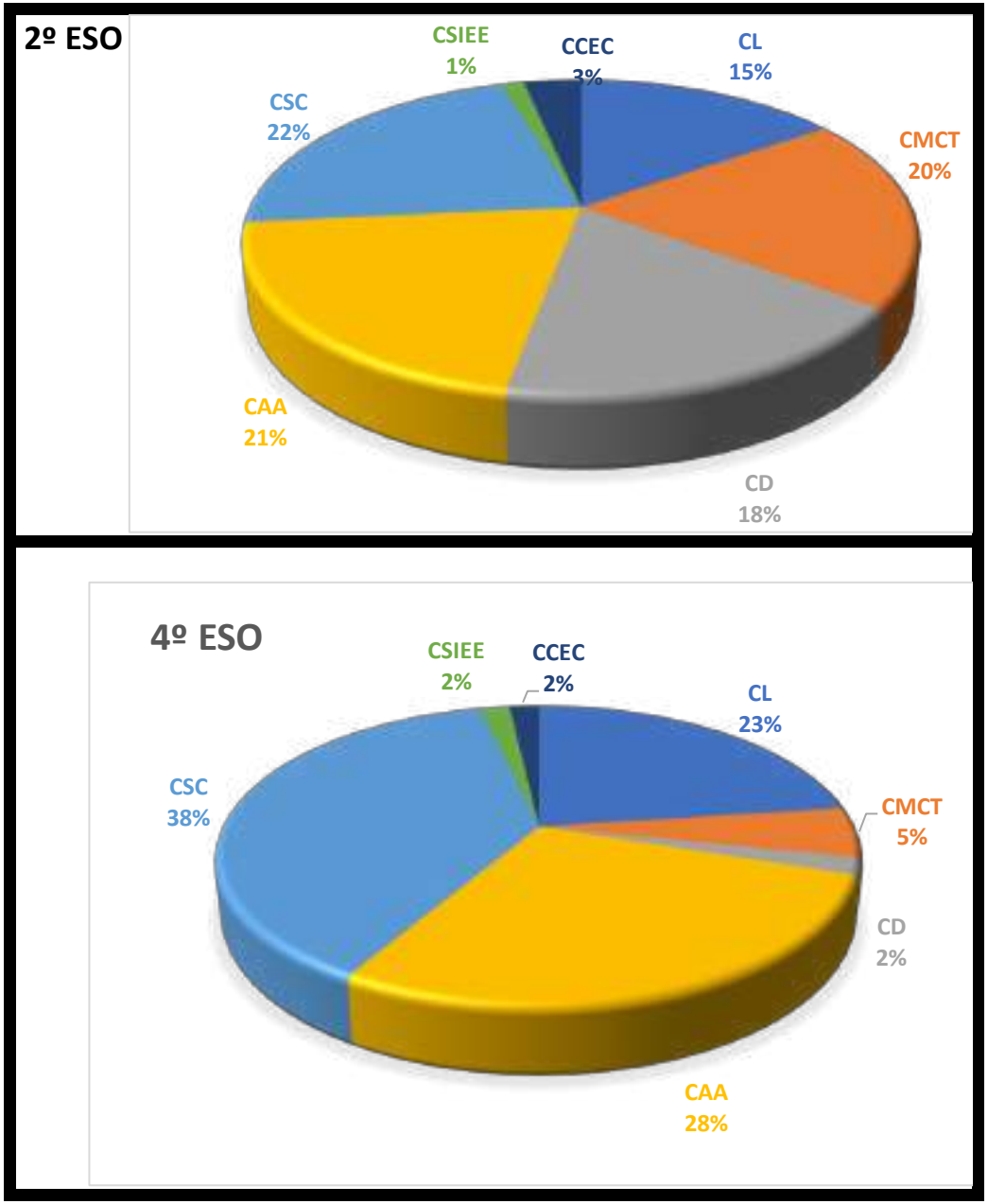
2º ESO
CSIEE
1%
CCEC
3%
CL
15%
CSC
22%
CMCT
20%
CAA
21%
CD
18%
4º ESO
CSIEE
2%
CCEC
2%
CL
23%
CSC
38%
CMCT
5%
CD
2%
CAA
28%

3.- OBXECTIVOS DA MATERIA:

- **Concreción dos <u>obxectivos da etapa Educación Secundaria Obrigatoria</u>** nos dous cursos de Xeografía e Historia:

Obxectivos da ESO	X-Hª 1º ESO	X-Hª 2º ESO	X-Hª 3º ESO	Hª 4º ESO
a. Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo afianzando os DD.HH. e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.	X	X	X	X
b. Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas de aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.	X	X	X	X
c. Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou de calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como de calquera manifestación de violencia contra a muller.	X	X	X	X
d. Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.	X	X	X	X
e. Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.	X	X	X	X
f. Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do	X	X	X	X

coñecemento e da experiencia.				
g. Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.	X	X	X	X
h. Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.	X	X	X	X
i. Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.				
l. Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizan achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.	X	X	X	X
m. Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.	X	X	X	X
n. Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.	X	X	X	X

ñ. Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.	X	X	X	X
o. Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.		X		

- **Concreción dos <u>obxectivos específicos das diferentes materias de Xeografía e Historia na Educación Secundaria Obrigatoria obxecto desta Programación Didáctica:</u>**

CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS DE XEOGRAFÍA E HISTORIA DE 2º ESO:	
A	Describir as características do medio físico de España e localizar no mapa as principais unidades e elementos do relevo.
B	Describir as características do medio físico de Galicia e localizar no mapa as principais unidades e elementos do relevo.
C	Coñecer e analizar os conxuntos bioclimáticos de España.
D	Coñecer e analizar os conxuntos bioclimáticos de Galicia.
E	Identificar os riscos naturais e problemas medioambientais en España e en Galicia.
F	Analizar as características e a evolución da poboación e movementos migratorios. Realizar pirámides de poboación e gráficos demográficos.
G	Entender o concepto de densidade de poboación, e coñecer a distribución da poboación nos espazos rurais e urbanos, e a súa evolución.
H	Identificar as características demográficas e urbanas en España e Galicia.
I	Localizar e coñecer as características do Imperio Bizantino e os reinos xermánicos.
L	Localizar e coñecer a orixe, características e importancia do mundo islámico e Al-Andalus.
M	Analizar as características da Alta Idade Media e a organización feudal.
N	Analizar as características da Baixa Idade Media e comprender a crise do século XIV.
Ñ	Recoñecer as principais características da Idade Media en España e en Galicia.
O	Identificar e valorar o legado artístico e cultural da Idade Media.

CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS DE HISTORIA DE 4º ESO:	
A	Analizar os trazos que caracterizan o Antigo Réxime.
B	Entender o movemento da Ilustración e a revolución científica nos séculos XVII e XVIII.
C	Comprender os procesos revolucionarios de finais do século XVIII (EE.UU. e Francia).
D	Entender as causas e os procesos revolucionarios da primeira metade do século XIX.
E	Identificar os elementos fundamentais da evolución de España e Galicia no século XIX.
F	Analizar os avances que dan lugar á 1ª Revolución Industrial e á 2ª Revolución Industrial e elaborar eixes cronolóxicos.
G	Recoñecer os trazos que caracterizan ao imperialismo e analizar as súas consecuencias.
H	Expoñer os principais elementos da 1ª Guerra Mundial e da Revolución Rusa de 1917 e analizar o novo mapa político en Europa.
I	Identificar os principais acontecementos políticos e económicos do período de entreguerras.
L	Expoñer os principais acontecementos da 2ª Guerra Mundial e a creación da ONU.
M	Valorar os procesos de descolonización en Asia, África e Oceanía e coñecer o novo mapa mundial.
N	Analizar as causas, características e acontecementos da Guerra Fría empregando diversas fontes.
Ñ	Comprender a fin da Guerra Fría e a nova orde internacional, e identificar a globalización.
O	Identificar os elementos fundamentais da evolución de España e Galicia no século XX.

4-.CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.

ACRÓNIMOS DOS INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN:

- EO: ESCALA DE OBSERVACIÓN
- LC: LISTA DE CONTROL
- PE: PROBA ESCRITA
- RU: RÚBRICA
- RU CC: RÚBRICA COMPETENCIAS CLAVE

TEMPORALIZACIÓN, PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN DOS ESTÁNDARES DO CURSO			
CURSO	**2º**		
NIVEL	**ESO**	**ÁREA**	**Xeografía e Historia (XH)**

Contidos	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	**Grao mínimo para superar a área** Indicador mínimo de logro	**T 1**	**T 2**	**T 3**	**CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN** **Instrumentos de avaliación**
Bloque 1. O medio físico						
BLOQUE 1 B1.1. Localización. Latitude e lonxitude	2º-XHB1.1.1 - Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa de España e de Galicia, utilizando datos de coordenadas xeográficas.	Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa de España e Galicia.	X			• EOC • PE
B1.2. Características xerais do medio físico de España e	2º-XHB1.2.1 - Enumera e describe as peculiaridades do medio físico español e galego.	Enumera e describe peculiaridades do medio físico español e galego.	X			• EOC • PE

de Galicia						
B1.3. Medio físico de España: relevo e hidrografía B1.3. Medio físico de España: relevo e hidrografía	2º-XHB1.3.1 - Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo español.	Sitúa nun mapa físico as principais unidades de relevo de España.	X			• EOC • PE
	2º-XHB1.3.2 - Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de España.	Describe as unidades de relevo peninsular e insular con axuda dun mapa físico.	X			• EOC • PE
B1.4. Medio físico de Galicia: relevo e hidrografía.	2º-XHB1.4.1 - Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo galego.	Sitúa nun mapa físico o relevo galego.	X			• EOC • PE
	2º-XHB1.4.2 - Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de Galicia.	Describe o relevo galego con axuda dun mapa.	X			• EOC
B1.5. Clima: elementos e factores. Diversidade climática da P. Ibérica	2º-XHB1.5.1 - Localiza nun mapa os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos de España.	Localiza os grandes espazos bioclimáticos peninsulares e insulares.	X			• EOC
	2º-XHB1.5.2 - Analiza e compara as zonas bioclimáticas españolas utilizando gráficos e imaxes.	Analiza e compara as zonas bioclimáticas españolas.	X			• EOC
	2º-XHB1.5.3 - Localiza nun mapa os espazos bioclimáticos de	Localiza os espazos bioclimáticos	X			• EOC

	Galicia.	galegos.				
B1.6. Diversidade de paisaxes. Zonas bioclimáticas P.I. e Galicia	2º-XHB1.6.1 - Distingue e localiza nun mapa as paisaxes de España e de Galicia.	Distingue e localiza as paisaxes españolas e galegas	X			• EOC
B1.7. Medio natural e problemas ambientais en España	2º-XHB1.7.1 - Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e Galicia, e localiza páx. e recursos web directa. relacionados con eles.	Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais en España e Galicia. X España e Galicia.	X			• EOC
Bloque 2. O espazo humano						
B2.1.Poboación mundial: modelos demográficos e movementos migratorios	2º-XHB2.1.1 - Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas.	Localiza no mapa os continentes e áreas máis poboadas.		X		• EOC
	2º-XHB2.1.2 - Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Explica as consecuencias migratorias nas zonas de orixe e de destino.		X		• PE

B2.2. Poboación europea: distribución e evolución	2º-XHB2.2.1 - Explica as características da poboación europea.	Explica as características demográficas de Europa.		X		• EOC • PE
	2º-XHB2.2.2 - Compara entre países a poboación europea segundo a súa distribución, a súa evolución e a súa dinámica.	Compara a poboación europea segundo os países.		X		• EOC • PE • RU
B2.3. Poboación española: distribución, evolución e dinámica. Mov. migratorios.	2º-XHB2.3.1 - Explica a pirámide de poboación, España e CC.AA.	Explica as pirámides de poboación en España.		X		• EOC
	2º-XHB2.3.2 - Analiza en distintos medios os movementos migratorios nas últimas tres décadas en España.	Analiza os movementos migratorios en España.		X		• EOC • PE
B2.4. . Poboación de Galicia: distribución, evolución e dinámica. Movementos migratorios	2º-XHB2.4.1 - Coñece o proceso da emigración galega, as súas etapas e os destinos principais.	Coñece o proceso da emigración galega.		X		• EOC • PE
B2.5. Proceso de urbanización no planeta	2º-XHB2.5.1 - Realiza un gráfico con datos da evolución do crecemento da poboación urbana no mundo.	Realiza un gráfico de evolución da poboación urbana.		X		• EOC
	2º-XHB2.5.2 - Sitúa no mapa do mundo as vinte cidades máis poboadas, di a que país pertencen e explica a súa posición económica.	Sitúa e explica as grandes cidades mundiais.		X		• EOC

B2.6. A cidade e o proceso de urbanización europeo	2º-XHB2.6.1 - Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Resume elementos urbanos e rurais europeos.		X		• PE
	2º-XHB2.6.2 - Distingue os tipos de cidades do noso continente.	Distingue os tipos de cidades europeas.		X		• PE
B2.7. A cidade e o proceso de urbanización en España e en Galicia	2º-XHB2.7.1 - Interpreta textos que expliquen as características das cidades de España e de Galicia, axudándose de internet ou de medios de comunicación escrita.	Interpreta textos referidos a cidades galegas e españolas.		X		• RU
B2.8. Diversidade de medios naturais en España e en Galicia	2º-XHB2.8.1 - Sitúa os parques naturais españois nun mapa, e explica a situación actual dalgúns.	Sitúa e explica os parques naturais españois.		X		• EOC
	2º-XHB2.8.2 - Elabora gráficos de distinto tipo en soportes virtuais ou analóxicos, que reflictan información económica e demog. de países ou áreas xeográficas a partir dos datos elixidos.	Elabora gráficos económicos e demográficos.		X		• EOC
B2.9. Paisaxes no territorio español e galego	2º-XHB2.9.1 - Clasifica as principais paisaxes humanizadas españolas a través de imaxes.	Clasifica as principais paisaxes humanizadas españolas.		X		• EOC
B2.10. Principais retos e problemas ambientais en España	2º-XHB2.10.1 - Compara paisaxes humanizadas españolas segundo a súa actividade económica.	Compara paisaxes humanizadas españolas.		X		• EOC
Bloque 3. A historia						
XH-B3.1. Relación entre o pasado, o presente e o futuro	2º-XHB3.1.1 - Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do	Identifica elementos que son herdanza do pasado.			X	• EOC

a través da historia	pasado.					
B3.2. Fontes históricas	2º-XHB3.2.1 - Nomea e identifica catro clases de fontes históricas.	Nomea e identifica fontes escritas.			X	• EOC
	2º-XHB3.2.2 - Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiais ou textuais.	Comprende que a Historia escríbese con fontes.			X	• EOC
B3.3. Cambio e continuidade	2º-XHB3.3.1 - Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	Ordena temporalmente feitos históricos.			X	• EOC • PE
	2º-XHB3.3.2 - Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	Realiza eixes cronolóxicos e mapas históricos.			X	• EOC
B3.4. Tempo histórico	2º-XHB3.4.1 - Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	Entende a convivencia cultural.			X	• EOC
B3.5. Vocabulario histórico e artístico	2º-XHB3.5.1 - Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.	Utiliza o vocabulario histórico e artístico.			X	• EOC • PE • RU
B3.6. Idade Media: concepto e as subetapas (alta, plena e baixa Idade Media)	2º-XHB3.6.1 - Utiliza as fontes históricas e entende os límites do que se pode escribir sobre o pasado.	Utiliza as fontes históricas e entende a obxectividade histórica.			X	• EOC • PE • RU
B3.7. Caída do Imperio Romano en Occidente: división	2º-XHB3.7.1 - Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do	Compara as formas de vida do Imperio Romano e dos Reinos			X	• EOC • RU

política e invasións xermánicas. Imp. Bizantino e reinos xermánicos	Imperio Romano coas dos reinos xermánicos.	Xermánicos.				
B3.8. Feudalismo	2º-XHB3.8.1 - Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Caracteriza a sociedade e as relacións feudais.			X	• EOC • PE • RU
B3.9. Islam. Península Ibérica: invasión musulmá. Evolución de Al-Andalus e dos reinos cristiáns.	2º-XHB3.9.1 - Comprende as orixes do Islam e o seu alcance posterior.	Comprende as orixes e a evolución do Islam.			X	• EOC • PE • RU
	2º-XHB3.9.2 - Explica a importancia de Al- Andalus na Idade Media.	Explica a importancia de Al- Andalus.			X	• EOC • PE • RU
B3.10. Reconquista e repoboación	2º-XHB3.10.1 - Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiás na Península Ibérica.	Interpreta mapas da conquista e repoboación cristiás na Península Ibérica.			X	• EOC • RU
	2º-XHB3.10.2 - Explica a importancia do Camino de Santiago.	Explica a importancia do Camiño de Santiago.			X	• RU • EOC
B3.11. Expansión comercial europea e recuperación das cidades. Crise da Baixa Idade Media	2º-XHB3.11.1 - Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas.	Comprende a crise demográfica e económica nas sociedades medievais.			X	• EOC • PE

B3.12. Arte románica, gótica e islámica	2º-XHB3.12.1 - Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Describe características da arte románica, gótica e islámica.			X	• EOC • PE • RU

TEMPORALIZACIÓN, PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN DOS ESTÁNDARES DO CURSO			
CURSO	**4º**		
NIVEL	**ESO**	**ÁREA**	**Xeografía e Historia (XH)**

Contidos	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	**Grao mínimo para superar a área** Indicador mínimo de logro	**T 1**	**T 2**	**T 3**	**CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN** **Instrumentos de avaliación**
BLOQUE 1 O SÉCULO XVIII EN EUROPA ATA 1789						
XH-B1.1. Século XVIII en Europa	4º-XHB1.1.1 – Establecer, a través da análise de textos, a diferenza entre o Absolutismo e o Parlamentarismo.	Explicar as características políticas, sociais e económicas do Antigo Réxime.	X			• EOC • PE • RU
XH-B1.2. Ilustración	4º-XHB1.2.1 - Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgunhas monarquías.	Describe as características da Ilustración e as implicacións nalgunhas monarquías.	X			• EOC • PE • RU

XH-B1.3. Arte e ciencia na Europa do século XVIII	4º-XHB1.3.1 - Aprecia os avances científicos e a súa aplicación á vida diaria, e contextualiza o papel dos científicos na súa propia época.	Apreciar os avances científicos e contextualiza aos científicos na súa época.	X			• EOC • PE • RU
	4º-XHB1.3.2 - Comprende as implicacións do empiricismo e o método científico nunha variedade de áreas.	Comprende as implicacións do empirismo e o método científico.	X			• EOC • PE • RU
BLOQUE 2 A ERA DAS REVOLUCIÓNS LIBERAIS						
XH-B2.1.Revolucións burguesas nos séculos XVIII-XIX	4º-XHB2.1.1 - Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	Sopesa as razóns dos revolucionarios dos séculos XVII e XIX.	X			• PE • RU
	4º-XHB2.1.2 - Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	Recoñecer o valor das fontes históricas para a análise de diversas épocas.	X			• RU
XH-B2.2. Revolucións burguesas nos séculos XVIII-XIX	4º-XHB2.2.1 - Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras.	Redacta unha síntese dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX.	X			• RU
	4º-XHB2.2.2 - Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das	Redacta unha síntese dalgunha das revolucións burguesas do século XVIII.	X			• RU

	revolucións burguesas do século XVIII, acudindo a explicacións causais, e indica os proles e os contras.					
	4º-XHB2.2.3 - Discute as implicacións da violencia empregando diversos tipos de fontes.	Discute as implicacións da violencia empregando diversas fontes.	X			• RU
BLOQUE 3. A REVOLUCIÓN INDUSTRIAL						
XH-B3.1. Revolución Industrial: conceptos e factores	4º-XHB3.1.1 - Analiza os proles e os contras da primeira Revolución Industrial en Inglaterra.	Ë quen de analizar o 50% de proles e contras da primeira Revolución Industrial.	X			• EOC • PE • RU
XH-B3.2. Revolución Industrial: de Gran Bretaña ao resto de Europa	4º-XHB3.2.1 - Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	Analiza e compara a industrialización de diferentes países.	X			• EOC
	4º-XHB3.2.2 - Compara o proceso de industrialización en Inglaterra e nos países nórdicos.	Compara o proceso de industrialización en Inglaterra e nos países nórdicos.	X			• EOC
XH-B3.3. Consecuencias da R.I. Movemento obreiro	4º-XHB3.3.1 - Explica a situación laboral feminina e infantil nas cidades industriais.	Explica a situación laboral feminina e infantil coa industrialización.	X			• EOC • PE • RU
XH-B3.4. Industrialización en	4º-XHB3.4.1 - Especifica algunhas repercusións políticas como consecuencia dos cambios económicos en	Especifica consecuencias políticas dos cambios económicos en España.	X			• EOC • RU

España e en Galicia	España.					
XH-B3.5. A ciencia no século XIX	4º-XHB3.5.1 - Elabora un eixe cronolóxico, diacrónico e sincrónico, cos principais avances científicos e tecnolóxicos do século XIX.	Elabora un eixe cronolóxico cos principais avances científicos e tecnolóxicos do s. XIX.	X			• RU
BLOQUE 4. O IMPERIALISMO DO SÉCULO XIX E A I GUERRA MUNDIAL						
XH-B4.1. O Imperialismo no século XIX. Concepto	4º-XHB4.1.1 - Explica razoadamente que o concepto imperialismo reflicte unha realidade que influirá na xeopolítica mundial e nas relacións económicas transnacionais.	Explica o concepto de imperialismo como reflexo dunha realidade e a súa influencia xeopolítica e económica.	X	X		• EOC • PE • RU
	4º-XHB4.1.2 - Elabora discusións sobre eurocentrismo e a globalización.	Elabora discusións sobre eurocentrismo e globalización.		X		• EOC • RU
XH-B4.2. Imperialismo: causas, desenvolvemento e consecuencias	4º-XHB4.2.1 - Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.	Sabe recoñecer relacións causais entre colonialismo, imperialismo e Gran Guerra.		X		• EOC • PE • RU
	4º-XHB4.3.1 - Diferencia os acontecementos dos procesos, nunha explicación histórica, da I Guerra Mundial.	Diferenza os acontecementos dos procesos da I Guerra Mundial.		X		• EOC • PE • RU

XH-B4.3. Causas e consecuencias da 1ª Guerra Mundial						
	4º-XHB4.3.2 - Analiza o novo mapa político de Europa.	Analiza o novo mapa político de Europa.		X		• EOC • PE • RU
	4º-XHB4.3.3 - Describe a derrota de Alemaña desde a súa propia perspectiva e desde a dos aliados.	Describe a derrota de Alemaña dende os dous bandos.		X		• EOC • PE • RU
XH-B4.4. Revolución Rusa	4º-XHB4.4.1 - Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.	Contrasta interpretacións do alcance da Revolución Rusa.		X		• EOC • RU
XH-B4.5. A arte no século XIX	4º-XHB4.5.1 - Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	Comenta analiticamente obras da arte do século XIX.		X		• EOC • RU
XH-B4.5. A arte no século XIX	4º-XHB4.5.2 - Compara movementos artísticos europeos e asiáticos.	Compara movementos artísticos europeos e asiáticos.		X		• EOC • PE • RU
BLOQUE 5. A ÉPOCA DE ENTREGUERRAS (1919-1945)						
XH-B5.1. Período de	4º-XHB5.1.2 - Relaciona algunhas cuestións concretas do pasado co presente e as posibilidades do futuro, como o alcance	Relaciona sucesións temporais, como o alcance das crises financeiras de 1929 e 2008.		X		• PE • RU

entreguerras: do fin da 1ª Guerra Mundial ao crac do 29 e a Gran Depresión	das crises financeiras de 1929 e de 2008.					
	4º-XHB5.1.3 - Discute as circunstancias da loita polo sufraxio da muller.	Discute as circunstancias da loita polo sufraxio da muller.		X		• EOC • RU
XH-B5.2. Fascismo italiano e nazismo alemán	4º-XHB5.2.1 - Explica diversos factores que fixeron posible o auxe do fascismo en Europa.	Explica factores do auxe do fascismo en Europa.		X		• EOC • PE • RU
XH-B5.3. II República española e a Guerra Civil	4º-XHB5.3.1 - Explica as principais reformas durante a II Rep. española, e reaccións a elas	Explica as reformas durante a II República española.		X		• EOC • PE • RU
	4º-XHB5.3.2 - Explica as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional.	Explica as causas da Guerra Civil española.		X		• EOC • PE • RU
BLOQUE 6. AS CAUSAS E CONSECUENCIAS DA II GUERRA MUNDIAL (1939-1945)						
XH-B6.1. Orixes da II Guerra Mundial	4º-XHB6.1.1 - Recoñece a xerarquía causal (diferente importancia dunhas causas ou outras segundo as narrativas).	Recoñece a xerarquía causal.		X		• EOC
	4º-XHB6.2.1 – Sitúa nun mapa as fases do conflito.	Sitúa nun mapa as fases do conflito.		X		• EOC

XH-B6.2.Desenvolvemento da II Guerra Mundial	XHB6.2.2. Dá unha interpretación de por que rematou antes a guerra europea que a mundial.	Interpreta por que rematou antes a guerra europea que a mundial.		X		• EOC
XH-B6.3. O Holocausto	4º-XHB6.3.1 - Recoñece a significación do Holocausto na historia mundial.	Recoñece a significación do Holocausto.		X		• EOC • RU
XH-B6.4. Nova xeopolítica mundial: Guerra Fría e plans de reconstrución posbélica	4º-XHB6.4.1 - Utilizando fontes históricas e historiográficas, explica algúns dos conflitos enmarcados na época da G. Fría.	Empregando diversas fontes, explica conflitos da Guerra Fría.		X		• EOC • PE • RU
	4º-XHB6.4.2 - Describe as consecuencias da guerra de Vietnam.	Describe as consecuencias da Guerra de Vietnam.		X		• EOC • PE
XH-B6.5. Procesos de descolonización en Asia e África	4º-XHB6.5.1 - Describe os feitos relevantes do proceso descolonizador.	Describe os feitos da descolonización.			X	• EOC • PE
	4º-XHB6.5.2 - Distingue entre contextos de procesos de descolonización por exemplo, África subsahariana (anos 50 e 60) e a India (1947).	Distingue diferentes contextos de procesos de descolonización.			X	• EOC • PE
BLOQUE 7. A ESTABILIZACIÓN DO CAPITALISMO E O ILLAMENTO ECONÓMICO DO BLOQUE SOVIÉTICO						

XH-B7.1. Evolución dos bloques soviético e capitalista. O Welfare State	XHB7.1.1. Explica os avances dos réximes soviéticos e do "Welfare State" en Europa.	Explica os réximes soviéticos e o "Welfare State" en Europa.			X	• EOC • PE • RU
	XHB7.1.2. Recoñece os cambios sociais derivados da incorporación da muller ao traballo asalariado.	Recoñece os cambios sociais derivados da incorporación da muller ao traballo asalariado.			X	• EOC • PE • RU
XHB7.2. Crise do petróleo (1973).	XHB7.2.1. Compara a crise enerxética de 1973 coa financeira de 2008.	Compara as crises de 1973 e 2008.			X	• EOC • PE • RU
XHB7.3. Ditadura de Franco en España.	XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	Coñece a situación de España na posguerra, a represión e as fases do franquismo.			X	• EOC • PE • RU
	XHB7.3.2. Discute como se entende en España e en Europa o concepto de memoria histórica.	Discute como se entende en España e en Europa o concepto de memoria histórica.			X	• EOC
BLOQUE 8. O MUNDO RECENTE ENTRE OS SÉCULOS XX E XXI						
XHB8.1. Formas económicas e sociais do capitalismo no mundo.	XHB8.1.1. Interpreta o renacemento e o declive das nacións no novo mapa político europeo desa época.	Interpreta a evolución das nacións no mapa europeo desa época.			X	• EOC
	XHB8.1.2. Comprende os proles e contras do estado do benestar.	Comprende o Estado do benestar.			X	• EOC

XHB8.2. Colapso dos réximes soviéticos e as súas consecuencias.	XHB8.2.1. Analiza aspectos políticos, económicos e culturais dos cambios producidos tralo colapso da URSS.	Analiza aspectos dos cambios producidos tralo colapso da URSS			X	• EOC • PE • RU
XHB8.3. Transición política en España: da ditadura á democracia (1975-1982).	XHB8.3.1. Compara interpretacións sobre a Transición española nos anos setenta do século XX e na actualidade.	Compara interpretacións sobre a Transición española.			X	• EOC
	XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc.	Enumera e describe fitos que modificaron a sociedade española na transición.			X	• EOC • PE • RU
	XHB8.3.3. Analiza o problema do terrorismo en España durante esta etapa (ETA, GRAPO, Terra Lliure, etc.): a xénese e a historia das organizacións terroristas, a aparición dos primeiros movementos asociativos en defensa das vítimas, etc.	Analiza o problema do terrorismo na España da transición.			X	• EOC • RU

XHB8.4. Camiño cara a Unión Europea: desde a unión económica a unha futura unión política supranacional.	XHB8.4.1. Discute sobre a construción da Unión Europea e do seu futuro.	Discute sobre a Unión Europea.			X	• EOC
BLOQUE 9. A REVOLUCIÓN TECNOLÓXICA E A GLOBALIZACIÓN A FINAIS DO SÉCULO XX E PRINCIPIO DO XXI						
XHB9.1. A globalización económica: concepto e características.	XHB9.1.1. Procura na prensa novas dalgún sector con relacións globalizadas, e elabora argumentos a favor e en contra.	Procura na prensa novas referidas á globalización, e elabora argumentos.			X	• EOC • PE • RU
	XHB9.1.2. Elabora discusións sobre o eurocentrismo e a globalización.	Elabora discusións sobre o eurocentrismo e a globalización.			X	• EOC • RU
XHB9.2. Papel da Revolución Tecnolóxica na globalización.	XHB9.2.1. Analiza algunhas ideas de progreso e retroceso na implantación das recentes tecnoloxías da información e da comunicación, a distintos niveis xeográficos.	Analiza aspectos referidos á implantación das TIC.			X	• EOC • RU
XHB9.3. Consecuencias da globaliza- ción. Relacións interrexionais; focos de conflito.	XHB9.3.1. Crea contidos que inclúen recursos como textos, mapas e gráficos, para presentar algún aspecto conflitivo das condicións sociais do proceso de globalización.	Crea contidos que inclúen recursos para presentar conflitos sociais orixinados pola globalización.			X	• EOC • RU
BLOQUE 10. A RELACIÓN ENTRE O PASADO, O PRESENTE E O FUTURO A TRAVÉS DA HISTORIA E A XEOGRAFÍA						
XHB10.1. Relación entre o pasado, o	XHB10.1.1. Formula posibles beneficios e desvantaxes para as sociedades humanas e para o	Formula beneficios e desvantaxes para as sociedades e o medio natural como consecuencia do quecemento global.	X	X	X	• EOC • RU

presente e o futuro a través da his- toria e a xeografía.	medio natural dalgunhas consecuencias do quecemento global, como o desxeamento do Báltico.					
	XHB10.1.2. Sopesa como unha Europa en guerra durante o sécu- lo XX pode chegar a unha unión económica e política no século XXI.	Sopesa como Europa chega á unión económica e política no século XXI.	X	X	X	• EOC • RU
	XHB10.1.3. Compara (nun aspecto ou en varios) as revolucións industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica de finais do século XX e principio do XXI.	Compara as revolucións industriais coa revolución tecnolóxica.	X	X	X	• EOC • PE • RU
XHB10.2. Cambio e continuidade.	XHB10.2.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	Ordena temporalmente feitos históricos salientables.	X	X	X	• EOC • PE • RU
	XHB10.2.2. Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	Realiza eixes cronolóxicos e mapas históricos.	X	X	X	• EOC • RU
XHB10.3. Tempo histórico.	XHB10.3.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	Entende a convivencia entre culturas.	X	X	X	• EOC
XB10.4. Vocabulario histórico e artís- tico: Idade Contemporánea.	XHB10.4.1. Utiliza con fluidez e precisión o vocabulario histórico e artístico necesario.	Utiliza con fluidez e precisión vocabulario histórico e artístico.	X	X	X	• EOC • PE • RU

5.- CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS

O tratamento metodolóxico das materias do Departamento débese axustar ao nivel competencial inicial do alumnado, partindo cando cumpra de aprendizaxes máis simples, respectando ritmos e estilos de aprendizaxe que teñan en conta a atención á diversidade. A Xeografía e a Historia permiten desenvolver metodoloxías activas, nas que o traballo individual e cooperativo e a aprendizaxe por proxectos estean permanentemente presentes, con elaboración de diferentes tipos de materiais, integrando de xeito especial as tecnoloxías da información e da comunicación e cun enfoque orientado á realización de tarefas e á resolución de problemas. É moi importante ter presente o papel do profesorado como orientador, promotor e facilitador do desenvolvemento competencial do alumnado, e non esquecer a adecuada coordinación entre docentes.

Os recursos metodolóxicos nos que basearemos a actividade docente son os seguintes:

-A nosa actividade será considerada como mediadora e guía para o desenvolvemento da actividade construtiva do/a alumno/a.

-Partiremos do nivel de desenvolvemento do/a alumno/a, o que significa considerar tanto as súas capacidades como os seus coñecementos previos.

-Orientaremos a nosa acción a estimular no alumnado a capacidade de aprender a aprender.

-Promoveremos a adquisición de aprendizaxes funcionais e significativas.

-Buscaremos formas de adaptación na axuda pedagóxica ás diferentes necesidades do alumnado.

-Impulsaremos un estilo de avaliación que sirva como punto de referencia á nosa actuación pedagóxica, que lle proporcione ó alumnado información sobre o seu proceso de aprendizaxe e que permita introducir medidas correctoras cando se precisen.

-Fomentaremos o desenvolvemento da capacidade de socialización e de autonomía do alumnado.

Os contidos da área presentaranse organizados en conxuntos temáticos de carácter analítico e disciplinar, que aparecen denominados como bloques.

Metodoloxía didáctica das materias :

As materias de Xeografía e a Historia na ESO permiten desenvolver unha metodoloxía que compare o inmediato e o afastado, o propio e o alleo, o máis concreto e o máis abstracto, xustificando así a importancia que no currículo debe concederse a estas materias.

A finalidade destas materias concrétase en dar unha visión global do mundo e un conxunto de valores para que o alumnado adopte unha actitude ética e comprometida dentro dunha sociedade plural e solidaria. É importante saber interpretar fontes de diversa tipoloxía, a comprensión da multicausalidade e a intencionalidade na interpretación dos procesos, o uso adecuado da información e o manexo da documentación.

O alumnado ten que se implicar na aprendizaxe e ten que adquirir as habilidades que lle permitan construír os seus propios esquemas explicativos para comprender o mundo no que vive, construír a súa identidade persoal, interactuar en situacións variadas e continuar aprendendo.

Na práctica docente empregaranse os recursos didácticos necesarios que permitan desenvolver os contidos das nosas materias na ESO, deste xeito, poder alcanzar os obxectivos en cada materia e a adquisición das competencias clave.

Agrupamentos

De ser posible, o traballo individual, combinarase co cooperativo, acudindo ao pequeno grupo cando se queira buscar o reforzo para os alumnos cun ritmo de aprendizaxe máis lento ou a ampliación para aqueles que mostren un ritmo de aprendizaxe máis rápido; aos grupos flexibles cando así o requiran as actividades concretas ou cando se busque a constitución de equipos de traballo nos que o nivel de coñecemento dos seus membros sexa diferente pero exista coincidencia en canto a intereses; ou á constitución de talleres, que darán resposta a diferentes motivacións.

En calquera caso, o profesorado decidiremos á vista das peculiaridades e necesidades concretas dos seus alumnos, o tipo de agrupamento que consideremos máis operativo, sempre que as circunstancias de saúde pública así o permitan.

Se fose posible, para realizar traballos cooperativos se conformarán grupos de traballo heteroxéneos. Axudaremos ao alumnado a organizar o traballo de maneira autónoma e consensuada: distribuír roles en función das habilidades e intereses, establecer prazos, realizar propostas, debatelas despois dunha escoita activa utilizando argumentos, tomar decisións, consensuar propostas, elixir os materiais necesarios e transformar as propostas en produtos concretos. Así o alumno reflexionará sobre a súa propia aprendizaxe, fomentará a convivencia e potenciará unha das ferramentas máis potentes e produtivas para a aprendizaxe: a ensinanza entre iguais.

Espazos

A organización dos espazos irá en función dos distintos tipos de actividades que

se poden levar a cabo:
Dentro da aula poderanse adoptar disposicións espaciais diversas en función da natureza da actividade. Todas as aulas dispoñen de pizarra dixital.
Fóra da aula: Biblioteca, Sala de informática, Salón de actos.
Fóra do centro: Visitas e actos culturais na localidade ou fóra dela.
Esta mobilidade será posible se as circunstancias a permitan. Se non fose posible, os alumnos manteránse na súa aula para a realización de todas as actividades programadas.

6.- MATERIAIS E RECURSOS

Materiais e recursos

Entre os recursos didácticos utilizaremos:

- A explicación do profesor cando sexa estritamente necesaria; se non é imprescindible, mellor que os propios alumnos vaian progresando na autoaprendizaxe.
- Anuarios, atlas e revistas especializadas.
- Noticias e artigos de prensa.
- Fotocopias de textos, gráficos, cadros, táboas, etc.
- Visionado de programas de televisión sobre temas de interese social, histórico, antropolóxico, etc.
- Proxección e comentario de películas
- Mapas e atlas
- Materiais de Edixgal para o alumnado de 1º ESO
- O libro do alumnado para Xeografía e Historia de Celme SM para 2º, 3º e 4º ESO
- Uso das fichas de traballo, actividades interactivas, animacións, vídeos, autoavaliacións, etc., do contorno *Celme dixital*
- Uso do contorno *Celme dixital* para a interacción profesor-alumno de maneira individualizada.
- Debate, como ferramenta que estimula o seu interese e capacidade de reflexionar, relacións, consolidar coñecementos, recapitular, ordenar, respectar opinións, e sacar conclusións.
- Uso habitual das TIC.

7.- CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, A CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN

7.1- Criterios de cualificación

O curso académico consta de tres avaliacións trimestrais e unha avaliación final de xuño.

AVALIACIÓNS TRIMESTRAIS:

A materia será avaliada en cada avaliación conforme aos seguintes criterios e instrumentos:

<table>
<tr><td colspan="3">CONTEXTOS DE APLICACIÓN</td></tr>
<tr><td colspan="2">PROBAS ESCRITAS</td><td rowspan="3">Relativas a cada UD traballada (unha ou máis, dependendo da dificultade da materia)
Poderán ter distintos formatos (preguntas breves, preguntas a desenvolver, tipo test, probas orais, Kahoots, Socrative, Plickers, formularios de Google forms ...)
O formato de cada proba (tanto teórica como práctica) será coñecida polos alumnos antes de comezar a explicar cada lección.

Realizaranse un mínimo de dúas probas escritas por avaliación e farán media entre elas.</td></tr>
<tr><td>2ºESO</td><td>4º ESO</td></tr>
<tr><td>40%</td><td>50%</td></tr>
<tr><td colspan="2">TEXTOS HISTÓRICOS</td><td rowspan="3">Por cada proba teórica, farase un traballo con textos que versará sobre os contidos da unidade/s a avaliar.</td></tr>
<tr><td>2ºESO</td><td>4º ESO</td></tr>
<tr><td>10%</td><td>12,5%</td></tr>
<tr><td colspan="2">PRÁCTICAS</td><td rowspan="3">Trátase de prácticas diferentes en cada UD (no caso de 2ºESO), ou en cada avaliación (para 4º ESO) puidendo avaliarse comentarios de arte, mapas, traballos de investigación dalgún tema concreto, ... que serán publicados ao comezo de cada tema.</td></tr>
<tr><td>2ºESO</td><td>4º ESO</td></tr>
<tr><td>20%</td><td>25%</td></tr>
<tr><td colspan="2">ACTIVIDADES DE AULA</td><td rowspan="3">Neste apartado inclúese o traballo na aula, xa sexa de xeito individual ou cooperativo: traballo diario, participación, actividades rematadas, corrección de erros, exercicios, Plickers ou Kahoots de control do estudo...</td></tr>
<tr><td>2ºESO</td><td>4º ESO</td></tr>
<tr><td>30%</td><td>12,5%</td></tr>
</table>

AVALIACIÓN FINAL

A cualificación final de xuño calcúlase realizando a media das cucalificacións trimestrais obtidas polo estudante. Neste cálculo teranse en coconta os seguintes puntos:

- Cando a media aritmética das tres avaliacións trimestrais sexa igual ou superior a 5, o alumnado terá superada a materia do curso. Porén, para mellorar esa cualificación media, o alumnado terá a posibilidade de realizar actidades ou probas

naqueles contextos de aplicación de cualificación máis baixa (sexa ou non aprobado).

- Os alumnos que non acaden unha media de 5 sobre 10 na media das tres avaliacións, deberán realizar actividades ou probas naqueles contextos de aplicación de cualificación non superada.

- O cálculo das notas en xuño, ademais require a avaliación das sete competencias clave (CCL, CSC, CSIEE, CAA, CMCCT, CCEC e CD). Obtidas as sete cualificacións, calcúlase a súa media ponderada segundo os perfís competenciais da materia dos diferentes cursos da ESO. Nas seguintes táboas detállanse os contextos nos que son avaliadas as diferentes compentencias e os pesos das CC que serán tidos en conta para calcular a nota que figurará no boletín co que se informa ás familias do proceso de ensino-aprendizaxe dos estudantes a final de curso.

PESO DAS COMPETENCIAS CLAVE NOS CONTEXTOS DE APLICACIÓN PARA 2º ESO							
CONTEXTOS DE APLICACIÓN	CCL	CMCCT	CD	CAA	CSC	CSIEE	CCEC
PROBAS ESCRITAS	40	40	40	40	40	40	40
OBRADOIRO DE TEXTOS	10	10	10	10	10	10	10
OUTRAS PRÁCTICAS	20	20	20	20	20	20	20
ACTIVIDADES DE AULA	30	30	30	30	30	30	30
PERFÍS COMPETENCIAIS (pesos para calcular as medias)							
CURSO	CCL	CMCCT	CD	CAA	CSC	CSIEE	CCEC
2º ESO	15	20	18	21	22	1	3
4º ESO	23	5	2	28	38	2	2

PESO DAS COMPETENCIAS CLAVE NOS CONTEXTOS DE APLICACIÓN PARA 4º ESO							
CONTEXTOS DE APLICACIÓN	CCL	CMCCT	CD	CAA	CSC	CSIEE	CCEC
PROBAS ESCRITAS	50	50	50	50	50	50	50
OBRADOIRO DE TEXTOS	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5
OUTRAS PRÁCTICAS	25	25	25	25	25	25	25
ACTIVIDADES DE AULA	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5
PERFÍS COMPETENCIAIS (pesos para calcular as medias)							
CURSO	CCL	CMCCT	CD	CAA	CSC	CSIEE	CCEC
2º ESO	15	20	18	21	22	1	3
4º ESO	23	5	2	28	38	2	2

7.2.- Procedementos de avaliación

- Observación sistemática do traballo e da participación do alumno en clase.
- Intercambios orais: preguntas en clase, diálogos, coloquios, debates e postas en común
- Realización de exercicios específicos que respondan aos diversos obxectivos programados na unidade didáctica.
- Revisión e análise das actividades e traballos realizados.
- Observación na aula dos alumnos respecto á materia.
- Proba específica de avaliación da unidade didáctica.
- Autoevaluación. Expresar criterios e opinións sobre as dificultades atopadas, sobre o que lles gusta ou non incluíndo o seu xuizo sobre os resultados.
- Coevaluación, enfocada cara a constante retroalimentación.
- Seguimento individualizado. Terase en conta o esforzo, interese e evolución de cada alumno

atendendo ás capacidades propias de cada un.

8.- INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE

O artigo 21 do Decreto 86/2015 prescribe a avaliación dos procesos de ensino e da propia práctica docente, así o recolle tamén o artigo 25 das Instrucións do 30 de xullo 2020 da *Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa*. Esta avaliación é fundamental para valorar os resultados obtidos e coñecer cales son as circunstancias e elementos da nosa programación positivos e cales, pola contra, dificultan a consecución dalgunhas CC e obxectivos. A práctica docente é avaliada de modo continuo. Os instrumentos empregados son o anecdotario de aula, as escalas de valoración numérica con indicadores de logro para os procesos de ensino-aprendizaxe aplicadas ao finalizar cada trimestre, as actas das reunións do Dpto., celebradas cunha periodicidade mensual para realizar unha análise do progreso académico dos estudantes, o seguimento da programación e comentar as conclusións da Comisión de Coordinación Pedagóxica (CCP).

PROCESO DE ENSINO	1	2	3	4
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.				
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe.				
3. Conseguiuse motivar para lograr a actividade intelectual do alumnado.				
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.				

5. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.				
6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.				
7. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
8. Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
9. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.				
10. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.				
11. Dáse un peso real á observación do traballo na aula.				
12. Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.				

LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido.
2 BÁSICO Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido.
3 COMPETENTE Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador
4 EXCELENTE. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.

PROCESO PRÁCTICA DOCENTE	1	2	3	4
1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.				
2. Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.				
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.				
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.				
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
6. Combínase o traballo individual e en equipo.				
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.				
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				

9. Incorpóranse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe.				
10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.				
11. Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos.				
12. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección das probas, traballos.				
13. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.				
14. Adecuación, logo da súa aplicación, das ACS propostas e aprobadas.				
15. As medidas de apoio, reforzo, etc. están claramente vinculadas aos estándares.				

LENDA
1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido.
2 BÁSICO Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido.
3 COMPETENTE Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador
4 EXCELENTE. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.

9.- PLANS DE SEGUIMENTO DAS MATERIAS PENDENTES.

Respecto a aqueles alumnos que teñan a materia do curso anterior non superada non establécense as seguintes medidas:

- Elaborarase un plan individualizado e personalizado de recuperación da materia pendente por trimestre. Os estudantes que cumplan os obxectivos marcados superarán a materia pendente.
- Os alumnos que non cumpran satisfactoriamente os obxectivos trimestrais marcados terán a posibilidade de facer unha proba escrita de mínimos no mes de maio nas datas propostas dende a Xefatura de Estudos.
- No caso de non aprobar poderán realizar a proba extraordinaria en setembro.
- As probas escritas de ambas convocatorias, maio e setembro, recollerán os contidos do curso anterior e serán similares ás do curso ordinario sendo cualificadas seguindo os mesmos criterios.

10.- PROCEDEMENTOS PARA A REALIZACIÓN DA AVALIACIÓN INICIAL

A avaliación inicial ten como obxectivo fundamental analizar, antes de iniciar un proceso de ensino-aprendizaxe, a situación de cada estudante. Na avaliación inicial pódense diagnosticar aspectos como as concepcións alternativas, as estratexias espontáneas de razoamento, as experiencias persoais e os hábitos e actitudes que determinan, en boa medida, o sentido da aprendizaxe.

Durante a avaliación inicial do presente curso analizarase con especial interés a competencia TIC dos estudantes, cómpre coñecer as destrezas do alumnado no uso do ordenador para garantir que son capaces de continuar a súa formación no hipotético caso de ter que realizar o ensino a distancia.

Durante as dúas primeiras semanas do curso realizarase unha proba escrita, deseñada tendo en conta o currículo do curso anterior e as adaptacións feitas á programación pola pandemia. Os resultados destas probas, xunto coa observación do traballo na aula, a información aportada polo Departamento de Orientación e a Memoria Final do curso 2019/2020, permiten adoptar decisións sobre cales son os puntos de partida e poder adaptar así o proceso de ensino aprendizaxe e a propia programación didáctica ás necesidades detectadas.

11.- MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

As medidas que se levan a cabo son:

Ordinarias:

- Adaptación dos tempos, instrumentos e procedementos de avaliación.
- Reforzo educativo.

Actividades de reforzo: O alumnado con máis dificultades de aprendizaxe traballará sobre contidos mínimos das unidades didácticas para acadar or obxectivos mínimos. Teranse sempre en conta os protocolos establecidos pola Xunta de Galicia para o alumnado de necesidades específicas de apoio educativo.

- Emprego das TIC.

Se a situación co COVID-19 o permitise, levaríamos a cabo tamén as seguintes medidas:

- Traballo cooperativo. Contribúe ao desenvolvemento de habilidades comunicativas, traballo en grupo e flexibilidade de pensamento.
- Titoría entre iguais.
- Aprendizaxe por proxectos.
- Traballo en equipo. Favorece o desenvolvemento de habilidades sociais e a inclusión.

Extraordinarias:

- Adaptacións curriculares significativas.
- Atención educativa ao alumnado, que por circunstancias diversas, presenta dificultades para unha asistencia continuada ao centro educativo.

Con aqueles alumnos e alumnas que presenten unha situación de desvantaxe académica a causa dunha enfermidade de larga duración ou de períodos de hospitalización continuos, tomaranse as medidas máis axeitadas para cada caso adaptándose en todo momento á situación e respectando os tempos que veñan dados polas secuelas da enfermidade.

Os métodos de avaliación terán en conta a diversidade de necesidades do alumnado presente na aula.

12.- CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS

▪ Comprensión lectora ▪ Expresión oral e escrita	Fomentará a capacidade de síntese, capacidade de relación, emprego dun vocabulario axeitado, realización de actividades e traballos específicos, búsqueda de información e traballos de investigación.
▪ Comunicación audiovisual ▪ Tecnoloxías da información e comunicación	Traballarase á hora de presentar e elaborar contidos; na búsqueda de información, na creación de novos coñecementos. No desenvolvemento das clases realizaranse visionados de vídeos, fragmentos de películas, documentais etc. Tamén levarase a cabo o uso de internet, prensa diaria etc.
▪ Emprendemento	Traballarase cando se realicen producciónsde traballos de maneira individual ou en grupo , traballos dos alumnos de maneira autónoma; presentación de contidos de maneira creativa e atractiva.
▪ Educación cívica e constitucional	Traballarase ao fomentar o respecto entre os alumnos, a interactuación con todos os membros da comunidade educativa conforme a unhas normas baseadas no respecto mutuo e o respecto a unhas normas de convivencia.
▪ Desenvolvemento da igualdade efectiva entre homes e mulleres ▪ Prevención da violencia de xénero ou contra persoas con discapacidade	Traballaranse cando se analicen as diferentes etapas na Historia Antiga, o desenvolvemento das sociedades desta época e a posible discriminación que se realizaba. Fomentaranse actitudes que rexeiten os comportamentos sexistas. Favorecerase o seu tratamento tamén, ao analizar o desenvolvemento das sociedades actuais e a súa diversidade, os

▪ Aprendizaxe de resolución e resolución pacífica de conflitos	comportamentos e valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto aos dereitos humanos e o respecto aos home e mulleres por igual. Fomentaranse actitudes que rexeiten os comportamentos sexistas Favoreceranse actividades que analicen e conmemoren datas sinaladas como o día da muller traballadora, o día da paz etc, para fomentar e para favorecer a resolución de conflitos de maneira pacífica.

13.- ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Dada a actual situación de pandemia causada polo coronavirus, non resulta razoable realizar ningunha actividade desta índole.

No caso de que cambie a situación sanitaria ou exista a posibilidade de organizar actividades que cumplan os requisitos de seguridade establecidos no Protocolo do 31de agosto de Adaptación ao Contexto da COVID 19 nos centros de ensino non universitario de Galicia para o curso 2020-2021 a realización das mesmas será aprobada na Xunta de Departamento e remitirase unha modificación da programación á Inspección Educativa.

14.- MECANISMOS DE REVISIÓN DA PROGRAMACIÓN EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS.

Tal e como establece o artigo 25 das Instrucións do 30 de xullo 2020 da *Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa* é prescritivo avaliar a PD para realizar as modificacións que se estimen oportunas no curso seguinte co obxectivo de mellorala e adaptala ás necesidades do alumnado e do proceso de ensino.

A programación é revisada antes do comezo de curso para incorporar aquelas conclusións da Memoria Final do curso 2019/2020 que se consideren relevantes. Durante o curso, o estudo dos resultados académicos e a análise das súas causas permite establecer medidas correctoras. Nas reunións de Departamento trimestral realizarase un seguimento do nivel de cumprimento das programacións. As modificacións que se deriven desta análise serán acordadas polo Dpto. e quedarán reflectidas nunha acta sendo tamén incluídas na Memoria Final.

1.- Nas sesións de avaliación trimestral e tendo en conta os resultados académicos faremos
constar en acta os seguintes aspectos:

- Análise estadístico dos resultados xerais do grupo e valoración dos mesmos.

- Casos particulares analizados e medidas a adoptar.
- Clima de traballo na aula.
- Valoración dos apoios e reforzos.
- Grao de desenvolvemento das competencias en xeral.
- Compromisos para a seguinte avaliación.

2.- Ao remate do curso e como parte da Memoria Final revisarase a programación tendo en conta:

- Unidades non impartidas e as causas que o impediron.
- As modificacións introducidas.
- As propostas de mellora a ter en conta no próximo curso.
- Os resultados académicos e as posibles causas que afectaron negativamente.
- A valoración dos recursos, medidas de atención á diversidade aplicadas e actividades complementarias.
- As conclusións obtidas na avaliación.

INDICADORES DE LOGRO	**1**	**2**	**3**	**4**
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas ou proxectos a partir dos elementos do currículo.				
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas / temas / proxectos.				
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.				
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades, temas ou proxectos.				
5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.				
6. Asignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.				
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.				
8. Asociación de cada estándar cos elementos transversais a desenvolver.				
9. Fixación dunha estratexia				

metodolóxica común para todo o departamento.				
10. Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
11. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
12. Adecuación do libro de texto .				
13. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.				
14. Adecuación da proba de avaliación inicial, elaborada a partir dos estándares.				
15. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos.				
16. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.				
17. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final.				
18. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria.				
19. Adecuación dos criterios establecidos para o seguimento de materias pendentes.				
20. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación desas materias pendentes.				
21. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				
22. Adecuación dos programas de apoio, recuperación, vinculados aos estándares.				
23. Adecuación das medidas específicas de atención ao alumnado con NEAE.				
24. Grao de desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas.				
25. Adecuación dos				

mecanismos para informar ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos.				
26. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre os criterios de promoción.				
27. Adecuación do seguimento e da revisión da programación ao longo do curso.				
28. Contribución desde a materia ao plan de lectura do centro.				
29. Grao de integración das TIC no desenvolvemento da materia.				

LENDA

1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido.

2 BÁSICO Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido.

3 COMPETENTE Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador

4 EXCELENTE. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.

15. RELACIÓN DE UNIDADES DIDÁCTICAS

2º ESO XH	
UNIDADES DIDÁCTICAS	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
UD 1 H A IDADE MEDIA: BIZANCIO E O ISLAM.	XHB3.1.1 - Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado. XHB3.2.1 - Nomea e identifica catro clases de fontes históricas. XHB3.2.2 - Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiais ou textuais. XHB3.3.1 - Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade. XHB3.3.2 - Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.

	XHB3.4.1 - Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos XHB3.5.1 - Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.. XHB3.6.1 - Utiliza as fontes históricas e entende os límites do que se pode escribir sobre o pasado. XHB3.7.1 - Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos xermánicos. XHB3.9.1 - Comprende as orixes do Islam e o seu alcance posterior. XHB3.9.2 - Explica a importancia de Al- Andalus na Idade Media
UD 2 /UD 3 H A SOCIEDADE FEUDAL. CIDADES E REINOS MEDIEVAIS. A ARTE MEDIEVAL.	XHB3.8.1 - Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños. XHB3.12.1 - Describe características da arte románica, gótica e islámica.
UD 4H A PENÍNSULA IBÉRICA NA IDADE MEDIA	XHB3.10.1 - Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiás na Península Ibérica. XHB3.10.2 - Explica a importancia do Cam. de Santiago. XHB3.11.1 - Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas.
UD 1 XEO A POBOACIÓN MUNDIAL	XHB2.1.1 - Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas. XHB2.1.2 - Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.
UD 2 XEO A POBOACIÓN EUROPEA E ESPAÑOLA	XHB2.2.1 - Explica as características da poboación europea. XHB2.2.2 - Compara entre países a poboación europea segundo a súa distribución, a súa evolución e a súa dinámica. XHB2.3.1 - Explica a pirámide de poboación, España e CC.AA. XHB2.3.2 - Analiza en distintos medios os movementos migratorios nas últimas tres décadas en España. XHB2.4.1 - Coñece o proceso da emigración galega, as súas etapas e os destinos principais. XHB2.8.2 - Elabora gráficos de distinto tipo en soportes virtuais ou analóxicos, que reflictan información económica e demog. de países ou áreas xeográficas a partir dos datos elixidos.
UD 3 XEO UN MUNDO DE CIDADES	XHB2.5.1 - Realiza un gráfico con datos da evolución do crecemento da poboación urbana no mundo. XHB2.5.2 - Sitúa no mapa do mundo as vinte cidades máis poboadas, di a que país pertencen e explica a súa posición económica. XHB2.6.1 - Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en

	Europa. XHB2.6.2 - Distingue os tipos de cidades do noso continente. XHB2.7.1 - Interpreta textos que expliquen as características das cidades de España e de Galicia, axudándose de internet ou de medios de comunicación escrita. XHB2.9.1 - Clasifica as principais paisaxes humanizadas españolas a través de imaxes. XHB2.10.1 - Compara paisaxes humanizadas españolas segundo a súa actividade económica.
UD 4 O RELEVO E CLIMA DE ESPAÑA E GALICIA	XHB1.1.1 - Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa de España e de Galicia, utilizando datos de coordenadas xeográficas. XHB1.2.1 - Enumera e describe as peculiaridades do medio físico español e galego. XHB1.3.1 - Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo español. XHB1.4.1 - Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo galego. XHB1.5.1 - Localiza nun mapa os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos de España. XHB1.5.2 - Analiza e compara as zonas bioclimáticas españolas utilizando gráficos e imaxes. XHB1.5.3 - Localiza nun mapa os espazos bioclimáticos de Galicia. XHB1.6.1 - Distingue e localiza nun mapa as paisaxes de España e de Galicia. XHB1.7.1 - Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e Galicia, e localiza páx. e recursos web directa. relacionados con eles. XHB2.8.1 - Sitúa os parques naturais españois nun mapa, e explica a situación actual dalgúns.

4º ESO XH	
UNIDADES DIDÁCTICAS	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
UD 1 O ANTIGO RÉXIME E A ILUSTRACIÓN	XHB1.1.1 – Establecer, a través da análise de textos, a diferenza entre o Absolutismo e o Parlamentarismo. XHB1.2.1 - Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgunhas monarquías. XHB1.3.1 - Aprecia os avances científicos e a súa aplicación á vida diaria, e contextualiza o papel dos científicos na súa propia época. XHB1.3.2 - Comprende as implicacións do empiricismo e o método científico nunha variedade de áreas.

UD 2 AS REVOLUCIÓNS BURGUESAS	XHB2.1.1 - Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron. XHB2.1.2 - Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as. XHB2.2.1 - Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras. XHB2.2.3 - Discute as implicacións da violencia empregando diversos tipos de fontes.
UD 3 A REVOLUCIÓN INDUSTRIAL	XHB3.1.1 - Analiza os proles e os contras da primeira Revolución Industrial en Inglaterra. XHB3.2.1 - Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas. XHB3.2.2 - Compara o proceso de industrialización en Inglaterra e nos países nórdicos. XHB3.3.1 - Explica a situación laboral feminina e infantil nas cidades industriais. XHB3.4.1 - Especifica algunhas repercusións políticas como consecuencia dos cambios económicos en España. XHB3.5.1 - Elabora un eixe cronolóxico, diacrónico e sincrónico, cos principais avances científicos e tecnolóxicos do século XIX. XHB4.5.1 - Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX
UD 4 O IMPERIALISMO UD 5 OS INICIOS DO SÉCULO XX	XHB4.1.1 - Explica razoadamente que o concepto imperialismo reflicte unha realidade que influirá na xeopolítica mundial e nas relacións económicas transnacionais. XHB4.1.2 - Elabora discusións sobre eurocentrismo e a globalización. XHB4.2.1 - Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914. XHB4.3.1 - Diferencia os acontecementos dos procesos, nunha explicación histórica, da I Guerra Mundial. XHB4.3.2 - Analiza o novo mapa político de Europa. XHB4.3.3 - Describe a derrota de Alemaña desde a súa propia perspectiva e desde a dos aliados. XHB4.4.1 - Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade. XHB4.5.2 - Compara movementos artísticos europeos e asiáticos.
UD 6 O PERIODO DE ENTREGUERRAS	XHB5.1.2 - Relaciona algunhas cuestións concretas do pasado co presente e as posibilidades do futuro, como o alcance das crises financeiras de 1929 e de 2008. XHB5.1.3 - Discute as circunstancias da loita polo sufraxio da muller. XHB5.2.1 - Explica diversos factores que fixeron posible o auxe do

	fascismo en Europa. XHB5.3.1 - Explica as principais reformas durante a II Rep. española, e reaccións a elas. XHB5.3.2 - Explica as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional.
UD 7-8 A II GUERRA MUNDIAL	XHB6.1.1 - Recoñece a xerarquía causal (diferente importancia dunhas causas ou outras segundo as narrativas). XHB6.2.1 – Sitúa nun mapa as fases do conflito. XHB6.2.2. Dá unha interpretación de por que rematou antes a guerra europea que a mundial.
UD 9 A GUERRA FRÍA E A DESCOLONIZACIÓN	XHB6.4.1 - Utilizando fontes históricas e historiográficas, explica algúns dos conflitos enmarcados na época da G. Fría. XHB6.4.2 - Describe as consecuencias da guerra de Vietnam. XHB6.5.1 - Describe os feitos relevantes do proceso descolonizador. XHB6.5.2 - Distingue entre contextos de procesos de descolonización por exemplo, África subsahariana (anos 50 e 60) e a India (1947).
UD 10 O FINAL DA GUERRA FRÍA	XHB7.1.1. Explica os avances dos réximes soviéticos e do "Welfare State" en Europa. XHB7.1.2. Recoñece os cambios sociais derivados da incorporación da muller ao traballo asalariado. XHB7.2.1. Compara a crise enerxética de 1973 coa financeira de 2008. XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco XHB7.3.2. Discute como se entende en España e en Europa o concepto de memoria histórica.
UD 11 O MUNDO ENTRE OS SÉCULOS XX E XXI	XHB8.1.1. Interpreta o renacemento e o declive das nacións no novo mapa político europeo desa época. XHB8.1.2. Comprende os proles e contras do estado do benestar. XHB8.3.1. Compara interpretacións sobre a Transición española nos anos setenta do século XX e na actualidade. XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc. XHB8.3.3. Analiza o problema do terrorismo en España durante esta etapa (ETA, GRAPO, Terra Lliure, etc.): a xénese e a historia das organizacións terroristas, a aparición dos primeiros movementos asociativos en defensa das vítimas, etc.

	XHB8.4.1. Discute sobre a construción da Unión Europea e do seu futuro.
UD 12 O SÉCULO XXI	XHB9.1.1. Procura na prensa novas dalgún sector con relacións globalizadas, e elabora argumentos a favor e en contra. XHB9.1.2. Elabora discusións sobre o eurocentrismo e a globalización. XHB9.2.1. Analiza algunhas ideas de progreso e retroceso na implantación das recentes tecnoloxías da información e da comunicación, a distintos niveis xeográficos. XHB9.3.1. Crea contidos que inclúen recursos como textos, mapas e gráficos, para presentar algún aspecto conflitivo das condicións sociais do proceso de globalización. XHB10.1.1. Formula posibles beneficios e desvantaxes para as sociedades humanas e para o medio natural dalgunhas consecuencias do quecemento global, como o desxeamento do Báltico. XHB10.1.2. Sopesa como unha Europa en guerra durante o século XX pode chegar a unha unión económica e política no século XXI. XHB10.1.3. Compara (nun aspecto ou en varios) as revolucións industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica de finais do século XX e principio do XXI. XHB10.2.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade. XHB10.2.2. Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos. XHB10.3.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos. XHB10.4.1. Utiliza con fluidez e precisión o vocabulario histórico e artístico necesario.

16. ANEXO RÚBRICAS.

Ademais dos métodos tradicionais de avaliación (exames), o traballo de aula, as investigacións do alumnado na súa casa, así como as prácticas con textos ou de calquera índole que se lle van pedir ao alumno ao longo do curso, van ser avaliadas con rúbricas.

Aportamos neste anexo ás máis recurrentes, pero non son un numerus clausus, xa que se elaborarán en función das actividades que se vaian implementando. Sempre van ser coñecidas polo alumnado antes da súa aplicación.

Amosamos as seguintes:

1. Rúbrica para presentacións en power point.
2. Rúbrica para o cuaderno de aula.
3. Rúbrica para a realización dun mapa conceptual.
4. Rúbrica para proxectos e traballos.

Presentacion power point	EXCELENTE. 4 5	MOI BIEN 3 4	ACEPTABLE. 2 3	DEFICIENTE. 1
ORTOGRAFIA 10%	O traballo non presenta ningún erro ortográfico, se respetan as reglas gramaticais.	O traballo presenta de **un a dous erros** de ortografia	O traballo presenta de **dous a tres erros** de ortografía	A presentación amosa **4 ou máis erros** ortograficos ou reglas gramaticais
CONTIDO 40%	Identifícanse as ideas principais do tema que se aborda, se presentan demanera clara e concreta	Identifícanse as ideas principais e secundarias **pero algunas ideasson ambiguas**	Identifícanse as ideas principais pero **a informacion non é concreta, é demasiada e pouco atractiva**	Amósanse so algunhas ideas principais e **non se apoia en ideas secundarias, existe demasiada informacióne é pouco relevante**
DOMINIO DO TEMA 40%	O alumno expón con claridade e fluidez durante a presentación. É evidente su coñecemento do tema	Presenta dominio parcial do tema, algunhas ideas non quedan moi claras ou titubea al expoñelas	Ocasionalmente presenta con claridade e se entende o que quere dicir, non quedan moi claras algunhas ideas	Non expón con seguridade e é evidente que **descoñece do que está a expor**
CALIDADE DAS DIAPOSITIVAS 10%	As diapositivas están claras, teñen as ideas principais, pouco texto, inclúen imaxes, o contraste é bo e distínguese facilmente todo o texto	As diapositivas están un pouco saturadas de texto, as imaxes son poucas ou non acordes ao tema; o contraste de cores non afecta á lectura	As diapositivas están saturadas de texto, as imaxes son poucas ou non acordes ao tema; o contraste de cores non axuda á lectura.	As diapositivas non son claras, demasiado texto, non inclúe imaxes ou son poucas. O contraste de cores fai difícil a lectura

Libreta*	Experto 4	Avanzado 3	Aprendiz 2	Novel ou inexperto 1
Boa letra e limpeza **65%**	A libreta vese ordenada, con letra clara, data, marcando os títulos con outra cor e respectando las marxes.	A libreta vese ordenada, con letra clara, pero os títulos, marxes ou data non están ben.	A libreta non se ve moi ordenada ou con letra clara, e os títulos ou marxes apenas se respectan.	A libreta non se ve ordenada nin con letra clara. Os títulos ou marxes non se respectan.
Espacios e separacións. **25%**	Os espacios déixanse de forma apropiada nos títulos, enunciados e actividades, así como, entre diferentes actividades.	Os espacios déixanse de forma apropiada ainda que falla ou nos títulos, enunciados ou actividades.	Os espacios nos títulos, actividades ou enunciados falla en dous partes.	A xestión de espacios e separacións é caótica.
Entrega a libreta no día que se pide **10%**	Entrega a libreta no día acordado para entregala.	Entrega a libreta un día tarde.	Entrega a libreta dous días tarde ou másı.	Non entrega a libreta.

Rúbrica proxectos e traballos	Excelente 4 4	Ben 3 3	Regular 2	Mal 1 0
Participación nas actividades 12.5%	Fixo todas as actividades	Rematou a maioría das actividades	Hai moitas actividades sen realizar	Non realizou as actividades propostas
Responsabilidade 12.5%	Realiza o traballo de forma autónoma	Foi necesario recordarll e a veces as tarefas	Moitas veces se despista e no realiza as actividades	Non conseguiu realizar as actividades de forma autónoma
Adquisición de procedementos 12.5%	Segue todos os procesos que se indican	Realiza a maioría dos procedementos	Cústalle realizar os procedementos	Non realiza casi nunca os procedimientos
Participación na investigación 12.5%	Busca en diferentes fontes de información sen problema	É capaz de buscar fontes de información pero non en todas	Cústalle encontrar información e chegar a conclusións, pero logra algúns resultados	Non é capaz de investigar
Redacción e elaboración do proxecto 12.5%	Tivo unha participación decisiva na redacción	A súa redacción contribuiu notablemente ao éxito do equipo	Participou na redacción pero a súa contribución foi escasa	Non participaou na elaboración do proxecto
Traballo de colaboración para o desenvolvemento do proxecto en equipo 12.5%	Axuda sempre ao grupo a tomar decisións	A maioría das veces aporta ideas	Cústalle cooperar casi sempre	Non contribúe ao traballo de equipo
Participación na publicación dixital 12.5%	Utiliza as TIC con destreza para presentar o proxecto.	Usa con certa habilidade as ferramentas TIC	Usa as TIC para o desarrollo do proxecto	Non emplea as TIC porque non é capaz
Presentación oral. 12.5%	Expón sen problemas os resultados do traballo de equipo	Desenvólvese ben na exposición oral do equipo	Cústalle coordinarse cos seus compañeiros na exposición	Non logra facer a presentación oral do proxecto

Mapa conceptual	Excelente 4	Ben 3	Regular 2	Mal 1 0
Construcción de Párrafos 16.67%	Todos os parágrafos inclúen unha introducción, explicacións ou detalles e unha conclusión.	A maior parte dos parágrafos inclúe unha introdución, explicacións ou detalles e unha conclusión.	Os parágrafos inclúen información relacionada pero non foron xeralmente ben organizados.	A estructura do parágrafo non estaba clara e as oracións non estaban xeralmente relacionadas.
Redacción 16.67%	Non hai erros de gramática, ortografía ou puntuación.	Casi non hai erros de gramática, ortografía ou puntuación.	Uns poucos erros de gramática, ortografía ou puntuación.	Moitos erros de gramática, ortografía ou puntuación.
Cantidad de Información 16.67%	Todos os temas tratados e todas as preguntas foron contestadas en alomenos 2 oracións.	Todos os temas tratados e a maior parte das preguntas foron contestadas en alomenos 2 oracións.	Todos os temas tratados e a maior parte das preguntas foron contestadas en alomenos 1 oración.	Un ou máis temas non están tratados.
Calidad de Información 16.67%	A información está claramente relacionada co tema principal e proporciona varias ideas secundarias e/ou exemplos.	A información dá resposta ás preguntas principais e 1-2 ideas secundarias e/ou exemplos.	A información dá resposta ás preguntas principais, pero non dá detalles e/ ou exemplos.	A información ten pouco ou nada que ver coas preguntas plantexadas.
Organización 16.67%	A información está moi ben organizada con parágrafos ben redactados e con subtítulos.	A información está organizada con parágrafos ben redactados.	A información está organizada, pero os parágrafos non están ben redactados.	A información proporcionada non parece estar organizada.
Diagrama e ilustraciones 16.67%	Os diagramas e ilustracións son ordenados, precisos e engaden entendemento ao tema	Os diagramas e ilustracións son precisos e engaden entendemento ao tema	Os diagramas e ilustracións son ordenados e precisos e algunhas veces engaden entendemento ao tema	Os diagramas e ilustracións non son precisos ou non engaden entendemento ao tema.

Colegio Plurilingüe
La Inmaculada
Marín
Hijas de la Caridad
Educación Vicenciana

ED. PLÁSTICA, VISUAL E AUDIOVISUAL

4º ESO

MESTRE: ANA Mª ACUÑA RODRÍGUEZ

Colegio Plurilingüe
La Inmaculada
Marín
Hijas de la Caridad
Educación Vicenciana

ÍNDICE

1.- Introdución e contextualización.....3

2.- Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.....3-10

3.- Concreción dos obxectivos por curso……..10-11

4.- Concreción dos estándares de aprendizaxe 12-14

5.- Concrecións metodolóxicas.....15

6.- Materiais e recursos didácticos.....15-16

7.- Criterios sobre a avaliación, a cualificación e promoción.....17-20

8.- Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente 21-22

9.- Plans de seguemento das materias pendentes.....22

10.- Procedementos para realizar a avaliación inicial 22

11.- Medidas de atención á diversidade.....23

12.- Concreción dos elementos transversais 23-25

13.- Actividades complementarias e extraescolares 25

14.- Mecanismos de revisión da programación en relación cos resultados académicos 26-27

15.- Relación de unidades didácticas……27-28

1. INTRODUCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

A presente programación está dirixida ao alumnado de EPVA de 4º ESO. Atopámonos cun grupo de 19 alumnos, dos cales nove son mulleres e dez son homes.

A lingua predominante do alumnado é o castelá.

En canto o análise dos resultados do curso anterior hai seis rapaces que teñen materias pendentes do curso anterior (un deles EPVA) e tres rapazas, unha delas está repetindo e outra é imperativo legal.

A profesora que imparte docencia neste curso é: Ana María Acuña Rodríguez.

Outros aspectos relevantes:

Deste alumnado precisan reforzo educativo no seu proceso de aprendizaxe por circunstancias diversas: unha rapaza con trastorno por déficit de atención e hiperactividade (TDAH) e un rapaz sen diagnóstico pero que presenta rasgos de dito trastorno, dous rapaces con dificultades nas linguas e un rapaz con dificultades de aprendizaxe por falta de hábito de estudio, absentismo e desmotivación.

Hai unha alumna que se incorpora por primeira vez ao centro escolar procedente doutra comunidade autónoma.

2. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

O perfil competencial fai referencia á relacion que existe entre os estándares de cada materia e as competencias clave coas que están relacionados.

Na área de **Educación Plástica, Visual e Audiovisual** incidiremos no adestramento de todas as competencias de maneira sistemática, facendo fincapé nos descriptores máis afíns á área.

Esta área contribúe á adquisición da **competencia lingüística** na medida que favorece a comprensión e a expresión oral e escrita ao promover o coñecemento e a utilización do vocabulario especifico referido á expresión artística e ao explorar diferentes canles de comunicación.

Os descriptores que priorizaremos serán:

1. Comprender o sentido dos textos escritos e orais.
2. Expresar oralmente con corrección, adecuación e coherencia.
3. Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra e escoita atenta ao interlocutor.
4. Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros nas diversas situacións comunicativas.

Na **Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía** a área é unha oportunidade para utilizar a linguaxe simbólica, así como a profundización en aspectos espaciais da realidade e a súa representación gráfica. Tamén se adestran procedementos relacionados co método científico, como son a observación, a experimentación, o descubrimento, a reflexión e a análise.
Os descriptores que, fundamentalmente, traballaremos serán:

1. Interactuar coa contorna natural de maneira respectuosa.
2. Tomar conciencia dos cambios producidos polo home na contorna natural e as repercusións para a vida futura.
3. Xerar criterios persoais sobre a visión social da estética do corpo humano fronte ao coidado saudable.
4. Aplicar métodos científicos rigorosos para mellorar a comprensión da realidade circundante en distintos ámbitos (biolóxico, xeolóxico, físico, químico, tecnolóxico, xeográfico, etc.).
5. Coñecer e utilizar os elementos matemáticos básicos: operacións, magnitudes, porcentaxes, proporcións, formas xeométricas, criterios de medición e codificación numérica, etc.
6. Organizar a información utilizando procedementos matemáticos.

PERFIL COMPETENCIAL DE ESTÁNDARES		
COMPETENCIA CLAVE: **Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT)**		
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDAR**
4º ESO	**EPVA**	EPVAB2.1.1. Diferencia o sistema de debuxo descritivo do perceptivo.
		EPVAB2.1.2. Resolve problemas sinxelos referidos a cuadriláteros e polígonos utilizando con precisión os materiais de debuxo técnico.
		EPVAB2.1.3. Resolve problemas básicos de tanxencias e enlaces.
		EPVAB2.1.4. Resolve e analiza problemas de configuración de formas xeométricas planas e aplícao á creación de deseños persoais.
		EPVAB2.2.1. Visualiza formas tridimensionais definidas polas súas vistas principais.
		EPVAB2.2.2. Debuxa as vistas (alzado, planta e perfil) de figuras tridimensionais sinxelas.
		EPVAB2.2.3. Debuxa perspectivas de formas tridimensionais, utilizando e seleccionando o sistema de representación máis axeitado.
		EPVAB2.2.4. Realiza perspectivas cónicas frontais e oblicuas, elixindo o punto de vista máis adecuado.
		EPVAB2.3.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para a creación de deseños xeométricos sinxelos.

Dentro da área ao respecto da **competencia dixital**, aparecen contidos que fan referencia á contorna audiovisual e multimedia, dando especial importancia ao uso de ferramentas tecnolóxicas para a creación de producións audiovisuais.

Para iso, nesta área traballaremos os seguintes descriptores da competencia:

1. Empregar distintas fontes para a procura de información.
2. Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.
3. Elaborar información propia derivada da obtida a través de medios tecnolóxicos.
4. Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.
5. Utilizar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas.
6. Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.
7. Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

Esta materia contribuirá á **competencia para aprender a aprender** na medida en que favoreza a reflexión sobre os procesos e a propia experimentación creativa, xa que esta implica a toma de conciencia das propias capacidades e recursos, así como a aceptación dos propios erros como instrumento de mellora.

Os descriptores que adestraremos son:

1. Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.
2. Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
3. Planificar os recursos necesarios e os pasos que se han de realizar no proceso de aprendizaxe.
4. Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os seguintes en función dos resultados intermedios.
5. Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.

PERFIL COMPETENCIAL DE ESTÁNDARES		
COMPETENCIA CLAVE: Aprender a aprender (CAA)		
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDAR**
4º ESO	**EPVA**	EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.
		EPVAB2.1.1. Diferencia o sistema de debuxo descritivo do perceptivo.
		EPVAB2.1.2. Resolve problemas sinxelos referidos a cuadriláteros e polígonos utilizando con precisión os materiais de debuxo técnico.
		EPVAB2.1.3. Resolve problemas básicos de tanxencias e enlaces.
		EPVAB2.1.4. Resolve e analiza problemas de configuración de formas xeométricas planas e aplícao á creación de deseños persoais.
		EPVAB2.2.1. Visualiza formas tridimensionais definidas polas súas vistas principais.

	EPVAB2.2.2. Debuxa as vistas (alzado, planta e perfil) de figuras tridimensionais sinxelas.
	EPVAB2.2.3. Debuxa perspectivas de formas tridimensionais, utilizando e seleccionando o sistema de representación máis axeitado
	EPVAB2.2.4Realiza perspectivas cónicas frontais e oblicuas, elixindo o punto de vista máis adecuado.
	EPVAB2.3.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para a creación de deseños xeométricos sinxelos.
	EPVAB4.3.3. Realiza un proxecto persoal seguindo o esquema do proceso de creación.

Esta área é unha boa ferramenta para potenciar a **competencia social e cívica**, na medida que as producións artísticas pódense expor como traballo en equipo, sendo unha oportunidade para fomentar a cooperación, o respecto, a tolerancia, etc. Por outra banda, o fomento da creatividade na aula leva a valorar diversos enfoques e formulacións.
Para iso, adestraremos os seguintes descriptores:

1. Aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.
2. Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.
3. Mostrar dispoñibilidade para a participación activa nos ámbitos establecidos.
4. Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.
5. Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.

PERFIL COMPETENCIAL DE ESTÁNDARES		
COMPETENCIA CLAVE: Competencias sociais e cívicas (CSC)		
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDAR**
4º ESO	**EPVA**	B1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.

Esta área colabora en gran medida na adquisición do **sentido de iniciativa e espírito emprendedor**, xa que en todo proceso de creación hai que converter unha idea nun produto; e para iso hanse de desenvolver estratexias de planificación, de previsión de recursos, de anticipación e de avaliación de resultados. Este proceso sitúa ao alumnado ante un proceso que lle obriga a tomar decisións de maneira autónoma. Todo isto, xunto co espírito creativo, a experimentación, a investigación e a autocrítica, fomentan a iniciativa e o espírito emprendedor.
Os descriptores que adestraremos son:

1. Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias.

2. Ser constante no traballo, superando as dificultades.
3. Xestionar o traballo do grupo, coordinando tarefas e tempos.
4. Priorizar a consecución de obxectivos *grupales a intereses persoais.
5. Mostrar iniciativa persoal para comezar ou promover accións novas.
6. Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.
7. Configurar unha visión de futuro realista e ambiciosa.
8. Atopar posibilidades na contorna que outros non aprecian.
9. Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.
10. Asumir riscos no desenvolvemento das tarefas ou os proxectos.

PERFIL COMPETENCIAL DE ESTÁNDARES		
COMPETENCIA CLAVE: **Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE)**		
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDAR**
4º ESO	**EPVA**	EPVAB1.3.1. Coñece e elixe os materiais máis axeitados para a realización de proxectos artísticos.
		EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.
		EPVAB1.4.1. Entende o proceso de creación artística e as súas fases, e aplícao á produción de proxectos persoais e de grupo.
		EPVAB1.5.1. Explica, empregando unha linguaxe axeitada, o proceso de creación dunha obra artística, e analiza os soportes, os materiais e as técnicas gráfico-plásticas que constitúen a imaxe, así como os seus elementos compositivos.
		EPVAB1.5.2. Analiza e le imaxes de obras de arte e sitúaas no período ao que pertencen
		EPVAB3.1.1. Coñece os elementos e as finalidades da comunicación visual.
		EPVAB3 2.1. Identifica e clasifica obxectos en función da familia ou a rama do deseño.
		EPVAB3.3.1. Realiza distintos tipos de deseño e composicións modulares utilizando as formas xeométricas básicas, estudando a organización do plano e do espazo.
		EPVAB3.3.2. Coñece e planifica as fases de realización da imaxe corporativa dunha empresa.
		EPVAB3.3.3. Realiza composicións creativas e funcionais adaptándoas ás áreas do deseño, valorando o traballo organizado e secuenciado na realización de calquera proxecto, así como a exactitude, a orde e a limpeza nas representacións gráficas.
		EPVAB3.3.4. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación para levar a cabo os seus propios proxectos artísticos de deseño.

	EPVAB3.3.5. Planifica os pasos na realización de proxectos artísticos e respecta o realizado por compañeiros e compañeiras
	EPVAB4.1.1. Analiza os tipos de plano que aparecen en películas cinematográficas, valorando os seus factores expresivos.
	EPVAB4.1.2. Realiza un *storyboard* a modo de guión para a secuencia dunha película.
	EPVAB4.2.1. Ve películas cinematográficas nas que identifica e analiza os planos, as angulacións e os movementos de cámara.
	EPVAB.4.2.2. Analiza e realiza fotografías, tendo en conta criterios estéticos.
	EPVAB4.2.3. Compila imaxes de prensa e analiza as súas finalidades.
	EPVAB4.3.1. Elabora imaxes dixitais utilizando programas de debuxo por computador.
	EPVAB4.3.2. Proxecta un deseño publicitario utilizando os elementos da linguaxe gráfico-plástica.
	EPVAB4.3.3. Realiza un proxecto persoal seguindo o esquema do proceso de creación.
	EPVAB4.4.1. Analiza elementos publicitarios cunha actitude crítica desde o coñecemento dos elementos que os compoñen.

A área de Educación Plástica, Visual e Audiovisual contribúe, especialmente, a adquirir a **competencia artística e cultural**, xa que ponse en énfase en ampliar o coñecemento dos diferentes códigos artísticos e na utilización das técnicas e dos recursos que lles son propios. O alumnado aprende a mirar, ver, observar e percibir, e, desde o coñecemento da linguaxe visual, a apreciar os valores estéticos e culturais das producións artísticas. Por outra banda, contribúese a esta competencia cando se experimenta e investiga con diversidade de técnicas plásticas e visuais e ése capaz de expresarse a través da imaxe.
Polo que nesta área traballaremos os seguintes descriptores:

1. Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.
2. Apreciar a beleza das expresións artísticas e as manifestacións de creatividade e gusto pola estética no ámbito cotián.
3. Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.

Á hora de integrar todas as competencias clave na programación didáctica, tivéronse en conta as indicacións do artigo 3.3 do Decreto 86/2015, que indica que se potenciará o desenvolvemento da competencia en comunicación lingüística (CCL) e a matemática (CMCT), polo que se traballan frecuentemente. Tamén se prescribe que deberán deseñarse actividades de aprendizaxe integradas, que permitan ao alumnado desenvolver varias competencias ao mesmo tempo. Para unha maior coherencia dos elementos, ditas competencias relaciónanse cos contidos, criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe avaliables.

Colegio Plurilingüe
La Inmaculada
Marín
Hijas de la Caridad
Educación Vicenciana

RÚBRICA EPVA						
Alumna/o:					1ª / 2ª / 3ª AV	
Apartado avaliable	Competecia	Grao de desenvolvemento				Cualificación
		NIVEL 4	**NIVEL 3**	**NIVEL 2**	**NIVEL 1**	
Expresión oral fluída e clara	CCL	Exprésase oralmente con fluidez e claridade de maneira sobresaínte.	Exprésase oralmente con fluidez e claridade.	Aínda que fai o esforzo, a súa expresión oral non é fluída nin clara.	A súa expresión oral non é nin fluída nin clara e non fai o esforzo de mellorar.	
Concreción e concisión na exposición	CCL CAA	Argumenta con concreción e concisión empregando a linguaxe técnica propia do tema que desenvolve e por riba do nivel da materia.	É concreto na súa exposición e emprega a linguaxe técnica propia da materia.	Cústalle concretar e emprega unha linguaxe pouco técnica.	O seu argumento é disperso e a linguaxe empregada non é propia da materia nin do nivel.	
Grao de investigación persoal	CAA CSIEE CMCCT CD CCEC	Traballa activamente e con iniciativa persoal aportando información veraz e contrastada.	Traballa seguindo as directrices dos compañeiros aportando información veraz e contrastada.	Traballa aportando pouca información e non contrastada.	Non traballa con continuidade e non fai aportacións significativas ao grupo.	
Complexidade na produción	CAA CSIEE CMCCT CD CCEC	O produto é moi orixinal e o seu acabado está moi elaborado. Emprega recursos tecnolóxicos ben planificados. Tivo en conta cuestións medioambientais á hora de elexir os materiais..	O acabado do produto está ben elaborado. Emprega recursos tecnolóxicos planificados. Tivo en conta cuestións medioambientais á hora de elexir materiais, se é o caso.	O traballo é moi sinxelo e os recursos tecnolóxicos empregados pouco planificados. Tivo en conta cuestións medioambientais á hora de elexir materiais, se é o caso.	O traballo é frouxo, os recursos tecnolóxicos pouco planificados. Obviou cuestións medioambientais á hora de elexir materiais, se é o caso.	
Interacción co grupo: coordinación e organización do traballo	CAA CSC	Respecta as decisións do grupo e aporta ideas para o beneficio común.	Aínda que respecta as decisións do grupo, non aporta ideas para o beneficio común.	Cóstalle respectar as decisións dos compañeiros e intenta impoñer as súas ideas.	Poucas veces respecta as decisións do grupo e non aporta ideas propias.	

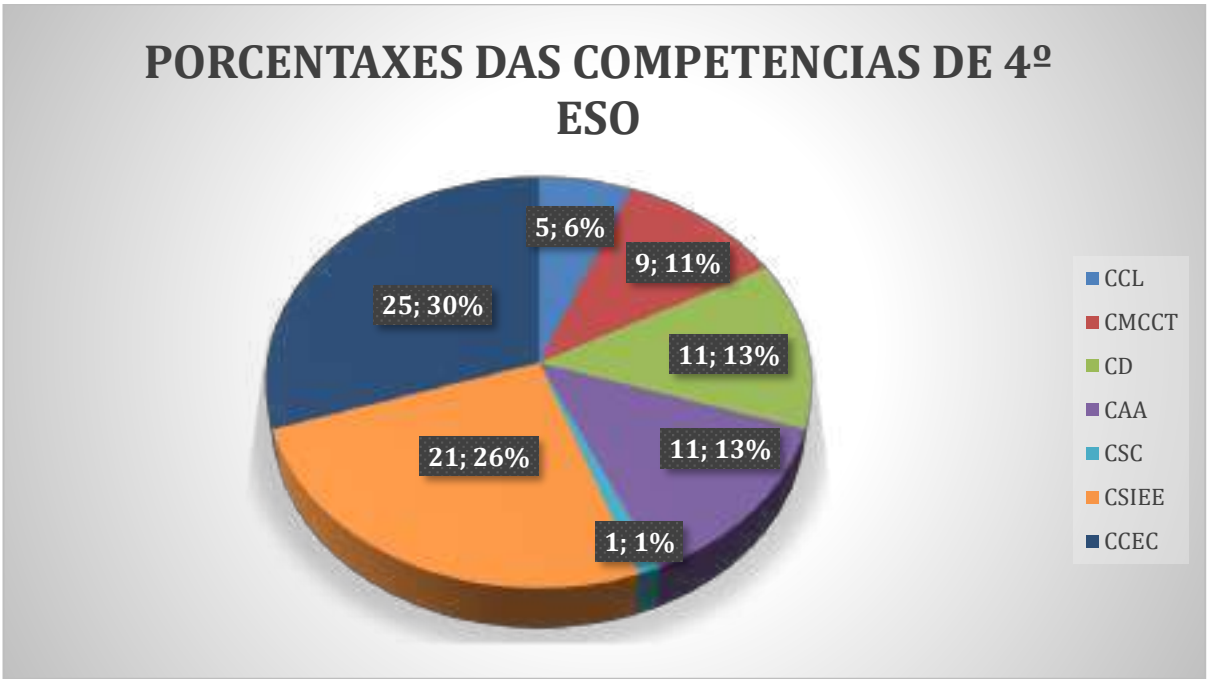

3. CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS PARA CADA CURSO.

Tendo en conta o artigo 10 do CAPÍTULO I , TÍTULO I do DECRETO 86/2015, do 25 de xuño e os anexos do mesmo relativos aos bloques de materias onde se relacionan obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares e competencias clave, concretamos os obxectivos de Secundaria para cada curso:

A educación secundaria obrigatoria contribuirá a desenvolver nas alumnas e nos alumnos as capacidades que lles permitan:	4º ESO EPVA
a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.	√
b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.	√
c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.	√
d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e	√

nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.	
e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.	√
f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.	√
g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.	√
h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.	√
i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.	√
l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.	√
m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.	Non
n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.	√
ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.	√
o) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.	√

4. CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE EPVA 4º ESO	TEMPORALIZACIÓN T 1	T 2	T 3	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	PROCEDEMENTOS	INSTRUMENTOS
Bloque 1. Expresión plástica						
EPVAB1.1.1. Realiza composicións artísticas seleccionando e utilizando os elementos da linguaxe plástica e visual.	✓			Debuxa composicións artísticas utilizando os elementos da linguaxe plástica e visual.	**Probas escritas:** Plickers, kahoots, socrative, formularios googles forms, edpuzzle… **Taller de investigación:** Búsqueda de materiais, o seu emprego e manipulación. **Taller de creación:** Búsqueda de información, tratamento e proceso creativo, presentación. **Actividades de aula** Traballo diario na aula, participación, láminas, power points, visualthinking, mapas mentais, canvas…	Rúbricas Listas de cotexo Diario de clase Rexistro anecdótico Escalas de valoración
EPVAB1.2.1. Aplica as leis de composición, creando esquemas de movementos e ritmos, empregando os materiais e as técnicas con precisión.	✓			Aplica as leis de composición, creando esquemas de movementos e ritmos.		
EPVAB1.2.2. Estuda e explica o movemento e as liñas de forza dunha imaxe.	✓			Explica o movemento e as liñas de forza dunha imaxe.		
EPVAB1.2.3. Cambia o significado dunha imaxe por medio da cor.	✓			Cambia o significado dunha imaxe por medio da cor.		
EPVAB1.3.1. Coñece e elixe os materiais máis axeitados para a realización de proxectos artísticos.	✓	✓	✓	Elixe os materiais adecuados para cada proxecto.		
EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.	✓	✓	✓	Emprega o material idóneo e mantén o espazo de traballo e o material en orde, e achégao á aula cando é necesario.		
EPVAB1.4.1. Entende o proceso de creación artística e as súas fases, e aplícao á produción de proxectos persoais e de grupo.	✓	✓	✓	Entende o proceso de creación artística, e aplícao á produción de proxectos persoais e de grupo.		
EPVAB1.5.1. Explica, empregando unha linguaxe axeitada, o proceso de creación dunha obra artística, e analiza os soportes, os materiais e as técnicas gráfico-plásticas que constitúen a imaxe, así como os seus elementos compositivos.	✓	✓	✓	Emprega unha linguaxe axeitada, e explica o proceso de creación dunha obra artística.		
EPVAB1.5.2. Analiza e le imaxes de obras de arte e sitúaas no período ao que pertencen.	✓	✓	✓	Analiza e le imaxes de obras de arte.		
✓ Bloque 2. Debuxo técnico						
EPVAB2.1.1. Diferencia o sistema de debuxo descritivo do perceptivo.	✓	✓	✓	Diferencia o sistema de debuxo descritivo do perceptivo.	**Probas escritas:** Plickers, kahoots, socrative, formularios googles forms, edpuzzle…	Rúbricas Listas de cotexo Diario de clase Rexistro anecdótico Escalas de valoración
EPVAB2.1.2. Resolve problemas sinxelos referidos a cuadriláteros e polígonos utilizando con precisión os materiais de debuxo técnico.	✓	✓	✓	Utiliza os materiais de debuxo técnico para resolver problemas sinxelos referidos a cuadriláteros e polígonos.		

EPVAB2.1.3. Resolve problemas básicos de tanxencias e enlaces.	✓			Resolve problemas básicos de tanxencias.	**Taller de investigación:** Búsqueda de materiais, o seu emprego e manipulación. **Taller de creación:** Búsqueda de información, tratamento e proceso creativo, presentación. **Actividades de aula** Traballo diario na aula, participación, láminas, power points, visualthinking, mapas mentais, canvas…	
EPVAB2.1.4. Resolve e analiza problemas de configuración de formas xeométricas planas e aplícao á creación de deseños persoais.	✓	✓	✓	Analiza formas xeométricas planas e aplícao á creación de deseños persoais.		
EPVAB2.2.1. Visualiza formas tridimensionais definidas polas súas vistas principais.	✓	✓		Visualiza formas tridimensionais definidas polas súas vistas (planta, alzado y perfil)		
EPVAB2.2.2. Debuxa as vistas (alzado, planta e perfil) de figuras tridimensionais sinxelas.	✓			Debuxa as vistas de figuras tridimensionais sinxelas.		
EPVAB2.2.3. Debuxa perspectivas de formas tridimensionais, utilizando e seleccionando o sistema de representación máis axeitado.		✓		Debuxa perspectivas de formas tridimensionais, utilizando o sistema de representación adecuado.		
EPVAB2.2.4. Realiza perspectivas cónicas frontais e oblicuas, elixindo o punto de vista máis adecuado.			✓	Usa o punto de vista mais adecuado para realizar perspectivas cónicas frontais e oblicuas.		
EPVAB2.3.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para a creación de deseños xeométricos sinxelos.	✓	✓	✓	Crea deseños xeométricos sinxelos, utilizando as novas tecnoloxias.		
Bloque 3. Fundamentos do deseño						
EPVAB3.1.1. Coñece os elementos e as finalidades da comunicación visual.	✓	✓	✓	Coñece os elementos da comunicación visual.	**Probas escritas:** Plickers, kahoots, socrative, formularios googles forms, edpuzzle… **Taller de investigación:** Búsqueda de materiais, o seu emprego e manipulación. **Taller de creación:** Búsqueda de información, tratamento e proceso creativo, presentación. **Actividades de aula** Traballo diario na aula, participación, láminas, power points, visualthinking, mapas mentais, canvas…	Rúbricas Listas de cotexo Diario de clase Rexistro anecdótico Escalas de valoración
EPVAB3.1.2. Observa e analiza os obxectos do contorno na súa vertente estética, de funcionalidade e de utilidade, utilizando a linguaxe visual e verbal.	✓	✓	✓	Analiza os obxectos do contorno na súa vertente estética, de funcionalidade e de utilidade.		
EPVAB3 2.1. Identifica e clasifica obxectos en función da familia ou a rama do deseño.	✓	✓	✓	Clasifica obxectos en función da familia ou a rama do deseño.		
EPVAB3.3.1. Realiza distintos tipos de deseño e composicións modulares utilizando as formas xeométricas básicas, estudando a organización do plano e do espazo.	✓	✓	✓	Estuda distintos tipos de deseño e composicións modulares utilizando as formas xeométricas básicas.		
EPVAB3.3.2. Coñece e planifica as fases de realización da imaxe corporativa dunha empresa.		✓		Coñece as fases de realización da imaxe corporativa dunha empresa.		
EPVAB3.3.3. Realiza composicións creativas e funcionais adaptándoas ás áreas do deseño, valorando o traballo organizado e secuenciado na realización de calquera proxecto, así como a exactitude, a orde e a limpeza nas representacións gráficas.		✓		Desarrolla composicións creativas e funcionais adaptándoas ás áreas do deseño.		
EPVAB3.3.4. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación para levar a cabo os seus propios proxectos artísticos de deseño.	✓	✓	✓	Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para levar a cabo proxectos artísticos de deseño.		
EPVAB3.3.5. Planifica os pasos na realización de proxectos artísticos e respecta o realizado por compañeiros e compañeiras.	✓	✓	✓	Organiza a realización de proxectos artísticos e respecta o realizado por compañeiros e compañeiras.		

Bloque 4. Linguaxe audiovisual e multimedia						
EPVAB4.1.1. Analiza os tipos de plano que aparecen en películas cinematográficas, valorando os seus factores expresivos.		✓		Analiza os tipos de plano que aparecen en películas cinematográficas.	**Probas escritas:** Plickers, kahoots, socrative, formularios googles forms, edpuzzle… **Taller de investigación:** Búsqueda de materiais, o seu emprego e manipulación. **Taller de creación:** Búsqueda de información, tratamento e proceso creativo, presentación. **Actividades de aula** Traballo diario na aula, participación, láminas, power points, visualthinking, mapas mentais, canvas…	Rúbricas Listas de cotexo Diario de clase Rexistro anecdótico Escalas de valoración
EPVAB4.1.2. Realiza un storyboard a modo de guión para a secuencia dunha película.		✓		Realiza un *storyboard* a modo de guión para a secuencia dunha película.		
EPVAB4.2.1. Ve películas cinematográficas nas que identifica e analiza os planos, as angulacións e os movementos de cámara.		✓		Observa, as angulacións e os movementos de cámara nunha película.		
EPVAB.4.2.2. Analiza e realiza fotografías, tendo en conta criterios estéticos.	✓	✓	✓	Realiza fotografías, tendo en conta criterios estéticos.		
EPVAB4.2.3. Recopila imaxes de prensa e analiza as súas finalidades.			✓	Xunta imaxes de prensa e analiza as súas finalidades.		
EPVAB4.3.1. Elabora imaxes dixitais utilizando programas de debuxo por computador.	✓	✓	✓	Deseña imaxes dixitais utilizando programas de debuxo por computador.		
EPVAB4.3.2. Proxecta un deseño publicitario utilizando os elementos da linguaxe gráfico-plástica.		✓		Utiliza os elementos da linguaxe gráfico- plástica para deseños publicitarios.		
EPVAB4.3.3. Realiza un proxecto persoal seguindo o esquema do proceso de creación.	✓	✓	✓	Desarrolla un proxecto persoal seguindo o esquema do proceso de creación.		
EPVAB4.4.1. Analiza elementos publicitarios cunha actitude crítica desde o coñecemento dos elementos que os compoñen.		✓		Analiza elementos publicitarios cunha actitude crítica.		

5. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS

- Utilización do BLOG: http://plastica-art.blogspot.com.es/ como ferramenta básica nas explicacións, recursos e motivación do propio alumnado.
- Aprender a aprender co aprendizaxe cooperativo e as intelixencias múltiples, aplicando dinámicas, estructuras e paletas de comprensión cunhas metas claras e concisas.
- Presentacións de power-point para facer máis interactiva e fácil asimilación dos estádaress.
- Achegar ó alumno ou alumna á comprensión dos contidos do libro de texto mediante a lectura participativa.
- Proxectar e ensinar imaxes e ou láminas que sirvan como referencia á hora de elaborar os seus propios deseños, axudando así a mellor comprensión dos exercicios a realizar.
- Facer comentarios e preguntas na clase de xeito individual ou colectivo para avaliar o grao de comprensión do tema proposto.
- Motivar ó alumno ou alumna para que utilice diferentes técnicas en cada un dos exercicios.
- Empregar o colaxe, plantillas o papel de calco e o papel vexetal como unha técnica habitual de traballo na aula que nos permite novas posibilidades expresivas.
- Fomentar no alumnado a procura de diferentes solucións para un mesmo contido, a través de bocexos.
- Fomentar no alumnado a busca de materiais e solucións adecuadas a cada procedemento.
- Insistir na necesidade do coidado, limpeza e minuciosidade que requiren os seus traballos.
- Utilización das tics como novos recursos que facilitan e aportan diferentes acabados os temas propostos; (tipografias, fondos, imaxes, manipulados...) E a búsqueda de información.

6. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS QUE SE VAIAN UTILIZAR

- A explicación da profesora cando sexa estritamente necesaria; se non é imprescindible, mellor que os propios alumnos/as vaian progresando na autoaprendizaxe.
- Aula específica de plástica.
- Libro de texto.
- Láminas de debuxo DIN A4, DIN A3, Fotocopias de láminas.
- Lapis de distinta dureza, lapis de cores, rotuladores, ceras, acuarelas, tintas, témperas, lápises acuarelables…
- Portaminas de distintas durezas e estilográficas de diferentes grosores.
- Modelos varios de escaiola e vasos de barro e cerámica para debuxo do natural.
- Sólidos básicos en madeira e plástico. Pezas industriais e de fontanería para esbozos acotados e representación en debuxo técnico.
- Empregaranse figuras xeométricas tridimensionais e planas para familiarizar os alumnos/as cos corpos xeométricos.
- Material de debuxo (regra, compás…).
- Material para reciclaxe.
- Material informático. Unha cámara dixital, internet, programas de tratamento de texto e de imaxes, e anuncios publicitarios audiovisuais.
- Papel de todos os tipos, cartolinas e papeis de cores, papel de lixa, serradura ou area, papel charol, fíos, teas, las, follas de árbores e materiais diversos.
- Variedad de soportes (papel de acuarela, ingres, verjurado…)

- Acetatos ou papeis transparentes, papel vexetal, papel de esbozos, milimetrado.
- Pinceis, trapos e conca para auga.
- Tesoiras e cola
- Láminas de arte.
- Plastilina, arxila, escaiola…
- Instrumentos de modelaxe.
- Libros de apoio e bibliografía de consulta do Departamento de Debuxo:
  Libros e material de consulta especializados.
  Libros de Arte de pintura e escultura.
  Libros de Arte sobre efectos ópticos e figuras imposíbeis.
  Libros de historia natural, xeoloxía e botánica.
  Revistas de arquitectura e urbanismo.
  Planos e guías turísticas.
  Imaxes de prensa e publicidade.
- Uso das fichas de traballo, actividades interactivas, animacións, vídeos, autoavaliacións, etc., do contorno *Celme dixital*: smcelmedixital.com, como ferramentas que permiten atender diferentes necesidades e con distintos fins:
  - Reforzar e consolidar os conceptos e aprendizaxes básicas.
  - Ampliar contidos e afondar neles.
  - Desenvolver os estándares máis procedementais do currículo, como a escoita activa, a empatía, o debate, a través de tarefas competenciais próximas aos intereses dos alumnos.
  - Investigar sobre problemas reais asociados á materia de Xeografía e Historia a través da Aprendizaxe Baseada en Problemas (APB).
  - Activar estratexias e mecanismos de comprensión lectora a partir de textos literarios e non literarios afíns á materia: buscar información, interpretar e relacionar datos, e reflexionar sobre o contido e a forma.
- Uso do contorno *Celme dixital* para a interacción profesora-alumno/a de maneira individualizada.
- BLOG da propia profesora : http://plastica-art.blogspot.com.es/
- Uso habitual das TIC. Entre outras, recomendamos os seguintes enderezos web:
  - Páxinas web de museos, monográficas de artistas, etc.
  - http://www.smconectados.com
  - http://www.profes.net
  - http://www.librosvivos.net
  - http://www.educacionplastica.net/
  - http://blog.educastur.es/luciaag/
  - http://sites.google.com/site/bibliotecaespiralcromatica/
  - http://www.artehistoria.jcyl.es/
  - http://recursostic.educacion.es/artes/plastic/web/cms/
  - http://www.educared.org

7. CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, A CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN

O curso académico consta de tres avaliacións trimestrais e unha avaliación final de xuño.

AVALIACIÓN TRIMESTRAL:

O cálculo das notas trimestrais require a avaliación das sete competencias clave (CCL. CSC, CSIEE, CAA, CMCCT, CCEC e CD) con diferentes instrumentos. Obtidas as sete cualificacións calcúlase a súa media ponderada segundo os perfis competencias da materia dos diferentes cursos da ESO. Nas seguintes táboas detállese os contextos nos que son avaliadas as diferentes compentencias e os pesos das CC que serán tidos en conta para calcular a nota trimestral que figurará no boletín trimestal co que se informa ás familias do proceso de ensino-aprendizaxe dos estudantes.

Contextos de aplicación		
	PROCEDEMENTOS	**INSTRUMENTOS**
Proba escrita	Plickers, kahoots, socrative, formularios googles forms, edpuzzle…	Rúbricas Listas de cotexo Diario de clase Rexistro anecdótico Escalas de valoración
Taller de investigación Y creación	Búsqueda de materiais, o seu emprego e manipulación.	
	Búsqueda de información, tratamento e proceso creativo, presentación.	
Actividades de aula	Traballo diario na aula, participación, láminas, power points, visualthinking, mapas mentais, canvas…	

- ✓ Avaliaranse os coñecementos adquiridos tras cada tema.
- ✓ O correcto uso dos materiais e instrumentos de debuxo.
- ✓ A correcta resolución das láminas e actividades propostas correspondentes a cada tema.
- ✓ O interese polos temas expostos.
- ✓ Coidado dos materiais propios e da propia aula de artística.
- ✓ Valoración dos traballos en grupo**,** calificaránse de dúas formas, valorando o traballo individual e o resultado final do grupo. Obteráse a media ponderada de ámbalas notas considerando non só o esforzo, interese e o bo facer individual senon tamén colectivo.

PROBAS ESCRITAS:

- ✓ No caso de falta xustificada a unha proba esta será realizada o primeiro día que o estudante se incorpore á clase da materia.
- ✓ Se un alumno /a copia nunha proba esta será retirada inmediatamente e realizaráselle noutra data establecida pola docente.

TALLER DE INVESTIGACIÓN E CREACIÓN: (Búsqueda de materiais, o seu emprego e manipulación.) (Búsqueda de información, tratamento, presentación, observación e proceso creativo)

ACTIVIDADES DE AULA: valoraranse os seguintes aspectos:

- ✓ Limpeza e boa presentación.
- ✓ A composición, correcta distribución dos exercicios nos formatos.
- ✓ Adecuación aos datos propostos.
- ✓ Correcta resolución dos exercicios propostos.
- ✓ Precisión e limpeza no entintado e/ou na técnica pictórica que se empregue.
- ✓ Técnicas adecuadas ao contido proposto.
- ✓ Expresividade do trazo.
- ✓ Orixinalidade.
- ✓ Puntualidade na entrega dos traballos.
- ✓ Rotulación do nome e textos.

Contextos de aplicación	**CCL**	**CMCCT**	**CD**	**CAA**	**CSC**	**CSIEE**	**CCEC**
Proba escrita	**30**	**30**	**30**	**30**	**30**	**30**	**30**
Taller de investigación y creación	**10**	**10**	**10**	**10**	**10**	**10**	**10**
Actividades de clase	**60**	**60**	**60**	**60**	**60**	**60**	**60**
	100	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**

	CCL	**CMCCT**	**CD**	**CAA**	**CSC**	**CSIEE**	**CCEC**
Peso da cada Competencia 4º ESO*	**6**	**11**	**13**	**13**	**1**	**26**	**30**

*Os pesos dás competencias por trimestres variará en función dos estándares traballados e asociados ás diferentes tarefas que se realicen.

Durante o proceso de avaliación e cualificación dos estudantes NEAE existe a posibilidade de modificar os pesos das competencias nos diferentes contextos de aplicación para poder atender ás súas necesidades educativas.

AVALIACIÓN FINAL:

A cualificación final de xuño calcúlase realizando a media das cualificación trimestrais obtidas polo estudante. Neste cálculo teranse en conta:

- As notas obtidas en cada unha das tres avaliacións trimestrais sexa superior ou igual a 5 farase a media aritmética destas obtendo por redondeo a nota da avaliación final de Xuño.
- O alumnado avaliado negativamente tras a terceira avaliación poderá presentarse, además das tarefas de recuperación que se consideren pertinentes, a unha proba para

conseguir aprobar a materia na avaliación final que terá lugar nos últimos días do mes de xuño.

- Esta avaliación final axustarase aos contidos non acadados durante o curso e ás propostas de actividades de recuperación entregadas no período entre a 3ª e a avaliación final.
- Para a súa avaliación teranse en conta a presentación dos traballos propostos para o reforzo da materia, así como as probas escritas dos contidos nos que o alumnado non conseguiu unha cualificación de aprobado

MECANISMOS DE MELLORA

En función de todo o anteriormente exposto, entendemos que cada alumno/a terá que mellorar aquilo no que non logre os estandares propostos e fixados.
Daráselles a posibilidade de ir superando a materia despois de cada avaliación

- ✓ Deberá facer os traballos/láminas que non faga ou corrixir os realizados de modo non satisfactorio.
- ✓ Terá que volver estudar os contidos conceptuais ou procedimentais se esa é a súa insuficiencia.

Deste xeito non podemos contemplar un único mecanismo de mellora xa que este deberá axustarse á realidade de cada alumno/a en cada avaliación.
A profesora acordará cos seus alumnos/as o momento máis adecuado para realizar as probas ou traballos/láminas necesarios para actualizar as súas cualificacións, xa sexa para aprobar coma para mellorar a nota.

Fanse rúbricas específicas en función dos contidos e estándares que se traballen en cada lámina; a continuación, recóllese unha taboa coa rúbrica a ter en conta para a avaliación dalgúnhas delas:

RÚBRICA XENÉRICA PARA LÁMINAS						
	CC	NIVEL 4	NIVEL 3	NIVEL 2	NIVEL 1	NIVEL 0
Expresión de ideas 25%	CCEC CAA CSIEE CCEC CCL	A imaxe expresa con moita riqueza de detalles a idea ou ideas que o tema pretende transmitir	A imaxe expresa o tema que o autor pretende	A imaxe expresa en parte o que o tema pretende	Os elementos utilizados non expresan o que o tema pretende ou non dan ningunha idea clara	No existen ideas
Técnica específica (Específico de cada lámina) (Ex. Texturas) 25%	CMCCT CCEC CAA CSIEE CCEC CCL CD	Inclúense moitas máis do mínimo de texturas, con diferentes materiais e están moi ben utilizadas	Se incluyen algunas más del mínimo de texturas	Inclúense o mínimo de texturas	Inclúese menos do mínimo de texturas na composición.	No entrega
Orixinalidade 25%	CSC CCEC CSIEE CD	Utilizou medios, técnicas, imaxes ou outros elementos que chaman poderosamente a atención pola súa orixinalidade	Utilízase medios, técnicas, imaxes ou outros elementos orixinais ou singulares	Emprega algún que outro elemento creativo, pero outros elementos son pouco orixinais	Hai pouca orixinalidade, limitándose a aplicar técnicas ou elementos repetitivos ou usados recentemente noutros traballos ou exemplos	No entrega
Presentación (Trazo, rotulación, manexo de materiais) 25%	CCL CSC CCEC CAA CD	A presentación é boa, clara e rechamante, conseguindo un bo resultado final	A presentación en xeral é boa	A presentación podería mellorarse nalgúns aspectos, en canto a estrutura, orde, limpeza	A presentación é claramente mellorable en moitos aspectos	No presenta

8. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE

O artigo 21 do Decreto 86/2015 prescribe a avaliación dos procesos de ensino e da propia práctica docente, así o recolle tamén o artigo 25 das Instrucións do 30 de xullo 2020 da *Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa*. Esta avaliación é fundamental para valorar os resultados obtidos e coñecer cales son as circunstancias e elementos da nosa programación positivos e cales, pola contra, dificultan a consecución dalgunhas CC e obxectivos. A práctica docente é avaliada de modo continuo. Os instrumentos empregados son o anecdotario de aula, as escalas de valoración numérica con indicadores de logro para os procesos de ensino-aprendizaxe aplicadas ao finalizar cada trimestre, as actas das reunións do Dpto., celebradas cunha periodicidade mensual para realizar unha análise do progreso académico dos estudantes, o seguimento da programación e comentar as conclusións da Comisión de Coordinación Pedagóxica (CCP).

PROCESO DE ENSINO	1	2	3	4
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.				
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe.				
3. Conseguiuse motivar para lograr a actividade intelectual do alumnado.				
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.				
5. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.				
6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.				
7. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
8. Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
9. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.				
10. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.				
11. Dáse un peso real á observación do traballo na aula.				
12. Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.				

LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.

PROCESO PRÁCTICA DOCENTE	1	2	3	4
1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.				
2. Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.				
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.				
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.				
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
6. Combínase o traballo individual e en equipo.				
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.				
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				
9. Incorpóranse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe.				
10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.				
11. Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos.				
12. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección das probas, traballos.				
13. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.				
14. Adecuación, logo da súa aplicación, das ACS propostas e aprobadas.				
15. As medidas de apoio, reforzo, etc. están claramente vinculadas aos estándares.				

LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.

9.- PLANS DE SEGUIMENTO DAS MATERIAS PENDENTES.

Respecto a aqueles alumnos que teñan a materia do curso anterior non superada establécense as seguintes medidas:

- ✓ Elaborarase un plan individualizado e personalizado de recuperación da materia pendente por trimestre. Os estudantes que cumplan os obxectivos marcados superarán a materia pendente.
- ✓ Os alumnos que non cumpran satisfactoriamente os obxectivos trimestrais marcados terán a posibilidade de facer unha proba escrita de mínimos no mes de maio nas datas propostas dende a Xefatura de Estudos.
- ✓ No caso de non aprobar poderán realizar a proba extraordinaria en xuño.
- ✓ As probas escritas de ambas convocatorias, maio e xuño, recollerán os contidos do curso anterior e serán similares ás do curso ordinario sendo cualificadas seguindo os mesmos criterios.

10.- PROCEDEMENTOS PARA A REALIZACIÓN DA AVALIACIÓN INICIAL

A avaliación inicial ten como obxectivo fundamental analizar, antes de iniciar un proceso de ensino-aprendizaxe, a situación de cada estudante. Na avaliación inicial pódense diagnosticar aspectos como as concepcións alternativas, as estratexias espontáneas de razoamento, as experiencias persoais e os hábitos e actitudes que determinan, en boa medida, o sentido da aprendizaxe.

Durante a avaliación inicial do presente curso analizarase con especial interés a competencia TIC dos estudantes, cómpre coñecer as destrezas do alumnado no uso do ordenador para garantir que son capaces de continuar a súa formación no hipotético caso de ter que realizar o ensino a distancia.

Durante as dúas primeiras semanas do curso realizarase unha proba escrita, deseñada tendo en conta o currículo do curso anterior e as adaptacións feitas á programación pola pandemia. Os resultados destas probas, xunto coa observación do traballo na aula, a información aportada polo Departamento

de Orientación e a Memoria Final do curso 2019/2020, permiten adoptar decisións sobre cales son os puntos de partida e poder adaptar así o proceso de ensino aprendizaxe e a propia programación didáctica ás necesidades detectadas.

11.- MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

As medidas que se levan a cabo son:

- ✓ Ordinarias:
  - Adaptación dos tempos, instrumentos e procedementos de avaliación.
  - Reforzo educativo e apoio con profesorado con dispoñibilidade horaria.

Actividades de reforzo: O alumnado con máis dificultades de aprendizaxe traballará sobre contidos mínimos das unidades didácticas para acadar or obxectivos mínimos. Teranse sempre en conta os protocolos establecidos pola Xunta de Galicia para o alumnado de necesidades específicas de apoio educativo.

- Apoios en lingua castelá e matemáticas.
- Exención de francés: aquel alumnado con dificultades nas linguas que está exento de francés reforza a lingua galega.
- Emprego das TIC en todalas aulas

- Traballo cooperativo. Contribúe ao desenvolvemento de habilidades comunicativas, traballo en grupo e flexivilidade de pensamento.
- Titoría entre iguais.
- Aprendizaxe por proxectos.
- Traballo en equipo. Favorece o desenvolvemento de habilidades sociais e a inclusión.

- ✓ Extraordinarias:
  - Adaptacións curriculares significativas.
  - Atención educativa ao alumnado, que por circunstancias diversas, presenta dificultades para unha asistencia continuada ao centro educativo.

Con aqueles alumnos e alumnas que presenten unha situación de desventaxe académica a causa dunha enfermidade de larga duración ou de períodos de hospitalización continuos, tomaranse as medidas máis axeitadas para cada caso adaptándose en todo momento á situación e respectando os tempos que veñan dados polas secuelas da enfermidade.

Os métodos de avaliación terán en conta a diversidade de necesidades do alumnado presente nas aulas.

12. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS

A presenza das ensinanzas transversais na materia de Educación Plástica, visual e audiovisual, exprésase por medio de diferentes momentos do proceso de aprendizaxe:

Educación moral e cívica

- Actuación en situacións cotiás de acordo con modos propios da actividade plástica, como a exploración sistemática de alternativas, a precisión na linguaxe, a flexibilidade para modificar o punto de vista ou a perseveranza na busca de solucións.
- O respecto e a valoración dos traballos plásticos provenientes doutras épocas e culturas.
- A gran variedade de opcións na representación das formas e os diferentes estilos implican

a aceptación doutros puntos de vista desde o respecto.

Educación para a paz

- Recoñecemento da realidade como diversa e susceptible de ser interpretada desde puntos de vista contrapostos e complementarios.
- Flexibilidade para modificar o propio punto de vista na interpretación do traballo plástico.
- Recoñecemento e valoración das propias habilidades plásticas para afrontar as situacións que requiran o seu emprego.
- Valoración do traballo en equipo como a maneira máis eficaz para realizar determinadas actividades.

Educación do consumidor

- Débese fomentar o coidado e mantemento do material de debuxo xeométrico, pois gran parte del debería durar ao longo de toda a ensinanza secundaria. Hábitos de conservación do material axudan a mellorar a educación do consumidor.

Educación para a igualdade entre sexos

- Recoñecemento da capacidade de cada un dos compañeiros e compañeiras para desempeñar tarefas comúns.
- Predisposición ao traballo en grupo, facilitando agrupamentos heteroxéneos desde a perspectiva de xénero.
- O estudo do escaso número de artistas femininas coñecidas ao longo da historia.

Educación viaria

- O uso das formas xeométricas planas é unha constante no deseño de sinais indicativos de todo tipo. O uso, coñecemento e respecto dos sinais contribúe ao desenvolvemento da educación viaria.

Non todos os temas transversais se poden traballar coa mesma profundidade desde a materia de Educación Plástica, visual e audiovisual, pero débese realizar un esforzo para conseguir que todos se traten o máis adecuadamente posible. Os temas relacionados coa arte son bastante máis fáciles de traballar.

Respecto á educación non sexista hai que fuxir, na presentación das actividades e situacións a analizar, dos tópicos tradicionalmente relacionados cos dous sexos. Ademais hai que ter en conta as diversas motivacións dos alumnos e alumnas, así como o seu desenvolvemento intelectual, mesturando as situacións investigativas con outras máis creativas.

Por outra banda, o desenvolvemento de actitudes abertas cara ás opinións dos outros, o gusto pola precisión e o rigor, o fomento da presentación e a orde na realización de tarefas, a puntualidade… axudan a conseguir os hábitos necesarios para vivir nunha sociedade pluralista e democrática. A súa práctica cotiá na aula contribúe a que os alumnos adquiran e desenvolvan estes valores.

Ademais, prestarase atención ao desenvolvemento de habilidades que estimulen a adquisición e desenvolvemento do espírito emprendedor, a partir de aptitudes como a creatividade, a autonomía, a iniciativa, o traballo en equipo, a confianza nun mesmo, a capacidade de comunicación, a adaptabilidade, a observación e a análise, a capacidade de síntese, a visión emprendedora e o sentido crítico. Con este fin, proporanse actividades que axuden a:

- Adquirir estratexias que axuden a resolver problemas: identificar os datos e interpretalos, recoñecer que datos faltan para poder resolver o problema, identificar a pregunta e analizar que é o que se nos pregunta.
- Desenvolver exercicios de creatividade colectiva entre os alumnos que axuden a resolver unha necesidade cotiá.
- Ter iniciativa persoal e tomar decisións desde o seu espírito crítico.
- Aprender a equivocarse e ofrecer as súas propias respostas.
- Traballar en equipo, negociar, cooperar e construír acordos.
- Desenvolver habilidades cognitivas (expresión e comunicación oral, escrita e plástica; aplicación de recursos TIC na aula, etc.) e sociais (comunicación; cooperación; capacidade de relación co contorno; empatía; habilidades directivas; capacidade de planificación; toma de decisións e asunción de responsabilidades; capacidade organizativa, etc.)

13.- ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Entre os propósitos que perseguen este tipo de actividades destacan:

- Completar a formación que reciben os alumnos nas actividades curriculares.
- Mellorar as relacións entre alumnos e axudarlles a adquirir habilidades sociais e de comunicación.
- Permitir a apertura do alumnado cara ao contorno físico e cultural que o rodea.
- Contribuír ao desenvolvemento de valores e actitudes adecuadas relacionadas coa interacción e o respecto cara aos demais, e o coidado do patrimonio natural e cultural.
- Desenvolver a capacidade de participación nas actividades relacionadas co contorno natural, social e cultural.
- Estimular o desexo de investigar e saber.
- Favorecer a sensibilidade, a curiosidade e a creatividade do alumno.
- Espertar o sentido da responsabilidade nas actividades nas que se integren e realicen.

Proposta de actividades complementarias:

- Visitas a museos e institucións culturais.
- Participación en concursos plásticos a escala local ou nacional
- Exposicións de alumnos no centro ou fóra del.
- Organización, no marco da Semana Cultural ou outras datas sinaladas, de concursos de pintura ou calquera outra expresión plástica, como a creación de beléns no Nadal, exemplo da tradición cultural española.
- Cine escolar.

Se ao longo do curso houbese algunha exposición temporal que fose de interese para axudar aos alumnos ou alumnas a conseguir os obxectivos marcados para a materia, o Departamento propoñeraa con suficiente antelación ao Consello Escolar ou a direción para a súa aprobación.
En calquera caso, só poderán asistir os alumnos ou alumnas que non teñan ningún apercibimiento nin parte disciplinario.

14.- MECANISMOS DE REVISIÓN DA PROGRAMACIÓN EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS.

Tal e como establece o artigo 25 das Instrucións do 30 de xullo 2020 da *Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa* é prescritivo avaliar a PD para realizar as modificacións que se estimen oportunas no curso seguinte co obxectivo de mellorala e adaptala ás necesidades do alumnado e do proceso de ensino.

A programación é revisada antes do comezo de curso para incorporar aquelas conclusións da Memoria Final do curso 2021/2022 que se consideren relevantes. Durante o curso, o estudo dos resultados académicos e a análise das súas causas permite establecer medidas correctoras. Nas reunións de Departamento trimestral realizarase un seguimento do nivel de cumprimento das programacións. As modificacións que se deriven desta análise serán acordadas polo Dpto. e quedarán reflectidas nunha acta sendo tamén incluídas na Memoria Final.

1.- Nas sesións de avaliación trimestral e tendo en conta os resultados académicos faremos constar en acta os seguintes aspectos:

- Análise estadístico dos resultados xerais do grupo e valoración dos mesmos.
- Casos particulares analizados e medidas a adoptar.
- Clima de traballo na aula.
- Valoración dos apoios e reforzos.
- Grao de desenvolvemento das competencias en xeral.
- Compromisos para a seguinte avaliación.

2.- Ao remate do curso e como parte da Memoria Final revisarase a programación tendo en conta:

- Unidades non impartidas e as causas que o impediron.
- As modificacións introducidas.
- As propostas de mellora a ter en conta no próximo curso.
- Os resultados académicos e as posibles causas que afectaron negativamente.
- A valoración dos recursos, medidas de atención á diversidade aplicadas e actividades complementarias.
- As conclusións obtidas na avaliación.

INDICADORES DE LOGRO	**1**	**2**	**3**	**4**
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas ou proxectos a partir dos elementos do currículo.				
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas / temas / proxectos.				
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.				
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades, temas ou proxectos.				
5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.				
6. Asignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.				
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.				
8. Asociación de cada estándar cos elementos transversais a desenvolver.				
9. Fixación dunha estratexia metodolóxica común para todo o departamento.				
10. Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
11. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
12. Adecuación do libro de texto .				
13. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.				
14. Adecuación da proba de avaliación inicial, elaborada a partir dos estándares.				
15. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos.				

16. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.				
17. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final.				
18. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria.				
19. Adecuación dos criterios establecidos para o seguimento de materias pendentes.				
20. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación desas materias pendentes.				
21. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				
22. Adecuación dos programas de apoio, recuperación, vinculados aos estándares.				
23. Adecuación das medidas específicas de atención ao alumnado con NEAE.				
24. Grao de desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas.				
25. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos.				
26. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre os criterios de promoción.				
27. Adecuación do seguimento e da revisión da programación ao longo do curso.				
28. Contribución desde a materia ao plan de lectura do centro.				
29. Grao de integración das TIC no desenvolvemento da materia.				
LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.				

15.- RELACIÓN DE UNIDADES DIDÁCTICAS

UNIDADES DIDÁCTICAS EPVA 4º ESO	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
UNIDADE 1: AS FORMAS NA NATUREZA	BLOQUE I: EXPRESIÓN PLÁSTICA	EPVAB1.1.1. Realiza composicións artísticas seleccionando e utilizando os elementos da linguaxe plástica e visual. EPVAB1.2.1. Aplica as leis de composición, creando esquemas de movementos e ritmos, empregando os materiais e as técnicas con precisión. EPVAB1.2.2. Estuda e explica o movemento e as liñas de forza dunha imaxe. EPVAB1.2.3. Cambia o significado dunha imaxe por medio da cor. EPVAB1.3.1. Coñece e elixe os materiais máis axeitados para a realización de proxectos artísticos. EPVEPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades. EPVAB1.4.1. Entende o proceso de creación artística e as súas fases, e aplícao á produción de proxectos persoais e de grupo. EPVAB1.5.1. Explica, empregando unha linguaxe axeitada, o proceso de creación dunha obra artística, e analiza os soportes, os materiais e as técnicas gráfico-plásticas que constitúen a imaxe, así como os seus elementos compositivos. EPVAB1.5.2. Analiza e le imaxes de obras de arte e sitúaas no período ao que pertencen.
UNIDADE 2: O PAISAXE URBANO		
UNIDADE 3: A FIGURA HUMANA		
UNIDADE 10: SISTEMAS DE REPRESENTACIÓN	BLOQUE II: DEBUXO	EPVAB2.1.1. Diferencia o sistema de debuxo descritivo do perceptivo. EPVAB2.1.2. Resolve problemas sinxelos referidos a cuadriláteros e polígonos utilizando con precisión os materiais de debuxo técnico. EPVAB2.1.3. Resolve problemas básicos de tanxencias e enlaces.

UNIDADE 11: DEBUXO TÉCNICO INDUSTRIAL		EPVAB2.1.4. Resolve e analiza problemas de configuración de formas xeométricas planas e aplícao á creación de deseños persoais. EPVAB2.2.1. Visualiza formas tridimensionais definidas polas súas vistas principais. EPVAB2.2.2. Debuxa as vistas (alzado, planta e perfil) de figuras tridimensionais sinxelas. EPVAB2.2.3. Debuxa perspectivas de formas tridimensionais, utilizando e seleccionando o sistema de representación máis axeitado. EPVAB2.2.4. Realiza perspectivas cónicas frontais e oblicuas, elixindo o punto de vista máis adecuado. EPVAB2.3.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para a creación de deseños xeométricos sinxelos.
UNIDADE 7: FUNDAMENTOS DO DISEÑO UNIDADE 8: DESEÑO GRÁFICO UNIDADE 9: DESEÑO POR ORDENADOR	BLOQUE III: FUNDAMENTOS DO DESEÑO	EPVAB3.1.1. Coñece os elementos e as finalidades da comunicación visual. EPVAB3.1.2. Observa e analiza os obxectos do contorno na súa vertente estética, de funcionalidade e de utilidade, utilizando a linguaxe visual e verbal. EPVAB3 2.1. Identifica e clasifica obxectos en función da familia ou a rama do deseño. EPVAB3.3.1. Realiza distintos tipos de deseño e composicións modulares utilizando as formas xeométricas básicas, estudando a organización do plano e do espazo. EPVAB3.3.2. Coñece e planifica as fases de realización da imaxe corporativa dunha empresa. EPVAB3.3.3. Realiza composicións creativas e funcionais adaptándoas ás áreas do deseño, valorando o traballo organizado e secuenciado na realización de calquera proxecto, así como a exactitude, a orde e a limpeza nas representacións gráficas. EPVAB3.3.4. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación para levar a cabo os seus propios proxectos artísticos de deseño. EPVAB3.3.5. Planifica os pasos na realización de proxectos artísticos e respecta o realizado por compañeiros e compañeiras.
UNIDADE 4: A IMAXEN DIXITAL UNIDADE 5: A FOTOGRAFÍA UNIDADE 6: O CINE E OS MEDIOS DE COMUNICACIÓN	BLOQUE IV: LINGUAXE AUDIOVISUAL E MULTIMEDIA	EPVAB4.1.1. Analiza os tipos de plano que aparecen en películas cinematográficas, valorando os seus factores expresivos. EPVAB4.1.2. Realiza un storyboard a modo de guión para a secuencia dunha película. EPVAB4.2.1. Ve películas cinematográficas nas que identifica e analiza os planos, as angulacións e os movementos de cámara. EPVAB.4.2.2. Analiza e realiza fotografías, tendo en conta criterios estéticos. EPVAB4.2.3. Compila imaxes de prensa e analiza as súas finalidades. EPVAB4.3.1. Elabora imaxes dixitais utilizando programas de debuxo por computador. EPVAB4.3.2. Proxecta un deseño publicitario utilizando os elementos da linguaxe gráfico-plástica. EPVAB4.3.3. Realiza un proxecto persoal seguindo o esquema do proceso de creación. EPVAB4.4.1. Analiza elementos publicitarios cunha actitude crítica desde o coñecemento dos elementos que os compoñen.

INVESTIGACIÓN E TRATAMENTO DA INFORMACIÓN

CURSO: 2º DE ESO

PROFESORA:

Mª DEL CARMEN FERNÁNDEZ VILLAR

ÍNDICE

1.- Contextualización 2

2.- Contribución ao desenvolvemento das competencias 3

3.- Concreción dos obxectivos por curso 10

4.- Concreción dos estándares de aprendizaxe 11

5.- Concrecións metodolóxicas 18

6.- Materiais e recursos didácticos 18

7.- Criterios sobre a avaliación, a cualificación e promoción 18

8.- Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente 19

9.- Plans de seguimento das materias pendentes 21

10.- Procedementos para realizar a avaliación inicial 21

11.- Medidas de atención á diversidade 21

12.- Concreción dos elementos transversais 22

13.- Actividades complementarias e extraescolares 24

14.- Mecanismos de revisión da programación en relación cos resultados académicos 24

15.- Relación de unidades didácticas 26

16.- Anexos rúbricas 29

1.- CONTEXTUALIZACIÓN

A presente programación está dirixida ao alumnado de 2º ESO na que a lingua predominante é o castelá.
O profesorado que imparte docencia neste curso é:
Dpto. de ciencias: Narciso Valle Campos, José M. Rivadulla Pereira, Mª del Mar López e José Blanco Barros.
Dpto. de linguas: Begoña Diz Magariños, Mª del Carmen Fernández Villar e Mª Reyes Rosales Aldao.
Dpto. artística: Mar Castro-Rial, Elena F. Sobral e Javier Medrano.
Dpto. relixión: Roberto Briz Cid.

2º ESO A

Atopámonos nunha aula de 24 alumnos, dos cales dezasete son mulleres e sete son homes.
En canto á análise dos resultados do curso anterior hai tres rapazas e catro rapaces que non acadaron os obxectivos suficientemente, dos cales un alumno é repetidor, un rapaz e dúas rapazas promocionaron por imperativo legal, un alumno promocionou cunha suspensa e un alumno e unha alumna con dúas suspensas.

Outros aspectos relevantes:
Deste alumnado seis precisan reforzo educativo no seu proceso de aprendizaxe por circunstancias diversas: dous rapaces con trastorno por déficit de atención e hiperactividade (TDAH predominio inatento), dúas rapazas con dificultades de aprendizaxe debido a problemas de razoamento lóxico-matemático e comprensión. Unha alumna con descoñecemento do idioma que se incorporou o curso 20-21 procedente de Ghana.
Hai un rapaz con dificultades de aprendizaxe por lagoas de coñecemento.
Hai tres rapaces e tres rapazas exentos da segunda lingua estranxeira francés.

2º ESO B

Atopámonos nunha aula de 24 alumnos, dos cales trece son mulleres e once son homes.
En canto á análise dos resultados do curso anterior hai catro rapazas e dous rapaces que non acadaron os obxectivos suficientemente, dos cales unha alumna e un alumno son repetidores, unha rapaza promocionou por imperativo legal con catro suspensas, un alumno promocionou cunha suspensa e o resto con dúas suspensas.

Outros aspectos relevantes:
Deste alumnado seis precisan reforzo educativo no seu proceso de aprendizaxe por circunstancias diversas: unha rapaza con trastorno por déficit de atención e hiperactividade (TDAH predominio inatento), unha rapaza e un rapaz con dificultades de aprendizaxe nas linguas, unha alumna con descoñecemento do idioma que se incorporou o curso pasado procedente de Ghana. Hai tres rapaces con trastorno do espectro autista TEA, asperger.
Hai catro rapazas exentas da segunda lingua estranxeira francés.

2.- CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA COMUNICACIÓN LINGUÍSTICA CCL			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
2º	INEIN		INEINB1.1.1. Utiliza a biblioteca do seu centro para cubrir necesidades de lectura e de información.
2º	INEIN		INEINB1.1.2. Utiliza a biblioteca do centro na procura de recursos informativos para os seus traballos individuais e grupais.
2º	INEIN		INEINB1.3.2. Acode ás fontes orais de referencia no seu contorno máis próximo para determinadas necesidades informativas.
2º	INEIN		INEINB1.4.1. Distingue as ideas principais das secundarias nos documentos consultados.
2º	INEIN		INEINB1.4.2. Recupera de forma eficaz contido informativo dos recursos dixitais.
2º	INEIN		INEINB2.1.1. Identifica os códigos da CDU polos que están organizados os fondos.
2º	INEIN		INEINB2.8.1. Distingue webs fiables en función de determinados criterios: autoría, data de actualización, tipo de dominio, finalidades, publicidade, contacto, etc.
2º	INEIN		INEINB2.10.1. Compara a información recollida en distintas fontes informativas na rede.
2º	INEIN		INEINB2.10.2. Contrasta a información recollida na rede con outras fontes orais ou impresas.
2º	INEIN		INEINB3.2.1. Elabora un esquema do traballo que se vaia realizar.
2º	INEIN		INEINB3.3.1. Escoita aos integrantes do grupo, garda a quenda de palabra, argumenta as súas opinións e respecta as opinións das outras persoas.
2º	INEIN		INEINB3.4.1. Formula preguntas sobre o tema sobre o que se vaia investigar.
2º	INEIN		INEINB3.5.1. Concreta os conceptos clave que van guiar o traballo de procura de información.
2º	INEIN		INEINB4.1.1. Identifica o tipo de información que precisa en función duns obxectivos.
2º	INEIN		INEINB4.1.2. Localiza os recursos dispoñibles e acordes á súa necesidade informativa.
2º	INEIN		INEINB4.1.3. Concreta o proceso de procura de información
2º	INEIN		INEINB4.1.4. Escolle os recursos informativos que precisa de forma eficaz.
2º	INEIN		INEINB4.2.1. Comprende e analiza textos continuos e descontinuos, e sabe extraer as ideas principais.
2º	INEIN		INEINB4.2.2. Deduce información implícita ou explícita dos contidos audiovisuais e dos textos dos medios de comunicación.
2º	INEIN		INEINB4.3.1. Selecciona a información tras valorala seguindo uns determinados criterios (pertinencia, veracidade, fiabilidade, etc.).
2º	INEIN		INEINB4.4.1. Sintetiza a información atopada en función dos obxectivos do traballo.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA COMUNICACIÓN LINGUÍSTICA CCL			
NIVEL	ÁREA		ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
2º	INEIN		INEINB4.5.1. Compila as fontes consultadas e cítaas correctamente.
2º	INEIN		INEINB5.1.1. Realiza esquemas, mapas conceptuais, guións, etc., para organizar a información recuperada.
2º	INEIN		INEINB5.2.1. Representa mediante gráficos, diagramas, cadros de dobre entrada, organigramas, etc., parte da información recuperada.
2º	INEIN		INEINB5.3.1. Elabora guións para estruturar os textos creados a partir da información reunida.
2º	INEIN		INEINB5.4.1. Presenta os seus traballos segundo unhas pautas consensuadas: paxinación, índice, bibliografía, etc.
2º	INEIN		INEINB5.4.2. Elabora textos propios mediante un procesador de textos.
2º	INEIN		INEINB5.5.1. Elabora material de apoio para as súas presentacións orais.
2º	INEIN		INEINB5.5.2. Realiza sinxelas presentacións para amosar o resultado dos seus traballos de investigación.
2º	INEIN		INEINB5.6.2. Segue unha pauta para facer a referencia de artigos de revistas, música, películas, páxinas de internet, autoría de imaxes, etc.
2º	INEIN		INEINB5.8.1. Respecta unhas pautas mínimas na produción de textos dixitais.
2º	INEIN		INEINB5.9.1. Participa na presentación oral dos traballos elaborados.
2º	INEIN		INEINB5.9.2. Defende con argumentos as opinións propias e respecta o traballo alleo.
2º	INEIN		INEINB5.9.3. Escoita con atención as presentacións dos compañeiros e das compañeiras, e valora con argumentos o seu traballo.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA APRENDER A APRENDER CAA			
NIVEL	ÁREA		ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
2º	INEIN		INEINB1.1.1. Utiliza a biblioteca do seu centro para cubrir necesidades de lectura e de información.
2º	INEIN		INEINB1.1.2. Utiliza a biblioteca do centro na procura de recursos informativos para os seus traballos individuais e grupais.
2º	INEIN		INEINB1.3.1. Diferencia os documentos informativos en función do seu contido.
2º	INEIN		INEINB1.3.2. Acode ás fontes orais de referencia no seu contorno máis próximo para determinadas necesidades informativas.
2º	INEIN		INEINB1.3.3. Accede de forma autónoma a contidos audiovisuais, presenciais ou virtuais.
2º	INEIN		INEINB1.4.1. Distingue as ideas principais das secundarias nos documentos consultados.
2º	INEIN		INEINB1.4.2. Recupera de forma eficaz contido informativo dos recursos dixitais.
2º	INEIN		INEINB1.5.1. Identifica e respecta a autoría de textos ou imaxes.
2º	INEIN		INEINB2.1.1. Identifica os códigos da CDU polos que están organizados os fondos.
2º	INEIN		INEINB2.1.2. Recupera facilmente os documentos que precisa.
2º	INEIN		INEINB2.2.1. Realiza procuras no catálogo por autor/a, título ou materia.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA APRENDER A APRENDER CAA			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
2º	INEIN		INEINB2.2.2. Localiza documentos, en función das súas necesidades informativas, no catálogo web da biblioteca.
2º	INEIN		INEINB2.4.1. Usa internet de xeito autónomo para resolver necesidades de información.
2º	INEIN		INEINB2.5.1. Establece un sistema de procura eficaz de información.
2º	INEIN		INEINB2.5.2. Utiliza palabras clave e aplica estratexias eficaces de procura para localizar información na web.
2º	INEIN		INEINB2.5.3. Identifica produtos informativos diferentes en función das súas necesidades e dos seus obxectivos de traballo.
2º	INEIN		INEINB2.5.4. Emprega prensa e revistas dixitais como fonte informativa.
2º	INEIN		INEINB2.8.1. Distingue webs fiables en función de determinados criterios: autoría, data de actualización, tipo de dominio, finalidades, publicidade, contacto, etc.
2º	INEIN		INEINB2.10.1. Compara a información recollida en distintas fontes informativas na rede.
2º	INEIN		INEINB2.10.2. Contrasta a información recollida na rede con outras fontes orais ou impresas.
2º	INEIN		INEINB3.1.1. Identifica os obxectivos do traballo de investigación e as súas fases.
2º	INEIN		INEINB3.2.1. Elabora un esquema do traballo que se vaia realizar.
2º	INEIN		INEINB3.3.1. Escoita aos integrantes do grupo, garda a quenda de palabra, argumenta as súas opinións e respecta as opinións das outras persoas.
2º	INEIN		INEINB3.3.2. Contribúe á distribución de tarefas e responsabilízase das que lle corresponden.
2º	INEIN		INEINB3.4.1. Formula preguntas sobre o tema sobre o que se vaia investigar.
2º	INEIN		INEINB3.5.1. Concreta os conceptos clave que van guiar o traballo de procura de información.
2º	INEIN		INEINB4.1.1. Identifica o tipo de información que precisa en función duns obxectivos.
2º	INEIN		INEINB4.1.2. Localiza os recursos dispoñibles e acordes á súa necesidade informativa.
2º	INEIN		INEINB4.1.3. Concreta o proceso de procura de información
2º	INEIN		INEINB4.1.4. Escolle os recursos informativos que precisa de forma eficaz.
2º	INEIN		INEINB4.2.1. Comprende e analiza textos continuos e descontinuos, e sabe extraer as ideas principais.
2º	INEIN		INEINB4.2.2. Deduce información implícita ou explícita dos contidos audiovisuais e dos textos dos medios de comunicación.
2º	INEIN		INEINB4.3.1. Selecciona a información tras valorala seguindo uns determinados criterios (pertinencia, veracidade, fiabilidade, etc.).
2º	INEIN		INEINB4.4.1. Sintetiza a información atopada en función dos obxectivos do traballo.
2º	INEIN		INEINB4.5.1. Compila as fontes consultadas e cítaas correctamente.
2º	INEIN		INEINB5.1.1. Realiza esquemas, mapas conceptuais, guións, etc., para organizar a información recuperada.
2º	INEIN		INEINB5.2.1. Representa mediante gráficos, diagramas, cadros de dobre entrada, organigramas, etc., parte da información recuperada.
2º	INEIN		INEINB5.3.1. Elabora guións para estruturar os textos creados a partir da información reunida.
2º	INEIN		INEINB5.4.1. Presenta os seus traballos segundo unhas pautas consensuadas: paxinación, índice, bibliografía, etc.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA APRENDER A APRENDER CAA			
NIVEL	ÁREA		ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
2º	INEIN		INEINB5.5.2. Realiza sinxelas presentacións para amosar o resultado dos seus traballos de investigación.
2º	INEIN		INEINB5.6.1. Cita con corrección os libros consultados.
2º	INEIN		INEINB5.6.2. Segue unha pauta para facer a referencia de artigos de revistas, música, películas, páxinas de internet, autoría de imaxes, etc.
2º	INEIN		INEINB5.10.1. Avalía, a través dos instrumentos que se lle ofrecen, a súa participación no proceso dun traballo de investigación, individual ou grupal.
2º	INEIN		INEINB5.10.2. Identifica e valora as aprendizaxes realizadas.
2º	INEIN		INEINB5.10.3. Valora con criterio e respecto o traballo das outras persoas.
2º	INEIN		INEINB5.10.4. Incorpora as aprendizaxes realizadas a novos procedementos de traballo e de relación no medio escolar e social.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIAS CÍVICAS E SOCIAS CSC			
NIVEL	ÁREA		ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
2º	INEIN		INEINB1.2.1. Utiliza outros tipos de biblioteca aos que pode ter acceso no seu contorno máis próximo.
2º	INEIN		INEINB1.5.1. Identifica e respecta a autoría de textos ou imaxes.
2º	INEIN		INEINB2.6.1. Intervén nas redes sociais creadas no seu centro respectando as finalidades para as que foron creadas: educativa, participativa, etc.
2º	INEIN		INEINB2.7.1. Navega por internet con seguridade preservando a súa identidade e a súa privacidade.
2º	INEIN		INEINB2.9.1. Emprega as creacións colectivas en internet: Wikipedia, Galipedia, etc.
2º	INEIN		INEINB3.3.1. Escoita aos integrantes do grupo, garda a quenda de palabra, argumenta as súas opinións e respecta as opinións das outras persoas.
2º	INEIN		INEINB3.3.2. Contribúe á distribución de tarefas e responsabilízase das que lle corresponden.
2º	INEIN		INEINB4.5.1. Compila as fontes consultadas e cítaas correctamente.
2º	INEIN		INEINB5.6.1. Cita con corrección os libros consultados.
2º	INEIN		INEINB5.6.2. Segue unha pauta para facer a referencia de artigos de revistas, música, películas, páxinas de internet, autoría de imaxes, etc.
2º	INEIN		INEINB5.9.2. Defende con argumentos as opinións propias e respecta o traballo alleo.
2º	INEIN		INEINB5.9.3. Escoita con atención as presentacións dos compañeiros e das compañeiras, e valora con argumentos o seu traballo.
2º	INEIN		INEINB5.10.3. Valora con criterio e respecto o traballo das outras persoas.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA DIXITAL CD			
NIVEL	ÁREA		ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
2º	INEIN		INEINB1.1.1. Utiliza a biblioteca do seu centro para cubrir necesidades de lectura e de información.
2º	INEIN		INEINB1.1.2. Utiliza a biblioteca do centro na procura de recursos informativos para os seus traballos individuais e grupais.
2º	INEIN		INEINB1.3.1. Diferencia os documentos informativos en función do seu contido.
2º	INEIN		INEINB1.4.2. Recupera de forma eficaz contido informativo dos recursos dixitais.
2º	INEIN		INEINB2.2.1. Realiza procuras no catálogo por autor/a, título ou materia.
2º	INEIN		INEINB2.2.2. Localiza documentos, en función das súas necesidades informativas, no catálogo web da biblioteca.
2º	INEIN		INEINB2.4.1. Usa internet de xeito autónomo para resolver necesidades de información.
2º	INEIN		INEINB2.4.2. Utiliza internet valorando as características deste medio en relación a aspectos como a permanencia, a fiabilidade, a veracidade, a organización, a selección, a gratuidade, a dispoñibilidade, a autoría, etc.
2º	INEIN		INEINB2.5.1. Establece un sistema de procura eficaz de información.
2º	INEIN		INEINB2.5.2. Utiliza palabras clave e aplica estratexias eficaces de procura para localizar información na web.
2º	INEIN		INEINB2.5.3. Identifica produtos informativos diferentes en función das súas necesidades e dos seus obxectivos de traballo.
2º	INEIN		INEINB2.5.4. Emprega prensa e revistas dixitais como fonte informativa.
2º	INEIN		INEINB2.6.1. Intervén nas redes sociais creadas no seu centro respectando as finalidades para as que foron creadas: educativa, participativa, etc.
2º	INEIN		INEINB2.7.1. Navega por internet con seguridade preservando a súa identidade e a súa privacidade.
2º	INEIN		INEINB2.8.1. Distingue webs fiables en función de determinados criterios: autoría, data de actualización, tipo de dominio, finalidades, publicidade, contacto, etc.
2º	INEIN		INEINB2.9.1. Emprega as creacións colectivas en internet: Wikipedia, Galipedia, etc.
2º	INEIN		INEINB2.10.1. Compara a información recollida en distintas fontes informativas na rede.
2º	INEIN		INEINB2.10.2. Contrasta a información recollida na rede con outras fontes orais ou impresas.
2º	INEIN		INEINB4.1.1. Identifica o tipo de información que precisa en función duns obxectivos.
2º	INEIN		INEINB4.1.2. Localiza os recursos dispoñibles e acordes á súa necesidade informativa.
2º	INEIN		INEINB4.1.3. Concreta o proceso de procura de información
2º	INEIN		INEINB4.1.4. Escolle os recursos informativos que precisa de forma eficaz.
2º	INEIN		INEINB4.2.1. Comprende e analiza textos continuos e descontinuos, e sabe extraer as ideas principais.
2º	INEIN		INEINB4.2.2. Deduce información implícita ou explícita dos contidos audiovisuais e dos textos dos medios de comunicación.
2º	INEIN		INEINB4.3.1. Selecciona a información tras valorala seguindo uns determinados criterios (pertinencia, veracidade, fiabilidade, etc.).
2º	INEIN		INEINB4.4.1. Sintetiza a información atopada en función dos obxectivos do traballo.
2º	INEIN		INEINB4.5.1. Compila as fontes consultadas e cítaas correctamente.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE COMPETENCIA DIXITAL CD		
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**
2º	INEIN	INEINB5.1.1. Realiza esquemas, mapas conceptuais, guións, etc., para organizar a información recuperada.
2º	INEIN	INEINB5.2.1. Representa mediante gráficos, diagramas, cadros de dobre entrada, organigramas, etc., parte da información recuperada.
2º	INEIN	INEINB5.3.1. Elabora guións para estruturar os textos creados a partir da información reunida.
2º	INEIN	INEINB5.4.1. Presenta os seus traballos segundo unhas pautas consensuadas: paxinación, índice, bibliografía, etc.
2º	INEIN	INEINB5.4.2. Elabora textos propios mediante un procesador de textos.
2º	INEIN	INEINB5.5.1. Elabora material de apoio para as súas presentacións orais.
2º	INEIN	INEINB5.5.2. Realiza sinxelas presentacións para amosar o resultado dos seus traballos de investigación.
2º	INEIN	INEINB5.6.1. Cita con corrección os libros consultados.
2º	INEIN	INEINB5.6.2. Segue unha pauta para facer a referencia de artigos de revistas, música, películas, páxinas de internet, autoría de imaxes, etc.
2º	INEIN	INEINB5.7.1. Incorpora imaxes aos seus traballos de investigación.
2º	INEIN	INEINB5.8.1. Respecta unhas pautas mínimas na produción de textos dixitais.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE SENTIDO DE INICIATIVA ESPÍRITO EMPRENDEDOR CSIEE		
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**
2º	INEIN	INEINB1.1.1. Utiliza a biblioteca do seu centro para cubrir necesidades de lectura e de información.
2º	INEIN	INEINB1.3.1. Diferencia os documentos informativos en función do seu contido.
2º	INEIN	INEINB1.3.3. Accede de forma autónoma a contidos audiovisuais, presenciais ou virtuais.
2º	INEIN	INEINB2.1.2. Recupera facilmente os documentos que precisa.
2º	INEIN	INEINB2.2.1. Realiza procuras no catálogo por autor/a, título ou materia.
2º	INEIN	INEINB2.2.2. Localiza documentos, en función das súas necesidades informativas, no catálogo web da biblioteca.
2º	INEIN	INEINB2.4.1. Usa internet de xeito autónomo para resolver necesidades de información.
2º	INEIN	INEINB2.5.1. Establece un sistema de procura eficaz de información.
2º	INEIN	INEINB2.5.2. Utiliza palabras clave e aplica estratexias eficaces de procura para localizar información na web.
2º	INEIN	INEINB2.6.1. Intervén nas redes sociais creadas no seu centro respectando as finalidades para as que foron creadas: educativa, participativa, etc.
2º	INEIN	INEINB2.7.1. Navega por internet con seguridade preservando a súa identidade e a súa privacidade.
2º	INEIN	INEINB3.1.1. Identifica os obxectivos do traballo de investigación e as súas fases.
2º	INEIN	INEINB5.9.1. Participa na presentación oral dos traballos elaborados.
2º	INEIN	INEINB5.9.2. Defende con argumentos as opinións propias e respecta o traballo alleo.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE SENTIDO DE INICIATIVA ESPÍRITO EMPRENDEDOR CSIEE			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
2º	INEIN		INEINB5.10.1. Avalía, a través dos instrumentos que se lle ofrecen, a súa participación no proceso dun traballo de investigación, individual ou grupal.
2º	INEIN		INEINB5.10.2. Identifica e valora as aprendizaxes realizadas.
2º	INEIN		INEINB5.10.4. Incorpora as aprendizaxes realizadas a novos procedementos de traballo e de relación no medio escolar e social.

PERFIL COMPETENCIAL ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAIS CCEC			
NIVEL	**ÁREA**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	
2º	INEIN		INEINB1.1.1. Utiliza a biblioteca do seu centro para cubrir necesidades de lectura e de información.
2º	INEIN		INEINB4.5.1. Compila as fontes consultadas e cítaas correctamente.
2º	INEIN		INEINB5.6.1. Cita con corrección os libros consultados.
2º	INEIN		INEINB5.7.1. Incorpora imaxes aos seus traballos de investigación.

3.- CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS

- Identificar a biblioteca como punto de acceso á cultura impresa e dixital.
- Aproveitar os recursos que a rede nos proporciona para buscar información de forma eficaz e eficiente.
- Elaborar estratexias de investigación baseadas na organización previa.
- Contrastar diversas fontes de información na rede.
- Avaliar a relevancia e fiabilidade dunha páxina web.
- Organizar e estruturar a información.
- Empregar as TIC para tratar a información e a súa difusión.
- Coñecer técnicas para a elaboración e mellora de presentacións de traballos.
- Saber manexar procesadores de texto de xeito eficiente.
- Usar, modificar e gravar sons e imaxes para usalas nos traballos.
- Argumentar as opinións propias e respectar as alleas.
- Valorar as aprendizaxes realizadas como ferramentas de mellora para a súa vida cotiá.
- Desenvolver a capacidade para tomar decisións e asumir responsabilidades.

4.- CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN			GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
	T 1	T 2	T 3			
INEINB1.1.1. Utiliza a biblioteca do seu centro para cubrir necesidades de lectura e de información.	X			Utiliza a biblioteca do seu centro para cubrir necesidades de información.	Observación	Escala de estimación de traballo de aula
INEINB1.1.2. Utiliza a biblioteca do centro na procura de recursos informativos para os seus traballos individuais e grupais.	X			Utiliza a biblioteca do centro na procura de recursos informativos para os seus traballos individuais.	Observación	Escala de estimación de traballo de aula
INEINB1.2.1. Utiliza outros tipos de biblioteca aos que pode ter acceso no seu contorno máis próximo.	X			Utiliza algunha vez a biblioteca municipal.	Análise de producións	Escala de estimación de traballo de aula
INEINB1.3.1. Diferencia os documentos informativos en función do seu contido.	X			Diferencia os documentos informativos en función do seu contido.	Análise de producións	Escala de estimación
INEINB1.3.2. Acode ás fontes orais de referencia no seu contorno máis próximo para determinadas necesidades informativas.	X			Acode nalgunha ocasión ás fontes orais de referencia no seu contorno	Análise de producións	Escala de estimación
INEINB1.3.3. Accede de forma autónoma a contidos audiovisuais, presenciais ou virtuais.	X			Accede de forma autónoma a contidos audiovisuais, presenciais ou virtuais.	Observación	Escala de estimación de traballo de aula
INEINB1.4.1. Distingue as ideas principais das secundarias nos documentos consultados.	X	X	X	Distingue as ideas principais das secundarias nalgún documento consultado.	Proba Análise de producións	Proba Escala de estimación de traballo de aula
INEINB1.4.2. Recupera de forma eficaz contido informativo dos recursos dixitais.	X			Recupera de forma eficaz contido informativo dos recursos dixitais nalgunha ocasión.	Observación	Escala de estimación de traballo de aula
INEINB1.5.1. Identifica e respecta a autoría de textos ou imaxes.	X			Identifica e respecta a autoría de textos ou imaxes.	Observación	Escala de estimación de traballo de aula
INEINB2.1.1. Identifica os códigos da CDU polos que están organizados os fondos.	X			Identifica algún dos códigos da CDU polos que están organizados os fondos.	Observación	Escala de estimación de traballo de aula

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN			GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
	T 1	T 2	T 3			
INEINB2.1.2. Recupera facilmente os documentos que precisa.	X	X	X	Recupera facilmente os documentos que precisa.	Observación	Escala de estimación de traballo de aula
INEINB2.2.1. Realiza procuras no catálogo por autor/a, título ou materia.	X	X	X	Realiza procuras por autor/a, título ou materia.	Observación	Escala de estimación de traballo de aula
INEINB2.2.2. Localiza documentos, en función das súas necesidades informativas, no catálogo web da biblioteca.	X	X	X	Localiza na web documentos, en función das súas necesidades informativas.	Observación	Escala de estimación de traballo de aula
INEINB2.4.1. Usa internet de xeito autónomo para resolver necesidades de información.	X	X	X	Usa internet de xeito autónomo para resolver necesidades de información.	Observación	Escala de estimación de traballo de aula
INEINB2.4.2. Utiliza internet valorando as características deste medio en relación a aspectos como a permanencia, a fiabilidade, a veracidade, a organización, a selección, a gratuidade, a dispoñibilidade, a autoría, etc.	X			Utiliza internet valorando algunha das súas características	Observación	Escala de estimación de traballo de aula
INEINB2.5.1. Establece un sistema de procura eficaz de información.	X	X	X	Establece un sistema de procura eficaz de información.	Proba Observación	Proba Escala de estimación de traballo de aula
INEINB2.5.2. Utiliza palabras clave e aplica estratexias eficaces de procura para localizar información na web.	X			Utiliza palabras clave para localizar información na web.	Observación	Escala de estimación de traballo de aula
INEINB2.5.3. Identifica produtos informativos diferentes en función das súas necesidades e dos seus obxectivos de traballo.	X			Identifica produtos informativos diferentes.	Proba Análise de producións	Proba Escala de estimación
INEINB2.5.4. Emprega prensa e revistas dixitais como fonte informativa.	X	X	X	Emprega prensa e revistas dixitais como fonte informativa.	Observación Análise de producións	Escala de estimación de traballo de aula
INEINB2.6.1. Intervén nas redes sociais creadas no seu centro respectando as finalidades para as que foron creadas: educativa, participativa, etc.	X			Intervén nas redes sociais creadas no seu centro con finalidade educativa	Observación	Escala de estimación de traballo de aula

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN			GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
	T 1	T 2	T 3			
INEINB2.7.1. Navega por internet con seguridade preservando a súa identidade e a súa privacidade.	X			Navega por internet con seguridade preservando a súa identidade e a súa privacidade.	Observación	Escala de estimación de traballo de aula
INEINB2.8.1. Distingue webs fiables en función de determinados criterios: autoría, data de actualización, tipo de dominio, finalidades, publicidade, contacto, etc.	X			Distingue webs fiables en función da autoría e data de actualización.	Observación	Escala de estimación de traballo de aula
INEINB2.9.1. Emprega as creacións colectivas en internet: Wikipedia, Galipedia, etc.	X			Emprega algunha das creacións colectivas en internet.	Proba Análise de producións	Proba Escala de estimación
INEINB2.10.1. Compara a información recollida en distintas fontes informativas na rede.	X	X	X	Compara a información recollida en distintas fontes informativas na rede.	Proba Observación Análise de producións	Proba Escala de estimación de traballo de aula
INEINB2.10.2. Contrasta a información recollida na rede con outras fontes orais ou impresas.	X			Contrasta a información recollida na rede con outras fontes impresas.	Proba Observación Análise de producións	Proba Escala de estimación de traballo de aula
INEINB3.1.1. Identifica os obxectivos do traballo de investigación e as súas fases.	X	X	X	Identifica os obxectivos do traballo de investigación e as súas fases.	Análise de producións orais/escritas	Rúbrica de exposición oral. Escala de estimación de producións escritas
INEINB3.2.1. Elabora un esquema do traballo que se vaia realizar.	X	X	X	Elabora un esquema do traballo que se vaia realizar.	Análise de producións orais/escritas	Rúbrica de exposición oral. Escala de estimación de producións escritas
INEINB3.3.1. Escoita aos integrantes do grupo, garda a quenda de palabra, argumenta as súas opinións e respecta as opinións das outras persoas.	X	X	X	Escoita aos compañeiros, garda a quenda de palabra, argumenta as súas opinións e respecta as opinións das outras persoas.	Observación	Escala de estimación de traballo de aula
INEINB3.3.2. Contribúe á distribución de tarefas e responsabilízase das que lle corresponden.	X	X	X	Responsabilízase das tarefas que lle corresponden.	Observación	Escala de estimación de traballo de aula

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN			GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
	T 1	T 2	T 3			
INEINB3.4.1. Formula preguntas sobre o tema sobre o que se vaia investigar.	X	X		Formula algunha pregunta sobre o tema sobre o que se vaia investigar.	Observación	Escala de estimación de traballo de aula
INEINB3.5.1. Concreta os conceptos clave que van guiar o traballo de procura de información.		X		Concreta algún concepto clave que van guiar o traballo de procura de información.	Observación	Escala de estimación de traballo de aula
INEINB4.1.1. Identifica o tipo de información que precisa en función duns obxectivos.	X	X	X	Identifica o tipo de información que precisa en función duns obxectivos.	Proba Análise de producións	Proba Escala de estimación
INEINB4.1.2. Localiza os recursos dispoñibles e acordes á súa necesidade informativa.		X	X	Localiza algún dos recursos dispoñibles e acordes á súa necesidade informativa.	Proba Análise de producións	Proba Escala de estimación
INEINB4.1.3. Concreta o proceso de procura de información	X	X	X	Concreta o proceso de procura de información	Análise de producións	Escala de estimación
INEINB4.1.4. Escolle os recursos informativos que precisa de forma eficaz.	X	X	X	Escolle algún dos recursos informativos que precisa de forma eficaz.	Proba Análise de producións orais/escritas	Proba Rúbrica de exposición oral. Escala de estimación de producións escritas
INEINB4.2.1. Comprende e analiza textos continuos e descontinuos, e sabe extraer as ideas principais.		X		Extrae algunha idea principal de textos continuos e discontinuos	Proba Análise de producións orais/escritas	Proba Rúbrica de exposición oral. Escala de estimación de producións escritas
INEINB4.2.2. Deduce información implícita ou explícita dos contidos audiovisuais e dos textos dos medios de comunicación.	X	X	X	Extrae algunha información implícita ou explícita dos contidos audiovisuais	Proba Análise de producións orais/escritas	Proba Rúbrica de exposición oral. Escala de estimación de producións escritas

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN			GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
	T 1	T 2	T 3			
INEINB4.3.1. Selecciona a información tras valorala seguindo uns determinados criterios (pertinencia, veracidade, fiabilidade, etc.).	X	X	X	Valora a información seguindo uns determinados criterios	Proba Análise de producións orais/escritas	Proba Rúbrica de exposición oral. Escala de estimación de producións escritas
INEINB4.4.1. Sintetiza a información atopada en función dos obxectivos do traballo.	X	X	X	Sintetiza a información atopada en función dos obxectivos do traballo.	Proba Análise de producións orais/escritas	Proba Rúbrica de exposición oral. Escala de estimación de producións escritas
INEINB4.5.1. Compila as fontes consultadas e cítaas correctamente.		X	X	Compila as fontes consultadas e cítaas correctamente.	Análise de producións orais/escritas	Rúbrica de exposición oral. Escala de estimación de producións escritas
INEINB5.1.1. Realiza esquemas, mapas conceptuais, guións, etc., para organizar a información recuperada.		X	X	Organiza mediante esquemas e mapas conceptuais a información.	Observación Análise de producións	Escala de estimación de traballo de aula
INEINB5.2.1. Representa mediante gráficos, diagramas, cadros de dobre entrada, organigramas, etc., parte da información recuperada.	X	X	X	Representa mediante unha ilustración parte da información.	Proba Análise de producións	Proba Escala de estimación de traballo de aula
INEINB5.3.1. Elabora guións para estruturar os textos creados a partir da información reunida.		X	X	Elabora algún guión para estruturar os textos.	Análise de producións orais/escritas	Rúbrica de exposición oral. Escala de estimación de producións escritas
INEINB5.4.1. Presenta os seus traballos segundo unhas pautas consensuadas: paxinación, índice, bibliografía, etc.		X	X	Presenta parte do seu traballo segundo unhas pautas consensuadas: paxinación, índice, bibliografía, etc.	Proba Análise de producións escritas	Proba Escala de estimación de producións escritas
INEINB5.4.2. Elabora textos propios mediante un procesador de textos.		X	X	Elabora textos propios mediante un procesador de textos.	Proba Análise de producións	Proba Escala de estimación
INEINB5.5.1. Elabora material de apoio para as súas presentacións orais.	X	X	X	Elabora material de apoio para as súas presentacións orais.	Análise de producións orais	Rúbrica de exposición oral.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN			GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
	T 1	T 2	T 3			
INEINB5.5.2. Realiza sinxelas presentacións para amosar o resultado dos seus traballos de investigación.	X	X	X	Realiza unha sinxelas presentación do seu traballo de investigación.	Análise de producións orais	Rúbrica de exposición oral.
INEINB5.6.1. Cita con corrección os libros consultados.	X	X	X	Cita con corrección os libros consultados.	Análise de producións orais	Rúbrica de exposición oral.
INEINB5.6.2. Segue unha pauta para facer a referencia de artigos de revistas, música, películas, páxinas de internet, autoría de imaxes, etc.	X	X	X	Segue algunha das pautas para citar artigos de revistas, música, películas, páxinas de internet, autoría de imaxes, etc.	Análise de producións orais/escritas	Rúbrica de exposición oral. Escala de estimación de producións escritas
INEINB5.7.1. Incorpora imaxes aos seus traballos de investigación.			X	Incorpora algunha imaxe aos seus traballos de investigación.	Proba Análise de producións escritas	Proba Escala de estimación de producións escritas
INEINB5.8.1. Respecta unhas pautas mínimas na produción de textos dixitais.			X	Respecta unhas pautas mínimas na produción de textos dixitais	Proba Análise de producións	Proba Escala de estimación de producións escritas
INEINB5.9.1. Participa na presentación oral dos traballos elaborados.	X	X	X	Participa na presentación oral dos traballos elaborados	Análise de producións orais	Rúbrica de exposición oral.
INEINB5.9.2. Defende con argumentos as opinións propias e respecta o traballo alleo.	X	X	X	Defende con argumentos as opinións propias e respecta o traballo alleo.	Observación	Escala de estimación de traballo de aula
INEINB5.9.3. Escoita con atención as presentacións dos compañeiros e das compañeiras, e valora con argumentos o seu traballo.	X	X	X	Escoita con atención as presentacións dos compañeiros e das compañeiras	Observación	Escala de estimación de traballo de aula
INEINB5.10.1. Avalía, a través dos instrumentos que se lle ofrecen, a súa participación no proceso dun traballo de investigación, individual ou grupal.	X	X	X	Avalía, a través dos instrumentos que se lle ofrecen, a súa participación no proceso dun traballo de investigación individual.	Observación	Escala de estimación de traballo de aula
INEINB5.10.2. Identifica e valora as aprendizaxes realizadas.	X	X	X	Identifica e valora as aprendizaxes realizadas.	Observación	Escala de estimación de traballo de aula
INEINB5.10.3. Valora con criterio e respecto o traballo das outras persoas.	X	X	X	Valora con respecto o traballo das outras persoas.	Observación	Escala de estimación de traballo de aula

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN			GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA	PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
	T 1	T 2	T 3			
INEINB5.10.4. Incorpora as aprendizaxes realizadas a novos procedementos de traballo e de relación no medio escolar e social.	X	X	X	Incorpora as aprendizaxes realizadas a novos procedementos de traballo	Observación	Escala de estimación de traballo de aula

5.- CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS

A **metodoloxía** axustarase aos seguintes parámetros:

- O estándar ou estándares que se pretender acadar total ou parcialmente.
- Os contidos que serán utilizados. Usaremos apuntes e información multimedia a través do acceso a Internet: documentos, mapas conceptuais, vídeos, imaxes e presentación en diferentes formatos.
- Desenvolvemento da actividade. Abrangue as instrucións que o alumnado vai precisar para o seu correcto desenvolvemetno: fonte de contidos, as ferramentas a empregar, a organización da aula ou do grupo, a forma de presentar os resultados solicitados e todo o necesario para que se poidan conseguir os obxectivos programados. Deseñaranse tarefas e proxectos que supoñan o uso significativo da lectura, escritura, TIC e a expresión oral mediante presentacións orais. Fomentarase a reflexión e investigación.
- Control: observación da evolución do traballo por se fora necesario realizar alguna corrección e así solucionar os problemas que vaian xurdindo.
- Avaliación adaptada ao tipo de actividade deseñada: observación do traballo na aula, análise de producións, traballos individuais o en grupo.

Espazos: fundamentalmente empregarase a aula de informática ou a súa aula de referencia, e cando sexa preciso, a sala da biblioteca.

6.- MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.

Os recursos didácticos que se van utilizar son os seguintes:

- Aula xeral, aula de informática, biblioteca e sala de usos múltiples.
- Equipamentos dixitais do programa E-Dixgal
- Apuntes.
- Aplicacións WEB.
- Bancos dixitais de recursos.
- Material multiformato: revistas especializadas, noticias e artigos de prensa; animacións, vídeos, mapas conceptuais, imaxes, infografías, presentación...
- Textos literarios e non literarios afíns á materia para buscar información, interpretar e relacionar datos, e reflexionar sobre o contido e a forma.
- Debates, como ferramenta que estimula o seu interese e capacidade de reflexionar, relacións, consolidar coñecementos, recapitular, ordenar, respectar opinións, e sacar conclusións.
- Bibliografía de consulta nas redes e na biblioteca escolar.

7.- CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, A CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN

A avaliación do progreso no cumprimento dos obxectivos farase tendo en conta os seguintes contextos de aplicación:

- Prácticas de investigación: traballos orais ou escritos de indagación e investigación a través de hipótese e conxecturas, observación e recollida de datos, organización e análise dos datos, confrontación das hipóteses, interpretación, conclusións e comunicación destas.
- Traballo na aula: observación sistemática do traballo e da participación do alumno, realización dos traballos en prazo e forma e coas correccións de erros que fagan falta, o respecto aos puntos de vista dos demais e a asunción de responsabilidades.
- Probas escritas: haberá unha por trimestre.

Peso das competencias por contextos de aplicación

Contextos de aplicación	CCL	CSC	CSIEE	CAA	CMCCT	CCEC	CD
Proba escrita	**40**	**10**	**30**	**30**		**10**	**30**
Prácticas de investigación	**40**	**40**	**40**	**30**		**50**	**40**
Traballo de aula	**20**	**50**	**30**	**40**		**40**	**30**

Peso das competencias para a nota final trimestral

	CCL	CSC	CSIEE	CAA	CMCCT	CCEC	CD
Peso da cada competencia	**25**	**15**	**10**	**20**		**5**	**25**

O curso académico consta de tres avaliacións parciais e unha final

AVALIACIÓN PARCIAL
O cálculo das notas trimestrais require a avaliación das competencias clave (CCL. CSC, CSIEE, CAA, CCEC e CD) con diferentes instrumentos. Obtidas as cualificacións destas calcúlase a súa media ponderada segundo os perfís competenciais da materia.

AVALIACIÓN FINAL
Cando as notas obtidas en cada unha das tresavaliacións trimestrais sexa superior ou igual a 5 farase a media aritmética para obter a cualificación final.
En caso de que algún alumno ou alumna queira mellorar a cualificación parcial poderá realizar actividades ou probas referidas ao contexto de aplicacicón coa nota inferior en cada trimestre. Neste caso a cualificación final realizarase coa media aritmética da cada avaliación tendo en conta o novo resultado sempre que sexa superior ao obtido no curso.

Os alumnos que non acaden un 5 nas avaliacións parciais deberán realizar actividades ou probas específicas que avalíen os contextos de aplicación non superados. Para acadar o aprobado, o alumno deberá obter unha nota mínima de 5 sobre 10. Unha vez rematadas estas recuperacións a cualificación final realizarase coa media aritmética de cada avaliación tendo en conta o novo resultado.

A promoción do alumnado será adoptada de xeito colexiado segundo o disposto na lei vixente.

8.- INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE

O artigo 21 do Decreto 86/2015 prescribe a avaliación dos procesos de ensino e da propia práctica docente, así o recolle tamén o artigo 25 das Instrucións do 30 de xullo 2020 da *Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa*. Esta avaliación é fundamental para valorar os resultados obtidos e coñecer cales son as circunstancias e elementos da nosa programación positivos e cales, pola contra, dificultan a consecución dalgunhas CC e obxectivos. A práctica docente

é avaliada de modo continuo. Os instrumentos empregados son o anecdotario de aula, as escalas de valoración numérica con indicadores de logro para os procesos de ensino-aprendizaxe aplicadas ao finalizar cada trimestre, as actas das reunións do Dpto., celebradas cunha periodicidade mensual para realizar unha análise do progreso académico dos estudantes, o seguimento da programación e comentar as conclusións da Comisión de Coordinación Pedagóxica (CCP).

PROCESO DE ENSINO	1	2	3	4
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.				
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe.				
3. Conseguiuse motivar para lograr a actividade intelectual do alumnado.				
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.				
5. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.				
6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.				
7. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
8. Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
9. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.				
10. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.				
11. Dáse un peso real á observación do traballo na aula.				
12. Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.				
LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.				

PROCESO PRÁCTICA DOCENTE	1	2	3	4
1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.				
2. Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.				
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.				
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.				
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
6. Combínase o traballo individual e en equipo.				
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.				
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				
9. Incorpóranse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe.				
10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.				
11. Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos.				
12. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección das probas, traballos.				
13. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.				
14. Adecuación, logo da súa aplicación, das ACS propostas e aprobadas.				
15. As medidas de apoio, reforzo, etc. están claramente vinculadas aos estándares.				
LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.				

9.- PLANS DE SEGUIMENTO DAS MATERIAS PENDENTES.

No curso presente non hai ningún alumno coa materia pendente.

10.- PROCEDEMENTOS PARA A REALIZACIÓN DA AVALIACIÓN INICIAL

A avaliación inicial ten como obxectivo fundamental analizar, antes de iniciar un proceso de ensino-aprendizaxe, a situación de cada estudante. Na avaliación inicial pódense diagnosticar aspectos como as concepcións alternativas, as estratexias espontáneas de razoamento, as experiencias persoais e os hábitos e actitudes que determinan, en boa medida, o sentido da aprendizaxe.

Durante a avaliación inicial do presente curso analizarase con especial interés a competencia TIC dos estudantes, cómpre coñecer as destrezas do alumnado no uso do ordenador para garantir que son capaces de continuar a súa formación no hipotético caso de ter que realizar o ensino a distancia.

Durante as dúas primeiras semanas do curso realizarase unnha proba escrita. Os resultados desta proba , xunto coa observación do traballo na aula, a información aportada polo Departamento de Orientación e a Memoria Final do curso 2020/2021 , permiten adoptar decisións sobre cales son os puntos de partida e poder adaptar así o proceso de ensino aprendizaxe e a propia programación didáctica ás necesidades detectadas.

11.- MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

As medidas que se levarán a cabo son:
Ordinarias:

- Adaptación dos tempos, instrumentos e procedementos de avaliación.
- Reforzo educativo e apoio con profesorado con dispoñibilidade horaria.

Actividades de reforzo:
O alumnado con máis dificultades de aprendizaxe traballará sobre contidos mínimos das unidades didácticas para acadar or obxectivos mínimos. Teranse sempre en conta os protocolos establecidos pola Xunta de Galicia para o alumnado de necesidades específicas de apoio educativo.

As seguintes medidas non se poden levar a cabo na actualidade debido a situación do COVID-19 pero de non ser así levaríamolas a cabo:

- Traballo cooperativo. Contribúe ao desenvolvemento de habilidades comunicativas, traballo en grupo e flexibilidade de pensamento.
- Titoría entre iguais.
- Aprendizaxe por proxectos.
- Traballo en equipo. Favorece o desenvolvemento de habilidades sociais e a inclusión.

Extraordinarias:

- Adaptacións curriculares significativas.
- Atención educativa ao alumnado, que por circunstancias diversas, presenta dificultades para unha asistencia continuada ao centro educativo.

Con aqueles alumnos e alumnas que presenten unha situación de desventaxe académica a causa dunha enfermidade de larga duración ou de períodos de hospitalización continuos, tomaranse as medidas máis axeitadas para cada caso adaptándose en todo momento á situación e respectando os tempos que veñan dados polas secuelas da enfermidade.
Os métodos de avaliación terán en conta a diversidade de necesidades do alumnado presente na aula.

12.- CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS

Estándares de aprendizaxe	Elementos transversais					
	CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC
INEINB1.1.1. Utiliza a biblioteca do seu centro para cubrir necesidades de lectura e de información.	X	X	X	X	X	
INEINB1.1.2. Utiliza a biblioteca do centro na procura de recursos informativos para os seus traballos individuais e grupais.	X	X	X	X	X	
INEINB1.2.1. Utiliza outros tipos de biblioteca aos que pode ter acceso no seu contorno máis próximo.	X	X	X	X	X	
INEINB1.3.1. Diferencia os documentos informativos en función do seu contido.	X	X	X	X	X	
INEINB1.3.2. Acode ás fontes orais de referencia no seu contorno máis próximo para determinadas necesidades informativas.	X	X	X	X	X	
INEINB1.3.3. Accede de forma autónoma a contidos audiovisuais, presenciais ou virtuais.	X	X	X	X	X	X
INEINB1.4.1. Distingue as ideas principais das secundarias nos documentos consultados.	X	X				
INEINB1.4.2. Recupera de forma eficaz contido informativo dos recursos dixitais.	X	X	X	X		
INEINB1.5.1. Identifica e respecta a autoría de textos ou imaxes.	X	X	X			X
INEINB2.1.1. Identifica os códigos da CDU polos que están organizados os fondos.	X			X		
INEINB2.1.2. Recupera facilmente os documentos que precisa.	X		X	X		
INEINB2.2.1. Realiza procuras no catálogo por autor/a, título ou materia.	X	X	X	X		
INEINB2.2.2. Localiza documentos, en función das súas necesidades informativas, no catálogo web da biblioteca.	X	X	X	X		
INEINB2.4.1. Usa internet de xeito autónomo para resolver necesidades de información.	X	X	X	X	X	X
INEINB2.4.2. Utiliza internet valorando as características deste medio en relación a aspectos como a permanencia, a fiabilidade, a veracidade, a organización, a selección, a gratuidade, a dispoñibilidade, a autoría, etc.	X	X	X	X	X	X
INEINB2.5.1. Establece un sistema de procura eficaz de información.	X	X	X	X		
INEINB2.5.2. Utiliza palabras clave e aplica estratexias eficaces de procura para localizar información na web.	X	X	X	X		
INEINB2.5.3. Identifica produtos informativos diferentes en función das súas necesidades e dos seus obxectivos de traballo.	X	X	X	X		
INEINB2.5.4. Emprega prensa e revistas dixitais como fonte informativa.	X	X	X	X		
INEINB2.6.1. Intervén nas redes sociais creadas no seu centro respectando as finalidades para as que foron creadas: educativa, participativa, etc.	X	X	X	X	X	X
INEINB2.7.1. Navega por internet con seguridade preservando a súa identidade e a súa privacidade.	X	X	X	X	X	X
INEINB2.8.1. Distingue webs fiables en función de determinados criterios: autoría, data de actualización, tipo de dominio, finalidades, publicidade, contacto, etc.	X	X	X	X	X	X
INEINB2.9.1. Emprega as creacións colectivas en internet: Wikipedia, Galipedia, etc.	X	X	X	X		
INEINB2.10.1. Compara a información recollida en distintas fontes informativas na rede.	X	X	X	X		X

INEINB2.10.2. Contrasta a información recollida na rede con outras fontes orais ou impresas.	X	X	X	X		X
INEINB3.1.1. Identifica os obxectivos do traballo de investigación e as súas fases.	X					
INEINB3.2.1. Elabora un esquema do traballo que se vaia realizar.	X	X			X	
INEINB3.3.1. Escoita aos integrantes do grupo, garda a quenda de palabra, argumenta as súas opinións e respecta as opinións das outras persoas.	X	X				X
INEINB3.3.2. Contribúe á distribución de tarefas e responsabilízase das que lle corresponden.					X	X
INEINB3.4.1. Formula preguntas sobre o tema sobre o que se vaia investigar.	X	X				
INEINB3.5.1. Concreta os conceptos clave que van guiar o traballo de procura de información.	X	X			X	
INEINB4.1.1. Identifica o tipo de información que precisa en función duns obxectivos.	X	X	X	X	X	
INEINB4.1.2. Localiza os recursos dispoñibles e acordes á súa necesidade informativa.	X	X	X	X	X	
INEINB4.1.3. Concreta o proceso de procura de información	X	X			X	
INEINB4.1.4. Escolle os recursos informativos que precisa de forma eficaz.	X	X			X	
INEINB4.2.1. Comprende e analiza textos continuos e descontinuos, e sabe extraer as ideas principais.	X	X	X	X		X
INEINB4.2.2. Deduce información implícita ou explícita dos contidos audiovisuais e dos textos dos medios de comunicación.	X	X	X	X		X
INEINB4.3.1. Selecciona a información tras valorala seguindo uns determinados criterios (pertinencia, veracidade, fiabilidade, etc.).	X	X	X	X		X
INEINB4.4.1. Sintetiza a información atopada en función dos obxectivos do traballo.	X	X	X	X		X
INEINB4.5.1. Compila as fontes consultadas e cítaas correctamente.	X	X	X	X		
INEINB5.1.1. Realiza esquemas, mapas conceptuais, guións, etc., para organizar a información recuperada.	X	X			X	
INEINB5.2.1. Representa mediante gráficos, diagramas, cadros de dobre entrada, organigramas, etc., parte da información recuperada.	X	X			X	
INEINB5.3.1. Elabora guións para estruturar os textos creados a partir da información reunida.	X	X			X	
INEINB5.4.1. Presenta os seus traballos segundo unhas pautas consensuadas: paxinación, índice, bibliografía, etc.		X	X	X	X	
INEINB5.4.2. Elabora textos propios mediante un procesador de textos.	X	X	X		X	
INEINB5.5.1. Elabora material de apoio para as súas presentacións orais.	X	X	X	X	X	
INEINB5.5.2. Realiza sinxelas presentacións para amosar o resultado dos seus traballos de investigación.	X	X	X	X		
INEINB5.6.1. Cita con corrección os libros consultados.	X	X				
INEINB5.6.2. Segue unha pauta para facer a referencia de artigos de revistas, música, películas, páxinas de internet, autoría de imaxes, etc.	X	X			X	
INEINB5.7.1. Incorpora imaxes aos seus traballos de investigación.	X	X			X	
INEINB5.8.1. Respecta unhas pautas mínimas na produción de textos dixitais.	X	X			X	
INEINB5.9.1. Participa na presentación oral dos traballos elaborados.	X	X	X	X	X	X
INEINB5.9.2. Defende con argumentos as opinións propias e respecta o traballo alleo.	X	X				X
INEINB5.9.3. Escoita con atención as presentacións dos compañeiros e das compañeiras, e valora con argumentos o seu traballo.	X	X	X			X

INEINB5.10.1. Avalía, a través dos instrumentos que se lle ofrecen, a súa participación no proceso dun traballo de investigación, individual ou grupal.	X	X	X			
INEINB5.10.2. Identifica e valora as aprendizaxes realizadas.	X	X			X	X
INEINB5.10.3. Valora con criterio e respecto o traballo das outras persoas.	X	X				X
INEINB5.10.4. Incorpora as aprendizaxes realizadas a novos procedementos de traballo e de relación no medio escolar e social.	X	X			X	X

Comprensión lectora - CL
Expresión oral e escrita - EOE
Comunicación audiovisual - CA
Tecnoloxías da Información e a Comunicación - TIC
Emprendemento - EMP
Educación cívica e constitucional - EC

13.- ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Dada a actual situación de pandemia causada polo coronavirus, non resulta razoable realizar ningunha actividade desta índole.

No caso de que cambie a situación sanitaria ou exista a posibilidade de organizar actividades que cumplan os requisitos de seguridade establecidos no Protocolo de Adaptación ao Contexto da COVID 19 a realización das mesmas será aprobada na Xunta de Departamento e remitirase unha modificación da programación á Inspección Educativa.

14.- MECANISMOS DE REVISIÓN DA PROGRAMACIÓN EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS.

Tal e como establece o artigo 25 das Instrucións do 30 de xullo 2020 da *Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa* é prescritivo avaliar a PD para realizar as modificacións que se estimen oportunas no curso seguinte co obxectivo de mellorala e adaptala ás necesidades do alumnado e do proceso de ensino.

A programación é revisada antes do comezo de curso para incorporar aquelas conclusións da Memoria Final do curso 2020/2021 que se consideren relevantes. Durante o curso, o estudo dos resultados académicos e a análise das súas causas permite establecer medidas correctoras. Nas reunións de Departamento trimestral realizarase un seguimento do nivel de cumprimento das programacións. As modificacións que se deriven desta análise serán acordadas polo Dpto. e quedarán reflectidas nunha acta sendo tamén incluídas na Memoria Final.

1.- Nas sesións de avaliación trimestral e tendo en conta os resultados académicos faremos constar en acta os seguintes aspectos:

- Análise estadístico dos resultados xerais do grupo e valoración dos mesmos.
- Casos particulares analizados e medidas a adoptar.
- Clima de traballo na aula.
- Valoración dos apoios e reforzos.
- Grao de desenvolvemento das competencias en xeral.
- Compromisos para a seguinte avaliación.

2.- Ao remate do curso e como parte da Memoria Final revisarase a programación tendo en conta:

- Unidades non impartidas e as causas que o impediron.
- As modificacións introducidas.
- As propostas de mellora a ter en conta no próximo curso.
- Os resultados académicos e as posibles causas que afectaron negativamente.
- A valoración dos recursos, medidas de atención á diversidade aplicadas e actividades complementarias.
- As conclusións obtidas na avaliación.

INDICADORES DE LOGRO	**1**	**2**	**3**	**4**
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas ou proxectos a partir dos elementos do currículo.				
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas / temas / proxectos.				
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.				
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades, temas ou proxectos.				
5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.				
6. Asignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.				
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.				
8. Asociación de cada estándar cos elementos transversais a desenvolver.				
9. Fixación dunha estratexia metodolóxica común para todo o departamento.				
10. Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
11. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
12. Adecuación do libro de texto .				
13. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.				
14. Adecuación da proba de avaliación inicial, elaborada a partir dos estándares.				
15. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos.				
16. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.				
17. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final.				
18. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria.				
19. Adecuación dos criterios establecidos para o seguimento de materias pendentes.				
20. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación desas materias pendentes.				
21. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				
22. Adecuación dos programas de apoio, recuperación, vinculados aos estándares.				
23. Adecuación das medidas específicas de atención ao alumnado con NEAE.				
24. Grao de desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas.				
25. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos.				

26. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre os criterios de promoción.				
27. Adecuación do seguimento e da revisión da programación ao longo do curso.				
28. Contribución desde a materia ao plan de lectura do centro.				
29. Grao de integración das TIC no desenvolvemento da materia.				
LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.				

15.- RELACIÓN DE UNIDADES DIDÁCTICAS.

Unidade didáctica 1 – A biblioteca, punto de acceso á cultura impresa e dixital
Unidade didáctica 2 – Fontes informativas. Localización e selección
Unidade didáctica 3 – Organizarse para investigar
Unidade didáctica 4 – Procura e tratamento da información
Unidade didáctica 5 – Xeración de contidos e comunicación

Unidades didácticas	Estándares de aprendizaxe
1	INEINB1.1.1. Utiliza a biblioteca do seu centro para cubrir necesidades de lectura e de información.
1	INEINB1.1.2. Utiliza a biblioteca do centro na procura de recursos informativos para os seus traballos individuais e grupais.
1	INEINB1.2.1. Utiliza outros tipos de biblioteca aos que pode ter acceso no seu contorno máis próximo.
1	INEINB1.3.1. Diferencia os documentos informativos en función do seu contido.
1	INEINB1.3.2. Acode ás fontes orais de referencia no seu contorno máis próximo para determinadas necesidades informativas.
1	INEINB1.3.3. Accede de forma autónoma a contidos audiovisuais, presenciais ou virtuais.
1	INEINB1.4.1. Distingue as ideas principais das secundarias nos documentos consultados.
1	INEINB1.4.2. Recupera de forma eficaz contido informativo dos recursos dixitais.
1	INEINB1.5.1. Identifica e respecta a autoría de textos ou imaxes.
2	INEINB2.1.1. Identifica os códigos da CDU polos que están organizados os fondos.
2	INEINB2.1.2. Recupera facilmente os documentos que precisa.
2	INEINB2.2.1. Realiza procuras no catálogo por autor/a, título ou materia.
2	INEINB2.2.2. Localiza documentos, en función das súas necesidades informativas, no catálogo web da biblioteca.
2	INEINB2.4.1. Usa internet de xeito autónomo para resolver necesidades de información.
2	INEINB2.4.2. Utiliza internet valorando as características deste medio en relación a aspectos como a permanencia, a fiabilidade, a veracidade, a organización, a selección, a gratuidade, a dispoñibilidade, a autoría, etc.
2	INEINB2.5.1. Establece un sistema de procura eficaz de información.

2	INEINB2.5.2. Utiliza palabras clave e aplica estratexias eficaces de procura para localizar información na web.
2	INEINB2.5.3. Identifica produtos informativos diferentes en función das súas necesidades e dos seus obxectivos de traballo.
2	INEINB2.5.4. Emprega prensa e revistas dixitais como fonte informativa.
2	INEINB2.6.1. Intervén nas redes sociais creadas no seu centro respectando as finalidades para as que foron creadas: educativa, participativa, etc.
2	INEINB2.7.1. Navega por internet con seguridade preservando a súa identidade e a súa privacidade.
2	INEINB2.8.1. Distingue webs fiables en función de determinados criterios: autoría, data de actualización, tipo de dominio, finalidades, publicidade, contacto, etc.
2	INEINB2.9.1. Emprega as creacións colectivas en internet: Wikipedia, Galipedia, etc.
2	INEINB2.10.1. Compara a información recollida en distintas fontes informativas na rede.
2	INEINB2.10.2. Contrasta a información recollida na rede con outras fontes orais ou impresas.
2, 3	INEINB3.1.1. Identifica os obxectivos do traballo de investigación e as súas fases.
2, 3, 4, 5	INEINB3.2.1. Elabora un esquema do traballo que se vaia realizar.
1, 2, 3, 4, 5	INEINB3.3.1. Escoita aos integrantes do grupo, garda a quenda de palabra, argumenta as súas opinións e respecta as opinións das outras persoas.
1, 2, 3, 4, 5	INEINB3.3.2. Contribúe á distribución de tarefas e responsabilízase das que lle corresponden.
2, 3	INEINB3.4.1. Formula preguntas sobre o tema sobre o que se vaia investigar.
3	INEINB3.5.1. Concreta os conceptos clave que van guiar o traballo de procura de información.
4	INEINB4.1.1. Identifica o tipo de información que precisa en función duns obxectivos.
4	INEINB4.1.2. Localiza os recursos dispoñibles e acordes á súa necesidade informativa.
4	INEINB4.1.3. Concreta o proceso de procura de información
4	INEINB4.1.4. Escolle os recursos informativos que precisa de forma eficaz.
4	INEINB4.2.1. Comprende e analiza textos continuos e descontinuos, e sabe extraer as ideas principais.
4	INEINB4.2.2. Deduce información implícita ou explícita dos contidos audiovisuais e dos textos dos medios de comunicación.
4	INEINB4.3.1. Selecciona a información tras valorala seguindo uns determinados criterios (pertinencia, veracidade, fiabilidade, etc.).
4	INEINB4.4.1. Sintetiza a información atopada en función dos obxectivos do traballo.
4	INEINB4.5.1. Compila as fontes consultadas e cítaas correctamente.
4, 5	INEINB5.1.1. Realiza esquemas, mapas conceptuais, guións, etc., para organizar a información recuperada.
5	INEINB5.2.1. Representa mediante gráficos, diagramas, cadros de dobre entrada, organigramas, etc., parte da información recuperada.
4, 5	INEINB5.3.1. Elabora guións para estruturar os textos creados a partir da información reunida.
4, 5	INEINB5.4.1. Presenta os seus traballos segundo unhas pautas consensuadas: paxinación, índice, bibliografía, etc.
4, 5	INEINB5.4.2. Elabora textos propios mediante un procesador de textos.
5	INEINB5.5.1. Elabora material de apoio para as súas presentacións orais.

5	INEINB5.5.2. Realiza sinxelas presentacións para amosar o resultado dos seus traballos de investigación.
5	INEINB5.6.1. Cita con corrección os libros consultados.
5	INEINB5.6.2. Segue unha pauta para facer a referencia de artigos de revistas, música, películas, páxinas de internet, autoría de imaxes, etc.
5	INEINB5.7.1. Incorpora imaxes aos seus traballos de investigación.
5	INEINB5.8.1. Respecta unhas pautas mínimas na produción de textos dixitais.
5	INEINB5.9.1. Participa na presentación oral dos traballos elaborados.
1, 2, 3, 4, 5	INEINB5.9.2. Defende con argumentos as opinións propias e respecta o traballo alleo.
1, 2, 3, 4, 5	INEINB5.9.3. Escoita con atención as presentacións dos compañeiros e das compañeiras, e valora con argumentos o seu traballo.
1, 2, 3, 4, 5	INEINB5.10.1. Avalía, a través dos instrumentos que se lle ofrecen, a súa participación no proceso dun traballo de investigación, individual ou grupal.
1, 2, 3, 4, 5	INEINB5.10.2. Identifica e valora as aprendizaxes realizadas.
1,2,3,4,5	INEINB5.10.3. Valora con criterio e respecto o traballo das outras persoas.
1, 2, 3, 4, 5	INEINB5.10.4. Incorpora as aprendizaxes realizadas a novos procedementos de traballo e de relación no medio escolar e social.

16.- RÚBRICAS / ESCALAS DE ESTIMACIÓN

ESCALA DE ESTIMACIÓN DO TRABALLO DE AULA

INDICADORES	Sempre	Case Sempre	Ás Veces	Case Nunca	Nunca
Realiza as actividades según os criterios establecidos: estrutura e desenvolvemento.					
Realiza as actividades na data indicada.					
Corrixe os erros.					
Participa nas actividades de clase.					
Escoita aos compañeiros e respecta as súas opinións					
A información está completa e ordenada.					

ESCALA DE ESTIMACIÓN DE PRODUCIÓNS ESCRITAS

CRITERIOS	Logrado	En proceso	Non logrado
O traballo conta con todos os elementos solicitados.			
Sintetiza información e datos de diversas fontes proporcionando referencias e bibliografía.			
Analiza e argumenta con claridade as ideas.			
Secuencia a información da forma suxerida.			
Elabora os organizadores gráficos necesarios para analizar e reflexionar sobre a información recabada.			
Incorpora imaxes orixinais ou ilustracións propias			
Non presenta erros ortográficos (puntuación, acentuación e gramática)			
Respecta os elementos técnicos para a presentación da información.			

RÚBRICA DE EXPOSICIÓNS ORAIS

CRITERIOS	MOI BEN	BEN	REGULAR	NECESITA MELLORAR
Linguaxe non verbal 10%	Amosa seguridade, ten boa postura e establece contacto visual cos presentes.	Amosa seguridade, ten boa postura na maior parte do tempo pero non establece contacto visual cos presentes.	En ocasións amósase inseguro e con mala postura e non establece contacto visual cos presentes.	Amosa gran inseguridade, con mala postura e sen contacto visual cos presentes
Oratoria 20%	Fala claramente durante toda a presentación. A pronuncia é correcta e o tono de voz axeitado.	Fala claramente durante a maior parte da presentación. En ocasións realiza pausas innecesarias e o seu tonno é axeitado.	Ás veces fala claramente, recurre con frecuencia a pausas innecesarias e o tono de voz non é axeitado.	Non fala claramente, a pronunciación é pobre, fai moitas pausas e o tono de voz non mantén o interese da audiencia.
Contido 40%	Toda a información está organizada de forma clara e lóxica. Amosa dominio do tema, utiliza vocabulario axeitado e a exposición é coherente.	A maior parte da información está organizada de forma clara e lóxica. Amosa un bo entendemento das partes do tema. A exposición é clara pero con vocabulario básico.	Non hai un plan claro para organizar a información. Necesita axuda para ordeala. Falta vocabulario e ten algún problema para expresar correctamente as ideas, en ocasión dubida.	A información aparece totalmente dispersa e sen organizar. Non é capaz de reconducila de forma guiada. O contido é mínimo, non amosa coñecemento do tema e non logra transmitir con claridade as ideas.
Recursos 20%	Utiliza soportes en diversos formatos, atractivos e de calidade.	Os soportes visuais son axeitados.	Os soportes visuais non son atractivos.	Non hai soportes visuais.
Tempo 10%	O tempo axústase ao previsto cun final que recolle as ideas principais.	O tempo axústase ao previsto pero con final precipitado por falta de control do tempo.	O tempo no se axusta ao previsto e a exposición resulta curta.	O tempo no se axusta ao previsto, resulta excesivamente largo ou insuficiente para o desenvolvemento do tema.

PROGRAMACIÓN DE EDUCACIÓN FISICA

PARA

2º y 4º ESO

(Colexio La Inmaculada- Marín)

PROFESOR: Javier de Medrano Iglesias

CURSO: 2021- 2022

ÍNDICE

1. Contextualización 3
2. Contribución ao desenvolvemento das competencias clave..... 5

   2.1. Perfil competencial 6
3. Concreción dos obxectivos por curso 10
4. Concreción dos estándares de aprendizaxe

   4.1.Concreción dos estándares en 2º ESO 11

   4.2.Concreción dos estándares en 4º ESO 16

   - Unidades didácticas
   - Contidos
   - Criterios de avaliación
   - Competencias clave.
   - Estándares de aprendizaxe.
   - Grao mínimo de consecución do estandar.
   - Peso cualificación
   - Instrumentos de avaliación.
   - Actividades tipo.

5. Concrecións metodolóxicas 21
6. Materiais e recursos didácticos 22
7. Criterios sobre a avaliación, a cualificación e a promoción do alumnado 22
8. Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente 25
9. Plans de seguimento das materias pendentes 27
10. Procedementos para a realización da avaliación inicial 27
11. Medidas de atención á diversidade 27
12. Concreción dos elementos transversais 29
13. Actividades complementarias e extraescolares 31
14. Mecanismos de revisión da programación en relación cos resultados académicos 31
15. Relación de unidades didácticas 47
16. Anexo rúbricas 34

1.- CONTEXTUALIZACIÓN

O presente documento contempla a programación para 2º y 4º Educación Secundaria Obrigatoria do departamento de Educación Física do Colexio La Inmaculada de Marín.

Está plantexada para que sexa un documento de traballo, e ao mesmo tempo sexa tamén unha referencia para o profesorado do departamento, ademais de selo para o alumnado, marcándose para este último, por un lado as normas de funcionamento nas clases de E.F. e por outro expoñendo de forma sinxela os criterios de cualificación así como os contidos mínimos para cada unha das avaliacións.

No concernente o alumnado temos que a Educación Secundaria Obrigatoria conta no colexio con dúas liñas educativas denominadas A e B. Cada clase ten dúas sesións semanais de Educación Física con unha duración de 50 minutos cada unha.

O centro conta como instalacións deportivas cunha pista polideportiva exterior polivalente con posibilidade de realizar balonmán, fútbol sala, baloncesto, voleibol, etc. e cun ximnasio de 20x8 metros interior compartido con primaria e infantil polo que non sempre podemos dispoñer del.

As características de cada curso e aula varían polo que paso a relatalas de forma breve

CONTEXTUALIZACIÓN 2º ESO-A

A presente programación está dirixida ao alumnado de 2º ESO-A. Atopámonos nun aula de 24 alumnos, dos cales dezasete son mulleres e sete son homes.

A lingua predominante do alumnado é o castelá.

En canto o análise dos resultados do curso anterior hai tres rapazas e catro rapaces que non acadaron os obxectivos suficientemente, do cales un alumno é repetidor, un rapaz e dúas rapazas promocionaron por imperativo legal, un alumno promocionou cunha suspensa e un alumno e unha alumna con dúas suspensas.

O profesorado que imparte docencia neste curso é:

Dpto. de ciencias: José M. Rivadulla Pereira, José Blanco Barros e Narciso Valle Campos.

Dpto. de linguas: Begoña Diz Magariños, Mª del Carmen Fdez Villar e Mª Reyes Rosales Aldao.

Dpto. artística: Mar Castro-Rial, Elena F. Sobral e Javier Medrano.

Dpto. relixión: Roberto Briz Cid.

Outros aspectos relevantes:

Deste alumnado seis precisan reforzo educativo no seu proceso de aprendizaxe por circunstancias diversas: dous rapaces con trastorno por déficit de atención e hiperactividade (TDAH predominio inatento), dúas rapazas con dificultades de aprendizaxe debido a problemas de razonamento lóxico-matemático e comprensión. Unha alumna con descoñecemento do idioma que se incorporou o curso 20-21 procedente de Ghana. Hai un rapaz con dificultades de aprendizaxe por lagoas de coñecemento.

CONTEXTUALIZACIÓN 2º ESO-B

A presente programación está dirixida ao alumnado de 2º ESO-B. Atopámonos nun aula de 24 alumnos, dos cales trece son mulleres e once son homes.

A lingua predominante do alumnado é o castelá.

En canto o análise dos resultados do curso anterior hai catro rapazas e dous rapaces que non acadaron os obxectivos suficientemente, do cales unha alumna é repetidora, unha rapaza promocionou por imperativo legal con catro suspensas, un alumno promocionou cunha suspensa e o resto con dúas suspensas.

O profesorado que imparte docencia neste curso é:

Dpto. de ciencias: Mª Mar López e José Blanco Barros.

Dpto. de linguas: Ana I. González Entenza, Mª del Carmen Fdez Villar e Mª Reyes Rosales Aldao.

Dpto. artística: Mar Castro-Rial, Elena F. Sobral e Javier Medrano.

Dpto. relixión: Roberto Briz Cid.

Outros aspectos relevantes:

Deste alumnado seis precisan reforzo educativo no seu proceso de aprendizaxe por circunstancias diversas: unha rapaza con trastorno por déficit de atención e hiperactividade (TDAH predominio inatento), unha rapaza e un rapaz con dificultades de aprendizaxe nas linguas, unha alumna con descoñecemento do idioma que se incorporou o curso pasado procedente de Ghana. Hai tres rapaces con trastorno do espectro autista TEA, asperger.

Hai catro rapazas exentas da segunda lingua estranxeira, francés.

CONTEXTUALIZACIÓN 4º ESO-A

A presente programación está dirixida ao alumnado de 4º ESO-A. Atopámonos nun aula de 18 alumnos, dos cales once son mulleres e sete son homes.

A lingua predominante do alumnado é o castelá.

En canto o análise dos resultados do curso anterior hai tres rapaces (un imperativo legal) e tres rapazas (unha imperativo legal) que non acadaron os obxectivos suficientemente.

O profesorado que imparte docencia neste curso é:

Dpto. de ciencias: Lucía Guede Freire, José M. Rivadulla Pereira e Narciso Valle Campos.

Dpto. de linguas: Monserrat García Blanco, Ana I. González Entenza, e Mª Reyes Rosales Aldao e Mercedes Vivero Enjamio.

Dpto. artística: Elena F. Sobral, Ana Mª Acuña e Javier Medrano Iglesias.

Dpto. relixión: Roberto Briz Cid

Outros aspectos relevantes:

Deste alumnado catro precisan reforzo educativo no seu proceso de aprendizaxe por circunstancias diversas: un rapaz con déficit de atención, un rapaz e unha rapaza con dificultades de aprendizaxe nas linguas e unha rapaza con dificultades de aprendizaxe por desmotivación e lagoas de coñecemento.

Catro rapazas e dous rapaces escolleron matemáticas aplicadas e cinco rapaces e sete rapazas escolleron matemáticas académicas.

Nove escolleron educación plástica, visual e audiovisual, cinco rapaces e catro rapazas.

Dez escolleron 2ª lingua estranxeira francés, tres rapaces e sete rapazas.

Dezasete escolleron tecnoloxías da información e comunicación, seis rapaces e once rapazas.

Doce escolleron bioloxía e xeoloxía, oito rapazas e catro rapaces.

Seis escolleron iniciación á actividade emprendedora e empresarial, dous rapaces e catro rapazas.

Seis escolleron tecnoloxía, catro rapazas e dous rapaces.

Doce escolleron física e química, sete rapazas e cinco rapaces.

CONTEXTUALIZACIÓN 4º ESO-B

A presente programación está dirixida ao alumnado de 4º ESO-B. Atopámonos nun aula de 17 alumnos, dos cales once son mulleres e seis son homes.

A lingua predominante do alumnado é o castelá.

En canto o análise dos resultados do curso anterior hai cinco rapaces (un imperativo legal) e tres rapazas que non acadaron os obxectivos suficientemente.

O profesorado que imparte docencia neste curso é:

Dpto. de ciencias: Lucía Guede Freire, José M. Rivadulla Pereira e Narciso Valle Campos.

Dpto. de linguas: Monserrat García Blanco, Ana I. González Entenza, e Mª Reyes Rosales Aldao e Mercedes Vivero Enjamio.

Dpto. artística: Elena F. Sobral, Ana Mª Acuña e Javier Medrano Iglesias.

Dpto. relixión: Roberto Briz Cid

Outros aspectos relevantes:

Deste alumnado tres precisan reforzo educativo no seu proceso de aprendizaxe por circunstancias diversas: un rapaz con déficit de atención e problemas de ansiedade, unha rapaza con TDAH, un rapaz e unha rapaza con dificultades de aprendizaxe nas linguas e un rapaz con dificultades de aprendizaxe por desmotivación e lagoas de coñecemento.

Catro rapazas e tres rapaces escolleron matemáticas aplicadas e tres rapaces e sete rapazas escolleron matemáticas académicas.

Dez escolleron educación plástica, visual e audiovisual, cinco rapaces e cinco rapazas.

Sete escolleron 2ª lingua estranxeira francés, un rapaz e seis rapazas.

Dezasete escolleron tecnoloxías da información e comunicación, seis rapaces e once rapazas.

Dez escolleron bioloxía e xeoloxía, sete rapazas e tres rapaces.

Sete escolleron iniciación á actividade emprendedora e empresarial, tres rapaces e catro rapazas.

Sete escolleron tecnoloxía, tres rapazas e catro rapaces.

Dez escolleron física e química, sete rapazas e tres rapaces.

Hai unha alumna que se incorpora por primeira vez ao centro procedente doutra comunidade.

2.- CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE.

Na área de Educación Física incidiremos no adestramento de todas as competencias de maneira sistemática facendo fincapé nos descritores máis afíns á área.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT)

A aprendizaxe da Educación Física vai contribuír ao desenvolvemento desta competencia na medida en que contextualiza a resolución de problemas en situacións cotiás. As situacións que expón, poden desenvolverse coa realización de cálculos, a utilización de números, interpretando informacións, datos, argumentacións e realizando razoamentos de lóxica matemática sobre orde, secuencias, cantidades, distancias? Ademais, a adquisición de hábitos saudables por medio da práctica física e a posibilidade da súa realización na contorna natural, fan da Educación Física un elemento fundamental para o tratamento desta competencia.

Comunicación lingüística (CCL)

A aprendizaxe e práctica da Educación Física precisa de intercambios comunicativos que favorezan a transmisión de información de maneira eficaz, contribuíndo á súa vez á adquisición do vocabulario propio da área.

Adestrar os descritores indicados garántenos unha maior comprensión por parte do alumnado, isto lévanos a un coñecemento profundo e a adquirir con gran destreza aquilo que nos propomos.

Competencia dixital (CD)

A Educación Física favorece o desenvolvemento dunha actitude crítica cara ás mensaxes e estereotipos referidos ao corpo e a súa imaxe, procedentes dos medios de comunicación de masas e das redes sociais.

Á súa vez, o uso de aparellos tecnolóxicos para medir diferentes variables asociadas á práctica deportiva e a procura de información a través de medios dixitais.

Conciencia e expresións culturais (CCEC)

Por medio da Educación Física o alumnado achégase pode explorar e utilizar o seu propio corpo e o seu movemento como medio para a expresión de ideas ou sentimentos de maneira creativa.

Ademais, aprende a apreciar manifestacións culturais e artísticas en xeral e á visión que se tivo delas ou de conceptos como a estética ou a beleza a través das diferentes culturas e relixións.

Competencias sociais e cívicas (CSC)

As actividades físicas, fundamentalmente as que se realizan de forma colectiva, contribúen ao desenvolvemento de actitudes de integración e respecto, así como a xerar situacións de convivencias, cooperación e solidariedade.

O respecto ás normas e regras do xogo terán unha transferencia directa cara ao recoñecemento dos códigos de conduta que rexen a convivencia cidadá.

Así mesmo, a resolución de conflitos propios de situacións competitivas axudará a desenvolver aspectos como a negociación ou o diálogo.

Esta área contribuirá á reflexión crítica a preto de fenómenos sociais como o deporte-espectáculo que, en ocasións pode xerar situacións de violencia ou contrarias á dignidade humana así como o achegamento ao deporte popular como medio para desenvolver o asociacionismo e as iniciativas cidadás.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE)

Esta materia contribúe a fomentar a autonomía e iniciativa persoal na medida en que se utilizan procedementos que esixen planificar, avaliar distintas posibilidades e tomar decisións. O liderado á hora de contaxiar entusiasmo ou delegar funcións nos compañeiros será a clave á hora de desenvolver actividades de equipo. As situacións deportivas levarán ao alumno a tomar decisións nas que a asunción de riscos e a aceptación de responsabilidades serán inevitables.

Aprender a aprender (CAA)

A actividade física propia desta área favorece a construción do autoconcepto por medio da aceptación das propias posibilidades e carencias, partindo da aprendizaxe motora para a súa transferencia a actividades motrices máis complexas.

O establecemento de metas alcanzables, cuxa consecución xerará autoconfianza, axudará a fortalecer un equilibrio emocional no alumno que favoreza o desenvolvemento de ferramentas para estimular o pensamento e a planificación e avaliación das súas propias aprendizaxes por medio da metacognición.

2.1 PERFIL COMPETENCIAL.

2.1..1.- Perfil competencial de 2º ESO

COMP. CLAVE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
CCL	-EFB1.5.1 - Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para elaborar documentos dixitais propios adecuados á súa idade (texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.), como resultado do proceso de procura, análise e selección de información salientable. -EFB1.5.2 - Expón e defende traballos elaborados sinxelos sobre temas vixentes no contexto social, relacionados coa actividade física ou a corporalidade, utilizando recursos tecnolóxicos
CMCCT	-EFB1.1.1 - Recoñece a estrutura dunha sesión de actividade física coa intensidade dos esforzos realizados. -EFB3.1.1 - Analiza de xeito básico a implicación das capacidades físicas e as coordinativas nas actividades físico-deportivas e artístico-expresivas traballadas no ciclo. -EFB3.1.2 - Relaciona diferentes tipos de actividade física e alimentación co seu impacto na súa saúde. -EFB3.1.3 - Relaciona as adaptacións orgánicas principais coa actividade física sistemática, así como coa saúde e os riscos e as contraindicacións da práctica deportiva. -EFB3.1.4 - Adapta a intensidade do esforzo controlando a frecuencia cardíaca correspondente ás marxes de mellora dos principais factores da condición física. -EFB3.1.5 - Aplica con axuda procedementos para autoavaliar os factores da condición física. -EFB3.1.6 - Identifica as características que deben ter as actividades físicas para ser consideradas saudables, adoptando unha actitude crítica fronte ás prácticas que teñen efectos negativos para a saúde.
CD	-EFB1.5.1 - Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para elaborar documentos dixitais propios adecuados á súa idade (texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.), como resultado do proceso de procura, análise e selección de información salientable.
CAA	-EFB1.1.2 - Prepara e realiza quecementos e fases finais da sesión, de xeito básico, tendo en conta os contidos que se vaian realizar. -EFB1.5.2 - Expón e defende traballos elaborados sinxelos sobre temas vixentes no contexto social, relacionados coa actividade física ou a corporalidade, utilizando recursos tecnolóxicos -EFB3.2.1 - Participa activamente na mellora das capacidades físicas básicas desde un enfoque saudable, utilizando os métodos básicos para o seu desenvolvemento. -EFB3.2.2 - Alcanza niveis de condición física saudable acordes ao seu momento de desenvolvemento motor e ás súas posibilidades -EFB3.2.3 - Aplica os fundamentos de hixiene postural na práctica das actividades físicas como medio de prevención de lesións. -EFB3.2.4 - Analiza a importancia da práctica habitual de actividade física para a mellora da propia condición física saudable, relacionando o efecto desta práctica coa mellora da calidade de vida. -EFB4.1.1 - Aplica os aspectos básicos das técnicas e habilidades específicas adaptadas, respectando as regras e as normas establecidas. -EFB4.1.2 - Autoavalía a súa execución de xeito básico con respecto ao modelo técnico formulado -EFB4.1.3 - Describe a forma de realizar os movementos implicados nos modelos técnicos adaptados. -EFB4.1.4 - Mellora o seu nivel na execución e aplicación das accións técnicas respecto ao seu nivel de partida, amosando actitudes de esforzo e superación. -EFB4.1.5 - Explica e pon en práctica técnicas de progresión nos contornos non estables e técnicas básicas de orientación, regulando o esforzo en función das súas posibilidades. -EFB4.2.1 - Adapta os fundamentos técnicos e tácticos para obter vantaxe na práctica das actividades físico-deportivas de oposición ou de colaboración-oposición facilitadas. -EFB4.2.2 - Describe simplificadamente e pon en práctica de xeito autónomo aspectos de organización de ataque e de defensa nas actividades físico-deportivas de oposición ou de colaboración-oposición facilitadas. -EFB4.2.3 - Discrimina os estímulos que cómpre ter en conta na toma de decisións nas situación de colaboración, oposición e colaboración-oposición facilitadas, para obter vantaxe ou cumprir o obxectivo da acción. -EFB4.2.4 - Reflexiona sobre as situacións facilitadas resoltas valorando a oportunidade das solucións achegadas e a súa aplicabilidade a situacións similares.
CSC	-EFB1.1.1 - Recoñece a estrutura dunha sesión de actividade física coa intensidade dos esforzos realizados. -EFB1.1.2 - Prepara e realiza quecementos e fases finais da sesión, de xeito básico, tendo en conta os contidos que se vaian realizar. -EFB1.1.3 - Prepara e pon en práctica actividades para a mellora das habilidades motoras en función das propias dificultades, baixo a dirección do/da docente. -EFB1.2.1 - Amosa tolerancia e deportividade tanto no papel de participante como no de espectador/a. -EFB1.2.2 - Colabora nas actividades grupais, respectando as achegas das demais persoas e as normas establecidas, e asumindo as súas responsabilidades para a consecución dos obxectivos. -EFB1.2.3 - Respecta as demais persoas dentro do labor de equipo, con independencia do nivel de destreza. -EFB1.3.1 - Coñece as posibilidades que ofrece o contorno para a realización de actividades físicodeportivas axeita-das a súa idade.

	-EFB1.3.2 - Respecta o contorno e valórao como un lugar común para a realización de actividades físico-deportivas. -EFB1.3.3 - Analiza críticamente as actitudes e os estilos de vida relacionados co tratamento do corpo, as actividades de lecer, a actividade física e o deporte no contexto social actual. -EFB1.4.1 - Identifica as características das actividades físico-deportivas e artístico-expresivas propostas que poidan supor un elemento de risco para si mesmo/a ou para as demais persoas. -EFB3.1.6 - Identifica as características que deben ter as actividades físicas para ser consideradas saudables, adoptando unha actitude crítica fronte ás prácticas que teñen efectos negativos para a saúde
CSIEE	-EFB1.4.1 - Identifica as características das actividades físico-deportivas e artístico-expresivas propostas que poidan supor un elemento de risco para si mesmo/a ou para as demais persoas. -EFB1.4.2 - Describe e pon en práctica os protocolos para activar os servizos de emerxencia e de protección do contorno. -EFB1.4.3 - Adopta as medidas preventivas e de seguridade propias das actividades desenvolvidas durante o ciclo, tendo especial coidado con aquelas que se realizan nun contorno non estable. -EFB3.2.3 - Aplica os fundamentos de hixiene postural na práctica das actividades físicas como medio de prevención de lesións. -EFB4.1.1 - Aplica os aspectos básicos das técnicas e habilidades específicas adaptadas, respectando as regras e as normas establecidas. -EFB4.1.2 - Autoavalía a súa execución de xeito básico con respecto ao modelo técnico formulado -EFB4.1.3 - Describe a forma de realizar os movementos implicados nos modelos técnicos adaptados. -EFB4.1.4 - Mellora o seu nivel na execución e aplicación das accións técnicas respecto ao seu nivel de partida, amosando actitudes de esforzo e superación. -EFB4.1.5 - Explica e pon en práctica técnicas de progresión nos contornos non estables e técnicas básicas de orientación, regulando o esforzo en función das súas posibilidades. -EFB4.2.1 - Adapta os fundamentos técnicos e tácticos para obter vantaxe na práctica das actividades físico-deportivas de oposición ou de colaboración-oposición facilitadas. -EFB4.2.2 - Describe simplificadamente e pon en práctica de xeito autónomo aspectos de organización de ataque e de defensa nas actividades físico-deportivas de oposición ou de colaboración-oposición facilitadas. -EFB4.2.3 - Discrimina os estímulos que cómpre ter en conta na toma de decisións nas situación de colaboración, oposición e colaboración-oposición facilitadas, para obter vantaxe ou cumprir o obxectivo da acción. -EFB4.2.3 - Discrimina os estímulos que cómpre ter en conta na toma de decisións nas situación de colaboración, oposición e colaboración-oposición facilitadas, para obter vantaxe ou cumprir o obxectivo da acción.
CCEC	-EFB2.1.1 - Utiliza técnicas corporais básicas, de forma creativa, combinando espazo, tempo e intensidade. -EFB2.1.2 - Crea e pon en práctica unha secuencia de movementos corporais axustados a un ritmo prefixado de baixa dificultade. -EFB2.1.3 - Colabora no deseño e na realización de bailes e danzas sinxelas, adaptando a súa execución á dos seus compañeiros e das súas compañeiras. -EFB2.1.4 - Realiza improvisacións de xeito individual como medio de comunicación espontánea

2.1.2.- Perfil competencial de 4º ESO

COMP. CLAVE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
CCL	-EFB1.6.1 - Procura, procesa e analiza criticamente informacións actuais sobre temáticas vinculadas á actividade física e a corporalidade, utilizando recursos tecnolóxicos. -EFB1.6.2 - Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para afondar sobre contidos do curso, realizando valoracións críticas e argumentando as súas conclusións. -EFB1.6.3 - Comunica e comparte información e ideas nos soportes e nos contornos apropiados
CMCCT	-EFB3.1.1 - Demostra coñecementos sobre as características que deben cumprir as actividades físicas cun enfoque saudable e os beneficios que proporcionan á saúde individual e colectiva. -EFB3.1.2 - Relaciona exercicios de tonificación e flexibilización coa compensación dos efectos provocados polas actitudes posturais inadecuadas máis frecuentes. -EFB3.1.3 - Relaciona hábitos como o sedentarismo ou o consumo de tabaco e de bebidas alcohólicas cos seus efectos na condición física e a saúde. -EFB3.1.4 - Valora as necesidades de alimentos e de hidratación para a realización de diferentes tipos de actividade física. -EFB3.2.1 - Valora o grao de implicación das capacidades físicas na realización dos tipos de actividade física. -EFB3.2.2 - Practica de forma regular, sistemática e autónoma actividades físicas co fin de mellorar as condicións de saúde e calidade de vida. -EFB3.2.3 - Aplica os procedementos para integrar nos programas de actividade física a mellora das capacidades físicas básicas, cunha orientación saudable e nun nivel adecuado ás súas posibilidades. -EFB3.2.4 - Valora a súa aptitude física nas súas dimensións anatómica, fisiolóxica e motriz, relacionándoas coa saúde. -EFB4.3.1 - Compara os efectos das actividades físicas e deportivas no contorno en relación coa forma de vida nel. -EFB4.3.2 - Relaciona as actividades físicas na natureza coa saúde e a calidade de vida -EFB4.3.3 - Demostra hábitos e actitudes de conservación e protección ambiental.
CD	-EFB1.6.1 - Procura, procesa e analiza criticamente informacións actuais sobre temáticas vinculadas á actividade física e a corporalidade, utilizando recursos tecnolóxicos. -EFB1.6.2 - Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para afondar sobre contidos do curso, realizando valoracións críticas e argumentando as súas conclusións. -EFB1.6.3 - Comunica e comparte información e ideas nos soportes e nos contornos apropiados
CAA	-EFB4.1.1 - Axusta a realización das habilidades específicas aos requisitos técnicos nas situación motrices individuais, preservando a súa seguridade e tendo en conta as súas propias características -EFB4.1.2 - Axusta a realización das habilidades específicas aos condicionantes xerados polos compañeiros e as compañeiras, e as persoas adversarias, nas situacións colectivas. -EFB4.1.3 - Adapta as técnicas de progresión ou desprazamento aos cambios do medio, priorizando a súa seguridade persoal e colectiva. -EFB4.2.1 - Aplica de xeito oportuno e eficaz as estratexias específicas das actividades de oposición, contrarrestando ou anticipándose ás accións da persoa adversaria. -EFB4.2.2 - Aplica de xeito oportuno e eficaz as estratexias específicas das actividades de cooperación, axustando as accións motrices aos factores presentes e ás intervencións do resto de participantes. -EFB4.2.3 - Aplica de xeito oportuno e eficaz as estratexias específicas das actividades de colaboración-oposición, intercambiando os papeis con continuidade e perseguindo o obxectivo colectivo de obter situacións vantaxosas sobre o equipo contrario. -EFB4.2.4 - Aplica solucións variadas ante as situacións formuladas e valorar as súas posibilidades de éxito, en relación con outras situacións. -EFB4.2.5 - Xustifica as decisións tomadas na práctica das actividades e recoñece os procesos que están implicados nelas. -EFB4.2.6 - Argumenta estratexias ou posibles solucións para resolver problemas motores, valorando as características de cada participante e os factores presentes no contorno.
CSC	-EFB1.1.1 - Analiza a actividade física principal da sesión para establecer as características que deben ter as fases de activación e de volta á calma -EFB1.1.2 - Selecciona os exercicios ou as tarefas de activación e de volta á calma dunha sesión, atendendo á intensidade ou á dificultade das tarefas da parte principal. -EFB1.1.3 - Realiza exercicios ou actividades nas fases inicial e final de algunha sesión, de xeito autónomo, acorde co seu nivel de competencia motriz. -EFB1.2.1 - Asume as funcións encomendadas na organización de actividades grupais -EFB1.2.2 - Verifica que a súa colaboración na planificación e posta en práctica de actividades grupais fose coordinada coas accións do resto das persoas implicadas. -EFB1.2.3 - Presenta propostas creativas de utilización de materiais e de planificación para utilizalos na súa práctica de maneira autónoma. -EFB1.3.1 - Valora as actuacións e as intervencións das persoas participantes nas actividades, recoñecendo os méritos e respectando os niveis de competencia motriz, e outras diferenzas. -EFB1.3.2 - Valora as actividades físicas distinguindo as achegas que cada unha ten desde o punto de vista cultural, para a satisfacción e o enriquecemento persoal, e para a relación coas demais persoas.

	-EFB1.3.3 - Mantén unha actitude crítica cos comportamentos antideportivos, tanto desde o papel de participante como desde o de espectador/a. -EFB1.5.1 - Fundamenta os seus puntos de vista ou as súas achegas nos traballos de grupo, e admite a posibilidade de cambio fronte a outros argumentos válidos. -EFB1.5.2 - Valora e reforza as achegas enriquecedoras dos compañeiros e das compañeiras nos traballos en grupo. -EFB4.3.1 - Compara os efectos das actividades físicas e deportivas no contorno en relación coa forma de vida nel. -EFB4.3.2 - Relaciona as actividades físicas na natureza coa saúde e a calidade de vida -EFB4.3.3 - Demostra hábitos e actitudes de conservación e protección ambiental.
CSIEE	-EFB1.4.1 - Verifica as condicións de práctica segura usando convenientemente o equipamento persoal, e os materiais e os espazos de práctica. -EFB1.4.2 - Identifica as lesións máis frecuentes derivadas da práctica de actividade física. -EFB1.4.3 - Describe os protocolos que deben seguirse ante as lesións, os accidentes ou as situacións de emerxencia máis frecuentes producidas durante a práctica de actividades físicodeportivas. -EFB4.1.1 - Axusta a realización das habilidades específicas aos requisitos técnicos nas situación motrices individuais, preservando a súa seguridade e tendo en conta as súas propias características -EFB4.1.2 - Axusta a realización das habilidades específicas aos condicionantes xerados polos compañeiros e as compañeiras, e as persoas adversarias, nas situacións colectivas. -EFB4.1.3 - Adapta as técnicas de progresión ou desprazamento aos cambios do medio, priorizando a súa seguridade persoal e colectiva. -EFB4.2.1 - Aplica de xeito oportuno e eficaz as estratexias específicas das actividades de oposición, contrarrestando ou anticipándose ás accións da persoa adversaria. -EFB4.2.2 - Aplica de xeito oportuno e eficaz as estratexias específicas das actividades de cooperación, axustando as accións motrices aos factores presentes e ás intervencións do resto de participantes. -EFB4.2.3 - Aplica de xeito oportuno e eficaz as estratexias específicas das actividades de colaboración-oposición, intercambiando os papeis con continuidade e perseguindo o obxectivo colectivo de obter situacións vantaxosas sobre o equipo contrario. -EFB4.2.4 - Aplica solucións variadas ante as situacións formuladas e valorar as súas posibilidades de éxito, en relación con outras situacións. -EFB4.2.5 - Xustifica as decisións tomadas na práctica das actividades e recoñece os procesos que están implicados nelas. -EFB4.2.6 - Argumenta estratexias ou posibles solucións para resolver problemas motores, valorando as características de cada participante e os factores presentes no contorno.
CCEC	-EFB1.3.2 - Valora as actividades físicas distinguindo as achegas que cada unha ten desde o punto de vista cultural, para a satisfacción e o enriquecemento persoal, e para a relación coas demais persoas. -EFB2.1.1 - Elabora composicións de carácter artístico-expresivo, seleccionando os elementos de execución e as técnicas máis apropiadas para o obxectivo previsto, incidindo especialmente na creatividade e na desinhibición. -EFB2.1.2 - Axusta as súas accións á intencionalidade das montaxes artístico-expresivas, combinando os compoñentes espaciais, temporais e, de ser o caso, de interacción coas demais persoas. -EFB2.1.3 - Colabora no deseño e na realización das montaxes artístico- expresivas, achegando e aceptando propostas.

3. CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS POR CURSO.

Os obxectivos expostos para este curso son os seguintes:

3.1 ***Obxectivos para 2º ESO***

1. Incrementar o nivel de acondicionamento físico, mellorando as capacidades físicas básicas.
2. Adquirir nocións sobre teoría e metodoloxía do adestramento e utilizar probas de avaliación das capacidades físicas e habilidades motrices.
3. Practicar con asiduidade actividade física escolar e extraescolar.
4. Incrementar as posibilidades de rendemento motor mediante o acondicionamento e mellora das capacidades físicas e o perfeccionamento das súas funcións de axuste, dominio e control corporal.
5. Desenvolver os aspectos de relación cos demais a través da práctica de actividades de relaxación e respiración que axuden a aliviar tensións, fomentando actitudes de tolerancia e cooperación.
6. Utilizar actividades que permitan satisfacer as necesidades en relación as capacidades físicas a partir da valoración do nivel inicial.
7. Aproveitar o entorno natural e as súas posibilidades para realizar actividades físicas, desenvolvendo tarefas que contribúan a mellora da calidade de vida e ocupación do tempo libre.
8. Coñecer e realizar actividades deportivas e recreativas, aplicando coñecementos básicos técnicos e regulamentarios que permitan un nivel de autonomía aceptable na súa execución.
9. Coñecer habilidades e actitudes sociais de respecto, traballo en equipo e deportividade na participación en actividades, xogos e deportes.
10. Coñecer a importancia dos contidos da expresión corporal como elemento de axuda para a propia desinhibición e cohesión co grupo de traballo.
11. Darse conta do correcto tratamento do corpo, da actividade física e do deporte no contexto social.

3.2 Obxectivos para 4º ESO

1. Valorar a importancia da condición física e ser capaz de planificar o modo de mellorala.
2. Practicar con asiduidade actividade física escolar e extraescolar, valorando a súa importancia e adoptando unha aptitude crítica e constructiva tanto na súa planificación como na súa práctica.
3. Valorar a necesidade de mellorar as capacidades físicas funcionais , e o dominio e o control corporal, como elementos de integración social, saúde e mellora da calidade de vida.
4. Valorar a importancia de utilizar técnicas de relaxación e respiración como medio para reducir desequilibrios e aliviar tensions producidas na vida cotidiana e/ou na práctica de actividades físico-deportivas.
5. Planificar actividades que permitan satisfacer as necesidades en relación as capacidades físicas e habilidades específicas a partir da valoración do nivel inicial.
6. Planificar e deseñar actividades físico-deportivas no medio natural que teñan baixo impacto ambiental, contribuíndo a su conservación e mellora.
7. Practicar con asiduidade actividades deportivas e recreativas dentro do entorno escolar e extraescolar, e ser capaz de adoptar unha actitude crítica respecto a su actuación individual e a do seu grupo ou equipo.
8. Mostrar habilidades e actitudes sociais de respeto, traballo en equipo e deportividade na participación en actividades, xogos e deportes, independentemente das diferencias culturais, sociais e de habilidade.
9. Valorar a importancia dos contidos da expresión corporal como elemento de axuda para a propia desinhibición e cohesión co grupo de traballo.
10. Adoptar unha actitude crítica ante o tratamento do corpo, a actividade física e o deporte no contexto social.

4. CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

4.1. Concreción dos estándares en 2º ESO.-

Estándares	**Grao mínimo para superar a área** Indicador mínimo de logro	**T 1**	**T 2**	**T 3**	**CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN** **Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)***
2º-EFB1.1.1 - Recoñece a estrutura dunha sesión de actividade física coa intensidade dos esforzos realizados.	Recoñece a estrutura dunha sesión de actividade física	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Posta en común.
2º-EFB1.1.2 - Prepara e realiza quecementos e fases finais da sesión, de xeito básico, tendo en conta os contidos que se vaian realizar.	Realiza quecementos e fases finais da sesión dacordo cos contidos que se vaian realizar	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control
2º-EFB1.1.3 - Prepara e pon en práctica actividades para a mellora das habilidades motoras en función das propias dificultades, baixo a dirección do/da docente.	Pon en práctica actividades para a mellora das habilidades motoras	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control.
2º-EFB1.2.1 - Amosa tolerancia e deportividade tanto no papel de participante como no de espectador/a.	Amosa tolerancia e deportividade tanto no papel de participante como no de espectador/a.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.
2º-EFB1.2.2 - Colabora nas actividades grupais, respectando as achegas das demais persoas e as normas establecidas, e asumindo as súas responsabilidades para a consecución dos obxectivos.	Colabora nas actividades grupais, respectando as achegas das demais persoas e as normas establecidas	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.
2º-EFB1.2.3 - Respecta as demais persoas dentro do labor de equipo, con independencia do nivel de destreza.	Respecta as demais persoas dentro do labor de equipo, con independencia do nivel de destreza.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.
2º-EFB1.3.1 - Coñece as posibilidades que ofrece o contorno para a realización de actividades físico-deportivas axeita-das a súa idade.	Coñece as posibilidades que ofrece o contorno para a realización de actividades físico-deportivas	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.
2º-EFB1.3.2 - Respecta o contorno e valórao como un lugar común para a realización de actividades físico-deportivas.	Respecta o contorno e valórao como un lugar común para a realización de actividades físico-deportivas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.
2º-EFB1.3.3 - Analiza criticamente as actitudes e os estilos de vida relacionados co tratamento do corpo, as actividades de lecer, a actividade física e o deporte no contexto social actual.	Analiza criticamente as actitudes e os estilos de vida relacionados coa saúde.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.

2º-EFB1.4.1 - Identifica as características das actividades físico-deportivas e artístico-expresivas propostas que poidan supor un elemento de risco para si mesmo/a ou para as demais persoas.	Identifica as características das actividades físico-deportivas e artístico-expresivas propostas que poidan supor un elemento de risco	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
2º-EFB1.4.2 - Describe e pon en práctica os protocolos para activar os servizos de emerxencia e de protección do contorno.	Describe e pon en práctica os protocolos para activar os servizos de emerxencia	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
2º-EFB1.4.3 - Adopta as medidas preventivas e de seguridade propias das actividades desenvolvidas durante o ciclo, tendo especial coidado con aquelas que se realizan nun contorno non estable.	Adopta as medidas preventivas e de seguridade propias das actividades desenvolvidas	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.
2º-EFB1.5.1 - Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para elaborar documentos dixitais propios adecuados á súa idade (texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.), como resultado do proceso de procura, análise e selección de información salientable.	Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para elaborar documentos dixitais propios	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.
2º-EFB1.5.2 - Expón e defende traballos elaborados sinxelos sobre temas vixentes no contexto social, relacionados coa actividade física ou a corporalidade, utilizando recursos tecnolóxicos	Expón e defende traballos sobre temas relacionados coa actividade física	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
2º-EFB2.1.1 - Utiliza técnicas corporais básicas, de forma creativa, combinando espazo, tempo e intensidade.	Utiliza técnicas corporais básicas, de forma creativa, combinando espazo, tempo e intensidade.			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control.
2º-EFB2.1.2 - Crea e pon en práctica unha secuencia de movementos corporais axustados a un ritmo prefixa-do de baixa dificultade.	Pon en práctica unha secuencia de movementos corporais axustados a un ritmo			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemátcia INSTRUMENTOS: Lista de control
2º-EFB2.1.3 - Colabora no deseño e na realización de bailes e danzas sinxelas, adaptando a súa execución á dos seus compañeiros e das súas compañeiras.	Colabora no deseño e na realización de movementos rítmicos.			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.
2º-EFB2.1.4 - Realiza improvisacións de xeito individual como medio de comunicación espontánea	Realiza improvisacións como medio de comunicación			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.

2º-EFB3.1.1 - Analiza de xeito básico a implicación das capacidades físicas e as coordinativas nas actividades físico-deportivas e artístico-expresivas traballadas no ciclo.	Coñece as capacidades físicas e as coordinativas	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Posta en común. Proba obxectiva.
2º-EFB3.1.2 - Relaciona diferentes tipos de actividade física e alimentación co seu impacto na súa saúde.	Relaciona diferentes tipos de actividade física e alimentación co seu impacto na súa saúde	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.
2º-EFB3.1.3 - Relaciona as adaptacións orgánicas principais coa actividade física sistemática, así como coa saúde e os riscos e as contraindicacións da práctica deportiva.	Relaciona as adaptacións orgánicas principais coa actividade física sistemática, así como coa saúde	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.
2º-EFB3.1.4 - Adapta a intensidade do esforzo controlando a frecuencia cardíaca correspondente ás marxes de mellora dos principais factores da condición física.	Adapta a intensidade do esforzo controlando a frecuencia cardíaca	X	X		PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.
2º-EFB3.1.5 - Aplica con axuda procedementos para autoavaliar os factores da condición física.	Aplica con axuda procedementos para autoavaliar os factores da condición física.	X			PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.
2º-EFB3.1.6 - Identifica as características que deben ter as actividades físicas para ser consideradas saudables, adoptando unha actitude crítica fronte ás prácticas que teñen efectos negativos para a saúde.	Identifica as actividades físicas saudables e é crítico coas que non o son	X			PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.
2º-EFB3.2.1 - Participa activamente na mellora das capacidades físicas básicas desde un enfoque saudable, utilizando os métodos básicos para o seu de-senvolvemento.	Participa activamente na mellora das capacidades físicas básicas desde un enfoque saudable, utilizando os métodos básicos	X	X		PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control.
2º-EFB3.2.2 - Alcanza niveis de condición física saudable acordes ao seu momento de desenvolvemento motor e ás súas posibilidades	Alcanza niveis de condición física saudable acordes ao seu momento de desenvolvemento motor	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control.
2º-EFB3.2.3 - Aplica os fundamentos de hixiene postural na práctica das actividades físicas como medio de prevención de lesións.	Aplica os fundamentos de hixiene postural na práctica das actividades físicas como medio de prevención de lesións.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.
2º-EFB3.2.4 - Analiza a importancia da práctica	Analiza a importancia da	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.

habitual de actividade física para a mellora da propia condición física saudable, relacionando o efecto desta práctica coa mellora da calidade de vida.	práctica habitual de actividade física para a mellora da propia condición física saudable, relacionando o efecto desta práctica coa mellora da calidade de vida.				INSTRUMENTOS: Posta en común.
2º-EFB4.1.1 - Aplica os aspectos básicos das técnicas e habilidades específicas adaptadas, respectando as regras e as normas establecidas.	Aplica os aspectos básicos das técnicas e habilidades específicas das actividades deportivas.		X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control
2º-EFB4.1.2 - Autoavalía a súa execución de xeito básico con respecto ao modelo técnico formulado	- Autoavalía a súa execución de xeito básico			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.
2º-EFB4.1.3 - Describe a forma de realizar os movementos implicados nos modelos técnicos adaptados.	Describe de forma básica a forma de realizar os movementos implicados nos modelos técnicos adaptados			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
2º-EFB4.1.4 - Mellora o seu nivel na execución e aplicación das accións técnicas respecto ao seu nivel de partida, amosando actitudes de esforzo e superación.	Mellora o seu nivel na execución e aplicación das accións técnicas respecto ao seu nivel de partida		X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control.
2º-EFB4.1.5 - Explica e pon en práctica técnicas de progresión nos contornos non estables e técnicas básicas de orientación, regulando o esforzo en función das súas posibilidades.	Pon en práctica técnicas de progresión nos contornos non estables			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control.
2º-EFB4.2.1 - Adapta os fundamentos técnicos e tácticos para obter vantaxe na práctica das actividades físico-deportivas de oposición ou de colaboración-oposición facilitadas.	Adapta os fundamentos técnicos e tácticos para obter vantaxe na práctica das actividades físico-deportivas		X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control.
2º-EFB4.2.2 - Describe simplificadamente e pon en práctica de xeito autónomo aspectos de organización de ataque e de defensa nas actividades físico-deportivas de oposición ou de colaboración-oposición facilitadas.	Describe simplificadamente e pon en práctica de xeito autónomo aspectos de organización de ataque e de defensa nas actividades físico-deportivas		X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Lista de control.
2º-EFB4.2.3 - Discrimina os estímulos que cómpre ter en conta na toma de decisións nas situacións de colaboración, oposición e colaboración-oposición facilitadas, para obter vantaxe ou cumprir o obxectivo da acción.	Discrimina os estímulos que cómpre ter en conta na toma de decisións		X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control.

2º-EFB4.2.4 - Reflexiona sobre as situacións facilitadas resoltas valorando a oportunidade das solucións achegadas e a súa aplicabilidade a situacións similares.	Reflexiona sobre as situacións facilitadas resoltas e coñece a súa aplicabilidade a situacións similares.		X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as INSTRUMENTOS: Posta en común

NOTA: A **observación directa** farase obxectiva mediante a realización de rubricas, listas de control o ben escalas dependendo da actividade a valorar en cada caso

4.2. Concreción dos estándares en 4º ESO.-

Estándares	**Grao mínimo para superar a área** Indicador mínimo de logro	**T 1**	**T 2**	**T 3**	**CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN** **Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)***
4º-EFB1.1.1 - Analiza a actividade física principal da sesión para establecer as características que deben ter as fases de activación e de volta á calma	Establece por si so as características do quecemento e da volta a calma	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Diario de clase.
4º-EFB1.1.2 - Selecciona os exercicios ou as tarefas de activación e de volta á calma dunha sesión, atendendo á intensidade ou á dificultade das tarefas da parte principal.	Establece por si so as características do quecemento e da volta a calma	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Diario de clase.
4º-EFB1.1.3 - Realiza exercicios ou actividades nas fases inicial e final de algunha sesión, de xeito autónomo, acorde co seu nivel de competencia motriz.	Realiza exercicios ou actividades nas fases inicial e final de xeito autónomo	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.
4º-EFB1.2.1 - Asume as funcións encomendadas na organización de actividades grupais	Asume as funcións encomendadas na organización de actividades grupais	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.
4º-EFB1.2.2 - Verifica que a súa colaboración na planificación e posta en práctica de actividades grupais fose coordinada coas accións do resto das persoas implicadas.	Planifica de forma coordinada cos compañeiros/as		X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.
4º-EFB1.2.3 - Presenta propostas creativas de utilización de materiais e de planificación para utilizalos na súa práctica de maneira autónoma.	Propón a utilización de materiais de forma creativa		X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.
4º-EFB1.3.1 - Valora as actuacións e as intervencións das persoas participantes nas actividades, recoñecendo os méritos e respectando os niveis de competencia motriz, e outras diferenzas.	Valora as actuacións e as intervencións das persoas respetando os niveis de competencia motriz	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.
4º-EFB1.3.2 - Valora as actividades físicas distinguindo as achegas que cada unha ten desde o punto de vista cultural, para a satisfacción e o enriquecemento persoal, e para a relación coas demais persoas.	Valora as actividades físicas distinguindo as achegas que cada unha fai	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.
4º-EFB1.3.3 - Mantén unha actitude crítica cos comportamentos antideportivos, tanto desde o papel de participante como desde o de espectador/a.	Mantén unha actitude crítica cos comportamentos antideportivos	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.

4º-EFB1.4.1 - Verifica as condicións de práctica segura usando convenientemente o equipamento persoal, e os materiais e os espazos de práctica.	Verifica as condicións de práctica segura, valorando os riscos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.
4º-EFB1.4.2 - Identifica as lesións máis frecuentes derivadas da práctica de actividade física.	Identifica as lesións máis frecuentes	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-EFB1.4.3 - Describe os protocolos que deben seguirse ante as lesións, os accidentes ou as situacións de emerxencia máis frecuentes producidas durante a práctica de actividades físico-deportivas.	Describe os protocolos que deben seguirse ante as lesións, os accidentes ou as situacións de emerxencia	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-EFB1.5.1 - Fundamenta os seus puntos de vista ou as súas achegas nos traballos de grupo, e admite a po-sibilidade de cambio fronte a outros argumentos válidos.	Fundamenta os seus puntos de vista ou as súas achegas nos traballos de grupo, e admite a posibilidade de cambio fronte a outros argumentos válidos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.
4º-EFB1.5.2 - Valora e reforza as achegas enriquecedoras dos compañeiros e das compañeiras nos traballos en grupo.	Valora as achegas enriquecedoras dos compañeiros	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.
4º-EFB1.6.1 - Procura, procesa e analiza criticamente informacións actuais sobre temáticas vinculadas á actividade física e a corporalidade, utilizando recursos tecnolóxicos.	Utiliza recursos tecnolóxicos para analizar temáticas vinculadas a actividade física	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.
4º-EFB1.6.2 - Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para afondar sobre contidos do curso, realizando valoracións críticas e argumentando as súas conclusións.	Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para afondar sobre contidos do curso	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.
4º-EFB1.6.3 - Comunica e comparte información e ideas nos soportes e nos contornos apropiados	Comunica e comparte información	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.
4º-EFB2.1.1 - Elabora composicións de carácter artístico-expresivo, seleccionando os elementos de execución e as técnicas máis apropiadas para o obxectivo previsto, incidindo especialmente na creatividade e na desinhibición.	Elabora composicións de carácter artístico-expresivo, de forma desinhibida			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control.
4º-EFB2.1.2 - Axusta as súas accións á intencionalidade das montaxes artístico-expresivas, combinando os compoñentes	Axusta as súas accións á intencionalidade das montaxes artístico-expresivas,			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control.

espaciais, temporais e, de ser o caso, de interacción coas demais persoas.					
4º-EFB2.1.3 - Colabora no deseño e na realización das montaxes artístico-expresivas, achegando e aceptando propostas.	Colabora no deseño e na realización das montaxes artístico-expresivas			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control.
4º-EFB3.1.1 - Demostra coñecementos sobre as características que deben cumprir as actividades físicas cun enfoque saudable e os beneficios que proporcionan á saúde individual e colectiva.	Demostra coñecementos sobre as características que deben cumprir as actividades físicas para seren saudables	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Posta en común. Proba obxectiva.
4º-EFB3.1.2 - Relaciona exercicios de tonificación e flexibilización coa compensación dos efectos provocados polas actitudes posturais inadecuadas máis frecuentes.	Relaciona e pon en práctica exercicios de forza e flexibilidade coa hixiene postural.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Posta en común. Diario de clase.
4º-EFB3.1.3 - Relaciona hábitos como o sedentarismo ou o consumo de tabaco e de bebidas alcohólicas cos seus efectos na condición física e a saúde.	Relaciona hábitos como o sedentarismo ou o consumo de tabaco e de bebidas alcohólicas cos seus efectos na condición física e a saúde.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Posta en común. Proba obxectiva.
4º-EFB3.1.4 - Valora as necesidades de alimentos e de hidra-tación para a realización de diferentes tipos de actividade física.	Valora as necesidades de alimentos e de hidratación para a realización de diferentes tipos de actividade física.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Posta en común. Proba obxectiva.
4º-EFB3.2.1 - Valora o grao de implicación das capacidades físicas na realización dos tipos de actividade física.	Valora o grao de implicación das capacidades físicas na realización dos tipos de actividade física.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.
4º-EFB3.2.2 - Practica de forma regular, sistemática e autónoma actividades físicas co fin de mellorar as condicións de saúde e calidade de vida.	Practica de forma regular, sistemática e autónoma actividades físicas co fin de mellorar as condicións de saúde e calidade de vida.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control.
4º-EFB3.2.3 - Aplica os procedementos para integrar nos programas de actividade física a mellora das capacidades físicas básicas, cunha orientación saudable e nun nivel adecuado ás súas posibilidades.	Aplica os procedementos prácticos para a mellora das capacidades físicas básicas, cunha orientación saudable.	X		X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Diario de clase.
4º-EFB3.2.4 - Valora a súa aptitude física nas súas dimensións anatómica, fisiolóxica e motriz, relacionándoas coa saúde.	Valora a súa aptitude física nas súas dimensións anatómica, fisiolóxica e motriz, relacionándoas coa saúde.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.
4º-EFB4.1.1 - Axusta a realización das habilidades específicas aos requisitos técnicos nas situacións motrices	Axusta a realización das habilidades específicas aos requisitos técnicos nas		X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control.

individuais, preservando a súa seguridade e tendo en conta as súas propias características	situacións motrices individuais,				
4º-EFB4.1.2 - Axusta a realización das habilidades específicas aos condicionantes xerados polos compañeiros e as compañeiras, e as persoas adversarias, nas situacións colectivas.	Axusta a realización das habilidades específicas aos condicionantes xerados polos compañeiros/as		X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control.
4º-EFB4.1.3 - Adapta as técnicas de progresión ou desprazamento aos cambios do medio, priorizando a súa seguridade persoal e colectiva.	Adapta as técnicas de progresión ou desprazamento aos cambios do medio		X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control.
4º-EFB4.2.1 - Aplica de xeito oportuno e eficaz as estratexias específicas das actividades de oposición, contrarrestando ou anticipándose ás accións da persoa adversaria.	Aplica de xeito oportuno e eficaz as estratexias específicas das actividades de oposición		X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control.
4º-EFB4.2.2 - Aplica de xeito oportuno e eficaz as estratexias específicas das actividades de cooperación, axustando as accións motrices aos factores presentes e ás intervencións do resto de participan-tes.	Aplica de xeito oportuno e eficaz as estratexias específicas das actividades de cooperación		X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control.
4º-EFB4.2.3 - Aplica de xeito oportuno e eficaz as estratexias específicas das actividades de colaboración-oposición, intercambiando os papeis con continuidade e perseguindo o obxectivo colectivo de obter situacións vantaxosas sobre o equipo contrario.	Aplica de xeito oportuno e eficaz as estratexias específicas das actividades de colaboración-oposición NON SE TRABALLARÁ POLA COVID19		X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control.
4º-EFB4.2.4 - Aplica solucións variadas ante as situacións formuladas e valorar as súas posibilidades de éxito, en relación con outras situacións.	Aplica solucións técnico-tácticas variadas		X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control.
4º-EFB4.2.5 - Xustifica as decisións tomadas na práctica das actividades e recoñece os procesos que están implicados nelas.	Xustifica as decisións tomadas na práctica		X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.
4º-EFB4.2.6 - Argumenta estratexias ou posibles solucións para resolver problemas motores, valorando as características de cada participante e os factores presentes no contorno.	Argumenta estratexias ou posibles solucións para resolver problemas motores		X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.
4º-EFB4.3.1 - Compara os efectos das actividades físicas e deportivas no contorno en relación coa forma de vida nel.	Compara os efectos das actividades físicas e deportivas no contorno en relación coa forma de vida nel.		X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.

4º-EFB4.3.2 - Relaciona as actividades físicas na natureza coa saúde e a calidade de vida	Relaciona as actividades físicas na natureza coa saúde e a calidade de vida	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.
4º-EFB4.3.3 - Demostra hábitos e actitudes de conservación e protección ambiental.	Demostra hábitos e actitudes de conservación e protección ambiental.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.

NOTA: A **observación directa** farase obxectiva mediante a realización de rubricas, listas de control o ben escalas dependendo da actividade a valorar en cada caso

5.- CONCRECCIÓNS METODOLOXICAS

Dentro de cada área do currículo, existe unha certa dinámica no proceso de ensinanza - aprendizaxe. Nas sesións que imos desenrolar, coma norma xeral, seguiremos esta estrutura:

- Explicación sobre o contido e obxectivos da sesión relacionándoo coa programación en xeral e con a UD en particular.
- Exposición dos conceptos e fundamentos que vanse a manexar. Estas bases teóricas entregaranse ós alumnos como material de coñecemento, permitíndolles unha aprendizaxe significativo das tarefas e o proceso, así como unha maior capacidade de intervención na súa formación. É imprescindible que os alumnos comprendan o proceso e en que punto do mesmo se atopan, así como que se lles pide, para que poidan acceder ós obxectivos de área de modo significativo. No transcurso da sesión o profesor tentará transmitir os resultados en forma de feedback para potenciar a aprendizaxe do alumnado.
- Ó final das sesións estará destinada, a exercicios de relaxación e volta a calma así como ó aseo e hixiene. - É importante que os alumnos asimilen a hixiene coma parte da súa educación.

Os instrumentos e procedementos de avaliación para valorar o acceso ós estándares de aprendizaxe serán os seguintes:

- Proba escrita: onde valoraranse os coñecementos do alumnado
- Proba práctica: faranse probas para medir as capacidades físicas e coordinativas
- Traballo individual: presentación traballos en diferentes formatos
- Traballo en grupo: realización de traballos de carácter físico (xeralmente en forma de coreografía de exercicios ou algún tipo de baile).
- Observación na aula: en forma de rúbrica, lista de control ou escala.

Estilos de ensinanza

Mando directo: realizarase en determinadas tarefas, como norma xeral ó inicio de cada unidade didáctica e tamén nos primeiros curso, para despois ir pasando a estilos menos directivos.

Resolución de problemas: propoñendo tarefas ó alumnado que terá que buscar solucións axeitadas.

Descubrimento guiado: dando información incompleta para que o propio alumnado acceda ó coñecemento.

Autoensinanza: plasmado na elaboración e exposición de traballos.

Ensinanza recíproca: onde os alumnos aprendan entre eles.

Formación de grupos pequenos e homoxéneos na maioría das situacións e grupos de nivel nalgúns casos excepcionais.

A autoavaliación estará presente na aprendizaxe de xestos técnicos como ven reflexada nos estándares de aprendizaxe.

No caso de alumnado con necesidades especiais poderase poñer en práctica programas individualizados.

Poranse en práctica estratexias globalizadoras e de carácter mutidisciplinar. Nos casos que o requira a estratexia será de tipo analítico na ensinanza de xestos técnicos complexos.

6.- MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

En canto as instalacións deportivas dispoñemos dunha pista polideportiva o aire libre con gradaría e escaleiras, una cancha de minibasket anexa e dun ximnasio cuberto de 20x8 metros con espalderas.

Para as clases que o precisemos poderemos contar coa aula do curso correspondente que dispón dun ordenador con conexión a internet e pizarra dixital.

No noso departamento dispoñemos dos seguintes materiais para poder levar a cabo os contidos propostos: balóns de goma, fresbees, diábolos , volantes de bádminton, raquetas de bádminton, sticks de floorball, pelotas de floorball, indiacas, pelotas de tenis, pelotas de gomaespuma pequenas (para tenis), pelotas de gomaespuma normais (tamaño balón de fútbol), pelotas de plástico para xogos, balóns de baloncesto, balóns de fútbol, balóns de voleibol, balóns de balonmán, balóns de rugby de gomaespuma, aros, picas, conos, pezas para enganchar as picas e aros entre si, cordas para saltar longas e curtas, cordas para facer nós, colchóns finos, colchón groso, barra de equilibrio, trampolíns, caixóns de plinto soltos, bancos suecos, postes de voleibol, rede de voleibol, , cinta de precinto, postes e rede de bádminton, cronómetros, chifres, Balóns medicinais, testigos e valados de atletismo, saltómetros, un equipo de son fixo e outro portátil e por último dun botiquín.

En canto os materiais curriculares contaremos con:

- Apuntes elaborados polo profesor sobre as unidades didácticas. Estes por norma xeral constarán dunha introdución e contextualización do tema (as veces referidos á historia o se é o caso o regulamento dun deporte ou xogo) e dunha descrición dos xestos que faranse nas sesións.
- Traballos escritos ou noutro soporte. Esta situación darase especialmente para o alumnado que estando lesionado non poida facer a clase de forma ordinaria.
- Consultas en Internet sobre os contidos das sesións: textos, e especialmente vídeos explicativos sobre xestos motores.
- Proxeccións de patróns de movemento estándar.
- Gravacións xestos técnicos, coreografías... e visualización para a corrección posterior.
- Literatura relacionada coa materia.

7.- CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, A CUALIFICACIÓN E A PROMOCIÓN

A conclusión de cada proceso de ensinanza/aprendizaxe, leva implícita unha valoración de tipo numérica que aparece nos boletíns personalizados ó remate de cada trimestre e curso.

A cualificación final de cada trimestre será o resultado de facer media entre as unidades didácticas tratadas no mesmo. En xeral en cada trimestre aplícanse dúas ou tres unidades didácticas.

É necesario para aprobar a materia obter ó menos un 5 na nota do trimestre.

A plasmación de dita cualificación, susténtase sobre os seguintes criterios:

- **Propio da unidade:** Ó remate de cada unidade didáctica procederase a realizar unha ou varias probas de carácter físico, onde se poñan de releve as habilidades aprendidas. Para a valoración dos estándares de aprendizaxe que se refiren a execucións eminentemente prácticas, usaremos

as rúbricas e as listas de control (dependendo da unidade a tratar). Isto farase en relación a exercicios susceptibles de aprenderse na clase, polo que non se cualificará a condición física do alumnado. Deste modo a nota nesta parte sempre irá en relación coas capacidades coordinativas dos alumnos. (Nalgúns casos os procedementos non serán de carácter físico e estarán dirixidos unicamente á valoración das capacidades cognitivas: aplicación de conceptos no deseño de exercicios). Nalgunhas unidades didácticas a cualificación individual completarase coa cualificación colectiva no caso de vir reflectido así na propia unidade didáctica.

- **Probas Físicas:** Neste apartado valóranse as calidades físicas básicas dos alumnos mediante test ou exercicios que midan o nivel de desenrolo ou destreza.
- **Traballo diario**: Recollido polo profesor na folla de observación diaria. Se valoran en ela aspectos relacionados cos estándares de aprendizaxe que ten que ver coas actitudes e as interrelacións como poden ser: organización dos exercicios, tratamento do material, actividade realizada, interaccións cos compañeiros, atención na clase, actitudes positivas cara a aprendizaxe, a autonomía.

  Seguindo estes ítems, o traballo diario se valorará de 1 a 5 puntos. Para calcular a nota final deste apartado sumaranse as valoracións diarias e se dividirá entre o número total de clases.

Cualificación final de cada trimestre

Seguindo os criterios expostos anteriormente realizaremos a avaliación por competencias da seguinte maneira:

CONTEXTO DE APLICACIÓN	CCL	CSC	CSIEE	CAA	CMCCT	CCEC	CD
Actividades físicas propias da unidade	100	40	50	50	100	50	
Taller de creación e investigación		10	20	20		50	100
Material e hábitos saudables		10	10	10			
Probas teórico-prácticas		40	20	20			

	CCL	CSC	CSIEE	CAA	CMCCT	CCEC	CD	Nota Final
Peso de cada competencia	2,5	30	20	30	2,5	10	5	

Para aprobar a materia e necesario obter ó menos un 5 na nota do trimestre.

A **cualificación do final de curso**, será a media aritmética dos tres trimestres de que consta o curso escolar. Polo que a nota da última avaliación non ten porque corresponder coa nota final.

Atendendo o citado anteriormente, e posto que a avaliación e continua e formativa, si o alumno aproba a terceira avaliación a súa nota final non poderá ser inferior ao 5.

O **alumnado de setembro** presentará o traballo (60% da nota) e realizará unhas probas físicas sobres as unidades didácticas tratadas durante o curso. As probas serán de carácter global.

Os alumnos que presenten algún tipo de **lesión ou incapacidade** que lles imposibilite seguir o normal desenrolo das sesións, e que só participen, por estas ou outras causas (faltas de asistencia), en menos do 50% das sesións prácticas da unidade didácticas, recibirán a súa cualificación en base a cualificación conceptual e ás tarefas escritas (un traballo sobre a unidade didáctica e/ou a recompilación de fichas das clases). No caso de que o profesor o solicite os alumnos deberán traer o xustificante médico axuntando as prescricións médicas sobre as prácticas físicas non aconselladas.

Fichas de lesionados: os alumnos imposibilitados para realizar a clase ordinaria, completarán estas fichas tendo en conta o observado na clase: tema tratado, explicacións teóricas sobre a sesión, obxectivos da sesión, descrición dos exercicios realizados polos compañeiros e explicación da súa lesión ou incapacidade.

Valoración do alumnado con necesidades educativas específicas: A avaliación dos ANEAE realizarase en base a uns criterios diferentes segundo sexan as necesidades que presenten. Como non se poden establecer medidas de carácter xeral, debido ás múltiples posibilidades que se poden presentar, os criterios de avaliación específicos destes alumnos reflectiranse na adaptación curricular individual de cada un de eles en colaboración có Departamento de Orientación.

Ante un posible caso de **promoción o titulación** porque un alumno teña tres materias suspensas o profesor de Educación Física fará caso a o que decida o equipo de avaliación correspondente.

8.- INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE.

O artigo 21 do Decreto 86/2015 prescribe a avaliación dos procesos de ensino e da propia práctica docente, así o recolle tamén o artigo 25 das Instrucións do 30 de xullo 2020 da *Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa*. Esta avaliación é fundamental para valorar os resultados obtidos e coñecer cales son as circunstancias e elementos da nosa programación positivos e cales, pola contra, dificultan a consecución dalgunhas CC e obxectivos. A práctica docente é avaliada de modo continuo. Os instrumentos empregados son o anecdotario de aula, as escalas de valoración numérica con indicadores de logro para os procesos de ensino-aprendizaxe aplicadas ao finalizar cada trimestre, as actas das reunións do Dpto., celebradas cunha periodicidade mensual para realizar unha análise do progreso académico dos estudantes, o seguimento da programación e comentar as conclusións da Comisión de Coordinación Pedagóxica (CCP).

PROCESO DE ENSINO	1	2	3	4
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.				
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe.				
3. Conseguiuse motivar para lograr a actividade intelectual do alumnado.				
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.				
5. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.				
6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.				
7. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
8. Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
9. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.				
10. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.				
11. Dáse un peso real á observación do traballo na aula.				
12. Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.				

LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.

PROCESO PRÁCTICA DOCENTE	1	2	3	4
1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.				
2. Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.				
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.				
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.				
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
6. Combínase o traballo individual e en equipo.				
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.				
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				
9. Incorpóranse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe.				
10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.				
11. Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos.				
12. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección das probas, traballos.				
13. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.				
14. Adecuación, logo da súa aplicación, das ACS propostas e aprobadas.				
15. As medidas de apoio, reforzo, etc. están claramente vinculadas aos estándares.				

LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.

9.- PLANS DE SEGUEMENTO DAS MATERIAS PENDENTES

Respecto a aqueles alumnos que teñan a materia do curso anterior non superada non establécense as seguintes medidas:

- Elaborarase un plan individualizado e personalizado de recuperación da materia pendente por trimestre. Os estudantes que cumplan os obxectivos marcados superarán a materia pendente.
- Os alumnos que non cumpran satisfactoriamente os obxectivos trimestrais marcados terán a posibilidade de facer unha proba escrita de mínimos no mes de maio nas datas propostas dende a Xefatura de Estudos.
- No caso de non aprobar poderán realizar a proba extraordinaria en setembro.
- As probas escritas de ambas convocatorias, maio e setembro, recollerán os contidos do curso anterior e serán similares ás do curso ordinario sendo cualificadas seguindo os mesmos criterios.

10.- PROCEDEMENTOS PARA A REALIZACIÓN DA AVALIACIÓN INICIAL

A avaliación inicial ten como obxectivo fundamental analizar, antes de iniciar un proceso de ensino-aprendizaxe, a situación de cada estudante. Na avaliación inicial pódense diagnosticar aspectos como as concepcións alternativas, as estratexias espontáneas de razoamento, as experiencias persoais e os hábitos e actitudes que determinan, en boa medida, o sentido da aprendizaxe.

Durante a avaliación inicial do presente curso analizarase con especial interés a competencia TIC dos estudantes, cómpre coñecer as destrezas do alumnado no uso do ordenador para garantir que son capaces de continuar a súa formación no hipotético caso de ter que realizar o ensino a distancia.

Durante as dúas primeiras semanas do curso realizarase unha proba escrita, deseñada tendo en conta o currículo do curso anterior e as adaptacións feitas á programación pola pandemia. Os resultados destas probas, xunto coa observación do traballo na aula, a información aportada polo Departamento de Orientación e a Memoria Final do curso 2019/2020, permiten adoptar decisións sobre cales son os puntos de partida e poder adaptar así o proceso de ensino aprendizaxe e a propia programación didáctica ás necesidades detectadas.

11.- MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

As medidas que se levan a cabo son:

- Ordinarias:
  - Adaptación dos tempos, instrumentos e procedementos de avaliación.
  - Reforzo educativo.

Actividades de reforzo: O alumnado con máis dificultades de aprendizaxe traballará sobre contidos mínimos das unidades didácticas para acadar or obxectivos mínimos. Teranse sempre en conta os protocolos establecidos pola Xunta de Galicia para o alumnado de necesidades específicas de apoio educativo.

  - Emprego das TIC.

As seguintes medidas non se poden levar a cabo na actualidade debido a situación do COVID-19 pero de non ser así levaríamolas a cabo:

- Traballo cooperativo. Contribúe ao desenvolvemento de habilidades comunicativas, traballo en grupo e flexivilidade de pensamento.
- Titoría entre iguais.
- Aprendizaxe por proxectos.
- Traballo en equipo. Favorece o desenvolvemento de habilidades sociais e a inclusión.

- Extraordinarias:
  - Adaptacións curriculares significativas.
  - Atención educativa ao alumnado, que por circunstancias diversas, presenta dificultades para unha asistencia continuada ao centro educativo.

Con aqueles alumnos e alumnas que presenten unha situación de desventaxe académica a causa dunha enfermidade de larga duración ou de períodos de hospitalización continuos, tomaranse as medidas máis axeitadas para cada caso adaptándose en todo momento á situación e respectando os tempos que veñan dados polas secuelas da enfermidade.

Os métodos de avaliación terán en conta a diversidade de necesidades do alumnado presente na aula.

Dado que o alumnado da ESO ten unha distribución heteroxénea e as súas capacidades tanto físicas como intelectuais varían en gran medida dentro da aula, sempre que sexa posible trataremos de atender as diversidades atopadas na aula de tal xeito que:

- Intentarase diversificar a información conceptual para que cada grupo de alumnos, segundo o criterio del profesor, poida elixir os apartados máis adecuados.
- Do mesmo xeito, asumiranse as diferenzas no interior do grupo propoñendo exercicios de diversa dificultade de execución segundo sexan as posibilidades do alumno.
- Por outra banda, sempre que sexa posible facilitarase que a avaliación sexa individualizada, e para iso se intentarán fixar as metas que o alumno ha de acadar a partires de criterios derivados da súa propia situación inicial.

Para os alumnos que presenten algunha deficiencia tanto física como psíquica, ou estean lesionados e por tanto incapacitados temporalmente, (acreditando ante o profesor mediante ***certificado médico oficial***, indicando no mesmo as características e limitacións motóricas das súas lesións) para práctica das sesión de educación física realizarase unha adaptación da programación ás súas discapacidades, tendo en conta o material existente e a dispoñibilidade do profesor en cada actividade.

Se a lesión ou minusvalía fose tan grave que lle impedirá realizar a práctica das diferentes actividades a realizar, o alumno deberá levar un diario de clase onde terá que anotar tódolos conceptos teóricos, xogos e exercicios de progresión para a adquisición de certas destrezas ou deportes. Ademais de realizar traballos teóricos propostos polo profesor, relacionados cós contidos que están a traballar os seus compañeiros, coa práctica de actividades físicas e saúde, ou outros temas relacionados.

Ademais participará nas actividades deportivas realizando colaboración có profesor, (como por exemplo no arbitraxe de partidos, dirixir o quecemento en diferentes sesión, colaborar explicando xogos, exercicios de flexibilidade e elasticidade, ou respiración e relaxación.

12.- CONCRECCIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS

Os elemento transversais trataranse en tódolos cursos do seguinte xeito:

Comprensión lectora, a expresión oral e escrita:

- Exposición verbal de cada un dos temas comunicando ós alumnos os obxectivos sobre a materia (proposta de exercicios, asignación de tarefas...). Os alumnos poderán intervir neste inicio da sesión realizando preguntas,ou desenrolando eles mesmos parte da explicación a preguntas do profesor u repasando os contidos de anteriores sesións.

- Os traballos que deberá realizar o alumnado.

- O departamento proporcionará ó alumnado os apuntes escritos sobre a unidade didáctica correspondente, e despois cunha proba escrita os alumnos reflectirán a súa competencia escrita.

Comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e da comunicación

- Como complemento as sesións usarase con certa frecuencia a comunicación audiovisual e as tecnoloxías da información e da comunicación, especialmente na descrición de xestos técnicos, moitas veces empregando o movemento máis lento para mellorar a comprensión do mesmo.

- Os traballos que deberá realizar o alumnado facendo uso da información en Internet.

- A exposición de traballos na aula en diferentes soportes.

A capacidade emprendedora:

- A capacidade emprendedora é unha constante nesta materia onde fanse constantes propostas sobre problemas motores ou tamén a asignación de tarefas. A capacidade organizativa e a actividade serán dos dous elementos que veñen reflectidos na folla de observación do alumnado. As propostas do departamento irán dirixidas a actividades que lle permitan afianzar o espírito emprendedor.

A educación cívica e constitucional

- Esta elemento transversal impregna todo o proceso educativo nesta materia onde o alumno debe manter un respecto cara os outros alumnos e o profesor (tamén reflectido na folla de observación de cada alumno).

- Fomentarase igualdade efectiva entre homes e mulleres e a prevención da violencia de xénero ou contra persoas con discapacidade, faranse agrupacións mixtas nas tarefas das sesións, variarase a formación de grupos e parellas buscando fomentar os valores inherentes ao principio de igualdade de

trato e non discriminación por calquera condición ou circunstancia persoal ou social.

- A aula de educación física constitúe un espazo de convivencia e polo tanto as posibilidades de conflitos aínda que esporádicas, xorden algunhas veces, especialmente nos niveis iniciais. Desde este departamento promoverase a prevención e resolución pacífica de conflitos xurdidos no contexto da materia, buscando solucións de compromiso por parte do alumnado e analizando as posibles causas do problema. No contexto dos valores (que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto aos dereitos humanos, o respecto por igual aos homes e ás mulleres, e ás persoas con discapacidade, e o rexeitamento da violencia terrorista, a pluralidade, o respecto ao Estado de dereito, o respecto e a consideración ás vítimas do terrorismo, e a prevención do terrorismo e de calquera tipo de violencia) esta materia pretende crear un clima de convivencia que transcenda á propia materia.

- Fomentarase a práctica da actividade física como modo de integración do alumnado, evitando os papeis fixos dentro dos xogos e deportes. O rol de cada persoa dentro destas actividades nunca será permanente. Promoveranse os xogos de natureza inclusiva, aínda que sexa variando as normas da propia actividade, de tal maneira que sexa necesario depender de todo o mundo para achegar ó obxectivo proposto.

- Para evitar os comportamentos e os contidos sexistas e os estereotipos, nesta programación proponse unha alta variedade de contidos de expresión corporal, para que poidan achegar ó alumno a outra forma de contemplar o feito da educación física.

- As solucións as tarefas, a creación de estilos de movemento ou a propia forma do alumnado de relacionarse, contemplaranse como xeito de aceptar a riqueza e a versatilidade dentro da comunidade. Fomentarase a aceptación do diferente como un valor e sen que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero, favorecendo a visibilidade das distintas realidades.

- Incentivaranse as actividades que promovan as aptitudes como a creatividade (especialmente dentro do bloque de expresión corporal), a autonomía, a iniciativa, o traballo en equipo, a confianza nun mesmo e o sentido crítico.

- No ámbito da educación e a seguridade viaria, promoveranse accións para a mellor a da convivencia e a prevención dos accidentes de tráfico, coa finalidade de que os/as alumnos/as coñezan os seus dereitos e deberes como usuarios/as das vías, en calidade de peóns, viaxeiros/as e condutores/as de bicicletas ou vehículos a motor, respecten as normas e os sinais, e se favoreza a convivencia, a tolerancia, a prudencia, o autocontrol, o diálogo e a empatía con actuacións adecuadas tendentes a evitar os accidentes de tráfico e as súas secuelas. Neste senso a proposta deste

departamento realizarase en forma de charlas- conferencias a través de diferentes asociacións (AESLEME) e mesmo dos programas que oferta a garda civil de tráfico.

13.- ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Dada a actual situación de pandemia causada polo coronavirus, non resulta razoable realizar ningunha actividade desta índole.

No caso de que cambie a situación sanitaria ou exista a posibilidade de organizar actividades que cumpran os requisitos de seguridade establecidos no Protocolo do 31de agosto de Adaptación ao Contexto da COVID 19 nos centros de ensino non universitario de Galicia para o curso 2020-2021 a realización das mesmas será aprobada na Xunta de Departamento e remitirase unha modificación da programación á Inspección Educativa.

14.- MECANISMOS DE REVISIÓN DA PROGRAMACIÓN EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS

Tal e como establece o artigo 25 das Instrucións do 30 de xullo 2020 da *Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa* é prescritivo avaliar a PD para realizar as modificacións que se estimen oportunas no curso seguinte co obxectivo de mellorala e adaptala ás necesidades do alumnado e do proceso de ensino.

A programación é revisada antes do comezo de curso para incorporar aquelas conclusións da Memoria Final do curso 2019/2020 que se consideren relevantes. Durante o curso, o estudo dos resultados académicos e a análise das súas causas permite establecer medidas correctoras. Nas reunións de Departamento trimestral realizarase un seguimento do nivel de cumprimento das programacións. As modificacións que se deriven desta análise serán acordadas polo Dpto. e quedarán reflectidas nunha acta sendo tamén incluídas na Memoria Final.

1.- Nas sesións de avaliación trimestral e tendo en conta os resultados académicos faremos constar en acta os seguintes aspectos:

- Análise estadístico dos resultados xerais do grupo e valoración dos mesmos.
- Casos particulares analizados e medidas a adoptar.
- Clima de traballo na aula.
- Valoración dos apoios e reforzos.
- Grao de desenvolvemento das competencias en xeral.
- Compromisos para a seguinte avaliación.

2.- Ao remate do curso e como parte da Memoria Final revisarase a programación tendo en conta:

- Unidades non impartidas e as causas que o impediron.
- As modificacións introducidas.
- As propostas de mellora a ter en conta no próximo curso.
- Os resultados académicos e as posibles causas que afectaron negativamente.
- A valoración dos recursos, medidas de atención á diversidade aplicadas e actividades complementarias.
- As conclusións obtidas na avaliación.

INDICADORES DE LOGRO	1	2	3	4
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas ou proxectos a partir dos elementos do currículo.				
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas / temas / proxectos.				
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.				
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades, temas ou proxectos.				
5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.				
6. Asignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.				
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.				
8. Asociación de cada estándar cos elementos transversais a desenvolver.				
9. Fixación dunha estratexia metodolóxica común para todo o departamento.				
10. Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
11. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
12. Adecuación do libro de texto .				
13. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.				
14. Adecuación da proba de avaliación inicial, elaborada a partir dos estándares.				
15. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos.				
16. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.				
17. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final.				
18. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria.				
19. Adecuación dos criterios establecidos para o seguimento de materias pendentes.				
20. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación desas materias pendentes.				
21. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				

22. Adecuación dos programas de apoio, recuperación, vinculados aos estándares.				
23. Adecuación das medidas específicas de atención ao alumnado con NEAE.				
24. Grao de desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas.				
25. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos.				
26. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre os criterios de promoción.				
27. Adecuación do seguimento e da revisión da programación ao longo do curso.				
28. Contribución desde a materia ao plan de lectura do centro.				
29. Grao de integración das TIC no desenvolvemento da materia.				

LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.

15.- RELACIÓN DE UNIDADES DIDÁCTICAS

15.1 Unidades didácticas de 2º de la ESO.-

UNIDADES DIDÁCTICAS	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
1.- CONDICIÓN FÍSICA E HÁBITOS SAUDABLES	EFB1.1.1.Recoñece a estrutura dunha sesión de actividade física coa intensidade dos esforzos realizados. EFB1.1.2. Prepara e realiza quecementos e fases finais da sesión, de xeito básico, tendo en conta os contidos que se vaian realizar. EFB1.1.3. Prepara e pon en práctica actividades para a mellora das habilidades motoras en función das propias dificultades, baixo a dirección do/da docente. EFB1.4.2. Describe e pon en práctica os protocolos para activar os servizos de emerxencia e de protección do contorno. EFB1.4.3. Adopta as medidas preventivas e de seguridade propias das actividades desenvolvidas durante o ciclo, tendo especial coidado con aquelas que se realizan nun contorno non estable. EFB1.5.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para elaborar documentos dixitais propios adecuados á súa idade (texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.), como resultado do proceso de procura, análise e selección de información salientable. EFB1.5.2. Expón e defende traballos elaborados sinxelos sobre temas vixentes no contexto social, relacionados coa actividade física ou a corporalidade, utilizando recursos tecnolóxicos. EFB3.1.2. Relaciona diferentes tipos de actividade física e alimentación co seu impacto na súa saúde. EFB3.1.3. Relaciona as adaptacións orgánicas principais coa actividade física sistemática, así como coa saúde e os riscos e as contraindicacións da práctica deportiva. EFB3.1.4. Adapta a intensidade do esforzo controlando a frecuencia cardíaca correspondente ás marxes de mellora dos principais factores da condición física. EFB3.1.5. Aplica con axuda procedementos para autoavaliar os factores da condición física. EFB3.1.6. Identifica as características que deben ter as actividades físicas para ser consideradas saudables, adoptando unha actitude crítica fronte ás prácticas que teñen efectos negativos para a saúde. EFB3.2.1. Participa activamente na mellora das capacidades físicas básicas desde un enfoque saudable, utilizando os métodos básicos para o seu desenvolvemento. EFB3.2.2. Alcanza niveis de condición física saudable acordes ao seu momento de desenvolvemento motor e ás súas posibilidades. EFB3.2.3. Aplica os fundamentos de hixiene postural na práctica das actividades físicas como medio de prevención de lesións. EFB3.2.4. Analiza a importancia da práctica habitual de actividade física para a mellora da propia condición física saudable, relacionando o efecto desta práctica coa mellora da calidade de vida.

2.- PATINAXE	EFB1.1.2. Prepara e realiza quecementos e fases finais da sesión, de xeito básico, tendo en conta os contidos que se vaian realizar. EFB1.1.3. Prepara e pon en práctica actividades para a mellora das habilidades motoras en función das propias dificultades, baixo a dirección do/da docente. EFB1.5.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para elaborar documentos dixitais propios adecuados á súa idade (texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.), como resultado do proceso de procura, análise e selección de información salientable. EFB1.5.2. Expón e defende traballos elaborados sinxelos sobre temas vixentes no contexto social, relacionados coa actividade física ou a corporalidade, utilizando recursos tecnolóxicos. EFB3.1.4. Adapta a intensidade do esforzo controlando a frecuencia cardíaca correspondente ás marxes de mellora dos principais factores da condición física. EFB3.1.5. Aplica con axuda procedementos para autoavaliar os factores da condición física. EFB3.2.2. Alcanza niveis de condición física saudable acordes ao seu momento de desenvolvemento motor e ás súas posibilidades. EFB4.1.4. Mellora o seu nivel na execución e aplicación das accións técnicas respecto ao seu nivel de partida, amosando actitudes de esforzo e superación.
3.- ACTIVIDADES XIMNÁSTICAS	EFB1.1.2. Prepara e realiza quecementos e fases finais da sesión, de xeito básico, tendo en conta os contidos que se vaian realizar. EFB1.1.3. Prepara e pon en práctica actividades para a mellora das habilidades motoras en función das propias dificultades, baixo a dirección do/da docente. EFB1.5.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para elaborar documentos dixitais propios adecuados á súa idade (texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.), como resultado do proceso de procura, análise e selección de información salientable. EFB1.5.2. Expón e defende traballos elaborados sinxelos sobre temas vixentes no contexto social, relacionados coa actividade física ou a corporalidade, utilizando recursos tecnolóxicos. EFB3.1.1. Analiza de xeito básico a implicación das capacidades físicas e as coordinativas nas actividades físico-deportivas e artístico-expresivas traballadas no ciclo. EFB3.2.1. Participa activamente na mellora das capacidades físicas básicas desde un enfoque saudable, utilizando os métodos básicos para o seu desenvolvemento. EFB1.1.2. Prepara e realiza quecementos e fases finais da sesión, de xeito básico, tendo en conta os contidos que se vaian realizar. EFB1.1.3. Prepara e pon en práctica actividades para a mellora das habilidades motoras en función das propias dificultades, baixo a dirección do/da docente. EFB1.5.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para elaborar documentos dixitais propios adecuados á súa idade (texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.), como resultado do proceso de procura, análise e selección de información salientable.

4.- ATLETISMO	EFB1.1.2. Prepara e realiza quecementos e fases finais da sesión, de xeito básico, tendo en conta os contidos que se vaian realizar. EFB1.1.3. Prepara e pon en práctica actividades para a mellora das habilidades motoras en función das propias dificultades, baixo a dirección do/da docente. EFB1.5.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para elaborar documentos dixitais propios adecuados á súa idade (texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.), como resultado do proceso de procura, análise e selección de información salientable. EFB1.5.2. Expón e defende traballos elaborados sinxelos sobre temas vixentes no contexto social, relacionados coa actividade física ou a corporalidade, utilizando recursos tecnolóxicos. EFB3.1.4. Adapta a intensidade do esforzo controlando a frecuencia cardíaca correspondente ás marxes de mellora dos principais factores da condición física. EFB3.1.5. Aplica con axuda procedementos para autoavaliar os factores da condición física. EFB3.2.2. Alcanza niveis de condición física saudable acordes ao seu momento de desenvolvemento motor e ás súas posibilidades. EFB4.1.4. Mellora o seu nivel na execución e aplicación das accións técnicas respecto ao seu nivel de partida, amosando actitudes de esforzo e superación.
5.- BÁDMINTON	EFB1.5.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para elaborar documentos dixitais propios adecuados á súa idade (texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.), como resultado do proceso de procura, análise e selección de información salientable. EFB1.5.2. Expón e defende traballos elaborados sinxelos sobre temas vixentes no contexto social, relacionados coa actividade física ou a corporalidade, utilizando recursos tecnolóxicos. EFB3.1.1. Analiza de xeito básico a implicación das capacidades físicas e as coordinativas nas actividades físico-deportivas e artístico-expresivas traballadas no ciclo. EFB4.1.4. Mellora o seu nivel na execución e aplicación das accións técnicas respecto ao seu nivel de partida, amosando actitudes de esforzo e superación. EFB4.2.4. Reflexiona sobre as situacións facilitadas resoltas valorando a oportunidade das solucións achegadas e a súa aplicabilidade a situacións similares.
6.- AERÓBIC	EFB1.1.2. Prepara e realiza quecementos e fases finais da sesión, de xeito básico, tendo en conta os contidos que se vaian realizar. EFB1.4.1. Identifica as características das actividades físico-deportivas e artístico-expresivas propostas que poidan supor un elemento de risco para si mesmo/a ou para as demais persoas. EFB2.1.1. Utiliza técnicas corporais básicas, de forma creativa, combinando espazo, tempo e intensidade. EFB2.1.2. Crea e pon en práctica unha secuencia de movementos corporais axustados a un ritmo prefixado de baixa dificultade. EFB2.1.3. Colabora no deseño e na realización de bailes e danzas sinxelas, adaptando a súa execución á dos seus compañeiros e das súas compañeiras. EFB2.1.4. Realiza improvisacións de xeito individual como medio de comunicación espontánea. EFB3.1.1. Analiza de xeito básico a implicación das capacidades físicas e as coordinativas nas actividades físico-deportivas e artístico-expresivas traballadas no ciclo.

7.- HOCKEY	EFB1.1.2. Prepara e realiza quecementos e fases finais da sesión, de xeito básico, tendo en conta os contidos que se vaian realizar. EFB1.2.1. Amosa tolerancia e deportividade tanto no papel de participante como no de espectador/a. EFB1.2.2. Colabora nas actividades grupais, respectando as achegas das demais persoas e as normas establecidas, e asumindo as súas responsabilidades para a consecución dos obxectivos. EFB1.2.3. Respecta as demais persoas dentro do labor de equipo, con independencia do nivel de destreza. EFB1.5.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para elaborar documentos dixitais propios adecuados á súa idade (texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.), como resultado do proceso de procura, análise e selección de información salientable. EFB1.5.2. Expón e defende traballos elaborados sinxelos sobre temas vixentes no contexto social, relacionados coa actividade física ou a corporalidade, utilizando recursos tecnolóxicos. EFB3.1.1. Analiza de xeito básico a implicación das capacidades físicas e as coordinativas nas actividades físico-deportivas e artístico-expresivas traballadas no ciclo. EFB4.1.1. Aplica os aspectos básicos das técnicas e habilidades específicas adaptadas, respectando as regras e as normas establecidas. EFB4.1.2. Autoavalía a súa execución de xeito básico con respecto ao modelo técnico formulado. EFB4.1.3. Describe a forma de realizar os movementos implicados nos modelos técnicos adaptados. EFB4.1.4. Mellora o seu nivel na execución e aplicación das accións técnicas respecto ao seu nivel de partida, amosando actitudes de esforzo e superación. EFB4.2.1. Adapta os fundamentos técnicos e tácticos para obter vantaxe na práctica das actividades físico-deportivas de oposición ou de colaboración-oposición facilitadas. EFB4.2.2. Describe simplificadamente e pon en práctica de xeito autónomo aspectos de organización de ataque e de defensa nas actividades físico-deportivas de oposición ou de colaboración-oposición facilitadas. EFB4.2.3. Discrimina os estímulos que cómpre ter en conta na toma de decisións nas situacións de colaboración, oposición e colaboración-oposición facilitadas, para obter vantaxe ou cumprir o obxectivo da acción. EFB4.2.4. Reflexiona sobre as situacións facilitadas resoltas valorando a oportunidade das solucións achegadas e a súa aplicabilidade a situacións similares.

8.- ACTIVIDADES NO MEDIO NATURAL	EFB1.1.2. Prepara e realiza quecementos e fases finais da sesión, de xeito básico, tendo en conta os contidos que se vaian realizar. EFB1.3.1. Coñece as posibilidades que ofrece o contorno para a realización de actividades físico-deportivas axeitadas a súa idade. EFB1.3.2. Respecta o contorno e valórao como un lugar común para a realización de actividades físico-deportivas. EFB1.3.3. Analiza criticamente as actitudes e os estilos de vida relacionados co tratamento do corpo, as actividades de lecer, a actividade física e o deporte no contexto social actual. EFB1.5.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para elaborar documentos dixitais propios adecuados á súa idade (texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.), como resultado do proceso de procura, análise e selección de información salientable. EFB1.5.2. Expón e defende traballos elaborados sinxelos sobre temas vixentes no contexto social, relacionados coa actividade física ou a corporalidade, utilizando recursos tecnolóxicos. EFB4.1.5. Explica e pon en práctica técnicas de progresión nos contornos non estables e técnicas básicas de orientación, regulando o esforzo en función das súas posibilidades.

15.2 Unidades didácticas de 4º de la ESO.-

UNIDADES DIDÁCTICAS	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
1.- CONDICIÓN FÍSICA E SAUDE	EFB1.1.1. Analiza a actividade física principal da sesión para establecer as características que deben ter as fases de activación e de volta á calma. EFB1.1.2. Selecciona os exercicios ou as tarefas de activación e de volta á calma dunha sesión, atendendo á intensidade ou á dificultade das tarefas da parte principal. EFB1.1.3. Realiza exercicios ou actividades nas fases inicial e final de algunha sesión, de xeito autónomo, acorde co seu nivel de competencia motriz. EFB1.4.2. Identifica as lesións máis frecuentes derivadas da práctica de actividade física. EFB1.4.3. Describe os protocolos que deben seguirse ante as lesións, os accidentes ou as situacións de emerxencia máis frecuentes producidas durante a práctica de actividades físico-deportivas. EFB1.6.1. Procura, procesa e analiza criticamente informacións actuais sobre temáticas vinculadas á actividade física e a corporalidade, utilizando recursos tecnolóxicos. EFB1.6.2. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para afondar sobre contidos do curso, realizando valoracións críticas e argumentando as súas conclusións. EFB1.6.3. Comunica e comparte información e ideas nos soportes e nos contornos apropiados. EFB3.1.1. Demostra coñecementos sobre as características que deben cumprir as actividades físicas cun enfoque saudable e os beneficios que proporcionan á saúde individual e colectiva. EFB3.1.2. Relaciona exercicios de tonificación e flexibilización coa compensación dos efectos provocados polas actitudes posturais inadecuadas máis frecuentes. EFB3.1.3. Relaciona hábitos como o sedentarismo ou o consumo de tabaco e de bebidas alcohólicas cos seus efectos na condición física e a saúde. EFB3.1.4. Valora as necesidades de alimentos e de hidratación para a realización de diferentes tipos de actividade física. EFB3.2.1. Valora o grao de implicación das capacidades físicas na realización dos tipos de actividade física. EFB3.2.2. Practica de forma regular, sistemática e autónoma actividades físicas co fin de mellorar as condicións de saúde e calidade de vida. EFB3.2.3. Aplica os procedementos para integrar nos programas de actividade física a mellora das capacidades físicas básicas, cunha orientación saudable e nun nivel adecuado ás súas posibilidades. EFB3.2.4. Valora a súa aptitude física nas súas dimensións anatómica, fisiolóxica e motriz, relacionándoas coa saúde.

2.- ACROSPORT	EFB1.1.2. Selecciona os exercicios ou as tarefas de activación e de volta á calma dunha sesión, atendendo á intensidade ou á dificultade das tarefas da parte principal. EFB1.1.3. Realiza exercicios ou actividades nas fases inicial e final de algunha sesión, de xeito autónomo, acorde co seu nivel de competencia motriz. EFB1.2.1. Asume as funcións encomendadas na organización de actividades grupais. EFB1.2.2. Verifica que a súa colaboración na planificación e posta en práctica de actividades grupais fose coordinada coas accións do resto das persoas implicadas. EFB1.2.3. Presenta propostas creativas de utilización de materiais e de planificación para utilizalos na súa práctica de maneira autónoma. EFB1.3.1. Valora as actuacións e as intervencións das persoas participantes nas actividades, recoñecendo os méritos e respectando os niveis de competencia motriz, e outras diferenzas. EFB1.4.1. Verifica as condicións de práctica segura usando convenientemente o equipamento persoal, e os materiais e os espazos de práctica. EFB1.5.1. Fundamenta os seus puntos de vista ou as súas achegas nos traballos de grupo, e admite a posibilidade de cambio fronte a outros argumentos válidos. EFB1.5.2. Valora e reforza as achegas enriquecedoras dos compañeiros e das compañeiras nos traballos en grupo. EFB1.6.1. Procura, procesa e analiza criticamente informacións actuais sobre temáticas vinculadas á actividade física e a corporalidade, utilizando recursos tecnolóxicos. EFB1.6.2. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para afondar sobre contidos do curso, realizando valoracións críticas e argumentando as súas conclusións. EFB1.6.3. Comunica e comparte información e ideas nos soportes e nos contornos apropiados. EFB3.2.2. Practica de forma regular, sistemática e autónoma actividades físicas co fin de mellorar as condicións de saúde e calidade de vida. EFB3.2.3. Aplica os procedementos para integrar nos programas de actividade física a mellora das capacidades físicas básicas, cunha orientación saudable e nun nivel adecuado ás súas posibilidades. EFB3.2.4. Valora a súa aptitude física nas súas dimensións anatómica, fisiolóxica e motriz, relacionándoas coa saúde. EFB4.2.6. Argumenta estratexias ou posibles solucións para resolver problemas motores, valorando as características de cada participante e os factores presentes no contorno.

3.- XOGOS A PATÍNS.	EFB1.1.2. Selecciona os exercicios ou as tarefas de activación e de volta á calma dunha sesión, atendendo á intensidade ou á dificultade das tarefas da parte principal. EFB1.1.3. Realiza exercicios ou actividades nas fases inicial e final de algunha sesión, de xeito autónomo, acorde co seu nivel de competencia motriz. EFB1.2.1. Asume as funcións encomendadas na organización de actividades grupais. EFB1.2.3. Presenta propostas creativas de utilización de materiais e de planificación para utilizalos na súa práctica de maneira autónoma. EFB1.3.1. Valora as actuacións e as intervencións das persoas participantes nas actividades, recoñecendo os méritos e respectando os niveis de competencia motriz, e outras diferenzas. EFB1.3.2. Valora as actividades físicas distinguindo as achegas que cada unha ten desde o punto de vista cultural, para a satisfacción e o enriquecemento persoal, e para a relación coas demais persoas. EFB1.3.3. Mantén unha actitude crítica cos comportamentos antideportivos, tanto desde o papel de participante como desde o de espectador/a. EFB1.6.1. Procura, procesa e analiza criticamente informacións actuais sobre temáticas vinculadas á actividade física e a corporalidade, utilizando recursos tecnolóxicos. EFB1.6.2. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para afondar sobre contidos do curso, realizando valoracións críticas e argumentando as súas conclusións. EFB1.6.3. Comunica e comparte información e ideas nos soportes e nos contornos apropiados. EFB3.2.2. Practica de forma regular, sistemática e autónoma actividades físicas co fin de mellorar as condicións de saúde e calidade de vida. EFB3.2.3. Aplica os procedementos para integrar nos programas de actividade física a mellora das capacidades físicas básicas, cunha orientación saudable e nun nivel adecuado ás súas posibilidades. EFB3.2.4. Valora a súa aptitude física nas súas dimensións anatómica, fisiolóxica e motriz, relacionándoas coa saúde. EFB4.1.1. Axusta a realización das habilidades específicas aos requisitos técnicos nas situacións motrices individuais, preservando a súa seguridade e tendo en conta as súas propias características. EFB4.1.3. Adapta as técnicas de progresión ou desprazamento aos cambios do medio, priorizando a súa seguridade persoal e colectiva. EFB4.2.1. Aplica de xeito oportuno e eficaz as estratexias específicas das actividades de oposición, contrarrestando ou anticipándose ás accións da persoa adversaria. EFB4.2.2. Aplica de xeito oportuno e eficaz as estratexias específicas das actividades de cooperación, axustando as accións motrices aos factores presentes e ás intervencións do resto de participantes. EFB4.2.4. Aplica solucións variadas ante as situacións formuladas e valorar as súas posibilidades de éxito, en relación con outras situacións. EFB4.2.5. Xustifica as decisións tomadas na práctica das actividades e recoñece os procesos que están implicados nelas. EFB4.2.6. Argumenta estratexias ou posibles solucións para resolver problemas motores, valorando as características de cada participante e os factores presentes no contorno.

4.- BAILES DO MUNDO	EFB1.1.3. Realiza exercicios ou actividades nas fases inicial e final de algunha sesión, de xeito autónomo, acorde co seu nivel de competencia motriz. EFB1.2.3. Presenta propostas creativas de utilización de materiais e de planificación para utilizalos na súa práctica de maneira autónoma. EFB1.3.1. Valora as actuacións e as intervencións das persoas participantes nas actividades, recoñecendo os méritos e respectando os niveis de competencia motriz, e outras diferenzas. EFB1.3.2. Valora as actividades físicas distinguindo as achegas que cada unha ten desde o punto de vista cultural, para a satisfacción e o enriquecemento persoal, e para a relación coas demais persoas. EFB1.5.1. Fundamenta os seus puntos de vista ou as súas achegas nos traballos de grupo, e admite a posibilidade de cambio fronte a outros argumentos válidos. EFB1.6.1. Procura, procesa e analiza criticamente informacións actuais sobre temáticas vinculadas á actividade física e a corporalidade, utilizando recursos tecnolóxicos. EFB1.6.2. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para afondar sobre contidos do curso, realizando valoracións críticas e argumentando as súas conclusións. EFB1.6.3. Comunica e comparte información e ideas nos soportes e nos contornos apropiados. EFB2.1.1. Elabora composicións de carácter artístico-expresivo, seleccionando os elementos de execución e as técnicas máis apropiadas para o obxectivo previsto, incidindo especialmente na creatividade e na desinhibición. EFB2.1.2. Axusta as súas accións á intencionalidade das montaxes artístico-expresivas, combinando os compoñentes espaciais, temporais e, de ser o caso, de interacción coas demais persoas. EFB2.1.3. Colabora no deseño e na realización das montaxes artístico-expresivas, achegando e aceptando propostas. EFB3.2.2. Practica de forma regular, sistemática e autónoma actividades físicas co fin de mellorar as condicións de saúde e calidade de vida. EFB3.2.3. Aplica os procedementos para integrar nos programas de actividade física a mellora das capacidades físicas básicas, cunha orientación saudable e nun nivel adecuado ás súas posibilidades. EFB3.2.4. Valora a súa aptitude física nas súas dimensións anatómica, fisiolóxica e motriz, relacionándoas coa saúde.

5.- BALONMÁN	EFB1.1.2. Selecciona os exercicios ou as tarefas de activación e de volta á calma dunha sesión, atendendo á intensidade ou á dificultade das tarefas da parte principal. EFB1.1.3. Realiza exercicios ou actividades nas fases inicial e final de algunha sesión, de xeito autónomo, acorde co seu nivel de competencia motriz. EFB1.2.1. Asume as funcións encomendadas na organización de actividades grupais. EFB1.2.2. Verifica que a súa colaboración na planificación e posta en práctica de actividades grupais fose coordinada coas accións do resto das persoas implicadas. EFB1.2.3. Presenta propostas creativas de utilización de materiais e de planificación para utilizalos na súa práctica de maneira autónoma. EFB1.3.1. Valora as actuacións e as intervencións das persoas participantes nas actividades, recoñecendo os méritos e respectando os niveis de competencia motriz, e outras diferenzas. EFB1.3.2. Valora as actividades físicas distinguindo as achegas que cada unha ten desde o punto de vista cultural, para a satisfacción e o enriquecemento persoal, e para a relación coas demais persoas. EFB1.3.3. Mantén unha actitude crítica cos comportamentos antideportivos, tanto desde o papel de participante como desde o de espectador/a. EFB1.5.1. Fundamenta os seus puntos de vista ou as súas achegas nos traballos de grupo, e admite a posibilidade de cambio fronte a outros argumentos válidos. EFB1.5.2. Valora e reforza as achegas enriquecedoras dos compañeiros e das compañeiras nos traballos en grupo. EFB1.6.1. Procura, procesa e analiza criticamente informacións actuais sobre temáticas vinculadas á actividade física e a corporalidade, utilizando recursos tecnolóxicos. EFB1.6.2. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para afondar sobre contidos do curso, realizando valoracións críticas e argumentando as súas conclusións. EFB1.6.3. Comunica e comparte información e ideas nos soportes e nos contornos apropiados. EFB3.2.2. Practica de forma regular, sistemática e autónoma actividades físicas co fin de mellorar as condicións de saúde e calidade de vida. EFB3.2.3. Aplica os procedementos para integrar nos programas de actividade física a mellora das capacidades físicas básicas, cunha orientación saudable e nun nivel adecuado ás súas posibilidades. EFB3.2.4. Valora a súa aptitude física nas súas dimensións anatómica, fisiolóxica e motriz, relacionándoas coa saúde. EFB4.1.1. Axusta a realización das habilidades específicas aos requisitos técnicos nas situacións motrices individuais, preservando a súa seguridade e tendo en conta as súas propias características. EFB4.1.2. Axusta a realización das habilidades específicas aos condicionantes xerados polos compañeiros e as compañeiras, e as persoas adversarias, nas situacións colectivas. EFB4.1.3. Adapta as técnicas de progresión ou desprazamento aos cambios do medio, priorizando a súa seguridade persoal e colectiva. EFB4.2.1. Aplica de xeito oportuno e eficaz as estratexias específicas das actividades de oposición, contrarrestando ou anticipándose ás accións da persoa adversaria. EFB4.2.2. Aplica de xeito oportuno e eficaz as estratexias específicas das actividades de cooperación, axustando as accións motrices aos factores presentes e ás intervencións do resto de participantes. EFB4.2.3. Aplica de xeito oportuno e eficaz as estratexias específicas das actividades de colaboración-oposición, intercambiando os papeis con continuidade e perseguindo o obxectivo colectivo de obter situacións vantaxosas sobre o contrario. EFB4.2.4. Aplica solucións variadas ante as situacións formuladas e valorar as súas

	posibilidades de éxito, en relación con outras situacións. EFB4.2.5. Xustifica as decisións tomadas na práctica das actividades e recoñece os procesos que están implicados nelas. EFB4.2.6. Argumenta estratexias ou posibles solucións para resolver problemas motores, valorando as características de cada participante e os factores presentes no contorno.

6.- VOLEIBOL	EFB1.1.2. Selecciona os exercicios ou as tarefas de activación e de volta á calma dunha sesión, atendendo á intensidade ou á dificultade das tarefas da parte principal. EFB1.1.3. Realiza exercicios ou actividades nas fases inicial e final de algunha sesión, de xeito autónomo, acorde co seu nivel de competencia motriz. EFB1.2.1. Asume as funcións encomendadas na organización de actividades grupais. EFB1.2.2. Verifica que a súa colaboración na planificación e posta en práctica de actividades grupais fose coordinada coas accións do resto das persoas implicadas. EFB1.2.3. Presenta propostas creativas de utilización de materiais e de planificación para utilizalos na súa práctica de maneira autónoma. EFB1.3.1. Valora as actuacións e as intervencións das persoas participantes nas actividades, recoñecendo os méritos e respectando os niveis de competencia motriz, e outras diferenzas. EFB1.3.2. Valora as actividades físicas distinguindo as achegas que cada unha ten desde o punto de vista cultural, para a satisfacción e o enriquecemento persoal, e para a relación coas demais persoas. EFB1.3.3. Mantén unha actitude crítica cos comportamentos antideportivos, tanto desde o papel de participante como desde o de espectador/a. EFB1.5.1. Fundamenta os seus puntos de vista ou as súas achegas nos traballos de grupo, e admite a posibilidade de cambio fronte a outros argumentos válidos. EFB1.5.2. Valora e reforza as achegas enriquecedoras dos compañeiros e das compañeiras nos traballos en grupo. EFB1.6.1. Procura, procesa e analiza criticamente informacións actuais sobre temáticas vinculadas á actividade física e a corporalidade, utilizando recursos tecnolóxicos. EFB1.6.2. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para afondar sobre contidos do curso, realizando valoracións críticas e argumentando as súas conclusións. EFB1.6.3. Comunica e comparte información e ideas nos soportes e nos contornos apropiados. EFB3.2.2. Practica de forma regular, sistemática e autónoma actividades físicas co fin de mellorar as condicións de saúde e calidade de vida. EFB3.2.3. Aplica os procedementos para integrar nos programas de actividade física a mellora das capacidades físicas básicas, cunha orientación saudable e nun nivel adecuado ás súas posibilidades. EFB3.2.4. Valora a súa aptitude física nas súas dimensións anatómica, fisiolóxica e motriz, relacionándoas coa saúde. EFB4.1.1. Axusta a realización das habilidades específicas aos requisitos técnicos nas situacións motrices individuais, preservando a súa seguridade e tendo en conta as súas propias características. EFB4.1.2. Axusta a realización das habilidades específicas aos condicionantes xerados polos compañeiros e as compañeiras, e as persoas adversarias, nas situacións colectivas. EFB4.1.3. Adapta as técnicas de progresión ou desprazamento aos cambios do medio, priorizando a súa seguridade persoal e colectiva. EFB4.2.1. Aplica de xeito oportuno e eficaz as estratexias específicas das actividades de oposición, contrarrestando ou anticipándose ás accións da persoa adversaria. EFB4.2.2. Aplica de xeito oportuno e eficaz as estratexias específicas das actividades de cooperación, axustando as accións motrices aos factores presentes e ás intervencións do resto de participantes. EFB4.2.3. Aplica de xeito oportuno e eficaz as estratexias específicas das actividades de colaboración-oposición, intercambiando os papeis con continuidade e perseguindo o obxectivo colectivo de obter situacións vantaxosas sobre o equipo contrario. EFB4.2.4. Aplica solucións variadas ante as situacións formuladas e valorar as súas

	posibilidades de éxito, en relación con outras situacións. EFB4.2.5. Xustifica as decisións tomadas na práctica das actividades e recoñece os procesos que están implicados nelas. EFB4.2.6. Argumenta estratexias ou posibles solucións para resolver problemas motores, valorando as características de cada participante e os factores presentes no contorno.
7.- ACTIVIDADES NA NATUREZA	EFB1.1.3. Realiza exercicios ou actividades nas fases inicial e final de algunha sesión, de xeito autónomo, acorde co seu nivel de competencia motriz. EFB1.2.3. Presenta propostas creativas de utilización de materiais e de planificación para utilizalos na súa práctica de maneira autónoma. EFB1.3.1. Valora as actuacións e as intervencións das persoas participantes nas actividades, recoñecendo os méritos e respectando os niveis de competencia motriz, e outras diferenzas. EFB1.4.1. Verifica as condicións de práctica segura usando convenientemente o equipamento persoal, e os materiais e os espazos de práctica. EFB1.6.1. Procura, procesa e analiza criticamente informacións actuais sobre temáticas vinculadas á actividade física e a corporalidade, utilizando recursos tecnolóxicos. EFB1.6.2. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para afondar sobre contidos do curso, realizando valoracións críticas e argumentando as súas conclusións. EFB1.6.3. Comunica e comparte información e ideas nos soportes e nos contornos apropiados. EFB3.1.1. Demostra coñecementos sobre as características que deben cumprir as actividades físicas cun enfoque saudable e os beneficios que proporcionan á saúde individual e colectiva. EFB3.2.2. Practica de forma regular, sistemática e autónoma actividades físicas co fin de mellorar as condicións de saúde e calidade de vida. EFB3.2.3. Aplica os procedementos para integrar nos programas de actividade física a mellora das capacidades físicas básicas, cunha orientación saudable e nun nivel adecuado ás súas posibilidades. EFB3.2.4. Valora a súa aptitude física nas súas dimensións anatómica, fisiolóxica e motriz, relacionándoas coa saúde. EFB4.2.4. Aplica solucións variadas ante as situacións formuladas e valorar as súas posibilidades de éxito, en relación con outras situacións. EFB4.3.1. Compara os efectos das actividades físicas e deportivas no contorno en relación coa forma de vida nel. EFB4.3.2. Relaciona as actividades físicas na natureza coa saúde e a calidade de vida. EFB4.3.3. Demostra hábitos e actitudes de conservación e protección ambiental.

8.- CARREIRAS DE ORIENTACIÓN	EFB1.1.3. Realiza exercicios ou actividades nas fases inicial e final de algunha sesión, de xeito autónomo, acorde co seu nivel de competencia motriz. EFB1.3.1. Valora as actuacións e as intervencións das persoas participantes nas actividades, recoñecendo os méritos e respectando os niveis de competencia motriz, e outras diferenzas. EFB1.4.1. Verifica as condicións de práctica segura usando convenientemente o equipamento persoal, e os materiais e os espazos de práctica. EFB1.6.1. Procura, procesa e analiza criticamente informacións actuais sobre temáticas vinculadas á actividade física e a corporalidade, utilizando recursos tecnolóxicos. EFB1.6.2. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para afondar sobre contidos do curso, realizando valoracións críticas e argumentando as súas conclusións. EFB1.6.3. Comunica e comparte información e ideas nos soportes e nos contornos apropiados. EFB3.2.2. Practica de forma regular, sistemática e autónoma actividades físicas co fin de mellorar as condicións de saúde e calidade de vida. EFB3.2.3. Aplica os procedementos para integrar nos programas de actividade física a mellora das capacidades físicas básicas, cunha orientación saudable e nun nivel adecuado ás súas posibilidades. EFB3.2.4. Valora a súa aptitude física nas súas dimensións anatómica, fisiolóxica e motriz, relacionándoas coa saúde. EFB4.2.4. Aplica solucións variadas ante as situacións formuladas e valorar as súas posibilidades de éxito, en relación con outras situacións. EFB4.2.6. Argumenta estratexias ou posibles solucións para resolver problemas motores, valorando as características de cada participante e os factores presentes no contorno.
9.- MALABARES	EFB1.1.3. Realiza exercicios ou actividades nas fases inicial e final de algunha sesión, de xeito autónomo, acorde co seu nivel de competencia motriz. EFB1.2.3. Presenta propostas creativas de utilización de materiais e de planificación para utilizalos na súa práctica de maneira autónoma. EFB1.6.1. Procura, procesa e analiza criticamente informacións actuais sobre temáticas vinculadas á actividade física e a corporalidade, utilizando recursos tecnolóxicos. EFB1.6.2. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para afondar sobre contidos do curso, realizando valoracións críticas e argumentando as súas conclusións. EFB1.6.3. Comunica e comparte información e ideas nos soportes e nos contornos apropiados. EFB2.1.1. Elabora composicións de carácter artístico-expresivo, seleccionando os elementos de execución e as técnicas máis apropiadas para o obxectivo previsto, incidindo especialmente na creatividade e na desinhibición. EFB2.1.2. Axusta as súas accións á intencionalidade das montaxes artístico-expresivas, combinando os compoñentes espaciais, temporais e, de ser o caso, de interacción coas demais persoas. EFB3.2.2. Practica de forma regular, sistemática e autónoma actividades físicas co fin de mellorar as condicións de saúde e calidade de vida. EFB3.2.3. Aplica os procedementos para integrar nos programas de actividade física a mellora das capacidades físicas básicas, cunha orientación saudable e nun nivel adecuado ás súas posibilidades. EFB3.2.4. Valora a súa aptitude física nas súas dimensións anatómica, fisiolóxica e motriz, relacionándoas coa saúde.

16. ANEXO RÚBRICAS.

Pequena mostra das rúbricas usadas no curso

EXPOSICIÓN DE TRABALLOS

	INSUFICIENTE (0-4)	CORRECTO (5-6)	BO (7-8)	EXCELENTE (9-10)
Capacidade de comunicación	Expón con dificultade, lee o material e non comunica.	Expón con claridade, algo precipitado e nervioso.	Expón claro e ameno o traballo.	Comunica o traballo ao resto da clase cunha exposición clara, amena e rigurosa.
Medios empregados	So emprega material escrito.	Emprega material escrito e realiza algunha imaxe no taboleiro	Emprega material de fotocopias e imaxes para acompañar a súa exposición	Emprega medios audiovisuais seleccionados para apoio da exposición
Concreción Explicativa	Non concreta ni se entenden algunhas explicación.	Concreta as súas Explicacións.	Concreta as súas explicacións e aclara aspectos expositivos.	Interaciona con preguntas ao resto da clase e explica calquera aspecto que se lle
Claridade na Expresión	Non se entenden moitos aspectos da súa exposición.	Conecta coa aula pero non todos seguen os seus elementos expositivos.	Conecta coa aula e enténdense a maioría dos seus elementos explicativos.	Conecta coa aula e todos poden seguir os elementos expositivos sen dificultade e consegue que os compañeiros fagan

ACROSPORT

	4	3	2	1
A figura se mantiene estática	Sempre e con una boa postura corporal	A mantiene con lixeiros movementos	A realiza pero non a mantén	O intenta e non e capaz
Monta e desmonta a figura	Sempre	Con axuda de material ou compañeiros	As veces	O intenta e non e capaz
Nivel de dificultad de la figura	Avanzado	Medio	Básico	O intenta e non e capaz

VOLEIBOL

	Moi Ben 4	Ben 3	Regular 2	Mal 1
Técnica de saque				
Técnica de antebrazos				
Técnica de dedos				
Implicación no xogo				

SALTOS

	Moi Ben 4	Ben 3	Regular 2	Mal 1
Fase de carreira				
Batida				
Vuelo				
Valoración xeral				

LANZAMENTOS

	Moi Ben 4	Ben 3	Regular 2	Mal 1
Técnica de xabalina (Valoración xeral)				
Xabalina. Distancia				
Técnica de peso (Valoración xeral)				
Peso. Distancia				

PROGRAMACIÓN DIDACTICA DE:

INICIACIÓN Á ACTIVIDADE EMPRENDEDORA E EMPRESARIAL

Curso: 2022/23- 4º eso

Profesora: Ana Isabel González Entenza

Colexio: La Inmaculada. Marín. Pontevedra

ÍNDICE

1.- Contextualización 3
2.- Contribución ao desenvolvemento das competencias.....4
3-Obxectivos específicos..... 8
4.- Concreción dos estándares de aprendizaxe..... 9
5.- Concrecións metodolóxicas..... 18
6.- Materiais e recursos didácticos..... 18
7.-Criterios de avaliación, cualificación e promoción do alumnado. 19
8.- Indicadores de logo para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente.....20
9.- Plans de seguimento das materias pendentes 20
10.- Procedementos para realizar a avaliación inicial.....24
11.- Medidas de atención á diversidade..... 24
12- Concreión dos elememtos transversais.....25
13.- Actividades complementarias e extrescolares..... 25
14.- Mecanismos de revisión da programación en relación cos resultados académicos..... 26
15.- Relación de unidades didácticas..... 29
16. Anexo rúbricas..... 35

PROGRAMACIÓN DE INICIACIÓN Á ACTIVIDADE EMPRENDEDORA E EMPRESARIAL

1-CONTEXTUALIZACIÓN

Un dos fins do noso sistema educativo é o desenvolvemento da capacidade do noso alumnado para desenvolver a creatividade e a iniciativa persoal xunto co espírito emprendedor. Ademais procurarase a capacitación para o exercicio de actividades profesionais e a súa participación na vida económica e laboral.

Segundo o Decreto de Educación Secundaria Obrigatoria de 2007, xorde esta materia coa finalidade de potenciar a alma emprendedora dos nosos alumnos/as, así como relacionalos coa realidade do seu entorno socioeconómico e produtivo.

O espírito emprendedor non debe considerarse só un conxunto de calidades e habilidades co obxectivo de crear unha nova empresa, senón coma unha actitude xeral ante a vida, que poida ser de utilidade tanto nas actividades profesionais como na vida cotiá de toda persoa.

A presente programación está dirixida ao alumnado de 4º ESO- Atopámonos nun aula de 13 alumnos/as. Todo o alumnado escolleu matemáticas aplicadas.

A lingua predominante do alumnado é o castelá.

Deste alumnado tres precisan reforzo educativo no seu proceso de aprendizaxe por déficit de atención e hiperactividade (TDAH) e por dificultades de comprensión e razonamento,

2- CONTRIBUCIÓN DE OBRADOIRO DE INICIATIVAS EMPRENDEDORAS AO LOGRO DAS COMPETENCIAS BÁSICAS.

Entendemos competencias básicas como aquelas aprendizaxes que se consideran imprescindibles e que o alumno/a debe ter fixado ao finalizar esta etapa para o logro da súa realización persoal, o exercicio da cidadanía activa, a súa incorporación satisfactoria á vida adulta e o desenvolvemento dunha aprendizaxe permanente ao longo da vida.
Os ámbitos de competencias básicas identificados son os seguintes:
Competencia en comunicación lingüística
Nesta materia os alumnos e alumnas veranse obrigados e expresar pensamentos, xerar ideas, formar xuízos críticos, dialogar... Ademais de expor, ante os seus compañeiros, os diferentes traballos que vaian creando ao logo do curso, desenvolvendo a expresión oral que será fundamental para o seu futuro laboral.
A modo de relatorio, a continuación, se enumeran os estándares avaliables para cada competencia.

Competencia en comunicación lingüística(CLL).

Estándares avaliables:

IAEEB1.3.3. Describe as bases do sistema da Seguridade Social e as obrigas dos/das traballadores/as e dos/das empresarios/ as dentro deste, así como as prestacións mediante procuras nas web institucionais, valorando a súa acción protectora ante as continxencias cubertas.

IAEEB2.1.3. Describe a relación da empresa proxectada co seu sector, a súa estrutura organizativa e as funcións de cada departamento, e identifica os procedementos de traballo no desenvolvemento do proceso produtivo ou comercial.

IAEEB2.1.4. Elabora documentos para a planificación das funcións da empresa en proxecto, tanto a longo como a curto prazo.

IAEEB2.2.2. Transmite información entre as áreas e a clientela da empresa en proxecto, recoñecendo e aplicando técnicas de comunicación e negociación, e aplicando o tratamento protocolario axeitado mediante medios telemáticos e presenciais.

IAEEB2.3.1. Crea materiais publicitarios e para a difusión dos produtos e/ou servizos obxecto do proxecto, e elabora un plan de comunicación en internet e en redes sociais, aplicando os principios do márquetin.

Competencia matemática (CMCCT):
Será esencial como ferramenta para resolver diferentes problemas relacionados con certos contidos desta materia.
Competencia no coñecemento e a interacción co mundo físico
Esta materia permitiralles coñecer a realidade socoeconómica dos nosos tempos. Aprederán a asumir responsabilidades. Comprenderán que a actividade económica e empresarial ten unha dimensión ética e unha responsabilidade social cada vez máis importante.
Estándares avaliables :

IAEEB1.3.2. Distingue os dereitos e as obrigas que se derivan das relacións laborais, e compróbaos en contratos de traballo e documentos de negociación colectiva.

IAEEB1.3.4. Identifica as situacións de risco laboral máis habituais nos sectores de actividade económica máis salientables no ámbito, e indica os métodos de prevención legalmente establecidos, así como as técnicas de primeiros auxilios aplicables en caso de accidente ou dano.

IAEEB2.1.2. Identifica as características internas e externas da empresa en proxecto, así como os elementos que constitúen o contono específico desta (mercado, provedores/as, clientela, sistemas de produción e/ou comercialización, almacenaxe, etc.).

IAEEB2.1.3. Describe a relación da empresa proxectada co seu sector, a súa estrutura organizativa e as funcións de cada departamento, e identifica os procedementos de traballo no desenvolvemento do proceso produtivo ou comercial.

IAEEB2.1.4. Elabora documentos para a planificación das funcións da empresa en proxecto, tanto a longo como a curto prazo.

IAEEB2.2.1. Manexa como usuario/a de nivel básico aplicacións informáticas de control e seguimento de clientela, provedores/as e outros, aplicando as técnicas básicas de contabilidade, xestión financeira e comercial e administración de persoal, para a organización da información da empresa proxectada.

IAEEB2.2.2. Transmite información entre as áreas e a clientela da empresa en proxecto, recoñecendo e aplicando técnicas de comunicación e negociación, e aplicando o tratamento protocolario axeitado mediante medios telemáticos e presenciais.

IAEEB2.3.1. Crea materiais publicitarios e para a difusión dos produtos e/ou servizos obxecto do proxecto, e elabora un plan de comunicación en internet e en redes sociais, aplicando os principios do márketing.

IAEEB2.3.2. Desenvolve tarefas de produción e/ou comercialización na empresa en proxecto segundo os plans de control prefixados: simulando a toma de decisións para cumprir os prazos e os obxectivos establecidos e propondo melloras, mediante o traballo en equipo.

IAEEB2.3.3. Compila datos sobre os apoios á creación de empresas tanto do contorno próximo como do territorial, estatal ou europeo, e selecciona as posibilidades que se axusten ao proxecto de empresa formulado.

IAEEB3.1.1. Distingue as formas xurídicas das empresas e indica as esixencias de capital e responsabilidades propias de cada tipo.

IAEEB3.1.2. Identifica e enumera as administracións públicas implicadas na posta en marcha de empresas, e compila por vía telemática os principais documentos necesarios para a posta en funcionamento.

Competencia no tratamento da información e competencia dixital (CD):
Para a realización de diferentes traballos que terán que realizar, o alumnado verase obrigado a buscar, obter , procesar e comunicar diferentes tipos de información no campo dixital.
Estándares avaliables:

IAEEB1.1.2. Investiga con medios telemáticos as áreas de actividade profesional do seu contorno, os tipos de empresa que as desenvolven e os postos de traballo en cada unha, razoando os requisitos para o desempeño profesional en cada un deles.

IAEEB2.1.2. Identifica as características internas e externas da empresa en proxecto, así como os elementos que constitúen o contono específico desta (mercado, provedores/as, clientela, sistemas de produción e/ou comercialización, almacenaxe, etc.).

IAEEB2.2.2. Transmite información entre as áreas e a clientela da empresa en proxecto, recoñecendo e aplicando técnicas de comunicación e negociación, e aplicando o tratamento protocolario axeitado mediante medios telemáticos e presenciais.

IAEEB2.3.1. Crea materiais publicitarios e para a difusión dos produtos e/ou servizos obxecto do proxecto, e elabora un plan de comunicación en internet e en redes sociais, aplicando os principios do márketing.

IAEEB2.3.2. Desenvolve tarefas de produción e/ou comercialización na empresa en proxecto segundo os plans de control prefixados: simulando a toma de decisións para cumprir os prazos e os obxectivos establecidos e propondo melloras, mediante o traballo en equipo.

IAEEB2.3.3. Compila datos sobre os apoios á creación de empresas tanto do contorno próximo como do territorial, estatal ou europeo, e selecciona as posibilidades que se axusten ao proxecto de empresa formulado.

Aprender a aprender.

IAEEB3.1.2. Identifica e enumera as administracións públicas implicadas na posta en marcha de empresas, e compila por vía telemática os principais documentos necesarios para a posta en funcionamento.

IAEEB3.2.1. Determina os investimentos necesarios para a posta en marcha dunha empresa, e distingue as principais partidas relacionadas nun balance de situación.

IAEEB3.2.2. Caracteriza de xeito básico as posibilidades de financiamento das empresas, diferenciando o financiamento externo e o interno, a curto e a longo prazo, así como o custo de cada unha e as implicacións na marcha da empresa.

IAEEB3.3.1. Presenta un estudo de viabilidade económico-financeiro a medio prazo do proxecto de empresa, aplicando condicións reais de produtos financeiros analizados e previsións de vendas, segundo un estudo do ámbito mediante unha aplicación informática tipo folla de cálculo, manexando razóns financeiras básicas.

IAEEB3.3.2. Analiza os produtos financeiros máis axeitados de entre as entidades financeiras do ámbito para cada tipo de empresa, valorando o custo e o risco de cada un, e selecciona os máis acaído para o proxecto de empresa.

IAEEB3.3.3. Identifica as obrigas fiscais das empresas segundo a súa actividade e a súa forma xurídica, sinala o funcionamento básico do IAE, IVE, IRPF e IS, e indica as principais diferenzas entre eles.

Competencia para aprender a aprender (CAA).
Os traballos inviduais e en equipo procurarán a libertade creativa do alumnadado, e a súa motivación.
Pola súa mesma natureza as competencias básicas teñen un carácter transversal; polo tanto, cada unha delas obterase a partir do traballo realizado en cada unha das unidades que conforman esta materia.

IAEEB1.1.1. Identifica as calidades persoais, as actitudes, as aspiracións e a formación propias das persoas con iniciativa emprendedora, e describe a actividade dos/das empresarios/as e o seu papel na xeración de traballo e benestar social.
IAEEB1.1.2. Investiga con medios telemáticos as áreas de actividade profesional do seu contorno, os tipos de empresa que as desenvolven e os postos de traballo en cada unha, razoando os requisitos para o desempeño profesional en cada un deles.
AEEB1.2.1. Deseña un proxecto de carreira profesional propia relacionando as posibilidades do ámbito coas calidades e as aspiracións persoais, e valorando a opción do autoemprego e a necesidade de formación ao longo da vida.
IAEEB1.3.4. Identifica as situacións de risco laboral máis habituais nos sectores de actividade económica máis salientables no ámbito, e indica os métodos de prevención legalmente establecidos, así como as técnicas de primeiros auxilios aplicables en caso de accidente ou dano.
IAEEB2.1.1. Determina a oportunidade dun proxecto de empresa, identificando as características e tomando parte na actividade que a empresa desenvolve.
IAEEB2.2.1. Manexa como usuario/a de nivel básico aplicacións informáticas de control e seguimento de clientela, provedores/as e outros, aplicando as técnicas básicas de contabilidade, xestión financeira e comercial e administración de persoal, para a organización da información da empresa proxectada.
IAEEB2.3.2. Desenvolve tarefas de produción e/ou comercialización na empresa en proxecto segundo os plans de control prefixados: simulando a toma de decisións para cumprir os prazos e os obxectivos establecidos e propondo melloras, mediante o traballo en equipo.
IAEEB3.1.4. Selecciona a forma xurídica máis axeitada en cada caso segundo a actividade que se vaia desenvolver, o número de emprendedores/as, o alcance da responsabilidade que se vaia asumir, a complexidade organizativa, a dispoñibilidade financeira e a fiscalidade.
IAEEB3.3.1. Presenta un estudo de viabilidade económico-financeiro a medio prazo do proxecto de empresa, aplicando condicións reais de produtos financeiros analizados e previsións de vendas, segundo un estudo do ámbito mediante unha aplicación informática tipo folla de cálculo, manexando razóns financeiras básicas.
IAEEB3.3.2. Analiza os produtos financeiros máis axeitados de entre as entidades financeiras do ámbito para cada tipo de empresa, valorando o custo e o risco de cada un, e selecciona os máis acaído para o proxecto de empresa.

IAEEB3.3.4. Valora a achega que supón a carga impositiva das empresas á riqueza nacional e ao sostemento das cargas do Estado.

Competencias sociais e cívicas(CSC)

IAEEB1.3.1. Identifica as normas e as institucións que interveñen nas relacións entre os/as traballadores/as e as empresas, en relación co funcionamento do mercado de traballo.

IAEEB1.3.2. Distingue os dereitos e as obrigas que se derivan das relacións laborais, e compróbaos en contratos de traballo e documentos de negociación colectiva.

IAEEB1.3.3. Describe as bases do sistema da Seguridade Social e as obrigas dos/das traballadores/as e dos/das empresarios/ as dentro deste, así como as prestacións mediante procuras nas web institucionais, valorando a súa acción protectora ante as continxencias cubertas.

IAEEB3.1.3. Valora as tarefas de apoio, rexistro, control e fiscalización que realizan as autoridades no proceso de creación de empresas, e describe os trámites que se deben realizar.

Sentido da iniciativa e espíritu emprendedor(CSIEE).

Todos os estándares excepto IAEEB2.2.1, IAEEB3.1.3, IAEEB3.3.4

Conciencia e expresións culturais (CCEC).

Non hai ningún estándar de aprendizaxe relacionado con esta competencia.

3- OBXECTIVOS ESPECÍFICOS.

1. Recoñecer e identificar unha posible idea emprendedora e a forma de explotala.
2. Recoñecer as capacidades asociadas á iniciativa emprendedora.
3. Comprender e valorar a figura do emprendedor, as súas habilidades e capacidades.
4. Desenvolver o espíritu emprendedor.
5. Desenvolver as capacidades de negociación e resolución de problemas.
6. Desenvolver no alumnado
7. habilidades de comunicación
8. Elaborar, planificar e executar un proxecto emprensarial.

.

4-CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

Estándares de aprendizaxe	**Grao mínimo de Consecución do estándar**	**T1**	**T2**	**T3**	**Procedemento de avaliación**	**Instrumento de avaliación**
IAEEB1.1.1. Identifica as calidades persoais, as actitudes, as aspiracións e a formación propias	IAEEB1.1.1. Identifica as calidades persoais, as actitudes, as aspiracións e a formación propias	**X**		.	Análise de produción	Escala de estimación
IAEEB1.1.2. Investiga con medios telemáticos as áreas de actividade profesional do seu contorno, os tipos de empresa que as desenvolven e os postos de traballo en cada unha, razoando os requisitos para o desempeño profesional en cada un deles.	IAEEB1.1.2. Investiga con medios telemáticos as áreas de actividade profesional do seu contorno, os tipos de empresa que as desenvolven e os postos de traballo en cada unha	**X**	**X**	. X	Análise de producións	Rúbrica
IAEEB1.2.1. Deseña un proxecto de carreira profesional propia relacionando as posibilidades do ámbito	IAEEB1.2.1. Deseña un proxecto de carreira profesional propia relacionando as posibilidades do ámbito	**X**	**X**	X	Análise de produción	Escala de estimación

coas calidades e as aspiracións persoais, e valorando a opción do autoemprego e a necesidade de formación ao longo da vida	coas calidades e as aspiracións persoais, e valorando a opción do autoemprego e a necesidade de formación ao longo da vida					
IAEEB1.3.1. Identifica as normas e as institucións que interveñen nas relacións entre os/as traballadores/as e as empresas, en relación co funcionamento do mercado de traballo.	IAEEB1.3.1. Identifica as normas e as institucións que interveñen nas relacións entre os/as traballadores/as e as empresas,	**X**	**X**	. X	Análise de produción	Escala de estimación
IAEEB1.3.2. Distingue os dereitos e as obrigas que se derivan das relacións laborais, e compróbaos en contratos de traballo e documentos de negociación colectiva	IAEEB1.3.2. Distingue os dereitos e as obrigas que se derivan das relacións laborais	**X**	**X**	. **X**	Análise de produción	Escala de estimación
IAEEB1.3.4. Identifica as situacións de risco laboral máis habituais nos sectores de actividade económica máis salientables no ámbito, e indica os métodos de prevención legalmente	IAEEB1.3.4. Identifica as situacións de risco laboral máis habituais	**X**		.	Análise de produción	Escala de estimación

establecidos, así como as técnicas de primeiros auxilios aplicables en caso de accidente ou dano.						
IAEEB2.1.1. Determina a oportunidade dun proxecto de empresa, identificando as características e tomando parte na actividade que a empresa desenvolve.	IAEEB2.1.1. Determina a oportunidade dun proxecto de empresa, identificando as características e tomando parte na actividade que a empresa desenvolve	**X**	**X**	. **X**	Análise de produción	Escala de estimación
IAEEB2.1.2. Identifica as características internas e externas da empresa en proxecto, así como os elementos que constitúen o contorno específico desta (mercado, provedores/as, clientela, sistemas de produción e/ou comercialización, almacenaxe, etc	IAEEB2.1.2. Identifica as características internas e externas da empresa en proxecto, así como os elementos que constitúen o contono específico desta …	**X**	**X**	. **X**	Exposición oral	Rúbrica
IAEEB2.1.3. Describe a relación da empresa proxectada co seu sector, a súa	IAEEB2.1.3. Describe a relación da empresa proxectada co seu sector, a súa estrutura	**X**	**X**	. **X**	Exposición oral	Rúbrica

estrutura organizativa e as funcións de cada departamento, e identifica os procedementos de traballo no desenvolvemento do proceso produtivo ou comercial.	organizativa e as funcións de cada departamento.					
IAEEB2.1.4. Elabora documentos para a planificación das funcións da empresa en proxecto, tanto a longo como a curto prazo	IAEEB2.1.4. Elabora documentos para a planificación das funcións da empresa en proxecto	**X**	**X**	. **X**	Exposición oral	Rúbrica
IAEEB2.2.1. Manexa como usuario/a de nivel básico aplicacións informáticas de control e seguimento de clientela, provedores/as e outros, aplicando as técnicas básicas de contabilidade, xestión financeira e comercial e administración de persoal, para a organización da información da empresa proxectada	IAEEB2.2.1. Manexa como usuario/a de nivel básico aplicacións informáticas de control e seguimento de clientela, provedores/as e outros, aplicando as técnicas básicas de contabilidade, xestión financeira e comercial e administración de persoal, para a organización da información da empresa	**X**	**X**	. **X**	Análise de produción	Rúbrica

AEEB2.2.2. Transmite información entre as áreas e a clientela da empresa en proxecto, recoñecendo e aplicando técnicas de comunicación e negociación, e aplicando o tratamento protocolario axeitado mediante medios telemáticos e presenciais.	Transmite información entre as áreas e a clientela da empresa en proxecto, recoñecendo e aplicando técnicas de comunicación e negociación, e aplicando o tratamento protocolario axeitado mediante medios telemáticos e presenciais.	**X**	**X**	. X	Observación	**Escala de estimación**
IAEEB2.3.1. Crea materiais publicitarios e para a difusión dos produtos e/ou servizos obxecto do proxecto, e elabora un plan de comunicación en internet e en redes sociais, aplicando os principios do márketing.	IAEEB2.3.1. Crea materiais publicitarios e para a difusión dos produtos e/ou servizos obxecto do proxecto, e elabora un plan de comunicación en internet e en redes sociais, aplicando os principios do márketing.	**X**	**X**	. X	Análise de produción	Rúbrica
IAEEB2.3.2. Desenvolve tarefas de produción e/ou comercialización na empresa en proxecto segundo os plans de control prefixados: simulando a toma de decisións	IAEEB2.3.2. Desenvolve tarefas de produción e/ou comercialización na empresa en proxecto segundo os plans de control prefixados.	**x**	**x**	. **x**	Análise de produción	Escala de estimación

para cumprir os prazos e os obxectivos establecidos e propondo melloras, mediante o traballo en equipo						
IAEEB2.3.3. Compila datos sobre os apoios á creación de empresas tanto do contorno próximo como do territorial, estatal ou europeo, e selecciona as posibilidades que se axusten ao proxecto de empresa formulado	IAEEB2.3.3. Compila datos sobre os apoios á creación de empresas tanto do contorno próximo como do territorial, estatal ou europeo	**X**	**X**	. **X**	Análise de produción	Escala de estimación
IAEEB3.1.1. Distingue as formas xurídicas das empresas e indica as esixencias de capital e responsabilidades propias de cada tipo.	IAEEB3.1.1. Distingue as formas xurídicas das empresas	**X**	**X**	. **X**	Análise de produción	Escala de estimación
IAEEB3.1.2. Identifica e enumera as administracións públicas implicadas na posta en marcha de empresas, e compila por vía telemática os principais documentos necesarios para a posta en	IAEEB3.1.2. Identifica e enumera as administracións públicas implicadas na posta en marcha de empresas, e compila por vía telemática os principais documentos necesarios	**X**	**X**	. X	Análise de produción	Escala de estimación

funcionamento	para a posta en funcionamento					
IAEEB3.1.3. Valora as tarefas de apoio, rexistro, control e fiscalización que realizan as autoridades no proceso de creación de empresas, e describe os trámites que se deben realizar	IAEEB3.1.3. Valora as tarefas de apoio, rexistro, control e fiscalización que realizan as autoridades no proceso de creación de empresas, e enumera os trámites que se deben realizar	**X**	**X**	X	Análise de produción	Escala de estimación
IAEEB3.1.4. Selecciona a forma xurídica máis axeitada en cada caso segundo a actividade que se vaia desenvolver, o número de emprendedores/as, o alcance da responsabilidade que se vaia asumir, a complexidade organizativa, a dispoñibilidade financeira e a fiscalidade	IAEEB3.1.4. Selecciona a forma xurídica máis axeitada en cada caso segundo a actividade que se vaia desenvolver, o número de emprendedores/as, o alcance da responsabilidade que se vaia asumir	**X**	**X**	. **X**	Análise de produción	Escala de estimación
IAEEB3.2.1. Determina os investimentos necesarios para a posta en marcha dunha empresa, e distingue as	IAEEB3.2.1. Determina os investimentos necesarios para a posta en marcha dunha empresa	**X**	**X**	. **X**	Análise de produción	Escala de estimación

principais partidas relacionadas nun balance de situación.						
IAEEB3.2.2. Caracteriza de xeito básico as posibilidades de financiamento das empresas, diferenciando o financiamento externo e o interno, a curto e a longo prazo, así como o custo de cada unha e as implicacións na marcha da empresa.	IAEEB3.2.2. Caracteriza de xeito básico as posibilidades de financiamento das empresas, diferenciando o financiamento externo e o interno, a curto e a longo prazo.	**X**	**X**	X	Análise de produción	Escala de estimación
IAEEB3.3.1. Presenta un estudo de viabilidade económico-financeiro a medio prazo do proxecto de empresa, aplicando condicións reais de produtos financeiros analizados e previsións de vendas, segundo un estudo do ámbito mediante unha aplicación informática tipo folla de cálculo, manexando razóns financeiras básicas	IAEEB3.3.1. Presenta un estudo de viabilidade económico-financeiro a medio prazo do proxecto de empresa	**X**	**X**	. **X**	Análise de produción	Escala de estimación

IAEEB3.3.2. Analiza os produtos financeiros máis axeitados de entre as entidades financeiras do ámbito para cada tipo de empresa, valorando o custo e o risco de cada un, e selecciona os máis acaído para o proxecto de empresa.	IAEEB3.3.2. Analiza os produtos financeiros máis axeitados de entre as entidades financeiras do ámbito para cada tipo de empresa.	**X**	**X**	. **X**	Análise de produción	Escala de estimación	.
IAEEB3.3.3. Identifica as obrigas fiscais das empresas segundo a súa actividade e a súa forma xurídica, sinala o funcionamento básico do IAE, IVE, IRPF e IS, e indica as principais diferenzas entre eles	IAEEB3.3.3. Identifica as obrigas fiscais das empresas segundo a súa actividade e a súa forma xurídica	**X**	**X**	. **X**	Análise de produción	Escala de estimación	
IAEEB3.3.4. Valora a achega que supón a carga impositiva das empresas á riqueza nacional e ao sostemento das cargas do Estado	IAEEB3.3.4. Valora a achega que supón a carga impositiva das empresas á riqueza nacional	**X**	**X**	. X	Análise de produción	Escala de estimación	

5- CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS

A metodoloxía será participativa e activa por parte do alumno. Téñense reservadas sesións na aula de informática para favorecer o traballo autónomo dos alumnos e que podan facer as tarefas asociadas a cada estándar que se sinalan no apartado 4. Algunhas desas tarefas son individuais e outras son en grupo. Os productos da súa actividade tamén son variados e hai dende traballos que se recollen no propio caderno de clase a actividades que se recollen en murais, presentacións, videos, informes, … Trátase de que a actividade sexa variada para que o alumno estea motivado cara á materia.

6. MATERIAIS E RECURSOSO DIDÁCTICOS

Relación de materiais e recursos didácticos:

1) Toda clase de material de papelería: cartulinas, post-it, rotuladores…
2) Caderno do alumnado.
3) Ferramentas informáticas: aparte dos propios ordenadores serán de uso na aula diversos programas de textos, folla de cálculo, debuxo, video, pizarra dixital…
4) Teléfonos móviles. Contémplase a posibilidade de utilizar algunha das aplicacións que poden ser instaladas nos teléfonos móviles: captura e edición de video e son, presentacións, …
5) Libros, artigos periodísticos e de revistas e, en xeral cantas fontes impresas poidan ser de utilidade á materia.

7.CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

CONTEXTOS	CCL	CAA	CCEC	CD	CIEE
Taller de investigación	**30%**	**25%**	**25%**	**10%**	**30%**
Taller de creación	**10%**	**25%**	**25%**	**30%**	**25%**
Proba escrita	**40%**	**25%**	**25%**	**10%**	**20%**
Tarefas de clase	**20%**	**25%**	**25%**	**50%**	**25%**

Peso de cada competencia	**35%**	**15%**	**10%**	**25%**	**15%**

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

Probas obxectivas individuais:

Cada avaliación realizarase **unha proba escrita** relacionada coas competencias adquiridas ao longo do trimestre. Puntuarase de 1 a 10 e comprenderá o **40 %** da nota.

Un **60%**reservarase para aqueles **traballos de investigación**, **exposición e creació**n (individuais ou colectivos) que terán que realizar:

- Exposición oral (30%), ante os seus compañeiros sobre o mundo empresarial. No último trimestre deberán realizar o seu proxecto de empresa (nesta exposición o baremo será de 40%).

A documentación elixida, a súa síntese, oratoria e a corrección da mesma, será fundamental na avaliación positiva. A non elaboración da exposicións (ou a súa falta de calidade na elaboración e presentación) suporá a penalización da porcentaxe correspondente (30%).

- A escala de estimación de actividades de aula puntuará un **30%** (agás no último trimestre que será de 20%). Neles, o alumnado, debe presentar os contidos traballados e producidos na clase, as actividades, resumos e fichas que se vaian realizando en cada un dos trimestres que comprenden o curso.

Será necesario unha avaliación positiva (a partir de 5) para superar a materia.

A cualificación final de xuño calcúlase realizando a media das cualificacións trimestrais obtidas polo estudante. Neste cálculo teranse en conta os seguintes puntos:

- Cando a media aritmética das tres avaliacións trimestrais sexa igual ou superior a 5, o alumnado terá superada a materia do curso. Porén, para mellorar esa cualificación media, o alumnado terá a posibilidade de realizar activades ou probas naqueles contextos de aplicación de cualificación máis baixa (sexa ou non aprobado).
- Os alumnos que non acaden un 5 sobre 10, deberán realizar activades ou probas naqueles contextos de aplicación de cualificación non superada.
- O cálculo das notas en xuño, ademais require a avaliación das sete competencias clave. Obtidas as cualificacións, calcúlase a súa media ponderada segundo os perfís competencias da materia dos diferentes cursos da ESO.

PROMOCIÓN

A promoción do alumnado será adoptada de xeito colexiado segundo o disposto no Artigo 8 da Orde do25 de xaneiro de 2022 pola que se actualiza a normativa de avaliación.

8-INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE

O artigo 21 do Decreto 86/2015 prescribe a avaliación dos procesos de ensino e da propia práctica docente, así o recolle tamén o artigo 25 das Instrucións do 30 de xullo 2020 da *Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa*. Esta avaliación é fundamental para valorar os resultados obtidos e coñecer cales son as circunstancias e elementos da nosa programación positivos e cales, pola contra, dificultan a consecución dalgunhas CC e obxectivos. A práctica docente é avaliada de modo continuo. Os instrumentos empregados son o anecdotario de aula, as escalas de valoración numérica con indicadores de logro para os procesos de ensino-aprendizaxe aplicadas ao finalizar cada trimestre, as actas das reunións do Dpto., celebradas cunha periodicidade mensual para realizar unha análise do progreso académico dos estudantes, o seguimento da programación e comentar as conclusións da Comisión de Coordinación Pedagóxica (CCP).

PROCESO DE ENSINO	1	2	3	4
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.				
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe.				
3. Conseguiuse motivar para lograr a actividade intelectual do alumnado.				
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.				
5. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.				
6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.				
7. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado				

con NEAE.				
8. Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
9. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.				
10. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.				
11. Dáse un peso real á observación do traballo na aula.				
12. Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.				

LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.

PROCESO PRÁCTICA DOCENTE	1	2	3	4
1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.				

2. Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.				
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.				
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.				
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
6. Combínase o traballo individual e en equipo.				
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.				
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				
9. Incorpóranse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe.				
10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.				
11. Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos.				
12. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección das probas, traballos.				

13. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.				
14. Adecuación, logo da súa aplicación, das ACS propostas e aprobadas.				
15. As medidas de apoio, reforzo, etc. están claramente vinculadas aos estándares.				

LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.

9.- PLANS DE SEGUIMENTO DAS MATERIAS PENDENTES.

Non procede para esta materia en 4ºESO

10.- PROCEDEMENTOS PARA A REALIZACIÓN DA AVALIACIÓN INICIAL

A avaliación inicial ten como obxectivo fundamental analizar, antes de iniciar un proceso de ensino-aprendizaxe, a situación de cada estudante. Na avaliación inicial pódense diagnosticar aspectos como as concepcións alternativas, as estratexias espontáneas de razoamento, as experiencias persoais e os hábitos e actitudes que determinan, en boa medida, o sentido da aprendizaxe.

Durante a avaliación inicial do presente curso analizarase con especial interés a competencia TIC dos estudantes, cómpre coñecer as destrezas do alumnado no uso do ordenador para garantir que son capaces de continuar a súa formación no hipotético caso de ter que realizar o ensino a distancia.

11. **MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE**

MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

As medidas que se levan a cabo son:

- Ordinarias:
  - Adaptación dos tempos, instrumentos e procedementos de avaliación.
  - Reforzo educativo.

Actividades de reforzo: O alumnado con máis dificultades de aprendizaxe traballará sobre contidos mínimos das unidades didácticas para acadar or obxectivos mínimos. Teranse sempre en conta os protocolos establecidos pola Xunta de Galicia para o alumnado de necesidades específicas de apoio educativo.

  - Emprego das TIC.
  - Traballo cooperativo. Contribúe ao desenvolvemento de habilidades comunicativas, traballo en grupo e flexivilidade de pensamento.
  - Titoría entre iguais.
  - Aprendizaxe por proxectos.
  - Traballo en equipo. Favorece o desenvolvemento de habilidades sociais e a inclusión.

- Extraordinarias:
  - Adaptacións curriculares significativas.
  - Atención educativa ao alumnado, que por circunstancias diversas, presenta dificultades para unha asistencia continuada ao centro educativo.

Con aqueles alumnos e alumnas que presenten unha situación de desventaxe académica a causa dunha enfermidade de larga duración ou de períodos de hospitalización continuos, tomaranse as medidas máis axeitadas para cada caso adaptándose en todo momento á situación e respectando os tempos que veñan dados polas secuelas da enfermidade.

Os métodos de avaliación terán en conta a diversidade de necesidades do alumnado presente na aula.

12.CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS.

Tendo en conta o carácter da materia se considera que os elementos TIC e de ética nos negocios podrían ser unha boa opción

13.- ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Expoñeremos e presentaremos ao alumnado actividades que favorezan a súa iniciación e formación no mundo laboral e empresarial:

_ Cita en Pont-Up Store Pontevedra, feria de emprendemento.

- Propostas da Camara de comercio.

- Visita e charla con emprendedores locais.

14.- MECANISMOS DE REVISIÓN DA PROGRAMACIÓN EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS.

Tal e como establece o artigo 25 das Instrucións do 30 de xullo 2020 da *Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa* é prescritivo avaliar a PD para realizar as modificacións que se estimen oportunas no curso seguinte co obxectivo de mellorala e adaptala ás necesidades do alumnado e do proceso de ensino.

A programación é revisada antes do comezo de curso para incorporar aquelas conclusións da Memoria Final do curso 2021/2022 que se consideren relevantes. Durante o curso, o estudo dos resultados académicos e a análise das súas causas permite establecer medidas correctoras. Nas reunións de Departamento trimestral realizarase un seguimento do nivel de cumprimento das programacións. As modificacións que se deriven desta análise serán acordadas polo Dpto. e quedarán reflectidas nunha acta sendo tamén incluídas na Memoria Final.

1.- Nas sesións de avaliación trimestral e tendo en conta os resultados académicos faremos constar en acta os seguintes aspectos:

- Análise estadístico dos resultados xerais do grupo e valoración dos mesmos.
- Casos particulares analizados e medidas a adoptar.
- Clima de traballo na aula.
- Valoración dos apoios e reforzos.

- Grao de desenvolvemento das competencias en xeral.
- Compromisos para a seguinte avaliación.

2.- Ao remate do curso e como parte da Memoria Final revisarase a programación tendo en conta:

- Unidades non impartidas e as causas que o impediron.
- As modificacións introducidas.
- As propostas de mellora a ter en conta no próximo curso.
- Os resultados académicos e as posibles causas que afectaron negativamente.
- A valoración dos recursos, medidas de atención á diversidade aplicadas e actividades complementarias.
- As conclusións obtidas na avaliación.

INDICADORES DE LOGRO	**1**	**2**	**3**	**4**
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas ou proxectos a partir dos elementos do currículo.				
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas / temas / proxectos.				
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.				
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades, temas ou proxectos.				
5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.				
6. Asignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.				

7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.				
8. Asociación de cada estándar cos elementos transversais a desenvolver.				
9. Fixación dunha estratexia metodolóxica común para todo o departamento.				
10. Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
11. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
12. Adecuación do libro de texto .				
13. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.				
14. Adecuación da proba de avaliación inicial, elaborada a partir dos estándares.				
15. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos.				
16. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.				
17. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final.				
18. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria.				
19. Adecuación dos criterios establecidos para o seguimento de materias pendentes.				
20. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación desas materias pendentes.				
21. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				
22. Adecuación dos programas de apoio, recuperación, vinculados aos estándares.				

23. Adecuación das medidas específicas de atención ao alumnado con NEAE.				
24. Grao de desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas.				
25. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos.				
26. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre os criterios de promoción.				
27. Adecuación do seguimento e da revisión da programación ao longo do curso.				
28. Contribución desde a materia ao plan de lectura do centro.				
29. Grao de integración das TIC no desenvolvemento da materia.				
LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.				

15.RELACIÓN DE UNIDADES DIDÁCTICAS.

UNIDADES DIDÁCTICAS	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

UD 1 INICIATIVA EMPRENDEDORA	. IAEEB1.1.1. Identifica as calidades persoais, as actitudes, as aspiracións e a formación propias das persoas con iniciativa emprendedora, e describe a actividade dos/das empresarios/as e o seu papel na xeración de traballo e benestar social
UD 1	AEEB2.1.2. Identifica as características internas e externas da empresa en proxecto, así como os elementos que constitúen o contono específico desta (mercado, provedores/as, clientela, sistemas de p r o d u c i ó n e / o u c o m e r c i a l i z a c i ó n , almacenaxe, etc.).
UD 1	IAEEB1.1.2. Investiga con medios telemáticos as áreas de actividade profesional do seu contorno, os tipos de empresa que as desenvolven e os postos de traballo en cada unha, razoando os requisitos para o desempeño profesional en cada un deles.
	IAEEB2.2.1. Manexa como usuario/a de nivel básico aplicacións informáticas de control e seguimento de clientela, provedores/as e outros, aplicando as técnicas básicas de contabilidade, xestión financeira e comercial e administración de persoal, para a organización da información da empresa proxectada.
UD2 HABILIDADES SOCIALES: EL EQUIPO DE TRABAJO	AEEB1.3.1. Identifica as normas e as institucións que interveñen nas relacións entre os/as traballadores/as e as empresas, en relación co funcionamento do mercado de traballo.
UD 3 HABILIDADES SOCIALES:LA COMUNICACIÓN	IAEEB1.3.2. Distingue os dereitos e as obrigas que se derivan das relacións laborais, e compróbaos en contratos de traballo e documentos de negociación colectiva.

UD 3	IAEEB2.1.2. Identifica as características internas e externas da empresa en proxecto, así como os elementos que constitúen o contono específico desta (mercado, provedores/as, clientela, sistemas de p r o d u c i ó n e / o u c o m e r c i a l i z a c i ó n , almacenaxe, etc.)
UD 4 HABILIDADES DE DIRECCIÓN	IAEEB2.2.1. Manexa como usuario/a de nivel básico aplicacións informáticas de control e seguimento de clientela, provedores/as e outros, aplicando as técnicas básicas de contabilidade, xestión financeira e comercial e administración de persoal, para a organización da información da empresa proxectada.
UD 5 HABILIDADES DE DIRECCIÓN	IAEEB2.1.3. Describe a relación da empresa proxectada co seu sector, a súa estrutura organizativa e as funcións de cada departamento, e identifica os procedementos de traballo no desenvolvemento do proceso produtivo ou comercial.
UD 5	IAEEB2.2.1. Manexa como usuario/a de nivel básico aplicacións informáticas de control e seguimento de clientela, provedores/as e outros, aplicando as técnicas básicas de contabilidade, xestión financeira e comercial e administración de persoal, para a organización da información da empresa proxectada.
UD 5	IAEEB2.2.2. Transmite información entre as áreas e a clientela da empresa en proxecto, recoñecendo e aplicando técnicas de comunicación e negociación, e aplicando o tratamento protocolario axeitado mediante medios telemáticos e presenciais.
UD 6 EL EMPRENDEDOR EN LA SOCIEDAD	IAEEB1.3.3. Describe as bases do sistema da Seguridade Social e as obrigas dos/das traballadores/as e dos/das empresarios/as dentro deste, así como as prestacións mediante procuras nas web institucionais, valorando a súa acción protectora ante as continxencias cubertas.

U 6	IAEEB2.3.3. Compila datos sobre os apoios á creación de empresas tanto do contorno próximo como do territorial, estatal ou europeo, e selecciona as posibilidades que se axusten ao proxecto de empresa formulado.
UD 6	IAEEB2.2.1. Manexa como usuario/a de nivel básico aplicacións informáticas de control e seguimento de clientela, provedores/as e outros, aplicando as técnicas básicas de contabilidade, xestión financeira e comercial e administración de persoal, para a organización da información da empresa proxectada.
U 6	IAEEB3.1.3. Valora as tarefas de apoio, rexistro, control e fiscalización que realizan as autoridades no proceso de creación de empresas, e describe os trámites que se deben realizar.
UD 7 LAIDEA EMPRENDEDORA	IAEEB1.2.1. Deseña un proxecto de carreira profesional propia relacionando as posibilidades do ámbito coas calidades e as aspiracións persoais, e valorando a opción do autoemprego e a necesidade de formación ao longo da vida.
UD 7	IAEEB2.1.1. Determina a oportunidade dun proxecto de empresa, identificando as características e tomando parte na actividade que a empresa desenvolve.
UD 7	IAEEB2.2.1. Manexa como usuario/a de nivel básico aplicacións informáticas de control e seguimento de clientela, provedores/as e outros, aplicando as técnicas básicas de contabilidade, xestión financeira e comercial e administración de persoal, para a organización da información da empresa proxectada.

U 7	IAEEB3.1.2. Identifica e enumera as administracións públicas implicadas na posta en marcha de empresas, e compila por vía telemática os principais documentos necesarios para a posta en funcionamento
U 7	IAEEB2.1.4. Elabora documentos para a planificación das funcións da empresa en proxecto, tanto a longo como a curto prazo
UD 8 PLANIFICACIÓN DEL PROYECTO : INVESTIGACIÓN DE MERCADOS	IAEEB1.2.1. Deseña un proxecto de carreira profesional propia relacionando as posibilidades do ámbito coas calidades e as aspiracións persoais, e valorando a opción do autoemprego e a necesidade de formación ao longo da vida.
U 8	IAEEB2.1.1. Determina a oportunidade dun proxecto de empresa, identificando as características e tomando parte na actividade que a empresa desenvolve.
U8	IAEEB2.1.1. Determina a oportunidade dun proxecto de empresa, identificando as características e tomando parte na actividade que a empresa desenvolve.
U8	IAEEB3.2.1. Determina os investimentos necesarios para a posta en marcha dunha empresa, e distingue as principais partidas relacionadas nun balance de situación.

U8	IAEEB3.3.1. Presenta un estudo de viabilidade económico-financeiro a medio prazo do proxecto de empresa, aplicando condicións reais de produtos financeiros analizados e previsións de vendas, segundo un estudo do ámbito mediante unha aplicación informática tipo folla de cálculo, manexando razóns financeiras básicas.
U 9 PLAN DE MARKETING	IAEEB2.3.1. Crea materiais publicitarios e para a difusión dos produtos e/ou servizos obxecto do proxecto, e elabora un plan de comunicación en internet e en redes sociais, aplicando os principios do márketing.
U 9	IAEEB3.1.1. Distingue as formas xurídicas das empresas e indica as esixencias de capital e responsabilidades propias de cada tipo
U 10 PLAN DE RECCURSOSO HUMANOS	IAEEB3.3.2. Analiza os produtos financeiros máis axeitados de entre as entidades financeiras do ámbito para cada tipo de empresa, valorando o custo e o risco de cada un, e selecciona os máis acaído para o proxecto de empresa.
U 10	IAEEB3.3.3. Identifica as obrigas fiscais das empresas segundo a súa actividade e a súa forma xurídica, sinala o funcionamento básico do IAE, IVE, IRPF e IS, e indica as principais diferenzas entre eles.
U 10	IAEEB3.1.4. Selecciona a forma xurídica máis axeitada en cada caso segundo a actividade que se vaia desenvolver, o número de emprendedores/as, o alcance da responsabilidade que se vaia asumir, a complexidade organizativa, a dispoñibilidade financeira e a fiscalidade.

U 10	IAEEB1.3.4. Identifica as situacións de risco laboral máis habituais nos sectores de actividade económica máis salientables no ámbito, e indica os métodos de prevención legalmente establecidos, así como as técnicas de primeiros auxilios aplicables en caso de accidente ou dano.
U 11 PLAN ECONÓMICO FINANCIERO	IAEEB3.3.4. Valora a achega que supón a carga impositiva das empresas á riqueza nacional e ao sostemento das cargas do Estado.
	IAEEB3.2.2. Caracteriza de xeito básico as posibilidades de financiamento das empresas, diferenciando o financiamento externo e o interno, a curto e a longo prazo, así como o custo de cada unha e as implicacións na marcha da empresa.

16. ANEXO RUBRICAS

Competencia SENTIDO DA INICIATIVA E ESPÍRIO EMPRENDEDOR

Competencia SE... EMPRENDEDOR	4	3	2	1
Responsabilidade nos prazos de entrega 25%	Sempre cumpre os prazos de entrega das tarefas plantexadas (exercicios traballos, exposicións...)	Case sempre cumpre os prazos de entrega das tarefas plantexadas (exercicios traballos, exposicións...)	Poucas veces cumpre os prazos de entrega das tarefas plantexadas (exercicios traballos, exposicións...)	Case nunca cumpre os prazos de entrega das tarefas plantexadas (exercicios traballos, exposicións...)
Reflexión e autoavaliación 25%	Ten una predisposición para aprender dos erros e extraer conclusións . A súa autoavaliación é moi produtiva.	Fai case sempre reflexión dos erros cometidos. A súa autoavalisción é bastante produtiva	Fai reflexión dos erros cometidos de xeito moi puntual. A súa autoevaliación non é demasiado produtiva.	Non fai case nunca ningún tipo de autoavaliación nin reflexión sobre os seus erros.
Aportación de ideas (iniciativas) 25%	As súas aportacións son creativas e coherentes no contexto correspondente	As súas ideas son ben recibidas e coherentes pero pouco innovadoras	As súas aportacións son escasas e as poucas que plantexa non son loxicas	Non aporta case ningunha idea
Implicación e participación 25%	Implícase tanto que incluso lidera a execución e organización das tarefas	Participa activamente pero non leva o peso da execución e organización das tarefas	Implícase e participa pouco na execución e organización das tarefas	Non se implica apenas execución e organización das tarefas

Competencia DIXITAL

Competencia DIXITAL	4	3	2	1
Elaboración ,produción e presentación de traballos empregando as TICs 25%	Elabora, produce e presenta traballos en distintos formatos: presentacións on line, procesador de textos, maquetacións e follas de cálculo respectando as autorías.	Elabora, produce e presenta traballos en distintos formatos: Presentacións, procesador de textos	Emprega un procesador de textos para elaborar os seus traballos.	Emprega con axuda o procesador de textos para elaborar un traballo.
Uso das TIC para obter, avaliar e almacenar información 25%	Emprega os buscadores con seguridade, usa ferramentas para facilitar as buscas e que sexan efectivas e almacena a información na nube.	Emprega os buscadores e páxinas colaborativas respectando as autorías e almacena información na nube	Busca na rede empregando palabras clave e almacena a información en pen drive e cartafoles.	Busca de forma guiada en google e selecciona a información e a almacena en cartafoles
Comunicarse e participar en redes de colaboración a través de internet. 25%	Emprega contornos de colaboración para a elaboración de traballos e usa internet como vía de comunicación	Comunícase a través de correos electrónicos e emprega caixas de correos.	Participa nos bloguas do colexio comentando entradas. Redacta un mail con axuda	Publica -con axuda- nos bloguas do colexio e valora a posibilidade de comunicarse por correo electrónico.
Emprego das TIC como alternativa de ocio de forma responsable 25%	Elabora vídeos e fotomontaxes, consume música respectando os dereitos de autor e usa as plataformas de vídeo e videoxogos con responsabilidade.	Elabora vídeos e fotomontaxes con algo de axuda, consume música respectando os dereitos de autor e usa as plataformas de vídeo e videoxogos con responsabilidade.	Elabora vídeos e fotomontaxes con axuda, consume música respectando os dereitos de autor e usa as plataformas de vídeo e videoxogos de forma dirixida.	Xoga en plataformas elixidas polo mestre e busca con axuda vídeos e música

RÚBRICA IE						
Alumna/o:					1ª / 2ª / 3ª AV	Curso 20 /
Apartado avaliable	Competecia	Grao de desenvolvemento				Cualificación
		NIVEL 4	**NIVEL 3**	**NIVEL 2**	**NIVEL 1**	
Expresión oral fluída e clara	CCL	Exprésase oralmente con fluidez e claridade de maneira sobresaínte.	Exprésase oralmente con fluidez e claridade.	Aínda que fai o esforzo, a súa expresión oral non é fluída nin clara.	A súa expresión oral non é nin fluída nin clara e non fai o esforzo de mellorar.	
Concreción e concisión na exposición	CCL CAA	Argumenta con concreción e concisión empregando a linguaxe técnica propia do tema que desenvolve e por riba do nivel da materia.	É concreto na súa exposición e emprega a linguaxe técnica propia da materia.	Cústalle concretar e emprega unha linguaxe pouco técnica.	O seu argumento é disperso e a linguaxe empregada non é propia da materia nin do nivel.	
Grao de investigación persoal	CAA CSIEE CMCCT CD CCEC	Traballa activamente e con iniciativa persoal aportando información veraz e contrastada.	Traballa seguindo as directrices dos compañeiros aportando información veraz e contrastada.	Traballa aportando pouca información e non contrastada.	Non traballa con continuidade e non fai aportacións significativas ao grupo.	
Complexidade na produción	CAA CSIEE CMCCT CD CCEC	O produto é moi orixinal e o seu acabado está moi elaborado. Emprega recursos tecnolóxicos ben planificados. Tivo en conta cuestións medioambientais á hora de elexir os materiais..	O acabado do produto está ben elaborado. Emprega recursos tecnolóxicos planificados. Tivo en conta cuestións medioambientais á hora de elexir materiais, se é o caso.	O traballo é moi sinxelo e os recursos tecnolóxicos empregados pouco planificados. Tivo en conta cuestións medioambientais á hora de elexir materiais, se é o caso.	O traballo é frouxo, os recursos tecnolóxicos pouco planificados. Obviou cuestións medioambientais á hora de elexir materiais, se é o caso.	
Interacción co grupo: coordinación e organización do traballo	CAA CSC	Respecta as decisións do grupo e aporta ideas para o beneficio común.	Aínda que respecta as decisións do grupo, non aporta ideas para o beneficio común.	Cóstalle respectar as decisións dos compañeiros e intenta impoñer as súas ideas.	Poucas veces respecta as decisións do grupo e non aporta ideas propias.	

Profesora: Ana Isabel González Entenza

PROGRAMACIÓN 2022/23 – 4º ESO. La Inmaculada. (Marín)

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

ETAPA:

Educación Secundaria

CURSO: 2ºe 4º ESO

MATERIA: Relixión católica

PROFESORADO:

ROBERTO BRIZ CID

CURSO: 2021-2022

CURSO:

2ºESO

MATERIA
:

Relixión Católica

INDICE

1.-INTRODUCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN
2.-CONTRIBUCIÓN DA MATERIA AO LOGRO DAS COMPETENCIAS BÁSICAS.
3.- OBXECTIVOS DA ETAPA
4.- VINCULACIÓN ENTRE OBXECTIVOS, CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN,ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE. RELACIÓN COAS COMPETENCIAS CLAVE
5.- INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE. GRAO DECONSECUCIÓN
6.- TEMPORIZACIÓN CONTIDOS
7.-METODOLOXÍA DIDÁCTICA
8.-MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS (Biblia, apuntes, fichas…)9.- AVALIACIÓN
9.1.- Concepto e metodoloxía de avaliación
9.2.- Procedementos e instrumentos de avaliación xerais
9.3.- Avaliación do ensino e práctica docente
9.4.- Avaliación en relixión católica
9.4.1.- Instrumentos de avaliación.
9.4.2.- Criterios de cualificación
10. DIRECTRICES E INSTRUMENTOS PARA A REALIZACIÓN DA AVALIACIÓN INICIAL11.- ACTIVIDADES DE RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN MATERIAS PENDENTES
12.-MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE
13.-EDUCACIÓN EN VALORES
14.-RELACIÓN CO PLAN DE CONVIVENCIA
15.-RELACIÓN CON PLAN TIC
16.-RELACIÓN CO PROXECTO LECTOR
17.-RELACIÓN CO PROXECTO LINGÜÍSTICO
18.-RELACIÓN CO PROXECTO DE ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES
19.-CRITERIOS PARA AVALIAR A PROGRAMACIÓN EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.

1.-INTRODUCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

CONTEXTUALIZACIÓN 2º ESO-A

A presente programación está dirixida ao alumnado de 2º ESO-A. Atopámonos nun aula de 24 alumnos, dos cales dezasete son mulleres e sete son homes.

A lingua predominante do alumnado é o castelá.

En canto o análise dos resultados do curso anterior hai tres rapazas e catro rapaces que non acadaron os obxectivos suficientemente, do cales un alumno é repetidor, un rapaz e dúas rapazas promocionaron por imperativo legal, un alumno promocionou cunha suspensa e un alumno e unha alumna con dúas suspensas.

O profesorado que imparte docencia neste curso é:

Dpto. de ciencias: José M. Rivadulla Pereira, José Blanco Barros e Narciso Valle Campos.

Dpto. de linguas: Begoña Diz Magariños, Mª del Carmen Fdez Villar e Mª Reyes Rosales Aldao.

Dpto. artística: Mar Castro-Rial, Elena F. Sobral e Javier Medrano.

Dpto. relixión: Roberto Briz Cid.

Outros aspectos relevantes:

Deste alumnado seis precisan reforzo educativo no seu proceso de aprendizaxe por circunstancias diversas: dous rapaces con trastorno por déficit de atención e hiperactividade (TDAH predominio inatento), dúas rapazas con dificultades de aprendizaxe debido a problemas de razonamento lóxico-matemático e comprensión. Unha alumna con descoñecemento do idioma que se incorporou o curso 20-21 procedente de Ghana. Hai un rapaz con dificultades de aprendizaxe por lagoas de coñecemento.

Hai tres rapaces e tres rapazas exentos da segunda lingua estranxeira, francés.

CONTEXTUALIZACIÓN 2º ESO-B

A presente programación está dirixida ao alumnado de 2º ESO-B. Atopámonos nun aula de 24 alumnos, dos cales trece son mulleres e once son homes.

A lingua predominante do alumnado é o castelá.

En canto o análise dos resultados do curso anterior hai catro rapazas e dous rapaces que non acadaron os obxectivos suficientemente, do cales unha alumna é repetidora, unha rapaza promocionou por imperativo legal con catro suspensas, un alumno promocionou cunha suspensa e o resto con dúas suspensas.

O profesorado que imparte docencia neste curso é:

Dpto. de ciencias: Mª Mar López e José Blanco Barros.

Dpto. de linguas: Ana I. González Entenza, Mª del Carmen Fdez Villar e Mª Reyes Rosales Aldao.

Dpto. artística: Mar Castro-Rial, Elena F. Sobral e Javier Medrano.

Dpto. relixión: Roberto Briz Cid.

Outros aspectos relevantes:

Deste alumnado seis precisan reforzo educativo no seu proceso de aprendizaxe por circunstancias diversas: unha rapaza con trastorno por déficit de atención e hiperactividade (TDAH predominio inatento), unha rapaza e un rapaz con dificultades de aprendizaxe nas linguas, unha alumna con descoñecemento do idioma que se incorporou o curso pasado procedente de Ghana. Hai tres rapaces con trastorno do espectro autista TEA, asperger.

Hai catro rapazas exentas da segunda lingua estranxeira, francés.

2.-CONTRIBUCIÓN DA MATERIA AO LOGRO DAS COMPETENCIAS BÁSICAS.

Na descrición do modelo competencial inclúese o marco de descritores competenciais, no que aparecen os contidos reconfigurados desde un enfoque de aplicación que facilita o adestramento das competencias; lembremos que estas non se estudan, nin se ensinan: adéstranse. Para iso, é necesaria a xeración de tarefas de aprendizaxe que permitan ao alumnado a aplicación do coñecemento mediante metodoloxías de aula activas.

Abordar cada competencia de xeito global en cada unidade didáctica é imposible; debido a iso , cada unha destas divídese en indicadores de seguimento (entre dous e cinco por competencia), grandes piares que permiten describila dun xeito máis preciso; dado que o carácter destes é aínda moi xeral, o axuste do nivel de concreción esixe que os devanditos indicadores se dividan, á súa vez, no que se denominan descritores da competencia, que serán os que «describan» o grao competencial do alumnado. Por cada indicador de seguimento atoparemos entre dous e catro descritores, cos verbos en infinitivo.

En cada unidade didáctica cada un destes descritores concrétase en desempeños competenciais, redactados en terceira persoa do singular do presente de indicativo. O desempeño é o aspecto específico da competencia que se pode adestrar e avaliar de xeito explícito; é, polo tanto, concreto e obxectivable. Para o seu desenvolvemento, partimos dun marco de descritores competenciais definido para o proxecto e aplicable a todas as materias e cursos da etapa.

Respectando o tratamento específico nalgunhas áreas, os elementos transversais, como a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e a comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional, traballaranse desde todas as áreas, posibilitando e fomentando que o proceso de ensinanza-aprendizaxe do alumnado sexa o máis completo posible.

Por outra parte, o desenvolvemento e a aprendizaxe dos valores, presentes en todas as áreas, axudarán a que os nosos alumnos e alumnas aprendan a desenvolverse nunha sociedade ben consolidada na que todos poidamos vivir, e en cuxa construción colaboren.

A diversidade dos nosos alumnos e alumnas, cos seus estilos de aprendizaxe diferentes, deberanos conducir a traballar desde as diferentes potencialidades de cada un deles, apoiándonos sempre nas súas fortalezas para poder dar resposta ás súas necesidades.

Na área de Relixión católica

A presencia do ensino relixioso na escola responde, en primeiro lugar, á importancia que esta asignatura ten dentro da educación para que o alumno poida conseguir un desenrolo pleno e integral da súa personalidade. A necesidade de sentido do ser humano é unha evidencia á que a escola necesariamente debe dar resposta. A educación da dimensión relixiosa é parte fundamental para a maduración da persoa. Non podería existir unha formación integral e, por tanto, unha educación de calidade, se non permitise o desenrolo de todas as dimensións inherentes ao ser humano , entre as que se atopa a relixiosa. Esta capacidade básica da persoa adquire o seu auténtico cumprimento cando se descobre o sentido da vida. A ensinanza da relixión católica nos centros escolares axudará aos estudantes a ensanchar os espazos da racionalidade e adoptar unha actitude de apertura ao sentido relixioso da vida, sexa cal sexa a súa manifestación concreta.

A Declaración Universal de Dereitos Humanos de 1948, recoñece a liberdade relixiosa de persoas e pobos. Pola

súa parte, a Constitución Española non só recoñece a liberdade relixiosa e garantiza " o dereito que asiste aos pais para que os seus fillos reciban a formación relixiosa e moral que esté dacordo coas súas convicciónsˮ no artigo 27.3. Un dereito que tamén forma parte de tratados internacionais recoñecidos pro España como o Pacto Internacional de Dereitos Económicos Sociais e Culturais no artigo 13.3 e a carta dos Dereitos Fundamentais da Unión Europea; artigo 14.3, entre outros.

A igrexa, como se recolle no número 2 da Gravissimun Educationis, realizou continuos esforzos para favorecer que a formación relixiosa se imparta no ámbito escolar, como contribución decisiva á formación integral da persoa. Por ese motivo, a Santa Sé suscribíu un Acordo internacional con Estado Español sobre Ensino e Asuntos Sociais, firmado o 3 de xaneiro de 1979, onde se otorga a competencia para elaborar o currículo da asignatura de Relixión e Moral católica á xerarquía eclesiástica (art.6)

O ensino da relixión católica na escola responde á necesidade de respectar e ter en conta o conxuntode valores e significados nos que a persoa naceu como hipótese explicativa da realidade e que se denomina tradición.

Para isto, a relixión católica pretende contribuír á educación integral do estudante en dúas direccións. Por unha parte, responde á dimensión relixiosa de todo ser humano e, por outra, introdúceo na realidade á luz dunha hipótese ofrecida por unha historia e unha tradición. Deste modo, promóvese o recoñecemento dun sentido da existencia dunha maneira coherente co propio desenrolo psico - evolutivo do alumnado.

A lei Orgánica 8/2013, de 9 de decembro, para a Mellora da Calidade Educativa, no artigo 6.1 define o currículo como a regulación dos elementos que determinan os procesos de ensino e aprendizaxe para cada unha das ensinanzas. Por iso, o contido do currículo parte da experiencia humana e se desenrole de maneira respectuosa coas etapas de desenrolo infantil e adolescente, colaborando, neste sentido, coas aprendizaxes instrumentais e transversais propios de cada etapa educativa.

O desenrolo do currículo estrutúrase en catro grandes bloques que pretenden recoller o saber antropolóxico cristián acumulado ao longo dos séculos. Eses bloques parten do sentido relixioso do home, continúan co estudo da revelación; Deus maniféstase ao home e faino nunha historia concreta, con personaxes e situacións que o alumnado debe coñecer e que contribuirán á súa comprensión do mundo. Dita revelación culmina en Xesucristo e a mensaxe evanxélica, centro do terceiro bloque do currículo e eixo vertebrador da asignatura. Por último, estúdase a Igrexa como manifestación da presenza continuada de Xesucristo na historia. É convinte subliñar, por tanto, que lonxe dunha finalidade catequética ou de adoctrinamento, a ensinanza da relixión católica ilustra aos estudantes sobre a identidade do cristianismo e a vida cristiana.

A estrutura do currículo de Educación Secundaria intenta poñer de manifesto a profunda unidade e harmonía da iniciativa creadora e salvífica de Deus. O primeiro bloque parte dos datos máis evidentes: a constatación da realidade das cousas e os seres vivos, de modo especial o home. Imponse a súa existencia como dato evidente. Nun segundo paso, se a persoa non se queda no primeiro impacto ou simple constatación da súa existencia, ten que recoñecer que as cousas, os animais e o ser humano non se dan o ser a si mesmos. Logo Outro os fai ser, chámaos á vida e mantena. Por iso, a realidade en canto tal é signo de Deus, fala da Súa existencia.

A iniciativa creadora de Deus ten unha finalidade: establecer unha relación de amizade co home. É dicir, Deus creou ao ser humano para que sexa feliz en relación con El. Os relatos bíblicos da Creación e o Paraíso exemplifican a finalidade da creación da persoa e do mundo enteiro para o seu servizo. Da súa orixe creatural e da súa chamada a participar na amizade con Deus xurde a súa dignidade inviolable.

Non obstante, o ser humano pretende apropiarse do don de Deus prescindindo de El. Nesto consiste o pecado. Este rechazo de Deus ten como consecuencia no ser humano a imposibilidade de ser feliz. Dado que a súa natureza está feita para o ben, a súa experiencia do mal e de límite faille botar de menos a plenitude que el non pode darse por si mesmo e busca dalgún modo restablecer a relación con Deus. Esta necesidade do ben, o desexo de Infinito que caracteriza ao ser humano exprésase nas relixión como búsqueda do Misterio.

A esta búsqueda humana Deus responde manifestándose na historia. Para iso, elixe un home, Abrahán, do que formará o pobo de Israel, con quen establece unha alianza no monte Sinaí. A través de feitos e palabras Deus irá dándose a coñecer aos homes dese pobo. Todo ese acontecer histórico da manifestación de Deus está recollido nos libros sagrados da Biblia. Neste conxunto de libros non só se recolle as diferentes intervencións de Deus na historia , senon tamén a enseñanza que comunica ao seu pobo para que viva unha vida santa; unha

sabiduría que influirá positivamente na vida do pobo de Israel e, co tempo, no mundo enteiro.

A historia de Israel exemplifica a traición e rebelión dos homes ante a iniciativa amorosa de Deus e ao mesmo tempo pon en evidencia a constante fidelidade divina. A promesa dun salvador cumprirase en Cristo Xesús.

Xesús, o Fillo de Deus, faise presente na historia para levar a cabo a misión encomendada polo Pai. En Xesucristo cúmprese o desexo de felicidade que o home descobre no seu corazón.

Xesús non só desvela o misterio humano e lévao a plenitude, senon que manifesta o misterio de Deus, fainos coñecer que o verdadeiro Deus é comuñón: Deus un e trino.

Aqueles que participan da vida de Cristo forman a Igrexa, que é a gran familia de Deus. Continuamente xenerada pola acción de Xesucristo a través dos sacramentos ponse no mundo como inicio dun mundo novo, dunha cultura nova. A Igrexa é a prolongación de Cristo no tempo e espazo. Só nela a persoa humana atópase co Xesucristo vivo.

A vida eclesial é alimentada e servida mediante os diferentes sacramentos instituídos por Xesucristo, está ritmada polos tempos litúrxicos, exprésase na oración comunitaria e a caridade, frutifica na xeración dunha civilización do amor.

Estes catro bloques que compón a asignatura de relixión católica inclúen conceptos, procedementos e actitudes, que permite o coñecemento de si mesmo, da realidade e dos problemas que esta plantexa. Por iso, os contidos xerais da asignatura contribúen á consecución dos obxectivos propostos para as diferentes etapas.

Este currículo válese dos elementos cristiáns presentes no entorno do alumnado, as imaxes e símbolos, a linguaxe e outros recursos, para a comprensión da relixiosidade propia de cada etapa evolutiva. Desenrólase así a competencia en comunicación lingüística, que se sirve da linguaxe que conforma a cultura e tradición que se transmite dunha a outra xeración. Así, a linguaxe bíblica e a súa riqueza de expresión e simboloxía, linguaxe doctrinal e precisión conceptual, analítica e argumental e a linguaxe litúrxica e a súa cercanía á linguaxe dos símbolos do pobo cristián, axudarán ao desenrolo desta competencia nos estudantes. Sen esquecer a singularidade que esta asignatura aporta á dimensión de escoita da comunicación.

Asimesmo, o ensino escolar da relixión católica favorece o desenrolo da responsabilidade persoal e social e das demais virtudes cívicas, para o ben común da sociedade contribuíndo así á adquisición das competencias sociais e cívicas. Esta educación da dimensión moral e social da persoa, favorecerá a maduración dunha corresponsabilidade, o exercicio da solidariedade, da liberdade, da xustiza e da caridade.

Por outra parte, a relixión católica aporta á competencia cultural e artística o significado e valoración crítica de tantas obras do noso entorno, motivando o aprecio pola propia cultura e a estima adecuada das tradicións culturais e relixiosas. A cultura e a historia occidental, a propia historia, non poden ser comprendidas e asumidas si se prescinde do feito relixioso presente sempre na historia cultural dos pobos. De igual modo, a expresión artística da fe segue colaborando na actualidade ao enriquecemento do noso patrimonio cultural.

A competencia para a autonomía e iniciativa persoal desenrola no estudante partindo do verdadeiro coñecemento de si mesmo, das súas potencialidades, da súa dignidade e sentido. A formación relixiosa católica aporta a dita competencia unha cosmovisión que dá sentido á vida e, por tanto, á cultura e á identidade da persoa humana. Unha cosmovisión que fai posible a formación integral do estudante frente a visións parciais.

En canto aos contidos procedimentais, a asignatura de relixión católica forma de maneira tran sversal nunha serie de procedementos fundamentais para a comprensión do feito cristián. Estes contidos procedimentais adquírense ao longo do desenrolo curricular, colaborando así na consecución das competencias asignadas aos currículos de ESO e Bacharelato. Concretamente os contido procedimentais da relixión católica desenrolaranse especialmente as seguintes competencias: Comunicación lingüística, Aprender a aprender, Competencias sociais e cívicas e Conciencia de expresións culturais.

Os contidos procedimentais básicos da asignatura de relixión católica son os seguintes:

- ✓ Observación da realidade. O feito relixioso nace da apertura do ser humano á realidade total. A asignatura de relixión católica pretende colaborar na formación da dimensión natural que nace do asombro ante o real e empúxanos a preguntas últimas sobre o sentido. Observar é máis que ver e require dun entrenamento en disposicións específicas que non escapen as dimensións espirituais do real.
- ✓ Búsqueda de información, manexo e interpretación de fontes bíblicas. O estudo do cristianismo require o manexo das Sagradas Escrituras e textos referidos ás mesmas que forman parte do corpus teolóxico acumulado ao longo da historia.
- ✓ Reflexión crítica. O desenrolo da asignatura axuda a coñecer a xénesis das ideas dominantes, a detectar prexuizos frente á verdade, a examinar con profundidade as propias ideas e sentimentos fundamentais.
- ✓ exposición e argumentación respectuosa das crenzas relixiosas propias e alleas.

A asignatura de relixión católica contribúe á formación de competencias que permitan expor e defender a racionalidade das propias crenzas relixiosas e o respecto polas alleas.

Por último, hai que destacar que a asignatura contribúe á consecución de contidos de carácter actitudinal que son coherentes cos obxectivos básicos de cada etapa. Permite coñecer e apreciar os valores e normas básicas de convivencia, desenrolar hábitos de traballo e esforzo e de responsabilidade no estudo; a confianza en si mesmo para un desenrolo adecuado da personalidade.Tamén favorece de m,aneira directa a adquisición de habilidades para a prevención e resolución pacífica de todo tipo de conflictos e o coñecemento, comprensión e respecto das diferentes culturas, así como das diferencias entre persoas, a igualdade de dereito e oportunidades de homes e mulleres e a non discriminación.

3.-OBXECTIVOS DA ETAPA

A Educación Secundaria Obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e as alumnas ascapacidades que lles permitan:

a. Asumir responsablemente os seus deberes; coñecer e exercer os seus dereitos no respecto aos demais; practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e grupos; exercitarseno diálogo afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.

b. Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

c. Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.

d. Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións cos demais, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo, os comportamentos sexistase resolver pacificamente os conflitos.

e. Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información para, con sentido crítico, adquirir novos coñecementos. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.

f. Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en distintas disciplinas, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas nos diversos campos do coñecemento e da experiencia.

g. Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.

h. Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.

i. Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.

j. Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural, coñecer mulleres e homes que realizaron achegasimportantes á cultura e sociedade galega ou a outras culturas do mundo.

k. Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o dos outros, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación emellora.

l. Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das distintas manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

m. Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e mellora e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara o exercicio deste dereito.

n. Coñecer e valorar a importancia do uso do noso idioma como elemento fundamental para o mantemento da nosa identidade e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que nos comunica con outras linguas, en especial coas pertencentesá comunidade lusófona.

4- VINCULACIÓN ENTRE OBXECTIVOS, CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDERES DE APRENDIZAXE E COMPETENCIAS CLAVE

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	PROCEDEMENTOS	RELACIÓN COAS COMPETENCIAS CLAVE
Bloque 1. O sentido religxoso do home					
e c a f	A persona humana, criatura de Deus libre e intelixente. O fundamento da dignidade da persoa. O ser humano colaborador da creación de Deus.	1-Establecer diferenciasentre o ser humano creado a imaxe de Deus e os animais. 2. Relaciona a condición de criatura co orixedivina. 3. Explicar a orixe da dignidade do ser humano como criatura de Deus. 4. Entender o sentido e a finalidade da acciónhumana.	1.1 Argumenta a dignidade do ser humano en relación aos outros seres vivos. 2.1 Distingue e debate de forma xustificada e respetuosa a orixe do ser humano. 3.1 Valora, en situación do seu entorno, a dignidade de todo ser humano con independencia das capacidades físicas, cognitivas, intelectuais, sociais, etc. Clasifica acción do ser humano que respetan ou destrúen a creación. Deseña en pequeno grupo un plan de colaboración co seu centro educativo no que se inclúan ao menos cinco necesidades e las posibles solucións que o propio grupo levaría a cabo.	**Proba escrita:** controles, kahoots, formularios… **Taller de creación:** búsqueda de información, o seu tratamento, o proceso creativo e a súa presentación. **Taller investigación:** búsqueda de materiais, o seu emprego e a súa manipulación. **Actividades de aula:** traballo diario no aula, participación, power points, vídeos…	CCL CCEC CAA CMCT CD
Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia					
a e	A aceptación da revelación: A fe. Orixe composición e interpretación dos Libros Sagrados.	1. Conñecer e aceptar que Deus se revela na historia. 2. Comprender e valorarque a fe é a resposta á	1.1 Busca e elixe personaxes significativos do pobo de Israel e identifica e analiza a resposta de fe neles. .2.1 Interésase por coñecer	**Proba escrita:** controles, kahoots, formularios…	CCEC CAA CCL

ñ		iniciativa salvífica de Deus. 3. Coñecer e definir a estrutura e organización da Biblia. 4. Coñecer e respectar os criterios do maxisterio da Igrexa en torno á interpretación bíblica. 5. Recoñecer na inspiración a orixe da sacralidade do texto bíblico.	valora a resposta de fe ao Deusque se revela. 3.1 Identifica, clasifica e compara as características fundamentais dos Libros Sagrados mostrando interese pola súa orixe divina. 4.1 Le, localiza e esquematiza os criterios recollidos na Dei Verbum en torno á interpretación da Biblia valorándoos comonecesarios. Distingue e sinala en textos bíblicos a presencia dun Deus que se comunica, xustificando en grupo a selección dos textos. Coñece e xustifica por escrito a existencia nos Libros Sagrados	**Taller de creación:** búsqueda de información, o seu tratamento, o proceso creativo e a súa presentación. **Taller investigación:** búsqueda de materiais, o seu emprego e a súa manipulación. **Actividades de aula:** traballo diario no aula, participación, power points, vídeos…	CMCT CSC	
Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación						
e l g	Deus revélase en Xesucristo. Deus un e trino. O Credo, síntese da acción salvífica de Deus na historia	1. Mostrar interese por recoñecer o carácter relacional da Divinidade na revelación de Xesús. 2. Vincular o sentido comunitario da Trinidade coa dimensión relacionalhumana. 3. Descubrir o carácter histórico da formulación do Credo Cristián.	Coñece e describe as características do Deus Cristián. Le relatos mitolóxicos, localiza rasgos das divinidades das relixións politeístas e contrástaos coas características do Deus Cristián. 2.1 Recoñece, describe e acepta que a persoa humana necesita do outro para alcanzar a súa identidade a semellanza de Deus.	**Proba escrita:** controles, kahoots, formularios… **Taller de creación:** búsqueda de información, o seu tratamento, o proceso creativo e a súa presentación. **Taller investigación:** búsqueda de materiais, o seu emprego e a súa manipulación.	CCL CSC CAA CCEC	

		4. Recoñecer as verdades da fe cristiana presentes no Credo.	3.1 Confeccionar materiais onde se expresan os momentos relevantes da historia salvífica e os relaciona coas verdades de fe formuladas no Credo. 4.1 Clasifica as verdades de fe contidas no Credo e explica o seu significado.	**Actividades de aula:** traballo diario no aula, participación, power points, vídeos…	
Bloque 4. Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexa					
l g c	Expansión da Igrexa, as primeiras comunidades. As notas da Igrexa	1. Comprender a expansión do cristianismo a través das primeiras comunidades cristianas. 2. Xustificar que a Igrexa é unha, santa, católica e apostólica.	Localiza no mapa os lugares de orixe das primeiras comunidades cristianas e describe as súas características. Reconstrúe o itinerario das viaxes de San Pablo e explica coas súas palabras a difusión do cristianismo no mundo pagán. Describe e valora a raíz da unidade e santidade da Igrexa. Elabora materiais, utilizando as tecnoloxías da información e a comunicación, onde se reflexa a universalidade e apostolicidade da Igrexa.	**Proba escrita:** controles, kahoots, formularios… **Taller de creación:** búsqueda de información, o seu tratamento, o proceso creativo e a súa presentación. **Taller investigación:** búsqueda de materiais, o seu emprego e a súa manipulación. **Actividades de aula:** traballo diario no aula, participación, power points, vídeos…	CCL CSC CAA CCEC

5-INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE. GRAO DECONSECUENCIÓN/MÍNIMOS ESIXIBLES.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO DE CONSECUCIÓN	Instrumentos de avaliación
B1.1.1 Argumenta a dignidade do ser humano en relación aosoutros seres vivos.	SI	Traballo diario. Probas orais e escritas. Exposicións. Caderno. Traballos individuais e en equipo. Exercicios. Resumos. Preguntas sobre contidos. Actitude. Participación, interese, atención diaria. Traballo na aula. Orde e limpeza nos traballos diarios. Seguimentos das normas.
B1.2.1 Distingue e debate de forma xustificada e respetuosa a orixedo ser humano.	SI	
B1.3.1 Valora, en situación do seu entorno, a dignidade de todo ser humano con independencia das capacidades físicas, cognitivas, intelectuais, sociais, etc	SI	
B1.4.1 Clasifica acción do ser humano que respetan ou destrúen acreación.	SI	
B1.4.2 Deseña en pequeno grupo un plan de colaboración co seu centro educativo no que se inclúan ao menos cinco necesidadese las posibles solucións que o propio grupo levaría a cabo.	NON	
B2.1.1 Busca e elixe personaxes significativos do pobo de Israel e identifica e analiza a resposta de fe neles.	SI	
B2.2.1 Interésase por coñecer e valora a resposta de fe ao Deus que se revela.	SI	
B2.3.1 Identifica, clasifica e compara as características fundamentais dos Libros Sagrados mostrando interese pola súaorixe divina.	PARCIALMENTE	
B2.4.1 Le, localiza e esquematiza os criterios recollidos na Dei Verbum en torno á interpretación da Biblia valorándoos como necesarios.	NON	
B2.5.1 Distingue e sinala en textos bíblicos a presencia dun Deusque se comunica, xustificando en grupo a selección dos textos.	PARCIALMENTE	
B2.5.2 Coñece e xustifica por escrito a existencia nos LibrosSagrados	SI	
B3.1.1 Coñece e describe as características do Deus cristián.	SI	
B3.1.2 Le relatos mitolóxicos, localiza rasgos das divinidades das relixións politeístas e contrástaos coas características do Deus Cristián..	PARCIALMENTE	
B3.2.1 Recoñece, describe e acepta que a persoa humana necesitado outro para alcanzar a súa identidade a semellanza de Deus.	PARCIALMENTE	
B3.3.1 Confeccionar materiais onde se expresan os momentosrelevantes da historia salvífica e os relaciona coas verdades de fe formuladas no Credo.	NON	
B3.4.1 Clasifica as verdades de fe contidas no Credo e explica o seu significado.	SI	
B4.1.1 Localiza no mapa os lugares de orixe das primeirascomunidades cristianas e describe as súas características.	SI	
B4.1.2 Reconstrúe o itinerario das viaxes de San Pablo e explicacoas súas palabras a difusión do cristianismo no mundo pagán.	SI	
B4.2.1 Describe e valora a raíz da unidade e santidade da Igrexa.	SI	
B4.2.2 Elabora materiais, utilizando as tecnoloxías da información ea comunicación, onde se reflexa a universalidade e apostolicidade da Igrexia	NON	

6.-TEMPORIZACIÓN

A continuación especifícanse o título de cada unidade didáctica e a súa temporalización aproximada para ocurso:

RELIXIÓN		
1ª AVALIACIÓN	2ª AVALIACIÓN	3ª AVALIACIÓN
Tema 1. A persoa humana, criatura de Deus libre e intelixente.A dignidade dapersoa. Tema 2. O ser humano, colaborador da creación de Deus.	Tema 3. Orixe, composición e interpretación dos libros sagrados. Tema 4. O Credo: síntese daacción salvífica de Deuss na historia	Tema .Expansión da Igrexa. As primeiras comunidades. San Pablo. Tema As notas da Igrexa

7.-METODOLOXÍA DIDÁCTICA

A metodoloxía didáctica na educación secundaria obrigatoria tomará en consideración os coñecementos e características do alumnado, de xeito que as súas aprendizaxes sexan significativas, potenciará a súa participación activa no proceso de aprendizaxe e favorecerá a creatividade e as capacidades de aprender por si mesmo e para traballar en equipo. Así mesmo, nas aprendizaxes integraranse os recursos das tecnoloxías da información e da comunicación e iniciarase a aplicación dos métodos científicos.

Utilizarase un modelo pedagóxico constructivista, que promova unha aprendizaxe significativa. Partindo desta base, apuntaremos algunhas orientacións sobre a metodoloxía de traballo na aula, entendendo que o profesor deberá aplicalas con flexibilidade, adaptándose en cada caso ás características do seu alumnado.

a. Terase en conta o momento de desenvolvemento no que se atopan os alumnos. Trátase de adolescentes que, se ben xa acadaron o estadio psicolóxico das operacións formais, atópanse nunha etapa persoal de cambio e inestabilidade emocional. Son inquedos, mostran interese por temas moi diversos, pero cambian tamén moi facilmente o seu foco de atención, Por este motivo, é necesario captar a súa atención, implicándoos na súa propia aprendizaxe, mediante a continua relación dos contidos da materia con temas que sexan do seu interese.

b. Para que a aprendizaxe sexa realmente construtiva é imprescindible detectar as ideas previas acerca dos conceptos a estudar (avaliación inicial). Para iso, antes de iniciar cada bloque temático, realizarase algunha actividade de detección destes preconceptos. Só despois de coñecer as carencias educativas dos alumnos, poderemos corrixilas, co propósito de modificar os esquemas mentais que sostiñan as teorías erróneas iniciais. O mellor xeito de facelo, será provocar nos alumnos un conflicto cognitivo, é dicir, plantexarlles algunha situación que evidencie a falsidade das súas hipóteses, para así crear a necesidade de cambiar os conceptos antigos por outros máis adecuados.

c. Tratarase de atopar un equilibrio entre a aprendizaxe por recepción e a aprendizaxe por descubrimento. A limitación de tempo induce a usar “en exceso” o primeiro sistema. En todo caso, pódese comezar cunhas explicacións teóricas básicas do profesor, dirixidas a todo o alumnado. A posterior realización dediferentes actividades de reforzo, afondamento ou ampliación permitirá graduar a cornplexidade dos contidos e adaptalos á diversidade dos alumnos. A diversidade de intereses e niveis tamén se atende usando diferentes recursos adecuados ó nivel do alumnado: bibliográficos, audiovisuais, contacto co entorno ou as novas tecnoloxías da información e a comunicación.

Traballar de xeito competencial na aula supón un cambio metodolóxico importante; o docente pasa a ser un xestor de coñecemento do alumnado e o alumno ou alumna adquire un maior grao de protagonismo.

A partir dun punto de vista xenérico, a programación debe basearse nos seguintes principios:

a. Pártese do nivel de desenvolvemento do alumno, nos seus distintos aspectos, para construír, a partir de aí, outras aprendizaxes que favorezan e melloren o devandito nivel de desenvolvemento.
b. Sublíñase a necesidade de estimular o desenvolvemento de capacidades xerais e de competencias básicas e específicas por medio do traballo das materias.
c. Dáse prioridade á comprensión dos contidos que se traballan fronte á súa aprendizaxe mecánica.
d. Propícianse oportunidades para poñer en práctica os novos coñecementos, para que así o alumno poida comprobar o interese e a utilidade do aprendido.
e. Foméntase a reflexión persoal sobre o realizado e a elaboración de conclusións con respecto ao que se aprendeu, para que deste xeito o alumno poida analizar o seu progreso respecto aos seus coñecementos.

Todos estes principios teñen como finalidade que os alumnos sexan, gradualmente, capaces de aprender de maneira autómoma.

* Tratarase de facer que a aprendizaxe sexa activa coa participación dos alumnos/as no desenrolo dos diversos contidos.

* Fomentarase as discusións e actividades en grupo que permitan clarificar e afianzar conceptos o mesmotempo que se consigue indaga-lo que saben.

*O traballo na aula non será anárquico, seguirá un orden lóxico, sistematizando os conceptos e facendo unha aplicación razoada dos mesmos.

* O desenrolo da clase constará de tres partes: Explicación dunha parte do tema, realización de actividades e corrección das mesmas.

* Realizaranse moitas actividades que leven oa/as alumnos/as o descubrimento razoado dos conceptos fundamentais evitando na medida do posible a execución mecánica dos exercicios.

* A exposición dos temas cando sexa posible partirá de situacións concretas do entorno no que nos movemos para que esperte maior grao de interese.

* Procurarase que todos ou case tódolos días supoñan un avance na materia, mantendo un ritmo constante e tratando de evita-la monotonía.

* Cando algún tema presenta maior dificultade afondarase nel a modo de repaso ou ampliación para evita - la sensación que pode te-lo alumno/a de estar tratando demasiado tempo as mesmas cousas.

* Antes de iniciar un novo tema tentarase de interesa-los alumnos/as da súa importancia e aplicacións o mesmo tempo que se fará un repaso dos coñecementos previos para abordalo.

* Dado que no libro de texto hai apartados específicos para explícalo uso da calculadora utilizaranse para aprende-lo seu funcionamento

* Aconsellarase sobre da conveniencia ou non do uso da calculadora propoñendo actividades onde o seu uso non e posible e outras nas que presta unha grande axuda.

*Resulta interesante utilizar o libro de texto como instrumento básico de traballo posto que e un material do que dispoñen tódolos alumnos/as e aporta explicacións, gráficos, actividades onde os contidos están graduados pola súa dificultade.

* Utilizarase o caderno de actividades elaborado polo profesor se fose o caso (3º e 4º eso sobre todo).

Actividades e estratexias de ensino e aprendizaxe

A este nivel, a estratexia didáctica na aula será, por parte do profesor, motivación, orientación, exposición de contidos e avaliación e, por parte dos alumnos, de indagación, de maneira que o profesor sexa un vehículo entre os coñecementos e o alumno, e non a fonte destes.

Non é suficiente que o alumno posúa os coñecementos axeitados; ademais, será preciso que manipule a devandita información do modo máis eficaz posible. Cando tratemos de orientar os alumnos na resolución de problemas debemos intentar que:

* Compréndase o problema

* Idéese un plan de acción

* Lévese a cabo o plan

*Mírese cara a atrás, revisando o resultado e o procedemento utilizado.

As actividades que se proporán ao alumno serán moi variadas para atender á diversidade da aula. Buscarase, tamén a participación activa do alumnado e a consecución dos obxectivos propostos para cada unidade didáctica. Para iso empregaranse:

* Cuestionarios escritos.

* Diálogos, debates e coloquios.

* Esquemas.

* Mapas conceptuais.

* Resumos activos.

* Resolución de problemas.

* Entrevistas persoais e colectivas.

* Vídeos.

Dende o curso pasado estase a implantar de maneira paulatina a aprendizaxe cooperativa, pois consideramos que é unha maneira efectiva de acadar no noso alumnado as competencias clave, pois deben buscar, organizare e expor a información coa que traballan e para eso deben acadar acordos entre eles e axudarse, o que crea entre os rapaces lazos afectivos que melloran o ambiente de clase e aconvivencia no centro.

Nos casos en que esto non sexa suficiente e sexa necesario se aplicarán as medidas individuais necesarias.

8.-MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

Serán utilizados:

- Ordenadores e pizarras interactivas.Biblia
- Apuntes e fotocopias sobre os contidos, fichas, exercicios, reforzo,…
- Videos, powerpoint, cancións,…documentos en pdf e word utilizados coa pizarra dixital.Libreta, folios,…
- Exposicións e visitas,…

A materia observará e concretará os principios de carácter psicopedagóxico que constitúen a referencia esencial para unha formulación curricular coherente e integradora entre todas as disciplinas dunha etapaque debe respectar un carácter común á vez que respectuoso coas diferenzas individuais. Son os seguintes:

- A nosa actividade como profesores será considerada como mediadora e guía para o desenvolvemento da actividade construtiva do alumno. Terá como referente o desenvolvemento das competencias básicas da Educación Básica.
- Partiremos do nivel de desenvolvemento do alumno, o que significa considerar tanto as súas capacidades como os seus coñecementos previos.
- Orientaremos a nosa acción a estimular no alumno a capacidade de aprender a aprender.
- Promoveremos a adquisición de aprendizaxes funcionais e significativas.
- Procuraremos xeitos de adaptación na axuda pedagóxica ás diferentes necesidades do alumnado.
- Darémoslle pulo a un estilo de avaliación que sirva como punto de referencia para a nosa actuación pedagóxica, que lle proporcione ao alumno información sobre o seu proceso de aprendizaxe e que permita a participación do alumno no mesmo a través da autoavaliación e da coavaliación.
- Fomentaremos o desenvolvemento das capacidades de socialización e de autonomía do alumno.

Os contidos da materia preséntanse organizados en conxuntos temáticos de carácter analítico e disciplinario. No entanto, estes conxuntos integraranse na aula a través de unidades didácticas que favorecerán a materialización do principio de inter e intradisciplinariedade.

O desenvolvemento das experiencias de traballo na aula, desde unha fundamentación teórica aberta e de síntese buscará a alternancia entre os dous grandes tipos de estratexias: expositivas e de indagación.De gran valor para o tratamento dos contidos resultarán tanto as aproximacións intuitivas como os desenvolvementos graduais e cíclicos dalgúns contidos de máis complexidade.

É importante que os materiais e recursos utilizados ó longo do curso sexan o máis variados posible de tal forma que permitan manter a atención do alumno e desenvolver distintos tipos de destrezas.

Os recursos en materiais que se poden usar clasificámolos en:

- Materiais impresos: O profesor dará apuntes e fotocopias sobre os contidos do temario e guións didácticos. A Biblia
- Materiais de uso diario: empregarase o encerado, pizarra interactiva,… como ferramenta de apoio á explicación do profesor, exposición por parte dos alumnos, resolución de exercicios, análise, etc. O alumno contará con lapis, bolígrafos e cadernos para ir anotando o que considere oportuno ou o que o profesor lle indique. Biblia
- Materiais audiovisuais: os vídeos, powerpoint, imaxes,….

- Materiais de busca de información: dirixidos aos alumnos, deben estar compostos de materiais individuais e colectivos. Os primeiros deben cumprir unha función de consulta e motivación; os segundos, ampliar as posibilidades de obter información sobre temas variados. O acceso á biblioteca ou a internet son os máis adecuados.

9.- AVALIACIÓN

9.1.- Concepto e metodoloxía de avaliación

A avaliación realizarase de forma sistemática e crítica, optimizando os programas, os obxectivos, os métodos e os recursos didácticos para ofrecer a máxima axuda e orientación ao alumnado.

Características da avaliaciónA avaliación será:

- Integradora: avaliaranse as capacidades a través dos obxectivos xerais do curso.
- Formativa: será un elemento máis da aprendizaxe que informa e perfecciona a acción educativa.
- Continua: estará inscrita no proceso de ensino-aprendizaxe co fin de detectar as dificultades no instante no que se producen.
- Variada: utilizaranse diferentes técnicas e instrumentos.

Que avaliar?

Avalíanse todo tipo de contidos conceptuais, procedementais e actitudinais que se estudaron a partir dos obxectivos xerais e contidos propostos.

Como avaliar?

O sistema de avaliación consiste en avaliar o alumnado dos seus coñecementos, do seu traballo na clase e na casa, e do seu caderno durante todo o curso.

Cando avaliar?

Dunha forma orientadora indícase un posible momento de realización das actividades de avaliación.

9.2.- Procedementos e instrumentos de avaliación xerais

Procedementos de avaliación

Describen os mecanismos que se van seguir para realizar a avaliación do alumnado, tales como, entre outros, a observación sistemática do traballo dos alumnos, as probas orais e escritas, os protocolos de rexistro, ou os traballos de clase (art.7.6 Orde ECD/65/2015). O profesorado debe utilizar procedementos de avaliación variados como parte integral do proceso de ensino-aprendizaxe.

Cómpre incorporar nas programacións didácticas procedementos que permitan a participación do alumnado na avaliación dos seus logros, como a autoavaliación, a avaliación entre iguais ou a coavaliación. (art.7.6 Orde ECD/65/2015).

Instrumentos de avaliación

Enténdese por instrumentos de avaliación todos aqueles documentos ou rexistros utilizados polo profesorado para a observación sistemática e o seguimento do proceso de aprendizaxe do alumno eque permiten xustificar a cualificación do alumnado. Responden á pregunta con qué avaliar?, é dicir, querecursos específicos aplícanse?

Para poder avaliar as competencias é necesario elixir, sempre que sexa posible, estratexias e instrumentos para avaliar ao alumnado de acordo cos seus desempeños na resolución de problemas que simulen contextos reais, mobilizando os seus coñecementos, destrezas, valores e actitudes.(art.7.1 Orde ECD/65/2015),

9.3.- Avaliación proceso do ensino e práctica docente

O profesorado avaliará, nas sesións de avaliación, os procesos de ensinanza e a súa práctica docente en relación coa adecuación ao alumnado, co logro dos obxectivos da etapa e de cada unha das áreas e competencias clave:

Esta avaliación incluirá, polo menos, os seguintes aspectos:

a. A adecuación dos obxectivos, contidos e criterios de avaliación ás características e necesidades do alumnado.
b. As aprendizaxes acadadas polo alumnado.
c. As medidas de atención á diversidade aplicadas.
d. A programación didáctica e o seu desenvolvemento, a organización da aula, o aproveitamento dos recursos do centro e os procedementos de avaliación do alumnado.
e. A coordinación entre as profesoras e profesores de cada curso, así como entre o profesorado do 1º curso da educación secundaria obrigatoria co equipo de mestras e mestres da etapa anterior coa finalidade de garantir a eficacia necesaria no tránsito dunha etapa a outra.
f. Os resultados desta avaliación serán analizados polos mebros departamento e pola comisión de coordinación pedagóxica na que se tomarán as decisións que fosen consideradas pertinentes

9.4.- Avaliación en relixión católica

9.4.1.-INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Enténdese por instrumentos de avaliación todos aqueles documentos ou rexistros utilizados polo profesorado para a observación sistemática e o seguimento do proceso de aprendizaxe do alumno e que permiten xustificar a cualificación do alumnado. Os alumnos deben ter claro o uso destes factores para a súa avaliación:

a. Caderno de notas do Profesor: constitúe un rexistro persoal que o profesor leva de cada estudante e onde realiza anotacións periódicas atendendo á súa integración no grupo e actitude cos compañeiros favorecendo a convivencia na aula e no centro, diálogos co docente, participación en preguntas e opinións, atención ás intervencións do profesor e de outros alumnos, constancia e ritmo no traballo, etc.

   Utilizaremos como instrumento as listas de control do caderno do profesor para valorar traballo de clase, actitude, comportamento, realización de tarefas e chamadas individuais á pizarra e do caderno da asignatura (presentación e contido).

b. Análise das producións do alumno: cada traballo que se presente de forma individual ou en grupo ao igual que as exposicións orais, serán avaliados seguindo uns elementos que o mestre en cada caso, faga contar aos alumnos tanto no relacionado coa presentación, apartados e contidos.
c. Probas escritas sobre contidos, exercicios relacionados cos mesmos e comprensión de textos ou documentos. Terase en conta a presentación, a redación, a relación con outros contidos,…

d. Observación sistemática (Listas de control): Para analizar o traballo individual, de grupo e tarefas diarías encomendadas para a casa e na aula.

e. Traballos de aplicación e síntese que se poden solicitar por trimestre.

9.4.2.-CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN DA MATERIA.

Táboa dos contextos de aplicación que se van a avaliar e as competencias que abarcan ditos contextos no curso de 2º da ESO na materia de Relixión católica.

Contextos de aplicación	CCL	CSC	CAA	CD	CSIEE	CCEC	CMCCT
Proba escrita	**80**	**80**	**80**	**80**	**80**	**80**	**80**
Taller de investigación	**10**	**10**	**10**	**10**	**10**	**10**	**10**
Taller de creación	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**
Actividades de clase	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**
	100	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**

Contextos de aplicación	
Proba escrita	controles, kahoots, formularios…
Taller de investigación	búsqueda de materiais, o seu emprego e a súa manipulación.
Taller de craación	búsqueda de información, o seu tratamento, o proceso creativo e a súa presentación.
Actividades de aula	traballo diario no aula, participación, power points, vídeos…

	CCL	CSC	CAA	CD	CSIEE	CCEC	CMCCT
Peso de cada competencia en 2º de la ESO	**19**	**16**	**6**	**4**	**6**	**6**	**4**

- Valoración dos traballos en grupo**,** calificaránse de dúas formas, valorando o traballo individual e o resultado final do grupo. Obteráse a media de ámbalas notas considerando non só o esforzó, interese e o bofacer individual senontamén colectivo.
- Tomaránse medidas excepcionais nos casos dos alumnos e alumnas con dificultades ouadapatacións curriculares.
- O feito de faltar algunha proba, o alumno ou alumna deberá realizala o primeiro día de incorporación a dita materia, salvo excepcións que a mestra dictamine.
- As porcentaxesestansuxeitas a posibles cambios dependendo da evolución de aprendizaxe do alumnado.

RECUPERACIÓNS DAS AVALIACIÓNS

***** Farase unha recuperación de cada avaliación para aqueles alumnos que non acaden un 5 na súa cualificación do trimestre, podendo presentarse a dita recuperación os alumnos que desexen mellorar a súa cualificación.

* A recuperación consistirá, por norma xeral, nunha proba escrita, ou de ser o caso, na entrega dotraballo non presentado na avaliación.

* A cualificación será de 1 a 10 puntos, considerándose positiva a puntuación igual ou superior a 5 puntose polo tanto recuperará a avaliación.

* A nota final de avaliación para o calculo da cualificación da convocatoria extrordinaria (xuño) para aqueles alumnos que foron a algunha recuperación ou se presentaron para subir nota será :

a. Un 90% da nota da proba para os que se presentan a subir nota.
b. Un 80% da nota no caso de presentarse para recuperar a avaliación.
c. Caso de que a nota de recuperación sexa un 5, deixarase esta como nota de avaliación.

* Coa nota de recuperación obtida calcularase a nota de xuño.

* No mes de xuño realizarase unha proba final para aqueles alumnos que deben de recuperar algunha avaliación e non acadaran os obxectivos mínimos da materia. Se o alumno debe recuperar máis dunha avaliación calcularase a media aritmética das avaliación. A nota mínima para facer media será de 4 puntos. Para o cálculo da cualificación da convocatoria extrordinaria (xuño) sempre se considerará comonota máxima un 5 en cada avaliación ao tratarse da 2ª Recuperación.

CUALIFICACIÓN FINAL CONVOCATORIA ORDINARIA:

***** A cualificación final da materia será a media das diferentes avaliacións tendo en conta as cualificacións acadadas nas recuperacións das avaliacións se fose necesario.

* Concluídos os exames, incluídos os de recuperación de xuño, a cualificación final do curso obterase facendo a nota media das cualificacións obtidas nas tres avaliacións, sempre que estas non sexan inferiores a 5, caso no que non se fará a media e o alumno deberá examinarse de novo na convocatoria de setembro.

* Se a cualificación final, na convocatoria ordinaria, é inferior a 5 o alumno deberá examinarse na convocatoria de setembro.

CUALIFICACIÓN FINAL CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA

***** Se a cualificación final é inferior a 5 o alumno deberá examinarse na convocatoria de setembro.

* A proba de setembro será global de todo o curso, ou por avaliacións, dependendo dos contidos.

* % da nota nunha proba escrita: valorarase tanto o nivel de contidos como a correcta presentación, ortografía, expresión e correcta utilización da linguaxe. Para superar a materia a proba deberá ter unha nota igual ou superior a 5 puntos.

Terá un peso dun 90% sobre o total da cualificación se hai que entregar traballos ou actividades escritas.

Se non se inclúen actividades escritas, traballos, … para entregar o % da nota da proba escrita será do 100%.

OUTRAS CONSIDERACIÓNS ACERCA DA CUALIFICACIÓN

Os criterios de cualificación serán comunicados e explicados aos alumnos a principio de curso.

Nas probas escritas, cada 2 faltas de ortografía penalizarase con 0,25 puntos da nota ata un máximo de 2 puntos. Tamén se poderá penalizar con 0,5 puntos a mala presentación e polo mal uso dos signos de puntuación e mala caligrafía.

Nos traballos presentados , cada 2 faltas de ortografía penalizarase con 0,25 puntos da nota ata un máximo

O alumnado que empregue medios ou estratexias non permitidas expresamente polo profesorado para mellorar o seu rendemento nas probas de avaliación (copiar) ou axude a outro compañeiro a mellorar o seu rendemento terá como nota un 1 na debandita avaliación e deberá recuperala na proba ordinaria de xuño ou na seguinte proba extraordinaria.

O dereito a unha avaliación continua perderase en canto o alumno supere as 8 faltas sen xustificar. Nese caso, o alumno terá dereito a unha proba final extraordinaria no mes de xuño similar á proba final ordinaria ou extraordinaria descrita mais arriba. De producirse a perda da avaliación continua o alumno tamén perderá o dereito de asistir a calquera das actividades complementarias e extraescolares que organizara o departamento.

Puntuación actitude e traballo: Cada negativo por actitude negativa na aula, comportamento e exercicios realizados desconta 0,2 puntos. Con 5 negativos perde a totalidade de puntos por esta parte.

Se a falta de asistencia a unha proba é xustificada (xustificante oficial), suprímese a nota correspondente coma se o exame non existise e acumula materia para a vindeira proba ou realizaría outra proba noutro día proposto polo profesor. Se a falta de asistencia é inxustificada, a nota do devandito exame é 0.

10. DIRECTRICES E INSTRUMENTOS PARA A REALIZACIÓN DA AVALIACIÓN INICIAL

O comezo de todo proceso de ensino - aprendizaxe supón en si mesmo unha avaliación.

Cando o profesorado se enfrenta ao grupo co que vai traballar durante un período de tempo concreto, precisa coñecer ao grupo como tal e a cada un deses alumnos, para poder planificar a intervención que se vai realizar.

Desde este punto de vista, pódese dicir que: "a avaliación inicial é o proceso de toma de decisións que serve para planificar a intervención educativa a partir do coñecemento das capacidades e necesidades dun grupo de alumnos e alumnas, así como das características do entorno no que se sitúa".

A avaliación inicial debe ter unha serie de características que deben estar sempre presentes:Non debe levar nota.

Non ten por que ser unha proba, pode ser unha actividade programada.Pode ser individual ou grupal.

Non é só información para o profesor, senón que debe ser devolta ós alumnos con observacións para que podan darse conta do seu estado inicial ante os novos coñecementos.

Na avaliación inicial aparecen tres grandes momentos que enmarcan o traballo a realizar:

1. Propósito da avaliación inicial: é básico definir o que se quere conseguir, e para iso é necesario plantexarse una serie de cuestións que deberán ser respostadas ó longo do proceso. Canto máis concreta sexa esta definición, maior facilidade haberá para conseguir unha avaliación útil e unha toma de decisións axustada.

2. Recollida de información: a información que se precisa debe estar en consonancia co propósito que se ten. Polo tanto a información que se recolla partirá das preguntas realizadas, pero sen perder a perspectiva da súa utilidade para a toma de decisións. Polo tanto, é básica a selección da técnica e dos instrumentos de avaliación que se van utilizar. Os aspectos sobre os que se vai recoller a información estarán relacionados cos seguintes ámbitos: características do alumno/a (motivación, intereses, estilo de aprendizaxe…), entorno (contexto social, familiar, escolar, comunitario…), e competencias curriculares (comunicación, autonomía persoal, habilidades sociais…).
3. Toma de decisións: Esta fase está directamente vinculada coa primeira, xa que as decisións que se van tomar son as respostas ás preguntas plantexadas con anterioridade. Nesta fase hai un momento formal no que se toman estas decisións, un tempo no que se pon en común a información entre as diferentes persoas que interveñen no proceso e se recollen as decisións tomadas para iniciar a planificación do traballo; sen embargo, a toma de decisións non é puntual, xa que as estas vanse fraguando ó longo de todo o proceso.

En canto ás técnicas e ós instrumentos para levar a cabo esta avaliación, podemos destacar os seguintes:

* Observación: é a técnica máis básica xa que a información obtida acádase directamente do comportamento dos alumnos. Os instrumentos para rexistrar o observado poden ser os seguintes:

* Rexistro no caderno de aula do profesor.

* Listas de control: Consiste nun listado de indicadores de observación no que se sinala a ausencia ou presenza dunha determinada característica

* Cuestionarios específicos sobre o que se quere avaliar: de resposta corta, verdadeiro/falso, de opción múltiple

* Probas orais ou escritas.

* Resolución de problemas.

* Exposicións sobre un tema determinado.Pequenas investigacións…

11.-MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

O obxectivo fundamental do proceso educativo é a construcción do coñecemento do alumnado. A situación de partida dos alumnos non é a mesma, e este feito deixou de se ver como unha rémora para se converter nun dos puntos centrais da estratexia a seguir por todo proxecto educativo.

Respecto ao propio proceso de ensino-aprendizaxe, procurarase a toma en consideración das diferentes capacidades dos alumnos para o cumprimento dos obxectivos xerais do curso. Así, de modo constante realizarase no proceso de ensino-aprendizaxe unha serie de recursos pedagóxicos de atención á diversidade e particularidades individuais do alumnado con dificultades na adquisición dos contidos dalgún bloque curricular determinado.

Polo tanto, para a atención a diversidade para alumnos con atrasos ou carencias temos en conta os seguintes puntos:

1. En cada avaliación o profesor determinará as carencias individuais máis graves nos distintos bloques e adicará unha das clases semanais á realización de tarefas e exercicios específicos que permitan a adquisición dos coñecementos necesarios para o seu progreso na materia.
2. Dada a limitación temporal e de recursos hanse de priorizar a recuperación naqueles bloques de contidos dos que a ensinanza sexa progresiva e acumulativa. Dos outros a recuperación será daquelas carencias de conceptos e nocións fundamentais que foran quenes de atrancar o desenvolvemento da aprendizaxe

subseguinte.

3. O profesor decide segundo cada caso a metodoloxía a empregar na recuperación: insistencia en noción e exercicios prácticos, cambio na metodoloxía de ensino-aprendizaxe, traballo en equipo no que colaboren alumnos que teñan acadado os obxectivos que se están a recuperar.

Se algún alumno ou alumna non pode realizalas actividades por problemas de saúde xustificados, avaliarase mediante as probas escritas e a realización das fichas de sesión realizadas polo alumno ou alumna diariamente.

Tamén tendo coma referencia o Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia, as medidas e acción que se levan a cabo son:

As concrecións curriculares constitúe unha medida de atención á diversidade. Por outro lado, o seu desenvolvemento nas programacións didácticas e nas unidades didácticas xerará un conxunto de propostas que favorezan a adaptación aos intereses, capacidades e motivacións dos alumnos respectando sempre un traballo común de base e intención formativa global que permita a consecución das competencias básicas e dos obxectivos de cada curso e da etapa.

As diferentes posibilidades serán:

- ❖ Reforzo educativo e Adaptación Curricular naqueles casos nos que sexa preciso, previa supervisión e asesoramento do Departamento de Orientación.
- ❖ Apoios dentro da aula se existen recursos.
- ❖ Intervencións específicas por parte dos especialistas en audición e linguaxe e pedagoxía terapéutica ou departamento de orientación.
- ❖ Actividades de reforzo. Actividades de ampliación.
- ❖ Adecuación de tempos, espazos e materiais as distintas necesidades do alumnado. Garantir tódalas medidas de acceso ao currículo con aqueles alumnos/as que o precisen.
- ❖ Adaptacións curriculares.

As adaptacións crearanse e aplicaranse de xeito totalmente individualizado,para aqueles alumnos con NNEE. que o Departamento de Orientación considere e avalíe.

Faranse baixo a supervisión e orientación do devandito departamento.

Revisaranse e modificaranse a criterio do Equipo Psicopedagóxico, titor e /ou profesor que avaliaran o progreso do alumno.

12.-EDUCACIÓN EN VALORES E TEMAS TRANSVERSAIS

Na Educación Secundaria Obligatoria elementos como a comprensión lectora, a expresión oral, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e a comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional trabállanse en todas as materias.

Do mesma xeito, foméntase o desenvolvemento de valores como a igualdade entre homes e mulleres e a non discriminación por condicións circunstanciales persoais ou sociais. O ensino *transversal tamén inclúe a educación na resolución pacífica de conflitos e valores que sustente a liberdade, a xustiza, o pluralismo político, a paz, a democracia e o respecto aos dereitos humanos.

Resumindo, na materia non soamente se trata de acadar os obxectivos curriculares, se non tamén hai que contribuír á consecución duns obxectivos que permitan ó alumno unha entrada plena na vida adulta. Esta

educación en valores debe ser parte integrante das materias. Pódense deseñar actividades específicas para traballar esas actitudes (análise da prensa diaria, debates, xogos de rol) pero non debemos esquecer que o propio enfoque da materia pode permitir e facilitar a integración

Ademáis…

Se por algo se caracteriza o noso Centro é precisamente por unha educación en valores, en todas as materias, niveis e situacións que se presentan na vida diaria.

Teremos en conta todas as asignaturas do curso, programando a través de actividades que fomenten a cooperación e interrelación dos alumnos, o respecto as demais culturas e realidades sociais así como a aprendizaxe de novos contidos relacionados coa devandita educación en valores.

Os valores que están recollidos no PEVI nos Centros Educativos Vicencianos son:

1. Ecoloxía e vida.	5. Autoestima.	9. Amor.	13. Xustiza.
2. Sensibilidade.	6. Liberdade.	10. Esperanza.	14. Servizo.
3. Sentido crítico.	7. Verdade.	11. Responsabilidade.	15. Respecto.
4. Creatividade.	8. Sinxeleza.	12. Paz.	16. Interioridade.

Tipo de persoa que pretendemos:

Unha persoa implicada coa realidade na que vive, comprometida, dispoñible, capaz de crer no evanxeo, non só como utopía, senón como unha opción de vida.

Unha persoa en proceso de crecemento, que recoñece a propia debilidade, que está aberta a crecer, que traballa a solidez interior, a constancia, a capacidade de superación, o auto-coñecemento, a autoestima e a aceptación dos demais.

Unha persoa sinxela, austera, humilde, solidaria, con xuízo crítico, soñadora e sincera.

Unha persoa esperanzada.

Unha persoa auténtica, en busca permanente da Verdade.

Unha persoa cunha sa relixiosidade e cunha escala de valores ben fundamentados. Unha persoa profundamente humana e profundamente espiritual.

13.-RELACIÓN CO PLAN DE CONVIVENCIA

O Plan de Convivencia debe ter un carácter integrador, xa que a través del trabállanse aspectos que poden ser o punto de encontro de diversas materias ou disciplinas, e permite que o alumnado adquira unha visión global tanto do proceso de ensino como dos resultados obtidos. Ademais, deberá respectar o principio de non discriminación e de inclusión educativa dos valores fundamentais.

Para que os rapaces coñezan o plan de convivencia e leven a cabo o que nel se expón, pódense realizar accións como:

Explicar ós alumnos/as as características do Plan de Convivencia, destacando a importancia do mesmo e a repercusión positiva que terá na convivencia de todos os membros da Comunidade Educativa.

Insistir en que poder esixir os dereitos conleva o cumprimento dunha serie de deberes. Promover a reflexión

conxunta acerca do axeitado ou o inaxeitado de determinadas actitudes.Amosar de cara ó alumnado unha actitude

dialogante e respectuosa en todo momento.

Intentar que teñan tolerancia cero ante as actitudes violentas e/ou irrespetuosas entre eles e para co resto da comunidade educativa, así como de cara ás instalación do centro.

Dar a coñecer as normas do centro e elaborar entre todos as normas da clase.

Manter sesións de titoría onde se traten os conflitos que poidan xurdir no grupo clase ou con outros alumnos do centro.

Manter contacto e compartir información coas familias.

14.-RELACIÓN CO PLAN TIC

Actualmente o centro conta con pizarras interactivas nas aulas. O fomento e uso das TIC queda patente no día a día. Os profesores contamos con vídeos e con power point explicativos dos temas que se imparten que son utilizados na aula.

No plan de fomento da lectura imposto na nova Lei Orgánica de Educación (LOE) propiciarase a lectura de árticulos de revistas e libros especializados. Co fin de mellorar a súa capacidade de reflexión sobre o feito artístico, as distintas aplicación da arte, a súa importancia e influencia no mundo actual, etc, ademais de perfeccionar a súa comprensión lectora xa que obsérvanse dificultades moi salientables a hora de comprender os textos que inclúe o propio libro.

No referente ao tratamento do fomento das TIC nas distintas unidades didácticas preséntanse referencias bibliográficas, motores de búsqueda, páxinas de consulta, foros, webquest e además material relativo as novas tecnoloxías. Así mesmo recoméndase, sempre que o alumno teña acceso a Internet, para a consulta en liña na páxina web do ministerio de educación y ciencia (www.mec.es), búsqueda en enciclopedias dixitais, na Wikipedia e en outros lugares da rede. Todo isto baixo a guía ou supervisióndo profesor da materia.

15.-RELACIÓN CO PROXECTO LECTOR

En tódalas materias debemos contribuir a conseguir os obxectivos previstos no plan lector da etapa:

a. Fomentar a sensibilidade pola lectura, facilitando os medios para que toda a comunidade educativa fagaun uso activo do material da biblioteca, promovendo canles de organización e participación dos distintos sectores.
b. Facer partícipes ás familias, co obxectivo de relacionar a lectura coa vida cotiá, evitando así circunscribila ao ámbito escolar.
c. Potenciar o uso da biblioteca como centro de investigación.
d. Afondar no dominio da lingua, nas súas estruturas básicas (escoitar, falar, ler e escribir), para que os alumnos non teñan dificultades de comprensión lectora, e sexan capaces de planificar actividades e de transmitir mensaxes, opinións, desexos ou pensamentos dun xeito claro e coherente.
e. Entender a lectura como unha fonte de coñecemento e de enriquecemento lingüístico e persoal, imprescindible na nosa sociedade da información, desenvolvendo a linguaxe e incrementando o vocabulario, eestimulando o entusiasmo polo saber e o coñecer.
f. Incrementar a capacidade de investigar e aprender con autonomía.
g. Concibir a lectura como un proceso activo e creativo que invita a poñer en xogo coñecementos e

experiencias previas, a formular inferencias ou anticipacións e a compartir interpretacións que maticen ou enriquezan o sentido global dos textos.

h. Contaxiar a paixón pola lectura, como fonte de lecer, de información e de coñecemento.

i. Espertar a sensibilidade, a imaxinación e a creatividade mediante a lectura, así como a facultade de razoar criticamente sobre as mensaxes, as formas e a calidade dos escritos.

j. Crear un clima que favoreza o achegamento aos libros, á lectura e á escritura, onde se poñan en valor estas actividades na práctica cotiá.

k. Fomentar a realización de actividades que busquen a capacitación do alumnado para un uso crítico das diversas fontes informativas segundo as características de cada alumno/a.

l. Utilizar as TIC, especialmente Internet, como recurso didáctico para o desenvolvemento da competencia lectora e o fomento do hábito lector.

m. Propiciar a integración das TIC en prácticas lectoras, en todos os soportes, en situacións contextualizadas: os recursos informáticos mesturados cos materiais impresos na aula, na biblioteca, etc., na elaboración de proxectos de traballo cooperativo.

n. Motivar, implicar e dotar de medios axeitados ao profesorado como dinamizador da lectura.

o. Establecer canles para a organización de espazos e tempos diarios para a formación de lectores competentes e creación e consolidación de hábitos de lectura e de escritura

Además dos diferentes documentos que se entregarán ao alumnado ao longo das diferentes sesións nas que se desenvolve normalmente o curso, dende o departamento de Artística quérese contribuir ao fomento da lectura por parte do alumnado ao adicar algún tempo dunha sesión semanal lectura obrigatoriá (15 minutos).

Tamén ao longo do curso procurarase facer lecturas comprensivas dos distintos textos, enunciados ou calquer outro documento que o profesor considere oportuno como por exemplo introduccións históricas a cada un dos temas que se van a impartir.

Dende o departamento de Artística colabórase na realización da hora de lectura proposta polo centro e organizada polo equipo de coordinación da biblioteca.

16.-RELACIÓN CO PROXECTO LINGÜÍSTICO

O Proxecto Lingüístico de Centro recolle as actividades programadas desde o departamento e en colaboración cos distintos departamentos de Linguas Extranxeiras e co EDL. As asignaturas impartidas en lingua galega foron marcadas a comezo de curso no horario escolar e no PLC. Asimesmo tamén se recollen as medidas de atención ao alumnado que presenta problemas de integración na nosa lingua ou que pediron a exención por chegar á comunidade provintes doutras zonas fóra do territorio galego. En todo caso aplicarase a normativa vixente Decreto79/maio de 2010.(Ver Proxecto Lingüístico de Centro).

A materia debe contribuir ao desenvolvemento da competencia lingüística fomentando o coñecemento e a utilización axeitada do castelán, xa que é a lingua na que se imparte esta materia. Tamén debe fomentar a relación co galego comparando vocabulario, expresións etc que favorecen a interación entre as dúas linguas e a comprensión do que se está estudando.

17.-ACTIVIDADES DE RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN MATERIAS PENDENTES

A metodoloxía é a mesma que se emprega para o alumno que cursa a materia pero tendo en conta que non existen horas lectivas. Nalgúns casos, se o horario o permite, o alumno con materias pendentes podería acudir ao reforzo que existe polas tardes. Para poder facelo debe ter a autorización dos profesores que estará coordinado co departamento de orientación.

O profesor terá unha reunión cos alumnos durante o mes de outubro na que se lles indicará os mecanismos para recuperar a materia.

MATERIAL UTILIZADO:

* Material elaborado polo departamanto e os exercicios realizados durante o curso anterior.

PROCEDEMENTO:

* Realizaranse dúas probas (en febrero e maio) e teranse en conta os porcentaxes mencionados no apartado seguinte, sempre e cando se teñan datos suficientes.

* Cando non existan traballos para avaliar (apartado C) as probas escritas serían o 90% da nota final.

* A nota final de cada parte da materia será a suma dos apartados **A+B+C**.

* Os alumnos que teñan una nota inferior a 5 puntos na primeira parte deberán presentarse ao exame final que se celebrará na convocatoria de maio no que avaliará da totalidade de temas.

A nota final será a media das dúas partes.

INSTRUMENTOS:

A-Probas escritas. 85% dependendo do traballo. Se o profesor non indica ningún traballo ou exercicios (Apartado B+C), esta parte sería o 100% da nota.

B-Exercicios do material complementario. 10 %

C-Traballos monográficos. 5% para 1 traballo presentado

Ademais, para calquera alumno que teña Relixión pendente de cursos anteriores:

- As entregas de **exercicios complementarios e traballos monográficos** deberán realizarse a man, con presentación axeitada (portada, índice, numeración de páxinas); sen faltas de ortografía e con vocabulario técnico adecuado, segundo a unidade correspondente.
- Rexeitaranse aquelas entregas nas que as actividades non se realizaran correctamente e/ou a súa presentación sexa defectuosa.
- Realizados os exercicios complementarios e traballos monográficos, o profesor correspondente, puntuará de 1 a 10 puntos.
- Aqueles que, ou ben non entreguen exercicios complementarios e/ou traballos monográficos en prazo, ou non o entreguen non terán puntuación nesa parte.
- Poderán consultar todas as dúbidas e pedir axuda ao profesorado
- As entregas de actividades e traballos realizaranse directamente ao profesor do Departamento dentro do prazo marcado.

18.-RELACIÓN CO PROXECTO DE ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Saídas culturais por determinar e dependentes da disponibilidade. Tamén se realizan as actividade s que ofrecen estamentos como o Concello, fundacións, etc, ao longo do curso, como exposicións, visitas a igrexas, Catedral,…

Asistirán, dentro do centro, á proxección de documentais relacionados cos respectivos temas; farán traballos de investigación sinxelos ao longo do curso.

19.-CRITERIOS PARA AVALIAR A PROGRAMACIÓN EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.

Co fin de establecer unha avaliación plena de todo o proceso, avaliaranse os seguintes indicadores:

* Desenvolvemento en clase da programación.

* Relación entre obxectivos e contidos.

* Adecuación de obxectivos e contidos coas necesidades reais.

* Adecuación de medios e metodoloxía coas necesidades reais.

Ao final de cada trimestre avaliarase o seguimento da programación, para modificar ou ampliar osaspectos que foran necesarios.

Rexistro de avaliación das programacións e práctica docente

Indicadores	Para destacar	Para mellorar	Proposta de mellora
Coherencia entre o programado e o desenrolo das clases			
Distribución temporal equilibrada.			
O nivel de flexibilidade na aplicación da programación.			
Metodoloxía			
Utilización dos recursos externosao centro			
Actividades de avaliación de cada unidade.			
Actividades de reforzo, motivaciónou ampliación			
Uso de diversas ferramentas de avaliación			
Claridade nos criterios de avaliación			
Recursos materiais			
Os criterios de aevaluación e os criterios de calificación déronse a conocer: - Aos alumnos - Ás familias			

Medidas de atención a diversidade			
Agrupamentos.			
Distribución e uso do espazo.			
Organización do tempo.			
Resultados académicos			

CURSO:

4ºESO

MATERIA:

Relixión Católica

ÍNDICE

1.-INTRODUCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

2.-CONTRIBUCIÓN DA MATERIA AO LOGRO DAS COMPETENCIAS BÁSICAS.

3.- VINCULACIÓN ENTRE OBXECTIVOS, CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DEAPRENDIZAXE. RELACIÓN COAS COMPETENCIAS CLAVE

4.- OBXECTIVOS DA ETAPA E MATERIA

4.1.- Obxectivosxerais da área de Relixión Católica

4.2.- Obxectivos da área de Relixión Católica para 4ºESO

5.-TEMPORIZACIÓN E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE. GRAO DE CONSECUCIÓN

6.- TEMPORIZACIÓN CONTIDOS

7.-METODOLOXÍA DIDÁCTICA

8.-MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS (Libros de texto, apuntes, fichas…)

9.- AVALIACIÓN

9.1.- Concepto e metodoloxía de avaliación

9.2.- Procedementos e instrumentos de avaliación xerais

9.3.- Criterios de cualificación xerais

9.4.- Avaliación de materias pendentes

9.5.- Avaliación inicial

9.6.- Avaliación proceso do ensino e práctica docente

9.7.- Avaliación en Relixión Católica 3º/4º eso

* Criterios de avaliación

* Instrumentos de avaliación

* Criterios de cualificación

10. DIRECTRICES E INSTRUMENTOS PARA A REALIZACIÓN DA AVALIACIÓN INICIAL

11.-MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

12.-EDUCACIÓN EN VALORES E TEMAS TRANSVERSAIS

13.-RELACIÓN CO PLAN DE CONVIVENCIA

14.-RELACIÓN CON PLAN TIC

15.-RELACIÓN CO PROXECTO LECTOR

16.-RELACIÓN CO PROXECTO LINGÜÍSTICO

17.-ACTIVIDADES DE RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN MATERIAS PENDENTES

18.-RELACIÓN CO PROXECTO DE ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

19.-CRITERIOS PARA AVALIAR A PROGRAMACIÓN EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.

1.-INTRODUCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

CONTEXTUALIZACIÓN 4º ESO-A

A presente programación está dirixida ao alumnado de 4º ESO-A. Atopámonos nun aula de 18 alumnos, dos cales once son mulleres e sete son homes.

A lingua predominante do alumnado é o castelá.

En canto o análise dos resultados do curso anterior hai tres rapaces (un imperativo legal) e tres rapazas (unha imperativo legal) que non acadaron os obxectivos suficientemente.

O profesorado que imparte docencia neste curso é:

Dpto. de ciencias: Lucía Guede Freire, José M. Rivadulla Pereira e Narciso Valle Campos.

Dpto. de linguas: Monserrat García Blanco, Ana I. González Entenza, e Mª Reyes Rosales Aldao e Mercedes Vivero Enjamio.

Dpto. artística: Elena F. Sobral, Ana Mª Acuña e Javier Medrano Iglesias.

Dpto. relixión: Roberto Briz Cid

Outros aspectos relevantes:

Deste alumnado catro precisan reforzo educativo no seu proceso de aprendizaxe por circunstancias diversas: un rapaz con déficit de atención, un rapaz e unha rapaza con dificultades de aprendizaxe nas linguas e unha rapaza con dificultades de aprendizaxe por desmotivación e lagoas de coñecemento.

Catro rapazas e dous rapaces escolleron matemáticas aplicadas e cinco rapaces e sete rapazas escolleron matemáticas académicas.

Nove escolleron educación plástica, visual e audiovisual, cinco rapaces e catro rapazas.

Dez escolleron 2ª lingua estranxeira francés, tres rapaces e sete rapazas.

Dezasete escolleron tecnoloxías da información e comunicación, seis rapaces e once rapazas.

Doce escolleron bioloxía e xeoloxía, oito rapazas e catro rapaces.

Seis escolleron iniciación á actividade emprendedora e empresarial, dous rapaces e catro rapazas.

Seis escolleron tecnoloxía, catro rapazas e dous rapaces.

Doce escolleron física e química, sete rapazas e cinco rapaces.

CONTEXTUALIZACIÓN 4º ESO-B

A presente programación está dirixida ao alumnado de 4º ESO-B. Atopámonos nun aula de 17 alumnos, dos cales once son mulleres e seis son homes.

A lingua predominante do alumnado é o castelá.

En canto o análise dos resultados do curso anterior hai cinco rapaces (un imperativo legal) e tres rapazas que non acadaron os obxectivos suficientemente.

O profesorado que imparte docencia neste curso é:

Dpto. de ciencias: Lucía Guede Freire, José M. Rivadulla Pereira e Narciso Valle Campos.

Dpto. de linguas: Monserrat García Blanco, Ana I. González Entenza, e Mª Reyes Rosales Aldao e Mercedes Vivero Enjamio.

Dpto. artística: Elena F. Sobral, Ana Mª Acuña e Javier Medrano Iglesias.

Dpto. relixión: Roberto Briz Cid

Outros aspectos relevantes:

Deste alumnado tres precisan reforzo educativo no seu proceso de aprendizaxe por circunstancias diversas: un rapaz con déficit de atención e problemas de ansiedade, unha rapaza con TDAH, un rapaz e unha rapaza con dificultades de aprendizaxe nas linguas e un rapaz con dificultades de aprendizaxe por desmotivación e lagoas de coñecemento.

Catro rapazas e tres rapaces escolleron matemáticas aplicadas e tres rapaces e sete rapazas escolleron matemáticas académicas.

Dez escolleron educación plástica, visual e audiovisual, cinco rapaces e cinco rapazas.

Sete escolleron 2ª lingua estranxeira francés, un rapaz e seis rapazas.

Dezasete escolleron tecnoloxías da información e comunicación, seis rapaces e once rapazas.

Dez escolleron bioloxía e xeoloxía, sete rapazas e tres rapaces.

Sete escolleron iniciación á actividade emprendedora e empresarial, tres rapaces e catro rapazas.

Sete escolleron tecnoloxía, tres rapazas e catro rapaces.

Dez escolleron física e química, sete rapazas e tres rapaces.

Hai unha alumna que se incorpora por primeira vez ao centro procedente doutra comunidade.

2.-CONTRIBUCIÓN DA MATERIA AO LOGRO DAS COMPETENCIAS BÁSICAS.

Na descrición do modelo competencial inclúese o marco de descritores competenciais, no que aparecen os contidos reconfigurados desde un enfoque de aplicación que facilita o adestramento das competencias; lembremos que estas non se estudan, nin se ensinan: adéstranse. Para iso, é necesaria a xeración de tarefas de aprendizaxe que permitan ao alumnado a aplicación do coñecemento mediante metodoloxías de aula activas.

Abordar cada competencia de xeito global en cada unidade didáctica é imposible; debido a iso , cada unha destas divídese en **indicadores de seguimento** (entre dous e cinco por competencia), grandes piares que permiten describila dun xeito máis preciso; dado que o carácter destes é aínda moi xeral, o axuste do nivel de concreción esixe que os devanditos indicadores se dividan, á súa vez, no que se denominan **descritores da competencia,** que serán os que «describan» o grao competencial do alumnado. Por cada indicador de seguimento atoparemos entre dous e catro descritores, cos verbos en infinitivo.

En cada unidade didáctica cada un destes descritores concrétase en **desempeños competenciais,** redactados en terceira persoa do singular do presente de indicativo. O desempeño é o aspecto específico da competencia que se pode adestrar e avaliar de xeito explícito; é, polo tanto, concreto e obxectivable. Para o seu desenvolvemento, partimos dun marco de descritores competenciais definido para o proxecto e aplicable a todas as materias e cursos da etapa.

Respectando o tratamento específico nalgunhas áreas, os **elementos transversais,** como a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e a comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional, traballaranse desde todas as áreas, posibilitando e fomentando que o proceso de ensinanza-aprendizaxe do alumnado sexa o máis completo

posible.

Por outra parte, o desenvolvemento e a aprendizaxe dos **valores,** presentes en todas as áreas, axudarán a que os nosos alumnos e alumnas aprendan a desenvolverse nunha sociedade ben consolidada na que todos poidamos vivir, e en cuxa construción colaboren.

A diversidade dos nosos alumnos e alumnas, cos seus estilos de aprendizaxe diferentes, deberanos conducir a traballar desde as **diferentes potencialidades** de cada un deles, apoiándonos sempre nas súas fortalezas para poder dar resposta ás súas necesidades.

Na área de Relixión Católica

Na área de Relixión Católica incidiremos no adestramento de todas as competencias de maneira sistemática, facendo fincapé nos descritores máis afíns á área.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT)

Desde a área de Relixión Católica desenvólvense de forma xeral varios aspectos desta competencia, xa que as análises de pensamento e razoamentos lóxico-filosóficos supoñen un adestramento do razoamento lóxico, a súa sistematización, a aplicación dun método rigoroso. Por outro lado, a variedade tipolóxica e temática dos textos pon en contacto a área coa relación do ser humano coa realidade, o mundo científico e o contorno ambiental.

Así, ademais dos descritores da competencia que se traballan puntualmente nas unidades, destacamos os seguintes:

* Tomar conciencia dos cambios producidos polo ser humano no contorno natural e as repercusións para a vida futura.

* Aplicar métodos científicos rigorosos para mellorar a comprensión da realidade circundante.

* Aplicar estratexias de resolución de problemas a situacións da vida cotiá.

Comunicación lingüística (CCL)

A competencia en comunicación lingüística adéstrase de maneira explícita a través dos textos traballados e das exposicións orais e escritas na aula.

Destacamos, pois, os descritores seguintes:

* Comprender o sentido dos textos escritos e orais.

* Manter unha actitude favorable cara á lectura.

* Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.

* Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta aointerlocutor…

* Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros nas diversas situaciónscomunicativas.

Competencia dixital (CD)

A área de Relixión Católica debe contribuír ao adestramento da competencia dixital, tan relevante e necesaria no contexto actual. O uso das novas tecnoloxías supón un novo modo de comunicación cuxo ámbito haberá que adestrar de maneira sistemática.

Para iso, nesta área, traballaremos os seguintes descritores da competencia:

* Empregar distintas fontes para a busca de información.

* Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.

* Elaborar información propia derivada da información obtida a través de medios tecnolóxicos.

* Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.

* Utilizar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas.

* Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.

* Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

Conciencia e expresións culturais (CCEC)

A expresión lingüística e o coñecemento cultural que se adquire a través do feito relixioso facilitan desde a área o desenvolvemento desta competencia. A relixión vinculada a un pobo e a unha comunidade cultural determinada fan desta área un cauce perfecto para adestrar a competencia.

Traballamos, por tanto, os seguintes descritores:

* Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes e cara ás persoas quecontribuíron ao seu desenvolvemento.

* Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.

* Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.

* Apreciar a beleza das expresións artísticas e das manifestacións de creatividade e gusto pola estética noámbito cotián.

* Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.

Competencias sociais e cívicas (CSC)

Traballar con outros, descubrir as diferenzas e establecer normas para a convivencia favorece o desenvolvemento das competencias sociais e cívicas. Desde o uso da lingua para chegar a consensos, establecer e cumprir regras de funcionamento ata o seguimento das normas de comunicación, pódese adestrar en Relixión Católica esta competencia. Por outra parte, a contextualización da comunicación lingüística e literaria propias da área e a importancia da crítica textual fan fundamental o traballo desta competencia.

Para iso, adestraremos os seguintes descritores:

* Coñecer as actividades humanas, adquirir unha idea da realidade histórica a partir de distintas fontes e identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unhaconstitución.

* Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.

* Mostrar dispoñibilidade para a intervención activa en ámbitos de participación establecidos.

* Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.

* Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE)

O adestramento do sentido de iniciativa e espírito emprendedor é de vital importancia en calquera contexto educativo porque favorece a autonomía dos alumnos e o desenvolvemento de habilidades persoais para emprender accións innovadoras en contextos académicos que logo se poderán extrapolar a situacións vitais. No propio estudo da materia, os alumnos e as alumnas deben recoñecer os seus recursos e adquirir hábitos que lles permitan superar dificultades no traballo e na consecución de metas establecidas.

Os descritores que priorizaremos son:

* Optimizar os recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias.

* Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.

* Ser constante no traballo, superando as dificultades.

* Dirimir a necesidade de axuda en función das dificultades da tarefa.

* Xestionar o traballo do grupo, coordinando tarefas e tempos.

* Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.

* Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.

* Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.

Aprender a aprender (CAA)

A competencia pódese desenvolver na área fomentando tarefas que permitan que o alumno ou a alumna se recoñeza a si mesmo/-a como aprendiz para a mellora dos seus procesos de aprendizaxe. Neste sentido, Relixión Católica préstase especialmente a iso, xa que é unha área que favorece os procesos metacognitivos e a adquisición de estratexias e estruturas de aprendizaxe extrapolables a outras áreas e contextos.

Trabállanse os seguintes descritores de maneira prioritaria:

*. Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, funcións executivas…

* Xestionar os recursos e motivacións persoais en favor da aprendizaxe.

* Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.

* Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...

* Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.

* Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultadosintermedios.

* Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.

3.-VINCULACIÓN ENTRE OBXECTIVOS, CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE. RELACIÓN COAS COMPETENCIAS CLAVE

Nas táboas seguintes amósase a programación desta materia relacionando contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e

obxectivos. Os estándares de aprendizaxe relacionanse coas competencias clave que se traballan e coa súa temporalización.

COMPETENCIAS CLAVE
Comunicación lingüiística.
Competencia matemática e competencias básicas en ciencias y tecnología.
Competencia dixital.
Aprender a aprender.
Competencias sociais e cívicas.
Sentido de iniciativa e espirito emprendedor.
Conciencia e expresións culturais.

Relixión Católica 4º ESO

PRIMEIRO TRIMESTRE		**UDS. 1, 2, 3**	
Contidos	***Criterios de avaliación***	***Estándares de aprendizaxe***	***Procedementos***
Bloque I. O sentido relixioso do home			
Unidade 1: AS RELIXIÓNS SONPROPOSTAS DE SENTIDO -A nosa vida está chea de interrogantes. -As relixións: procura do sentido da vida. -As relixións son moi diversas. -A relixión propón unha vida comprometidacos demais.	**Unidade 1** 1. Aprender e memorizar os principais trazos comúns das relixións.	**Unidade 1** Identifica e clasifica os trazos principais (ensino, comportamento e culto) nas relixións monoteístas. Busca información e preséntalle ao grupo as respostas das distintas relixións ás preguntas de sentido.	**Proba escrita:** controles, kahoots, formularios… **Taller de creación:** búsqueda de información, o seu tratamento, o proceso creativo e a súa presentación. **Taller investigación:** búsqueda de materiais, o seu emprego e a súa manipulación. **Actividades de aula:** traballo diario no aula, participación, power points, vídeos…

Bloque II.A revelación: Deus intervén na historia			
Unidade 2: DEUS DÁSE A COÑECER NAHISTORIA -Plenitude na experiencia relixiosa: a revelación de Deus na historia. -Xesús é a revelación definitiva de Deus. **Unidade 3: DEUS É SEMPRE FIELCOAS PERSOAS** -A fidelidade de Deus á alianza co ser humano. -O Deus da Alianza. -A fidelidade é vivir no amor.	**Unidade 2** 2. Comparar e distinguir a intervención de Deus na historia dos intentos humanos de resposta á procura de sentido. **Unidade 3** 1. Recoñecer e valorar as accións de Deus fielao longo da historia.	**Unidade 2** Razoa por que a revelación é a plenitude da experiencia relixiosa. Analiza e debate as principais diferenzas entre a revelación de Deus e as relixións. **Unidade 3** Identifica e aprecia a fidelidade permanente de Deus que atopa na historia de Israel. Toma conciencia e agradece os momentos da súa historia nos que recoñece a fidelidade de Deus.	**Proba escrita:** controles, kahoots, formularios… **Taller de creación:** búsqueda de información, o seu tratamento, o proceso creativo e a súa presentación. **Taller investigación:** búsqueda de materiais, o seu emprego e a súa manipulación. **Actividades de aula:** traballo diario no aula, participación, power points, vídeos…
SEGUNDO TRIMESTRE		**UDS. 4, 5**	
Contidos	**Criterios de avaliación**	**Estándares de aprendizaxe**	**Procedementos**
Bloque III: Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación			
Unidade 4: XESÚS É O SERVIDOR DEDEUS -A figura mesiánica do Servo de Iavé. -A esperanza mesiánica. -Xesús é o Mesías. **Unidade 5: XESÚS CHAMA A COLABORAR NA SÚA MISIÓN** -A chamada de Xesús a colaborar con Elxera unha comunidade. -Ser testemuñas de Xesús hoxe.	**Unidade 4** □□ Comparar e apreciar a novidade entre oMesías que sofre e o Mesías político. **Unidade 5** □□ Descubrir a iniciativa de Cristo para formar unha comunidade que orixina aIgrexa. □□ Coñecer e apreciar a invitación deXesús a colaborar na súa misión.	**Unidade 4** Identifica, clasifica e compara os trazos doMesías que sofre e o Mesías político. Esfórzase por comprender a novidade doMesías que sofre como criterio de vida. **Unidade 5** 1.1 Localiza, selecciona e argumenta en textosevanxélicos a chamada de Xesús. Le de maneira comprensiva un evanxeo,identifica e describe a misión salvífica de Xesús. Busca e identifica persoas que actualizan hoxe a misión de Xesús e expón en grupo por quecontinúan a misión de Xesús.	**Proba escrita:** controles, kahoots, formularios… **Taller de creación:** búsqueda de información, o seu tratamento, o proceso creativo e a súa presentación. **Taller investigación:** búsqueda de materiais, o seu emprego e a súa manipulación. **Actividades de aula:** traballo diario no aula, participación, power points, vídeos…
TERCEIRO TRIMESTRE		**UDS. 6, 7**	
Contidos	**Criterios de avaliación**	**Estándares de aprendizaxe**	**Procedementos**

Bloque IV. Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexa			
Unidade 6: SER CRISTIÁN ÉVIVIR EN PLENITUDE	**Unidade 6**	**Unidade 6** 1.1 Elabora xuízos a partir de testemuños que exemplifiquenunha forma nova de usar a razón e a liberdade e de expresar a	**Proba escrita:** controles, kahoots, formularios… **Taller de creación:** búsqueda de información, o seu tratamento, o proceso creativo e a súa presentación. **Taller investigación:** búsqueda de materiais, o seu emprego e a súa manipulación. **Actividades de aula:** traballo diario no aula, participación, power points, vídeos…

-A pertenza a Cristo na Igrexailumina todas as dimensións do ser humano. -A persoa, un ser en construción. -Ser cristián: unha maneira devivir. -É importante amar ben. **Unidade 7: A IGREXA CONSTRÚE A CIVILIZACIÓNDO AMOR** -Xesús, a autoridade como servizo. -A autoridade eclesial ao servizoda verdade. -A misión do cristián no mundo: construír a civilización do amor.	1. Descubrir e valorar que Cristo xera unha forma nova de usar a razón e a liberdade, e de expresar a afectividade da persoa. **Unidade 7** 2. Distinguir que a autoridade está ao servizo da verdade. 3. Relacionar a misión do cristián coa construción do mundo.	afectividade. Adquire o hábito de reflexionar buscando o ben ante as eleccións que se lle ofrecen. É consciente das diferentes formas de vivir a afectividade e prefire a que recoñece como máis humana. **Unidade 7** Identifica persoas que son autoridade na súa vida e explica como recoñece nelas a verdade. Recoñece e valora na Igrexa distintas figuras que son autoridade, polo servizo ou polo testemuño. Localiza e xustifica tres acontecementos da historia nos quea Igrexa defendeu a verdade do ser humano. 3.1 Investiga e debate sobre as iniciativas eclesiais da súa contorna que colaboran na construción da civilización do amor.	**Proba escrita:** controles, kahoots, formularios… **Taller de creación:** búsqueda de información, o seu tratamento, o proceso creativo e a súa presentación. **Taller investigación:** búsqueda de materiais, o seu emprego e a súa manipulación. **Actividades de aula:** traballo diario no aula, participación, power points, vídeos…

4.- OBXECTIVOS DA ETAPA E MATERIA

A área de Relixión e Moral Católica fundaméntase nas esixencias que leva consigo desenvolver, na escola, a educación integral e a aplicación duns dereitos expresados na Declaración Universal de Dereitos Humanos (1948, art.º 26.3); a Constitución española (1978, art.º 27.3); o Pacto Internacional de Dereitos Humanos, Económicos, Sociais e Culturais (1966, art.º 13.3); a Carta dos Dereitos Fundamentais da UniónEuropea (2000, art.º 10 e 14.3), etc. Ademais, está garantida polo Acordo subscrito entre o Estado español e a Santa Sé sobre Ensino e Asuntos Culturais (3-1-1979).

A práctica deste dereito leva consigo un ensino relixioso escolar e confesional. Este ensino concrétase na área de Relixión e Moral Católica, unha materia específica e rigorosamente escolar, ordinaria para os que a soliciten, equiparable ao resto das demais materias no rigor científico, na formulación dos seus obxectivos e contidos, e na súa significación educativa dentro do currículo. Así mesmo, contribúe á formación integral do alumnado e ao pleno desenvolvemento da persoa en todas as súas capacidades.

A área de Relixión Católica é unha materia opcional curricular de carácter confesional. A súa identidade resúmese nas súas «Finalidades Educativas» ou «Obxectivos Xerais». Estes deben ser a meta e a directriz no seu deseño e desenvolvemento curricular (realización da programación xeral do curso, de cada unidade didáctica, etc.). As seguintes «Finalidades educativas da Educación Secundaria» sinalan as metas finais ás que deben conducir todo curso e unidade didáctica de Relixión Católica.

4.1.- OBXECTIVOS DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA

Obxectivos xerais da área de Relixión Católica de Educación Secundaria:

1. Educar a dimensión transcendente e relixiosa, e iso, desde a experiencia humana e «desde» e «para» avida persoal, social, relixiosa e ambiental.
2. Favorecer a maduración e o desenvolvemento integral da personalidade do alumnado de sde unha educación humanista, relixiosa e católica de calidade.
3. Facilitar a elaboración do proxecto persoal de vida desde unha educación en valores e virtudeshumanas, morais, cívicas, democráticas, relixiosas e cristiás.
4. Presentar a visión cristiá da persoa e da historia, desde a realidade cotiá, o respecto e en diálogo coas principais relixións, antropoloxías e cosmovisións de hoxe.
5. Ofrecer a cultura relixiosa e a mensaxe cristián-católica en diálogo con testemuños de persoasexemplares e problemas e interrogantes do mundo actual.
6. Educar a dimensión cívica e moral desde a aplicación de testemuños exemplares, valores, virtudes e compromisos para resolver problemas humanos e sociais.
7. Desenvolver unha ensinanza-aprendizaxe da relixión que promova a apertura ao Misterio, ao sentido relixioso da vida, á experiencia relixiosa e á educación na fe.
8. Promover as competencias necesarias para darlle un sentido pleno á vida e elaborar respostas de sentido último ante as dificultades máis existenciais e cotiás.
9. Educar na participación social e na práctica de compromisos solidarios que melloren o medio, as relacións interpersoais e a vida pública.
10. Valorar a intelixencia espiritual para fortalecer o mundo interior do alumnado e a súa capacidade de autocoñecemento, aceptación, meditación, relaxación, paz interior...
11. Favorecer o diálogo e a crítica construtiva entre as mensaxes relixiosas e cristiás e a actual cultura audiovisual, especialmente a da televisión e as TIC.
12. Desenvolver a dimensión humanista e cívica do alumnado desde a ética universal dos dereitos humanos e a doutrina social da Igrexa católica.

13. Educar a intelixencia emocional para elixir e fortalecer os mellores sentimentos, e así ser máis feliz conun mesmo, con Deus, cos demais e coa natureza.
14. Coñecer a Relixión e Moral Católica desde as TIC, a investigación, a aprendizaxe cooperativa e a participación en equipos de traballo.
15. Ofrecer unha ensinanza integral da Biblia, promovendo a cultura bíblica e a aplicación das súas ensinanzas para ser máis feliz na vida persoal e social.

4.2.- OBXECTIVOS DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA PARA 4ºESO

1. Descubrir o valor e a importancia da historia.
2. Comprender a influencia que o pasado ten na vida das persoas.
3. Coñecer as características do cristianismo en tempos do Imperio Romano.
4. Descubrir as dificultades da Igrexa nos primeiros séculos. Herexías e distintas correntes.
5. Saber recoñecer as expresións artísticas dos primeiros cristiáns.
6. Coñecer momentos de forte expansión do cristianismo en diferentes épocas.
7. Recoñecer o cristianismo como mensaxe universal..
8. Debuxar os aspectos fundamentais da historia da Igrexa nos séculos iv-v.
9. Valorar o paso de ser unha Igrexa perseguida a ser a Igrexa oficial.
10. Coñecer as características da nova situación da Igrexa despois dos edictos de Milán e de Tesalónica.
11. Enumerar e coñecer os contidos fundamentais dos primeiros concilios.
12. Distinguir e caracterizar a arte paleocristiá e bizantina.
13. Situar na historia como foi o poder, a autoridade e o servizo da Igrexa.
14. Coñecer como entendeu Xesús o exercicio da autoridade.
15. Analizar a importancia que o cristianismo tivo, como factor de unidade, na época posterior á caída do Imperio romano de Occidente e ás invasións bárbaras.
16. Analizar a expansión do islam e a presenza da relixión cristiá na España musulmá.
17. Descubrir en Francisco de Asís un modo e modelo de ser e estar na Igrexa. A doutrina social na Igrexa.
18. Afondar nas características da historia da Igrexa nos séculos V-XV. Herexías e divisións na Igrexa.
19. Tomar conciencia da importancia da reforma do monacato e da aparición das ordes mendicantes.
20. Afondar no significado das peregrinacións, de modo particular, no Camiño de Santiago.
21. Coñecer o significado das cruzadas e as consecuencias do cisma de Oriente e de Occidente.
22. Coñecer a mensaxe de Xesús: anunciarlles a boa nova aos pobres, identificarse e facerse próximo aeles.
23. Saber dar razón da necesidade de reforma que no século xv tiña a Igrexa.
24. Analizar as causas e as figuras que levaron a cabo a reforma protestante.
25. Coñecer os aspectos fundamentais da doutrina de Lutero.
26. Analizar e comprender en que consistiu a reforma católica ou contrarreforma.
27. Coñecer en que consistiu o tribunal da Inquisición.
28. Descubrir as luces e as sombras da evanxelización levada a cabo a partir do século v.
29. Coñecer como lle afectou á vida da Igrexa a Ilustración, a secularización e a Revolución Francesa.
30. Coñecer o verdadeiro significado de relixión, fe, ciencia, razón, filosofía e crenza, e saber que relaciónexiste entre todas elas.

31. Tomar contacto coa figura e co ministerio de Xoán XXIII, o Papa bo.
32. Saber como foi a historia da Igrexa nos séculos xix e xx.
33. O Concilio Vaticano ii: razóns da súa convocatoria, características máis importantes e achegas á sociedade e á vida interna da Igrexa.
34. Examinar as características da historia da Igrexa na segunda metade do século xx.
35. Coñecer en que se plasmaron as propostas do Vaticano II: vida interna da Igrexa e novo xeito de estar no mundo..
36. Saber en que consiste o compromiso ecuménico da Igrexa e como se leva a cabo nela o diálogo interrelixioso.
37. Recoñecer, ao longo da historia da Igrexa, diferentes momentos de encontro e desentendemento.

A Educación Secundaria Obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e as alumnas as capacidadesque lles permitan:

a. Asumir responsablemente os seus deberes; coñecer e exercer os seus dereitos no respecto aos demais; practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e grupos; exercitarse no diálogo afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.

b. Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

c. Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoalou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.

d. Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións cos demais, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo, os comportamentos sexistas e resolver pacificamente os conflitos.

e. Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información para, con sentido crítico, adquirir novos coñecementos. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.

f. Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en distintas disciplinas, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas nos diversos campos do coñecemento e da experiencia.

g. Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.

h. Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.

i. Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.

j. Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural, coñecer mulleres e homes que realizaron achegas importantes á cultura e sociedade galega ou a outras culturas do mundo.

k. Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o dos outros, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidadeen toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e mellora.

l. Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das distintas manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

m. Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e mellora e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara o exercicio deste dereito.

n. Coñecer e valorar a importancia do uso do noso idioma como elemento fundamental para o mantemento da nosa identidade e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que nos comunica con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

5.- TEMPORIZACIÓN E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE. GRAO DE CONSECUCIÓN

A diversidade de obxectivos, contidos, competencias clave e estándares suxire a conveniencia e empregar varios procedementos de avaliación. A **temporización** de cada estándar de aprendizaxe está recollido no **punto 3 da programación (VER PUNTO 3)**.

A **avaliación** será abordada nun punto específico da programación **(VER PUNTO 9) .**

De maneira xeral, para a avaliación dos diversos estándares de aprendizaxe requerense a utilización dunha serie de ferramentas pedagóxicas que permitirán diversificar, variar ou concretar a intención avaliadora do profesor. Os profesores das materias poderemos empregar distintas instrumentos e procedementos de avaliación para a súa avaliación.O resultado da observación sistemática do alumno e o seguimento do seu proceso de ensino aprendizaxe quedará rexistrado no caderno do profesor.

PROCEDEMENTOS	INSTRUMENTOS
Observación sistemática	Escalas de observación Permite establecer estimacións dentro dun continuo **Categorías:** Identifica a frecuencia (Exemplo: Sempre, A veces, Nunca) ou caracterización (Exemplo: Iniciado, En proceso, Consolidado) da conducta a observar **Numérica:** Determina o logro e a intensidade do feito

	avaliado. Pódese utilizar a gradación de 1 a 4, de 1 a 5, de 1 a 6, ou a tradicional de 1 a 10 **Descriptiva:** Incorpora frases descriptivas. Exemplo: "Traballae trae ol material pero non toma iniciativas",
	Listas de control Rexistra a ausencia ou presenza dun determinado trazo, condutas ou secuencia de accións. Caracterízase por aceptar soamente dúas características: se ou non, lógrao ou non o logra, presente ou ausente, etc.
	Rexistro anecdótico Fichas na que se recollen comportamentos non previsibles de antemán e que poden achegar información significativa para valorar carencias ou actitudes positivas
	Diarios de clase Análise sistemática e continuada das tarefas diarias realizadasen clase. Pódense usar escalas de observación para o rexistro do seguimento efectuado
Análise de produción dos alumnos	Monografías Texto argumentativo que presenta e analiza os datos, obtidos de varias fontes, sobre unha determinada temática , analizados con visión crítica De compilación De investigación De análise de experiencia
	Resumos
	Traballo de aplicación e síntese
	Caderno de clase
	Caderno de campo
	Resolución de exercicios e problemas
	Textos escritos
	Producións orais
	Producións plásticas ou musicais
	Producións motrices
	Investigacións
	Xogos de simulación e dramáticos
Intercambios orais cos alumnos	Diálogo
	Entrevista Guión da entrevista: Comunicación verbal planificada, utilizando guións máis ou menos estruturados, que achega datos útiles para coñecer unha determinada conduta. Son moi utilizadas na resolución de situacións problemáticas
	Asemblea
	Posta en común
Probas específicas	Obxectivas Con preguntas moi concretas e opcións de resposta fixa para

	que o alumno escolla, sinale ou completeDe resposta alterna De complementación Termos pareados
	Abertas Con preguntas ou temas nas que o alumno debe construir as respostas
	Interpretación de datos Con material de introducción (ilustración, mapa,…) seguido deuna serie de preguntas relativas a su interpretación
	Exposición dun tema
	Resolución de exercicios e problemas
	Pruebas de capacidade motriz
Cuestionarios	Abertos: Son aqueles en os que se pregunta ao suxeito algo e déixaselle en liberdade responder como queira. Este tipo de cuestionario é moi útil e proporciona moita información, pero require máis tempo por parte do informante e é máis difícil de analizar e codificar por parte do investigador. Xeralmente, aplícanse en estudos pilotos co fin de obter máis datos. Pechados: Están estruturados de tal maneira que ao informante ofrécenselle só determinadas alternativas de resposta. É máis fácil de codificar e contestar. Como desvantaxe, podemos mencionar que as categorías que se ofrecen poden non ser as máis adecuadas, ou que a persoa non pensase as súas respostas en termos das categorías que se lle ofrecen. Outra desvantaxe é que, ao ofrecerlle categorías ao informante, estánselle "suxerindo" as respostas.
Grabacións e análises	
Observador externo	

Tamén poderíamos incluir as **rúbricas**. Chámase rúbrica ao conxunto de criterios e estándares ligados aos obxectivos de aprendizaxe usados para avaliar a actuación do alumnado na creación de artigos, proxectos,ensaios e outras tarefas.

6.- TEMPORIZACIÓN CONTIDOS

A programación anual da materia estrutúrase en **unidades didácticas**. Pódese establecer unha distribución horaria aproximada dunhas 32 -36 sesións neste curso escolar. Estimando que entre exames eprobas, actividades extraescolares, festivos e imprevistos pérdense da orde de 10 sesións, resulta un temporalización global aproximado de 28 sesións, que se distribuirán entre todas as unidades didácticas baseándose no peso conceptual de cada unha delas.

7.-METODOLOXÍA DIDÁCTICA

CRITERIOS METODOLÓXICOS E ESTRATEXIAS DIDÁCTICAS XERAIS PARA UTILIZAR NA ÁREA

Para alcanzar os obxectivos, as competencias e a aprendizaxe dos contidos, é necesario optar por unha metodoloxía que axude a alcanzar tales metas. A metodoloxía do presente proxecto de Relixión Católica baséase nos Obxectivos Xerais da LOMCE e no Real Decreto para a Educación Secundaria Obrigatoria, nas estratexias de metodoloxía didáctica do currículo de Relixión Católica para a Educación Secundaria Obrigatoria (2015), e nas achegas específicas da Pedagoxía e Didáctica Relixiosa.

Froito destas opcións son os seguintes principios metodolóxicos desde os cales se deseñaron cada unha das unidades didácticas e os elementos que as compoñen: obxectivos, centros de interese, contidos, metodoloxía, actividades de ensinanza-aprendizaxe e avaliación. Estes principios e a súa concreción en estratexias, procedementos, recursos e accións organizadas, forman parte do máis orixinal do «Proxecto de Relixión» de Anaya.

1. A ensinanza-aprendizaxe da Relixión Católica debe deseñarse e desenvolverse desde o proceso psicoevolutivo do alumnado: idade, desenvolvemento psicolóxico, social, moral, familiar e relixioso. Así o indica explicitamente o currículo:

   «Adaptación ao ámbito emocional e cognitivo dos estudantes, respectando o desenvolvemento psicoevolutivo propio de cada etapa. Esta atención permitirá combinar de xeito adecuado o concreto e o abstracto, o traballo individual e en grupo, o manipulativo, experiencial e visual cos aspectos conceptuais» (Currículo, 2015).

2. A ensinanza-aprendizaxe da Relixión Católica debe deseñarse e desenvolverse desde a concepción dunha aprendizaxe significativa, por competencias e desde o desenvolvemento das intelixencias múltiples.

   O desenvolvemento do coñecemento sobre a base de aprendizaxes significativas e de calidade, supón que o alumnado relaciona o que aprende cos conceptos que xa posúe e as experiencias que ten. Así, dálle significado ao material que é obxecto de aprendizaxe e constrúe os seus propios coñecementos. A aprendizaxe significativa implica unha memorización comprensiva do que se aprende, supón unha reflexión crítica por parte do alumnado e comporta unha funcionalidade: o que o alumno e a alumna aprendeu sérvelle para efectuar novas aprendizaxes e enfrontarse a novas situacións. Para que se realice este tipo de aprendizaxe, o profesorado debe partir da preparación do alumnado e dos seus coñecementos previos, o obxecto de aprendizaxe debe ser coherente e lóxico (o alumnado debe poder atribuírlle significado e integralo na súa estrutura cognoscitiva), e ademais, os estudantes deben estar motivadospara realizar a aprendizaxe.

   A opción dunha metodoloxía baseada nunha aprendizaxe significativa, por competencias e desde o desenvolvemento das intelixencias múltiples, leva consigo unha ensinanza da Relixión Católica «desde» e «para» a vida persoal, cidadá, social, moral, relixiosa e eclesiástica.

   «Respecto pola curiosidade e inquietudes dos estudantes. Consideración dos intereses e das expectativas dos estudantes, así como dos seus coñecementos previos, de maneira que se garanta unha aprendizaxe significativa» (Currículo, 2015).

3. A ensinanza-aprendizaxe da Relixión Católica debe deseñarse e desenvolverse desde o ritmo de aprendizaxe de cada alumno ou alumna e as súas experiencias e centros de interese: as necesidades fisiolóxicas, psicolóxicas, sociais, intelectuais, morais, relixiosas e de sentido á vida do alumnado. Os centros de interese son os intereses «naturais» ou «artificiais» que se utilizan no proceso de ensinanza - aprendizaxe. Concrétanse nos feitos de experiencia persoal da vida cotiá (problemas, interrogantes, aspiracións, fracasos, necesidades, noticias...). Desde eles, motívase o alumnado, partindo da súa vida, para traballar os contidos e as competencias como respostas ás súas necesidades e experiencias.

   «Respecto polos ritmos e estilos de aprendizaxe dos estudantes. Non todos os estudantes son iguais, non todos aprenden á mesma velocidade nin utilizan as mesmas estratexias. A atención á diversidade e o desenvolvemento da inclusión comezan na asunción deste principio fundamental» (Currículo, 2015).

4. A ensinanza-aprendizaxe da Relixión Católica debe deseñarse e desenvolverse desde as narracións bíblicas, os relatos sagrados das relixións, as historias da vida diaria e a literatura. Cada unidade inclúe, en relación co bloque e cos contidos, curiosidades, datos estatísticos, noticias da actualidade, feitos cotiáns do alumnado, testemuños de persoas exemplares, contos, historias literarias, historias da Biblia e outros libros sagrados, etc.

   Esta opción produce na aula unha gran motivación debido a que utiliza a linguaxe específica da transmisión das relixións, especialmente da relixión cristiá, así como polas vantaxes que lle achega ao alumnado:

A. Experiencias de educación no sentido da vida.

B. Promover as bases para o desenvolvemento das principais competencias e capacidades humanas.

C. Desenvolver ensinanzas e experiencias cognitivas, morais e afectivas sobre as principais virtudes e valores cívicos, morais e relixiosos.

D. Desenvolver unha cultura bíblica integral no alumnado.

E. Fortalecer a intelixencia espiritual e a intelixencia emocional desde a realidade persoal de cada alumno ou alumna.

5. A ensinanza-aprendizaxe da Relixión Católica debe deseñarse e desenvolverse desde a interdisciplinariedade polas súas propias características. O estudo do feito relixioso e cristián leva consigo unha relación coas diferentes áreas curriculares. Para desenvolver tal interdisciplinariedade, diversas actividades están deseñadas para seren realizadas en colaboración con outras áreas curriculares.
6. A ensinanza-aprendizaxe da Relixión Católica debe deseñarse e desenvolverse para promover o diálogo da fe cristiá coas relixións e a cultura actual. A clase de Relixión Católica deberá establecer un diálogo coa realidade relixiosa e sociocultural do ámbito, para mostrar a influencia mutua entre o feito relixioso xeral e cristián e a cultura occidental. Preténdese valorar, á luz da fe cristiá, os valores, as ideas e os modelos de comportamento da cultura actual; á vez que se reinterpretarán as fórmulas, os ritos, os símbolos e os comportamentos relixiosos á luz dos valores e antivalores máis influentes na vida cotiá.
7. A ensinanza-aprendizaxe da Relixión Católica debe deseñarse e desenvolverse para capacitar o alumnado para ver, xulgar e actuar sobre si mesmo, os demais, a sociedade e o medio. Por iso, diversas actividades están elaboradas para que o alumnado practique a metodoloxía específica que utiliza a Igrexa católica ante os problemas sociais e ambientais: ver, xulgar e actuar sobre as persoas, a sociedade e o medio para melloralos.
8. A ensinanza-aprendizaxe da Relixión Católica debe deseñarse e desenvolverse para promover o protagonismo e a actividade do alumnado. Así, o alumno ou a alumna é o autor da súa propia aprendizaxe e é capaz de desenvolver as súas competencias. Deles xorde a forza interior para desenvolver as súas capacidades, as súas intelixencias múltiples e o poder para realizarse como persoas. A función do profesorou da profesora é facer de mediador, facilitador, orientador e guía para que o alumnado encontre os instrumentos que lle axuden a aprender a aprender e a descubrir por si mesmo.
9. A ensinanza-aprendizaxe da Relixión Católica debe deseñarse e desenvolverse desde unha pluralidade de metodoloxías e unha diversidade de actividades. Nas unidades e nos materiais complementarios conxugáronse as actividades cooperativas e de socialización coas de individualización. Non é compatible unha metodoloxía cerrada ou única baixo os principios derivados da educación personalizada, a aprendizaxe por competencias ou a pedagoxía relixiosa. A metodoloxía debe ser aberta, pois cada alumno ou alumna é un mundo e cada un deles pode supoñer unha adaptación específica.

O presente proxecto dálle moita importancia á diversidade e inclusión de todo o alumnado na aula. Nestas idades fanse notables as súas diferenzas, que se van reflectir nas súas diversas capacidades, motivacións, centros de interese, graos de creatividade... Por iso, as actividades serán algunhas veces individuais e outras de parella ou de grupo. Como resposta para o tratamento da diversidade, o profesorado deixará liberdade para que cada alumno ou alumna poida elixir a modalidade de realización da actividade. Por exemplo, se se tratase de resumir un tema, poderase facer por medio dun mapa conceptual, un resumo ou unha definición coa súa explicación correspondente. Cada estudante, segundo as súas calidades e os seus intereses, elixirá a modalidade que máis lle guste.

Entre a diversidade de materiais, técnicas e actividades máis específicas da área de Relixión están as investigacións; os comentarios de texto; os libros de consulta; as actividades de lectura e comprensión lectora; os estudos monográficos; os traballos de campo: entrevistas, reportaxes, etc.; os xogos didácticos; os vídeos e outros materiais audiovisuais; as mesas redondas; o uso de programas de ordenador; os coloquios; os debates; os murais ou os carteis...; a expresión corporal; os debuxos; os cómics; os comentarios de prensa; a televisión; a publicidade; a dinámica de grupos; o teatro; as actividades cooperativas; a observación da realidade; a busca de información; o manexo e interpretación da Biblia; a reflexión crítica e a exposición e a argumentación

respectuosa das crenzas relixiosas propias e alleas; o cinefórum; o discofórum; a expresión de sentimentos; a práctica de valores; os exercicios de interioridade; as actividades TIC, etc.

Entre a diversidade de métodos que se deben utilizar na clase de Relixión están:

- O dialóxico (centrado no diálogo sobre as experiencias de vida e a aprendizaxe dos contidos).
- O indutivo (partir do particular e próximo ao alumnado para, por medio de conceptualizacións cada vez máis complexas, rematar no xeral).
- O dedutivo (partir do xeral para concluír no particular, no ámbito e na experiencia máis próxima do alumnado).
- O indagatorio (por medio da explicación e da aplicación do método científico).
- O activo (por medio da realización do alumnado da maior parte das actividades da clase).
- O explicativo (por medio das estratexias da explicación).
- O mixto (combinar nunha mesma unidade diversos métodos).

Todo este proceso, métodos e actividades deben ir acompañados por unha avaliación integral de todo e todos: unha avaliación inicial ou diagnóstica, unha avaliación continua ou formativa, e unha avaliación final ou sumativa.

«Seguimento dos criterios de avaliación educativa. Para facilitar o cumprimento destes principios metodolóxicos, aplicarase unha avaliación continua, global e formativa ao longo do proceso de ensinanza - aprendizaxe. Ao finalizar o proceso, levarase a cabo unha avaliación sumativa, de maneira que se avalíe o nivel de logro alcanzado. A avaliación obxectiva garantirá unha valoración adecuada da dedicación, do esforzo e do rendemento de todos os estudantes» (Currículo, 2015).

10. A ensinanza-aprendizaxe da Relixión Católica debe deseñarse e desenvolverse para a adquisición dunha síntese científica e teolóxica dos principais conceptos, procedementos e valores do feito relixioso, cristián e católico: trátase de capacitar o alumnado en opinión, información, formación e educación relixiosa xeral e católica.
11. A ensinanza-aprendizaxe da Relixión Católica debe deseñarse e desenvolverse para que o alumnado coñeza e practique as linguaxes relixiosas e da fe cristiá: a linguaxe simbólica, a bíblica, a doutrinal, a litúrxica e a moral ou testemuñal.
12. A ensinanza-aprendizaxe da Relixión Católica debe deseñarse e desenvolverse para o humanismo:

    «Consideración da dimensión humanista. Todas as aprendizaxes estarán ao servizo da formación humana. A materia de Relixión, desde a súa clave personalizadora, require que todo tipo de aprendizaxes, instrumentais, cognitivas, actitudinais e socio-afectivas non sexan consideradas fin en si mesmas, senón que estean ao servizo da formación integral do ser humano» (Currículo, 2015).

13. A ensinanza-aprendizaxe da Relixión Católica debe deseñarse e desenvolverse desde o traballo cooperativo: «Desenvolvemento da aprendizaxe en equipo e/ou cooperativa. O estudo e a reflexión do cristianismo, pola súa intrínseca dimensión comunitaria, é unha materia adecuada para desenvolver o traballo en equipo e a aprendizaxe cooperativa» (Currículo, 2015).
14. A ensinanza-aprendizaxe da Relixión Católica debe deseñarse e desenvolverse desde as TIC:

«Utilización educativa dos recursos tecnolóxicos. O ensino da relixión promoverá a utilización da tecnoloxía da información e da comunicación, non só dun xeito instrumental, que lle resulte útil ao estudante na busca de información ou na resolución de problemas formulados na clase, senón procurando a súa integración na vida do suxeito e o seu uso ético. As redes sociais ou as ferramentas de construción e manipulación de imaxes, por exemplo, son instrumentos que permiten novas formas de expresión da cultura e da identidade persoal que hai que aprender a dominar» (Currículo, 2015).

Dende o curso pasado estase a implantar de maneira paulatina **a aprendizaxe cooperativa**, pois consideramos que é unha maneira efectiva de acadar no noso alumnado as competencias clave, pois deben buscar, organizare e expor a información coa que traballan e para eso deben acadar acordos entre eles e axudarse, o que crea entre os rapaces lazos afectivos que melloran o ambiente de clase e a convivencia no centro.

Nos casos en que esto non sexa suficiente e sexa necesario aplicaranse as medidas individuais necesarias.

8.-MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS (Libros de texto, apuntes, fichas…)

No referente aos materias curriculares e os recursos didácticos aparecen especificados nas unidades didácticas e considerados tamén en outros apartados da programación (ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES FOMENTO DA LECTURA. FOMENTO DAS TIC).

Loxicamente serán utilizados:

- Material elaborado polo profesorado.Ordenadores e pizarras interactivas
- Videos, powerpoint, documentos en pdf e word utilizados coa pizarra dixital.Libretas ou caderno do alumno
- Lapis e bolígrafosEncerado e xiz
- Fotocopias e boletíns elaborados polo departamentoDicionarios
- Libros de lecturaXornais
- Videos, peliculas e documentais

A materia observará e concretará os *principios* de carácter psicopedagóxico que constitúen a referencia esencial para unha formulación curricular coherente e integradora entre todas as disciplinas dunha etapa que debe respectar un carácter común á vez que respectuoso coas diferenzas individuais. Son os seguintes:

- A nosa actividade como profesores será considerada como mediadora e guía para o desenvolvemento da actividade construtiva do alumno. Terá como referente o desenvolvemento das competencias básicas da Educación Básica.
- Partiremos do nivel de desenvolvemento do alumno, o que significa considerar tanto as súas capacidadescomo os seus coñecementos previos.
- Orientaremos a nosa acción a estimular no alumno a capacidade de aprender a aprender.
- Promoveremos a adquisición de aprendizaxes funcionais e significativas.
- Procuraremos xeitos de adaptación na axuda pedagóxica ás diferentes necesidades do alumnado.
- Darémoslle pulo a un estilo de avaliación que sirva como punto de referencia para a nosa actuación pedagóxica, que lle proporcione ao alumno información sobre o seu proceso de aprendizaxe e que permitaa participación do alumno no mesmo a través da autoavaliación e da coavaliación.
- Fomentaremos o desenvolvemento das capacidades de socialización e de autonomía do alumno.

Os contidos da materia preséntanse organizados en conxuntos *temáticos* de carácter analítico e disciplinario. No entanto, estes conxuntos integraranse na aula a través de unidades didácticas que favorecerán a materialización do principio de *inter* e *intradisciplinariedade*.

O desenvolvemento das experiencias de traballo na aula, desde unha fundamentación teórica aberta e de síntese buscará a alternancia entre os dous grandes tipos de estratexias: expositivas e de indagación. De gran valor para o tratamento dos contidos resultarán tanto as aproximacións intuitivas como os desenvolvementos graduais e cíclicos dalgúns contidos de máis complexidade.

Para facilitar a asimilación dos contidos, a metodoloxía apoiarase en recursos materiais; entre eles medios

manipulativos xeométricos, a calculadora, follas de cálculo e diferentes ferramentas informáticas.

É importante que os materiais e recursos utilizados ó longo do curso sexan o máis variados posible de tal forma que permitan manter a atención do alumno e desenvolver distintos tipos de destrezas.

Os recursos en materiais que se poden usar clasificámolos en:

a) ***Materiais impresos***: cando o profesor o considere oportuno lles proporcionará fotocopias sobre aspectos puntuais do temario que deban ser precisados ou ampliados e guións didácticos. Poderase utilizar revistas de divulgación científica ou artigos de prensa para analizar textos.
b) ***Materiais de uso diario***: empregarase o encerado como ferramenta de apoio á explicación do profesor, exposición por parte dos alumnos, resolución de problemas, etc. O alumno contará con lapis, bolígrafose caderno para ir anotando o que considere oportuno ou o que o profesor Ile indique.
c) ***Materiais audiovisuais***: os vídeos son os máis adecuados, xa que existe abundante material didáctico que pode ser utilizado na aula.
d) ***Materiais de busca de información***: dirixidos ós alumnos, deben estar compostos de materiais individuais e colectivos. Os primeiros deben cumprir unha función de consulta e motivación; os segundos, ampliar as posibilidades de obter información sobre temas variados sen as limitacións do libro de texto. O acceso á biblioteca ou a internet son os máis adecuados.
e) ***Materiais informáticos***: basicamente, utilizaranse os recursos informáticos para buscar información para a elaboración dos distintos traballos do curso. Tamén para visualizar programas específicos ou documentais.

9.- AVALIACIÓN

9.1.- Concepto e metodoloxía de avaliación

A avaliación realizarase de forma sistemática e crítica, optimizando os programas, os obxectivos, os métodos e os recursos didácticos para ofrecer a máxima axuda e orientación ao alumnado.

Características da avaliaciónA avaliación será:

- Integradora: avaliaranse as capacidades a través dos obxectivos xerais do curso.
- Formativa: será un elemento máis da aprendizaxe que informa e perfecciona a acción educativa.
- Continua: estará inscrita no proceso de ensino-aprendizaxe co fin de detectar as dificultades no instanteno que se producen.
- Variada: utilizaranse diferentes técnicas e instrumentos.

Que avaliar?

Avalíanse todo tipo de contidos conceptuais, procedementais e actitudinais que se estudaron a partirdos obxectivos xerais e contidos propostos.

Como avaliar?

O sistema de avaliación consiste en avaliar o alumnado dos seus coñecementos, do seu traballo naclase e na casa, e do seu caderno durante todo o curso.

Cando avaliar?

Dunha forma orientadora indícase un posible momento de realización das actividades de avaliación.

9.2.- Procedementos e instrumentos de avaliación xerais

Procedementos de avaliación

Describen os mecanismos que se van seguir para realizar a avaliación do alumnado, tales como, entre outros, a observación sistemática do traballo dos alumnos, as probas orais e escritas, os protocolos de rexistro, ou os traballos de clase (art.7.6 Orde ECD/65/2015). O profesorado debe utilizar procedementos de avaliación variados como parte integral do proceso de ensino-aprendizaxe.

Cómpre incorporar nas programacións didácticas procedementos que permitan a participación do alumnado na avaliación dos seus logros, como a **autoavaliación**, a avaliación entre iguais ou a **coavaliación**. (art.7.6 Orde ECD/65/2015).

Instrumentos de avaliación

Enténdese por **instrumentos de avaliación** todos aqueles documentos ou rexistros utilizados polo profesorado para a observación sistemática e o seguimento do proceso de aprendizaxe do alumno e que permiten xustificar a cualificación do alumnado. Responden á pregunta con que avaliar?, é dicir, que recursos específicos se aplican?

Así, por exemplo, a observación directa, como procedemento de avaliación, materialízase na práctica a través de instrumentos de avaliación como unha lista de control, unha ficha de observación, o rexistro anecdótico, unha gravación en vídeo, etc.

Para exemplificar unha relación de procedementos de avaliación, cos seus instrumentos asociados, partimos da establecida polo MEC (Proxecto Curricular de ESO, 1992). Nalgún caso engádese unha descrición **do instrumento de avaliación**:

PROCEDEMENTOS	INSTRUMENTOS
Observación sistemática	Escalas de observación Permite establecer estimacións dentro dun continuo **Categorías:** Identifica a frecuencia (Exemplo: Sempre, A veces, Nunca) ou caracterización (Exemplo: Iniciado, En proceso, Consolidado) da conducta a observar **Numérica:** Determina o logro e a intensidade do feito avaliado. Pódese utilizar a gradación de 1 a 4, de 1 a 5, de 1 a 6, ou a tradicional de 1 a 10 **Descriptiva:** Incorpora frases descriptivas. Exemplo: "Traballa e trae o material pero non toma iniciativas",
	Listas de control Rexistra a ausencia ou presenza dun determinado trazo, condutas ou secuencia deaccións. Caracterízase por aceptar soamente dúas características: se ou non, lógrao ou non o logra, presente ou ausente, etc.
	Rexistro anecdótico Fichas na que se recollen comportamentos non previsibles de antemán e que podenachegar información significativa para valorar carencias ou actitudes positivas
	Diarios de clase Análise sistemática e continuada das tarefas diarias realizadas en clase. Pódense usar escalas de observación para o rexistro do seguimento efectuado
	Monografías Texto argumentativo que presenta e analiza os datos, obtidos de varias fontes, sobreunha determinada temática , analizados con visión crítica De compilación De investigaciónDe análise de experiencia
	Resumos
	Traballo de aplicación e síntese

Análisis de producción dos alumnos	Caderno de clase
	Caderno de campo
	Resolución de exercicios e problemas
	Textos escritos
	Producións orais
	Producións plásticas ou musicais
	Producións motrices
	Investigacións
	Xogos de simulación e dramáticos
Intercambios orais cos alumnos	Diálogo
	Entrevista Guión da entrevista:

	Comunicación verbal planificada, utilizando guións máis ou menos estruturados, que achega datos útiles para coñecer unha determinada conduta. Son moi utilizadas na resolución de situacións problemáticas
	Asamblea
	Posta en común
Probas específicas	Obxetivas Con preguntas moi concretas e opcións de resposta fixa para que o alumno escolla,sinale ou complete De resposta alterna De complementación Termos pareados
	Abertas Con preguntas ou temas nas que o alumno debe construir as respostas
	Interpretación de datos Con material de introducción (ilustración, mapa,…) seguido de una serie de preguntasrelativas a su interpretación
	Exposición dun tema
	Resolución de exercicios e problemas
	Pruebas de capacidade motriz
Cuestionarios	Abertos: Son aqueles en os que se pregunta ao suxeito algo e déixaselle en liberdade de responder como queira. Este tipo de cuestionario é moi útil e proporciona moita información, pero require máis tempo por parte do informante e é máis difícil de analizar e codificar por parte do investigador. Xeralmente, aplícanse en estudos pilotos co fin de obter máis datos. Pechados: Están estruturados de tal maneira que ao informante ofrécenselle só determinadas alternativas de resposta. É máis fácil de codificar e contestar. Como desvantaxe, podemos mencionar que as categorías que se ofrecen poden non ser as máis adecuadas, ou que a persoa non pensase as súas respostas en termos das categorías que se lle ofrecen. Outra desvantaxe é que, ao ofrecerlle categorías ao informante, estánselle "suxerindo" as respostas.
Grabacións e análisis	
Observador externo	

Tamén poderíamos incluir as **rúbricas**. Chámase rúbrica ao conxunto de criterios e estándares ligados aos obxectivos de aprendizaxe usados para avaliar a actuación do alumnado na creación de artigos, proxectos,ensaios e outras tarefas.

As rúbricas permiten estandarizar a avaliación de acordo con criterios específicos, facendo a cualificación máis simple e transparente. Poden chegar a constituír escalas, como as utilizadas nas avaliacións de diagnóstico, se as respostas poden ser asociadas a uns determinados grupos de referencia normalizados.

Para poder avaliar as competencias é necesario elixir, sempre que sexa posible, estratexias e instrumentos para avaliar ao alumnado de acordo cos seus desempeños na resolución de problemas que simulen contextos reais, mobilizando os seus coñecementos, destrezas, valores e actitudes.(art.7.1 Orde ECD/65/2015),

9.3.- Criterios de cualificación xerais

Táboa dos contextos de aplicación que se van a avaliar e as competencias que abarcan ditos contextos no curso de 3º da ESO na materia de Relixión católica

Contextos de aplicación	CSC	CCL	CAA	CSIEE	CD	CCEC	CMCCT
Proba escrita	80	80	80	80	80	80	80
Taller de investigación	10	10	10	10	10	10	10
Taller de creación	5	5	5	5	5	5	5
Actividades de clase	5	5	5	5	5	5	5
	100	100	100	100	100	100	100

Contextos de aplicación	
Proba escrita	controles, kahoots, formularios…
Taller de investigación	búsqueda de materiais, o seu emprego e a súa manipulación.
Taller de craación	búsqueda de información, o seu tratamento, o proceso creativo e a súa presentación.
Actividades de aula	traballo diario no aula, participación, power points, vídeos…

	CSC	CCL	CAA	CSIEE	CD	CCEC	CMCCT
Peso de cada competencia en 3º de la ESO	**17**	**10**	**7**	**5**	**5**	**5**	**3**

Táboa dos contextos de aplicación que se van a avaliar e as competencias que abarcan ditos contextos no curso de 4º da ESO na materia de Relixión católica

Contextos de aplicación	CSC	CCL	CAA	CSIEE	CD	CCEC	CMCCT
Proba escrita	80	80	80	80	80	80	80
Taller de investigación	10	10	10	10	10	10	10
Taller de creación	5	5	5	5	5	5	5
Actividades de clase	5	5	5	5	5	5	5
	100	100	100	100	100	100	100

Contextos de aplicación	
Proba escrita	controles, kahoots, formularios…
Taller de investigación	búsqueda de materiais, o seu emprego e a súa manipulación.
Taller de craación	búsqueda de información, o seu tratamento, o proceso creativo e a súa presentación.
Actividades de aula	traballo diario no aula, participación, power points, vídeos…

	CSC	**CCL**	**CAA**	**CSIEE**	**CD**	**CCEC**	**CMCCT**
Peso de cada competencia en 4º de la ESO	**18**	**12**	**7**	**7**	**5**	**4**	**3**

- Valoración dos traballos en grupo**,** calificaránse de dúas formas, valorando o traballo individual e o resultado final do grupo. Obteráse a media de ámbalas notas considerando non só o esforzó, interese e o bofacer individual senontamén colectivo.
- Tomaránse medidas excepcionais nos casos dos alumnos e alumnas con dificultades ouadapatacións curriculares.
- O feito de faltar algunha proba, o alumno ou alumna deberá realizala o primeiro día de incorporación a dita materia, salvo excepcións que a mestra dictamine.
- As porcentaxesestansuxeitas a posibles cambios dependendo da evolución de aprendizaxe do alumnado.

9.4.- Avaliación de materias pendentes(ver punto 17 da programación)

9.5.- Avaliación inicial

(ver punto 10 da programación)

9.6.- Avaliación proceso do ensino e práctica docente

O profesorado avaliará, nas sesións de avaliación, os procesos de ensinanza e a súa práctica docente en relación coa adecuación ao alumnado, co logro dos obxectivos da etapa e de cada unha das áreas e competencias clave:

Esta avaliación incluirá, polo menos, os seguintes aspectos:

a) A adecuación dos obxectivos, contidos e criterios de avaliación ás características e necesidades do alumnado.
b) As aprendizaxes acadadas polo alumnado.
c) As medidas de atención á diversidade aplicadas.
d) A programación didáctica e o seu desenvolvemento, a organización da aula, o aproveitamento dos recursos do centro e os procedementos de avaliación do alumnado.

e) A coordinación entre as profesoras e profesores de cada curso, así como entre o profesorado do 1º curso da educación secundaria obrigatoria co equipo de mestras e mestres da etapa anterior coa finalidade de garantir a eficacia necesaria no tránsito dunha etapa a outra.

f) Os resultados desta avaliación serán analizados polos mebros departamento e pola comisión de coordinación pedagóxica na que se tomarán as decisións que fosen consideradas pertinentes

Durante o proceso de avaliación débese avaliar tamén o, para valorar a necesidade de revisar algún elemento do proceso. Os elementos que nos permitirán avaliar o proceso de ensinanza son:

a) ***Cuestionarios a alumnos:*** ó final de cada avaliación os alumnos cubrirán un cuestionario sobre o proceso de ensinanza. Este incluirá cuestións claras e precisas sobre aspectos relevantes da ensinanza (claridade das exposicións, valor motivacional das actividades, suficiencia ou insuficiencia do tempo dedicado, variedade e adecuación dos materiais empregados, percepción da nosa actitude, propostas de mellora, ...)

b) ***Debates:*** se o "clima" do grupo o permite e resulta adecuado para a súa práctica, este tipo de procedementos resultan insustituibles para un coñecemento directo dos problemas, coñecemento que é intuitivo en gran parte, máis aló da sistematización.

c) ***Contraste de experiencias e puntos de vista:*** aínda que non se pode sistematizar, pódense dedicar parte das reunións de Departamento a intercambiar experiencias entre docentes, con máis relevancia se comparten o mesmo espazo didáctico,

d) ***Análise dos resultados das aprendizaxes:*** A análise da aprendizaxe debe estar dirixido a buscar as causas que a produciron, para en caso adecuado tomar medidas de corrección. A análise débese realizar tamén cos alumnos, sendo o momento adecuado as datas anteriores á avaliación (unha pre- avaliación). Mencionar que a obtención de datos negativos por un grupo de alumnos non indica unha avaliación negativa da ensinanza. Cando os resultados negativos son xeneralizados en todos os grupos é cando pode haber un erro no proceso.

Metaavaliación

Ademais do alumnado, a programación e o docente, a propia avaliación tamén será avaliada a través da metaavaliación co obxectivo de emitir un xuízo acerca da calidade dos méritos da mesma. Para iso fixarémonos nos seguintes aspectos do proceso de avaliación seguido ao longo do curso:

- Utilidade: Se realmente me permite corrixir as desviacións detectadas no proceso ensino-aprendizaxeco fin de mellorar a programación.
- Validez: Se a través dela son capaz de medir aquilo que quero avaliar.
- Viabilidade: Se realmente fun capaz de poñela en práctica.
- Fiabilidade: se os datos recollidos permiten facer unha avaliación obxectiva e xusta.
- Legalidade: se cumpre co establecido pola lei e respecta aos avaliados.

No **punto 19 da programación** (CRITERIOS PARA AVALIAR A PROGRAMACIÓN EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA) existe un rexistro de avaliación da propia programación no que tamén se avalían algún puntos que fan referencia ao proceso de ensino e práctica docente.

9.7.- Avaliación en Relixión Católica 3º ESO /4º ESO

Criterios de avaliación 3º ESO

1. Diferenciar os elementos básicos do proxecto de Deus sobre o home nas relixións monoteístas e ver a evolución desde as relixións primitivas ou politeistas.
2. Identificar o xénero literario e o autor dalgúns textos da *Biblia*.
3. Establecer relacións entre textos da *Biblia*, da Tradición e do Maxisterio sobre a Revelación de Deus.
4. Saber relacionar a experiencia da liberación de Israel coa presenza de Deus como Pai amoroso nomedio do seu pobo.
5. Situar cronoloxicamente os feitos máis importantes da Revelación de Deus que van preparando a encarnación do Fillo, e sinalar as fontes históricas sobre a vida e a obra de Xesucristo.
6. Razoar o fundamento da Igrexa: a comuñón, os seus signos e as consecuencias na vida do crentepola acción do Espírito.
7. Razoar como os carismas e ministerios desenvolven a misión da Igrexa.
8. Distinguir a fe como don de Deus e como resposta razoable do home.
9. Describir os trazos esenciais da fe das comunidades cristiás nos tres primeiros séculos, e a súa expresión na arte.
10. Razoar o valor da liberdade como elección da verdade e do ben, e raíz da responsabilidade dospropios actos.
11. Saber sintetizar, desde as Benaventuranzas, un código de conduta do cristián.
12. Aplicar os principios morais do cristianismo aos problemas actuais máis preocupantes sobre a vida.
13. Amosar algunhas achegas das relixións monoteístas á cultura española.
14. Localizar e recoñecer a influencia do cristianismo na arte e na cultura occidental e europea a través das distintas manifestacións artísticas.
15. Razoar e recoñecer como se desenvolve o feito relixioso a través da historia. O passo do mito aologos.

Criterios de avaliación 4ºESO

1. Descubrir o valor e a importancia da historia.
2. Descubrir as dificultades da Igrexa nos primeiros séculos. Herexías e distintas correntes.
3. Saber recoñecer as expresións artísticas dos primeiros cristiáns.
4. Coñecer momentos de forte expansión do cristianismo en diferentes épocas.
5. Recoñecer o cristianismo como mensaxe universal..
6. Debuxar os aspectos fundamentais da historia da Igrexa nos séculos iv-v.
7. Valorar o paso de ser unha Igrexa perseguida a ser a Igrexa oficial.
8. Coñecer as características da nova situación da Igrexa despois dos edictos de Milán e de Tesalónica.
9. Enumerar e coñecer os contidos fundamentais dos primeiros concilios.
10. Distinguir e caracterizar a arte paleocristiá e bizantina.
11. Situar na historia como foi o poder, a autoridade e o servizo da Igrexa.
12. Descubrir en Francisco de Asís un modo e modelo de ser e estar na Igrexa. A doutrina social na Igrexa.
13. Afondar nas características da historia da Igrexa nos séculos V-XV. Herexías e divisións na Igrexa.
14. Tomar conciencia da importancia da reforma do monacato e da aparición das ordes mendicantes.
15. Afondar no significado das peregrinacións, de modo particular, no Camiño de Santiago.
16. Coñecer o significado das cruzadas e as consecuencias do cisma de Oriente e de Occidente.

17. Coñecer a mensaxe de Xesús: anunciarlles a boa nova aos pobres, identificarse e facerse próximo aeles.
18. Saber dar razón da necesidade de reforma que no século xv tiña a Igrexa.
19. Analizar as causas e as figuras que levaron a cabo a reforma protestante.
20. Coñecer os aspectos fundamentais da doutrina de Lutero.
21. Analizar e comprender en que consistiu a reforma católica ou contrarreforma.
22. Coñecer en que consistiu o tribunal da Inquisición.

Outras consideracións: os alumnos que copien nos exames ou traballos terán unha calificación negativa, debendo presentarse á recuperación final de xuño con esa parte, ou ben se isto sucede nas probas finais ou extraordinarias deberán concorrer á seguinte convocatória**.**

RECUPERACIÓNS DAS AVALIACIÓNS(3º e 4º ESO)

-Farase unha recuperación de cada avaliación para aqueles alumnos que non acaden un 5 na súa cualificación.

-A recuperación consistirá, por norma xeral, nunha proba escrita, ou de ser o caso, na entrega do traballo non presentado na avaliación.

- A cualificación será de 1 a 9 puntos nas recuperacións, considerándose positiva a puntuación igual ou superior a 5 puntos e polo tanto recuperará a avaliación.

-A nota final de avaliación para o cálculo da cualificación da convocatoria extrordinaria (xuño) para aqueles alumnos que foron a algunha recuperación será a nota media resultante de sumar as notas trimestrais.

-No mes de xuño realizarase unha proba final para aqueles alumnos que deben de recuperar algunha avaliación e non acadaran os obxectivos mínimos da materia.

CUALIFICACIÓN FINAL CONVOCATORIA ORDINARIA (3º e 4º ESO)

-A cualificación final da materia será a media das diferentes avaliacións tendo en conta as cualificacións acadadas nas recuperacións das avaliacións se fose necesario.

-Concluídos os exames, incluídos os de recuperación de xuño, a cualificación final do curso obterase facendo a nota media das cualificacións obtidas nas tres avaliacións, sempre que estas non sexan inferiores a 4, caso no que non se fará a media e o alumno deberá examinarse de novo na convocatoria de setembro.

-Se a cualificación final, na convocatoria ordinaria, é inferior a 5 o alumno deberá examinarse na convocatoria de setembro.

CUALIFICACIÓN FINAL CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA: (3º e 4º ESO)

-Se a cualificación final é inferior a 5 o alumno deberá examinarse na convocatoria de setembro.

- A proba de setembro será global de todo o curso, non por avaliacións salvo casos excepcionais e apuntuación farase de 1-10 puntos.

-En Setembro levarase a cabo unha avaliación que abranguerá toda a materia impartida durante o curso.

-Os criterios de cualificación para esta proba son os seguintes:

a. **% da nota en producións** dos alumnos:

Os alumnos convocados en Setembro poden dispor de boletíns de reforzo que incluirán actividadesescritas semellantes ás traballadas durante o curso.

Terá un peso dun **10%** sobre o total da cualificación.

b. **% da nota nunha proba escrita:** valorarase tanto o nivel de contidos como a correcta presentación, ortografía, expresión e correcta utilización da linguaxe científica. Para superar a materia a proba deberá ter unha nota igual ou superior a 4 puntos.

Terá un peso dun **90%** sobre o total da cualificación.

Se non se inclúen actividades escritas, traballos, … para entregar o % da nota da proba escrita será do100%.

-Entenderase que o alumno superou a materia se a cualificación final é de polo menos 5 puntosOUTRAS

CONSIDERACIÓNS PARA CUALIFICACIÓN: (para 3º e 4º ESO)

- Os criterios de cualificación serán comunicados e explicados aos alumnos a principio de curso.
- Nas probas escritas cada 2 faltas de ortografía penalizarase con 0,25 puntos da nota ata un máximo de 2 puntos. Tamén se poderá penalizar con 0,5 puntos a mala presentación e polo mal uso dos signos de puntuación e mala caligrafía.
- O alumnado que empregue medios ou estratexias non permitidas expresamente polo profesorado para mellorar o seu rendemento nas probas de avaliación **(copiar)** ou axude a outro compañeiro a mellorar o seu rendemento terá como nota un 1 punto na devandita avaliación e deberá recuperala na proba ordinaria de xuño ou na seguinte proba extraordinaria.
- O dereito a unha avaliación continua perderase en canto o alumno supere as **8 faltas sen xustificar**. Nese caso, o alumno terá dereito a unha proba final extraordinaria no mes de xuño similar á proba final ordinaria ou extraordinaria descrita mais arriba. De producirse a perda da avaliación continua o alumno tamén perderá o dereito de asistir a calquera das actividades complementarias e extraescolares que organizara o departamento.
- **Puntuación actitude e traballo:** Cada negativo por actitude negativa na aula, comportamento e exercicios realizados desconta 0,2 puntos. Con 5 negativos perde a totalidade de puntos por esta parte.

Se a **falta de asistencia** a unha **proba é xustificada** (xustificante oficial) acumula materia para a vindeira proba ou realizaría a proba no día proposto polo profesor. Se a falta de **asistencia é inxustificada**, a nota do devandito exame é NP.

10. DIRECTRICES E INSTRUMENTOS PARA A REALIZACIÓN DA AVALIACIÓN INICIAL

O comezo de todo proceso de ensino - aprendizaxe supón en si mesmo unha avaliación.

Cando o profesorado se enfrenta ao grupo co que vai traballar durante un período de tempo concreto, precisa coñecer ao grupo como tal e a cada un deses alumnos, para poder planificar a intervención que se vai realizar.

Desde este punto de vista, pódese dicir que: "a avaliación inicial é o proceso de toma de decisións que serve para planificar a intervención educativa a partir do coñecemento das capacidades e necesidades dungrupo de alumnos e alumnas, así como das características do entorno no que se sitúa".

A avaliación inicial debe ter unha serie de características que deben estar sempre presentes:Non debe levar nota.

Non ten por que ser unha proba, pode ser unha actividade programada.Pode ser individual ou grupal.

Non é só información para o profesor, senón que debe ser devolta ós alumnos con observacións para que podan darse conta do seu estado inicial ante os novos coñecementos.

Na avaliación inicial aparecen tres grandes momentos que enmarcan o traballo a realizar:

1. **Propósito da avaliación inicial**: é básico definir o que se quere conseguir, e para iso é necesario plantexarse una serie de cuestións que deberán ser respostadas ó longo do proceso. Canto máis concreta sexa esta definición, maior facilidade haberá para conseguir unha avaliación útil e unha tomade decisións axustada.
2. **Recollida de información**: a información que se precisa debe estar en consonancia co propósito quese ten. Polo tanto a información que se recolla partirá das preguntas realizadas, pero sen perder a perspectiva da súa utilidade para a toma de decisións. Polo tanto, é básica a selección da técnica e dos instrumentos de avaliación que se van utilizar. Os aspectos sobre os que se vai recoller a información estarán relacionados cos seguintes ámbitos: características do alumno/a (motivación, intereses, estilo de aprendizaxe…), entorno (contexto social, familiar, escolar, comunitario…), e competencias curriculares (comunicación, autonomía persoal, habilidades sociais…).
3. **Toma de decisións**: Esta fase está directamente vinculada coa primeira, xa que as decisións que se van tomar son as respostas ás preguntas plantexadas con anterioridade. Nesta fase hai un momento formal no que se toman estas decisións, un tempo no que se pon en común a información entre as diferentes persoas que interveñen no proceso e se recollen as decisións tomadas para iniciar a planificación do traballo; sen embargo, a toma de decisións non é puntual, xa que as estas va nse fraguando ó longo de todo o proceso.

En canto ás técnicas e ós instrumentos para levar a cabo esta avaliación, podemos destacar os seguintes:

- Observación: é a técnica máis básica xa que a información obtida acádase directamente do comportamento dos alumnos. Os instrumentos para rexistrar o observado poden ser os seguintes:
- Rexistro no caderno de aula do profesor.
- Listas de control: Consiste nun listado de indicadores de observación no que se sinala a ausencia ou presenza dunha determinada característica
- Cuestionarios específicos sobre o que se quere avaliar: de resposta corta, verdadeiro/falso, de opción múltiple
- Probas orais ou escritas.
- Resolución de problemas.
- Exposicións sobre un tema determinado.
- Pequenas investigacións…

11.-MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

O obxectivo fundamental do proceso educativo é a construcción do coñecemento do alumnado. A situación de partida dos alumnos non é a mesma, e este feito deixou de se ver como unha rémora para se converter nun dos puntos centrais da estratexia a seguir por todo proxecto educativo.

Respecto ao propio proceso de ensino-aprendizaxe, procurarase a toma en consideración das diferentes capacidades dos alumnos para o cumprimento dos obxectivos xerais do curso. Así, de modo constante realizarase no proceso de ensino-aprendizaxe unha serie de recursos pedagóxicos de atención á diversidade e particularidades individuais do alumnado con dificultades na adquisición dos contidos dalgún bloque curricular determinado.

Polo tanto, para a atención a diversidade para alumnos con atrasos ou carencias temos en conta os seguintes puntos:

1. En cada avaliación o profesor determinará as carencias individuais máis graves nos distintos bloques e adicará unha das clases semanais á realización de tarefas e exercicios específicos que permitan a adquisición dos coñecementos necesarios para o seu progreso na materia.
2. Dada a limitación temporal e de recursos hanse de priorizar a recuperación naqueles bloques de contidos dos que a ensinanza sexa progresiva e acumulativa. Dos outros a recuperación será daquelas carencias de conceptos e nocións fundamentais que foran quenes de atrancar o desenvolvemento da aprendizaxe subseguinte.
3. O profesor decide segundo cada caso a metodoloxía a empregar na recuperación: insistencia en noción e exercicios prácticos, cambio na metodoloxía de ensino-aprendizaxe, traballo en equipo no que colaboren alumnos que teñan acadado os obxectivos que se están a recuperar.

Se algún alumno ou alumna non pode realizalas actividades por problemas de saúde xustificados, avaliarase mediante as probas escritas e a realización das fichas de sesión realizadas polo alumno ou alumna diariamente.

Tamén tendo coma referencia o Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia, as medidas e acciónque se levan a cabo son:

As concrecións curriculares constitúe unha medida de atención á diversidade. Por outro lado, o seu desenvolvemento nas programacións didácticas e nas unidades didácticas xerará un conxunto de propostas que favorezan a adaptación aos intereses, capacidades e motivacións dos alumnos respectando sempre un traballo común de base e intención formativa global que permita a consecución das competencias básicas e dos obxectivos de cada curso e da etapa.

As diferentes posibilidades serán:

- Reforzo educativo e Adaptación Curricular naqueles casos nos que sexa preciso, previa supervisión e asesoramento do Departamento de Orientación.
- Apoios dentro da aula se existen recursos
- Intervencións específicas por parte dos especialistas en audición e linguaxe e pedagoxía terapéuticaou departamento de orientación.
- Actividades de reforzo.
- Actividades de ampliación.
- Adecuación de tempos, espazos e materiais as distintas necesidades do alumnado.
- Garantir tódalas medidas de acceso ao currículo con aqueles alumnos/as que o precisen. Adaptacións curriculares.
- As adaptacións crearanse e aplicaranse de xeito totalmente individualizado,para aqueles alumnos con NNEE. que o Departamento de Orientación considere e avalíe.
- Faranse baixo a supervisión e orientación do devandito departamento.
- Revisaranse e modificaranse a criterio do Equipo Psicopedagóxico, titor e /ou profesor que avaliaran o progreso do alumno.

12.-EDUCACIÓN EN VALORES E TEMAS TRANSVERSAIS

Na Educación Secundaria Obligatoria elementos como a comprensión lectora, a expresión oral, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e a comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional trabállanse en todas as materias.

Do mesma xeito, fomentase o desenvolvemento de valores como a igualdade entre homes e mulleres e a non discriminación por condicións circunstanciales persoais ou sociais. O ensino *transversal tamén inclúe a educación na resolución pacífica de conflitos e valores que sustente a liberdade, a xustiza, o pluralismo político, a paz, a democracia e o respecto aos dereitos humanos.

O contido de Relixión Católica non debe verse como un conxunto de bloques independentes, senón que ten que desenvolverse de forma global. De entre estes ensinos transversais as Matemáticas traballan especialmente:

- ✓ A comunicación lingüística: mediante a lectura comprensiva dos enunciados e a comunicación dos resultados que se obteñen, tanto escritos como de forma oral.
- ✓ O sentido de iniciativa e emprendemento: establecendo un plan de traballo na medida en que se vai resolvendo un problema e animando ao alumno a propoñer novos problemas a partir de uno resolto.
- ✓ A competencia dixital: servindo de apoio á resolución do problema e na comprobación da solución mediante o uso de calculadoras, follas de cálculo ou programas de representación.
- ✓ A competencia social e cívica: predispón a ter unha actitude aberta ante diferentes solucións, ademais de permitir a comprensión de fenómenos sociais que se representan en forma de táboas, fórmulas, gráficas ou diagramas.

Resumindo, na materia non soamente se trata de acadar os obxectivos curriculares, se non tamén hai que contribuír á consecución duns obxectivos que permitan ó alumno unha entrada plena na vida adulta. **Esta educación en valores debe ser parte integrante das materias**. Pódense deseñar actividades específicas para traballar esas actitudes (análise da prensa diaria, debates, xogos de rol) pero non debemos esquecer que o propio enfoque da materia pode permitir e facilitar a integración

Ademais…

Se por algo se caracteriza o noso Centro é precisamente por unha educación en valores, en todas as materias, niveis e situacións que se presentan na vida diaria.

Teremos en conta todas as asignaturas do curso, programando a través de actividades que fomenten a cooperación e interrelación dos alumnos, o respecto as demais culturas e realidades sociais así como a aprendizaxe de novos contidos relacionados coa devandita educación en valores.

Os valores que están recollidos no PEVI nos **Centros Educativos Vicencianos** son:

1. Ecoloxía e vida.	5. Autoestima.	9. Amor.	13. Xustiza.
2. Sensibilidade.	6. Liberdade.	10. Esperanza.	14. Servizo.
3. Sentido crítico.	7. Verdade.	11. Responsabilidade.	15. Respecto.
4. Creatividade.	8. Sinxeleza.	12. .Paz	16. Interioridade.

Tipo de persoa que pretendemos:

Unha persoa implicada coa realidade na que vive, comprometida, dispoñible, capaz de crer no evanxeo, non só como utopía, senón como unha opción de vida.

Unha persoa en proceso de crecemento, que recoñece a propia debilidade, que está aberta a crecer, que traballa a solidez interior, a constancia, a capacidade de superación, o auto- coñecemento, a autoestima e a aceptación dos demais.

Unha persoa sinxela, austera, humilde, solidaria, con xuízo crítico, soñadora e sincera Unha persoa esperanzada.

Unha persoa auténtica, en busca permanente da Verdade.

Unha persoa cunha sa relixiosidade e cunha escala de valores ben fundamentados.

Unha persoa profundamente humana e profundamente espiritual.

13.-RELACIÓN CO PLAN DE CONVIVENCIA

O Plan de Convivencia debe ter un carácter integrador, xa que a través del trabállanse aspectos que poden ser o punto de encontro de diversas materias ou disciplinas, e permite que o alumnado adquira unha visión global tanto do proceso de ensino como dos resultados obtidos. Ademais, deberá respectaro principio de non discriminación e de inclusión educativa dos valores fundamentais.

Para que os rapaces coñezan o plan de convivencia e leven a cabo o que nel se expón, pódense realizar accións como:

Explicar ós alumnos/as as características do Plan de Convivencia, destacando a importancia do mesmo e a repercusión positiva que terá na convivencia de todos os membros da Comunidade Educativa.

Insistir en que poder esixir os dereitos conleva o cumprimento dunha serie de deberes. Promover a reflexión

conxunta acerca do axeitado ou o inaxeitado de determinadas actitudes.Amosar de cara ó alumnado unha actitude

dialogante e respectuosa en todo momento.

Intentar que teñan tolerancia cero ante as actitudes violentas e/ou irrespetuosas entre eles e para co resto da comunidade educativa, así como de cara ás instalación do centro.

Dar a coñecer as normas do centro e elaborar entre todos as normas da clase.

Manter sesións de titoría onde se traten os conflitos que poidan xurdir no grupo clase ou con outros alumnos do centro.

Manter contacto e compartir información coas familias.

14.-RELACIÓN CON PLAN TIC

Para o **fomento da lectura** e **das TIC** elaboráronse suxerencias que están incluídas en cada unidade didáctica dentro do apartado **MATERIAIS DIDÁCTICOS: Bibliografía e Recursos audiovisuais.**

Non debemos olvidar que actualmente o centro conta con pizarras interactivas nas aulas. O fomento e uso das TIC queda patente no día a día. Actualmente os profesores contamos con vídeos e con power point explicativos dos temas que se imparten que son utilizados na aula.

Fomentaremos o uso dos ordenadores para a busca de información para os traballos persoais ou engrupo dos

alumnos.

Ó longo do curso, e se a temporalización o permite consultaranse as seguintes páxinas web e materiaiselaborados polo departamento:

- ✓ *www.profes.net Contidos xerais de relixión*
- ✓ *mesopotamia.Ei retorno al Edén.Civilizaciones perdidas.tv /videos/*
- ✓ *recursos da plataforma Educ@mos coa que contan os alumnos*
- ✓ *Power-point e videos do canal youtube das diversas unidades didácticas.*
- ✓ *Videos e películas adaptados os contidos.*

15.-RELACIÓN CO PROXECTO LECTOR

En tódalas materias debemos contribuir a conseguir os obxectivos previstos no plan lector da etapa:

a) Fomentar a sensibilidade pola lectura, facilitando os medios para que toda a comunidade educativa faga un uso activo do material da biblioteca, promovendo canles de organización e participación dos distintos sectores.

b) Facer partícipes ás familias, co obxectivo de relacionar a lectura coa vida cotiá, evitando así circunscribila ao ámbito escolar.

c) Potenciar o uso da biblioteca como centro de investigación.

d) Afondar no dominio da lingua, nas súas estruturas básicas (escoitar, falar, ler e escribir), para que os alumnos non teñan dificultades de comprensión lectora, e sexan capaces de planificar actividades e de transmitir mensaxes, opinións, desexos ou pensamentos dun xeito claro e coherente.

e) Entender a lectura como unha fonte de coñecemento e de enriquecemento lingüístico e persoal, imprescindible na nosa sociedade da información, desenvolvendo a linguaxe e incrementando o vocabulario, eestimulando o entusiasmo polo saber e o coñecer.

f) Incrementar a capacidade de investigar e aprender con autonomía.

g) Concibir a lectura como un proceso activo e creativo que invita a poñer en xogo coñecementos e experiencias previas, a formular inferencias ou anticipacións e a compartir interpretacións que maticenou enriquezan o sentido global dos textos.

h) Contaxiar a paixón pola lectura, como fonte de lecer, de información e de coñecemento.

i) Espertar a sensibilidade, a imaxinación e a creatividade mediante a lectura, así como a facultade de razoar criticamente sobre as mensaxes, as formas e a calidade dos escritos.

j) Crear un clima que favoreza o achegamento aos libros, á lectura e á escritura, onde se poñan en valorestas actividades na práctica cotiá.

k) Fomentar a realización de actividades que busquen a capacitación do alumnado para un uso crítico das diversas fontes informativas segundo as características de cada alumno/a.

l) Utilizar as TIC, especialmente Internet, como recurso didáctico para o desenvolvemento da competencia lectora e o fomento do hábito lector.

m) Propiciar a integración das TIC en prácticas lectoras, en todos os soportes, en situacións contextualizadas: os recursos informáticos mesturados cos materiais impresos na aula, na biblioteca, etc., na elaboración de proxectos de traballo cooperativo.

n) Motivar, implicar e dotar de medios axeitados ao profesorado como dinamizador da lectura.

o) Establecer canles para a organización de espazos e tempos diarios para a formación de lectores competentes e creación e consolidación de hábitos de lectura e de escritura

Además dos diferentes documentos que se entregarán ao alumnado ao longo das diferentes sesións nas que se desenvolve normalmente o curso, dende o departamento de Relixión quérese contribuir ao fomentoda lectura por

parte do alumnado ao adicar algún tempo dunha sesión semanal lectura obrigatoriá (15 minutos).

Amplíase a contribución de Relixión ao proxecto lector coa proposta de traballos de investigación nas distintas páxinas web referidos aos distintos temas propostos polo profesor na aula.

Tamén ao longo do curso procurarase facer lecturas comprensivas dos distintos textos bíblicos .

Dende o departamento de Relixión colabórase na realización da hora de lectura proposta polo centro e organizada polo equipo de coordinación da biblioteca. O Plan Lector de Centro 2019-20 recomenda as seguintes lecturas para 3º/4º ESO:

Acciones a desarrollar	**Descripción**	**Temporalización**	**Procedimentos de evaluación**
Acción ESO3-1 Lectura título asignado para el trimestre	Libro de lectura: Antares (Edelvives)	Primer trimestre	Registro 1 de aula
Acción ESO3-2 Lectura título asignado para el trimestre	Libro de lectura: El blocde las edades(Edelvives)	Segundo trimestre	Registro 1 de aula Actividad de animación a la lectura
Acción ESO3-3 Lectura título asignado para el trimestre	Libro de lectura: A cea das enaguas (Edelvives)	Tercer trimestre	Registro 1 de aula Actividad de animación a la lectura

Acciones a desarrollar	**Descripción**	**Temporalización**	**Procedimentos de evaluación**
Acción ESO4-1 Lectura título asignado para el trimestre	Libro de lectura: Mala Luna (Edelvives)	Primer trimestre	Registro 1 de aula Actividad de animación a la lectura
Acción ESO4-2 Lectura título asignado para el trimestre	Libro de lectura: Sombras de plaza mayor(Edelvives)	Segundo trimestre	Registro 1 de aula Actividad de animación a la lectura
Acción ESO4-3 Lectura título asignado para el trimestre.	Libro de lectura: Un loto na neve(Edelvives)	Tercer trimestre	Registro 1 de aula Actividad de animación a la lectura.

16.-RELACIÓN CO PROXECTO LINGÜÍSTICO

O Proxecto Lingüístico de Centro recolle as actividades programadas desde o departamento e en colaboración cos distintos departamentos de Linguas Extranxeiras e co EDL. As asignaturas impartidas en lingua galega foron marcadas a comezo de curso no horario escolar e no PLC. Asimesmo tamén se recollen as medidas de atención ao alumnado que presenta problemas de integración na nosa lingua ou que pediron a exención por chegar á comunidade provintes doutras zonas fóra do territorio galego. En todo caso aplicarase a normativa vixente Decreto79/maio de 2010.(Ver Proxecto Lingüístico de Centro)

A materia impártese en lingua galega.

A materia debe contribuir ao desenvolvemento da competencia lingüística fomentando o coñecemento e a utilización axeitada do galego xa que é a lingua na que se imparte esta materia.

17.-ACTIVIDADES DE RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN MATERIAS PENDENTES

A metodoloxía é a mesma que se emprega para o alumno que cursa a materia pero tendo en conta que non existen horas lectivas. Nalgúns casos, se o horario o permite, o alumno con materias pendentes podería acudir ao reforzo

que existe polas tardes. Para poder facelo debe ter a autorización dos profesores que estará coordinado co departamento de orientación.

O profesor terá unha reunión cos alumnos durante o mes de outubro na que se lles indicará os mecanismos para recuperar a materia.

MATERIAL UTILIZADO:

- ❖ Libro de texto e material elaborado polo departamanto e os exercicios realizados durante o curso anterior.

PROCEDEMENTO:

- ✓ Realizaranse dúas probas (en febrero e maio) e teranse en conta os porcentaxes mencionados no apartado seguinte, sempre e cando se teñan datos suficientes.
- ✓ Cando non non existan traballos para avaliar (apartado C) as probas escritas serían o 90% da nota final.
- ✓ A nota final de cada parte da materia será a suma dos apartados **A+B+C**.
- ✓ Os alumnos que teñan una nota inferior a 5 puntos na primeira parte deberán presentarse no exame final que se celebrará na convocatoria de maio no que avaliará da totalidade de temas.

A nota final será a media das dúas partes. A nota mínima para facer media e superar a materia será de4 puntos.

INSTRUMENTOS:

A-Probas escritas. 80% - 85% dependendo do número de traballos. Se o profesor non indica ningún traballo ou exercicios (Apartado B+C), esta parte sería o 100% da nota.

B-Exercicios do material complementario. 10 %

C-Traballos monográficos. 5% - 10% dependendo se son 1 ou 2 traballos complementariosAdemais, para

calquera alumno que teña Relixión pendente de cursos anteriores:

- ✓ As entregas de **exercicios complementarios e traballos monográficos** deberán realizarse a man, con presentación axeitada (portada, índice, numeración de páxinas); sen faltas de ortografía e con vocabulario técnico adecuado, segundo a unidade correspondente.
- ✓ Rexeitaranse aquelas entregas nas que as actividades non se realizaran correctamente e/ou a súa presentación sexa defectuosa.
- ✓ Realizados os exercicios complementarios e traballos monográficos, o profesor correspondente, puntuaráde 1 a 10 puntos.
- ✓ Aqueles que, ou ben non entreguen exercicios complementarios e/ou traballos monográficos en prazo, ou

non o entreguen non terán puntuación nesa parte.

- ✓ Poderán consultartodas as dúbidas e pedir axuda ao profesorado do Departamento de
- ✓ Na páxina web do centro e no taboleiro de anuncios publicaranse todas as informacións e avisos sobreas materias pendentes.
- ✓ As entregas de actividades e traballos realizaranse directamente ao profesor do Departamento.

18.-RELACIÓN CO PROXECTO DE ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Saídas culturais por determinar e dependentes da disponibilidade horaria e situacións meteorolóxicas; tamén se realizan as actividades que ofrecen estamentos como o Concello, Parlamento, fundacións, etc, ao longo do curso.

Asistiran, dentro do centro, á proxección de documentais relacionados cos respectivos temas; faran traballos de investigación sinxelos ao longo do curso; e farán traballos de investigación sinxelos na aula.

O departamento de Relixión Católica colabora de maneira estreita co departamento de Pastoral do centro participando en todas as súas actividades.

19.-CRITERIOS PARA AVALIAR A PROGRAMACIÓN EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.

Co fin de establecer unha avaliación plena de todo o proceso, avaliaranse os seguintes indicadores:

- ❖ Desenvolvemento en clase da programación.
- ❖ Relación entre obxectivos e contidos.
- ❖ Adecuación de obxectivos e contidos coas necesidades reais.
- ❖ Adecuación de medios e metodoloxía coas necesidades reais.
- ❖ Ao final de cada trimestre avaliarase o seguimento da programación, para modificar ouampliar os aspectos que foran necesarios.
- ❖ Rexistro de avaliación das programacións e práctica docente

Indicadores	Para destacar	Para mellorar	Proposta de mellora
Coherencia entre o programado e o desenrolodas clases			
Distribución temporal equilibrada.			
O nivel de flexibilidade na aplicación da programación.			
Metodoloxía			
Utilización dos recursos externos ao centro			
Actividades de avaliación de cada unidade.			
Actividades de reforzo, motivación ou ampliación			

Uso de diversas ferramentas de avaliación			
Claridade nos criterios de avaliación			
Recursos materiais			
Os criterios de aevaluación e os criterios decalificación déronse a conocer: - Aos alumnos - Ás familias			
Medidas de atención a diversidade			
Agrupamentos.			
Distribución e uso do espazo.			
Organización do tempo.			
Resultados académicos			

PROGRAMACIÓN DE MÚSICA

CURSO: 2º ESO

MESTRE: MAR CASTRO-RIAL ABAD

1.INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN DA PROGRAMACIÓN.....2
2.CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE 2
3.CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS POR CURSO 4
4.CONCRECIÓNS DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE......9
5. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS. 9
6. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS......9
7.CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, A CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN. 9
8.INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE. 11
9.PLANS DE SEGUEMENTO DAS MATERIAS PENDENTES......12
10.PROCEDEMENTOS PARA REALIZAR A AVALIACIÓN INICIAL......12
11.MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE. 12
12.CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS 13
13.ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES......13
14.MECANISMOS DE REVISIÓN DA PROGRAMACIÓN EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS...13
15.RELACIÓN DE UNIDADES DIDÁCTICAS.....59
16.ANEXO RÚBRICAS.....62

1.INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN DA PROGRAMACIÓN

CONTEXTUALIZACIÓN 2º ESO-A

Atopámonos nun aula de 24 alumnos, dos cales dezasete son mulleres e sete son homes.
A lingua predominante do alumnado é o castelá.
En canto o análise dos resultados do curso anterior hai tres rapazas e catro rapaces que non acadaron os obxectivos suficientemente, do cales un alumno é repetidor, un rapaz e dúas rapazas promocionaron por imperativo legal, un alumno promocionou cunha suspensa e un alumno e unha alumna con dúas suspensas.
Deste alumnado seis precisan reforzo educativo no seu proceso de aprendizaxe por circunstancias diversas: dous rapaces con trastorno por déficit de atención e hiperactividade (TDAH predominio inatento), dúas rapazas con dificultades de aprendizaxe debido a problemas de razonamento lóxico-matemático e comprensión. Unha alumna con descoñecemento do idioma que se incorporou o curso 20-21 procedente de Ghana. Hai un rapaz con dificultades de aprendizaxe por lagoas de coñecemento.

CONTEXTUALIZACIÓN 2º ESO-B

Atopámonos nun aula de 24 alumnos, dos cales trece son mulleres e once son homes.
A lingua predominante do alumnado é o castelá.
En canto o análise dos resultados do curso anterior hai catro rapazas e dous rapaces que non acadaron os obxectivos suficientemente, do cales unha alumna é repetidora, unha rapaza promocionou por imperativo legal con catro suspensas, un alumno promocionou cunha suspensa e o resto con dúas suspensas.
Deste alumnado seis precisan reforzo educativo no seu proceso de aprendizaxe por circunstancias diversas: unha rapaza con trastorno por déficit de atención e hiperactividade (TDAH predominio inatento), unha rapaza e un rapaz con dificultades de aprendizaxe nas linguas, unha alumna con descoñecemento do idioma que se incorporou o curso pasado procedente de Ghana. Hai tres rapaces con trastorno do espectro autista TEA, asperger.

2.CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

2º ESO

Comunicación lingüística CCL

MUB1.1.1.	Recoñece os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, utilizando unha linguaxe técnica apropiada.
MUB2.4.1.	Describe os elementos das obras musicais propostas.
MUB2.4.3.	Emprega conceptos musicais para comunicar coñecementos, xuízos e opinións musicais de forma oral e escrita, con rigor e claridade.
MUB3.4.1.	Emprega un vocabulario adecuado para describir percepcións e coñecementos musicais
MUB3.4.2.	Comunica coñecementos, xuízos e opinións musicais de xeito oral e escrito, con rigor e claridade.

Aprender a aprender CAA

MUB1.3.1.	Improvisa e interpreta estruturas musicais elementais construídas sobre os modos e as escalas máis sinxelas e os ritmos máis comúns.
MUB1.3.2.	Utiliza os elementos e os recursos adquiridos para elaborar arranxos e crear cancións, pezas instrumentais e coreografías.
MUB1.4.1.	Amosa interese polo coñecemento e a aplicación de técnicas e as normas do coidado da voz, o corpo e os instrumentos.
MUB1.4.5.	Coñece e pon en práctica as técnicas de control de emocións á hora de mellorar os seus resultados na exposición ante un público.
MUB1.5.1.	Realiza improvisacións e composicións partindo de pautas previamente establecidas.
MUB3.5.2.	Interésase por ampliar e diversificar as preferencias musicais propias

Competencias Sociais e Cívicas CSC

MUB1.6.3.	Amosa apertura e respecto cara ás propostas do profesorado e dos compañeiros e as compañeiras.
MUB1.6.4.	Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao/á director/a e a outros/as intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto, amosando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo.
MUB2.3.1.	Valora e aplica o silencio como elemento indispensable para a interpretación e a audición.
MUB2.5.1.	Toma conciencia da contribuciónda música á calidade da experiencia humana, amosando unha actitude crítica ante o consumo indiscriminado de música.

Competencia Dixital CD

MUB2.5.2.	Elabora traballos de indagación sobre a contaminación acústica.

MUB3.5.1.	Utiliza diversas fontes de información de xeito guiado para indagar sobre novas tendencias, representantes, grupos de música popular, etc., e realiza unha revisión crítica desas producións.
MUB4.1.1.	Coñece algunhas das posibilidades que ofrecen as tecnoloxías e utilízaas como ferramentas para a actividade musical.
MUB4.1.2.	Participa na produción musical demostrando o uso adecuado dos materiais relacionados, os métodos e as tecnoloxías.
MUB4.2.1.	Utiliza de xeito guiado as fontes e os procedementos apropiados para elaborar traballos sobre temas relacionados co feito musical.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor CSIEE

MUB1.5.2.	Amosa unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades, e respecta as capacidades e as formas de expresión dos seus compañeiros e das súas compañeiras.
MUB1.6.5.	Participa activamente en agrupacións vocais e instrumentais, colaborando con actitudes de mellora e compromiso e amosando unha actitude aberta e respectuosa.
MUB2.5.2.	Elabora traballos de indagación sobre a contaminación acústica.
MUB3.3.4.	Contribúe á conservación, a recuperación e a transmisión do patrimonio musical galego, colaborando na recollida, na gravación e na transcrición de pezas.
MUB4.1.2.	Participa na produción musical demostrando o uso adecuado dos materiais relacionados, os métodos e as tecnoloxías.

Conciencia e expresións culturais (CCEC)

MUB1.1.1.	Recoñece os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, utilizando unha linguaxe técnica apropiada.
MUB1.1.2.	Recoñece e aplica os ritmos e os compases a través da lectura ou a audición de pequenas obras ou fragmentos musicais.
MUB1.1.3.	Identifica e transcribe ditados de patróns rítmicos e melódicos con formulacións sinxelas en estruturas binarias, ternarias e cuaternarias.
MUB1.2.1.	Distingue e emprega os elementos que se utilizan na representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).
MUB1.3.1.	Improvisa e interpreta estruturas musicais elementais construídas sobre os modos e as escalas máis sinxelas e os ritmos máis comúns.
MUB1.3.2.	Utiliza os elementos e os recursos adquiridos para elaborar arranxos e crear cancións, pezas instrumentais e coreografías.
MUB1.4.1.	Amosa interese polo coñecemento e a aplicación de técnicas e as normas do coidado da voz, o corpo e os instrumentos.
MUB1.4.2.	Canta pezas vocais propostas aplicando técnicas que permitan unha correcta emisión da voz.
MUB1.4.3.	Practica a relaxación, a respiración, a articulación, a resonancia e a entoación.
MUB1.4.4.	Adquire e aplica as habilidades técnicas e interpretativas necesarias nas actividades de interpretación adecuadas ao nivel.
MUB1.4.5.	Coñece e pon en práctica as técnicas de control de emocións á hora de mellorar os seus resultados na exposición ante un público.
MUB1.6.1.	Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de diferentes xéneros, estilos e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ao nivel.
MUB1.6.2.	Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español e galego.
MUB2.1.1.	Diferencia as sonoridades dos instrumentos da orquestra, así como a súa forma e os diferentes tipos de voces.
MUB2.1.2.	Diferencia as sonoridades dos instrumentos máis característicos da música popular moderna, do folclore e doutras agrupacións musicais.
MUB2.2.1.	Sigue partituras como apoio á audición.
MUB2.4.1.	Describe os elementos das obras musicais propostas.
MUB2.4.2.	Utiliza de xeito guiado recursos como apoio á análise musical.
MUB3.1.1.	Recoñece, crea e interpreta distintas manifestacións da danza.
MUB3.1.2.	Distingue as diversas funcións que cumpre a música na nosa sociedade.
MUB3.2.1.	Amosa interese por coñecer os xéneros musicais e as súas funcións expresivas, gozando deles como oínte con capacidade selectiva.
MUB3.3.1.	Valora e respecta a importancia do patrimonio musical español e galego

MUB3.3.2.	Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español e galego.
MUB3.3.3.	Coñece e describe os instrumentos tradicionais españois e galegos.
MUB3.3.4.	Contribúe á conservación, a recuperación e a transmisión do patrimonio musical galego, colaborando na recollida, na gravación e na transcrición de pezas.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía CMCCT

MUB1.1.2.	Recoñece e aplica os ritmos e os compases a través da lectura ou a audición de pequenas obras ou fragmentos musicais.
MUB1.1.3.	Identifica e transcribe ditados de patróns rítmicos e melódicos con formulacións sinxelas en estruturas binarias, ternarias e cuaternarias.

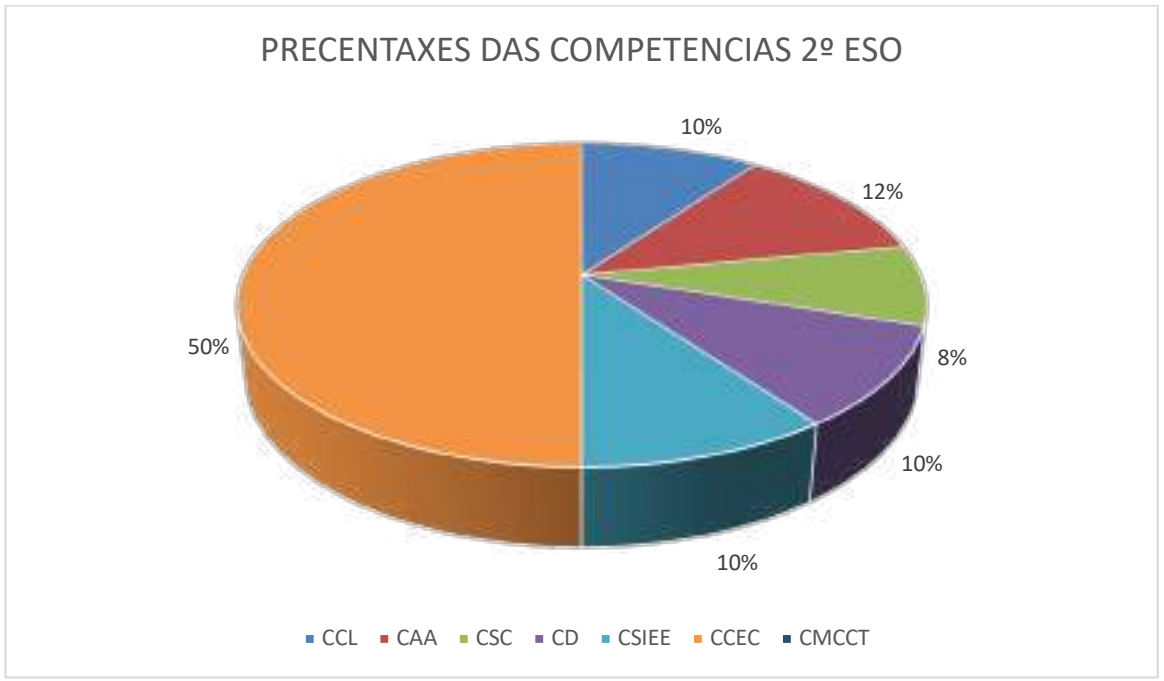

3.CONCRECIÓN DOS OBXETIVOS POR CURSO

OBXECTIVOS 2º ESO

- Coñecer os elementos básicos da linguaxe musical e interpretalos no discurso musical. Adquirir a capacidade de expresarse a través da voz e os instrumentos.
- Apreciar a diversidade e os trazos característicos de distintas obras musicais como formas de expresión e manifestación social.
- Aprender a utilizar diferentes fontes de información musical para o coñecemento e goce da música.
- Aprender a terminoloxía básica da linguaxe musical a fin de comunicar, de forma oral e escrita, as propias ideas e comprender algúns dos procedementos e procesos musicais.
- Gozar da audición de obras musicais como forma de comunicación e pracer persoal, e ampliar, en consecuencia, a gama dos seus gustos musicais.
- Participar en actividades musicais en grupo, con actitude aberta, colaboradora, desinhibida e respectuosa

4. CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.

MÚSICA 2º ESO

	Música. 2º de ESO									
Obsectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grado mínimo consecución do estándar	1TR	2TR	3TR	Procedemenetos de avaliación/insgrumentos de avaliación	Temas Trasversais
	Bloque 1. Interpretación e creación									
L	B1.1. Parámetros do son.	B1.1. Recoñecer os	MUB1.1.1. Recoñece os	CCE	5/10 da CCE	X	X	X	**Procedementos:**	CA

	Música. 2º de ESO								
Obsectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grado mínimo consecución do estándar	1TR	2TR	3TR	Procedemenetos de avaliación/insgrumentos de avaliación	Temas Trasversais
Lnñm	Elementos básicos da linguaxe musical B1.2. Características da voz e da palabra como medios de expresión musical. Habilidades técnicas e interpretativas, exploración e descuberta das posibilidades da voz como medio de expresión musical. B1.3. Instrumentos e corpo como medios de expresión musical: características xenéricas e formais. B1.4. Agrupacións vocais e instrumentais na música de diferentes xéneros, estilos e culturas. Interpretación individual e en grupo. B1.5. Práctica da relaxación, a respiración, a articulación, a resonancia e a entoación. B1.6. Fomento da sensibilidade estética, desenvolvida a través da comprensión e a interiorización da música.	parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, utilizando unha linguaxe técnica apropiada e aplicándoos a través da lectura ou a audición e a interpretación de pequenas obras ou fragmentos musicais.	parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, utilizando unha linguaxe técnica apropiada.	CCL					Probas específicas. **Instrumentos:**Probas obxectivas. Proba de capacidade motriz.	
			MUB1.1.2. Recoñece e aplica os ritmos e os compases a través da lectura ou a audición de pequenas obras ou fragmentos musicais.	CMCCT CCEC	5/10 da CMCT	X	X	X	**Procedementos:** Probas específicas. **Instrumentos:**Probas obxectivas. Proba de capacidade motriz.	TIC CA
			MUB1.1.3. Identifica e transcribe ditados de patróns rítmicos e melódicos con formulacións sinxelas en estruturas binarias, ternarias e cuaternarias.	CMCCT CCEC	5/10 DE CMCT	X	X	X	**Procedementos:** Probas específicas. **Instrumentos:**Probas obxectivas. Proba de capacidade motriz.	TIC CA
n	B1.7. Grafías e outras formas de notación musical, convencionais e propias, empregadas como expresión musical.	B1.2. Distinguir e utilizar os elementos da representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).	MUB1.2.1. Distingue e emprega os elementos que se utilizan na representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).	CCEC	5/10 da CCE	X	X	X	**Procedementos:** Probas específicas. **Instrumentos:**Probas obxectivas. Proba de capacidade motriz.	CA
ng	B1.8. Exploración das posibilidades de diversas fontes sonoras e práctica de habilidades técnicas para a interpretación. B1.9. Experimentación e práctica das técnicas do movemento e da danza, expresión dos contidos musicais a través do corpo e do movemento, e a interpretación dun repertorio variado de danzas.	B1.3. Improvisar e interpretar estruturas musicais elementais construídas sobre os modos e as escalas máis sinxelas e os ritmos máis comúns.	MUB1.3.1. Improvisa e interpreta estruturas musicais elementais construídas sobre os modos e as escalas máis sinxelas e os ritmos máis comúns.	CAA CCEC	5/10 da CAA		X	X	**Procedementos:** Observación sistemática. **Instrumentos**:Rúbrica, escala de observación, lista de cotexo.	E
			MUB1.3.2. Utiliza os elementos e os recursos adquiridos para elaborar arranxos e crear cancións, pezas instrumentais e coreografías.	CAA CCEC	5/10 da CAA		X	X	**Procedementos:** Observación sistemática. **Instrumentos**:Rúbrica, escala de observación, lista de cotexo.	E
abd	B1.10. Práctica das pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao/á director/a e aos/ás demais intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto. B1.11. Aceptación e cumprimento das normas que rexen a interpretación en grupo e a achega das ideas musicais que contribúan ao perfeccionamento da tarefa común. B1.12. Aceptación e predisposición para mellorar as capacidades técnicas e interpretativas propias, e respecto ante outras formas de expresión.	B1.4. Amosar interese polo desenvolvemento das capacidades e as habilidades técnicas como medio para as actividades de interpretación, aceptando e cumprindo as normas que rexen a interpretación en grupo e achegando ideas musicais que contribúan ao perfeccionamento da tarefa común.	MUB1.4.1. Amosa interese polo coñecemento e a aplicación de técnicas e as normas do coidado da voz, o corpo e os instrumentos.	CAA CCEC	5/10 da CAA	X	X		**Procedementos:** Probas específicas. **Instrumentos:**Probas obxectivas. Proba de capacidade motriz.	E
			MUB1.4.2. Canta pezas vocais propostas aplicando técnicas que permitan unha correcta emisión da voz.	CCEC	5/10 da CCEC	X	X		**Procedementos:** Probas específicas. **Instrumentos:**Probas obxectivas. Proba de capacidade motriz.	CA
			MUB1.4.3. Practica a relaxación, a respiración, a articulación, a resonancia e a entoación.	CCEC	5/10 da CCEC	X	X		**Procedementos:** Probas específicas. **Instrumentos:**Probas obxectivas. Proba de capacidade motriz.	CA
			MUB1.4.4. Adquire e aplica as habilidades técnicas e interpretativas necesarias nas actividades de interpretación adecuadas ao nivel.	CCEC	5/10 da CCEC	X	X	X	**Procedementos:** Probas específicas. **Instrumentos:**Probas obxectivas. Proba de capacidade motriz.	CA
			MUB1.4.5. Coñece e pon en práctica as técnicas de control de emocións á hora de mellorar os seus resultados na exposición ante un público.	CAA CCEC	5/10 da CCEC	X	X	X	**Procedementos:** Probas específicas. **Instrumentos:**Probas obxectivas. Proba de	CA

	Música. 2º de ESO								
Obsectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grado mínimo consecución do estándar	1TR	2TR	3TR	Procedemenetos de avaliación/insgrumentos de avaliación	Temas Trasversais
									capacidade motriz.	
an	B1.13. Improvisación, elaboración de arranxos e composición como recursos para a creación musical en todas as súas vertentes; elaboración de arranxos de cancións e pezas instrumentais, con acompañamentos sinxelos e selección de distintos tipos de organización musical. B1.14. Composición individual ou en grupo de cancións e pezas instrumentais para distintas agrupacións, a partir da combinación de elementos e recursos presentados no contexto das actividades que se realizan na aula.	B1.5. Amosar interese polas actividades de composición e improvisación, e respecto polas creacións dos seus compañeiros e das súas compañeiras.	MUB1.5.1. Realiza improvisacións e composicións partindo de pautas previamente establecidas.	CAA CCEC	5/10 da CAA		X	X	**Procedementos:** Observación sistemática. **Instrumentos**:Rúbrica, escala de observación, lista de cotexo.	E
			MUB1.5.2. Amosa unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades, e respecta as capacidades e as formas de expresión dos seus compañeiros e das súas compañeiras.	CSIEE	5/10 da CSIEE	X	X	X	**Procedementos:** Observación sistemática. **Instrumentos**:Rúbrica, escala de observación, lista de cotexo.	ECC
gndñ	B1.15. Práctica de pezas musicais aprendidas a través da memorización e da lectura de partituras. B1.16. Sonorización de representacións dramáticas, actividades de expresión corporal, e danza e imaxes fixas e en movemento na realización de producións audiovisuais.	B1.6. Participar activamente e con iniciativa persoal nas actividades de interpretación, asumindo diferentes papeis, intentando concertar a súa acción coa do resto do conxunto, achegando ideas musicais e contribuíndo ao perfeccionamento da tarefa en común.	MUB1.6.1. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de diferentes xéneros, estilos e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ao nivel.	CCEC	5/10 da CCEC	X	X	X	**Procedementos:** Probas específicas. **Instrumentos:**Probas obxectivas. Proba de capacidade motriz.	CA
			MUB1.6.2. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español e galego.	CCEC	5/10 da CCEC		X		**Procedementos:** Probas específicas. **Instrumentos:**Probas obxectivas. Proba de capacidade motriz.	CA
			MUB1.6.3. Amosa apertura e respecto cara ás propostas do profesorado e dos compañeiros e as compañeiras.	CSC	5/10 da CSC	X	X	X	**Procedementos:** Análise de produción dos alumnos. **Instrumentos:** Caderno de clase/rúbrica, Producións musicais,producións motrices e investigación.	ECC
			MUB1.6.4. Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao/á director/a e a outros/as intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto, amosando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo.	CSC	5/10 da CSC	X	X	X	**Procedementos:** Análise de produción dos alumnos. **Instrumentos:** Caderno de clase/rúbrica, Producións musicais,producións motrices e investigación.	ECC
			MUB1.6.5. Participa activamente en agrupacións vocais e instrumentais, colaborando con actitudes de mellora e compromiso e amosando unha actitude aberta e respectuosa.	CSIEE	5/10 da CSIEE	X	X	X	**Procedementos:** Observación sistemática. **Instrumentos**:Rúbrica, escala de observación, lista de cotexo.	ECC
	Bloque 2. Escoita									
nñ	B2.1. Utilización dos recursos necesarios para a comprensión da música escoitada. B2.2. Identificación dos elementos da música e das súas características na audición e na análise de obras musicais. B2.3. Clasificación e discriminación auditiva dos tipos de voces e instrumentos, e das agrupacións vocais e instrumentais.	B2.1. Identificar e describir os instrumentos e as voces, e as súas agrupacións.	MUB2.1.1. Diferencia as sonoridades dos instrumentos da orquestra, así como a súa forma e os diferentes tipos de voces.	CCEC	5/10 da CCEC		X	X	**Procedementos:** Probas específicas. **Instrumentos:**Probas obxectivas. Proba de capacidade motriz.	CA
			MUB2.1.2. Diferencia as sonoridades dos instrumentos máis característicos da música popular moderna, do folclore e doutras agrupacións musicais.	CCEC	5/10 da CCEC		X	X	**Procedementos:** Probas específicas. **Instrumentos:**Probas obxectivas. Proba de capacidade motriz.	CA
n	B2.4. Elementos que interveñen na construción	B2.2. Seguir distintos tipos de partituras no contexto das	MUB2.2.1. Sigue partituras	CCE	5/10 da	X	X	X	**Procedementos:**	CA

	Música. 2º de ESO									
Obsectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grado mínimo consecución do estándar	1TR	2TR	3TR	Procedemenetos de avaliación/insgrumentos de avaliación	Temas Trasversais
	dunha obra musical: melodía, ritmo, harmonía, timbre, textura, forma, tempo, dinámica, etc.	actividades musicais da aula como apoio ás tarefas de audición.	como apoio á audición.	C	CCEC				Probas específicas. **Instrumentos:**Probas obxectivas. Proba de capacidade motriz.	
b a	B2.5. Interese por desenvolver hábitos positivos e de respecto ás demais persoas durante a escoita.	B2.3. Valorar o silencio como condición previa para participar nas audicións.	MUB2.3.1. Valora e aplica o silencio como elemento indispensable para a interpretación e a audición.	CSC	5/10 da CSC	X	X	X	**Procedementos:** Análise de produción dos alumnos. **Instrumentos:** Caderno de clase/rúbrica, Producións musicais,producións motrices e investigación.	ECC
h n	B2.6. Audición, análise elemental e apreciación crítica de obras vocais e instrumentais de distintos estilos, xéneros, tendencias e culturas musicais, incluíndo as interpretacións e composicións realizadas na aula. Investigación de músicas de distintas características para ampliar as propias preferencias musicais.	B2.4. Identificar e describir, mediante o uso de distintas linguaxes (gráfica, corporal ou verbal), elementos e formas de organización e estruturación musical (ritmo, melodía, textura, timbre, repetición, imitación, variación) dunha obra musical interpretada en vivo ou gravada.	MUB2.4.1. Describe os elementos das obras musicais propostas.	CCL CCEC	5/10 da CCL		X	X	**Procedementos:** Probas específicas. **Instrumentos:**Probas obxectivas. Proba de capacidade motriz.	CL
			MUB2.4.2. Utiliza de xeito guiado recursos como apoio á análise musical.	CCEC	5/10 da CCEC		X	X	**Procedementos:** Probas específicas. **Instrumentos:**Probas obxectivas. Proba de capacidade motriz.	CA
			MUB2.4.3. Emprega conceptos musicais para comunicar coñecementos, xuízos e opinións musicais de forma oral e escrita, con rigor e claridade.	CCL	5/10 da CCL	X	X	X	**Procedementos:** Probas específicas. **Instrumentos:**Probas obxectivas. Proba de capacidade motriz.	CL
e f m	B2.7. Sensibilización e actitude crítica ante o consumo indiscriminado de música e a contaminación sonora.	B2.5. Identificar situacións do ámbito cotián nas que se produce un uso indiscriminado do son, analizar as súas causas e propor solucións.	MUB2.5.1. Toma conciencia da contribución da música á calidade da experiencia humana, amosando unha actitude crítica ante o consumo indiscriminado de música.	CSC	5/10 da CSC			X	**Procedementos:** Análise de produción dos alumnos. **Instrumentos:** Caderno de clase/rúbrica, Producións musicais,producións motrices e investigación.	ECC
			MUB2.5.2. Elabora traballos de indagación sobre a contaminación acústica.	CSIEE CD	5/10 da CD	X			**Procedementos**:Gravación e anánlise. **Instrumentos:** Cadernode clase/Rúbrica, Producións musicais, Producións motrices, Investigación.	TIC
	Bloque 3. Contextos musicais e culturais									
m n	B3.1. A música ao servizo doutras linguaxes: corporal, teatral, cinematográfica, radiofónica ou publicitaria. B3.2. Análise da música empregada en diferentes tipos de espectáculos e producións audiovisuais.	B3.1. Realizar exercicios que reflictan a relación da música con outras disciplinas.	MUB3.1.1. Recoñece, crea e interpreta distintas manifestacións da danza.	CCEC	5/10 da CCEC		X	X	**Procedementos:** Probas específicas. **Instrumentos:**Probas obxectivas. Proba de capacidade motriz	CA
			MUB3.1.2. Distingue as diversas funcións que cumpre a música na nosa sociedade.	CCEC	5/10 da CCEC			X	**Procedementos:** Probas específicas. **Instrumentos:**Probas obxectivas. Exposición dun tema, Proba de capacidade motriz	CA
l n	B3.3. Pluralidade de estilos na música actual: características culturais, artísticas e formais.	B3.2. Demostrar interese polas músicas de distintas características, épocas e culturas, e por ampliar e diversificar as propias preferencias musicais, adoptando unha actitude aberta e respectuosa.	MUB3.2.1. Amosa interese por coñecer os xéneros musicais e as súas funcións expresivas, gozando deles como oínte con capacidade selectiva.	CCEC	5/10 da CCEC	X	X	X	**Procedementos:** Probas específicas. **Instrumentos:**Probas obxectivas. Exposición dun tema, Proba de capacidade motriz	CA
l n	B3.4. Emprego e coñecemento dos recursos necesarios para a	B3.3. Apreciar a importancia do patrimonio cultural musical español e galego, e	MUB3.3.1. Valora e respecta a importancia do patrimonio musical español e galego	CCEC	5/10 da CCEC		X		**Procedementos:** Probas específicas. **Instrumentos:**Probas	CA

	Música. 2º de ESO									
Obsectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grado mínimo consecución do estándar	1TR	2TR	3TR	Procedemenetos de avaliación/insgrumentos de avaliación	Temas Trasversais
ñ	conservación e a difusión das creacións musicais propias e alleas. B3.5. Utilización de diversas fontes de información para indagar sobre instrumentos, compositores/as, concertos e producións musicais en vivo e gravadas, tanto do patrimonio galego como da música occidental en xeral e doutras culturas.	comprender o valor de conservalo e transmitilo.							obxectivas. Exposición dun tema, Proba de capacidade motriz	
			MUB3.3.2. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español e galego.	CCEC	5/10 da CCEC				**Procedementos:** Probas específicas. **Instrumentos:**Probas obxectivas. Exposición dun tema, Proba de capacidade motriz	CA
			MUB3.3.3. Coñece e describe os instrumentos tradicionais españois e galegos.	CCEC	5/10 da CCEC		X		**Procedementos:** Probas específicas. **Instrumentos:**Probas obxectivas. Exposición dun tema, Proba de capacidade motriz	CA
			MUB3.3.4. Contribúe á conservación, a recuperación e a transmisión do patrimonio musical galego, colaborando na recollida, na gravación e na transcrición de pezas.	CCEC CSIEE	5/10 da CSIEE		X		**Procedementos:** Observación sistemática. **Instrumentos**:Rúbrica, escala de observación, lista de cotexo.	ECC
he	B3.6. Recollida de información, valoración e exposición do feito musical e as súas opinións.	B3.4. Valorar a asimilación e o emprego dalgúns conceptos musicais básicos necesarios á hora de emitir xuízos de valor ou "falar de música".	MUB3.4.1. Emprega un vocabulario adecuado para describir percepcións e coñecementos musicais	CCL	5/10 da CCL	X	X	X	**Procedementos:** Probas específicas. **Instrumentos:**Probas obxectivas. Exposición dun tema, Proba de capacidade motriz	CL
			MUB3.4.2. Comunica coñecementos, xuízos e opinións musicais de xeito oral e escrito, con rigor e claridade.	CCL	5/10 da CCL	X	X	X	**Procedementos:** Probas específicas. **Instrumentos:**Probas obxectivas. Exposición dun tema, Proba de capacidade motriz	CL
enl	B3.7. Música actual: novas tendencias; concertos en directo.	B3.5. Amosar interese e actitude crítica pola música actual, os musicais, os concertos en vivo e as novas propostas musicais, valorando os seus elementos creativos e innovadores.	MUB3.5.1. Utiliza diversas fontes de información de xeito guiado para indagar sobre novas tendencias, representantes, grupos de música popular, etc., e realiza unha revisión crítica desas producións.	CD	5/10 da CD			X	**Procedementos**:Gravación e ananlise. **Instrumentos:** Cadernode clase/Rúbrica, Producións musicais, Producións motrices, Investigación.	TIC
			MUB3.5.2. Interésase por ampliar e diversificar as preferencias musicais propias.	CAA	5/10 da CAA	X	X	X	**Procedementos:** Observación sistemática. **Instrumentos**:Rúbrica, escala de observación, lista de cotexo.	E
	Bloque 4. Música e tecnoloxías									
en	B4.1. Utilización de dispositivos electrónicos, recursos da internet e software musical de distintas características para o adestramento auditivo, a escoita, a interpretación e a creación musical. B4.2. Aplicación de técnicas de gravación analóxica e dixital, para rexistrar as creacións propias, as interpretacións realizadas no contexto da aula e outras mensaxes musicais. B4.3. Utilización das tecnoloxías da información nos procesos de creación musical. B4.4. Coñecemento e emprego das tecnoloxías da información na interpretación e gravación de pezas musicais.	B4.1. Utilizar recursos tecnolóxicos dispoñibles para gravar e reproducir música.	MUB4.1.1. Coñece algunhas das posibilidades que ofrecen as tecnoloxías e utilízaas como ferramentas para a actividade musical.	CD	5/10 da CD			X	**Procedementos**:Gravación e ananlise. **Instrumentos:** Cadernode clase/Rúbrica, Producións musicais, Producións motrices, Investigación.	TIC
			MUB4.1.2. Participa na produción musical demostrando o uso adecuado dos materiais relacionados, os métodos e as tecnoloxías.	CD CSIEE	5/10 da CD			X	**Procedementos**:Gravación e ananlise. **Instrumentos:** Cadernode clase/Rúbrica, Producións musicais, Producións motrices, Investigación.	TIC

	Música. 2º de ESO									
Obsectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grado mínimo consecución do estándar	1TR	2TR	3TR	Procedemenetos de avaliación/insgrumentos de avaliación	Temas Trasversais
	B4.5. Emprego e coñecemento dos recursos necesarios para a conservación e a difusión das creacións musicais propias e alleas.									

5.CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS.

Neste curso 2022-2023 seguiremos traballando coa plataforma da Xunta Edixgal, en 2º.y 3º Facilitarase deste modo a continuidade do traballo ante un posible confinamento dalgún alumno, grupo, clase ou de todo o centro

Empregarán o ordenador para a busca de información, así como para a realización de actividades diversas e a elaboración de taballos.

Coa intención de acadar os obxectivos de nivel e as competencias-clave, a metodoloxía a seguir será básicamente

- Comunicativa, inclusiva, activa e participativa.
- O alumnado debería polo tanto estar organizado en grupos de 3 a 6 pero por mor da PANDEMIA e segundo o protocolo do COVID 19, os alumnos deben gardar unha distancia de seguridade de a lo menos 1,5m. polo que o traballo cooperativo só se poderá facer por medio contornos de colaboración para a elaboración de traballos que permitan a interactuación de varios alumnos e o uso de internet como vía de comunicación.

Para conseguir que a aprendizaxe cooperativa sexa significativa, relacionamos distintas técnicas cos seguintes procesos básicos:

1. Orientación cara a tarefa
2. Motivación
3. Activación dos coñecementos previos.
4. Presentación de contidos.
5. Procesamento da nova información.
6. Recapitulación.
7. Transferencia
8. Metacognición.

O profesor debe dirixir as sesións de traballo e propiciar que os alumnos traballen activamente durante a clase.

O profesor facilitará técnicas de traballo para que o alumnado o faga extensible a outras materias á hora de planificar o estudo.

Elaboraranse esquemas e resumos que faciliten o estudo dos diferentes contidos vistos na aula.

Durante este curso continuarase a realizar varios proxectos interdisciplinares.

Os obxectivos dos mesmos son principalmente fomentar o traballo cooperativo integrando diferentes áreas, desenvolver o espíritu emprendedor e as iniciativas dos alumnos e alumnas e medrar nas condutas que impliquen responsabilidade e autonomía persoal.

A avaliación do resultado dos mesmos faranse nos trimestres establecidos e repercutirá na nota final de xuño dentro da porcentaxe destinada para estas probas ó longo de cada trimestre.

Empregaranse rutinas de pensamento, estratexias e destrezas que permitan ao alumnado ben de forma individual, ben de forma cooperativa empregar o seu razoamento e aplicalo á súa realidade.

6.MATRERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.

Os alumnos deberán aportar diariamente a clase:

- Apuntes facilitados aos alumnos
- Un caderno onde recollerán os exercicios e as partituras que vaiamo traballando.
- Ukelele .
- Material “fungible” adecuado.

O material aportado polo centro educativo, susceptible de ser ampliado.

- Internet.
- Cadena de música con lector de compact-disk, USB.
- Guitarra.
- Teclado electrónico.
- Instrumental ORFF, tanto láminas como pequena percusión.

7.CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, A CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO.

A seguinte táboa representa as porcentaxes de valoración dos estándares concretos e as diferentes competencias. Os instrumentos de avaliación de cada estándar aparecen no apartado 4 desta programación polo que non se repetirán aquí.

Estas porcentaxes son as mesmas na 1ª, 2ª e 3ª avaliación .

No caso da avaliación final a nota das competencias-clave serán as mesmas que na 3ª avaliación, pero no referinte aos estándares concretos de área farase a media das tres avaliacións do curso.

	CCL	CMCCT	CSC	CAA	CCEC	CSIEE	CD
2º ESO	10%	0%	8%	12%	50%	10%	10%
3º ESO	10%	0%	11%	23%	40%	9%	7%

Este cadro aplicarase para a primeira, segunda e terceira avaliación. As cualificacións da avaliación final obteranse do seguinte xeito:
Competencias: nota da terceira avaliación por ser este un proceso continuo.

Instrumentos da avaliación dos estándares.

-Probas específicas (mínimo duas por cada avaliación): 40%
-Probas prácticas de interpretación (mínimo duas por cada avaliación): 30%
-Caderno de Traballo: 20%
-Observación sistemática: 10% (comprende dous apartados):
Actividades realizadas na clase: 5%
Traballo individual e no grupo: 5%

Promoción do alumnado:

- Para decidir sobre a promoción do alumnado empregaremos unha parte obxectiva e outra subxectiva.

a) Parte obxectiva: todos os alumnos que non acaden un 5 en tres áreas (en 2 se son algunhas das linguas castelá e galego ou matemáticas) serán susceptibles de non promocionar.

b) Parte subxectiva: a xunta de avaliación decidirá sobre cada un dos supostos anteriores tendo en conta os seguintes aspectos:

b.1) grao de adquisición das competencias básicas

b.2) informe do departamento de orientación e o titor sobre o contexto do alumno/a dentro do seu grupo-clase.

b.3) progresión tomando como referencia a avaliación inicial (evolución do alumno)

Na taboa do apartado 4 están indicados os instrumentos de avaliación de cada estándar:

A nota de xuño obterase calculando a media da 3ª avaliación coa da 2ª e da 1ª, e a 2ª avaliación obterase calculando a media desta coa da 1ª, sendo o aprobado sempre a partires do 5.

Recuperación durante o curso:
Os/as alumnos/as que non superen a avaliación, deberán realizar dúas probas de recuperación, que engloban todos os estándares impartidos durante o trimestre avaliado negativamente. Estas dúas probas están divididas en parte teóricas e partes prácticas.

En caso de que non se recupere, no último trimestre, volverase a realizar unha proba de recuperación dos estándares que non se recuperasen, ao longo do curso.

Para aprobar en Xuño, é necesario ter a última avaliación aprobada.

A avaliación de Xuño constará de 3 partes:

A 1ª parte supoñerá un 20% da nota. Será do resultado dos traballos e actividades que o alumno presente, indicados polo profesor.

A 2ª parte supoñerá un 20% da nota. Consistirá nunha proba práctica de lectura musical e interpretación instrumental dun nivel axeitado ao traballado durante o curso.

A 3º parte supoñerá un 60% da nota. Consistirá nunha proba escrita baseada nos contidos teóricos desenvolvidos ao longo do curso.

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN.

O carácter cooperativo da maioría dos traballos de música fai que na avaliación do proceso de aprendizaxe funcionen con especial eficacia dous instrumentos de avaliación: a observación sistemática do profesor e a elaboración do caderno de clase por parte do alumno.

* A observación:

Indicadores para observar o desenvolvemento persoal das capacidades dos alumnos
que, na maior parte das situacións, ten lugar no seo de traballos grupales:
- As capacidades do ámbito expresivo poden observarse a través de actividades onde a música funcione en grupo.

- As capacidades auditivas, a través das mesmas actividades de expresión (moitos fallos de execución vocal ou instrumental proveñen dun erro na escoita); nas actividades de audición, a través do grao de aceptación do silencio.
- No ámbito da linguaxe musical pódese observar a capacidade de expresar conceptos musicais a través do uso apropiado da terminoloxía, ben sexa en debates, en resumos ou en probas por escrito.
- No ámbito dos traballos en grupo pode observarse a colaboración, o respecto ao traballo dos demais, etc.

* O caderno de clase.
O alumno contará cun caderno de clase, no cal se recollerán distintas informacións, así como diferentes actividades que se poidan realizar.
Tamén contará cun caderno pautado para aquelas actividades que así o requiran. Estes cadernos revisaranse coa asiduidade que o profesor crea conveniente, e que como mínimo será unha vez ao trimestre.

* O seguimento de traballos, o diálogo persoal ou con grupos de traballo, as probas específicas, etc

8.INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE.

O artigo 21 do Decreto 86/2015 prescribe a avaliación dos procesos de ensino e da propia práctica docente, así o recolle tamén o artigo 25 das Instrucións do 30 de xullo 2020 da *Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa*. Esta avaliación é fundamental para valorar os resultados obtidos e coñecer cales son as circunstancias e elementos da nosa programación positivos e cales, pola contra, dificultan a consecución dalgunhas CC e obxectivos. A práctica docente é avaliada de modo continuo. Os instrumentos empregados son o anecdotario de aula, as escalas de valoración numérica con indicadores de logro para os procesos de ensino-aprendizaxe aplicadas ao finalizar cada trimestre, as actas das reunións do Dpto., celebradas cunha periodicidade mensual para realizar unha análise do progreso académico dos estudantes, o seguimento da programación e comentar as conclusións da Comisión de Coordinación Pedagóxica (CCP).

PROCESO DE ENSINO	1	2	3	4
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.				
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe.				
3. Conseguiuse motivar para lograr a actividade intelectual do alumnado.				
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.				
5. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.				
6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.				
7. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
8. Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
9. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.				
10. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.				
11. Dáse un peso real á observación do traballo na aula.				
12. Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.				
LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.				

PROCESO PRÁCTICA DOCENTE	1	2	3	4
1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.				
2. Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.				
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.				
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.				
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
6. Combínase o traballo individual e en equipo.				
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.				
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				
9. Incorpóranse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe.				
10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.				
11. Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos.				
12. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección das probas, traballos.				
13. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos				

e erros.				
14. Adecuación, logo da súa aplicación, das ACS propostas e aprobadas.				
15. As medidas de apoio, reforzo, etc. están claramente vinculadas aos estándares.				

LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.

9.PLANS DE SEGUEMENTO DAS MATERIAS PENDENTES.

Respecto a aqueles alumnos que teñan a materia do curso anterior non superada establécense as seguintes medidas:

- Elaborarase un plan individualizado e personalizado de recuperación da materia pendente por trimestre. Os estudantes que cumplan os obxectivos marcados superarán a materia pendente.
- Os alumnos que non cumpran satisfactoriamente os obxectivos trimestrais marcados terán a posibilidade de facer unha proba escrita de mínimos no mes de maio nas datas propostas dende a Xefatura de Estudos.
- No caso de non aprobar poderán realizar a proba extraordinaria en xunio.
- As probas escritas de ambas convocatorias, maio e xunio, recollerán os contidos do curso anterior e serán similares ás do curso ordinario sendo cualificadas seguindo os mesmos criterios.

10.PROCEDEMENTOS PARA REALIZAR A AVALIACIÓN INICIAL.

A avaliación inicial ten como obxectivo fundamental analizar, antes de iniciar un proceso de ensino-aprendizaxe, a situación de cada estudante. Na avaliación inicial pódense diagnosticar aspectos como as concepcións alternativas, as estratexias espontáneas de razoamento, as experiencias persoais e os hábitos e actitudes que determinan, en boa medida, o sentido da aprendizaxe.

Durante a avaliación inicial do presente curso analizarase con especial interés a competencia TIC dos estudantes, cómpre coñecer as destrezas do alumnado no uso do ordenador para garantir que son capaces de continuar a súa formación no hipotético caso de ter que realizar o ensino a distancia.

Durante as dúas primeiras semanas do curso realizarase unha proba escrita, deseñada tendo en conta o currículo do curso anterior e as adaptacións feitas. Os resultados destas probas, xunto coa observación do traballo na aula, a información aportada polo Departamento de Orientación e a Memoria Final do curso 2021/2022, permiten adoptar decisións sobre cales son os puntos de partida e poder adaptar así o proceso de ensino aprendizaxe e a propia programación didáctica ás necesidades detectadas.

11.MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.

As medidas que se levan a cabo son:

- Ordinarias:
  - Adaptación dos tempos, instrumentos e procedementos de avaliación.
  - Reforzo educativo e apoio con profesorado con dispoñibilidade horaria.

Actividades de reforzo: O alumnado con máis dificultades de aprendizaxe traballará sobre contidos mínimos das unidades didácticas para acadar or obxectivos mínimos. Teranse sempre en conta os protocolos establecidos pola Xunta de Galicia para o alumnado de necesidades específicas de apoio educativo.

  - Apoio en inglés.
  - Emprego das TIC.
  - Traballo cooperativo. Contribúe ao desenvolvemento de habilidades comunicativas, traballo en grupo e flexivilidade de pensamento.
  - Titoría entre iguais.
  - Aprendizaxe por proxectos.
  - Traballo en equipo. Favorece o desenvolvemento de habilidades sociais e a inclusión.

- Extraordinarias:
  - Adaptacións curriculares significativas.
  - Atención educativa ao alumnado, que por circunstancias diversas, presenta dificultades para unha asistencia continuada ao centro educativo.

Con aqueles alumnos e alumnas que presenten unha situación de desventaxe académica a causa dunha enfermidade de larga duración ou de períodos de hospitalización continuos, tomaranse as medidas máis axeitadas para cada caso adaptándose en todo momento á situación e respectando os tempos que veñan dados polas secuelas da enfermidade.

Os métodos de avaliación terán en conta a diversidade de necesidades do alumnado presente na aula.

O principio de continuidade na avaliación permite prestar unha atención ás diferenzas que os alumnos van mostrando nas actividades que aplican e concretan os conceptos, procedementos e actitudes seleccionados. Iso fai posible organizar actividades de apoio, para os alumnos que mostren algunha dificultade, e actividades de desenvolvemento, para quen mostren un maior interese e/ou capacidade.
A variedade de procedementos metodológicos e de actividades de aprendizaxe que se presenten deberán de ter en conta o necesario para atender á diversidad. O profesor, no contexto da súa clase e en relación co seu grupo, poderá determinar con maior precisión o momento no que tratar

determinados contidos e a atención e profundidade que deberá darlles.

12.CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS

Os elementos transversais que se traballarán ao longo deste curso son os seguintes:
-A comprensión lectora (CL)
-A expresión oral e escrita (EOE)
-A comunicación audiovisual (CA)
-As tecnoloxías da información e da comunicación (TIC)
-O emprendemento (E)
-A educación cívica e constitucional (ECC)

Reflectidos na táboa do apartado 4.

13.ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.

O longo do curso asistirase algún concerto didáctico, ben en Santiago, Vigo ou Pontevedra.
O obxectivo desta actividade favorece a que os alumnos escoiten e participen na música dunha maneira máis directa.
Actuacións musicais no centro: realizaranse na medida do posible si o desenvolvemento da programación permíteo, en datas sinaladas, como Nadal, día da paz,etc.
Actividades complementarias de reforzo dos contidos impartidos na aula: charlas, actividades.

14.MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS.

Tal e como establece o artigo 25 das Instrucións do 30 de xullo 2020 da *Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa* é prescritivo avaliar a PD para realizar as modificacións que se estimen oportunas no curso seguinte co obxectivo de mellorala e adaptala ás necesidades do alumnado e do proceso de ensino.

A programación é revisada antes do comezo de curso para incorporar aquelas conclusións da Memoria Final do curso 2019/2020 que se consideren relevantes. Durante o curso, o estudo dos resultados académicos e a análise das súas causas permite establecer medidas correctoras. Nas reunións de Departamento trimestral realizarase un seguimento do nivel de cumprimento das programacións. As modificacións que se deriven desta análise serán acordadas polo Dpto. e quedarán reflectidas nunha acta sendo tamén incluídas na Memoria Final.

1.- Nas sesións de avaliación trimestral e tendo en conta os resultados académicos faremos constar en acta os seguintes aspectos:
- Análise estadístico dos resultados xerais do grupo e valoración dos mesmos.
- Casos particulares analizados e medidas a adoptar.
- Clima de traballo na aula.
- Valoración dos apoios e reforzos.
- Grao de desenvolvemento das competencias en xeral.
- Compromisos para a seguinte avaliación.

2.- Ao remate do curso e como parte da Memoria Final revisarase a programación tendo en conta:
- Unidades non impartidas e as causas que o impediron.
- As modificacións introducidas.
- As propostas de mellora a ter en conta no próximo curso.
- Os resultados académicos e as posibles causas que afectaron negativamente.
- A valoración dos recursos, medidas de atención á diversidade aplicadas e actividades complementarias.
- As conclusións obtidas na avaliación.

INDICADORES DE LOGRO	**1**	**2**	**3**	**4**
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas ou proxectos a partir dos elementos do currículo.				
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas / temas / proxectos.				
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.				
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades, temas ou proxectos.				
5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.				
6. Asignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.				
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.				
8. Asociación de cada estándar cos elementos transversais a desenvolver.				
9. Fixación dunha estratexia metodolóxica común para todo o departamento.				
10. Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
11. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
12. Adecuación do libro de texto .				
13. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.				
14. Adecuación da proba de avaliación inicial, elaborada a partir dos estándares.				
15. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos.				
16. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.				
17. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final.				
18. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria.				
19. Adecuación dos criterios establecidos para o seguimento de materias pendentes.				

20. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación desas materias pendentes.				
21. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				
22. Adecuación dos programas de apoio, recuperación, vinculados aos estándares.				
23. Adecuación das medidas específicas de atención ao alumnado con NEAE.				
24. Grao de desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas.				
25. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos.				
26. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre os criterios de promoción.				
27. Adecuación do seguimento e da revisión da programación ao longo do curso.				
28. Contribución desde a materia ao plan de lectura do centro.				
29. Grao de integración das TIC no desenvolvemento da materia.				
LENDA 1 INSUFICIENTE Omítense elementos fundamentais do indicador establecido. **2 BÁSICO** Evidénciase cumprimento suficiente do indicador establecido. **3 COMPETENTE** Evidéncianse prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia e dominio técnico no indicador **4 EXCELENTE**. Evidéncianse prácticas excepcionais e exemplarizantes, modelos de referencia de boas prácticas.				

15. RELACIÓN DE UNIDADES DIDÁCTICAS.

UNIDADES DIDÁCTICAS MÚSICA 2º ESO	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
UD 1 O ARTE DO SONIDO	MUB1.1.1. Recoñece os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, utilizando unha linguaxe técnica apropiada. MUB1.2.1. Distingue e emprega os elementos que se utilizan na representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.). MUB2.3.1. Valora e aplica o silencio como elemento indispensable para a interpretación e a audición. MUB2.5.2. Elabora traballos de indagación sobre a contaminación acústica. MUB3.4.1. Emprega un vocabulario adecuado para describir percepcións e coñecementos musicais
UD 2 A VOZ E O CANTO	MUB1.1.2. Recoñece e aplica os ritmos e os compases a través da lectura ou a audición de pequenas obras ou fragmentos musica. MUB1.4.1. Amosa interese polo coñecemento e a aplicación de técnicas e as normas do coidado da voz, o corpo e os instrumentos. MUB1.4.2. Canta pezas vocais propostas aplicando técnicas que permitan unha correcta emisión da voz. MUB1.4.3. Practica a relaxación, a respiración, a articulación, a resonancia e a entoación. MUB2.1.1. Diferencia as sonoridades dos instrumentos da orquestra, así como a súa forma e os diferentes tipos de voces.
UD 3 OS INSTRUMENTOS E A SUA CLASIFICACIÓN	MUB1.1.3. Identifica e transcribe ditados de patróns rítmicos e melódicos con formulacións sinxelas en estruturas binarias, ternarias e cuaternarias. MUB1.6.1. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de diferentes xéneros, estilos e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ao nivel. MUB1.6.2. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español e galego. MUB2.1.1. DiferenciMUB3.3.1. Valora e respecta a importancia do patrimonio musical español e galega as sonoridades dos instrumentos da orquestra, así como a súa forma e os diferentes tipos de voces.
UD 4 FACER MÚSICA EN CONXUNTO	MUB1.2.1. Distingue e emprega os elementos que se utilizan na representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.). MUB1.5.1. Realiza improvisacións e composicións partindo de pautas previamente establecidas. MUB1.6.3. Amosa apertura e respecto cara ás propostas do profesorado e dos compañeiros e as compañeiras. MUB2.5.1. Toma conciencia da contribución da música á calidade da experiencia humana, amosando unha actitude crítica ante o consumo indiscriminado de música. MUB3.3.2. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español e galego. MUB3.5.2. Interésase por ampliar e diversificar as preferencias musicais propias.
UD 5 A FORMA MUSICAL	MUB1.3.1. Improvisa e interpreta estruturas musicais elementais construídas sobre os modos e as escalas máis sinxelas e os ritmos máis comúns. MUB1.6.1. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de diferentes xéneros, estilos e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ao nivel. MUB1.6.4. Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao/á director/a e a outros/as intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto, amosando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo. MUB2.4.1. Describe os elementos das obras musicais propostas. MUB3.3.3. Coñece e describe os instrumentos tradicionais españois e galegos. MUB3.4.2. Comunica coñecementos, xuízos e opinións musicais de xeito oral e escrito, con rigor e claridade.
UD 6 CLASIFICAMOS A MÚSICA	MUB1.3.2. Utiliza os elementos e os recursos adquiridos para elaborar arranxos e crear cancións, pezas instrumentais e coreografías. MUB1.5.2. Amosa unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades, e respecta as capacidades e as formas de expresión dos seus compañeiros e das súas compañeiras. MUB1.6.5. Participa activamente en agrupacións vocais e instrumentais, colaborando con actitudes de mellora e compromiso e amosando unha actitude aberta e respectuosa. MUB2.4.2. Utiliza de xeito guiado recursos como apoio á análise musical. MUB3.2.1. Amosa interese por coñecer os xéneros musicais e as súas funcións expresivas, gozando deles como oínte con capacidade selectiva. MUB3.5.1. Utiliza diversas fontes de información de xeito guiado para indagar sobre novas tendencias, representantes, grupos de música popular, etc., e realiza unha revisión crítica desas producións.
UD 7 REPRESENTACIÓN GRÁFICA DA MÚSICA	MUB1.2.1. Distingue e emprega os elementos que se utilizan na representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.). MUB1.6.3. Amosa apertura e respecto cara ás propostas do profesorado e dos compañeiros e as compañeiras. MUB2.2.1. Sigue partituras como apoio á audición. MUB3.1.1. Recoñece, crea e interpreta distintas manifestacións da danza. UB4.1.1. Coñece algunhas das posibilidades que ofrecen as tecnoloxías e utilízaas como ferramentas para a actividade musical.
UD 8 MÚSICA PARA A ESCENA	MUB1.4.4. Adquire e aplica as habilidades técnicas e interpretativas necesarias nas actividades de interpretación adecuadas ao nivel. MUB1.6.1. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de diferentes xéneros, estilos e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ao nivel. MUB1.6.4. Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao/á director/a e a outros/as intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto, amosando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo. MUB2.4.3. Emprega conceptos musicais para comunicar coñecementos, xuízos e opinións musicais de forma oral e escrita, con rigor e claridade. MUB3.3.4. Contribúe á conservación, a recuperación e a transmisión do patrimonio musical galego, colaborando na recollida, na gravación e na transcrición de pezas. MUB4.2.1. Utiliza de xeito guiado as fontes e os procedementos apropiados para elaborar traballos sobre temas relacionados co feito musical.
UD 9 PARTITURAS	MUB1.4.5. Coñece e pon en práctica as técnicas de control de emocións á hora de mellorar os seus resultados na exposición ante un público. MUB1.6.3. Amosa apertura e respecto cara ás propostas do profesorado e dos compañeiros e as compañeiras. MUB1.6.4. Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao/á director/a e a outros/as intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto, amosando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo. MUB3.1.2. Distingue as diversas funcións que cumpre a música na nosa sociedade. MUB4.1.2. Participa na produción musical demostrando o uso adecuado dos materiais relacionados, os métodos e as tecnoloxías.

16. ANEXO RÚBRICAS.

COMPETENCIA LINGÜÍSTICA CCL

Subcompetencia EXPRESIÓN ORAL

Subcompetencia EXPRESIÓN ORAL	4	3	2	1
Volume 10%	O volume é o suficientemente alto para ser escoitado por todos os membros da audiencia a través de toda a presentación.	O volume é o suficientemente alto para ser escoitado por todos os membros da audiencia ao menos o 90% do tiempo.	O volume é o suficientemente alto para ser escoitado por todos os membros da audiencia ao menos o 80% do tiempo.	O volume con frecuencia é moi débil para ser escoitado por todos os membros da audiencia.
Fala 10%	Fala despacio e con gran claridade.	A maioría do tempo, fala despacio e con claridade.	Unhas veces fala despacio e con claridade, pero outras acelerase e enténdeselle mal.	Fala rápido ou detense demasiado. Ademais a súa pronuncia non é boa.
Postura do Corpo e Contacto Visual 10%	Á hora de falar a postura e o xesto son moi axeitados. Mira a todos os compañeiros con total naturalidade.	A maioría do tempo a postura e o xesto son axeitados e case sempre mira aos compañeiros mentras fala.	Algunhas veces, mantén a postura e o xesto axeitados, e outras non. En ocasións mira aos seus compañeiros.	Non mantén a postura nin o xesto propios dunha exposición oral e, la maioría das veces, non mira aos seus compañeiros.
Contido 30%	Demostra ter moi ben preparado o tema porque hai detrás un traballo serio de investigación	Demostra ter ben preparado o tema aínda que non haxa demasiada investigación.	Demostra ter preparado partes do tema haxa ou non haxa investigación.	No parece ter preparado o tema, improvisa, fai demasiadas paradas e repítese.
Vocabulario 16.67%	Utiliza un vocabulario rico e variado e é quen de cambiar de rexistro a dependiendo da situación	Exprésase cun vocabulario algo limitado e coloquial pero preciso.	Exprésase cun vocabulario limitado e coloquial pero é impreciso.	Emprega un vocabulario impreciso e xenérico con presenza de vulgarismos.
Intención comunicativa 16.67%	O discurso segue unha estrutura lóxica e coherente coa intención comunicativa.	Odiscurso é coherente coa intención comunicativa	Discurso é coherente, pero non se adapta á intención comunicativa	O discurso non corresponde á intención comunicativa

Subcompetencia COMPRENSIÓN ESCRITA/ lectora

Subcompetencia…ESCRITA/ lectora	4	3	2	1
Fluidez Lectora Velocidade, entonación e corrección 20%	Le con boa entonación e velocidade, respectando os signos ortográficos para facilitar e mellorar a comprensión lectora, sen cometer erros	Le cunha adecuada entonación e velocidade, sen cometer erros	Le cunha velocidade media e entonación aceptable, cometendo algúns erros	Le a unha velocidade inadecuada, de maneira non fluida e cometendo moitos erros
Coñecer, localizar, seleccionar, identificar (comprensión literal e reproductiva) 20%	Le en voz alta e en silencio, captando o sentido global dos textos escritos, recoñeciendo as ideas principais e secundarias, e recuperando la información explícita de manera ordenada.	Le en voz alta e en silencio, captando o sentido global dos textos escritos, recoñecendo as ideas principais e secundarias, recuperando a información explícita.	Le en voz alta e en silencio recoñecendo as ideas principais, recuperando a información explícita	Le en voz alta e en silencio identificando algunhas ideas coa axuda do docente ou do alumnado.
Reflexionar, razoar, valorar, crear (comprensión crítica e valorativa) 20%	Le e realiza de maneira precisa e eficiente valoracións, reflexións, xuizos propios e/ou creacións a partires da información, integrando ideas propias	Le e realiza valoracións, reflexiones, xuizos propios e/ou creacións a partires da información, integrando ideas propias	Le e realiza algunhas valoracións, reflexións, xuizos propios e/ou creacións a partires da información	Le e realiza algunha valoración, reflexión, xuicio propio e/ou creación con algún tipo de axuda do docente ou do alumnado
Tipo de texto/ documento 20%	Le e comprende correctamente calquera tipo de texto/documento atendendo á súa finalidade (narrativo, descritivo, expositivo…) e ao seu formato	Le e comprende aceptablemente calquera tipo de texto/documento atendiendo á súa finalidade (narrativo, descritivo, expositivo…) e ao seu formato	Le e comprende con certa dificultade algúns tipos de textos /documentos atendiendo á súa finalidade (narrativo, descriptivo, expositivo…) e ao seu formato	Le e comprende con moita dificultade e con axuda os textos/ documentos.

Competencia SOCIAL E CIDADÁ

Competencia SOCIAL E CIDADÁ	4	3	2	1
TOLERANCIA E RESPECTO AOS DEMAIS 25%	Manifesta unha actitude crítica ante as mensaxes que transmiten prexuízos respectando as diferenzas con tolerancia e espírito aberto e flexible.	Normalmente mantén unha actitude crítica ante as mensaxes que transmiten prexuízos respectando as diferenzas con espírito bastante aberto flexible.	Normalmente respecta aos demais, aínda que ás veces amosa certa intolerancia ante as diferenzas.	Respecta pouco aos demais. Xulga e acusa.
ASERTIVIDADE 25%	Comunica as súas opinión, ideas e sentimentos de maneira clara e directa, sen perxudicar aos demais, con autocontrol.	Normalmente comunica as súas opinión, ideas e sentimientos de maneira clara e directa, sen perxudicar aos demais, con bastante autocontrol.	Amosa unha actitude algo pasiva á hora de expresar as súas opinión, ideas ou sentimentos.	Amosa unha actitud moi pasiva ou con pouco autocontrol á hora de expresar as súas opinión, ideas ou sentimentos
RESPONSABILIDADES / PARTICIPACIÓN nas tarefas asignadas 25%	Asume as súa responsabilidade individual así coma dentro do grupo colaborando nas tarefas asignadas.	Asume as súa responsabilidade individuais pero non tanto dentro do grupo sobre as tarefas asignadas.	Non asume as súas responsabilidade individual e tende a facela recaer sobre os demais membros do equipo aínda que colabora algo no grupo.	Non asume ninguna responsabilidade nin colabora con grupo.
ACTITUDE DENTRO DO GRUPO 25%	Respecta, anima a todos para mellorar o ambiente do equipo, facendo propostas para mellorar os resultados.	Traballa con respecto mutuo pero non soe animar para mellorar o ambiente educativo.	Traballa de forma pouco respectuosa.	Non traballa de forma respectuosa e provoca enfrontamentos co grupo.

Competencia SENTIDO DA INICIATIVA E ESPÍRIO EMPRENDEDOR

Competencia SE…EMPRENDEDOR	4	3	2	1
Responsabilidade nos prazos de entrega 25%	Sempre cumpre os prazos de entrega das tarefas plantexadas (exercicios traballos, exposicións...)	Case sempre cumpre os prazos de entrega das tarefas plantexadas (exercicios traballos, exposicións...)	Poucas veces cumpre os prazos de entrega das tarefas plantexadas (exercicios traballos, exposicións...)	Case nunca cumpre os prazos de entrega das tarefas plantexadas (exercicios traballos, exposicións...)
Reflexión e autoavaliación 25%	Ten una predisposición para aprender dos erros e extraer conclusións . A súa autoavaliación é moi produtiva.	Fai case sempre reflexión dos erros cometidos. A súa autoavaliación é bastante produtiva	Fai reflexión dos erros cometidos de xeito moi puntual. A súa autoavaliación non é demasiado produtiva.	Non fai case nunca ningún tipo de autoavaliación nin reflexión sobre os seus erros.
Aportación de ideas (iniciativas) 25%	As súas aportacións son creativas e coherentes no contexto correspondente	As súas ideas son ben recibidas e coherentes pero pouco innovadoras	As súas aportacións son escasas e as poucas que plantexa non son lóxicas	Non aporta case ningunha idea
Implicación e participación 25%	Implícase tanto que incluso lidera a execución e organización das tarefas	Participa activamente pero non leva o peso da execución e organización das tarefas	Implícase e participa pouco na execución e organización das tarefas	Non se implica apenas execución e organización das tarefas

Competencia DIXITAL

Competencia DIXITAL	4	3	2	1
Elaboración ,produción e presentación de traballos empregando as TICs 25%	Elabora, produce e presenta traballos en distintos formatos: presentacións on line, procesador de textos, maquetacións e follas de cálculo repectando as autorías.	Elabora, produce e presenta traballos en distintos formatos: Presentacións, procesador de textos	Emprega un procesador de textos para elaborar os seus traballos.	Emprega con axuda o procesador de textos para elaborar un traballo.
Uso das TIC para obter, avaliar e almacenar información 25%	Emprega os buscadores con seguridade, usa ferramentas para facilitar as buscas e que sexan efectivas e almacena a información na nube.	Emprega os buscadores e páxinas colaborativas respectando as autorías e almacena información na nube	Busca na rede empregando palabras clave e almacena a información en pen drive e cartafoles.	Busca de forma guiada en google e selcciona a información e a almacena en cartafoles.
Comunicarse e participar en redes de colaboración a través de internet. 25%	Emprega contornos de colaboración para a elaboración de traballos e usa internet como vía de comunicación	Comunícase a través de correos electrónicos e emprega caixas de correos.	Participa nos blogues do colexio comentando entradas. Redacta un mail con axuda	Publica -con axuda- nos blogues do colexio e valora a posibilidade de comunicarse por correo electrónico.
Emprego das TIC como alternativa de ocio de forma responsable 25%	Elabora vídeos e fotomontaxes, consume música respectando os dereitos de autor e usa as plataformas de vídeo e videoxogos con responsabilidade.	Elabora vídeos e fotomontaxes con algo de axuda, consume música respectando os dereitos de autor e usa as plataformas de vídeo e videoxogos con responsabilidade.	Elabora vídeos e fotomontaxes con axuda, consume música respectando os dereitos de autor e usa as plataformas de vídeo e videoxogos de forma dirixida.	Xoga en plataformas elixidas polo mestre.e busca con axuda vídeos e música

Competencia CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAIS

Competencia C...IÓNS CULTURAIS	4	3	2	1
Coñecemento de obras e manifestacións artísticas 20%	Recoñece todas as obras artísticas locais nacionais ou europeas traballadas na aula e o seu lugar no mundo	Recoñece moitas das obras artísticas locais nacionais ou europeas traballadas na aula.	Recoñece poucas obras artísticas locais nacionais ou europeas traballadas na aula.	Non recoñece apenas ningunha das obras artísticas locais nacionais ou europeas traballadas na aula.
Valoración das diversas expresións culturais 20%	Amosa moito interese e aprezo pola arte e as diversas manifestacións de creatividad en xeral.	Apreza a arte e a diversidade de expresións culturais	A súa actitude non é sempre positiva ante as diversas manifetacións culturais.	Non valora a arte nin ningún tipo de expresión cultural.
Expresión a través da cultura 20%	É quen de expresar ideas, sentimentos ou emocións a través de varias disciplinas artísticas.	É quen de expresar ideas, sentimentos ou emocións a través dalgunhas disciplinas artísticas.	Cóstalle expresar ideas, sentimentos ou emocións a través das disciplinas artísticas.	Non é quen de expresar ideas, sentimentos ou emocións a través de case ningunha disciplina artística.
Participación e disfrute a través da cultura 20%	Participa sempre na vida cultural plantexada dende o centro e ademais goza da mesma.	Participa normalmente na vida cultural plantexada dende o centro.	Normalmente non participa na vida cultural plantexada dende o centro.	Case nunca participa na vida cultural plantexada dende o centro.
Comprensión do que é a cultura e a arte 20%	Ten moi claro que a cultura e a arte fan referencia tanto a disciplinas artísticas (pintura, escultura, música, arquitectura, cine, literatura, fotografía, teatro e danza) así como ás outras manifestacións da vida social (gastronomía, folclore, festas, moda...)	Ás veces non ten moi claro pero comprende que a cultura e a arte fan referencia tanto a disciplinas artísticas coma a outras manifestacións da vida social.	Cóstalle comprender que a cultura e a arte fan referencia tanto a disciplinas artísticas coma a outras manifestacións da vida social.	Non comprende que a cultura e a arte fan referencia tanto a disciplinas artísticas coma a outras manifestacións da vida social.

Competencia APRENDER A APRENDER

Competencia APRENDER A APRENDER	4	3	2	1
Organizar o propio proceso de aprendizaxe en grupo ou individualmente 16.67%	Planifica moi ben os traballos empregando os recursos necesarios, así coma o seu tempo e realiza unha revisión correcta dos mesmos	Planifica bastante ben os traballos empregando algúns dos recursos necesarios, realizando unha revisión correcta dos mesmos e programando o tempo para realizalo.	Non é que de planificar correctamente os traballos , nin realiza unha revisión correcta dos mesmos.	Non organiza o traballo nin o seu tempo por falta de interese.
Adquirir, procesar e asimilar novos coñecementos e capacidades. 16.67%	Utiliza as distintas estratexias para estudar de forma eficaz (Suliñado, resumo, esquemas...)	Interpreta a información recibida e fai un resumo dela, sendo capaz de esquematizala separando as ideas principais das secundarias	Emprega técnicas de reestructuración cognitiva con axuda.	Non emprega técnicas de reestructuración cognitiva nin con axuda
Buscar orientacións e facer uso delas 16.67%	Emprega todos os recursos que ten ao seu redor (biblioteca de aula, dicionario, biblioteca escolar, internet) de forma eficaz para obter a información necesaria	Emprega algúns dos recursos que ten ao seu redor de forma máis ou menos eficaz para obter a información necesaria.	Non emprega os recursos que ten ao seu redor de forma eficaz para obter a información necesaria.	Non é quen de obter a información que debe procurar porque non sabe empregar os diferentes soportes.
Ten motivación e confianza nas propias posibilidades 16.67%	Expresa opinións argumentadas sobre os temas traballados.	Expresa opinións suficientemente argumentadas sobre os temas traballados.	Non expresa opinións suficientemente argumentadas sobre os temas traballados.	Non é que de expresar opinións argumentadas sobre os temas traballados.
Reflexión e autoavaliación 16.67%	Ten una predisposición para aprender dos erros e extraer conclusións para poder evitalos	Fai case sempre reflexión dos erros cometidos para progresivamente poder evitalos	Fai reflexión dos erros cometidos de xeito moi puntual.	Non fai case nunca ningún tipo de reflexión sobre os seus erros.
Apoiarse en experiencias vitais e aprendizaxes anteriores e aplícaos en situacións novas 16.67%	Utiliza razoamentos comparativos de situacións novas e vivencias anteriores	Utiliza normalmente razoamentos comparativos de situacións novas e vivencias anteriores	Non emprega de forma habitual para as novas aprendizaxes as súas experiencias vitais anteriores	Case nunca emprega para as novas aprendizaxes as súas experiencias vitais anteriores

CMCCT

CMCCT	4	3	2	1
Utiliza procesos de razoamento e estratexias de resolución de problemas. 20%	Razoa e utiliza unha estratexia clara e ben definida na resolución do problema.	Razoa e utiliza unha estratexia mellorable na resolución do problema	Razoa con dificultade e non segue unha estratexia na resolución do problema.	Nin utiliza proceso de razoamento nin segue ningunha estratexia na resolución do problema.
Afonda en problemas resoltos e procura outras formas de resolución 20%	Revisa a resolución e identifica os aspectos importantes e procura outras formas de resolución.	Revisa a resolución e identifica os aspectos importantes pero non procura outras formas de resolución.	Revisa a resolución pero identifica os aspectos importantes con dificultade.	Non revisa e non afonda nos problemas resoltos.
Usa, elabora ou construe modelos matemáticos para resolución de problemas. 20%	Utiliza modelos matemáticos con soltura que permiten a reolución dos problemas.	Utiliza modelos matemáticos sinxelos acordes a resolución dos problemas.	Utiliza modelos matemáticos sinxelos con dificultade.	Non utiliza modelos matemáticos para a resolución de problemas.
Interpreta a solución matemática do problema no contexto da realidade. 20%	Interpreta con facilidade a solución dun problema no contexto da realidade.	Interpreta a solución dun problema no contexto da realidade.	Interpreta con dificultade a solución dun problema.	Non interpreta a solución dun problema.
Realiza representacions gráficas de funcions e extrae información sobre elas. 20%	Realiza representación gráfica de funcions con soltura e extrae a información máis importante delas.	Realiza a representación gráfica de funcións e extrae certa información sobre elas	Realiza a representación gráfica de funcions pero non extrae información sobre elas.	Non realiza a representación gráfica de funcions.